Милоје Стевановић Грешни

ДАБОГСАЧУВАЈ

РЕВНИТЕЉ

Књигом ДАБОКСАЧУВА Милоје Стевановић Грешни фарисејски естаблишмент враћа на фабричко подешавање. Кула Немањићка никада није била у оваквој опасности, још од прве неимарске грудве креча. Кроз њену статику и комплетну архитектуру провлачи се змијско уже екуменизма, које већ више од једне деценије узима маха. Прошло је петнаест година од прогона владике Артемија, сад чак и његови прогонитељи виде да је Он био у праву. Одмах након прогона почело је опште расуло, то се сакрити не може, све је поред важних саобраћајница, и све се, данас, види као на длану. На темељима средњевековних српских светиња, напуштеним портама, затрпаним православним гробљима, и осталим метосима, сјаје се кровови црно црвених зидова бизнисмена непознатог порекла. Ту су тржни центри, бензинске станице и коцкарнице. Сав јад данашњице. А о канонском кршењу сваком ће бити јасно ако се осмели да чита књиге најбољег нашег познаваоца црквеног права професора доктора Зорана Чворовића...

Милоје Дончић

Милоје Стевановић

ДАБОГСАЧУВАЈ

Главни и одговорни уредник
Милоје Дончић

Уређивачки одбор
др Биљана Ђоровић, Горица Тркуља, Дејан Бањошевић,
др Десанка Крстић, Зоран Ђорђевић, проф. др Милан Мићуновић,
проф. др Томислав Тришовић

Рецензент
Александар Лукић

Лектор и коректор
Слободан Николић

Транскрипте урадила
Јелена Стојковић

Фотографије приредила
монахиња Марта

Издавач
Ревнитељ, Ниш, 2025.

За издавача
Горица Тркуља

Штампа
Талија издаваштво

Тираж
500

ISBN: 978-86-83156-05-4

Милоје Стевановић

ДАБОГСАЧУВАЈ

РЕВНИТЕЉ
Ниш, 2025.

Посвећујем свом духовном оцу

Владики Артемију

који се не убоја ни од кога и ни од чега
сем од Бога Живога чија душа
оде Господу на крилима Архангела
(на Аранђеловдан) 2020. године Господње

ПРЕЂЕ СЛОВО

Зубато, залазеће позноједесење сунце полеглим нитима бијаше позлатило брјежуљке на присојној страни Јелице планине. Изведрило и згодно заладњело. Дабогда да ноћас не-објели слана. А и вакат[1] јој је. Митровдан аман[2] намино.[3] Земајле[4] је бивало да овијег дана поља објеле к'о јајце кад бидне[5] тамо пред-зору.

Кроз шљивик пожућелог, зрацима протканог, лишћа промицаше издужена сенка једног иксана[6] к-брвнари, ограђеној поплетеним шљивовим прошћом, из кое се чуо џагор.[7]

– О, домаћине!

– Чуемо! – повика баба Роса па одмандали[8] кључаницу[9] и повуче к-себе, са шкрипом, тешка лужњакова врата.

– Помоз' Бог!

– Бок-ти помого, Јово! Добро нам дошо!

– Боље ве нашо!

Кад Јован прекорачи преко-прага, угледну око прочевља[10] ваздан[11] кое-кога. И мушкиње и женскиње бијаше се искупило па поćедало ђеко[12] на троношке,[13] а пођеко на клупе прислоњене

1 вакат - време, прави моменат да се нешто уради
2 аман - баш, тек, управо
3 наминути - наићи
4 земајле - некад, давно
5 бидне - буде
6 иксан - човек, људско биће
7 џагор - шум од мноштва гласова, жамор, жагор
8 одмандалити - откључати
9 кључаница - дрвена полуга којом се закључава брвнара
10 прочевље - огњиште
11 ваздан - 1. много; 2. цео дан
12 ђеко - неко
13 троношка - ниска столица са три ногара

уз-брвна. Сабраше се на алвалук,[14] на кои иг сазва стари ђедо Сретен споради тога што му се отелила Жутуља. Ама није само што се отелила, но да радос бидне још-и-већа – облизнила се. Два телца, коно двије дуње. Жујци, к'о слике моловане. Један жут скроз-наскроз, а један имаде бјел биљег на челу. Још иг крава не бијаше ваљатно ни олизала, ђеца им ома нађенула имена: Злаћан и Цветан.

Синовац домаћинов, ког је старина Сретен посебно волио, ижњо бардак с ракијом себицом и служи комшије. Најпрво наслужи старом Јовану, коме приђеше столицу според Сретена, а он премештив чашу из десне у-љеву руку, прекрсти се, па јопет врну чашу у десницу прозборивши:

– Дижем ову чашу за домаћина часног дома овога и благочастиву чељад његову едаби им Бог подарио сваког добра. Нек вам принова ова бидне корисна. Нек вам вочићи порасту, ојачају, нек почну да бучу и да вучу. Нек би Бог дао да привучу дому овом много снопова и стогова, грожђа и коекакога рода и плода, богоданог беријета еда би се сваког љета Господњега пуниле каце и подруми, пређеци и амбари, салаши и тавани, избе и магазе. Нек Бог даде здравља, радости, весеља и ђечице у дому овом, нек се чуе њина ларма.[15] Дабогда се у дому овоме, скоријег времена, чула пјесма сватова и свадбара, јербо војнак, вала Богу, имаде и момчића и ђевојчица. Нек вам се мложе принове у-штали, у обору, у овчари, у козјачи, у кокошару, нек вам се рое челе у челињаку. Нек се чуе рика, рзање, блејање, какотање, пијукање, кукурјекање, гакање, ћурликање, дукатање... Дабогда ви срећа пјевала кадгој пошли, ђегој ишли и оклен-гођ[16] дошли. Здрав си, Сретене!

– Од-Бога ти здравље, предобри наш Јово! Из твоијег уста у Божје уво.

Потље, један по-едан, честитагу принову, пожељевши да домаћину вочићи бидну од асне.[17] Најпрво се прекрсте па накрену. А Мато се нашали, осенивши се крснијем знаком, говорећи: *Овоīа ми крсīа – оīиħ-ће до малоīа īрсīа!* Па накрете чашу и искапи, нако на душак,[18] до-дна. А кад испи јопет прокомендија: *Ој чашицо, мали сīворе, окреīок īи данце īоре*.

14 алвалук - чашћавање због какве принове или куповине
15 ларма - галама, вика
16 оклен-гођ - одакле год
17 асна - корист
18 душак - наискап

Најмлађа сна'а на дрвеном послужовнику разноси „каве“ од прженог јечма, а брат Вићентије запржава с кукача[19] ракију, која бијаше бацила први кљук у бакрачу, коег облизиваше пламен оздо с буковијег ћепаница.[20] Кућа се замагли прозрачним облачићима што се пузају навише уз вериге[21] и замириса опојним мирисом истопљеног шећера што капљући с усијаног кукача варбаше ракију у дуванли боју. Очима да е пијеш. Кад скоро сви држагу чаше у коима се златила врућа, Радосав погледну старину Сретена који ćеђаше уз ватриште на буковој столици с наслоном:

– Ајде ђедо, не-било ти заповиђено, прозбордер нам коју. Одавно нам ниси приповједо, а свака твоја нам бијаше ваљатна и злата вредна. Кадгођ си нам каку поуку дао, имадијасмо љепе вајдице.[22] Твое учитељство нам је млого пута отворило очи д-идемо кудије треба, да не подпуштимо с правог пута, да не заврљамо,[23] да се не скрџумамо[24] у каки амбис[25] у ком прежа[26] непомјаник и да се ноћенаке,[27] не дај Боже, не измагањимо.[28]

– Ма, глајте посла, ђецо. Што причак, причак. Прошло е мое, ко бабу звиждање што се каже. Вама иду Мара и сватови. Саденак вама следуе да приповједате и да младеж ćетуете.[29] Мое бијаше па проуја ко она арлауџа што зими вијуче испод стреа и коекудије, па чим ојужи[30] она утоли[31] и замукне. Свему има време, ђецо моја. Тако има време кад се рађа и време кад се мрје; време кад се говори и време кад се шути. Мене је, саденаке, наишло време шутње. Да шутим и да се пресабирам. Да л' се некад, нећe, нешто, некако, о-неког, нечим огрјешик, па да се покаем док је још дана. Јербо иде ноћ ка-ће да бидне доцкан. Знате како е казано: *По̄ље смр̄ти по̄кајања нема*. Јок. Ваља ми пред Господа изићи и одговор дати на Суду Његову. Споради тога рађе шутим, право да ви речем. Зато ме не вуцте за језик.

19 кукач - савијена метална шипка за џарање ватре, жарач
20 ћепаница - цепаница, комад исцепаног дрвета
21 вериге - ланац над огњиштем
22 вајдица - мала корист
23 заврљати - залутати, поћи погрешним путем
24 скрџумати се - сломатати се, претурити се
25 амбис - бездан, понор, провалија
26 прежати - вребати, чекати у заседи
27 ноћенаке - онде
28 измагањити - испоганити, испрљати; лоше урадити
29 ćетовати - саветовати, поучавати
30 ојужити - отоплити
31 утолити - стати, зауставити се

– Још ћеш ти, ђедо, нама приповједати и поуке даривати. Даће драги Бого. Немо нас ни вечерас оставити на цједилу. Опричај нам неку твоју догодовштињу еда би иж-ње и ми нешто докучили[32] и овајдили[33] се, колко-било, зауварица[34] е.

– Дела, дела, ђедо – загрмачише[35] остали.

Сретен немаде куд, затури шајкачу к потиљку па му се поред пламена с огњишта осветлише дубоке бразде на челу к'о да су изоране саковцом плугом,[36] накашљуцну се, па ће прозборити:

– Ама, ђецо, грдан сам вам сан уснијо ономадке, па страуем да л' ће на добро д-изиђе. Знадем ја да сну није веровати, јербо у-њем мож ђаво да прежа па да те оданле заскочи и насамари, не-било ви примјењено. Ал' јопет, имаде снова кои се обистине. Ај му га ти сад потреви...

– Шта си то сањо, ђедо? – пита неко одонуд од нађвара[37] на ком баба слагаше салчиће у земљану ћасу[38] да послужи жене и ђецу док мушкарци пијуцкају врућу.

– Ама боље не питајте. Грдно начисто. Грдно да не мож' грђе да бидне. Да су ме претоварена волујска кола превртала и предњим и задњим трапом,[39] мешчини лашње би ми било. Указа ми се, вако, коно на јави, нека величачка ливада. К'о, касти, протегла се одавле па чак онамонак докле мош оком виђети. Ко, на-прилику, до Љуте Крушке и још диље. Ко до Сланог Поља. И ондак ми се тупи[40] коно да е неки тешки народ поćедо по оној ливади, а горенаке, к'о на неком избрјешку а повише оног народа, стое владике, попови и калуђери. Међу онијем владикама виђек неколко њиг с папиним прстењом...

– Дабоксачувај![41] – узвикну неко.

– Ја, и шта би ондак бокте мазо?

– Ондак ти они с папиним прстењом и један с великим стомаком што мешто митре имадијаше неку, не-било ви казано, к'о

32 докучити - делимично дознати
33 овајдити се - стећи неку корист, вајду
34 зауварица - корисно
35 загрмачити - навалити, насрнути
36 саковац - гвоздени плуг са колицима
37 нађвар - дрвено спремиште у коме стоји брашно
38 ћаса - земљана чинија, посуда попут чорбалука
39 трап - предњи и задњи део кола
40 тупити се - учинити се
41 дабоксачувај - израз којим се означава нешто што је непожељно, нека би Бог сачувао од тога зла

ђавољу, шиљату капицу вишњове боје, дигоше оне њине патерице и оне се, за трен ока, претворише у чворноватe мачуге. И они с онијем мачужинама почеше витлати па подигоше џеву,[42] бож-сачувај, рек'о би да су поманитали. И ондак ти они том дреканијом заметнуше кавгу[43] и почеше изгонити једног владику омањег раста с оног брјежуљка. Лица им се помрачише, очи зверињски расколачише и коно да им се закрвавише па наликовагу, Боже прости, на неке пробисвјете и бандите. Дабоксачувај и саклони. Њима се придружише још неке владике, поскидаше митре, подигоше и они мачугетине па све један мимо-другог грмачише[44] на оног тијачног владику, к'о изгладњели крволочни курјаци кад заокупе јагње. Придружише им се и неке трбате попузгаре и пођекоји калуђер.

А он, веселник, нако блједуњава а свјетла лица, нит ромори,[45] нит говори. Шути. Скотрља му се суза низ образ, а ови с онијем мачугама млатарају па заклапусали,[46] да простите, реко-би-су манити.[47] Па ондак стадоше да му прјете, да га резиле[48] на пасја уста, лажући и говорећи за-њ коекаке ружне рјечи и бљувотине да иг ни пашче с маслом не би могло појсти.

– Дабоксачувај и Мајко Божја!

– Вала баш, дјете, дабоксачувај. И саденаке, ко указа ми се однекле покојни чикуна Радован, сунце ве грijало, и вако ме, к'о цибну за скут од гуње и вели: *Поīледни тамонаке*. Ја се окренем: имадок шта виђети. Они народ што е ћеђо, поустаја и поче међ њима гунгула[49] и распра:

– Ма јес он крив, но шта е.

– Ама, људи, не греште душе о праведника!

– Да није крив не би му валила длака з-главе.

– Откантe се, море, ћорава посла! Зар не видите да га изгоне силаџије кое је куси узо под свое? Мешчини да они сподижу уку на своју бруку.

---

42 џева - галама, вика

43 кавга - сукоб, обрачун

44 грмачити - насртати

45 роморити - тихо говорити, шапутати

46 заклапусати - запричати се, разбрбљати се не водећи рачуна ни о чему се ни како говори

47 манит - малоуман, махнит, суманут, неурачунљив

48 резилити - грдити, ружити, брукати

49 гунгула - гужва, метеж, неред

– Крив је, кривцијат. Не би већина владика гракнула[50] на-њ тек нако, ни-боз-чега.

– Немојте бити ђеца. Па и Христос је бијо у мањини. Браћо моја, не сметните с ума да Бог није с већином, но с-правдом.

– Ма ђе има дима, нојнак[51] има и ватре. Мора да су нашли неку валинку кода-њ.

– Није човек крив ни овићка,[52] еве војнак[53] сам најтањи: сјеци ако грешно зборим. Он је само шћео да сачува међе кое су поставили оци наши.

– Ма не може он мимо остали свјет. Шта е тражијо оно е и нашо.

– Ваки к'о ови што гоне човека, ни крива ни дужна, су у време оно викали: *Расīни īа, расīни!* Још им то не-би доста но урлаше: *Крв њеīова на нас и на ђецу нашу!*

– Ама, људи, није он јучерашњи: моро е да знаде да шукас не може с рогатијем. Није џаба казано: Иди мудро не погини лудо. Нико га није бијо по уветима д-истрчава к'о ждрјебе пред руду.

– Ови његови прогонитељи су, бре, багре[54] и то оне од гориг. То су бедне претворице и лицемери, ја вам кам. Па они, бре, оног србождера, папу, кои нам од памтивјека ради о глави, зову свети отац, љубе му ручерде кое су крваве до рамена ијако знаду да е ш-његовим благословом сатиран род наш српски вјековима. Они се лижу[55] са коекаким бјелосвеским ништацима, баксем у име неке љубави, а то што су нас ти пробисвјети и варалице вјековима урнисали,[56] ником ништа. Појо вук магарца. Они су окренули леђа Светом Саву и наругали се вери нашије ђедова. Овај праведник није шћео ш-њима у ревену[57] но е осто на путу светије отаца нашиг. И боз-тога га прогоне, то вам јамчим ја овом мојом сједом ћупаром.[58]

– Е, па не може он да се прави паметни'и од свију. Нек сад гла шта-ће и ку-ће. Шта е тражијо оно е и нашо.

---

50 гракнути - загаламити, огласити се попут врана
51 нојнак - онде
52 овићак - нешто мало, сићушно, премало
53 војнак - овде
54 багра - људски отпад, морални талог, олош
55 лизати се - пристати уз неког ради користи
56 урнисати - уништити, растурити, разорити
57 ревена - ортаклук
58 ћупара - глава

– Зликовци су, у време оно, и Господа прогонили кад им, несрећницима, каза *да лисице имаду јаме и ѿице небеске їњезда, а Син Човјечији нема ђе їлаву да склони.*

– Ама, људи, ове владике су тражиле и нашле кривца и тачка. Шта тујнак[59] ми имадемо да се петљамо, није то наша брига. Треба шућети и глати своја посла.

– Слушај ти, да ти кам двије ствари. Најпрво: они су искали ђавола с лучом. И нашли га, жив бијо па дочеко да угледнеш каденак сташе[60] плод њиног брезобразлука и брезакоња. А друго: само кукавиченде и слабићи траже кривца, докле храбри и снажни ишту[61] Бога. Нашу веру смо ми наследили од предака нашије и ми смо дужни да е таку неукаљану предамо онима што иза нас долазе, па немош ти касти да то није наша брига и наш посо. Наш је и те како. Пређе ствари ода-те немамо но да сачувамо оно што нам је предано и у аманет остављено од нашије стариг. Они су дођели кукавички план да га прогнају верујући да ће тако лакше народ да преведу жедна преко воде. Да нас пориме[62] коно што су нас у време оно турчили. Не знаду они да се томе њином плану Бог смије.

– Е, па ако е тако, виђеће он своега Бога кад не бидне имо љеба ни ш-љеба, ни крова над главом.

– Јес да е бивши пријатељ гори но душман, ал' не заборави да човек снуе а Бог одлучуе, и да онај ко се у-Њ узда, к'о овај праведник, у високом заклону стои. Мешчини да овај прогнани богољуб само иште Царство Божје и правду Његову, за друго не-бере бригу, јербо веруе да ће му остало Бог дотурити.[63]

– И шта би најпотље, ђедо, тако ти Бога, с оним прогнаним владиком, што пушти сузу?

– Њега ти прегнаше они зликовци, што се у разбојнике премет-нуше, с оне стране планине. Тупи ми се како зовнуше неке џандаре и к'о неке бјелосвеске до зуба наоружане крволоке да им припомогну у том силеџилуку, у тој уки и бруки, у тој срамоти и греоти. У том бешчашћу и одљуду, братоломљу и вероломљу, мржњи и гњеву. Кад га ишћераше, он клекну, подиже руке к небу и прошапта: *Госѿоде, нека бидне воља Твоја! Ти Госѿоде знадеш шѿо морам ђ-исѿием ову*

59 тујнак - ту
60 стасати - доспети, стићи, ући у фазу зрелости
61 искати - тражити
62 поримити - одродити се, преверити, покатоличити се
63 дотурити - додати

чашу. Ако е то за добро народа моīа и вере наше, нек је благословено. Ако је то, пак, због грехова нашијеī, јоīет Ти слава и вала.

Још није усто с молитве, оно ми се учиње коно да угледнук колону калуђера ће ита к њему. Погледнук на-другу страну, кад одонуд, к'о иду уплакане и уцвјељене калуђерице. Суза им сузу стиже. И коно да виђек како прилазе једна по-една и целивају му десницу. А он иг, вако, благосиља. У том се појави неки народ и поче им доносити, ко воде, ко погачу, ко пољаву, ко торбу компира, ца̨к брашна...

Ондак, к'о стигоше јопет неки ца̨ндари, прјете апсом онијем калуђерима и оном прогнаном владики. А владика им вели, нако тијачко: *Па и апс је за људе*.

И тујнак ти он њима помену једног светитеља, нисам му утувијо име, ком у свое време један силни брезбожни велможа запрјети да ће му одузети све што има уколко настави да народу проповједа веру у Христа.

Овај му каже да не мари, јербо сем оно дроња на себе и нешто књига ништа друго ни нема, а и то књига што имаде, вели, прочито је.

Ондак му силник припрјети да ће га прогнати у туђину.

На то овај Божји човек одговори: *Свуђенак је земља Госпоūња, па и тамо ће ме проīнаш моīу се молити Христу Боīу моему.*

Излуђен ваким дрским одговорима, властодржац му запрјети смртном казном.

И на то је добио гласан и јасан одговор: *Камо лјепе мое среће да пострадам к'о мученик за веру и да се што прије срећим са Христом своим.*

Тако и они његови калуђери немадијагу ништа сем оно мено дроња[64] на себе. Ни љеба, ни ш-љеба, ни ће главу склонити.

– Дабоксачувај. Како изиђе из-ноћи, тако ти Бога?

– Ништа ме немо питати. Ни сам не знам како. Ал' што е најгоре у том сну, то не смијем да ви речем, сав се најежим, кад гој ми то пане на-ум, увати ме нека др'ат,[65] а војнак, у грудма, ме нешто стисло оћ' д-удави и готова ствар.

– Ма реци, ђедо, кумим те Богом.

64 дроње - стара поцепана одећа

65 драт - дрхтај, дрхтавица, дрхтање

– Стра ме. Сав сам се тресо док нису пјевци запјевали. Ондак се пробудик зној ав, бијаг сав у голој води. А ваљадар од оне страовице[66] ми цвокотагу вилице и дрктак к'о прут.

– Па шта то тако страшно усни, тако ти Бога?

– Сањак како неки наш потомак што ће јаком на-свјет дођи, праунук ли је, чукун-унук ли је, Бога ти питај, како он широм отвори вратнице[67] и прими оне калуђере на имање на ком бијаше изградијо повише брвњара и полубрвњара, па иг браски дочека, нако реко би су му кумови, разумеш ти мене шта кажем ја тебе. Нако како смо и ми вазда[68] дочекивали госта, ил' путника намерника, ил' мај-каког невољника. Ш-љебом и сољу. И даде им оно имање са све грађевинама, живином, стоком, алатом...

Кад да-виш грдније јада саденаке. Како он онијем калуђерима ижње љеба и ш-љеба и смешти иг под кровове његовије грађевина, бану[69] телал[70] и носи књигу од оније, касти, подлаца у кое се преметнуше оне вајне владике. Он ти отвори књигу и тамо му би заповиђено да ома,[71] моментално, из истијег стопа откаже гостопримље онијем мучењацима.

Он ти, пусник, чита ону књигу, а сузе му лију низ образе. Бије се с памећу цјелу цјелциту ноћ, аман до зоре.

Вамо к'о да чуе гласове однекале:

– Синко: ћутање је злато. Млого пута се човек покае за оно што рекне, ретко кад за оно што одшути. Мудар је онај што умије да истрпи и прешути ондак кад треба. И друго, послушање је најглавно за спасење. Шути и послушај то што су ти наредили. Имаш ти твоју кућу и твоју ђецу, шта туј има да се петљаш у њине заврзламе. Глај своја посла. Што би ти свој љеб јео а туђу бригу бриго? То није грота, а ијако би је било, није твоја, но оније што су ти заповиђели да тако учиниш.

А ондак му се тупи ко да чуе глас неког Божјег човека:

– Сине мој: шутња и слјепо послушање ће те спасти од опасности, ал' ће ти урнисати[72] могућнос да биднеш у праву. И што е

66 страовица - претеран страх
67 вратнице - врата, отвор у огради имања за улаз
68 вазда - одувек, стално
69 банути - изненада се појавити, свратити, наићи
70 телал - јавни објављивач, добошар
71 ома - одмах
72 урнисати - уништити, растурити, разорити

најгоре, сатрјеће ти најглавно: образ. Урнисаће ти пут да биднеш и останеш човек.

Све ваља истрпљети сем оног што е на уштрб истине. Истина се мора ćедочити. Доправде, и шутњом се ćедочи. Што јес, јес. Али то ćедочење је лажно. Јербо шутња е знак сагласја и одобравања. Шутњом се, синко, издае Бог.

Што млоги људи шуте кад загусти? Зато што су плашљиви, зато што су кукавице. Није случајно Господ у Откровењу на прво место, онијег што неће наследити Царство Небеско, туријо страшљивце, па тек ондак неверникe, убице, блуднике, врачаре, лажове...

Споради тога нас и апостол поучава да одбацивши лаж зборимо истину.

И Свети Златоуст учи: *До смрти се бори за Истину и Господ ће побеђивати за-те.*

Зар ће, по рјечи Господњој и светоотачким поукама, и камење прозборити, а ти да шутиш кад је наша света вера у питању?

Зар не рече Господ: *Што вам говорим у тами, казујте на видику; и што вам се шапће на увета, проповједајте с кровова.*

Не треба се обзирати на људе нити се нешто правдати пред-њима. То ти нарушава мир и не доноси ни овићка користи.

Не вели Апостол за-цабе: *Купљени сте скупо, не бидните робови људма.* Побеђуј лажни стид на земљи и ондак се неш постићети на небесима кад дође вакат.

Боз-тога, синко мој, добро утуви шта ћу ти казти: кантар и награда е код Бога, а јок код људи!

Зато е и казано: Богу се треба покоравати више но људма.

А Богу се угађа ćедочењем истине и борбом, према датим талантима, за очување вере у васкрслог Господа.

Не смијеш да малакшеш.[73] Нипошто.

Знај добро да праведник никад није нејак.

Зар је оружје Давидово, у борби с Голијатом, било неачко и слабачко?

Сваки правилно употребљен талант на делу учиниће више но млоги испразни скупови и мудровања набеђенијег богослова и оније ученик кои су иоле заражени бакцилом каке јереси ил' су, пак, страшљиви, реко би су зечећи род.

И нек те нилјек не збуњуе прогон. Знаш да е Апостол казо да ће *сви који оће да живе побожно у Христу Исусу бити гоњени!*

73 малаксати - изнемоћати, клонути

Јок пођеко – но сви одреда!

И да знадеш, кад непослушањем браниш истину и правду, добро чиниш пред Господом, је л' је Он казо: *Чувајте се лажнијеī ӣророка, који вам долазе у одијелу овчјем, а изнутра су вуци īрабљиви. Неће сваки који ми īовори: Госӣоде, Госӣоде, уићи у Царсӣво небеско, но само онај кои ӣвори вољу Оца моеī небескоī.*

Кад невољника под кров примиш, кад му дотуриш кору љеба, чашу воде и коешта, ти твориш вољу Божју.

Кад си непослушан брезаконицима, Бога ради, то е ондак свето непослушање. Оно јес казано да е послушање веће од молитве и поста, ал' одистинско послушање није послушање неком човеку, ма бијо он поп ил' владика, него послушање Еванђељу, Цркви Христовој и њејзином Предању. Ако неко нарушава Предање ондак је непослушање таком брезобразнику света и спасоносна работа. Јербо е казано да е проклетство слушати непослушног.

Доћи ће време кад ће народ бранити веру од поединије попова и владика!

Није чуда ради Свети Јован Златоусти реко да се *никоī не ӣлаши коно шӣо се ӣлаши злијеī еӣископа.*

И нису забадава[74] наши стари казли да е народ чувар вере.

Утуви добро, сине мој, ово што ћу ти накричити[75]: Којој се с народом судијо, парницу е сагубијо!

– Е, знаш шта ђедо, то ко да е том човеку анђо с неба шапћо шта да ти рекне.

– Шта би потље, Сретене, тако ти љеба и соли?

– Потље тога ти ја, црњо црни, сањам како тај наш, још нерођени потомак, у разасвит, довати дивит[76] и артију те им шиље одговор и вели да није могућан извршити вољу њину, јербо е, каже, од отаца светијег научијо да е пречe Богу угодити но људма.

И још им написа, тај наш потомак, како у Еванђељу, што поп чита 'очи Часног поста, оне месопусне нећеље, пише: да гладна нараниш, жедна напоиш, невољника под кров примиш. И још вели да е тако радијо и наш праотац Аврам и онај Милостиви Самарјанин. И да су тако чинили наши предаци.

И још коешта им натрукова,[77] нисам све утувијо.[78]

74 забадава - узалуд; џабе
75 накричити - заповедити, оставити аманет
76 дивит - перница са мастионицом
77 натруковати - написати руком; лепо нацртати
78 утувити - упамтити, схватити

– И шта би потље, тако ти Бога?

– Не питајте, ђецо. Они зликовци, кад прочиташе књигу, јопет подигоше оне мачугетине и грмачише[79] на овог нашег потомка па га пођераше ка некој провали'и. Туј ти предњачи неки несретник што е учињо гроболомље, па ондак она двоица што се лижу с папом и носе његово прстење.

Решили да га нагнају[80] у таму најкрајњу, онамо ђе је јаук и шкргут зуба.

А он сирома, вако, пружа руке к мене и виче кол'ко га грло носи, запомаже из петнијег жила: *Праоче, йомаīај, йоīибок!*

А мене се бијагу ноге оćекле.

Скратиле се.

Дошле воицне.[81]

Мање од маковог зрнета.

Ни да мрднем овиђка.

Коно, на прилику, кад се пиле сврзе у кучине.

Руке ми се свезале, не могу да му иг пружим.

Шћадијак да му викнем: *Не бој се, сине!* – ал' ми се гуша бијаше спекла.

Сасушила се.

Окаменила се.

Остадок без аваза[82] дибидуз.[83]

Дабоксачувај.

И нако брезпомоћан и брезнадежан, коно да погледнук навише, и помислик: *О, Госйоде, шйо нас осйави?*

У том се пробудик, вала Богу, те прекратик муке.

Муке невиђене.

Муке незапамћене.

Муке Танталове, што-но се каже.

Ет, чељад моја знаду да три дана нисам рјеч једну прозборијо, коно да се не-ваља.

Ни љеба окусијо.

Ни воде пијо.

79 грмачити - насртати, нападати
80 нагнати - натерати
81 воицно - сасвим мало
82 аваз - глас
83 дибидуз - начисто, у потпуности

Мишљагу да сам онемљо. Бијагу се згодно успрозорили.[84] Мешчини да су посумњали да сам цикно,[85] далеко било.

Ет, то сам сањо кад ме баш повукосте за језик. Не знам шта овај сан значи, ал' се боим да л' ће на добро д-изиђе. И страуем за тог нашег потомка. Мено, мено па ми оно његово запомагање, они његов вапај одзвања у уветима: *Праоче, ѿомаѓај!*

А ја му, пусник, кукуј мене и-до-бога, не могадијак помоћи.

Стра ме ђецо шта л' се иза-брда ваља.

Да л' ће јопет наићи погано време да се неки потурче, а неки пориме, јербо ће иг синџир[86] водити а мачуга гонити.

– Не бој се, чиле, знаш како вели она народна што-но си нам ђекад деклемово: *Сан је лажа, а Боѓ је исѿина / Никад санку веровашѿи није.*

– Право збори твој синовац. Тебе је бастало[87] коекад и коеђе, да за коешта тешиш коекога кад се препане[88] па си маом зборио да е сваком дану доста зла његова и да не бригају шта ће ćутра да бидне, но да ишту Царство Божје и Правду Његову, а да ће им се све друго придодати.

Ти, Сретене, јеси мено стари'и ода-ме, ал' и ја тувим млого, знаш како е казано: *На сан дошло на сан и нек оде.*

– Дај Боже. Из твоијег уста у Божје уво.

***

Протутњаше[89] млога десетљећа к'о дланом о-длан. Ама док си реко: шта би?

Одавно нема старине Сретена ни оније што су слушали његов сан.

Они су се давно-и-давно преселили у вечнос.

Ошли Богу на Истину.

Ал' се ово збитије преносило на млађе.

С кољена на кољено.

---

84 успрозорити - уплашити се, престрашити се

85 цикнути - пореметити памећу

86 синџир - ланац

87 бастати - бити вешт, умешан, вичан; моћи (нешто)

88 препасти се - уплашити се

89 протутњати - проћи с буком, бучно

Можда ће те, драги читачу, приче кое су војнак,[90] у овој књизи, испричане подсетити менкиц[91] на она стара времена кад се млађи нису градили паметни'и од стари'иг, но су слушали шта они зборе и отале извлачили поуке о том шта им ваља чињети и коим путом ићи.

Јербо у време оно немадијаше бољиг учитеља од каког мудрог старине у селу кои је прошо сито и решето. И ратове. И поплаве. И гладне године. И коешта. Само што га воденица није мљела.

Безмало е свак знао, сем они недотавни,[92] да у онијем кућама ће се старине не чују, Бог не помаже.

Од такије паметњаковића, што старце не-вутирају,[93] Он диже руке.

Свети Оци су нам накричили[94] да ћемо коешта морати д-истрпимо споради начитанијег људи, јербо млоги од њиг што заврше коекаке школетине, нису образовани је л' немаду образа.

Наука брез Бога ти је к'о неслано јело кое обљутави и очас прокисне.

Залуд књига и наука ће памети нема.

Можда ће ти овај ђедо што саденаке, у ово наше зловремје, исприча ове приче записате на странама кое следују, припомоћи да разазнаш да л' се сан и страовица његовог чукунђеда Сретена обистини.

Доправде, овај данашњи ђедо што за нашег земана приповједаше не чињаше то според огњишта, к'о земајле што е бивало, но пред камерама и микрофонима.

Јербо, свако време носи свое бреме.

Све се мјења.

Сем Бог.

Само е Он, и ондак, и саденаке исти.

И пут до Њега.

Саде и свагде и у вјеки вјеков.

А да л' се испуни прећи сан, расуди сам.

Нек ти Бог, при том промишљању, бидне на помоћи.

А кад расудиш, кад разазнаш и препознаш – одлучи на коју страну ћеш стати.

90 војнак - овде, на овом месту

91 менкиц - мало, малкице

92 недотаван - умно неспособан

93 вутирати - уважавати, респектовати

94 накричити - заповедити, оставити аманет

Уз оне што викагу: *Расūни īа, расūни!*

Ил', пак, уз оне што не шћадијагу[95] да баце камен на прогнане праведнике.

Може бити да ће то бити онај тегић кои ће превагнути на мерилима Божјим кад Господ јопет дође међ-нас, са трубним гласом, у Слави и Сили.

Ондак кад нас бидне разлучиво на десну и љеву страну Славе Свое.

Да не дадне Бог да ко ода-нас чуе ону страшну рјеч Његову: *И'ūе ода-ме, ūроклеūи, у оīањ вјечни, јер оīладњек – не дадосūе ми д-едем; ожедњек – не наūоисūе ме; сūранац бијаī – не ūримисūе ме; наī бијаī – не оћенусūе ме; болесūан и у ūамници бијаī – не ūоćеūисūе ме... Јербо, кад не учинисūе једном од овије најмањиī, ни Мени не учинисūе.*

Да л' је овај ћедо, чукунунук Сретенов, во времја ово, у ком су се ведрине спепелиле над родном грудом нашом и у ком се грдан облак јереси надњо над црквом нашом у којој су се накотили вуци у јагњећој кожи, требо да шути[96] и трпи, те трпњом спашава душу своју, ил' је требо да прозбори кад су млоги позвани[ј]и да говоре ушућели – питање је саденак.

Нек одговор на то питање даде време.

Јербо, време гради куле и градове, време гради, време разграђуе.

Аūор

95 не шћадијагу - не хтедоше

96 шућети - ћутати

1. део

ДАБОГСАЧУВАЈ КО НАС (ЗА)ВОДИ

Чувајте се лажних пророка који вам долазе
у оделу овчијем, а изнутра су вуци грабљиви.
По плодовима њиховим познаћете их.
(Мт. 7, 15-16)

Нема ништа тајно што неће бити јавно[97]

(На почетку емисије иде видео-запис који показује папољупце – Иринеја Буловића и Амфилохија Радовића – који су отишли на поклоњење и рукољуб најпалијем у грех човеку под сводом небеским – језуити, римском папи Франческу.)

Папини ӣрстеноносци код своӣ свеӣоӣ оца[98]

Да, да.

Видео сам тај снимак када су Иринеј Буловић и Амфилохије Радовић покушали кришом да оду у Ватикан негде пред Крстовдан.

Није никакво чудо што су то покушали да сакрију од српског народа. Они одлично знају за случај Гаврила Мијакића који је негде 1670. године од стране Срба затрпан камењем у манастиру Марчи када се кришом вратио из Ватикана, где је у потаји покушао да изда Србе и њихову веру.

То је римска пропаганда покушала да сакрије и забашури. Међутим, догодило се да је та књижица која је штампана у Загребу пре 120-ак година обелоданила истину и баш се зове тако: *Проӣив римске ӣропаӣанде*.

Ту књижицу ће касније *Лио* из Горњег Милановца и манастир Рукумија одштампати у озбиљном тиражу, тако да се ту може видети да је издајника и изрода у српском роду било одувек.

97 Ова емисија се може видети укуцавањем на претраживачу: Екуменистичка фарса 2 или подрепаши (19. 4. 2016).

98 Међунаслове у овој књизи осмислио и унео аутор.

Захваљујући таквим изродима ми данас имамо чињеницу да нам је Стево постао Стипе и да имамо јаде што нам се догађаху са нашом разбраћом, са бившим превареним и превереним Србима.

Не може се чувати нешто што не постоји

Имао сам недавно расправу са човеком који важи за веома озбиљног духовника и писца озбиљних богословских књига.

Он ми каже да у свим тим оправданим нападима на вероломце, на вероодступнике, на оне који желе да оскрнаве нашу свету веру, треба бити оштар, али морамо водити рачуна да чувамо нашу Цркву ма каква она била и да чувамо достојанство наших епископа.

Ја кажем: Добро, оче, то сам чуо и од неких професора универзитета да треба чувати цркву „ма каква она била".

Како се може чувати нешто што не постоји?

Они су нашу Цркву претворили у пећину разбојничку о којој је Господ у своје време говорио и из које је изјурио трговце.

Они су нашу свету Цркву претворили у лажну цркву.

Каква је то црква у којој епископи и патријарх, најпалијег човека у грех од постања па до данас (папу) зову *свети отац*?

Какви су то епископи који се проглашавају или самопроглашавају бискупима?

Какав је то патријарх који каже *ја сам екуменист*а, што преведено на светоотачки језик значи *ја сам јеретик*?

Какви су то епископи који носе папине напрсне крстове и папино прстење?

Какви су то епископи који саслужују са јеретицима због чега су по светим Канонима отпали од Једне Свете Саборне и Апостолске Цркве?

Друга је ствар што ми жмуримо пред чињеницама и што покушавамо да будемо сиње кукавице које не кажу попу поп, а бобу боб.

Наше *да* треба да буде *да,* а наше *не* треба да буде *не*!

Тај покушај Амфилохија Радовића и Иринеја Буловића, двају папиних прстеноносаца, да сакрију од лаоса божијег одлазак у Ватикан није успео. Није то њима први пут. У мојим књигама имате бројне фотографије са њиховим *светим оцима*. У једној емисији Црне Горе, један младић је направио разговор са такозваним ми-

трополитом Амфилохијем Радовићем у којем се он хвали како је велики пријатељ са четворицом папа.

Знате ону народну: *Чеīа се īаметан сшиди...*

Анатеме људи који су погазили Закон Божји, који су погазили Каноне, ништа не значе. Њихова дела су без икакве вредности.

Ко је īаīа Франческо коме њеīови īолиīрони шеīају Фрању?

Чујмо и почујмо расуђивање доктора теологије, архимандрита Никодима Богосављевића:

„Очигледно многи не знају ко је папа. Он је симпатичан кловн да би изазвао симпатије, али да би знали ко је папа морамо да баратамо чињеницама.

Прича је страшна: Осам милиона деце годишње нестаје у свету. Политичка и религијска елита учествују у сатанистичким култовима приношења на жртву новорођених беба са пијењем њихове крви. Да не бих импровизовао ја ћу прочитати део изјаве која је доступна на интернету. То је такозвани жртвени култ – девети круг, стар најмање 200 година.

Суд је покренуо спор за злочине трговине децом и култних ритуалних убистава. Поведена су два судска поступка против садашњег папе Франциска. Током другог заседања суда у Бриселу одржаног 17. августа 2014. године пет судија и двадесет седам чланова пороте из шест земаља, укључујући и САД, разматрали су доказе о нестанку преко 50.000 деце у Канади, Америци, Аргентини и Европи, која су била жртва религиозног култа деветог круга жртвовања деце. Током заседања главни тужилац трибунала представио је документ католичког језуитског реда под називом *Magisterial privilege 25. 12. 1967.* у коме се каже да је сваки нови папа дужан да учествује у деветом кругу сатанског ритуала жртвовања новорођене деце укључујући пијење њихове крви. Документ је написан на латинском језику, прибављен из тајних ватиканских архива и јасно указује на то да су језуити имали вековима утврђен план да убијају киднаповану новорођену децу и потом пију њихову крв. План потиче од идеје о стицању спиритуалних моћи испијањем крви невиних што је требало да осигура политичку стабилност папства у Риму. Почевши од 1973, овај план се спроводи од

стране римокатоличке цркве – језуита сваког папе и кандидата за папу који да би постао папа мора да буде део жртвених ритуалних права које укључује силовања, тортуру и убиство новорођене деце и адолесцената.

Вођена су два процеса против Хорхе Бергоља, садашњег папе Франциска. Он је, заједно са Џастином Вербијем, кантерберијским надбискупом, и Адолфом Першоналом, главнокомандујућим кардиналом у реду језуита, проглашен кривим по тачкама оптужнице на основу докумената и сведочења људи који су их идентификовали као учеснике у овим ритуалима.

Е, то је прича о ангажовању наших епископа у континуитету већ можда десетак година да се приближе папи. Последња посета наших *великодостојника* Амфилохија и Иринеја обављена је тајно. Тек када је изашла вест у хрватском *Јутарњем листу* онда су стигли деманти. А како је новинар лепо објаснио, с обзиром да је посети био прикључен и наш амбасадор пред УН, Дарко Танасковић, то је била приватна државно-црквена посета. И тема је могла бити само једна – долазак папе".

То што ме питате за тај снимак, знате: *Све што је тајно биће јавно.* Када сам видео снимак одласка господе Амфилохија и Иринеја код папе, то ме је асоцирало на једну анегдоту која каже како се један човек, будући у опасности да остане без посла, обратио за помоћ свом богатом моћном пријатељу, еда би му овај помогао да напуни житнице своје да може мирно рећи: *Душо моја, једи, пиј, уживај да имаш много добра за много љета*. Тај је подсећао на оног безумног богаташа из јеванђељске приче. Елем, богаташ каже, овом који тражи посао: *Нема неки подесан посао који би одговарао твојем достојанству, али има један фантастично плаћен.*

Овај који тражи посао каже да су му најважније паре и да не мари за достојанство и за чинове, тако да прихвата шта год да му понуди.

Богаташ каже да поред богатства које поседује има и зоолошки врт који му доноси велики профит, нарочито један шимпанза који се тамо налази али му је липсао, а који је правио разноразне враголије. И предложи му да направи маску шимпанзе и да се он обуче да чини те враголије и да ће га одлично платити.

Овај, задовољан јер ће добити доста новца, пристане. Кад је добио доста пара као аванс и златан прстен и златан ланац око

врата почне да ради. Редови народа само гледају, бизнис пљушти, публика одушевљена, аплаудира...

Он тако у заносу почне да се љуља по ко зна који пут, али му пукне конопац и он одлети у кавез код лава. Лав тамо (сакривши свој златни прстен и ланац) дремка у изобиљу, па полако устане, жмиркајући на једно око, приђе шимпанзи и стави шапу на њега. Овај, у страху, почне да скида маску а лав процеди: „Не будали, ако скинеш маску обојица ћемо остати без посла!“[99]

***

Своје излагање архимандрит Никодим настави речима: „Да ли наши епископи знају са ким разговарају?

Не знам.

Сумњам.

Али немају право да не знају!

Нико нема право на незнање ни на световном суду а камоли пред Господом!“

Ко има уши да чује нека чује!

99 Свака сличност са папом, Амфилохијем Радовићем и Иринејем Каранушић-Буловићем је случајна.

Екуменистичка фарса 3
или други утук Атанасију Јевтићу[100]

Помаже Бог!

Постоје у овом свету људи који греше, а онда у датом тренутку препознају тај свој грех, покају се и почну да живе благочестивим животом.

Ми знамо како је прошао, у последњем тренутку, покајани разбојник који је био распет на крсту с десне стране од Господа: први је ушао у рај.

Постоје, нажалост, многи људи који читав живот проведу у трудовима, али се у последњем тренутку или у последњим годинама свога живота сурвају у сопствену пропаст.

Оцеубиство

Ми ћемо овом приликом направити један мали оглед о човеку који нас у потоње време јако жалости, нарочито после и за време Критског сабора и у време његовог иступања, односно његове беседе крај моштију светог Јустина Ћелијског, по повратку са издајничког јеретичког сабора.

Реч је о Атанасију Јевтићу.

Атанасије Јевтић, бивши епископ СПЦ, није задовољан само тиме што је протерао свог духовног оца (његову *Доīматику*) са Богословског факултета заједно са Игњатијем Мидићем, Иринејем Буловићем, Амфилохијем Радовићем...

100 Ова емисија се може видети укуцавањем на претраживачу: Екуменистичка фарса 3 или други утук Атанасију Јевтићу (24. 8. 2016).

Њему није било довољно то што се одрекао и њега (Св. Јустина) и његовог учења на Критском Сабору.

Њему није било довољно ни ти што га је порекао, њега и његово дело крај његових моштију у Ћелијама ове 2016. године.

Он би хтео и српски народ да одврати од Авве Јустина и његовог учења.

Он би хтео да нам дошапне да је Авва Јустин био *брзопле̄т*, да је неке књиге *склеп̄'о*, Боже опрости, *на брзину* и да ми треба да се чувамо тих и таквих књига.

Истовремено би хтео народу светосавском да каже како најверније чедо Авве Јустина, Владика Артемије, његова духовна деца и многобројни светосавски народ не иду правим путем, но би ваљда требали да иду том екуменистичком, том јеретичком стазом.

(Овде иде аудио-запис Атанасијеве беседе: „Узмите читајте његова дела, немојте само ону половичну књигу *Православна црква и екуменизам*, која је на брзину од једног његовог ученика објављена...“)

Али, авај, на Атанасијеву жалост, он и њему подобни неће моћи народ да одвоје од Аввиног учења нити да тај народ преведу жедног преко воде. Они јесу светог Јустина протерали с Богословског факултета, али га нису и никада неће моћи протерати из душе, из срца и ума светосавског народа.

Господину Атанасију Јевтићу у рушењу светосавске Цркве и Јустинове науке не могу помоћи ни Аввини блудни синови – Иринеј, Амфилохије уз помоћ Игњатија и њему сличних вероодступника.

Узалуд се они јадници копрцају против бодила јер народ је свагда био чувар вере.

Био и биће.

И ко год се с народом судио парницу је изгубио.

Некада је и господин Атанасије делио наше мишљење и писао га у својим књигама док се није ухватио у коло у којем играју Каин и Јуда.

Нека би му Господ Бог помог'о и дао покајање еда би се вратио на пут којим је ишао земајле и са кога је, нажалост, заврљ'о.

Извршилац прљавих работа

Заслепљен силом и влашћу коју му с времена на време у виду мрвица даду кад треба да обави неки прљави посао, заборавио је да, као и свима нама, иде ноћ.

Њен долазак не могу зауставити ни титуле, ни части, ни власти.

У својој гордости он је обневидео, он не види да је дан нагао и да сенке одуљише.

Своју издају и свој кукавичлук Атанасије је, најзад, изнео из таме на светлост дана.

Господ Бог не воли ни издајнике ни кукавице. Он им вековима громогласи оно што рече у соби горњици Јуди: *Што чиниш чини брже!*

И Атанасије, попут Јуде, учиње.

Драги гледаоци, ово је Атанасије Јевтић, бивши епископ (на екрану фотографија Атанасијева).

Два пада Атанасијева

Он је доживео два тешка пада.

Од једног пада у ком је повредио тело, хвала милостивом Богу, опоравио се.

Од другог, од моралног пада, није. Нажалост, болест је метастазирала у неизлечиву падавицу и он из дана у дан пада а из уста му излази отровна пена каку смо срели у Гадарији у време оно.

Али да о томе не говорим ја.

Чујмо и почујмо његовог школског друга, блаженопочившег протојереја-ставрофора Саву Арсенића. У време њиховог друговања, да би гледаоци могли разазнати ко је ко, Атанасије је био Зоран, Амфилохије Радовић је био Ристо, а Лаврентије Живко.

(Овде иде аудио-запис из беседе оца Саве у манастиру Рукумија 2010. године: „Како се не стиде да корачају по овој српској мученичкој и крвљу натопљеној земљи. Како може Зоран да гледа владику Артемија. Он то више и није. Он се вратио и постао Зоран – издајник. А гледају врата у Грачаници једна у друга – иза једних седи владика Артемије, утамничен, под контролом шведског батаљона или чете, полицијом шиптарском и, не могу другу реч да кажем, Удбом српском из Србије. А колега гледа онако сав уфалшован око врата. Шта је он урадио своме другу? Боље да се није ни родио. И за тог се човека може рећи као што је Христос рекао за Јуду: *Боље да се тај човек није ни родио.*“)

Од 2008. године од када Атанасије Јевтић из Тврдоша, попут гатаре Ванге, до детаља види шта се догодило у Душковцима код Пожеге са удаљености од око 300 километара почео је да лажно сведочи по многим црквеним гласилима. Почео је попут Алојзија Степинца да врши насилно прекрштавање.

Тако је аутора ове књиге прекрстио у *патријарха Милоја*, у *председника удружења Законоправило*, у *удбаша*, у човека *који је уперавао пиштољ поповима у леђа*, у *мутиводу и црквенорушитеља*, па преко својих предавања у Чачку и на Богословском факултету где га је прекрстио у *Милоја лажова* и *лудог Милоја*... Од његовог стрмоглава који је заменом теза преименовао у стрмоглав монаха Артемија он је аутора ове књиге прекрстио у *комендијаната*, у *болесног мегаломанског ревнитеља*, *ситношићарџијског тровчића, самохвалисавог добротвора* и тако даље и тако даље...

(Овде иду видео-записи Атанасијевих квалификација):

Дом културе Чачак: „...Налази људе. Није тешко наћи такве људе као што је, не знам како би га назво, искључени из цркве Милоје, *Милоје патријарх*, *Милоје лажов*...“

Богословски факултет: „Онда трубимо к’о *луди Милоје*, који уновчује своје књиге пропагандом. Или наш несрећни брат (Артемије) који је умислио да је он спасилац православља...“)

Кумство

Дакле, пошто је Атанасије Јевтић попут његовог блудног сина (Григорија) престао да исповеда *Символ вере* у коме се између осталог каже „исповедам једно крштење“, па је аутора ове књиге *крстио* више пута, он му је књигом „Тајна дедине фиоке“ спремио мало уздарје прогласивши га за свога кума.

У једној фусноти као приређивач књиге *Сетве и жетве* Светог Јустина, у време оно док је био православне вере, господин Атанасије вели да епископи треба да схвате да се *црквена питања не решавају прегласавањем*. Аутор ове књиге му је честитао на тој фусноти коју ће он касније попљувати и заједно са Канонима *окачити мачку о реп*. А онда је сањао *кума Атанасија* и у сну видео грдну слику (коју у поменутој књизи записа):

„Кумашине, силни Танасије,
Ноћас сам ти грдан санак снио:
Дуну ветар с планине Авале
И смаче ти митрицу са главе.
Да л’ ће, куме, на добро изаћи?
Све се надам, куме Танасије,
На сан дошло на сан и нек оде.
У сну ми се каза грдна слика
Вићек Риста, а вићек и Мирка
Ће те, куме, кано слепца воде
И од зла те на горе наводе.
Овако ти они говораху:
„Јеси брату отео невесту
Његову си растерао ћецу
Опушћо си њему винограда
Клевет’о га што те носи снага.
Ал’ га ниси из Цркве ишћеро
Нити си га да клекне нађеро“.
А ти цвилиш: „Немојте ме више,
Стида немам ал’ ме сни убише!“
Ал’ се они обзирати неће
Да с не-роди камо твоје среће –
То ти рече Арсенићу Сава
Богомудра светосавска глава.
То гледаше са Авале вила
Пак је вила заплакала била
Паке викну са Авале вила:
„Танасије, проклета ти душа
Што папине веренике послуша?
Што погуби Артемија брата
Знаш ли, црњо, која ти је плата?
Артемије већ је васкрсао
А ти си се, црњо, урнисао!“

Кад је *кум Атанасије* позван на Сабор 2015. године у београдску Патријаршију да обави последњи прљави чин братоубиства и да светог Владику Артемија прекрсти у Марка онда ми се кум ваистину огадио. Том гађењу придружише се и српске гусле па громогласно загуђаше:

„Ђед унуку овако је вик'о:
Мој соколе и снаго и дико
Чуј ме добро што ћу теби рећи
Гусле могу опасно поћећи.

Ил' те славе к'о јунака српског
Ил' проклињу издајника мрског
Чувај образ, ти ђедова надо
Да ми не би од гусли пострадо.

Струна целом свету обзнањује
Артемије веру утврђује
Проширује свога винограда
Умножава богомољна стада.

У Лозници покрај града Чачка
Ће бијаше та битка јуначка
Лозничкога постави владику
Николаја на понос и дику.

Ој, ви папске улизице бедне
Наша вера неће да увене.
Артемије веру нашу чува
Вас ће ветар правде да одува.

Лаже Таса ни ич не посоли
Вера Артемија њега боли
Срушише се пусти снови њини:
Авељ д-умре а Кајин да живи.

Танасије, срамото и бруко
Како те је Буловић насук'о
У бешчашће он те наводио
Протојерej Сава говорио:
Боље да се ниси ни родио!
Убише те твоја лаж и злоба
Која ћете пратити до гроба.
Све до гроба па и иза њега
Што погуби од себе бољега."

Своју благодарност куму Атанасију аутор књиге је исказао у више писама њему упућених, међу којима и оно објављено у књизи *Саīрешења у СПЦ*, под насловом *Оīворено īисмо бившем еīископу Аīанасију Јевīићу*.[101] То уздарје куму је учињено и у емисији *Уīук Аīанасију Јевīићу*, који је овековечен у истоименој књизи на двадесетак страна.[102]

Лажа и īаралажа Аīанасијева

Господин Атанасије по ко зна који пут светосавски народ и предводника тог народа Владику Артемија проглашава лажовима. Ево једног његовог „братољубља“ (аудио- запис):

„... Лажу неки од оних који су некада знали Јустина па га напустили да тобож следују његов пут к'о што лажу да следују пут Светог Саве...“

Дакле, овај човек, иначе емеритус на Богословском факултету, са Иринејем Буловићем, Игњатијем Мидићем и Амфилохијем Радовићем протерао је свог духовног оца, светог Јустина Ћелијског, са Богословског факултета и на трон догматике устоличио јеретика Јована Зизјуласа.

Атанасије Јевтић је човек који има манир или боље рећи опсесију, манију, чак мегаломанију нараслу до шизофреније и параноје, да све оне који мисле својом главом и не иду за њим и његовим вуковима у јагњећој кожи, него за Светим Оцима, све оне који се не слажу са његовим безумљем – назива лажовима, а себе подиже на трон истинољупца.

(Овде иде аудио-запис где Атанасије воздиже себе): „Живео сам на западу, путовао на западу, познајем запад, нисам западомрзац, али јесам истинољубац.“)

Ово је неприкосновени, апсолутни, недодирљиви, невиђени, незапамћени самопроглашени истинољубац.

101 *Саīрешења у СПЦ,* Ниш, 2014, 509-517.

102 (Први) *Уīук Аīанасију Јевīићу* објављен је у књизи *Саīрешења у СПЦ,* Ниш, 2014, 466-484, а може се видети укуцавањем на претраживачу: Грешни Милоје Утук Атанасију Јевтићу (1), 8. 2. 2014.

Драги гледаоци, молим вас обратите пажњу на истинољубље Атанасија Јевтића о коме ћемо овде направити један мали оглед.

(Следи аудио-запис – Атанасије говори):

„... Узмите читајте његова дела, немојте само ону уполовичну књигу *Православна црква и екуменизам*, која је на брзину од једног његовог ученика објављена...“

Да, да добро сте чули.

Заиста то каза Атанасије.

Каза и оста жив.

Проῖонитељ и вероломац

Дакле, није само саучествовао у прогону догматике Авве Јустина, као што је Каноне *окачио мачку о реп*, него се одрекао и порекао Аввино учење о свејереси екуменизма.

А сад, молим вас, чујте шта овај вероломац рече на разбојничком Сабору на Криту (цитирам): „Јуче је један брат епископ поменуо оца Јустина Поповића. Осећам потребу да објасним да књига *Православна Црква и екуменизам* не изражава светог Јустина Ћелијског. Та књига која је изашла 1974 године чини му неправду.“

Није ли крајње неморално да он светог Јустина проглашава брзоплетим, а да његову књигу проглашава половичном и од *једноῖ њеῖовоῖ ученика на брзину објављеном.*

Није ли овај човек, самозвани истинољубац, дрски и безочни фалсификатор пред чињеницом да се Свети Јустин у чувеном *Писму Синоду*, а свако од гледалаца може наћи то писмо у књизи преподобног Јустина Ћелијског *Сеῖве и жеῖве*, на страни 650-653. београдског издања из 2000. године. У том писму свети Авва се позива на своју књигу и каже: „Опширније о свему овоме видети у студији *Православна Црква и екуменизам, Солун, 1974. ῖод, издање манасῖира Хиландара.*“ Дакле, свети Јустин није написао никакву половичну књигу нити се икад од ње дистанцирао или оградио.

Кривотворац

(Следи видео-запис у којем говори архимандрит др Никодим Богосављевић): „Поново сам у тој књизи, причао сам о томе да сам био запрепашћен о погрешном и намерно погрешном кривотворењу светоотачких текстова од стране владике Атанасија. Поново сам се, пишући ову књигу, сусрео са новим читањем Авве Јустина, његовог духовног оца, кад је он издао 2010. године књижицу где објављује белешке Авве Јустина, којима тобож треба додатак, јер ми нисмо добро разумели Авву Јустина, а православна васељена већ деценијама сматра да је свети Ава Јустин као бетон, као челик, изрекао један догмат тиме што је рекао да је екуменизам свејерес. То је необориво!

Он сада каже да је православна васељена погрешно схватила Авву Јустина и треба... Није он био баш тако велики противник екуменизма и чиме је дискредитовао књигу, самим тим и Авву Јустина, рекавши да је та књига рађена на брзину, да је склопљена из неких делова који су преузети из друге грађе, што је најблаже речено некоректно од једног духовног сина према светом духовном оцу. Ко не зна огњевиту, пламену личност светог Авве Јустина који је, причају сестре са мати Гликеријом на челу како је он износио, писао напољу па је на сваки папирић стављао каменчић да му ветар не однесе. То је било радост гледати како је био педантан, како је био чист, немогуће да је он био немаран и да је то немарно радио. Да је Авва свесно и савесно радио књигу *Православна црква и екуменизам* која је издата 1974. године потврђује чињеница да се он позива пишући Синоду против заједничких молитава са неправославним на ту књигу. Он каже *Видите опширније у тој књизи на тој и тој страни*.“

Дакле, по Атанасију Јевтићу, књига *Православна црква и екуменизам* самом Светом Јустину чини неправду, па ће ваљда ту неправду коју је себи учинио неправедни Свети Јустин у правду преокренути *истинољубац* Атанасије.

Хајде још једном да се вратимо истинољубљу самопроглашеног истинољупца. (Аудио-запис: говори Атанасије Јевтић): „...Амфилохије, дивни владика и ученик оца Јустина, заридао је на гробу оца Јустина...“

Да поновимо шта каже Атанасије:

„Амфилохије, дивни владика и ученик оца Јустина, заридао је на гробу оца Јустина.“

Ево тог дивног владике и ученика оца Јустина како се руга свом духовном оцу (на екрану: фотографије Амфилохија са папама).

Тај дивни епископ је 2010. године одговорио на питање новинарке „Да ли је одлука о рашчињењу владике Артемија донета пребрзо?“, дословно овако: „Па Синод на ту одлуку чека пуних десет година, то је само оно последње што је у том процесу урађено.“

Био је то цитат *предивног епископа* Амфилохија.

Духовни отац Атанасија и Амфилохија пише у својој књизи *Православна црква и екуменизам*, гласно и сасвим јасно и за *комарачку савест*, како би Авва Јустин рекао: „У историји рода људског постоје три главна пада, Адамов, Јудин и папин. Суштина грехопада је увек иста, хтети помоћу себе постати добар, хтети помоћу себе постати савршен, хтети помоћу себе постати Бог. Но тиме се човек несвесно изједначује са ђаволом. Јер и он је помоћу себе хтео да постане Бог, да собом замени Бога. У том гордоумљу одједном се обрео као ђаво потпуно одвојен од Бога и сав против Бога.“

Свејерес

И још Авва Јустин каже: „Догмат о непогрешивости папе је не само јерес, већ свејерес, јер ниједна јерес није тако радикално устала против Богочовека Христа и Цркве Његове као што је то урадио папизам кроз догмат о непогрешивости папе односно човека. Нема сумње то је јерес над јересима, то страхота над страхотама, то невиђена побуна против Богочовека Христа, то, авај, најјезивије протеривање Господа Христа са земље. То поновна издаја Христа, то поновно распињање Господа Христа, само не на дрвеном већ на златном крсту папског екуменизма, а све је то: Пакао! Пакао! Пакао за једно биће земљино што се човек зове.“

А шта ради тај *дивни епископ и ученик* тог истог оца Јустина – Амфилохије (Радовић) – заједно са сабратом Иринејом (Буловићем)? По ко зна који пут они погазише очево учење. (На екрану иде видео-запис Амфилохијевог и Буловићевог клањања папи).

И да несрећа буде већа: Чега би се паметан стиђо тиме се онај (Атанасијев) „дивни епископ“ хвали:

(Овде иде видео-запис: говори, без страха од Бога и стида од људи, Амфилохије Радовић): „... Изабран за папу и морам да кажем

да имам велико поштовање према садашњем папи Бенедикту XVI, а познајем и другу двојицу папа Павла VI и код њега сам био примљен 1965. године а код папе Јована Павла II сам био 2003. године...“

И не само то: тај *дивни епископ* Амфилохије је примио папин кардиналски прстен и папин напрсни крст!

Самопроглашени истинољубац (Атанасије) вели да је Милоје лажов и да то није истина: „...Говори срамно да Амфилохије има прстен кардинала од папе. Свака се шуша и тмуша нашла сада да говори, да је Црква... да смо ми сисали весла и да смо издајници, да Амфилохије и Иринеј имају кардиналски прстен. Будибогснама!“

А ја питам: Да ли говориш истину, господине Атанасије?

(Видео-запис: инсерт из емисије *Или или – Ућук Аѳанасију Јевѳићу*:

...Водитељка: „Господине Милоје, зашто Ви у својим књигама пишете лажи да су митрополит Амфилохије и владика Иринеј примили прстен од папе када то није истина? Владика Атанасије је најмање два пута сведочио на предавању (у Чачку) да је то лаж!“

Грешни Милоје: „Па добро. Ја сам спреман да се извиним и господину Атанасију Јевтићу и Иринеју Буловићу и Амфилохију Радовићу, ако се та (Атанасијева) тврдња докаже као истинита. Међутим, поред тога што то пише у мојим књигама, то су људи, овде има и универзитетских професора (показује књигу *Тајна безакоња*), објавили и у овој књизи. Али да претпоставимо да су и они *лажови* пошто су присталице Владике Артемија. Ево, ја овде имам да вам дарујем лист „Данас“ (од 7. 10. 2003). Тада ми нисмо ни знали да ли нам је и ко нам је издао СПЦ. Ја ћу цитирати, ово је аутентичан интервју и овде пише да редакција „Данаса“ има снимак те беседе коју је изговорио Иринеј Буловић, о коме смо данас доста причали. Изговорио ју је у цркви Дјевице Марије. Ја ћу замолити господина Атанасија Јевтића да не удара баш тако очигледне етикете.

Папини прстеноносци

Ево шта каже Иринеј Буловић: „Ми смо са узбуђењем у души констатовали управо то да у нама не види неке странце. То је показао (мисли на папу) поклонивши нам и епископски крст који даје римокатоличким бискупима. Један од његових блиских сарадника нам је рекао братски с љубављу: Немојте мислити да је то само куртоазија... Пошто сте добили крст и прстен то вам је порука да

у вама види законите епископе цркве Христове, као што види у својим бискупима. Нас је тај чин још више ганuо.“

Питаће се Ваши гледаоци на ког се односи то „нас“?

Ево сад доле објашњава: „То је такође било дирљиво и за владику Амфилохија и за мене.“

Дакле: Ако коза лаже, рог не лаже!

Друго, оне који ће помислити да је и „Данас“, пре једанаест година нешто ту додао или одузео, препоручујем нека господин Атанасије Јевтић оде код својих пријатеља у београдску надбискупију, па нека узме у то време лист „Благовест“ – то је лист Београдске надбискупије – где је такође објављен тај интервју.

Треће, они могу од своје браће (у надбискупији), из њихове архиве, да добију тај снимак.

Четврто, и ако не добију тај снимак, ми ћемо им га доставити! И тај ћемо снимак са задовољством обелоданити кад се испуни време.

Још нешто бих желео да кажем.

Нису само они примили прстење! Примили су још неки. Један од њих је и Андреј (Ћилерџић), викарни епископ патријархов. Он се сам потом похвалио (у цркви Александра Невског) и ја Вашим гледаоцима препоручујем да на јутјубу укуцају: *Епископ Андреј Ремезијански о екуменизму трећи део*. Негде тамо у петом минуту наћи ће његову изјаву да је он, и још ко с њим, примио од папе прстен. Чак пре него што је постао епископ. И то му је био *знак свише* да ће постати епископ. Српски епископ.

Њиховом бесрамљу заиста, заиста, нема краја!

И још самопроглашени истинољубац вели да Авва Јустин није био против екуменизма!

А шта каже Авва Јустин?

Дијалог лажи

„Екуменизам је заједничко име за псевдохришћанства, за псевдоцркве западне Европе, у њему су срцем својим сви европски хуманизми са папизмом на челу. А сва та псевдохришћанства, све те псевдоцркве, нису друго већ јерес до јереси. Њима је заједничко еванђељско име свејерес.“

Дакле, самопроглашени истинољубац Атанасије има проблем, не са мном као његовим кумчетом, он има проблем са својим ду-

ховним оцем као његов блудни син који му каже (цитирам): „Не треба се варати постоји и дијалог лажи, кад преговарачи свесно или несвесно лажу један другог.

Такав дијалог је својствен оцу лажи, ђаволу, јер је лажа и отац лажи.

И својствен је свима његовим вољним или невољним сарадницима када хоће да помоћу зла остваре своје добро, да помоћу лажи дођу до своје истине.

Нема дијалога љубави без дијалога истине, иначе такав дијалог је и неприродан и лажан. Отуда и заповест христоносног апостола `љубав да не буде лажна`. Јеретичко и хуманистичко дељење и раздвајање љубави истине само је знак недостатка богочовечанске вере и изгубљене духовне богочовечанске равнотеже и здравоумља.“

За тај лажни дијалог блудног сина Атанасија Јевтића, свети Јустин је дао изванредну дијагнозу рекавши да је тиме обелодањено сушичаво хуманистичко корење, односно болесна филозофија и беспомоћна етика по човеку.

И још самопроглашени истинољубац Атанасије, без страха од Бога и без стида од људи, проповеда љубав: „Вечно огњиште је љубав, љубав не може бити према себи само, онда је то самољубље и егоизам, почетак распада. Највише болести и нажалост у младости младалачке и себеубља, егоизма, нарцисизма. То је биће које је створено да шири руке...“

Излив љубвеобиља

Овај човек, сумњиви проповедник љубави, своју љубав изговара само на њему својствен начин који је цитиран у књизи *Тајна безакоња* (78-80): „...Све су то псевдозилоти, мирашевци, секташи, евроспинавци, трабанти, комуњаре, медиокритетски менталитети, скоројевићи, конвулзивни духовници, њихови суфлери и епигони, духовни слепци који су веру учили по звездама и месечевим менама, новопечени типичари, зилоти, маловерни, смућени, смушени, људи окорелих савести, путујући циркузанти, дојучерашњи удбаши који срамоте храм Божији, црни магови, дозлабога срамне пропалице, неупућени и болесни људи са папистичком непогрешивошћу који углас певају будибогзна шта и леже по патосу, људи који имају своје надимке, а не знају ни да бекну, велеучени канонисти, а уствари дилетанти и секташи, мутиводе и цркворуши-

тељи, фамозни и неславни одметници, безаконици, бесавесници, антидуховници, несрећни народоразбијачи, заведени и незнавени богомољци, слични јеретицима, језуитски инквизитори, шпијуни, огавне уходе и жбирови, бескрупулозни лажљивци, клеветници и подметачи, фанатици неуротичне ускости, искључивости, незнања и бесловесја, инквизиторски, медиокритетски менталитети, штрајкачи, откачени попови, пљачкашка група, пискарала, шуша и тмуша, лопови...“

А рашко-призренске монахе, браћу своју по вери и крви, Атанасије Јевтић назива „зилотима, зурлотима, монасима-немонасима, апачима лудацима и несрећницима.“

Ето, то је љубав коју проповеда Атанасије Јевтић. Нећу овде цитирати изразе попут оштроконџи и томе слично, јер би то превршило ову чашу о којој говори самопроглашени истинољубац.

Још каже у својој беседи како је замењивао Владику Артемија!

Није он, народе српски, замењивао него отео епархију Владики Артемију.

Како?

Амерички адмирал Фицџералд је о Божићу 2010. године рекао да ће Владика Артемије бити замењен кооперативнијим епископом.

После месец дана долази издајничка комисија (Григорије, Амфилохије и Теодосије) и за трен ока утврђују „неправилности“. Дакле, где Фицџералд оком ту његове слуге скоком.

Одмах после тога Патријарх одлази на поклоњење америчкој амбасадорки, госпођи Ворлик, и обећава санкционисање Артемија.

Мућевито се доноси одлука о склањању Владике.

Још је Владика био у патријаршији, а Атанасије је упао у Грачаницу и почео да се понаша као Иродијада.

Старица Косара Гавриловић је то његово понашање врло пластично описала: „Кад је почела такозвана дечанска окупација Грачанице, Дечанци су упали са такозваним администратором – владиком Атанасијем Јевтићем који је био као један побеснео пас.“

Свети синови од светих људи и заблудели синови од прелешћених отаца

Атанасије Јевтић каже да је Артемије *несрећни брат* и истовремено најављује да ће „замолити великог епископа Теодосија да оца Харитона уврсти у ред Светих“ (тог духовног сина *несрећног Артемија)*.

Народ из Епархије рашко-призренске у егзилу је оца Харитона одавно уврстио у тај ред. Певају му песме, његове иконе красе наше катакомбе, монашке келије и наше домове. О њему се одавно већ књиге пишу.

Благо Владики Артемију кад му чеда постају свеци. Ево, ово је снимак из 2010. године у Шишатовцу кад је икона светог Харитона већ била на нашем зиду.

Али да видимо шта је са духовним чедима самопроглашеног истинољубца, који је ваљда срећан и пресрећан. Хајде да видимо једног његовог сина, за кога на разбојничком Сабору на Криту рече: „Епископ Григорије херцеговачки у обраћању малопре помену Флоровског и Николаја. Григорије је мало млађи, он је мој наследник и радост“. Заиста овај *срећни човек* има разлога да се поноси својим наследником, *својом радошћу.* Можда ће му се једнога дана сачинити акатист, Боже ме прости, у стилу: *Радуј се, самопроглашени истинољубче Атанасије*, јер он остварује оно што си ти хтео и што је његов духовни деда прецизно дефинисао: „...он је хтео да помоћу себе постане Бог да собом замени Бога и у том гордоумљу одједном се обрео као ђаво потпуно одвојен од Бога и сав противу Бога“.

Атанасијев блудни син Григорије каже: „Али исто тако знамо да ми не можемо сад направити тај корак, бискуп дубровачки и ја као бискуп херцеговачки, него једноставно можемо да направимо онај корак који ми можемо. То је корак да покажемо да нешто добро желимо.“

„Акатист“ би могао да се настави: *Радуј се, блудни сине Јустинов и оче блудног сина Григорија, јер твој блудни син се наруга светом Марку Ефеском који каза: „...бежите од паписта као што се бежи од змија.“*

Атанасијев Григорије се обрати папи у Сарајеву, говорећи: „Ми, пак, православни хришћани у сусрету са вама осећамо не мању радост што као поглавар сестринске нам цркве и епископ Рима посећујете нашу Земљу. Доносите нам благослов римске ка-

тедре, једне од најдревнијих и најславнијих цркава једнако са оним из Јерусалима и оних на Истоку.“

Стога би „акатист“ могао да иде даље:

Радуј се, о срећни човече, братоубицо брата својега, самопроглашени истинољубче, јер и твој син попут тебе окачи мачку о рep каноне, доћмаће, Јеванђеље по Јовану, 15, 26 и сам Символ вере.

Радуј се, о срећни човече, јер уљеда чедо своје како остварu снове твоје, ће клечи к'о последња морална беда по католичким катедралама.

Радуј се, о срећни човече, што си породио још једног блудног сина који је ко Домановићев Воћа позвао лажне пастире на разбојнички и издајнички Сабор.

Радуј се, митроносни блудни сине још блудније митроносне ђеце, што се на тебu и твом духовном сину испуни старозаветно пророчанство о томе како се земља податреса кад се безумник наједе хлеба и кад слуга постане цар.

Још нешто: он Владику Артемија назива *несрећни брат*, он га је оклеветао у свом тексту „Суноврат монаха Артемија“, он је, кажу, писао образложење *Одлуке о екскомуникацији владике Артемија* и у његовом прекрштавању у Марка.

Можда ови безаконици имају право.

Владика Артемије ваистину живи свето, он је верни духовни син светог Јустина и духовни отац светог Харитона.

Можда и имају право што га зову Марко, он је по јунаштву, храбрости и снази – Марко Краљевић наших дана.

Он је по исповедању вере, бескомпромисју, оданости Предању, преданости Богу – Марко Ефески наших дана.

За разлику од њега, Атанасије Јевтић и *дивни епископ* Амфилохије Радовић су се угурали у музеј старина крај Каина и Јуде Искариотског.

Ето, драги гледаоци, био је то мали оглед о самопроглашеном истинољупцу.

Просудите сами, а нека Вам у томе помогне и ових неколико благочестивих сведока.

Протојерej-ставрофор Душан Петровић,
ректор Карловачке богословије:

„Ја сам дошао да пренесем благослов нашег епископа, његовог преосвештенства Василија. У име његово, а и у име своје, честитам имендан нашем слављенику, његовом преосвештенству Артемију. Тим пре што је владика Артемије мој школски друг из разреда. Ми смо ове године, милошћу Божјом и слава Му и хвала на тој милости, у овом месецу прославили педесет година како смо завршили Богословију.

Али смо доласком Владике Артемија у Црну Реку били веома поносни на њега јер смо знали да је дошао у манастир на којем је био катанац у вратима. Где је велики светац Петар Коришки чамио сам у једној пећини, а он је тамо створио кандила живе вере. Породио је младе монахе и ако се не варам око тридесетак их је било. После тога када је постао епископ, изнедрио их је и они су излетели као голубови из његовог окриља, са његовим васпитањем, са његовом духовном контролом – близу три стотине монаха.

Питам ја вас: Ко је то у православном свету, не у СПЦ, могао да као један епископ изнедри толико монаха за тако кратко време?

Тога нема!

Нема, нема, будите сигурни.

Кад епископ изнедри преко две стотине монаха из свог окриља са својим васпитањем са својом духовном контролом, онда је то, господо моја, подвиг!

То треба ценити!

То треба поштовати!

Јер ће милост Божја бити њему наклоњена, а оне који не раде како треба смутити као оне на Вавилонској кули, па ће почети да муцају и да штуцају и неће разумети једни друге.

Ваш Владика и мој школски друг и мој брат у Христу је јунак и борац чистог образа. Он свој крст који су му натоварили на леђа достојно носи. Нека му Бог помогне да га узнесе достојно тамо докле треба да га узнесе.

Јер њега очекује само венац славе, а остали нека размисле шта и како раде.

На њега су наишла велика искушења а искушења наилазе на праведнике. Али на срећу, овај ваш Владика који седи овде поред мене, мој школски друг, васпитаван је од светитеља Јустина Поповића који зна да трпи до краја и који зна да је све то што се ради

кратког даха и кратког века, а да Бог побеђује, да побеђује онај који је победио смрт, који је победио зло.“

Косара Гавриловић:

„Ја сам прва избачена кад је почела дечанска окупација Грачанице, када су Дечанци упали са владиком Атанасијем Јевтићем као администратором, који је као један побеснео пас био, а био је наш добар пријатељ. Ја га знам одавно, од 1976. године. Никада нисам видела такву промену у човеку који ме је избацио зато што сам послала једно писмо тражећи помоћ широм света да се наши монаси збрину. Јер били смо гладни, просто смо били гладни. Био је тренутак када је Теодосије послао поруку архимандриту Николају: *Ниџа*, он га је тако звао, *хоћеш да ти монаси једу, дођи поклони се и нахранићемо те.*

Ми смо били гладни, мени је дато два сата, а он је рекао: „Одмах.“ Послао ми је писмо: *Због лажи које ширим... Одмах. Сместа да се губим из манастира!* А онда је дошла монахиња и рекла ми: *Даће он теби два сата да се спремиш*. Ја сам се за два сата спремила и отишла.

Нисам могла да га избегнем пошто су наше келије биле једна поред друге и ја баш излазим, са мном су биле неке сестре и јеромонах Дамјан, кад је он улазио у своју келију и каже: *Идеш*?

Ја кажем: *Да.*

И онда се окрене њима и почне да ме блати: „...из тако добре породице, из тако честите породице, брука једна да та жена постане таква, лажљивица. Некада је била паметна, сада је луда.“

И свашта, свашта. Они сви стоје покуњено, а он се дере као сивоња и улази у своју келију. А ја му викнем: *Владико! Баш зато што сам из такве породице нећу Вам дозволити да изигравате Бога. Јер Ви Бог ниште!“*

Славко Радовановић:

„То се десило после збитија у Душковцима 2008. године, где он иначе није био присутан. Он је нас, народ, назвао са преко четрдесет погрдних имена – слинавцима, будалама... и онда је народ њега спонтано назвао *Сатанасије.*

А добио је и други назив: *поганоусни владика*.

Човеку који сиђе са ума а у владичанском чину је ништа друго не може да се деси него да постане јеретик. Атанасије Јевтић је архијеретик у чину архијереја, он сведочи екуменизам и самим тим по учењу његовог духовног оца он је архијеретик.

Они су протерали учење Авве Јустина са Богословског факултета, а пре неки дан поред моштију Авве Јустина Сатанасије Поганоусти, односно Зоран Јевтић, изговара ноторну лаж да је истинољубац...

Ово је бивше имање нашег брата у Христу Грешног Милоја на које је он прихватио и удомио протерано монаштво Рашко-призренске епархије. Због тог јеванђељског принципа, чињења доброг дела, он бива касније изопштен из цркве Одлуком Црквеног суда Епархије жичке, а касније и Одлуком Великог црквеног суда.

Владика Артемије је благословио ову изградњу (цркве и конака) и ја се усуђујем да вам кажем да је ово будућа Митрополија, јер ово што је остало од српског рода, то стадо је увек било мало. То је та со. Ту је благодат Духа Светога.

Онима који су изазвали раскол и који су практично отпали од СПЦ (а називају себе званична црква) ми само можемо рећи као хришћани: *Довиђења, лака им ноћа*, а ако се покају и врате: *Добродошли*.

Овај народ се неће одрећи светосавља, неће се одрећи православља, неће се одрећи светоотачког Предања. Овај народ га чува. А чува га тако што присуствује светим Литургијама, светим празницима, пости, исповеда се, причешћује се диљем ових тридесет и нешто катакомбних цркава које већ имамо. Ништа није било нити ће бити а да није речено јеванђељски. А речено је да ћемо се у последњим данима молити Богу у катакомбама.“

Миодраг Петровић, научни саветник САНУ:

„Ово што се данас збило представља спој неба и земље и подсећа на црквенонародне Саборе које је са благословом водио, неговао и развијао свети Владика жички Николај.

Ово није стварање Нове српске Цркве, ово је остајање у СПЦ онакве какву смо је наследили од њеног оснивача Светога Саве и овај данас Богом дан црквено-народни Сабор управо сведочи како треба исповедати праву веру.

Да молитвама Владике Артемија и Владике Николаја, часног монаштва и монахиња, помогне Господ да оваквих Сабора буде.

Да се зна: не стварамо ми никакву Нову српску Цркву, ми остајемо у оној каква је била. То је суштина. Ми хоћемо да се одбранимо од оних који хоће лик и душу православне Цркве какву нам је предао Свети Сава да промене.“

Отац Сава Арсенић:

„Срам их било.

Осудиће њих цело српство.

Проћи ће њихово.

А Бог се не да победити, нико Га није никада победио нити ће га икад победити.

Навали сте на свог друга, а и ви сте то чули Зоране, Живко и Ристо (мирјанска имена Атанасија, Лаврентија и Амфилохија), кад је отац Јустин рекао Артемију: *А ти ћеш, мали, пострадати*.

И од кога?

Од школских другова.

Срамота по ко зна који пут Србинова, да свештенослужитељи, владике убијају браћу своју.

Срамота!

Срамота!

И опет само срамота!

Боже, прво нам опрости па онда се смилуј и помози да ми, Твоји свештенослужитељи, дођемо памети, да се уразумимо а не да примамо тридесет сребрника. И да будемо оно што си нам намерио. А Господ рече за нас свештенике: *Ја вас изабрах од света да ми будете сведоци...*

Али ево пуче сведочанство на два дела: на ревносно и на издајничко.

Жалосна нам мајка свима, а поготово издајницима.

Кратак је овај један живот, сад ако треба нека носе главе, али вечност нас чека. Вечност прелепа. Вечност где живи апостол Павле. Вечност са свим нашим покојницима. Вечност са крсним славама којима смо се молили и ми и преци наши.“

Проф. др Љубомир Пропић:

„Ја не познајем лично ни владику Артемија ни владику Иринеја (Буловића). Дакле, када познајем некога онда сам помало и субјективан, али пошто их не познајем онда сам релативно објективан у том сукобу. Наравно, подржавао сам у много случајева Владику Артемија из простог разлога: не зато што га волим и што гајим некакав афинитет према њему, него зато што мислим да сам обавезан да говорим истину, то сам на крају крајева и рекао овим католицима у Трсту као хришћанин. Мислим да је Артемије у праву и ја га само због тога подржавам, не из неког другог разлога.“

Сабор безакоња, лажи, лукавсшва, јереси и разбојнишшва

Био је то мали оглед о стравичном паду бившег епископа Атанасија Јевтића.

Шта бих на крају ове данашње приче могао да кажем?

Могао бих да поручим господину Атанасију Јевтићу: Господине, дозволи ми да ти у поверењу дошапнем, теби и твојим блудним синовима који су, угледајући се на тебе, загазили у вероломље, у богоиздају, и твојој духовној браћи који су лажни пастири, да вам дошапнем неколико речи.

Да не бих импровизовао бићу врло прецизан и цитираћу речи које сам наумио да ти дотурим:

„Критски Сабор је Сабор безакоња, Сабор јеретички, разбојнички, лажљиви и лукави.

А ви архијереји: Како ћете се вратити кући у отаџбину, у Цркву, народу, невином телу и крви Христовој кога сте издали?

Како ћете приступити ка олтару Христовом?

Како ћете вршити Свете Тајне наше Цркве православне ви безблагодатни и издајници?

Како ћете приступити светињама, вери нашег светог православља, догматима, канонима и одлукама седам Васељенских Сабора који су установили све што нам је потребно за спасење?

Служећи у духу Критског Сабора ви нисте служили истини већ духу окрутног мондијализма и расцрковљења који приправљa пут за долазак антихриста.

Ви сте постали издајници Земље, народа и Бога.

Како ћете погледати у очи Христу и верницима наше свете Цркве православне?

Јер, без обзира колико је православни народ трпео, он се није покорио ни атеистима, ни комунисти, ни јеретицима. Прошао је кроз многе тешкоће и митарства, али је остао веран Господу.

А ми смо данас, као проклети, продали оно најсветије што смо имали: веру у Бога. Зар вам није жао овог народа за који ћете дати одговор пред Богом?

Ако се не одрекнете свих тема са тога Сабора, гнев Божји ће сићи на вас, безаконици.

Зар савест не гризе и вас који ћутите?

Ви сте издали Бога сабравши се са екуменистима и поздрављајући свејереси и њихова учења.

Сви ви који сте учествовали на том Сабору одвратили сте се од благодати.

Ко сте ви после тога?

Боље би вам било да се нисте ни родили него што сте постали издајници светиње и одбачени Духом Светим. После 2000 година постајемо нове Ане и Кајафе и издајемо своју свету истину.“

Овде је крај цитата. Знам ја, Атанасије, да ћеш рећи већ речено: *Луди Милоје, Милоје лажов, Милоје шири своју ӣропаїанду.*

У реду. Кад помислим на изречена блаженства Господња, радујем се том твом пљувачко-ругачком љубвеобиљу.

Али, господине Атанасије, ове речи које сам цитирао нису моје речи!

То су речи епископа Лонгина Жара!

Ко има уши да чује нека чује!

Амин!

***

Преклињемо те: покај се
А ако нећеш: торњај се.
Одлази!
Одлази, сатано, кано што је казано.
Не погани нам изворе,
Не батаљуј оборе,
Не кукуљи нам уśеве,
Не срамоти нам очеве.

Не ругај се светоме Предању,
Не подсмевај се народноме знању,
Не помичи нам међе старе,
Не развађуј нам свете олтаре,
На светиње нам се не плази.
Одлази!
Одлази!
Одлази!

Отворено Писмо г. Амфилохију Радовићу[103]

Бившем председнику Великог црквеног суда
Српске православне цркве Амфилохију Радовићу

Господине Радовићу,

Најпре праштајте што у наслову ставих реч „српске", будући да се Ваша „Помесна црква" одавно тако не зове.[104]

Знао сам да ће проћи сила Вашег судовања. Прошла је и горих. А проћи ће и Вашем следбенику и сабрату Вам по папином напрсном „крижу" и папином прстену (Иринеју Буловићу).

103 В. http://srbinaokup.info/?p=8181, 19. 3. 2013.

104 У време митрополита црногорско-приморског Амфилохија у Црној Гори је укинут српски језик; Црна Гора се учланила у НАТО; уведене су санкције Русији а са свих светиња и црквених установа избрисан је придев српски/а/о. Толико о доследности незајажљивог претендента Амфилохија на трон патријарха српског. О каквом иксану је реч, говори и ово сведочанство: Недавно је објављена књига „Старац Пајсије Светогорац (1924–1994) – сведочанства поклоника", том 2, издање Αγιοτόκος Καπαδοκία, Солун, 2012. На страни 55 налази се веома занимљиво и важно сведочанство протопрезвитера Георгија Металиноса, професора емеритуса Универзитета у Атини. „Приликом једне посете Старцу, кад је разговор дошао на Србију и познате нам српске теологе који су студирали у Грчкој, неко је поменуо једно име. И тада је Старац рекао нешто за нас страшно, од чега нам се дигла коса на глави, нама наивнима. 'Тај кога помињеш је једна веома лукава змија'! Тада смо сви остали зачуђени. Данас међутим, након недавних догађаја у Српској Цркви, сви схватамо значај и истинитост његових речи." Наведена реч старца Пајсија односила се наравно на Митрополита црногорско-приморског Амфилохија. Позната је чињеница да је Митрополит Амфилохије провео неко време код старца Пајсија на Светој Гори. Та аура сигурно је у великој мери допринела учвршћивању његовог ауторитета у Српској Цркви. То је, међутим, била и прилика за старца Пајсија да га упозна. Познато је такође и сведочење протопрезвитера проф. Теодора Зисиса који наводи речи старца Пајсија да је од четворице који су знани као ученици светога Јустина Поповића заправо само један прави, аутентичан − Артемије Радосављевић (Извор: https://www.eparhija-prizren.org/starac-pajsije-taj-je-veoma-lukava-zmija/). Ни иконе нарисоване му за живота, ни лажни датум смрти и четрдесетнице, ни мермерна крипта, ни кипови који му подижу идолопоклоници не могу сакрити праву истину о папином прстеноносцу Амфилохију Радовићу (прим. аут.).

Него, Ви одосте с функције председника Великог црквеног суда и остадосте ми дужни: нисте ми доставили, ни на који начин, *Пресуду* којом сте ме пре две године отерали из Цркве мојих ђедова и мојих унука због тога што угостих и Богу се молих са светим Владиком Артемијем – о чијој глави Ви и Синод радисте, по Вашој речи, свега десет година, док се Ваш наследник (на функцији председника ВЦС, Иринеј (Буловић) трудио да му, по његовим сопственим речима, *сломи кичму* чак од 1996. године.

Господине Радовићу, Ви као учен човек, премда више ценим образоване (*оне који имају образа* – по речи Светог Николаја), знате да цару треба дати царево, Богу Божије, невољном хлеба, воде, хаљину, кров над главом, а мени оно што ми припада: *Пресуду* која је плод љубави моје и мржње Ваше.

Требало је да ми дадете моје! Да остане траг по коме ће познати и Вас и мене они што ће иза нас доћи.

Требало је да ми дадете плату моју! Она преко 700 ноћи преноћи код Вас. А казано је: *Плаћа надничарева да не преноћи код тебе до јутра* (3. Мој 19, 13).

Хоћу да је оставим потомцима мојим. Не морају само од песника и гуслара да разазнају како бејаше у зловремју овом, кад Црквом Светог Саве управљаху (или боље – кад је разараху) папини даропримци. Што би песник рек'о: *Свете Цркве разорићи.* [105]

У Београду, 18. 3. 2013. године Господње

С доброжељењем,
до добијања Пресуде или до поновног искања исте
Милоје Стевановић
Београд, Теразије 29/15

105 Подсећање г. Амфилохија на стихове песника: **Радовићу цркве разорићу** / Зли владико имена и гласа / Ти надцрње црног Атанаса / Разапето већма разапињеш / Док се срамно на прсте пропињеш / Радовићу што нас сневесели / Некад смо се сви у тебе клели / Сад гамижеш к'о отровна змија / Кроз дворове Светог Артемија /Довршујеш што НАТО започе / Шта би с тобом ја се питам чоче / Памет ти је сам ђаво помео / Ту наредбу ниси примит смео / Зло чините цркви и народу / С Иринејем сви ви у Синоду / Скинули сте сви ви лажне маске / Рушитељи вере светосавске / Артемије верни православче / Због неправде душа ми заплаче / Душа плаче ко год душе има / Ал' не оног што туђе отима / Артемије у Христу поносит' / Суђено му крст Голготе носит' / Достојан је владичанског звања / Захвалности људског поштовања / Радовићу, цркве разорићу! / Од некада дичног Радовића / Претвори се ти у Јадовића (Миладин Р. Шошкић, Posted on Juni 9, 2010. by dijaspora).

P. S.

Видех на ТВ како се хвалите колико сте пута били код „светог“ Вам оца – папе. И видех, на интернету, како наричете на гробу светог Јустина и „сузе роните“ за братом „Авељом” кога убисте и чију децу распудисте. Не „тугујте”, јер нисте могли подићи већи спомен, з*а далека нека ѿокољења*, светом Јустину, нити више припомоћи да се у векове продужи лоза његовог верољубља, од сведочанства да сте примили папин напрсни крижи прстен, и тако наоружани тим јеретичким, ђавољим даровима, обележили зловремје којем сте кумовали и у којем извршисте бешчашће братоубиства над најоданијим чедом Аввиним – Владиком Артемијем.

Наругасте се Авви Јустину који Вас је учио говорећи: „У историји рода људског постоје три главна пада: Адамов, Јудин, папин. Суштина грехопада је увек иста.“ И још је говорио: „Догмат о непогрешивости папе је не само јерес већ свејерес. Јер ниједна јерес није тако радикално устала против Богочовека Христа и Цркве Његове као што је то урадио папизам кроз догмат о непогрешивости папе.”

(То је онај папа што Вам натакари свој крижи прстен кога носите и којим се поносите. Наши старомодни преци су објаснили ко се нечег стиди, а ко се, истим тиме, поноси. Вама припаде у исе понос, уместо стида).

Наругасте се својим школским друговима и учитељима, који знају кол’ко вреди свети и Божији старац, Владика Артемије, кол’ко вреди духовна њива његова у којој стасаше предивни плодови – духовна деца његова коју Ви распудисте и у Вашој Митрополији им неправедно судисте, покажњавасте, иако они припадају Српској Православној Цркви која стоји на темељима које јој је поставио Свети Сава, за разлику од Ваше која се тако чак и не зове.

А знају, Ваши школски другови, кол’ко вредите и Ви и Ваши саучесници у братоубиству.

Подсетићу Вас на оца Саву Арсенића и његову беседу у Недељу Православља 2010. (који вас враћа у дане кад бејасте Ристо, Зоран, Живко) и на ректора Карловачке богословије оца Душана Петровића и његову беседу у манастиру Шишатовац 2010, на прослави имендана Владике Артемија, због које га по принципу *ѿрекоī суда* сменисте.

У ствари, Ви сте се Вашим поступцима наругали Христу, Ви сте се поклонили ономе што је *усѿао ѿроѿив Христа*, учинивши нама, које прогањате, незаслужену част да се духовно ородимо са

Владиком Артемијем, помажући му да понесе страдални Христов Крст који сте му Ви и Синод припремали, како сами засведочисте, десет година.

Ех, да сте се у том времену десетогодишње завере сетили ништавности једне деценије пред вечношћу.

Ех, да сте се ви, чланови Синода, сетили да сав тај десетогодишњи труд ваш упртите на своја плећа и с тим плодовима станете на један тас мерила, а на други тас да метнете ништа, видели бисте како би претегло ништа. А да сте то видели не бисте радили залудан посао.

Нисте Ви укаљали епископско достојанство Владики Артемију, већ своје, на Вашу и нашу жалост. Жалост и бруку.

Поткопавајући темељ светосавске црквене грађевине нисте приметили да сте ископали провалију између себе и народа већу од оне између богаташа и убогог Лазара. На срећу, између нас и Вас остаде полицијска кућица пред Патријаршијом коју постависте за сведочанство *да се безбожници и сенке своје плаше*, и остаде једно крхко брвно преко кога вам је могуће вратити се роду, светом авви Јустину и авви Артемију. То брвно је покајање.

Покајте се јер се приближи царство небеско (Мк 1, 15), говори Господ.

***

Да ли имате времена за тај „анахронизам" покајања?

Или имате преча посла?

Шушка се да журите у Ватикан на поклоњење новом папи.

Ако, ако. Пожурите да Вас ко не претекне, еда би Вас и језуита даривао каквим знаменом, како и приличи његовим поклоницима. Може бити да ћете једног дана, уместо Христа, чути од папе (који стаде на Христово место, ругајући му се): *Добри и верни слуго, био си веран мени и мојим претходницима. Ево дађу ти толико власти и блага да ти не може у амбаре стати. Начини нове и веће. Нека ти се душа наужива.*

(На следећим линковима можете послушати душекорисне беседе оца Саве Арсенића укуцавањем на претраживачу: KO I ZASTO GONI VLADIKU ARTEMIJA (9) и беседу оца Душана Петровића укуцавањем на претраживачу: Имендан вл. Артемија 02.11.2010 – Конак.[106]

106 Део беседа отаца Саве Арсенића и Душана Петровића (транскрипти) видети на

Зашто убијаш веру рода мога[107]

– Благодарје Иринеју Каранушић-Буловићу –

На дан Преноса моштију Светог Николе прошле године, на литургијама у црквама Епархије жичке читана је *Пресуда Великог црквеног суда* којом је из СПЦ екскомуницирана Милоје Стевановић.[108]

Тај велики „успех“ Великог црквеног суда пропраћен је и конференцијом за штампу у чачанској цркви и великом медијском пажњом како би се линчовао поменути Милоје и утерао страх потенцијалним доброчинитељима страдалом епископу Артемију и његовој духовној деци.

Горица Тркуља: *Ускоро наша Света Црква празнује Пренос моштију светог Николе, што је, истовремено, и Ваша крсна слава.*

Прошле године, на тај дан, у чачанској цркви Ваша деца и унуци су у сузама слушали Пресуду којом сте коначно изопштени из црквене заједнице.

Ове године ћемо, ако Бог да, присуствовати резању Вашег славског колача и освећењу Ваше задужбине.

Шта нам можете рећи?

Нека је слава и хвала Богу за све!

странама 44-45 и 48 ове књиге.

107 Интервју часопису *Православни глас*, бр. 6/212, стр. 12– 25.

108 Тог дана је била Крсна слава Милоја Стевановића када су у чачанској цркви Вазнесења Господњег на литургији била Милојева деца и унуци. И Томас де Торкемада би могао позавидети „виспрености“ српских инквизитора који су се испилили из кукавичјих јаја подметнутих у Београдску патријаршију.

Дар роду

Ви и Ваша супруга се уписујете у књигу српских задужбинара. Шта нам можете о томе рећи?

Слава Богу за све!

У предивној Повељи коју сте припремили да уручите Владики Артемију, коју је уметнички уобличио академски сликар Мирко Ковачевић, са мало речи је казано много:

„Повеља којом нашем српском и светосавском роду дарујемо имање у Лозници (кп 1361/2 и 1362) са свим грађевинама и нашом задужбином – црквом Светог Николе.

Ову повељу и кључ роду нашему уручујемо преко нашег духовног оца владике рашко-призренског и косовско-метохијског у егзилу Артемија, кога нам подари Господ да страдањем својим сведочи светосавску веру отаца наших.

На дан освештања цркве светог Николе 22/9. маја 2012. године Господње у Лозници. Грешни Милоје и Нада Стевановић“

Ви сте дуги низ година неуморни градитељ, привредник, истовремено чинећи велика добротворја…

Ова црква Светог Николе је, чини ми се, дванаеста грађевина коју сте даривали потребитима.

Слава Богу за све!

Благодарење

Шта год да Вас питам, Ви кажете: Слава Богу за све. Постоје ли и људи који су заслужни што сте се уврстили међу српске задужбинаре?

Наравно. Пре свега то је Владика Артемије, без чијег благослова не би било овог дома молитве и славе Господње.

Ту су затим архитекте, инжењери, иконописци, дуборесци, тишљери, зидари, столари, керамичари, каменоресци, молери, тесари, електричари, водоинсталатери, електроничари, ковачи, армирачи, копачи, возачи, црепари, машинисти, механичари, геометри,

бравари, шнајдери, изолатери, стаклорезци, лимари, кувари, пекари... којима од срца благодарим.

Али, да не огрешим душу, највећа заслуга за ово здање припада господину Иринеју Буловићу. Да он није покушао да оствари свој паклени сан о „ломљењу кичме Артемију“, и да није наложио, а потом потврдио, моју екскомуникацију из Цркве мојих отаца, коју је он намерио опучити у лажицркву – ове светиње, на овом месту, не би било.

Светиње Иринеја Буловића

Из филма „Чуј, Србине, браће“ и из књиге „Тајна безакоња“ јасно се види да Иринеју Буловићу ништа није свето: ни канони, ни Устав СПЦ, ни одлуке Сабора…

Мислим да нисте потпуно у праву. „Свети“ му је његов „свети отац“, како он из милоште назива највећег архијеретика и србомрсца. Видесмо га и испод „иконе“ Степинца. Ваљда му и он дође „свети“. Знате, Међународна комисија о Јасеновцу, чији је члан (председник) наш земљак, академик Србољуб Живановић, професор Универзитета у Лондону (кога сам имао част да упознам и од њега много сазнам), утврдила је да је у Јасеновцу страдало преко 700000 Срба, 80000 Рома и 23000 Јевреја. Од преко 110000 пострадале деце најбројнија су српска деца. Зна се да је 1371 свештеник од укупно око 2000 (дакле: од тројице – двојица) учинио најгрозније злочине у НДХ над Србима. Са њима и њиховим ђацима се љуби Иринеј Буловић, њих уводи у свете олтаре цркава које саградише оци наши, а у којима „нема места“ за Владику Артемија и његова духовна чеда.

Господа Исуса Христа су распели тврдоврати Јевреји са чијим потомцима, који Христа не признају за Месију, г. Иринеј слави празник Хануке и пали свеће у синагоги, те је тако гажење канона још једна његова „светиња“. Једном речју, све оно што доприноси уништењу Светосавља и гажењу светог Предања су „светиње“ г. Иринеја.

Да не буде неспоразума: бити веран своме брачном другу, не значи не говорити са особама супротног пола. Исто тако, бити одан својој вери не значи игнорисати или, не дај Боже, мрзети људе друге вере. Ја имам пуно пријатеља у послу, и иначе, међу муслима-

нима, Словенцима, Јеврејима, Немцима, Хрватима, Белгијанцима, Французима, Американцима... Али немам ништа заједничко са њиховом вером. Њихова вера је њихова ствар и ја је не дирам. А моја вера припада мени и роду мојему и не дозвољавам да ми то ико скрнави.

Плодови молитве

У Вашем интервјуу који је објављен у „Српским новинама“ бр. 665/2012, као и на бројним сајтовима, постављено Вам је питање: „На дан Ваше крсне славе (Младог Николу) на Светим литургијама је читана Пресуда о Вашој екскомуникацији. Чини ми се да ту има неке симболике.“

Ви сте тада одговорили: „Можда. Видеће се. Кад год јутром и вечером станем пред иконе, између осталог, завапим: Свече мој, Крсна Славо моја, оче Николаје: помози и спаси. И замоли Господа да усмери стопе моје стазама праведнијем!“

Да ли бисте прокоментарисли овај детаљ из тог разговора?

Немам коментар. Казано је: ако имаш вере к’о зрно горушичино и горе можеш премештати. Овај манастир је, уверен сам, плод вере светосавског народа и плод молитве Владике Артемија и његове духовне деце у коју, хвала Богу, спадамо и ја и моја Нада.

Видим да се поред цркве гради прилично велики објекат. О чему се ради?

Кад смо почели да градимо цркву, многи српски синови и кћери, деца светосавска, понудили су своју помоћ. Тако Саво и Раде одлучише да направе капију, Милош и Ђорђе звонару, Зоран и Милица дадоше први позамашан прилог на дан освећења темеља, Славко, Зоран и Александар приложише трудодане на изради фасаде... А онда је једна већа група побожних и благочестивих људи предложила да се гради конак, а да ове моје бивше кућице прерасту у радионице за рукоделье монаштва. Добивши благослов кренули смо сложно, братски. Мој прилог за конак је финансирање пројектне документације и финансирање дажбина према држави, како би се испунила заповест Господња: *Богу Божије а ћесару ћесарево.* Све остало, што се конака тиче, лепте су које од срца прилажу бра-

ћа и сестре, деца светосавска широм земље и даље. Неко приложи динар, неко гвожђе, неко грађу. Срећко даде много трудодана не хотећи да наплати добар део мајсторлука, Драган приложи половину потребних каблова за струју, Душко и Надомир своје занатско умеће, Стеван отиде на Свету Гору Атонску и из Хиландара донесе резнице винове лозе, Радољуб даде пристојан новчани прилог говорећи да није у могућности да приложи колико му срце жели али дарива свој воћњак са овлашћењем да се може продати и уградити у конак. Наташа је морала срушити оронулу кућу свога деде, па је понудила велику количину предивног тесаног камена како би, вели, зној свога деде, кога је много волела, уградила у ову светињу. Петар, чији блаженопочивши отац беше свештеник, такође приложи камен у који је уткан труд његовог оца. Старица Славка је дошла из Ужица, болесна, део пута препешачивши по хладноћи, доневши прилог и говорећи: *Морала сам да пожурим, стра'ме да не умрем, а да не помогнем ову нашу светињу.*

Много је предивних примера доброте, љубави, благочешћа, пожртвовања.

Један млади човек Л. је продао стан у Београду који је наследио од родитеља и све до динара приложио за једну катакомбу на Косову и за овај конак у Лозници. Чак ни признаницу није хтео да узме рекавши: „Господ, коме преко Твоје руке дадох, виде и зна. Не пишите ме нигде *јер што даде десница да не зна левица*." Предобра Миланка из Милановца донесе прилог који превазилази њене могућности, молећи да се од њега набаве Јеванђеље и Путир. Благочестива Грујова удовица Зорица даде део своје ливаде како би се проширио паркинг за потребе народа који из свих крајева земље долази у манастир. Ковач Драган скова браву и кључ за манастирска тешка врата, а Перо, видевши овај необичан кључ, узе те га брунира. Своју љубав и своје таланте овом манастиру дарива Никола из Тополе преко предивно изрезбареног крста у који уградисмо частицу Крста на коме је распет Господ на Голготи (дар Владике Артемија), тако да је овај манастир обогаћен још једном великом светињом. Ту су Мирослав из Митровице, Миодраг и Василија из Зеока, Дејан из Котежа, пожртвована Радмила из Карана, Милош из Д. Црниљева, Бобан из Вујетинаца, Андрија, Зорка, Ранислав, Спасоје и многи, многи други.

Ако ми Бог даде дана, написаћу књигу о многом добротољубљу и пожртвовању деце Божје, деце светосавске, која уложише

своју љубав у овај манастирски комплекс, сведочећи верољубље своје.

Ето, тако ће, ако Бог да, један део од многобројне духовне деце Владике Артемија моћи овде главу склонити и имати услове за молитву, рад и подвиг.

Кад се очекује завршетак конака?

Кад Бог даде. До сад је доброчинством верног народа обезбеђена трећина потребних средстава. Уздамо се да ће Бог, преко добрих људи, додати недостајуће.

Што писаше, писаше

Шта бисте могли поручити господи Хризостому и председнику Великог црквеног суда Амфилохију, који су ставили своје потписе на првостепену и другостепену пресуду о Вашој екскомуникацији?

Ништа! Што писаше, писаше.

У подсвести, међутим, прижељкујем да их видим овде, једног дана кад се саџга њихова „сила“ и кад схвате с ким су у ортаклук ушли, у покајању и у загрљају са њиховом жртвом, Владиком Артемијем, који чврстим кораком иде тесним путем Светог Саве, путем који води ка Царству небеском.

А Иринеју Буловићу?

Њему бих подарио један од ова четири примерка специјално укоричене књиге „Тајна безакоња“, које малочас добих из штампарије, која би га подсетила на бившег њега: на речи које је исписао у Атини пре четрдесетак година, кад је био православни јеромонах, или се бар тако представљао, и кад је био пред докторском дисертацијом о светом Марку Ефеском. У том свом писму, које је објављено у „Тајни безакоња“, он критикује једног нашег епископа зато што овај „екуменише“ по Европи. Тако он, г. Иринеј, каже, ево да Вам прочитам: „... ја Вас молим, не у своје име, већ у име светог Саве и св. Симеона, бораца за чистоту вере православне и за очишћење српских земаља од сваке духовне куге, тј. јереси и кривоверја, у име српских мученика и исповедника, а нарочито у

име новомученика наших из последњег рата који у НДХ падоше јер претпоставише Православље јереси, у име св. отаца и учитеља Цркве; у име светог и неизмењеног Предања Цркве; у име свих прошлих и будућих векова историје црквене, у име самог Господа Христа, Начелника и Савршитеља свете и непорочне и савремене вере наше Православне; немојте Владико, Бога ради, немојте!

Досад је Српска Црква вазда уживала велики углед међу Грцима и међу Русима, и уопште у православном свету, због свога трезвеног и благоразумног става према јеретицима, става јеванђелског, по речи: *Будите мудри као змије, и безазлени као голубови!*

Немојте, преклињем Вас, да преко Вас и за Вас нама једноверна браћа помисле да се, ето и чеда св. Саве утопише у баруштинама пуним муља и жабокречине духовне, које се зову милозвучним именом 'екуменизам', и да стану нарицати: *Како падоше силни*.

Надам се да ћете разумети моје мотиве за ово писмо и да се нећете озлобити нити пак оскорбити због оваквог мог призива к Вама. Да Вам не написах ове речи и не упутих ову вапајну молбу, сматрам да ми то не би опростио св. Марко Ефески, чије учење изучавам и о којем припремам тезу."

Издаја

И?

Онда бих га подсетио на речи Господње: „Заиста, заиста вам кажем један од вас издаће ме."

И дошапнуо бих му да је народ, сећајући се тих речи, схватио да је он, Иринеј Буловић, издао веру нашу ругајући се себи самом – својим речима.

Да нисмо то видели, у много случајева ћутећи – не бисмо греха имали. Сад кад видесмо безакоње његово, поготову после филма *Чуј, Србине, браће* и књиге *Тајна безакоња*, изговора немамо за ћутање, јер *ћутањем издајемо Бога*. Ћутати о отпадништву је злочин, како уче Свети Оци.

Прича се да велика група побожних људи, од вере и од пера, спрема студију о издајству Иринеја Буловића и још неких епископа.

Где има дима, има и ватре. Народ је свагда веру чувао и сачувао. А издаја вере и јереси су увек потицали од митроносаца, а не од обичних људи.

Господ делује преко простодушних људи који чисто срце имају, а сатана преко „преучених“, преко првака, вођа, главешина који су за главно прогласили споредно: њима је примат првачење, прва места... То је циљ и смисао њиховог јадног „живота“. Зато поједине наше пале главешине понизно савијају своје вратове пред папом, затим, к'о последње моралне беде клече по јеретичким катедралама, пале свеће по синагогама и тако газе заклетве своје, али и достојанство наше, без нашег овлашћења.

Њихова мизерија је њихов избор. Ал' зато ми нећемо узимати благослов њихов, нити ћемо их сматрати нашим пастирима, него отпадницима и издајницима.

Нама је Свети владика Николај оставио аманет, који ће одјекивати у векове, говорећи: *Србине, знај ово и запамти и ходи мудро као оци твоји: не дај сваком да ти буде пастир!*

Дакле, добар пастир је дар од Бога и треба га поштовати као оца свога и матер своју. А зле пастире, као вукове грабљиве, треба одјурити да не распуде стадо Христово.

Ви сте се недавно срели са Патријархом српским (у овчарском манастиру Јовање) *и пред много сведока сте разговарали?*

Да, то је тачно. Али не бих сад о томе.

Очевидци кажу да нисте хтели узети благослов ни од Патријарха, ни од епископа шумадијског Јована, који Вам се, такође, обратио.

И то је тачно, али заиста, не бих сад о томе.

А кад бисте се срели са Иринејем Буловићем, да ли бисте разговарали с њим?

Што не може бити, о том немој говорити. Тај се гади на Србље, а поготову на нас просте и посељачене, што би рекао његов полтрон и идолопоклоник из Лазарева града (епископ Давид).

Ипак, кад би се то десило (инсистирам да претпоставимо такву ситуацију)?

Па кад би се и то чудо десило – одговорио бих му на свако питање које би ми поставио, гледајући га право у очи.

А да ли бисте Ви њега ишта упитали?

Вероватно.

Да ли бисте га упитали да ли је он Каранушић или Буловић?

Зашто убијаш веру рода моја?

Не, не! Уопште ме не интересује да ли је он презимен, безимен, личан, безличан. Не занима ме да ли је и зашто мењао презиме, ни зашто је променио веру. Његов живот је његов проблем, његова радост или његов чемер и јад. Али...

Шта али?

Моја питања би се односила на оно што није његово, већ моје, а он ми то, неовлашћено и безобразно, отима. На оно што припада мојим оцима и мојим праоцима, моме народу и мени, мојој деци и мојим унуцима, а он би да ми то сатре, оскрнави, упрља!

Питао бих га: Човече, зашто убијаш веру рода мога?

Како се убија вера?

Онако како су то чинили сви одступници. Ништа ново. Свети Игњатије и многи други Свети оци нас уче како то раде дволични људи који најпре настоје да умноже лажне учитеље и да нам их наметну, еда бисмо примили вука за пастира, а онда почињу да сеју саблазни.

А потом ти отпадници представљају себе за хришћане да би лакше прогонили истинске хришћане плетући интриге, лажи, употребљавајући против истинских слугу Божијих силу власти, клевете, сплетке, гоњења, преваре...

Узмимо пример Владике Артемија. Од речи *добри, честити, радни, поштени, вредни… Артемије*, с пролећа 2010, до прогона помоћу шиптарске полиције и до квалификација *ђавоиман, омађијан...*

И још их ђаво надари да јавно обелодане своје зликовство говорећи да *Синод на тај чин чека пуних десет година!* С друге, пак, стране, узмите реч и дело новохиротонисаног епископа крушевачког и биће и малом детету очигледно како се убија вера.

Сатана би им позавидео на лажима, на злу, на несрећи коју су посејали. И коју, још увек, сеју.

Што би рекао епископ Аверкије, извршена је издаја Светог Православља и само слепац може то да не види.

Многи тврде да је барјактар тог чина издаје у СПЦ Иринеј Буловић?

Ко то не види, кад „одрасте“ и сазнадне кашће му се само. Још је Теофан Затворник казао да ће издајници упркос бусању и празнословљу, упркос велелепним храмовима у којима ће се окупљати са помпом, упркос титулама и чиновима којима ће се китити, лукаво припремати пропаст: *Све ће то бити само привид, а изнутра биће одступништво* – говораше.

И заиста, погледајмо:

– споља гладац: митра и жезло, вечни члан Синода, портпарол Синода, доктор науке о Марку Ефеском, професор, декан, администратор бечки...

– а изнутра јадац: папин прстен и напрсни крст, Равена, Покајница, новотарије, ССЦ, јеврејско славље у синагоги, *ломљење кичме*, прогон Јустинове *Догматике*...

Аманет

Апостоли су нам, преко посланица, оставили завет рекавши, између осталог: О Тимотеје, сачувај поверени ти залог.

Дабоме. А шта је „поверени ти залог“? То је Предање, оно што је сваки од нас примио, оно што нам је поверено! А не оно што је измислио неко пошто је докторирао и пошто је турио митру на главу па се осилио и узвијон’о, што би рекла моја покојна баба Драгиња.

Оно што је Иринеј Буловић написао из Атине пре четрдесет година – то је школски пример који показује како треба да се чува Залог: да се епископу истина скреше у брк; да се с њим нипошто не служи Служба Божја зато што „екуменише“, што не поштује Залог, што се укаљао и облатио у *барушшинама екуменизма које су пуне духовної муља и жабокречине.*

Међутим, ово што сад говори и чини тај исти човек, то је школски пример одступништва, то је издаја Залога, ругање Залогу.

Дакле, Предање, Залог – то је светиња! Светиња над светињама! То је моја ствар! То је твоја ствар! То није посед Иринеја Буловића.

Према Предању треба да се односимо као чувари. Оно што ти је поверено – то чувај као очи у глави. И то предај!

Не дај да ти неки *иринеји* или *давиди* и сви они који, говорећи да су мудри полудеше, подмећу кукавичје јаје.

Не дај! Него чувај и предај! Чисто! Неоскрнављено! Неупрљано! Не додај ништа ново по твојему умљу, нити по било чијем безумљу!

То је аманет Богоносних и Светих Отаца нашијех!

Заклетва

Приликом хиротоније Иринеј Буловић се заклео: „Обећавам да ћу чуваши и пошшоваши каноне свеших Апосшола, седам Васељенских сабора, Блаїочесшивих Помесних сабора и Правила Свеших Оїаца: све шшо су они примили, примам и ја; и све које су и они одбацили одбацујем и ја.“

На жалост, рек’о па порек’о. Да се не лажемо: он је погазио заклетву своју, попљувао Правила Светих Отаца.

Погледајте филм „Чуј, Србине, брате“, завирите међу корице књиге „Тајна безакоња“, и то ће бити довољно да се уверите да је Иринеј Буловић извршио кривоклетство, ако је лагао кад се клео, или гажење заклетве, ако је касније преверио. У оба случаја издаја је очигледна. У оба случаја отпадништво је очигледно! Он се самоекскомуницирао из наше Свете Цркве, па би отуд, из отпадије, из погани екуменистичке јереси, да „чува“ Цркву нашу од нас, да „чува“ Србију од нас Срба, да „чува“ Светосавље од нас – светосавске деце.

Знате, пастири треба да буду чувари вере и образ вернима – *правило вери и образ кротости* – како слови тропар.

У чему образ?

У речи, а не у злословљу саблажњавајући и жалостећи децу Божју;

У живљењу, ал' живећи свето, а не тако што ће смућивати стадо своје;

У љубави, а не у ломљењу кичме;

У духу, а не у злодуху;

У вери, а не у вероломству, гмижући пред папом, клечећи по јеретичким катедралама, палећи свеће по синагогама, газећи каноне;

У чистоти, а не у прљавим играма властољубља, похлепе и човекомрзија.

Молим Вас, упоредите једног пастира попут Серафима Саровског који сваког придошлицу дочекује речима „Радости моја" са злим човекомрзитељем који *ломи кичму*, прети, свети се, кажњава, прогони.

Знате, још је пророк Језекиљ видео да ће Господ устати на пастире који не пасу стадо, да ће отети овце своје од њих и да ће их Он, Господ, пасти, да ће тражити изгубљену овцу, довести је натраг, превити рањену, окрепити болесну!

И Нови Завет причом о изгубљеној овци говори какав пастир треба да буде: да натовари изгубљену овцу и донесе у тор свој и радује јој се.

Зли виноградари

Колико је том пастирском позиву близак Иринеј Буловић?

К'о пакао рају. Он није пастир већ „администратор". Он се не стара за душе, а истинско пастирство није администрација.

Видесмо шта урадише његови ортаци који су разбојнички, противуставно постављени за администраторе на Косову и Метохији.

Суштински исто што и зли виногадари.

Очигледно се остварило Ваше предвиђање у хумореску „На западу нешто ново“ која описује једну српску брвнару на Косову на чијим брвнима је кречом исписано: Друмови ће пожељет монаха, ал’ монаха ниђе биги неће.

Нажалост. Није било тешко видети да ће зли виноградари сагубити овце које у њима не препознаше љубеће оце, но разбојнике.

Пастир треба да позива на послушност Цркви, њеном устројству, њеном поретку, *а не на послушност себи!* Поготову не, оном палом „себи“ који се срозо’о у слугерању безбожних моћника и који зарад земаљских „части“ ружи и прогони децу Божју.

Екуменистичка пометња

Они своје поступке кажњавања и прогона бране позивајући се на нужност јединства…

Каквог јединства? С ким? С јеретицима? С Алојзијем Степинцом? С креаторима „Милосрдног анђела“? С ђаволом?

Не наседајмо лукавству Латина и лукавству папине недоношчади која су се изродила међу нама! Јер, уједињења могу бити са разним мотивима. Свака багра, свака секта, свака издајничка клика, свака разбојничка банда гради јединство својих чланова.

„Пролетери свих земаља, уједините се“ била је парола хохштаплера-комуниста свих земаља који су вукли човечанство и наш род за нос деценијама, живећи на грбачи лаоса Божјег „усрећујући“ га, обезбожујући га...

Сада други хохштаплери-екуменисти свих земаља, међу којима многи у мантијама, вичу: *„Јеретици свих земаља, уједините се“*, хотећи да нас поново преведу жедне преко воде и да нас поново упропасте.

Ови наши „ујединитељи“, а уствари разбојници, братоубице и вероломци, не воде нас ка Христу него од Христа. Они се уједињују са јеретицима поткопавајући Цркву, саблажњавајући нас.

И зато ми за њима нећемо!

Јер, екуменистичка пометња тежи да безболно ликвидира Православље, да га учини „сољу обљутавелом“, вешто замењујући истину лажју.

Екумениста има право да буде екумениста. То је његова ствар. Али кад екумениста каже да је православац, он тада лаже. Он је лажов. Е, ми за лажовима ићи нећемо!

Шта да се ради?

Шта нам ваља чинити?

Да творимо Јеванђеље, да живимо Јеванђељем. А оно нас учи да ће се појавити ругачи који ће ходити по својим безбожним жељама стварајући раздоре!

Отворимо очи: само што нема фотографије наших ругача и упропаститеља!

Зар смо слепи?

Зар не видимо како се ругају Светом Сави савијајући своје вратове пред папом?

Зар не видимо како се ругају Христу празнујући и палећи свеће са онима чији оци распеше Христа?

Зар не видимо како се ругају Светим Оцима газећи њихово Предање, кршећи каноне?

И још нас учи Јеванђеље да расуђујемо: да једнима будемо милостиви; друге да спасавамо, са страхом, отимајући их од упропаститеља – објашњавајући им лукаву превару и издају; треће да опомињемо и, такође са страхом, осуђујемо њихове поступке којима настоје да искорене веру Христову и да разруше Свету Цркву, ругајући се Предању отаца наших, поганећи наше свете олтаре.

Питања Иринеју Буловићу

Молим Вас да се вратимо г. Буловићу у оном претпостављеном разговору. Која биште му питања поставили?

Најпре бих га упитао која сила или мука га нагна да се превери.

Јер, оно што је говорио док није постао доктор наука, владика, декан богословије, и оно што говори и ради данас, инкопатибилно је, дијаметрално супротно једно другом. А пошто, по истинитој речи Божјој, човек не може служити два господара, питао бих га шта га је навело да окрене леђа Овом Првом и упадне у клопку

оног другог. Или се, можда, претварао, док не шчепа митру и не здомча катедру, па од почетка служи оном другом?

Шта биште ја још питали?

Какав је то осећај, то „узбуђење у души“, како он описује сусрете са архијеретиком, кад човек прима папин прстен и напрсни крст, а истовремено носи митру и панагију православног епископа? То мора да је ужасно. Јер, издају ни Јуда није могао поднети.

Шта још?

Питао бих га како спава након прогнања Светог Јустина са Богословског факултета?

И да ли зна зашто је пало звоно у Ћелијама на Благовести 2010. кад је он ушао у порту?

И да ли може да се досети зашто му је припала мука на Литургији у манастиру Светог Јустина у Ћелијама, исте године, због чега му се не даде да дослужи Службу Божју и због чега му поскидаше одежде?

Да ли је сконт'о да га је свети Авва рашчинио?

Шта биште ја још питали?

Питао бих како се осећа човек кад изврши братоубиство, кад оствари свој петнаестогодишњи зли сан и ђавоимани наум о „ломљењу кичме“ праведном Владики Артемију.

И уопште, какав је то осећај кад погубиш од себе бољега?

Шта још?

Како се осећа кад погази каноне, кад саслужује са јеретицима, кад празнује и ужеже свећу у синагоги оних који су распели Господа. Има ли страх у срцу кад уводи јеретике у олтаре и кад улази у јеретичке „богомоље“.

Љубав ће сатрети мржњу Иринеја Буловића

Да ли бисте га питали шта у вези са Вашом Пресудом?

Не. Не бих. Његова острашћеност, бес, човекомрзје којим је наумио да ме ћушне у вечну погибао, у таму најкрајњу, донело ми је много красоте и добра, хвала Богу. Не бих кварио тај мир који осећам у срцу своме. Јер, нема већег признања пред људима, мада је свако признање људи безначајно за спасење наше, али ја нисам добио већу награду од ове да ме бискуп Иринеј изопшти из његовог друштва у коме иначе нисам рад бити.

То његово зло ме је зближило са хиљадама православаца широм земље и света, од мог родног краја до Канаде и Аустралије, али и са много јереја који се моле Богу за мене грешног. Скоро да нема града у српским земљама где Срби живе, нити континента где има Срба, да ми се није јавио понеки јерej телефоном, писмом, доласком код мене или позивајући ме себи у госте, пружајући ми подршку и говорећи да се моли за мене. Љубав им, очигледно, ни зли Иринеј не може занаперити, нити истулити, нити забранити. Љубав ће сатрети његово зло и његову мржњу. Он ће љубављу бити заустављен у свом злоумљу и сам ће сићи с власти и покајати се, с Божјом помоћи.

Или ће, по речи Светог Владике Николаја која је цитирана у „Тајни безакоња“, „сићи с памети“, што му не дао Бог.

Једва чекам да добијем *Пресуду* па да је урамим и ставим у моју радну собу крај Светог Николе и Светог Марка Ефеског. Нек сведоче „мудрост“ и „љубав“ г. Иринеја и његових потрчковића, који су ми изрекли највећу казну која постоји под капом небеском, само зато што нећу за њима у бешчашће, него чињах оно што ми Јеванђеље Христово заповеда и оно што од предака мојих научих.

Па зар нисте још добили Пресуду?

Нисам.

Зашто ћутите?

Не ћутим. Писао сам Великом црквеном суду, смерно молећи да ми је пошаљу.

А они?

Одђуташе.

И?

Стрпљиво чеках, ево прође годиница равно. Чим доспим одаслаћу ситну књигу креатору мог изопштења и његовим послушницима. Нек' остане и тај траг њихове самовоље: нек се зна да је један зли дуплекс са својом поданичком кликом, у 21. веку, могао да те убије зато што ниси слуш'о њега но Христа, да издејствује најстрашнију казну под сводом небеским, да се о том убиству удари на добош преко конференције за штампу ради ликовања, да се о томе обавесте цркве и манастири и да се *Пресуда* чита на Светим Литургијама ради линчовања. Да о томе знају сви, осим тебе. И Томас де Торквемада, врховни инквизитор, могао би им позавидети.

Зашто то чине?

То морате питати њих.

Вероватно се плаше да не искористим право које ми дају Кривична правила СПЦ чланом 88 – право да се обратим Светом архијерејском сабору, преко надлежног епископа, ради преиспитивања ове лакрдије.

„Доброчинства" Иринеја Буловића

Рекосте да Вам је ī. Иринеј учинио многа добра. Која?

Најпре, он ме је бесповратно гурнуо у наручје Господу.

Затим, он је заслужан што сам се у састрадању упознао и духовно ородио са великим праведником и Божјим човеком Владиком Артемијем.

Он ме натерао да се одрекнем многих овоземаљских планова и да се посветим задужбинарству у овом парчету живота које ми је Господ још оставио.

Он ме је натерао да прочитам многе предивне светоотачке књиге, како бих себе проверио и како бих се безрезервно уверио

у то шта је „мисија“ и коме господару служе наши прогонитељи, одступници, вероломци, издајници рода нашег.

Он је заслужан што ће иза мене остати траг од неколико књига, мноштво аудио, видео и других записа који ће сведочити о чеперку времена које нам је Господ подарио да проведемо овде, на земљи.

Он је заслужан за страдање Владике Артемија, његове духовне деце, многих благочестивих хришћанае, па и моје маленкости, што нам је на спасеније.

Он је заслужан што ничу катакомбе у којима се чува вера отаца нашијех.

Он је заслужан што се Срби окупљају на молитве и саборе бежећи од екумениста, јер су схватили да је узимање „благослова“ од њих злослов и проклетство.

Он је заслужан што ће у народном памћењу бити препознатљив по префиксу „Зл“ испред свог имена и што је своје жртве нехотице бесповратно утерао у њиву Господњу да тамо изобилно сабирају благо небеско.

Он је заслужан што ћемо ми, који страдасмо од његове руке, бити упамћени као људи који су покушали да се одупру злу, превари, превери, одступништву и издаји. Што смо, како на сахрани покојном Кијуку рече Петар Арбутина, цитирајући Андрића, били ватра, макар иза нас остао само пепео, док ће иза њих остати слинав траг као иза пужа. Још горе: пуж пузи под сводом небеским, па Бог пошаље кишу те сапере тај слинав траг, а они пузе и клече пред папом и његовим злим слугама и тај смрадни траг остаје во вјеки вјеков у сећању људи и у Књизи вечног живота.

Нека би им Бог помог’о да се покају, јер их само покајање може опрати од погани у коју су се срозали и од злочина у које су огрезли.

Шта бисте му, у знак захвалности за та силна „доброчинства“, рекли?

Управо бих поновио оно што му поручује филм „Чуј, Србине, брате“ и оно што му из Црвенке, са промоције тог филма и књиге „Тајна безакоња“, поручи Новосађанин, велики истинољубац Остоја Дражић: „Отиди у манастир! Отиди и покушај да се сретнеш са Светим Савом и окај зло које сада чиниш!“

Шта биспе као поруку послали онима који ће чути или читати овај интервју?

Јаук Грешноī Милоја

Знате шта, ја нисам достојан да шаљем посланице. Пре бих заплак'о, завапио, зајаук'о из свег гласа, из петних жила:

О, народе мој мили и добри,

Господ нас учи да препознамо знаке времена које нам је донело вукове у јагњећим кожама од којих треба бежати, јер по учењу Свете Цркве њихов „благослов" је *злослов.*

Бежимо од њих, браћо, да не изгинемо!

Браћо и сестре, онај ко ревнује за славу Божију и ко слави Бога, не сме и не може бити равнодушан ако се у његовом присуству на било који начин хули на Бога или руга закону Божјем или Залогу (Предању) отаца нашијех!

Не издајмо оце наше, јер је земаљско за малена царство! Не саучествујмо у безакоњу и „молитвама" са екуменистима јер су они јеретици које су проклели Свети Оци.

Сетимо се, браћо и сестре, примера истинског ревновања које сретосмо још у Старом Завету, код светог Илије који се није мирио са богоодступништвом свога народа предвођеног нечастивим царем Ахавом.

Питаће неко: Зар нас Господ не учи кротости и смирењу?

Да, браћо и сестре, ал' се не дајмо преварити: Господ нас не учи мекуштву!

Напротив, Он нас примером учи да се не треба склањати пред злом, већ се борити против зла, јер је говорио: *Тешко вама књижевници и фарисеји, лицемери*... И још је говорио: *неверни, покварени, лукави, прељуботворни, слепи, безумни, змије*... А безаконицима у храму је испретурао столове, не дозвољавајући им да од дома молитве праве пећину разбојничку.

Да, да: испретурао!

Свети Јован Крститељ је фарисејима довикивао: *Породи аспидини!*

Свети Петар је осудио Ананију и Сапфиру због неискрености, а Свети Павле осуди лажног пророка говорећи: *сине ђаволи, непријатељу правде*... поучавајући: избаците злога између вас. Јесте, јесте: *избаците злоīа!*

Свети архиђакон Стефан Јудејце назива *тврдоврашим, издајницима и убицама*.

Велики Божји угодник и ревнитељ коме је посвећен овај манастир у Лозници испод Јелице планине, Свети Николај Чудотворац, опалио је богохулном и безумном Арију шамар на сабору у Никеји. Да, да: шамарчину усред Сабора!

Дакле, нема компромиса кад је вера у питању: пријатељство са непријатељима Божјим води нас у издају Бога.

Пазимо: у издају Бога!

Не дозволимо, браћо и сестре, да нас преваре лицемери, говорећи да смо ми људи који „заостају за временом“, „фанатици“, људи који су „нетрпељиви“, „тешки“, „православни фундаменталисти“... Да нас не одвоје од Христа, да не прећемо на страну Антихриста, заведени лукавим и сладуњавим блебетањем о љубави, свеопштем миру, благостању...

Чувајмо се, народе, лукавства и дволичја, да не би били млаки, па да нас избљује Господ!

Пазимо: да нас не избљује Господ!

Ето, то бих завапио.

Да нам узори, дакле, буду Господ и апостоли његови, Крститељ и Свети Оци наши, а не неки тамо *зизјуласи*, *иринеји* и слични душегупци, Боже сачувај, саклони и спаси.

Не мож' бити ирђе

Сад су маске поспадале, сад се као на длану види ко је вера а ко је невера, зар не?

Знате шта: чини се да нас је Господ ставио у решето. Врши се велико „просијавање“.

Једни су препознали лаж, ужасавајући се, опирући се свим силама да их не понесу таласи отпадништва.

Други слепују. Али то слепило је двојако:

– једно је невино и наивно без умишљаја, несвесно и долази као последица неразумевања или потцењивања издаје која се збива;

– а друго је свесно – јер мирење са отпадништвом и одступништвом доноси сласти и части, каријере, овоземаљски рај.

Недавно смо видели једног таквог „житеља раја“ у Крушевцу како „исповеда“ веру, заклањајући се и заклињући се у своје „узо-

ре“ као што су *зизјуласи*, *иринеји* и други „научници“, који од њега, како рече, *ништа најправише ништа* (епископ Давид).

Тужно и јадно!

Тешко ономе ко се храни, а још теже ономе ко ђецу своју храни хлебом зарађеним вероломством, издајом вере, издајом Бога. Јер, тај хлеб рађа на крвној њиви. Зар им Јуда Искариотски не говори како се завршава овоземаљско благостање стечено бешчашћем, одпадништвом и издајом?

Зато смо сви дужни да се потрудимо да дотурамо Истину, јер су издајници и отпадници сатанског духа и они се, како Јеванђеље учи, претварају! Њихов шеф се претвара у ангела светлости, а његове слуге у слуге правде.

Испричаћу Вам, примера ради, збитије о томе како је књига *Тајна безакоња* унела светлост у таму незнања.

Елем, средином Часног поста сретнем, на пијаци, једног свог школског друга, сељака. Каже: „Слушај, бре, Мило’е, мишљо сам да вантазираш са тим калуђерима, је л’ оно што виђек на телевизији и прочитак у новинама о њима, ништа ми се није свиђало. Ал’, да в’иш ти јада: ономад ми дотурише ђеца неку књижицу. Прочитак је трипут. И морам да ти, нако, братски речем, да сам потље решио да догнам, вође на пијац, шаруљу са све телетом, да продам и д’ идем да даднем прилог оним поштеним људима Владике Артемија.

Долазио, вели, поп да ми свети водицу. Даднем му ја ону књижицу и здоговоримо се да ми врати кад прочита. Тако и бидне, разумеш ти мене.

Не прође множе, дође ми он „Тајну безакоња“ и вели: В’ала ти.

Реко, шта велиш ти, попе?

Каже: Ништа не могу да ти кажем.

Реко, лажу ли ови људи, бре?

Каже: Не лажу.

Па, реко, шта ћемо сад?

Каже: Бог ће те научити.

Виђа ли ти оне слике, попо?

Виђок, вели.

Па смију ли они то да раде?

Па, каже, не знам.

– Добро, реко, попо. Пошто ти не знаш шта се смије а шта јок, и пошто ти нећеш да ме научиш но то мешто тебе мора д-уради Бог, ‘оћу да ти речем једну, нако са срца. Ал’ немо’ да замериш.

– Реци, вели.

– Реко, љепо и згодно смо сарађивали годинама. Ти си ми светио водицу, ćеко колаче, освештаво грађевине, крштаво, венчаво, опоијо моје покојне родитеље… Све згодно и нако човечански. Је л’ тако било? – питам ја њега.

– Јесте – вели он мене.

– Така и така ствар, реко, о Крсној ми слави идем у Лозницу да сјечем колач. Је л’, ако ти сад не мо’ш да ми кажеш ништа, немо’ ништа ни да ми радиш. Јок. Нећу да ми се ђедови преврну у гробу, док ви ћутите и од Цркве правите комендију. Је л’ ово што раде ове владике, што су иг турили у књигу, је грдно да не мож’ бити грђе. Црно без ич бјелог. То није било од кад је крмача реп искривила. Срам иг било од задњице је л’ образа ни немају.

Реко, то не заслужу’е поштовање но оплавак, што вик’о Вењамин.

А поп шути. Нит ромори нит говори. Оде низ пут. Не би му право. Зацрвењела му се увета, ‘нако, к’о вински чеп.

Оно не могу губаво да зборим, не би ни мене све’дно. Није он лош, убио ти га ратус. Мог’о би на ране да га привијеш. Ал’, ет ко би се надо да ће му доћи преча вечера но вера. Казано ‘е: криво седи ал’ право беседи. Кад се сетим његовијег проповједи испред олтара, ‘нако о празницима, чинило ми се да је за Криста и веру спреман да погине. Кад ‘оћеш, чим је мено загустило он оступи. Сад му приличи она: Ој јаруго моја мила друго. Заборавио ону што учаше мо’е унуке и другу ђецу да пјевају:

„Пророци су веру нашу
видовито пресказали,
апостоли раширили,
мученици доказали.“

Е, мој попо, мислим се: Ласно ‘е квоцати, треба јаја носити. У добру ‘е ласно добар бити. И он ти дође к’о онај његов бивши колега што ‘е говорио *Типа волим а Боīу се молим*. Јадна ти је њина молитва кад би шћели да служе двоицу. Е, то неће да могадне. Јок, брате. Нема ти тујнак трте-мрте. Него или трте или мрте. Је л’ знаш како ти је, ми сељаци нумијемо да проповједамо, ал’ нисмо недотавни. Ми ти не знамо ни јајце да снесемо. Што јес’ јес’. Ал’ знамо шта ‘е муњак. Е, она тројица владика што су

иг турили у књигу *Тајна безакоња* су ти мућак дибидуз. Млого се грдно оћећају. Ш' њима у ревену нећемо. Јок.

***

Дакле, неупућен човек заборавља да је сатана лажов, клеветник, човекоубица, а такве су и слуге његове који се претварају као служитељи правде.

Погледајте на примеру Владике Артемија које су лажи и клевете изговориле слуге злога. И још обратите пажњу како су се многи, иако знају шта је истина, ућутали, чекајући да прође олуја, па ће вероватно, кад не буде за њихов комфор и положај опасно, опет „ревновати" за истину.

Према томе, само је истина мера и разлог богоугодности и спасоносног уједињења људи! А не лаж и превара коју нуде неки наши, у јерес екуменизма пали митроносци. Нити кукавичлук оних који су познали истину и сагубивши страх Божји, ћуте страхујући од људи.

Иринеј би и јаре и ӣаре

Кроз овај разїовор обновисмо лекцију Госӣодњу да се не може служиӣи Боїу и мамони.

Наравно. Народ то, да 'просте екуменоболни епископи, што помињем народ на који се они, иначе, гаде, каже: Не може јаре и паре:

– не могу се носити панагија и папин напрсни крст истовремено;

– не могу се носити жезло Светог Саве и папин прстен истовремено;

– не могу се славити празник Хануке и палити свеће у жидовској синагоги са камилавком на глави истовремено;

– не може се седети под *иконом* србоубице Алојзија Степинца и бити учитељ српским богословима истовремено;

– не може се проповедати „вера" и „љубав" у „сестринске" цркве и бити „истинољубац" истовремено;

– не може се потписивати примат папе у Равени и седети у синоду СПЦ истовремено;

– не могу се уводити јеретици у свете олтаре и бити декан српске Богословије истовремено;

– не може се бранити православној браћи и икони Мајке Божије да уђе у цркве наше, а говорити о љубави истовремено;

– не може се вршити братоубиство над Божјим и светим човеком Артемијем и „лизати“ са србомрзцима и бити „праведни судац“ Великог црквеног суда истовремено;

– не може се прогнати Свети Јустин из Богословије СПЦ и обожавати отпадник и јеретик Зизјулас и бити портпарол Синода истовремено.

То, никад, нигде, нико није могао, а да остане неосуђен, некажњен, нерашчињен.

Бирај, аїо, шїо је шеби драїо

Осим Иринеја Буловића?

На његову жалост, он је узурпирао то право. То му нису дали ни Бог ни народ. Он је то халапљиво приграбио.

Али, народ ће оїозваши їо оїеїо йраво. На њему је да бира:

– да се јавно йокаје, да се извини за лажи и клевеше и да їражи оїрошај за саблазни које соївори;

– или да иде їамо їде осећа „узбуђење у души“, їамо їде їа чекаку њеїов „свеши оїац“ и њеїова екуменска браћа.

Тачно тако. Ми му не бранимо да иде у Ватикан и тамо остане, па нек тамо буде и већи католик од папе, а не да нама потура куче под лисиче и да се прави већи Србин од нас Срба усред земље Србије, отаџбине наше, носећи, притом, папин прстен на руци и папин „крст“ око врата.

И да нас он изгони из Цркве отаца наших.

Јеванђеље нас учи: Ако неко долази и ово учење не доноси да га не примамо у кућу и не поздрављамо се с њиме, да не бисмо учествовали у његовим злим делима.

Они од вас йроїнаних очекују и їраже да ћуїиїе, чак да се јавно „йокајеїе“ (йоїуї рекїора карловачке боїословије) ради „мира у Цркви“.

Да су наши апостоли, мученици и Свети Оци ћутали ради трулог „мира“ у Цркви – од православља не би остало ни „п“.

Тамо где је лаж, а наши екуменоболни епископи говоре лаж до лажи(!) уместо Истине, тамо нема Истинске Цркве.

Они руше нашу Свету Цркву и на њеним рушевинама зидају лажицркву!

Али на њину жалост, а на нашу срећу, Истинита Црква Христова ће се сачувати, макар у њој остао само један једини епископ са шачицом свештенослужитеља и верних хришћана, како учи архиепископ Аверкије. А има их, Богу хвала, много више него што су одступници умислили, ућутавши их привремено.

Сећате се изјаве једног озлобљеног епископа: „Артемије нема 30-40, у врх главе 50-60 присталица.“

Бојим се да су се „мало“ забројали.

Ваљало би да одступници завире у биографију епископа Гаврила Мијакића, који се помиње у књизи „Тајна безакоња“, која народ жива зазида у манастиру Марчи због неверства Цркви.

Дај Боже да се одступници и издајницу покају пре него што народу догори луч до ноката.

Разбојништво вештаца под митрама

Видимо да су неки епископи, попут Ј. Давида, у њиховом духу. Чак то и не таје. Напротив, хвале се.

Наравно. Зато их и хиротонишу како би једног дана „већином гласова“, са привидом законитости, озаконили своје безакоње.

Али то разбојништво, налик оном у Ефесу 1449. године, неће разблажити нити обљутавити со Духа Светога.

Ево, та со се, између осталог, чува и у катакомбама које, милошћу Божијом, ничу широм земље Србије и у којима се неће служити времену него Господу!

Тако је: ми чекамо Христа, а не боље време – како песма каже.

То да је Владика Артемије велики праведник, сем чланова Синода, и врапци знају. Вас је наш знаменити слободољубац, Предраг Драгић Кијук, Бог да му душу прости, у свом претпоследњем јавном наступу, у Крагујевцу, назвао „великим праведником". Није ли апсурдно да највећи безаконици прогоне праведнике?

Знате ко виче *Држите лопова?* Лопови.

И знате да апостол каза: Сви, дакле не понеко, него *сви који хоће побожно да живе биће гоњени.*

Од кога?

Од злих!

Зато апостол још каже: *Да ће зли људи и опсенари напредовати од зла на горе варајући, и варајући се.*

Не дајмо се преварити!

Јер ти опсенари, ти вештци у митрама, извидница су и претходница антихриста.

Они би да потру наше Предање, наше памћење.

Подсетио бих Ваше читаоце на аманет једног благочестивог Србa из прве половине 19. века, Теодора Павловића:

Језик, вера и народност
Аманет ти, Србе, брате,
То свето троје
То је извор части, славе и среће твоје.

Како овај аманет спојити са чињеницом да нам се у Синод, на чело Богословије и друга кључна места у Цркви угурао човек који није ни наше народности, ни наше вере, јер ју је издао, а ми ћутке гледамо како он ломи кичму и прогони православне Србе?

Зар нас није распињао коњ'ма на репове један други Несрбин – Јосип, па му ћутасмо к'о овце кад гоне на заклање, гледајући како се припрема расрбљивање српских земаља које, нажалост, и дочекасмо. Срећом, иако подоцкан, ипак се полако будимо из сна, па нећемо дозволити да нам унаказе оно најважније, а то је вера наша.

Силници овог света могу да нам отму кућу, земљу... Чије није било, чије бити неће. Али то ће бити привремено, јер ничија до зоре није горела.

Ако сачувамо веру нашу, ми ћемо опстати у векове векова. Тамо где су се покатоличили или потурчили наши сународници, тамо више нема нашег имена, нашег племена. А одроди наши своје вероломство покушавају злочинима одагнати из народног памћења.

На тој истини народ с правом кличе: Стоп издаји православља! Стоп Иринеју Буловићу! Или Каранушићу?

Буловић или Каранушић – то му дође шија или врат. Суштина је она Његошева: *Стотину ће промијенити вјера, да учини што му срцу драо*.

И зато је добро да су Срби, најзад, ускликнули: Стоп!

Где је излаз?

Где нам је излаз пред очигледним одступништвом властољубивих?

У народном покајању. Тај квасац, срећом нашом, постоји. Знате, пророчанство о пропасти Ниниве није се испунило због свенародног обраћања Богу њених житеља. Дакле, то је један правац за спас: наше обожење.

А други правац борбе против одступништва јесте да поступимо онако како је то чинио Господ, Свети Јован Крститељ, Свети апостоли, архиђакон Стефан, безбројни мученици, Свети Никола… Да молимо, па да указујемо на њихово безакоње и саблазни, па ако ништа не вреди да најуримо оне који убијају веру нашу, еда бисмо и ми, с Божјом помоћи, били у табору светих и богоносних отаца нашијех, а не у табору одступника, вероломаца, оцеиздајица и братоубица. Да им у брк скрешемо оно што из Јеванђеља научисмо: „лицемери, неверни, покварени, лукави, слепи, безумни... породи аспидини... синови ђаволји, непријатељи правде... тврдоврати, издајници...“ Да их, ако мораднемо, подсетимо на безумног Арија, али и на Светог Николу и на збитије у Никеји због чега га рашчинише Свети Оци. Али, накратко!

Да им, угледајући се на Господа, ако затреба, испреврћемо столове ако наставе да од наше Свете Цркве праве пећину разбојничку.

Да се држимо завета Светог Владике Николаја не дозвољавајући да нам свака шуша и каракуша буде пастир.

Таквих јунака је из дана у дан све више. Недавно се Остоја Дражић са трибине у Бачкој Паланци обрати јавно нашим епископима рекавши: „Данас, добро ме послушајте, данас благочестиви православни народ спасава Православље у Српској Православној Цркви. Данас православни народ казује епископима који ћуте: немојте ћутати! Па ви не служите Иринеју! Ви ниште његови послушници! Ви сте Божји послушници! Не будите кукавице! Ако сам ја, грешни, достојан да кажем: Иринеј Буловић је јеретик! Иринеј Буловић служи пали! Иринеј Буловић не може бити православни епископ! Па, изађите и ви на Сабору и кажите: Ти ниси достојан! Напоље! Напоље! (Аплауз)

И то тражимо од епископа који још увек држе да су православни“.

Бог је у роду нашему подигао Остоју, много Остоја, који ће устати и одстајати храбро на бранику вере отачке. И одбранити је! Србија се расрбити не да. Зли србомрсци ће поломити зубе које су искезили на децу светосавску.

У листу „Блиц“, од 12. маја 2012, архијерејски намесник и старешина цркве у Чачку Саша Јоловић изјави: „То што се гради на имању Милоја Стевановића не може да буде богомоља док признати епископ Епархије жичке не благослови и не освешта.“

Ја му ништа не замерам. Његово је право да се придружи онима који цене да сам ја најгори Србин, те да су они позвани да ме искључе из Цркве Светог Саве са намером да погубе моју душу. Такође, његово је право избора да ли ће служити Богу или г. Хризостому који ће бити упамћен по гажењу светоотачког Предања, богослужбеног поретка, по гроболомљу у Жичи, по рушењу иконостаса у Студеници, по мржњи...

Баш због безакоња властиимајућих у Цркви, народ се окупља решен да сачува веру светосавску, подижући иконостасе у срцима

својим и по катакомбама. Чини ми се да ће тај покрет народног верољубља нарастати све дотле док се не одагнају слуге зла и слуге екуменистичке јереси са пастирских места која им, по делима њиховим, не припадају, или док се виновници безакоња не покају и не одустану од издаје, од вероломља.

Знате, чачанска црква је преко 200 година била претворена у џамију. Чачани су то преживели и остали верни православљу и светосављу. Преживеће, засигурно, и безакоње г. Хризостома. Поштујем г. Сашу, али морам да га подсетим да Господ каза*: Где су два или три окупљени у моје име, тамо сам и ја међу њима.*

Ево, са срца позивам г. Сашу да дође овде и увери се у најмање две ствари:

Прво, да је ово богомоља, јер се овде искрено Богу слава и молитве узносе.

И друго, да је овде окупљено повише од два или три у име Господње.

Осим тога, Света Марија Египћанка и хиљаде светитеља и мученика је имало богомоље по пећинама, по пустињама и спасило душе своје.

Ако би наше спасење зависило од неких *хризостома*, *иринеја*, узалуд би била вера наша. Ми који у Бога верујемо, за Њим идемо.

Нипошто за било ким ко не иде тим, Божјим, путем. Нипошто за лажним пастирима, вуковима у јагњећој кожи.

Благословен који долази у име Господње

Шта можете рећи о манастиру Свете Николе у Лозници код Чачка, који се налази на овим предивним падинама планине Јелице на којима су некада узгајани чувени јелички виногради, који ће, ако Бог да, ускоро бити освећен?

На капији овог подјеличког манастира писаће: „Благословен који долази у име Господње“!

Има ли симболике у томе што је црква брвнара?

Има. Преци наши су у невољама и у прогонима дизали цркве брвнаре и молитвама у њима спасавали душе своје. И сачували веру нашу.

И ми ћемо, с Божјом помоћи, угледајући се на оце и праоце наше.

Нека би ѿако и било, да Боī да!

Амин, дај Боже!

Не греши више[109]

Протосинђел Иринеј Ристић: *Лепе и надахнуте речи оца Бранка на Литургији. Благодаримо му што нас увек орадости из душе и из срца. Закључак његове беседе је: да би победили зло, постоји само један начин: то је да чинимо добро. И нико не треба да чека да неко други укине зло, него ми треба први да почнемо да чинимо добро и самим тим потискујемо зло које је у свету и око нас. Победи зло у себи! То сигурно зависи од тебе. И чим побеђујеш зло у себи ти ћеш потиснути зло и око себе, тако да ћеш допринети добру.*

Многи од вас не знају брата Милоја. Ми га зовемо и деда Милоје и чика Милоје. Он и тетка Нада дођу нама монасима као отац и мајка, заиста, најискреније то мислим и најискреније то кажем. Верујем да и они имају тај осећај јер смо ми, кад смо се нашли у егзилу, били вршњаци њихове деце. Годину, две, три, четири, пет старији, неки млађи толико, али једноставно, они су се према нама понели, заиста, као према својој деци.

И хвала Богу, ево дванаест година тај осећај ми нисмо изгубили, нити они, нити ми.

А Бог нам је сведок да је то истина и нека тако остане док је света и века. И ми смо Богу благодарни што смо се с њима срели као породицом, а верујем да су и они благодарни што су нас срели.

Ето, ја бих замолио деду да нешто каже, да се обрати вама, многи од вас га знају, да он каже из своје мудре, старачке, седе главе нешто што би било на поуку, у овом тренутку нама као народу српском, из кога и он потиче, и оседео је у том народу, и сигурно искуснији у многим стварима од нас.

---

109 Ова беседа, изговорена на трпези љубави, може се видети укуцавањем на претраживачу: Грешни Милоје беседи у посети манастиру Св. Харитона у Сурдуку (12. 5. 2023).

Ево, деда, изволите, и благодарим још једном што сте дошли.

Богу хвала за све. Хвала, оче, на пажњи и на прелепим речима. Али увек иза тако лепих и похвалних речи прети опасност да се ова седа ћупара погорди па да се скљока.

Господ нам је довикно пре 2000 година оно што чусмо малочас из Јеванђеља и што је лепо отац Бранко објаснио у беседи. Али последња реченица: *Иди и не греши више да ти не буде горе*, коју нам је Господ довикнуо – не само ономе у бањи Витезди, него свима нама – опомиње. Али изгледа да многи немају уши да чују ту опомену.

Шта хоћу тиме да кажем?

Знате, кад су житељи Содома и Гоморе огрезли у грех, Господ је спржио Содом и Гомору, осим праведног Лота.

Кад су људи загазили у грех и дубоко се заглибили, Господ је послао потоп да згроми то своје дело, али га је ипак сачувао преко праведника какав је био Ноје и његова породица.

Они који потичу из, како би то социолози рекли, руралних делова ове напаћене земље Србије, дакле, са села, они ће врло лако видети прст Божији на свакој кући.

Тамо где је домаћин куће био благочестив човек, честит човек, који је својим примером васпитавао своје синове и своје кћери, своје снахе и своје зетове, своје унуке, та кућа је цветала, напредовала и множила се.

Тамо ће је домаћин куће био безбожан, ће је био ништак, како би рекли моји Драгачевци, ће је газио закон Господњи, који није поштовао оца и мајку, који је лагао, који је крао, дакле чинио све супротно од онога што је у заповестима Господњим речено – та кућа се затрла, та кућа се затрнила.

Отидите на српска гробља и видећете који су гробови зарасли у бујад и у купине.

И сад се питамо: Шта се то нама догађа? Ми још увек изгледа не видимо прст Господњи.

Ко је домаћин ове српске земље?

Домаћин је био Свети Сава.

Кад су Срби били побожни људи, онда су њихове духовне человође били свеци. Онда су и њихови државни великодостојници били свеци.

Кад су Срби постали, како каже Свети Владика Николај у „Небеској литургији“, *горе него што су били*, онда нам се догађа то што нам се догађа.

А шта нам се догађа?

Догађа нам се туга голема.

Ми сад видимо последице: видимо да нам деца гину, што у саобраћају, што у школама... Ево сад ово што се догодило у Београду, у Младеновцу и тако даље.

Али то је последица!

Где је узрок?

Узрок је онај домаћин, онај безбожни домаћин који је навукао проклетство на себе и на свој дом, чија се кућа затрнила, чији су гробови зарасли у бујад.

А ко је наш домаћин?

Па наш домаћин је онај који седи на трону Светог Саве.

То је наш домаћин.

То је тај домаћин који нам је промовисао да нам человођа српске Владе буде неко ко је огрезо и не стиди се ни од људи, нити га је страх од Бога, да јавно каже да је у содомском греху.

Ало, људи!

Па због тог греха Господ је спржио Содом и Гомору!

И ми као слепци гледамо како, тада је био митрополит загребачки, а сада наш Патријарх, како је промовише и каже: *Заиста, ја немам ништа против да ви будете премијер. И то не само ја, него и наша црква.*

Је л’ се сећате тога?

У једној од мојих књига објавио сам цитат и фотографију његову и тадашњег, Бог да му душу прости, патријарха Иринеја, који су промовисали да нам на чело српске Владе дође неко ко је огрезао у грех и ко ће навући, као што сам и онда то рекао у једној емисији тих дана кад је она била мандатар, проклетство на овај народ.

Наш садашњи Патријарх, чули сте, видели сте, прочитали сте, каже: *Екуменизам је наша насушна потреба!*

Е то је тај наш „домаћин“ који ће нас „усрећити“ тако што нам полако, али сигурно, навлачи проклетство на нашу кућу, на нашу ђецу.

Дакле, екуменизам је насушна потреба, каже Патријарх српски!

А шта кажу свеци српски?

Свеци српски кажу да је то јерес!

Није јерес, него свејерес! – викаше пустињак наш из Ћелија.

Дакле, екуменизам је свејерес!

Свеци кажу свејерес, а наш „домаћин“ каже да је то наша насушна потреба.

Ми сад чујемо разноразне коментаре академика, професора, песника, књижевника да су за ове несреће које нам се догађају по Београду, по Младеновцу и којекуда, између осталог, криви и ријалити програми и та несрећа која се увукла у наше куће преко тих *бучука*, како су моји старци у Драгачеву говорили, а то је телевизија.

А знате ли, браћо и сестре, кад су уведени ријалити програми?

Да вас подсетим, ријалити програми у овој земљи – ти програми срамоте, бруке, бешчашћа, неморала, богоборства – уведени су во времја оно када је на челу РРА, тако се зове Радиодифузна агенција, био наш садашњи Патријарх.

Ето, шта да вам кажем?

Шта да вам кажем?

Али, да се разумемо: кад су Господа питали: *Господе, шшо нам даде овоīа да влада нама?* Господ каза: *Нисам моīао да нађем īорећ*.[110]

Казна Божија за обезбожен српски народ је то што нам се догађа, да нам на трон Светог Саве дође...

Ја не знам да ли је могао гори да дође?

Значи: честитао је и промовисао да нам содомуша буде премијер; увео је ријалити програме; каже да је екуменизам наша насушна потреба; љуби папи руку; затим – у време оно кад по загребачким фасадама пише: *У īролеће кад īроцвеīа врба, īравићемо īаīрикаш од Срба* – он промовише своју књигу да се он и Загреб воле јавно...

110 Када је Фока Тиранин (Флавије) постао Византијски цар (602–610) и када је уз помоћ свог првог министра отпочео са крвопролићима, живео је у Константинопољу један монах, човек светог живота и велике синовске храбрости пред Богом. Из једноставности своје душе, он се овако молио Богу: „Господе, Господе, зашто си нам дао оваквог цара?“ Како је у многе дане понављао исто ово питање, удостојио се Божијега одговора: „Зато што нисам могао да нађем другог, горег од овог.“ Слично томе је и случај када је у Тиваидској области у једном граду пуном безакоња по рукоположењу, епископ – несрећни варалица, који се толико погордио да је почео да верује како је он нека висока личност. Тада му се јавио Ангео Божији рекавши: „Што се гордиш, несрећниче? Заиста ти кажем да ниси постао епископ зато што си достојан свештеничког чина, него зато што овом граду приличи само један такав епископ. Бољег није ни заслужио.“ (из преписке Св. Анастасија Синаита са папом Григоријем Двојесловом).

Наравно, нико није против љубави!

Али љубав која је сазидана или која стоји на темељима истине је љубав!

А оно друго, то је лицемерје, то је лажна љубав!

Хвала вам што сте ме саслушали пошто ме отац овако ненена-дано прозва да нешто кажем.

Кад је читано Јеванђеље, та реченица потоња ме још једном податресла.

Дакле: *Не ѓреши више да ти не буде ѓоре!*

То је порука Господња и нашем роду.

Е сад, увек ће Господ наћи неког Лота!

Увек ће Господ наћи неког Ноја!

Ја мислим да је Господ, пред згромљавање овог јадног српског народа, нашао једног праведног Лота у лику Владике Артемија!

Нашао је Господ једног праведног Ноја који је направио ту баркицу у коју се сместило сто педесетак његове духовне деце, и ми, којима је Бог учинио велику милост да им се придружимо, да састрадавамо с њима, еда би дао Бог да ми у тој лађици дочекамо нека друга времена.

Порфирије је јеретик[111]

Ненад Станковић, Торонто, Канада: *Милоје, хвала Вам што сте одвојили време да разговарате поново за овај канал. Данас је веома значајан тренутак за Српску православну цркву. Ми знамо да сте Ви за артемијевску струју. Проф. Вења Абрамовић каже да они вас оптужују да сте расколници, а Ви њих да су то они јер су се отрешили о веру. Како то оцењујете?*

Пре свега, помаже Бог, брате Ненаде. Поздрављам Вас и Ваше пратиоце и нашу браћу Србе у Канади.

Бог ми је учинио милост да сам имао прилике да пропутујем кроз Канаду са оцем Стефаном. То је иначе један диван јерej. У Торонту имамо катакомбу Епархије рашко-призренске у егзилу, тако да сам упознао доста људи од Торонта и Лондона па све до Отаве. Држали смо неке православне трибине, објашњавајући нашим људима о чему се ради.

Шта да вам кажем поводом Вашег питања?

Постоји само Једна Света Саборна и Апостолска Црква.

Дакле, не постоји више цркава. И Српска православна црква је саставни део те и такве Цркве. Међутим, у последње време, нажалост, кормилари су почели кормило брода Српске православне цркве да усмеравају у неке мутне, смрдљиве, ватиканске, екуменистичке воде.

Бог је српском народу учинио велику милост да онога који је покушао да заустави тоњење наше Цркве у јерес екуменизма протерају уз помоћ шиптарске полиције, уз помоћ окупатора, по-

111 Ова емисија која се може видети укуцавањем на претраживачу: Grešni Miloje: Porfirije je jeretik (6. 8. 2024).

слушавши тада главнокомандујућег окупаторских снага на Косову, америчког адмирала Фицџералда, да *Артемије мора бити замењен кооперативнијим епископом*.

У једној од Ваших емисија, коју сте насловили *Трећи српски устанак*, Ви и професор Вељa сте ме поменули доводећи ме у везу са господином Порфиријем Перићем.

После те емисије био сам на чердесетодневном парастосу мом покојном пријатељу (новинару Гвоздену Оташевићу) и онда ме је један веома тиражни и популарни новинар[112] изрезилио говорећи да *није у реду то што говорим против Патријарха и да сам ја, као Србин и као хришћанин, дужан да поштујем његову светост.*

Видео сам да сам саблазнио човека и било ми је веома жао, а може бити да сам саблазнио још некога од ваших пратилаца, па бих био рад, ако ми допустите, да се укратко разјаснимо око тога.

Најпре, ја заиста немам никакве емоције у вези са господином Порфиријем: нит га, не дај Боже, мрзим, нит му желим било какво зло. Давно сам од Светих Отаца, попут Светог Максима Исповедника, научио лекцију у којој каже да „не жели да се јеретици муче, нити се радује њиховом злу, Боже сачувај, него се радујем и заједнички веселим њиховом обраћању".

Због тога, врло одговорно могу да изјавим да искрено, најискреније сажаљевам господина Порфирија и желео бих да се он покаје и да се *врати са пута злога* – што би рекао пророк Јеремија.

Дакле, пут којим иде српски патријарх, то јест онај који седи на трону српског патријарха, није пут рода нашега, то није пут наших предака, то је пут грдан да не може бити грђи.

То је беспуће којим је он, на нашу и његову жалост, завршао и тамо покушава да заведе ојађени српски народ.

То је пут који ме много подсећа на оног Домановићевог *Вођу*, дакле, пут који води у бестрагију.

Он је напустио пут Светих богоносних отаца и одабрао пут својих отаца! А његови оци су Иринеј Буловић, папин прстеноносац и папа (римски), коме он, као што је цео свет могао видети, љуби руке, које су иначе благосиљале сатирање Срба.

О том његовом *злом путу* могао бих да Вам говорим, што би моји Драгачевци рекли, летњи дан до подне.

112 Након објављивања овог разговора дошло је до добронамерне преписке између Стевановића и тог новинара коју ћемо навести на крају овог транскрипта.

Но, допустите ми да учиним само један мали оглед у неколико тачака, опет руковођен поуком Светог Максима Исповедника, који је на горе поменуту лекцију додао и ово: „Саветујем, дакле, да јеретицима као јеретицима не треба помагати на подршку њиховог безумног веровања, него ту треба бити оштар и непомирљив.“

Јеретик

Господин Порфирије Перић, то ваљда свако ко има иоле здравог расуђивања, знаде да је он човек јеретик!

Јеретик је онај који одступи од правог учења, дакле, кривоверац, отпадник.

На које чињенице бих могао да ослоним такву квалификацију, такву тврдњу?

Заробљеник (ев)ропског духа

Најпре да Вам цитирам једну његову (бес)мисао коју је изговорио: „Мислим да је природни пут Србије пут ка Европској Унији.“

Будибокснама!

То каже такозвани српски патријарх.

А шта кажу српски свеци?

Узмимо, примера ради, Светог Владику Николаја:

А ти, Србијо, куд си пошла за Европом? Ти никад ниси ишла њеним путем и никад за њом. Назад на своје, ако хоћеш да се спасеш и да живиш. Са туђе бљувотине врати се своме Христу, а он ће те осветити и спасти!

Свети Јустин каже: *Много је бивших Срба. На шта сте свели историју и себе? Срби кренули за културом, за европском цивилизацијом, за европском модом.*

И онда крикне, постоји аудио-запис те његове беседе: *О, лешеви српски! Шта вам даје та култура и та цивилизација? Шта осим лажи? Шта осим лажног задовољства? Душа је важнија од свих светова.*

На једном другом месту Владика Николај каже: *Бирајте Срби. Живот или смрт. Част или срамоту. Светлост или таму. Правду или неправду. Бога или ђавола. Бирајте: или Христа или Барабу. Од тог избора зависила вам је сва ваша прошлост, од тог избора зависиће и сва ваша будућност.*

Дакле, бирајмо Срби: Свете Оце и пут њихов или пут којим би да нас води, односно заводи, папољубац и вероломац Порфирије Перић!

И од тог избора, ваистину, зависиће наша будућност и будућност наше ђеце!

Папољубац

Осим тога, цео свет је видео како Порфирије слугерански љуби руку србомрсцу папи. Многи светитељи нас уче да је папа један од најпалијих људи у историји људског рода.

Да се опет вратимо Светом Авви Јустину: *У историји људског рода постоје три велика грехопада.*

Први је учинио Адам, отказавши послушност Богу.

Други је учинио Јуда, издавши Господа за тричавих 30 сребреника.

А трећи, највећи пад учини папа, протеравши Бога са земље и као његов намесник стаде на његово место, чиме се изједначио с ђаволом, који је такође хтео помоћу себе да постане Бог.

Дакле, бирајмо Срби: Или за Богом или за ђаволом.

Патријаршију сроз'о у приватну прћију

Господин Перић на једном месту каже да је „имао личне разлоге да пољуби папи руку".

Разумео бих да се он извинио српском народу, својој пастви, за тај гест.

Напротив, он покуша да оправда то своје слугеранство тиме што ће рећи: *имам личне разлоге!*

Е па, личне разлоге понеси својој кући.

Наравно, ја знам да он има личне разлоге. То је радио и његов духовни отац Иринеј Буловић који је са Амфилохијем, како је сам изјавио, с*а узбуђењем у души примио папин прстен и папин најрсни крст!*

А шта кажу Свети Оци о том злотвору – папи?

Свети Козма Етолски каже: *Папу да проклињете јер ће он бити виновник зла.*

Или да узмемо нашег човека – Владику Рада – који будући на лечењу у Италији, једне прилике не хтеде да изађе из кола кад на-

илази папа, говорећи: *Божа ти вјера, ја нећу срамотити оно мало црногорског народа. Нека иде папа својим путем, нека слази из кола онај ко му је и досад слазио, а Владика црногорски заиста неће.*

Ето, тако је то када је Владика онај ко служи Богу и роду.

Користољубље = улизиштво = шарлатанство

Такође бих навео још један занимљив детаљ: тзв. српски патријарх каже да би „долазак папе у Србију био јако користан".

Моји Драгачевци би рекли: Дабоксачувај!

За кога, бре, користан?

За душе наше?

За душе српских мученика који су с папиним благословом бацани у јаме, убијани српомлатима, клани србосецима, кувани у казанима за сапун?

Срамота!

Грдоба.

Шта о папи кажу Свети Оци?

О томе су књиге написане, али да се подсетимо, на пример, Светог Теодосија Печерског: *Веру латинску не примајте, нити обичаје Латина држите и од причешћа њиховог бежите, карактера им се гнушајте. Вера је Латина наопака, а закон њихов нечастан. Мноштвом јереси својих сву су земљу обешчастили!*

Свети Марко Ефески нас учи да *Латини нису само расколници, него јеретици*.

Свети Герман казује: *Заклињем све људе на Кипру који су истинска деца православне цркве да беже колико их ноге носе далеко од оних свештеника који су пали и приклонили се Латинима, да се не окупљају у црквама са њима, нити да примају било какве благослове из њихових руку. Боље вам је да се молите у вашим домовима Богу, него да одлазите у цркве заједно са онима који имају латински ум.*

И у нашим народним песмама имамо исто то. Сећате се, рецимо, *Женидбе Душанове* и оног стиха: *Латини су старе варалице*.

Екуменисша или йши свејересшик

Надаље, изнео бих још један детаљ који показује да је наш патријарх јеретик. Он је рекао: „Екуменизам је наша насушна потреба!“

А шта кажу Свети Оци?

Екуменизам је, каже Свети Јустин Ћелијски, *заједничко име за йсевдохришћансшва, за йсевдоцркве Зайадне Евройе. У њему су сви евройски хуманизми са йайизмом на челу. А сва ша йсевдохришћансшва, ше йсевдоцркве, нису ништа друїо неїо јерес до јереси. Њима је заједничко еванђелско име, свејерес!*

И да не набрајам шта, рецимо, Филарет Вазнесењски говори о екуменизму, као и многи други.

Недошавни ђак лажноī учишеља

Дакле, папа је онај сотвор за кога српски патријарх каже да је „Из сваког од тих сусрета с њим бивао обогаћен и понео најлепша могућа духовна искуства!“

Обратите пажњу: он је понео највећа могућа духовна искуства у сусретима (колико њих?) са србомрзитељем папом!

Проūаīашор содомиша

Затим, још један аргумент који говори у прилог моје тврдње да је господин Порфирије Перић човек који се претворио у лажног пастира, човек који је вук у јагњећој кожи.

У време оно када је Ана Брнабић, која је јавно промовисала своју... (не знам како се то каже, ја сам старомодан човек, за ове које Јеванђеље крсти *мужеложницима*, а моји сељаци у Драгачеву кажу *йедерчине и лезбуше*), кад је предложена за мандатара српске Владе први пут, том приликом, на пријему, тадашњи митрополит загребачки Порфирије честита јој на тој части говорећи: „Ево и уживо да вам кажем, имате моју и (обратите пажњу!) пуну подршку цркве да будете премијер.“

И додаје: „О вама мислимо све најбоље. Нико се томе заиста не противи“ – каже содомуши тада митрополит, а данашњи тзв. патријарх.

У чије име он каза да се нико томе не противи?

Да он није лажни пастир, да он није вук у јагњећој кожи, да је истински духовник, он би рекао: „Ћери, покриј се! Покај се!“

Рек’о би јој: „О твом греху мислим све најгоре! Са тим грехом ћеш навући, несрећнице, проклетство не само на себе, него на српски род којим би хтела да владиш.“

Рек’о би јој, вероватно, оно што је Максим Грк рекао неким људима који су били у греху хомосексуализма: *Познајте себе, несрећни, каквој сте се прљавој наслади предали. Потрудите се да се што пре удаљите од ваше најнечистије и најскаредније насладе. Замрзите је. Замрзите из све душе ту безбожност, да не биште били синови проклетства и вечне смрти.*

Или би један српски митроносац таквом створењу рекао нешто попут Светог Димитрија Ростовког који говори да је содомски грех: *Највећи, најтежи и најљући грех који највише гневи Бога и који је већи од многих грехова који вапе на небо.*

Или би јој рек’о оно што је Свети Јован Златоусти поручио хомосексуалцима: *О, ви бесмисленији и од бесловесних, који сте бестиднији и од паса јер и код ових никада не бива такво спаривање, јер природа зна за границе. А ви, срамотећи род, учинили сте га бешчаснијим и од неразумних створења.*

Зашто су Свети Оци категорични?

Па зато што је у науци Господњој, у Јеванђељу, записано да *неправедници неће наследити царство Божје*, а у неправеднике спадају *мужеложници, тј. содомити, блудници, идолопоклоници, прељубници, лопови, пијанице, отимачи*...

То је та категорија људи коју осуђује Јаванђеље и не само Јаванђеље, него и сви наши преци, што би моји Драгачевци рекли: *откако је гавран поцрњо*.

Виновник декаденције

Даље, тзв. патријарх је дао знатан допринос декаденцији духа српског народа.

Ми смо се, ваистину, срозали, олошали, потонули, побркали аршине части и бешчашћа, љубави и мржње, скромности и похлепе...

Подсетићу вас да је у своје време покојна проф. Смиља Аврамов открила онај чувени *тајни споразум* између папе, преседника САД и канцелара Немачке, који има једанаест тачака.

А једна од тих тачака гласи: *тотално уништити православље!*

Је л' вам сад јасно, народе српски, зашто господин Порфирије љуби папи руку и што каже да *је из свих тих сусрета с њим бивао обогаћен и понео најлепша могућа духовна искуства*?

Зато што имају исти циљ!

А шта им је циљ?

Тотално уништити православље!

Како?

Онако како је то Ален Далас, директор ЦИА, директивом рекао америчким службама педесетих година прошлог века: „Ми ћемо дати све што имамо, сву материјалну моћ на магарчење и залуђивање људи.

Човечји мозак и свест склони су променама. Посејемо ли тамо хаос, ми ћемо неприметно да им подметнемо лажне вредности и примораћемо их да те вредности и прихвате.

Како?

Ми ћемо наћи истомишљенике, своје савезнике и помоћнике у њиховој домовини.

Мало-помало ми ћемо одиграти грандиозну по свом обиму трагедију погибије свих православних Словена, и коначно, неповратно ћемо угасити њихову националну свест."

И сада он наводи како ће то чинити:

„Литературом, биоскопима, позориштима. Прослављаћемо најнижа људска осећања, а извргаваћемо руглу оне који се буду држали некакве традиције, некаквог морала, оклеветаћемо их и прогласити отпадницима друштва..."

И шта сад могу да Вам кажем?

Гледали смо отварање Олимпијаде у Паризу, гледали смо то ругање, тај срам, ту пошаст.

И ја могу да Вам кажем једну ствар: Неко је довео за председника РРА, то је *Радиодифузна агенција*, у своје време, господина Перића. Он је тада био Митрополит загребачки.

И?

И у то (зло)време су уведене оне ријалити бљувотине и отрови који имају за циљ да се упростачи, да се избезуми, да се обезбожи, да се затре српски род, његово семе и његово племе, његов морал, његова част, његово достојанство.

Таквих душебрижника за нас имадемо на сваком кораку. Ми смо пре неки дан видели Јудин пољубац немачког канцелара, који је дошао и после Великог рата и после Другог светског рата и после *Милосрдноī анђела* да душебрижи над Србима, да „помогне“ Србима, да би кад га је неко у немачком парламенту прозвао, он опрао руке као Пилат у време оно, говорећи да Влада Немачке нема никакву одговорност за отварање рудника литијума у Србији.

И заиста нема никакву одговорност. Они нису имали никакву одговорност ни кад су побили трећину српског живља у Великом рату, ни кад су скидали сто глава за једнога који је дош'о да нам пљачка домове и да нам убија ђецу, или педесет глава када је рањен онај што је дош'о да нам отме њиву и ливаду, краву и крмачу.

Они нису имали одговорност кад су стрељали 7000 невиних у Шумарицама...

Таквих душебрижника има много.

Било би добро да Срби чачну и да пронађу на интернету, рецимо, рабина Мендела Шнерсона, америчког грађанина, моћног јеврејског делатника, који је месија за његове следбенике, а који каже да ће они *усмеритиī оштрицу борбе īротив словенства.*

То је толико језив текст да вам се заледи крв. Свако то може да укуца на интернету и да види: *Борба за истину: Ционистички īланови за Словене, 3. 10. 2019.*

Пред свим овим покушајима уништења православља господин Порфирије, такозвани српски патријарх, жмури, ћути, нит ромори, нит говори. Он има преча посла (да брине о Марадони, о Томи Здравковићу и тако даље). Нису њему битне ове приче о којима ми говоримо.

Морам да Вам кажем нешто: имао сам част да упознам једног дивног човека и да другујем неколико година с њим. Сваке годину смо се виђали, по два пута, кад је долазио из Лондона.

То је био академик Србољуб Живановић, иначе председник Међународне комисије за утврђивање истине о Јасеновцу. И свако ко жели може да укуца на интернету: *Грешни Милоје и академик Србољуб Живановић* где је он изнео стравична сведочанства. Написао је преко двадесет књига пошто је био у тој Комисији.

Шта морам да Вам кажем?

Кад се Србољуб прошле године упокојио, уприличена је комеморација њему у част.

Нико испред Патријашије није дошао на ту комеморацију.

Значи, ми се бринемо о певачима, фудбалерима... Немам ништа против тих људи, наравно, али кад говоримо о „достојанству“ српског патријарха, о достојанству српске Патријашије, онда би требали да знамо шта је хијерархија приоритета.

Морам још једну ствар да кажем.

Велика љубав

У ту *велику љубав* Порфирија са Загребом, тога се сећате, и те његове књиге коју је написао, не бих улазио.

Нормално ми је да се он и Загреб воле јавно, будући да је у време тог њиховог љубавног жара по загребачким фасадама писало: *У пролеће кад процвета врба, правићемо паприкаш од Срба.*

О томе ће вам покојни Срба Живановић, ако будете погледали ту емисију с њим, много тога посведочити.

Једне прилике господин Порфирије је, пошто су неки људи приговарали на то што се он воли са Загребом, рекао да се јавно не воли само са Загребом, него: *Ја и Хрватска се,* каже, *волимо јавно!*

На другом месту каже:

Хрватска је моја друга отаџбина!

А ми, неписмени јадници, који нисмо завршили Богословски факултет који је он завршио код Иринеја Буловића, ми попут Синише Ковачевића који, рецимо, кроз уста једне своје јунакиње, мислим да се звала Хелга Хомфан, у роману *Освајање завичаја*, ми мислимо да Синиша зна шта је отаџбина. Но, не зна.

Ми мислимо да Ђура Јакшић зна шта је отаџбина.

Ми смо веровали Добрици Ерићу који говораше: *Отаџбина је наша очевина, отаџбина је наша ђедовина*...

Од тзв. патријарха научисмо да постоји и друга отаџбина. Њему специјално то је Хрватска.

Прођердаџељ туђе замуке

О даривању светиња Старе Србије Македонији умнији од мене су говорили и писали много и ја заиста пред њиховим аргументима немам шта ни да додам ни да одузмем.

Цитираћу једног дивног, мудрог професора лингвистике, професора Филозофског факултета у Новом Саду у пензији, који иза

себе има камару исписаних књига. То је Драгољуб Петровић који каже: „Некад српски патријарси нису могли никако схватити Брозов налог да се српска средњовековна немањићка држава мора преселити у Македонију. И то своје незнање су подмиривали главама. Друг Порфирије то је схватио из прве и Македонцима даровао све оно што његови претходници нису хтели: све тамошње српске манастире, сву српску средњовековну историју, сву стару српску културу.“

Уклети бацач анатема

Круна Порфиријевог учешћа у тоталном уништењу православља су његове *анатеме* које он бацио 24. марта 2024. године, на литургији, ругајући се *Символу вере* и *Јеванђељу по Јовану* које у глави 15. стих 26. каже то што каже.

О томе вашим пратиоцима препоручујем да чују реч Владике Максима (Новаковића). Он је имао један разговор са верницима у нашој катакомби у Гримбаху поред Беча. Ко укуца у претраживач: *Духовни разговор Владике Максима са верницима у Гримбаху, 21. 4. 2024. године* чуће кратку, сажету и језгровиту оцену ове Перићеве анатеме.

Дакле, није чудно што јеретик исповеда јереси. *Грех јереси заиста помути*, како каже Владика Максим, *ум човеку*, што се догодило господину Порфирију, додајући да он *није здрав у вери: са јеретицима се моли, јеретике назива црквом* и одатле се породило то његово анатемисање.

Али, горко се вара господин Порфирије мислећи да је он сила зато што је здомч'о трон Светог Саве и да ће то трајати вечно.

Свети Атанасије Велики је, у време оно, за јеретике и њихову работу рекао: *Облачак – проћи ће.*

Свети Владика Николај је једне прилике рекао и написао – обратите пажњу: *Народ не треба да следује својим слепим вођама кад га ови воде путевима лажним и удаљују од Бога и Божјег Закона.*

Још нас је научио Владика Николај: *Зато, Србине*, *знај и запамти ово и ходи мудро, као што су оци твоји ходили, не дај сваком да ти буде пастир*.

И још каже да су *од свештеника потекле све саблазни на западу, од свештеника је почела морална пропаст и суноврат запада, од свештеника који су скрнавили светињу и извртнули закон*.

Свети Јустин каже: *Немојмо да се деси да још верујући народ Божји једној дана дође до тога да данашње епископе не признаје више за носиоце и чуваре апостолско-светоотачке вере, како је то знао чинити православни народ много пута у својој крстоносној историји.*

Марко Ефески каже: *Бежите од њих, браћо, као што се бежи од змија.*

На другом месту Свети Атанасија Велики вели: *Ако се епископи, очи цркве, неблагочестиво понашају* (мисли се на јерес) *и саблажњавају народ, треба се издвојити од њих. Боље се без њих окупљати у неком молитвеном дому, него ли с њима бити свргнути са Аном и Кајафом у Геену огњену.*

И да не набрајам шта је рекао за папу и католике Свети Јован Кронштатски и тако даље.

Кукавичје јаје

Морам да кажем, тешка срца, са истинским болом у грудима, да ће ипак српски народ ускоро сазнати да је у Београдску патријаршију, у то светосавско гнездо, потурено кукавичје јаје.

Из тог кукавичјег јајета, које је потурио Иринеј Буловић, излегао се кукавичић-тић Порфирије.

И сад, ви знате шта кукавица ради: она потури јаје у туђе гнездо и онај њен тић кад се излеже избаци оне друге птиће и сад родитељи гаје децоубицу, убицу сопствене деце.

Е, сад наша мајка Црква гаји тића који ће покушати да истреби њену децу.

Али, има једна ствар коју папољупци не знају!

Има неколико лекција које се не изучавају на екуменистичким школама, нити на оном богословском факултету где је декан био Иринеј Буловић, а он тамо и сад влада из сенке.

Које су то лекције?

Прва: *Народ је чувар вере!*

Друга: *Ко год се с народом судио, парницу је сагубио!*

И треће: Иако они мисле да су Срби глупи и да не знају да снесу јаје – Срби врло добро знају шта је муњак!

До-правде, до тог сазнања дођу са закашњењем и покасно сазнају ко је вера и ко је невера, али кад-тад тај дан ће доћи.

Бежите од њих, браћо

Некад су Срби каменовали епископе који су ишли у Ватикан ради издаје вере.

Ја сам у мојим књигама о томе оставио записе које сам проналазио о Гаврилу Мијакићу кога су Срби, кад се вратио из Ватикана, где је био ради издаје вере, затрпали камењем у манастиру Марчи. Свети владика Николај је оставио сведочанство, у једној беседи у Лесковцу, говорећи да су браћа Срби у Црној Гори каменовали Мардарија Коренћанина кад се, такође, вратио из Ватикана где је био ради издаје вере.

Шта ја лично мислим и шта желим?

Не бих желео, не дај Боже, да Срби данас користе те методе, да каменују било кога, па ни оне који носе панагије, а прешли су у јеретике.

Срби имају други метод: окренуће им леђа и ићи ће тамо ђе се истински исповеда вера наша православна.

Осакаћени интелектуалци

Вековима је српским калуђерима и српским сељацима било јасно оно што није јасно, нажалост, како би Владика Николај рекао, *осакаћеним интелектуалцима*.

Морам са болом у срцу да кажем да су нам се обистиниле речи Светих Отаца да ће нам *многе невоље доћи од начитаних људи*.

И шта ми данас можемо да чујемо и да видимо у разноразним часописима, на разноразним порталима, шта можемо да научимо од наших интелектуалаца?

Сви они виде да је Порфирије јеретик.

Сви они виде да се тамо спроводе новотарије.

Сви они виде да се тамо одступа од светоотачког Предања.

Сви они виде да се немилосрдно и безочно газе канони које су утврдили Свети Оци на Васељенским саборима.

Да се газе догмати.

И то чак и кажу.

То чак и напишу.

А шта затим раде?

А онда заједничаре с њима.

Иду, ако иду, на службе њихове.

Причешћују се из њихових руку, ако се причешћују.

А Свети Оци кажу да причешће из руке јеретика није причешће, него отров!

Да благослов који добијеш од јеретика није благослов, него злослов, проклетство!

Марко Ефески каже да *од паписта бежимо као од змија*.

Пошто је г. Порфирије одушевљен папом, пошто му целива руку, браћо Срби и сестре Српкиње – бирајте!

Бирајте!

Ја морам да Вам кажем искрено, као да се исповедам: судије које су ме искључиле из цркве су, између осталих, били покојни Амфилохије Радовић и Иринеј Буловић. Окумио сам Атанасија Јевтића, јер ми је дао тридесет и једну етикету укључујући и оне *да сам лажов, да сам лудак* и тако даље. Верујте ми, најискреније Вам кажем: свако јутро кад запалим кандило у свом дому, кад узносим моје не'ачке молитве, такве какве су, после помињања мојих духовника, мојих предака и тако даље, помињем и моје прогонитеље, као што су Амфилохије, Атанасије, Хризостом и други.

Заиста бих био пресрећан и желео бих да се господин Порфирије врати Богу и роду нашем.

Много је тужна прича. Да ли је могуће то што Ви желите?

Богу је све могуће. У историји људског рода било је много оних који су били христоборци, богоборци, па су се покајали и вратили на прави пут. Али да је то заиста тешко, тешко је.

Од једног светог старца сам чуо: „Кад крмача једном провали прошће и оде у усев, тешко можете да је обуздате брњушкама, клечкама." То је тежак процес, али није немогуће.

Поређење је врло интересантно. Али, хтео сам да Вас питам једну ствар. Ваша, ја је зовем Артемијанска црква, то је црква у егзилу...

Језик пресекли, брате. То није Артемијанска црква, то је Епархија рашко-призренска у егзилу Српске православне цркве.

Што није Артемијанска? Велика је популарност Артемија, пре свега због тога што Бајдену није дозволио улазак у манастир.

Не само то. Много храбрости има у вези са Владиком Артемијем, са његовим исповедањем вере.

Значи, Ви не поистовећујете ту Рашко-призренску епархију у егзилу с Артемијем?

Владика Артемије је духовни вођа Епархије рашко-призренске у егзилу. Ту спора нема.

А зашто је он у егзилу?

Зато што су га разбраћа, зато што су га братоубице и зато што га је оцеубица, придруживши се братоубицама, силом, помоћу окупаторских снага, помоћу шиптарске полиције, протерали са његове територије.

И шта је сад његова територија?

Његова територија је сада цео свет.

То је као судбина Срба, Милоје. Ми ћемо изгледа бити по целом свету, а у Србији нас нема.

Знате како. Када они говоре, како сте ви рекли, „Артемијевци“ или „Артемити“ и тако даље, ти зликовци никада нису осуђивали људе који су ишли за Јованом Златоустим па су их звали „Јованити“. Никада се нису стидели Атанасије, Амфилохије и Иринеј што их је народ прозвао „Јустиновци“, заједно са Владиком Артемијем.

Шта се сад догодило?

Авву Јустина, свог духовног оца су, попут Јуде, издали и Иринеј и Амфилохије и Атанасије.

Једино његово верно чедо, верно његовој науци, верно његовим заветима, верно његовој догматици, јесте Владика Артемије.

Владика Артемије је разор'о духовну бразду у коју је посејао то светосавско ћеме. И ми сада имамо његову духовну децу која носе и чувају тај дух православни.

Када човек прочита, рецимо, *Небеску литургију* Владике Николаја, све ће му се касти.

Та *Небеска литургија* је, у ствари, једна дивна пророчка песма.

И тамо каже: *Ај, шта се оно у даљини чује, то се служи света литургија* и тако даље.

И онда, каже, пред престолом Творца клечи светитељ Саво одговарајући на питање Господа: *Ој, Господе, велики и силни...* / *Нису*

Срби кано што су били / Лошији су него пред Косовом / На зло су се свако измјенили... и тако даље.

Па каже: *На три вјере оком намигују / А ниједну право не вјерују / Православе љуто попискују... / Свеце своје љуто увредили...*

Па онда вели: Народ прест'о да недељу мари; да поштује празнике и обичаје, цркве празником не испуњује: *Празне цркве, ка пећине пусте / Празне душе, па празне и цркве... / Зато плачем мој предраги Спасе / Вјечност ми је кратка за плакање / Волио би и у паклу бити / Само Срби Богу да се врате.*

И онда, знате, како иде: Господ попустио лед што се просу о Петровом дану... *Закукаше Срби у невољи / Ал' се живог Бога не сјетише / Ни ти Бога, ни ти својих гријеха...*

Па онда, попусти Господ ваши.

Ви сте млађи човек, па не памтите. Ја сам био дете када су нас учитељи мобилисали да идемо по шума и горама земље Србије да требимо губар. То се из оних јаја излегу гусенице које обрсте шљиве и јабуке, сасуше воћке и усеве.

И опет, закукаше Срби у невољи, ал' се живог Бога не сетише, нити Бога, нити својих греха.

Онда Господ попуста помор.

Отиђите на наша гробља, па ћете видети кад су наилазиле болезгање, те страшне заразе.

Ја сам, између осталог, написао *Родословље Стеваново*, па се тамо из те књиге може видети кол'ко младенца, кол'ко је деце настрадало у таквим поморима.

И опет, закукаше Срби у невољи, ал' се живог Бога не сетише, нити Бога, нити својих греха.

Онда Господ кризу попустио, ал' се Срби опет Бога не сетише.

Па је онда Господ сатану одрешио.

Ej, човече: па кад ви погледате како је Владика Николај предвидео оно што смо доживели од такозваног *Милосрдног анђела*. Каже: *Тад Сатану Господ одрјешио / Из пакла га на Србе пустио... / Бљуну оган из адових жвала / Па запали кућу Србинову / Све разгради што је сграђено / Све прождера што је умјешено / Све однесе што је изаткано / Све разграби што је уштеђено / Све раскући што је закућено / Све попљува што је осveћено /А госпоgу у окове веза.*

Па каже: *Зgрчи мајке над колевке празне / Над колевке празне и крваве...*

Ej: Још завеза језик у Србина, па му завеза руке, па му завеза ноге, да не смије ићи никуд, него тамо куд га коноп води и кундак гони!

И опет се Срби Бога не сетише, нити Бога, нити својих греха!

И тако ишло, каже Владика Николај, за дуго земана, док набуја земља Србинова од мртвијег српскијег телеса.

И онда се догађа епилог!

И томе се надам, ако Бог да!

Каже:*Тад се Саво стресе од ужаса / Скочи, викну иза свеīа īласа / Доста, Боже, пошūеди осūашак / Тад је Госūод ūослушао Саву / На сūūско се робље ражалио / Те Србима īријехе оūросūио.*

Вели: *Засија се лице Србиново... / Заблиста се Христова истина / Зацари се милост и ūоūшūење / Анђели се са неба сūустише / Па Србију земљу заīрлише.../ Хај, шūа се оно чује из даљине?/ То се оūеū служи литурīија / У небеском царству Христовоме ... / А Цар Славе сједи на ūрестолу / Док са земље īрми ка олуја / То Србија кличе – Алилуја!*

Е, томе се надамо. У Бога и Његову милост се уздамо да ће доћи дан да се Срби Богу врате.

И да Вас питам нешто, брате Ненаде: Је л' ви тамо у Канади чујете, је л' видите да се понеко лице Србиново мало засијало?

Је л' осећате мало мирис тамјана?

Је л' можда чујете тамо из неких магацина са иконама и крстовима како одзвања *Алилуја?*

То је то ćеме Владике Артемија које је проклијало широм Васељене у педесетак катакомбних светиња.

То сам хūео да Вас ūиūам. Где је ūај Ваш еīзил? Где се све налазиūе? Знам за владику Максима. Знам за оца Сūефана у Канади. Чак има неколико сūоūина људи, ја мислим, у ūри каūакомбе у Канади.

Има нас к'о на гори листа, брате Ненаде. Где се налазимо?

Та клица духовности, да ли се она шири? Какав је Ваш уūисак?

Слушајте, да Вам кажем једну ствар. Написао сам једну књигу, у ствари нисам написао, него преписао разговоре са владиком Артемијем у нашим слободним шетњама. Кад сам га упознао, он је много пута коначио у мојој кући, одлазили смо у шетње... Успео сам

да га измолим да те неформалне разговоре снимам. Постоји звучна књига у дванаест епизода коју, кад укуцате на интернету *Разīовори у рајским шеīињама*, можете одслушати, а касније смо направили књигу – транскрипт тих емисија (њу такође можете наћи на интернету као PDF издање: *https://kmn.rs/gresni-miloje-knjige/*).

Е сад, како да вам објасним то?

Догодило се чудо невиђено. Кад је Свети Сава у Жичи одржао чувену беседу о вери православној, кад је крунисан његов брат, тада је у Жичи подигнут барјак православни.

Шта се даље догађа?

Дође време безакоња и време конкордата. И знате да је дошло до оне крваве литије. Владика Николај Жички оснује богомољачки покрет из ког израсте његово ћеме.

Дакле, зачетак Српске православне цркве имамо у Жичи. Када је барјак православља накривљен, када је потписан конкордат са Ватиканом, Владика Николај Жички диже тај барјак и враћа светосавље на чврсте ноге.

А онда се догађа да се породи ово што се породило, да окупатор дође у ову земљу, да окупатор постави своје пипке, између осталог, и у Патријаршију.

И дође до прогона Владике Артемија.

И Бог уреди да прве катакомбе никну у Епархији жичкој. Да не верујете. Значи у Епархији жичкој никне четрнаест катакомбних богомоља.

Питали сте ме где се оне налазе.

Сада се налазе широм Србије. Укуцајте на интернету: *Шематизам Епархије рашко-призренске у егзилу 2010–2020* и видећете чудо невиђено и наћи ћете одговор на Ваше питање.

Испричаћу Вам један случај како нараста ЕРП у егзилу. Појави се човек из Тимочке епархије код владике Артемија и каже: *Владико, ја би био рад да неко имање од 6-7 хектара подарим и да направим једну цркву за Ваше монаштво.* И Владика, иако га види први пут у животу, каже: *Нек је благословено.*

И шта се догоди?

Човека нема шест година. После шест година он долази код Владике, доноси лаптоп и фотографије имања, цркве која је реплика Жиче и која је иконописана, конак... Пошто је жеља ктитора била да црква буде посвећена икони Мајке Божје – Тројеручици, па

слава пада у летњем периоду, он направи један трем под који може да седне две-три стотине људи за манастирску славу.

Моји кумови су ктитори манастира посвећеног архиђакону Стефану изнад Ариља. И питате ме где се налазе наше катакомбне светиње. Широм земље Србије укључив Косово, у Републици Српској... Када се руски патријарх Кирил срео са папом на Куби, онда су четири јереја из Руске цркве прешла под омофор владике Артемија, тако да и у Русији имамо катакомбне манастире. У Лондону имамо катакомбу – тамо је један грчки свештеник прешао под омофор владике Артемија. Па у Франкфурту на Мајни, па у Колумбусу у САД, у Канади као што знате. У Гринбаху, крај Беча, Срби су купили једно имање и кућу и направили катакомбни манастир. Поред оног Беча, у коме је Иринеј Буловић, супротно канонима, примио на дар катедралу од јеретика. Оног Беча у коме је покојни патријарх Иринеј, Бог да му душу прости, изјавио: „Ја сам екуменист и пацифиста."

Свети Авва Јустин каже да у сваком безизлазу постоји излаз.

Дакле, када се чини да су све лађе потонуле, када је „београдска патријаршија" заиста огрезла и потонула у јерес, ето излаза. Ничу катакомбне светиње у којима се чува пламен вере православне. Богу је све могуће.

Тако да се ми надамо и уздамо у милост Божју да ће вера опстати у овоме народу. А у историји православља биће забележен Владика Артемије као човек који се потпуно одрекао света и себе и сав живот свој предао у руке Господње.

Ништа од овога што се десило за Владикиних десет година изгнанства он није планирао. Бог је то све уредио и ми заиста са великом радошћу и са надом у Божју милост можемо да очекујемо да ће ćеме светосавско да се одржи, да проклија и да роди род. И ево, четири године након Владикиног пресељења у вечност, његово дело расте, цвета, доноси богоносне плодове.

Да Вас питам на крају још једну ствар. Ево, сада је велика енергија народа поводом намере за прекопавање Србије ради литијума. Професор Вељa Абрамовић говори да овим светом земаљским владају службе. Шта ви кажете? Ви кажете да Божја воља влада. Поводом тога била је идеја коју сте Ви категорички одбацили, да то ваше здраво духовно језгро српске цркве стане пред народ сада, рецимо, 10. августа у Београду. Ви сте то одбили као идеју. Образложите шта је

то што Вас отклања од политике. Ви кажете да треба бити у вези са Богом, а не да Вам политика буде посредник или алат за то.

Видите, оно што пророкује *Небеска литургија*: кад се Срби покају за грехе своје, кад се Богу врате, онда ће се десити оно што се у историји догађало. А ништа се није догађало без Божје воље или Божјег допуштења.

Нико није смео да изађе на црту, како би ови *ватрени момци* рекли, ни војска, а јадно-ти појединци једном Голијату. Али је изаш'о...

Ко?

Давид, пастир, дечак са праћком.

И зашто је Давид победио Голијата?

Зато што је Бог био на његовој страни.

Ко се у Господа узда, у високом заклону стоји.

Богу је све могуће.

Потребно је да се Срби Богу врате. Кад се они Богу врате, ми смо све решили.

Господ нам и попушта све ове невоље еда би дошли себи, еда бисмо се вратили исконима, прецима својим, њиховим заветима, њиховим аманетима, да бисмо се Богу живом вратили. Јер је казано: *Без невоље нема богомоље*.

А то што кажете да сам ја нешто категорички одбио, молим Вас, да се разумемо: ја нисам никакав фактор, ја сам један од многих слугу Господњих, један верник у том ешалону богомољне војске Христове у Епархији рашко-призренској у егзилу. Морам да коригујем и Вас и професора Вељу – апсолутно не учествујем у доношењу било каквих одлука, али познајем тај дух.

Јер пазите, имали смо, рецимо, ситуацију, и тада су мудри пастири, синови Владике Артемија и ћери, били мудри, јер су знали да је превара у питању. Ја нисам био мудар. Нисам веровао да је опет превара – кад је била она побуна против европрајда, сећате се. И устане народ. И ја одем са мојим пријатељима из Чачка у Београд, учествујем на том протесту и они потуре веселог Никанора да одржи говор. Међутим, и то није зауставило народ – наставља се протест и даље.

И шта ониураде кад виде да је ђаво одњо шалу?

Потуре Порфирија да одржи ватрен говор против геј параде. Оног истог Порфирија о коме смо малочас говорили да је подржао и да нема ништа против да содомуша буде вођа српског народа.

За име Бога.

И тад смо схватили да је то превара.

И није нам требало неколико дана да се уверимо да је то заиста била превара.

Како?

Па геј парада се одржала. Сећате се тога?

Дакле, ти глумци не могу да заведу оне који се у Бога уздају.

Ако се Срби обоже неће земља Србија бити прекопана.

А ако буду веровали којекоме, развући ће се, расточиће се та енергија која у овом народу постоји и резултат ће бити јалов.

Дакле, шта је наш приоритетни циљ?

Наш циљ је да се Богу вратимо.[113]

Ако у Његов закон станемо, ми немамо никаквих препрека, немамо никаквих бојазни. Тако је било свагда и тако ће и бити.

***

Поводом ове емисије догодила се занимљива расправа, а потом преписка између Милоја Стевановића и властимајућима омиљеног новинара:

СМС порука: 18. август 2024, у 16:59:

Драги брате Г,

Недавно смо у оној кафани започенули разговор који ме је нагн'о на дубоко преиспитивање.

Кад сам пре 41 годину рек'о у Сава центру да је Доланц лажов, један твој колега, а мој добар пријатељ ми је каз'о: „Срамота, прећеро си, он је био десна рука друга Тита."

После 30 година он је сазно из објављене књиге да је Стане Доланц био немачки шпијун.

И каже ми: Био си у праву.

113 Поводом последње теме у овом разговору препоручујемо читаоцима да погледају беседу владике Рашко-призренског у егзилу г. Ксенофонта на сајту *Борбе за истину* под насловом: *Неће васкрсење Србије доћи са улице, неїо из храма Божјеī.*

Е сад, ти си ме на четресници Гвозденовој (Оташевић) нагно да изговорим речи са којима се нећеш сложити (линк ти шаљем на мејл: https://borbazaistinu.rs/porfirije-je-jeretik/).

Кад за 30 година укапираш да сам јопет био у праву ја нећу бити ту да ми то кажеш. Али тамо ће тад будем, донеси једну малу воштаницу. Тад ћемо бити у једномислију.

Милоје

From:gresnim@yahoo.com
To:gvozdengzs@gmail.com
Sun, Aug 18 at 5:09 PM
https://borbazaistinu.rs/porfirije-je-jeretik/
Само ми потврди да л' сам потревијо мејл и да л' ти је приљегло

From:gvozdengzs@gmail.com
To:Gresni Miloje
Sat, Aug 24 at 7:29 AM

Primio i pročitao. Zaista te poštujem kao čoveka. Ali ove stavove nikako ne mogu podržati. Mislim da čine zlo ovom narodu, unose nove podele, raskole, kao da toga nismo imali dovoljno. Za mene je Srbska crkva jedna, jedinstvena, popovi vladike i patrijarsi će se menjati. Nisam za to da se zbog „kilo mesa kolje vo", kako narod kaže. Verujem da ima greški, svi smo grešni, ali neophodan je jedan patrijarh, a ne dva, jedna Srbska crkva a ne dve. Uz dužno poštovanje, brate Miloje, ne mogu Vas podržati u ovim stavovima. Nemojte zameriti, samo sam iskren. Veliki pozdrav.

From:gresnim@yahoo.com
To:gvozdengzs@gmail.com
Tue, Aug 27 at 9:34 PM
Драги Г,

Мој послатак си дибидуз погрешно разумљо: ја ти онај линк нисам послао да би ти подржао мене. Боже сачувај и саклони. И далеко било.

Још нам је Пророк Јеремија, 600 година пре Христа, довикн'о: „Проклет да је онај који се узда у човека а од Господа одступа срце његово!"

И Апостол нас учаше: „Богу се треба већма покоравати него људима" (Дела Ап. 5, 29).

А и наши стари нас поучавагу: „Туђу слушај, своју свијај."

Подсетићу те да сам ти на дан одашиљања линка посл'о СМС поруку (18. август 2024. у 16:59) у којој сам натруков'о: „Ти си ме на четресни-

ци Гвозденовој нагно да изговорим речи са којима се нећеш сложити.“ Односи се на речи изговорене у емисији за коју ти посладок линк: https://borbazaistinu.rs/porfirije-je-jeretik/.

Дакле, знао сам да се нећемо сложити сад, но тек за 30 година, о чему сам ти у истој поруци одасло абер: „Кад за 30 година укапираш да сам јопет био у праву ја нећу бити ту да ми то кажеш. Али тамо ће тад будем, донеси једну малу воштаницу. Тад ћемо бити у једномислију.“

Значи, драги брате у Христу, нит сам иск’о нит сам очекив’о, како ти каза: подршку, па о некој замерци коју спомињеш нема ни говора. Боже сачувај. Што викали наши стари: „Што не може бити о том немој говорити.“

У емисији за коју ти дотурик линк, коно што виђе, нисам зборијо шта ја мислим него сам само покуш’о да дошапнем, онима ко’и имаду увета да чују, шта о појединим питањима нашег зловремја каже Свето Јеванеље (наука Господња), шта кажу Свети Оци (угодници Божји), са једне, а шта каже Домановићев *Воћа* – Патријарх српски (папољубац, заљубљеник у Загреб и отаџбину му Хрватску, бацач анатема на род православни, путовођа у (ев)РОПСКУ бестрагију, промотер содомита, градитељ ријалити бљувотина, проћердатељ замуке наших предака кои подигоше светиње у Старој Србији...), с друге стране.

Том згодом подćетик на крик који се проломио кроз *Тамнички прозор* у логору Дахау, из груди Светог Владике Николаја: „Бирајте Срби. Живот или смрт. Част или срамоту. Светлост или таму. Правду или неправду. Бога или ђавола. Бирајте: или Христа или Барабу. Од тог избора зависила вам је сва ваша прошлост, од тог избора зависиће и сва ваша будућност.“

И томе додадок: Дакле, бирајмо Срби: Свете Оце и пут њихов или пут којим би да нас води, односно заводи, папољубац и вероломац Порфирије Перић!

Бог, ко’и не пребива у већини него у Истини, је сваком дао разум и слободу избора. Сваком, па и теби. Али и мени грешном.

Ја сам, да простиш, изабр’о: пут који су пропутили Свети Оци: чапорновит, тесан, тегобан, мукотрпан, ко’и иште одрицања и жртву...

Видим и ти си изабр’о: пут којим штрапацира већина са Порфиријем на челу – широк, комотан, удобан, безбедан, спокојан, ко’и доноси корис’ и благостање...

Дано нам је право и слобода избора, па нема љутиш – што би рекли Македонци.

У своје време и Ђура Јакшић је искористио Богом дано му право избора говорећи: „Две преда мном стазе стоје / Једна с цвећем, друга с трњем / Гвоздене су ноге моје / Идем трњу да се врнем / Ја уступам цвећа стазе / Којима је нога мека / Нек' по цвећу жене газе / А трње је за човека!"

И наш Свети цар Лазар је искористио богдано право избора определивши се за Царство небеско не марећи за оним што је за малена.

И мајка Јевросима је ћетовала сина Марка да се окористи правом избора говорећи да му е боље сагубити главу него своју огрешити душу.

С доброжељењем,

Милоје

P. S.

У време оно млоги мишљагу да су нам јединством (и братством) армирани темељи отаџбине Југославије која стоји кано клисурина во вјеки вјеков. Та нам се клисурина, авај, уруши у „социјалним ломовима" баш нако како накричик у београдском Сава центру прије 40 више једну годину, споради чега бијаг „унапређен" у непријатеља државе и партије. Доправде није се баш начисто баталила: њено парче (Хрватску) у свом срцу носи српски Патријарх. Носи и тим се поноси! Јербо није он од оне сорте да би се пођекад за понешто постиђо. За стид је потребит образ.

Тако и сад: млоги не виде да је Београдска патријаршија преремонтована у *Титаник* кои тоне у екуменистичким смрдљивим ватиканским водама уз музику, песму и вино еда се Власи не би доћетили. Они што су здомчали кормило тог брода би шћели и народ да повучу у ту поганију, бацајући му прашину у очи говорећи за нас који за пророком Јеремијом вапијемо: „Вратите се са свог пута злог, поправите путеве своје и дела своја" (Јер. 18, 11) – да тобоже баш таки „čine zlo ovom narodu, unose nove podele, raskole, kao da toga nismo imali dovoljno" – како иг ти, драги брате Гвоздене, ваљатно интерпретираш у свом мејлу (Aug 24 at 7:29 AM).

Ти лажни пастири су изгледа побегли с часа кад се изучаво светониколајевски наук: „Безбожан мир је колевка рата."

Отаџбине која бијаше саздана на лажном јединству (безбожном миру) више нема. То ваљда сад сви знаду (са изузетком Патријарха). Од тог лажног нам јединства не би вајде ни овићка.

Попут лажне нам бивше отаџбине, ни лажна црква коју предводе вуци у јагњећој кожи неће постојати! Јербо то није црква но пећина разбојничка – што би рек'о Господ. То ће сви виђети кад се испуни време – кад прође овај погубни црни облак екуменистичке градобитине кои је млогима замрачијо видике и помутио здраворазумље.

Постоји и постојаће до краја света и века Једна Света Саборна и Апостолска Црква утемељена, од стране Светијег Отаца, прије 1.700 мање једну годину никејским *Символом вере* који истински Срби исповедају, са изузетком српског Патријарха ко'и баш на те одистинске Србље баци анатему. Тој Цркви је глава Исус Христос, а уди апостоли, исповедници, мученици и народ Божји са својим пастирима добрим. Не чине Цркву лажни пастири како би они шћели да се прикажу!

Ćеме Цркве Христове се чува на скровитим местима! Ако би ти рек'о ће, о'ма би се ćетијо.

То новоникејско ćеме клија и доњеће род чи(ј)им плодовима ће се сладити и крепити они што ће доћи, баш 'нако како потоњим стиховима пророку'е *Небеска литургија*.

Жив бијо па то дочек'о и виђ'о.

И не заборави ону воштаницу што ти накричик. Чекаћу те на једном месту ће ти сад, због пречијег послова, немаш времена да банеш. Тад ћеш бити старац ко'и ће докучити да је све таштина што бива под Сунцем, да свему има време и да ничија до зоре није горела.

И не замери што ти ово писмо трукуем 'нако како су зборили мои и твои ђедови (архаичним језиком). Рад би бијо да се ćетимо њиг, еда би сачували веру коју нам у аманет оставише а коју су намерачили да нам укаљају, унакараде, обешчасте и тотално урнишу како се здоговорише онијем Тајним споразумом са Порфиријевим светим му оцом моћници овоземља.

Нека је Христос међу нама![114]

114 Истине ради, човек је *новинар од каријере*. За њега је истинито информисање оно што је корисно. Тако, на пример, кад на Каблар дође содомуша и Хрватица Ана Брнабић, овај новинар од тога направи светски догађај. Кад се у манастиру Св. Николе на Црквено-народном сабору окупи преко две хиљаде људи – то се за овог новинара није догодило. Наравно, он у свом „истиновању" није изузетак. Тако нам је, иначе, данас наше новинарство. *Наше право да знамо све* сведено је на филозофију прагматизма Џона Дјуиа за кога је *истинито само оно што је корисно за појединца*. Бојим се да им та *корист* неће бити корисна у дан онај.

2. део

ПРОГОН ПРАВЕДНИКА

Блажени прогнани правде ради, јер је њихово Царство небеско.
Блажени сте када вас срамоте и прогоне и лажући говоре против вас свакојаке рђаве ријечи, због мене.
(Мт. 5, 10-11)

Екуменистичка фарса (1)
или зашто гоне Владику Артемија[115]

Серија *Екуменистичка фарса* снимљена је ентузијазмом групе истинољубаца. Циљ серије је да обелодани узроке и виновнике издаје и вероодступништва у врху СПЦ и да поскида маске лажним пастирима који су скренули са светоотачког пута у намери да се придруже тајном споразуму Ватикана, САД и Немачке о „тоталном уништењу православља“ – што је открила и обелоданила проф. др Смиља Аврамов.[116]

Перјанице велеиздаје, вероиздаје и богоиздаје су носиоци папиног прстења и потписници примата папе у Равени.

Препрека овом злоумљу био је Владика Артемије.

Серија ће показати ко и зашто гони Владику Артемија.

Сведок догађаја је Милоје Стевановић, који често своје текстове и књиге потписује под ауторским именом Грешни Милоје. Погледајмо (и чујмо) шта вели:

Ако коза лаже – роī не лаже

Кад сте ми најавили разлог Ваше посете, припремио сам пар докумената из којих ћете Ви и Ваши гледаоци моћи да се уверите да је цела ова прича око тобожњих неправилности Владике Артемија једна велика фарса, једна лаж, једна ужасна превара и подвала српском народу.

То ваљда јесте друго име или презиме за екуменистичко-јеретичку „љубав“ у којој је све лажно и преварно.

115 Ова емисија се може видети укуцавањем на претраживачу: Ekumenistička farsa (1) ili Zasto gone vladiku Artemija.

116 Реч проф. Смиље Аврамов може се чути укуцавањем на претраживачу: Gresni Miloje Saznanja od mudrih staraca.

Радовање и туговање

Знате како, ко у Бога и у Његово Јеванђеље верује он има разлога да се пред тим нечасним чином који је починио Синод радује, јер су нашег Владику одгурнули од себе и на тај начин га још чвршће гурнули у наручје Господње и у загрљај благочестивом српском народу.

Ви се сећате да једно од оних девет блаженстава које Господ изговори на Гори Блаженства слови: *Блажени сте кад вас стану грдити, и гонити, и говорити против вас свакојаке рђаве речи лажући, Мене ради. Радујте се и веселите се јер је велика плата ваша на небесима, јер су тако гонили пророке пре вас.*

Истовремено, поред разлога за радовање, имамо и разлог за тугование, јер ми морамо туговати за оним јадницима који починише то бешчашће и да се молимо Богу за њих, јер нам је Бог милости и човекољубља заповедио да праштамо својим непријатељима и да се молимо за оне који нас мрзе и који нас гоне.

Зашто да тугујемо за њима?

Када размишљамо о члановима Синода који извршавају вољу светских моћника, ми видимо оно што стоји у Светом Писму: *Нема у њиховим устима истине, у њима је неваљалство, грло им је гроб отворен, на језику им је дволичење.*

И знамо да ће се испунити оно што у Светом Писму пише: *Да ће се злоба њихова обратити на главу њихову, злочество њихово пашће на теме њихово.* Дакле, *истребиће Господ сва уста лажљива и језик речиви.*

Господ каза, тога се сви сећају: *Тешко вама књижевници и фарисеји, лицемери, тешко вама воће слепе који цедите комарца а камилу прождирете.* И додаје: *Фарисеји слепи очистите најпре изнутра чашу и зделу да би и споља биле чисте. Тако и ви споља се показујете људима праведни а изнутра сте пуни лицемерја и безакоња.*

Господ такве назива *змијама, породима аспидиним* – питајући их *како ћете побећи од пресуде у огањ паклени.*

Вуци ӣрабљиви

Кад говоримо о случају Владике Артемија, не можемо а да не чујемо како нам у ушима одзвањају речи Господње: *Чувајӣе се лажних ӣорока који вам долазе у оделу овчијем, а изнуӣра су вуци ӣрабљиви.*

Ето, зато са радошћу и болом у исто време хоћу да вам покажем и докажем да збитије око Владике Артемија јесте заиста једна велика фарса.

У првом реду, подсетићу и Вас и Ваше гледаоце на једну чињеницу: Иринеј Буловић је обећао јавно да ће *сломиӣи Арӣемију кичму.* Ја сам ту његову (зло)мисао забележио у књизи *Тајна безакоња*, да остане траг за далека нека поколења. Ова књига је већ три издања доживела и ушла у библиотеке и домове овог народа. Нека остане траг онога што је *Дуӣа* забележила те давне 1996. године.

И у књизи *Чувари вере ӣредачке* направљен је осврт на ту изјаву Иринеја Буловића, ту је објављен факсимил текста из *Дуӣе*. Јер је тешко доћи до старих новина, а књиге су у великим тиражима тако да их је немогуће изгубити.

Кичмоломље

Шта то значи „Сломићу ја кичму Артемију“? Дакле: сломићу ја кичму брату по вери и по крви.

Ко то може да изговори?

То може да изговори бесомучник, син зла или син злога, то може да изговори само неко ко је вереник папе, а папа се, како нас Авва Јустин учи, *уӣодобио ђаволу* јер је протерао Бога са земље и хтео да стане на Његово место.

Ми иначе знамо да је папа починио један од три највећа грехопада у историји људског рода (после Адама и Јуде).

Дакле имамо чињеницу: „Сломићу ја Артемију кичму“ – која је изговорена пре двадесет година.

Зашто?

Зашто је њима сметао Владика Артемије?

Требао би ми летњи дан до подне да изнесем то море докумената због чега је Владика Артемије био препрека властиимајућима у СПЦ, да нам усмере брод нашег спасења у ватиканске воде. Али пошто немамо времена да све те Владикине принципијелне борбе

и залагања изнесемо, ја ћу Вам навести само један од тих „злочина.“ То је један акт, записан под бројем 113 из 2000. године који је Владика Артемије упутио Синоду, а затим и Сабору, и о коме никада нико није расправљао. Тај акт је написан поводом текста Иринеја Буловића *Три дана наде*, а то су била три дана лудовања када су се католички јеретици са нашим такозваним православним епископима три дана заједнички молили. Ја сам у књизи *Изгубљено јагње* на 64. страни оставио траг о том Владикином акту ако га некада буду склонили из архиве СПЦ. Тим актом Владика, ако ми допустите да цитирам, пита:

„Којом су се то заједничком молитвом и то три дана молили потписници ове декларације и на основу којих Канона васељенских или помесних Сабора и којег су од Светих Отаца Цркве Православне следили у таквим молитвама?

Да ли потписници декларације представљају једну (коју) или више (којих) цркава?“

То их је у том писму питао Владика Артемије.

На та питања није могуће одговорити са становишта *Догмата!*

Није могуће одговорити са становишта *Канона!*

Није могуће одговорити са становишта *Јеванђеља!*

Није могуће одговорити са становишта *светоотачког Предања!*

Могуће је одговорити са становишта ђаволе управе!

Могуће је одговорити са становишта ђаволе силе – попут речи: „Сломићу ја Артемију кичму!“

Али леле њима: „Тврд је орах воћка чудновата“ – што рече владика Раде.

У жељи да уђиткају Владику Артемија, догодило се да је *проговорило камење*.

То је народ српски, светосавски који се у ројевима окупља око Владике Артемија.

Друга чињеница, опште је познато, а о томе има трагова у записима и неким емисијама, а то је да је главнокомандујући окупаторских снага на Косову, амерички адмирал Фицџералд, о Божићу 2010. године у Приштини изјавио да ће *Владика Артемије бити замењен кооперативнијим епископом*.

Молим вас, обратите пажњу: адмирал Фицџералд, о Божићу 2010. године, у Приштини изјави да ће Владика Артемије бити замењен кооперативнијим епископом!

И гле: шта урадише верне слуге господина Фицџералда?

Синод по хитном поступку формира комисију, а чланови те комисије су папин вереник (прстеноносац) Амфилохије Радовић, затим самопроглашени бискуп Григорије Дурић, иначе духовно чедо Атанасијево, и разуме се, оцеубица Теодосије.

Они су 10. фебруара, као „експерти“ очас утврдили, са још три попа, низ „неправилности“ у финансијском пословању Владике Артемија. У књизи *Изīубљено јаīње* објављен је документ који попови су били чланови комисије који су починили то бешчашће.

И гле чуда, два дана након тога наш Патријарх, иначе самопроглашени екуменист, што када би се превело на светоотачки језик значи *јеретик*, а када би се превело на језик нашег светог Авве Јустина значи *свејеретик*, он се поклони госпођи Ворлик, а она је тада била амбасадор САД-а у нашој земљи. Она је била репрезент наших осведочених „пријатеља“ који су нам преко *Милосрдноī анђела* убијали ђецу, рушили фабрике, рушили ћуприје итд.

О томе, такође, имамо сведочанство у истој књизи, као и у књизи *Чувари вере īредачке*. О томе сведочи и књига др Зорана Чворовића и магистра Владимира Димитријевића *Срīска Црква и викиликс, завеī или издаја*.

У све три књиге објављена је депеша госпође Ворлик, којом се она Вашингтону хвали како је успешно обавила разговоре са Патријархом српским.

А шта је наш Патријарх обећао госпођи Ворлик?

Обећао јој је три грозне, три језиве ствари!

Обећао је три ствари од којих ће се српска земља податресати у векове и од којих ће се нашим свецима превртати кости у гробовима.

Обећао је да ће нас примаћи Ватикану!

Обећао је да ће санкционисати Владику Артемија! Молим Вас да на то обратите пажњу.

Обећао је нешто што је најстрашније: да ће вратити хришћанство у СПЦ! – што би значило, браћо Срби и сестре Српкиње, да ми, светосавци, до сада нисмо били хришћани, да треба да дођу вероломци и издајници рода и Бога да нас покатоличе еда бисмо постали хришћани.

Тако је Патријарх, овим својим обећањем, био веран слуга кнезовима овога света, светским моћницима, уместо Господу, уместо Апостолима, уместо Светим Оцима и Предању!

Сутрадан (субота, 13. 2. 2010), по поклоњењу Ворликовој, задатак је извршен и Владика Артемије је уклоњен са своје катедре.

Такву „ревност“ какву су показали Патријарх и Синод према госпођи Ворлик, такво слугеранство се не памти.

Постоји једна Змајева песма коју сам врло често са радошћу и задовољством причао и њоме засмејавао моје унуке – то је песма *Хвали Циīо своīа коња:*

„А брзина каква му је?
Малко ј’ бржи од олује.
Сад ћеш чути,
Казаћу ти:
Једном сам се из Ердута
Враћо с пута.
Мада нас је пљусак вијо,
Он се није уморио.
Мућа севне, а он рже —
Пљусак брзо, а он брже;
Пљусак пишман на мог хата,
Па га хвата,
А Путаљ га преко гледа,
Па се не да.
Пљусак лети да полије —
Тек што није!
Кад стигосмо под шатора,
У циганскиј дворац леп,
На мом коњу све је суво,
Покисо му само –
Реп.“

Морам да Вам нешто кажем: бржи од тог Циговог коња, тог 13. фебруара 2010. године, био је Атанасије Јевтић, пошто он нема реп (има, доправде, ону шиљату капицу, па не знам да ли му је нешто покисло). Да је трчао у рикверц покисао би му само стомак.

Атанасије се само неколико минута пошто је Сабор неканонски поставио администратора, поред живог Епископа рашко-призрен-

ског – дакле, за само неколико минута обрео у Грачаници и почео да развађује фиоке и келије Владике Артемија док је овај још био у Патријаршији.

Тог 13. фебруара Теодосијев узурпирани сајт је објавио текст: „Епископ Атанасије, администратор Епархије рашко-призренске, допутовао у манастир Грачаницу.“ Чак и овде у првој реченици имамо лаж. „Умировљени епископ захумско-херцеговачки данас је у поподневним часовима стигао у манастир Грачаницу итд, итд.“ Текст је објављен у 12 часова и 23 мин!

А Атанасије је „стигао у поподневним часовима“!?

Атанасије је стигао неколико минута пошто је у Београду објављена одлука и стога видите како је све то фарса.

Откуд су знали да ће Сабор усвојити ту одлуку?

Морали су!

Обећали су!

Дужни су!

Наплатили су!

Претворице

То није све, лицемери и фарисеји иду корак даље.

Два дана касније, на Сретење, 15. фебруара исте 2010. године, Патријарх вели, гледајући у камеру у цркви Ружици на Калемегдану, после Литургије: „Артемије је добар, Артемије је честит човек.“

То је забележила камера ТВ Чачак. Данас ТВ Чачак више не постоји, али мени је Бог учинио милост и успео сам да пронађем тај архивски снимак и ја ћу Вам га дати да га имате у својој архиви да можете да га покажете Вашим гледаоцима. Да покажете тај врхунац лицемерја: два дана после обезглављивања човека, он прича да је то честит човек.

И Амфилохију ђаво није дао да остане доследан у својој покварености па је у свом интервјуу новинарки Сандри Малишић у *Куриру* 2010. године рекао... У књизи *Тајна безакоња* сам оставио траг те бруке и срамоте Амфилохија Радовића: новинарка га пита „Да ли је одлука о рашчињавању донета пребрзо?“, а он ко из топа одговара „Па Синод на ту одлуку чека пуних десет година, то је само оно последње што је у том процесу урађено.“

Заиста, ако се сетимо да је Владика Артемије у Солуну 2000. године говорио против екуменизма у СПЦ, онда је овај човек ретко

био искрен па је признао да они десет година чекају да изврше овај злочин, мада од стране Иринеја Буловића то је већ било четрнаест година од обећања да ће *сломити Артемију кичму*.

Клевете бачене на Владику Артемија нико никада није доказивао, те стога никада није ни доказао.

Све је то лаж и све је то фарса!

Тројни пакт

То је била синхронизована акција тројног пакта.

Ко је чинио тај тројни пакт?

Под један: окупатор дела наше Отаџбине. Сведок за то је амерички адмирал Фицџералд!

Откуд је он знао о Божићу 2010. године да ће Артемије бити смењен?

Знао је: јер се он и они што су га поставили питају, а ови што седе у Патријаршији су њихове слуге.

Други сведок је госпођа Ворлик са њеним телеграмом којим се похвалила Вашингтону да коначно имају свог Патријарха у земљи Србији.

Други члан овог пакта јесу издајници у нашој цркви који уместо да буду духовне вође свог народа они су постали лакеји страног завојевача и световних сила. Од хиљаду примера навешћу само два сведока:

Један је Смиља Аврамов која је објаснила шта се папа са Америком и Немачком у једанаест тачака у тајном споразуму зарекао, заклео или обећао: да ће тотално уништити православље.

Други сведок те издаје је старица Косара Гавриловић која је у свом предавању у Вашингтону између осталог рекла да су се Атанасије и Амфилохије понели као кукавице и не само да су се понели него су то и постали. У књизи *Изгубљено јагње* ја сам направио осврт на предавање старице Косаре. Цитирам неколико реченица из њеног предавања: „Лично знам за двојицу владика које је *Стејт департмент* присилио да се потчине уценивши их оптужбом за ратне злочине тврдећи да америчка Влада има необориве доказе и да се у било ком тренутку могу наћи у Хагу и бити оптужени као ратни злочинци, али је америчка Влада сматрала кориснијим за Америку да они задрже своје положаје и сарађују са Америком. Они су се уплашили и реаговали како кукавице, остали су на сво-

јим положајима и почели да испуњавају налоге Америке. Амфилохије и Атанасије нису се само понели као кукавице, они су то и постали.“

Да ли је сада ишта јасно народу српском, после сведочанства проф. др Смиље Аврамов да је папа решен да *тоталнo уништи православље*, и после сведочанства Косаре Гавриловић да су ови јадници, Амфилохије и Атанасије, упрегнути у јарам наших непријатеља?

Да ли је сада Србима јасно зашто су као администратори постављени, супротно Уставу СПЦ, баш Атанасије Јевтић, па за њим Амфилохије Радовић?!

Да су им Американци рекли „Пасите!“ – пасли би, срам их било!

Рекли су „Лижите оно што сте бљували тридесет година“ и они су то, бедници, полизали.

Рекли су им: „Уби брата!“

И убише!

Али на њихову жалост: васкрсе им брат!

А они убише себе.

Остаће у историји српског рода, као велеиздајници, као кукавице и као братоубице.

Трећи учесник у том *тројном паку* је био господин Борис Тадић, тадашњи председник Србије, са својом државном машинеријом.

Подсетићу Ваше гледаоце на једно отворено писмо Епископа рашко-призренског Артемија, које је објавила информативна служба СПЦ 7. октобра 2004. године. У њему се види зашто је Владика Артемије био у немилости са тадашњим властима. Прочитаћу само две реченице, а писмо се може наћи у целости на интернету. Пише Владика Артемије председнику Србије Борису Тадићу: „Данашњи дан за нас Србе на Косову и расејане са Косова може се мерити само са 17. мартом ове године, тада смо доживели погром од албанских терориста, а данас доживљавамо издају од председника наше матичне Државе... Рекосте пре неколико дана да Ви никада нећете потписати независно Косово. Можда и нећете јер вам то нико неће ни тражити, али сигурно ћете својим поступком и својим радом, пре свега овим данашњим гестом, допринети да до тога дође.“

Ето, да не заборавимо ко је све суделовао у смакнућу Владике Артемија.

Четверац

И да не заборавим четверац. Четверац, уз овај *тројни пакт*, били су оцеубица Теодосије и његов помоћник Сава Јањић, које су власт и врх СПЦ годинама припремали за чин оцеиздајства и оцеубиства.

О том трију (Синод – окупатор – Борис Тадић) књиге ће се исписати. А Сава Јањић је земајле написао књигу „Екуменизам и време апостасије“ којом се заиста православље може подичити и све то попљувао и погазио исто као што су урадили Амфилохије и Атанасије (на своје дело – оп. аут.).

Како су власти подржавале будуће оцеубице?

Море примера бих могао навести, али због времена које имамо навешћу само један: 2008. године, када је Владика Артемије послао оно чувено писмо од 350 страна у три свеске Сабору са диском бањезгања Игњатија Мидића по Богословском факултету којим трује младе богослове, а које никад нису ни Синод ни Сабор разматрали, дакле у то време када је Владика Артемије устао против сејања јереси по београдском Богословском факултету и иначе по нашим богословијама, Борис Тадић је, односно његова државна машинерија, подржавала Теодосија и Саву Јањића. Показаћу Вам један важан документ за ову причу – *Списак извршених плаћања верским заједницама 1. 1 – 14. 11. 2008.* потписан у Влади. Из овог списка можемо да видимо да је државна власт у сагласју са Синодом паралелно била мађеха Владики Артемију и Епархији рашко-призренској и богата „тетка из Канаде“ господину Теодосију и Сави Јањићу.

Како?

Ево како.

Епархији рашко-призренској, према овом извештају, те године се додељује 15.000.000 динара, што је 192.000 евра, и Епархија те паре троши, лепо се види, за обнову манастира Козме и Дамљана у селу Врачево, за копирање икона у манастиру Грачаница, за штампање књиге, за одржавање видовданских свечаности, за хуманитарну акцију „Орден мајке девет Југовића“...

У исто време Држава даје Теодосију, тј. манастиру Дечани који је у Епархији рашко-призренској, посебну донацију од 82.000.000, што износи 1.027,000 евра. Теодосије и Сава су за новогодишње пакетиће утрошили свега 21.000.000 динара!

Ја имам фирму која има малопродају и за Нову годину много српских предузећа од нас купује пакетиће. Знате колико вреди један пакетић који добију деца радника српских фирми у Чачку: око десет до петнаест евра!

Ако би на сиромашном Косову пакетић износио десет евра то би могли да изведемо закључак да у Дечанима има нешто више од 26.000 деце. Не знам колико има српских кућа у Дечанима, јер се овде не ради о Епархији рашко-призренској, већ се ради о манастиру Дечани. Значи 26.000 деце је могло добити пакетиће ако су равноправни са децом у Србији.

Кад се овоме дода да су људима из Владикине пратње у Дечанима поломили ногу и извршили насиље над њима, а да притом нико није одговарао ни пред црквеним ни пред световним властима;

Кад се зна да је Владика Артемије казнио Теодосија, а Синод ту одлуку поништио – онда се сасвим јасно види како је пажљиво негован и припреман оцеубица и како ће отети незаконито невесту, односно Епархију рашко-призренску од свог духовног оца.

Резиме

Ако бисмо резимирали или поређали чињенице које побројах видећемо како ствари стоје.

Господин Иринеј Буловић се заветује да ће *Артемију сломити кичму*.

Владика Артемије, међутим, нема другог страха до страха Божјег и он наставља да грми против екуменизма следећих десет и више година!

А онда долази час таме!

Сабирају се за њих две срећне, а ја бих рекао несрећне, околности:

Имамо окупацију Косова са једне и смрт патријарха Павла са друге стране.

Тада главнокомандујући окупаторских снага на Косову, амерички адмирал Фицџералд, најављује, односно налаже смену Владике Артемија!

И шта раде наши лакеји?

Синод формира комисију која муњевито утврђује, односно измишља неправилности које је тобоже починио Владика Артемије и то се догодило 10. фебруара 2010. године!

Само два дана после тога Патријарх ће дати оно издајничко обећање амбасадорки САД-а, госпођи Ворлик!

Сутрадан, 13. фебруара, издајнички Синод разрешава Владику Артемија, тј. поступа по задатку, односно по наређењу!

После тога креће лицемерје *о добром и честитом владики Артемију* од стране Партијарха на Сретење.

Патријарх је ту своју тврдњу пред тридесетак сведока поновио скоро шест година после (на 60. сајму књига у Београду), у разговору са мојој маленкошћу, што је *Политика* и забележила. Патријарх, дакле, шест година прича *Артемије је поштен, Артемије је честит човек*, а иза леђа му преде конопац.

То је била једна ружна фарса (лакрдија)!

Фарсине фарсе фарса

За њом долази друга: долази кривична пријава световним властима коју је испред СПЦ потписао, ко би други него братоубица, Амфилохије Радовић!

То је друга, дуга, тужна и рекао бих ружна прича.

Ја сам једноме од прогонитеља Владике Артемија поручио: „Полако, бре, људи, немојте журити да гурате тог праведника у рај. Владика Артемије ће тамо отићи и без вашег труда. Боље би било да се побринете о своме јаду."

Шта бих могао да кажем на крају ове кратке исповести?

Радије бих да јаукнем, али да не испаднем патетичан, јаукнућу кроз уста пророка Исаије који повика у време оно, то је било на шест-седам векова пре Христа: *Народе мој, који те воде, заводе те и кваре пут хода твојега.*

Значи дошло је време да се испуни Исаијино пророчанство да они који су нам духовне вође уместо да нас воде они нас заводе и кваре пут којим су ходили оци наши од Светог Саве, преко владике Николаја, Авве Јустина до данашњег дана.

На крају ове приче желео бих, са Вама и Вашим гледаоцима, да поделим радост!

Голему радост, а уверен да све ово што се догађа око Владике Артемија ништа није случајно и да је то Божја промисао еда би се сачувала со соли, да би се сачувала вера наша, да би се сачувао квасац светосавља.

Две ствари су веома битне и ја сам спреман да за ове тврдње заложим ову седу главу:

Прво: Сасвим је неспорно да је Владика Артемије неканонски, разбојнички, хајдучки, безбожнички склоњен са свог трона.

Друго: Да је Владика Артемије истински, прави исповедник вере православне коју смо ми наследили од ђедова наших.

У то не треба сумњати.

Довољно је да се прочитају његове књиге.

Довољно је да се прочитају његова излагања на научним скуповима.

Довољно је да се одслушају његове беседе.

Владика Артемије сваке недеље и празника беседи у некој од наших катакомбних цркава.

Нађите јоту једну која није у складу са светоотачким Предањем, која није у складу са Догматима и која није у складу са Канонима.

Те две чињенице су овом народу довољне да одабере пут свог спасења.

Народ је то осетио и отуда се наше катакомбне светиње претварају у својеврсне медоносне кошнице у које долази народ светосавски, у којима се сабира монаштво и у којима је из дана у дан све више искушеника.

То је пут исцељења.

То је пут оздрављења.

Тај осећај који народ има нико не може ишчупати из његовог срца.

Нама остаје да жалимо за нашим вероломним, лажним пастирима!

Да жалимо и да тугујемо због болести од које су оболели!

Због метастазе те екуменистичке јереси која је захватила њихов ум, њихов разум, њихова дела, њихова понашања и њихову рушилачку активност.

Нека би им Бог помогао да се покају и врате *(са пута злога)* на пут Светога Саве, на пут Светог Владике Николаја, на пут Авве Јустина.

Верујмо и спашћемо се[117]

Миломир Марић: *Американци једино не воле непослушне људе. Они су, рецимо, у Србији прихватили целокупну генерацију деце комунизма, децу истакнутих функционера и поставили их за неке своје намеснике у Србији. Људе који су се борили против комуниста, они су потпуно маргинализовали и сматрали их лудацима. Ако су се борили против комуниста, неће бити послушни ни нама.*

Грешни Милоје је два пута страдао – прво као секретар градског комитета у Лучанима, избацили су те комунисти, ЦК.

А сада те Српска православна црква избацила из свог чланства јер си опет неподобан. Како је то цео живот бити неподобан?

Један твој колега је, у јутарњој емисији Радио Београда рекао, после моје екскомуникације из Српске православне цркве: „Један човек, нико га неће."

Ја се, међутим, не осећам један.

Ја се осећам својим.

Зашто су те комунисти избацили? Ти си још тамо '83 године рекао да ће овде бити великих немира... социјалних немира, ратова, ужаса... све оно што се десило '90-тих, ти си рекао '83. и сви су тражили да се покајеш, да то ниси рекао.

Тако је. Како сам напредовао у тој друштвеној хијерархији и кад сам се примакао онима који су управљали државом, ја сам

117 Ова емисија се може видети укуцавањем на претраживачу: Gresni Miloje gostovao u Cirilici kod Milomira Marica. Она је иначе део емисије у којој је учествовало неколико универзитетских професора, а која се у целости може видети на интернету (фебруар 2016).

схватио да је то превара. До тада сам био уверен да ми градимо једно срећно друштво равноправних људи...

Из мене је, или, у мени се родила побуна против тог лицемерја, после једне изјаве Станета Доланца, у *Дневнику* на телевизији, кад на питање твог колеге да ли се осећа одговорним за оно што се догађа на Косову, јер је био министар унутрашњих послова, а ми знамо шта се догађало...

Тад су биле прве албанске демонстрације, '81 године?

Тако је. Он је рекао да се „не осећа одговорним". Јер, тобож, није био информисан.

И то лицемерје нисам могао да преживим и, одлазећи сутрадан на ту Републичку конференцију која је испунила велику дворану Сава центра, ја сам се поздравио са мојом супругом и дао јој инструкције шта ће она чинити са нашом децом, јер ја морам своју савест да оперем јавно.

Дакле, да кажем ту истину коју сам схватио.

И на том скупу рекао сам да Доланц лаже, рекао сам да ће они који управљају земљом довести до распада економског и политичког система, до социјалних ломова и тако даље.

И наравно, кренула је кампања која је трајала неколико месеци. Ја сам смењен и проглашем за непријатеља државе и партије. То је била главна формулација човека који је коначно повукао обарач тог топа Централног комитета.

После свега што се догодило, човек осећа неку сатисфакцију. Наравно, штета је што се испоставило да сам био у праву.

Тада је и постојао вербални деликт. Људи су сматрали: откуд мени право да кажем да министар унутрашњих послова лаже?

Поготово што је то био најмоћнији човек у тадашње време.

Тако је. После тридесет година, у оној књизи „Јованка Броз – моја истина, мој живот", читамо, гле чуда, да је Стане Доланц био немачки шпијун.

Дакле, ја не знам да ли је то истина, али сам знао да није добронамеран у односу на моју отаџбину, у односу на мој народ, и због тога сам то учинио.

А зашто си избачен из Српске православне цркве? Јер си на свом имању пружио уточиште рашчињеном Владики Артемију, који је прогнан са Косова по налогу америчких окупационих трупа, односно, адмирал Фицџералд је њему пресудио. Шта је он рекао?

Он је рекао о Божићу 2010. године да ће Артемије морати бити замењен кооперативнијим епископом.

Другу ствар на коју бих хтео да вам скренем пажњу је ова: први састанак нашег тада новоизабраног Патријарха српског са америчком амбасадорком Ворлик завршио се њеним телеграмом који открива књига Зорана Чворовића и Владимира Димитријевића „Српска православна црква и Викиликс“, и да вас не гњавим, у мојим књигама је цитиран тај телеграм из ког се види да је наш Патријарх обећао Ворликовој три кључне ствари:

– да ће нас примаћи Ватикану;

– да ће санкционисати, како каже Ворликова, Владику Артемија. Обратите пажњу: санкционисати, то значи протерати;

– да ће у Српску православну цркву увести хришћанство, што би морало значити да наши ђедови и наши духовни оци од Светог Саве наовамо нису били хришћани, него треба да нас покатоличе да бисмо постали хришћани.

Шта, да је светосавље јерес?

Тако је. Свестан тих чињеница и знајући да су прогнани људи из Епархије рашко-призренске на Косову страдали на правди Бога, дакле, клеветама које су упућене на адресу Владике Артемија...

Владика Артемије је проглашен за криминалца, да има неку грађевинску фирму, да гради, да узима милионе...

Јесте. Без иједног доказа, супротно канонима, супротно Уставу, нарочито чл. 111 и 112 Устава Српске православне цркве, тамо су уведени администратори.

Ту неправду ја нисам могао да поднесем. Просто, нисам могао да окренем главу од тог безакоња.

Значи, најближи пријатељи владике Артемија сада су владике на Косову или по Србији, његови шофери сада највише њега нападају јер су у међувремену постали миљеници српских власти, а нико није имао да га прихвати осим тебе, који му је понудио своје имање.

Мени је Бог учинио ту милост. Ја сам почео да правим један туристичко-привредни центар на падинама Јелице, у селу Лозници, и кад су се они нашли у невољи одустао сам од те идеје и поклонио то прогнаном монаштву Рашко-призренске епархије.

Кад су ми неки пријатељи рекли да нисам нормалан: имам шесторо унучади, а тако растурам имовину, јер сам ја једно имање поклонио и некој деци које су избеглице из Далмације, ја сам рекао: „Баш зато што имам унуке то чиним!“

Да ми дате пола Србије, ако ће ми унуке покатоличити, узалуд сам живео!

То је био покушај једног потомка српских сељака да да неки свој допринос очувању онога што нам нису донели ни Патријарх, ни Иринеј Буловић, ни Атанасије Јевтић...

Ми смо веру нашу наследили од наших ђедова. И ми смо дужни, ако имамо части, ако имамо образа, да је такву, какву смо је примили, неокрњену, неупрљану, пренесемо нашим потомцима.

И ја се трудим да то и учиним у односу на моју...

Али владике Српске православне цркве тебе исмејавају, да ти се понашаш као нови патријарх, да си монахе који су протерани из Црне Реке запослио да буду твоје слуге... Знаш сам шта они изјављују.

Да. У мојој потоњој књизи коју су приредили моји унуци са професором др Љубом Протићем изнета је озбиљна аргументација, документација о свему томе. Ја имам много етикета, од тога да сам био удбаш, да сам уперавао пиштољ поповима у леђа...

Да си комитетлија, да си комуниста...

Да сам комитетлија, да сам *лажов*, то је рекао Атанасије Јефтић на једној великој трибини у Чачку. Па је на Богословском факултету рекао да *луди Милоје* пише књиге и зграбе паре за своју пропаганду...

Водите рачуна, немојте да случајно поменете неку моју књигу јер ће владика Атанасије добити оспе.

Моје књиге се, иначе, нигде не продају осим у мојим пиљарама. Али ипак доживљавају по три, четири, пет издања. Дакле, све те клевете и све те лажи...

Знате, када човек има моћ, а не може да је носи, њему је све допуштено. Онај ко нема страха Божјег у срцу своме, њему је све могуће, а још има моћ. Ја сам од мог ђеда научио да онај ко не може да носи власт и онај ко не може да носи богатство, боље би, каже, благо ђеду било да искриви руку на ћуприји и да проси него да га снађу те две несреће – да се дочепа власти или да се дочепа новца, уколико ће те две ствари завладати њиме.

Шта ти је рекао Владика Артемије кад си га примио? Ко је њему пресудио?

Ја сам борбу против безакоња у Српској православној цркви са побожним људима из Чачка започео 2007. године кад уопште нисам знао Владику Артемија.

И друго, да знате, ја сам монахе из Рашко-призренске епархије на мом имању у Лозници, а моја супруга монахиње из неких манастира из те епархије, у нашој кући неколико дана угостила а да тада нисам познавао Владику Артемија. Ја сам њега упознао тек касније кад су га протерали у Шишатовац јер су мислили да га тамо маргинализују. Међутим, народ је осећао да је ту истина, народ је осећао благодат и тамо је одлазио на литургије.

Истражујући нашу историју, ми смо били зрожени да Удба, Крцун, Ранковић и остали бирају патријарха Српске православне цркве. А правили смо се да не видимо да патријарха у Србији бира Борис Тадић, да се владике бирају у америчкој амбасади, и понашали смо се као да је то нешто нормално.

То, у ствари, и јесте наш проблем. Знате, ми све ствари увиђамо *пост фестум,* дакле накнадно. И сада кад о онима који водише државу 1983. године кажете у препуном Сава центру истину, онда доживите да ваши другови и пријатељи, кад вас сретну на улици, и знајући да ће добити етикету ако се са вама поздраве, а етикета

се звала „милојевац“, што је било врло непожељно – они морају да пређу на другу страну.

Када је прошло двадесет година и када се, нажалост, то што сам ја тамо изговорио, остварило, било је касно.

И сада, када имамо издају у врху Српске православне цркве, када је брод нашег спасења, а црква је брод нашег спасења, усмерен ка ватиканским водама, ми се правимо да то не видимо.

Требаће нам много суза, много несреће, много јада да исправимо то наше тренутно прављење да то не видимо.

Патријарх је о Покрову Мајке Божије 2013. године позвао Србе на Косову да гласају за своје утамничење. За Тачијеву државу.

Сећате се тога?

Две године касније, гле чуда, опет о Покрову 2015. године, он позива да морамо Косово одбранити милом или силом.

Ало, ало!

Прво смо их позвали да као бесловесне овце пођу на заклање, а после – гините сад.

Када је он био Епископ нишки, знате, он је тражио да Владика Артемије из Грачанице пређе у Призрен.

Гле чуда, сад кад је Патријарх, између осталог у његовој титули је садржана и та титула (Архиепископ пећки), он није отишао на Косово, да тамо премести своју столицу, у Пећку патријаршију, нити су оцеубицу Теодосија сместили у Призрен.

Дакле, проблем рода нашега је да имамо касно паљење!

И да због тога углавном шамарамо по последицама.

Мени је Бог учинио милост да ме прогласе за непријатеља државе и партије људи који су и партију и државу дотерали тамо где су је дотерали.

Али хвала Богу: без мене!

А сада ми је Господ учинио милост да моју одлуку о екскомуникацији из Српске православне цркве потпишу, између осталог, Амфилохије Радовић и Иринеј Буловић, за које, неспорно је, имам доказе да обојица носе папин кардинalски прстен и папин напрсни крст. И папу зову *свети отац*. И, молим вас, требао би овај српски род да зна...

Али људи сматрају да си ти обични јеретик, зилот, који се супротставља модернизацији...

Наравно тако је. И онда смо били јеретици ако смо нешто рекли против Тита, знате.

Смиља Аврамов је српском роду открила да је папа, заједно са Америком и Немачком, потписао тајни споразум у 11 тачака. Једна од тачака је: *тотално уништење православља!*

Е па, браћо Срби и сестре Српкиње, дакле, човек који хоће тотално да нас уништи заслужује титулу *свети отац*. Тако га зове наш Патријарх, тако га зове Амфилохије, тако га зову Иринеј и други.

Таквом лижу скуте по Сарајеву наши епископи, такозвани епископи који су се већ и сами прогласили бискупима... (Григорије Дурић – оп. аут.).

Молим Вас, апелујем само да кажем једну реч: тамо где смо веру сагубили тамо Срба нема.

Дакле, основна, темељна нит нашег идентитета, то је вера отаца наших.

Да ли човек који је избачен из Комунистичке партије и из цркве има чему да се нада у Србији?

Има, наравно.

Шта си ти урадио кад су те избацили?

Као непријатељ државе и партије сетио сам се свог деде и његове поуке: „Усе и у своје кљусе.“

Ја сам направио, без икаквих донација, без икаквих кредита за ових двадесет и кусур година неспавања, фирмицу која има сто и више запослених радника...

Нико не може да верује да ти у близини Кнез Михаилове, без икакве рекламе, имаш неки ресторан где не може да се уђе од гужве.

Продавницу. Поред тих сто и кусур запослених радника, тај државни непријатељ је у међувремену створио неформални холдинг са око 500 сеоских домаћинстава која производе за КМН и при

томе пристојно живе и где влада принцип – кад роба његова, јаја, кисели купус, млеко и тако даље, прође ту ригорозну границу која се зове контрола квалитета, тог секунда добија папир и тог секунда му бива његов зној исплаћен.

Дакле, ако на мојих 100-нак радника додамо ових 500 домаћинстава, онда је, на неки начин, социјални статус негде око 2000 људи решен. Ако рачунамо да у свакој породици има бар три члана.... То ради један *непријатељ државе и партије*.

Да ли си мислио да клонеш духом кад су те избацили из државе и партије, да капитулираш? Теби су рекли да се само покајеш, и то су тражили од тебе и комунисти и црква, да се самокритикујеш.

Да. Другови су ми рекли да се нисам самокритиковао и зато ми је мера била оштра.

А ови папини прстеноносци су ми рекли да у поступку утврђивања моје одговорности коју, узгред буди речено, нико није ни утврђивао, нисам показао знаке покајања. Дакле, потпуно исти сценарио, потпуно исти дух...

Значи, и комунисти и црква на исти начин делују?

Е сад, овамо сам се осветио, као непријатељ државе и партије, тако што сам решио проблем 2000 Срба који, надам се, пристојно живе од мог неспавања.

А овамо, када је у питању изгон из Српске православне цркве, мој скромни допринос је то што сам, рецимо, ктитор једног катакомбног манастира и чињеница је да су мене искључили из Српске православне цркве да би заплашили Србе, али је то изазвало такву реакцију да ми данас у земљи Србији имамо тридесетак катакомбних манастира. Кад су наши...

То су одметнути верници које Српска православна црква зове јеретици или зилоти.

Они могу да говоре шта год хоће. Али кад су они, супротно канонима, у Бечу, примили катедралу, односно цркву на поклон од јеретика, Срби у Бечу су купили једну кућу и направили катакомбни манастир у Гринбаху, у непосредној близини Беча. Недавно сам

имао част да путујем са Владиком Артемијем у Сједињене Америчке Државе и у држави Мичиген, на једно сат вожње од Детроита, установљен је наш катакомбни манастир. Данас је, Божијом милошћу...

Али тебе оптужују да ти хоћеш нови раскол у Српској православној цркви иако смо ми потрошили две, три деценије да се тај раскол у Америци реши.

Ако будемо жмурели пред чињеницама, ако будемо били лицемери, онда ћемо пост фестум схватити да раскол у Српској православној цркви постоји одавно, само што њега није направио Владика Артемије, њега су направили они што носе папино прстење, они што саслужују са јеретицима, они што супротно канонима пале свеће по јеврејским синагогама, они што себе зову бискупима, они што клече по католичким катедралама...

Да ли српске владике себе зову бискупима?

Један од њих, као што је духовно чедо бившег владике Атанасија Јевтића, Григорије, јавно је рекао да је он бискуп херцеговачки.

Осим тога, на Јутубу можете видети снимак где он чита *Символ вере* са додатком филиокве. А то је био кључ раздора између православних и католика.

Дакле, људи, не жмурите!

Раскол у Српској православној цркви постоји, али се он тражи на погрешној адреси.

И да одговорим уваженим професорима – неће Српска православна светосавска црква потонути.

Нипошто!

Она васкрсава код прогоњених!

У катакомбе долазе стотине, чак и хиљаде верника, на богослужења. Када Иринеј Буловић, Фотије и не знам, шест епископа (у мојим књигама је то показано фото-документацијом), служи Литургију усред Новог Сада, дакле, у једном великом граду, где служи шест епископа, много свештеника и чак се том приликом врши рукоположење, народа је двадесетак (верника) – ни од корова.

Када одете у било коју нашу пустињу ви ћете видети...

Зашто Срби највише воле забрањене ствари?

Србин има чуло, знате.

Он није фарисеј.

Он не иде у богомоље да га виде људи.

Он не иде на раксрснице, оно што чине фарисеји и лицемери. Разумете?

Он веру своју носи у свом срцу!

Он веру своју носи у гробовима својих предака!

Он веру своју носи у прекади и у славској свећи.

То њему, Србину, никад нико не може отети.

Могу нас прогнати...

Значи, Србину нико не може отети да буде безбожник. То нас је, кроз целу историју, водило.

Црква Вазнесења Господњег, Саборна црква у Чачку, преко 200 година је била џамија.

У Чачку не постоји ниједан потурчени Србин.

Тврд је орах, воћка чудновата, што се народ зове.

Тврд је орах и много се варају ови осиљени људи који имају потпору запада, злата, Ватикана...

Џаба им њихови дворци.

Знате ли у каквом „дворцу“ живи Владика Артемије?

То је „голубарник“ три са три, на који се пењете спиралним степеницама.

А зашто не живи у оним вилама за које је оптужен?

То је прича која ће се видети у мојој књизи „Изгубљено јагње“ која је ушла у штампарију ових дана.

Видеће се све те преваре.

Немојте се само борити против...

И онда су ми говорили – па ти се бориш против државе.

А ја вам рекох шта је онај који се бори против државе урадио за ту државу, за разлику од оних који су аплаудирали и који су се завађивали у удобне фотеље у којима ништа нису радили.

Тако је сад и на овом плану, знате.

Они који се улагују онима који су продали веру за вечеру...

Узмите *Пилипенду* од Симе Матавуља.

Да је више Пилипенди било не бих ја сада морао да дам своје имање избеглицама из Далмације.

Да је више Пилипенди у Далмацији било у време Сима Матавуља!

Нигде не каже – знање твоје те је спасло, кад је Господ чинио чуда, него: „Вера твоја те је спасла!“

Верујмо и бићемо спасени!

Богоиздаја[118]

Дејан Петар Златановић: *Добар дан, драги гледаоци, народе Србије и сви Срби, ма где били у свету. Ово је емисија Интервју, у продукцији медијске куће Србин-инфо и Центар. Са нама је српски домаћин, власник КМН-а, господин Милоје Стевановић. Помоз' Бог, господине Стевановићу.*

Бог Вам помогао, Вама и Вашим гледаоцима.

Господине Стевановићу, један од разлога зашто сам Вас позвао баш сад у децембру је то што се налазимо у Божићном посту.

Али, нажалост, имамо и једну тужну ствар и трагичну по српски народ. Ја бих са њом хтео да почнемо разговор јер везано је са православљем, везано је са нашим српским народом у Црној Гори. Ових дана је то актуелно, одузимање имовине, покушаја од стране атеистичке државе да узме имовину СПЦ.

Сад, мене не занима тај политички контекст толико, него ме занима да ли је то одузимање имовине последица баш тих политичких одлука или има неки дубљи смисао. Да ли је то последица некога духовног пада нашег народа, да нам се дешава... То нису Турци дошли да нам узму, но што би се рекло – брат брату долази да узима и погани светињу.

Када смо ми Срби били Божји људи, када смо били побожни људи, када смо били свети народ, онда су наши владари били светитељи и онда су наше духовне вође били свеци.

118 Ова емисија се може видети укуцавањем на претраживачу: У Центар – Милоје Стевановић (Грешни Милоје): О екуменизму у Српској Православној Цркви (7. 2. 2020).

Безбожје узрок пропасти

Ако зачепркамо у нашу историју, ми ћемо се у то уверити. Кад наиђе безбожје у једној држави, као што се нама десило, онда нам се догађа то што се догађа.

Просто је невероватно да један Његош није знао да „није Србин", него треба сад неки Мило и та његова клика да га у то увере.

Просто је невероватно да црногорски мислиоци, кроз векове, нису знали да не говоре српски него, ето сада је дошло време да се тај језик зове другачије.

Дакле, тамо где људи истерају Бога из свог срца и из свог ума, њима је све могуће.

Јер, Свето Писмо нас учи да је почетак мудрости страх Божији. Не онај груби, онај вулгарни страх, него страх Божји да се не огрешимо о моралне законе, о Божије законе.

Шта су Божији закони?

То су, у ствари, морални закони: не кради, не лажи, не сведочи лажно, не пожели туђе и тако даље.

Нама се, међутим, догодило у доста потоњих деценија да су нам владари безбожни. И то је пола трагедије.

Богоиздаја духовника

А цела наша трагедија је то да су нам и духовни пастири постали безбожни, да су се пресвукли у вукове у јагњећој кожи, како нас Јеванђеље учи, да су, дакле, постали онакви какве је предлагао, у своје време, Бартенштајн.

Бартенштајн је иначе био министар спољних послова Марије Терезије. Он је говорио у свом извештају: Србе не можемо натерати у унију, дакле, не можемо их покатоличити ни силом, ни дрилом, ни овим, ни оним. Србе можемо увући, превести у унију ако им на владичанска места дођу људи који су жељни власти, који су жељни сласти и који су нехајни за своје стадо.

И ја сам дубоко убеђен да се та Бартенштајнова визија сада остварила. Ја ћу вероватно да Вас разочарам тиме што ћу рећи да је ово што се догађа у потоње време само шлаг на торту онога што су лажни духовни пастири припремили.

Подсетићу Вас да је епископ Амфилохије, поодавно, скинуо реч *српска* са српских православних светиња: више није српски манастир Острог, то више није ни манастир на Цетињу, то више није ни

Богословија. А онда је себе нацртао као ктитора, оног предивног, велелепног храма у Подгорици: предаје он Христу тај храм.

Ктиторство је, заиста, врлина. Али, с обзиром да се господин Амфилохије заклео на сиромаштво, ја претпостављам да он нема пара. Е, сад може бити да је продао очевину у Радовићима и од тога направио храм.

А неки зли језици кажу да се у позадини, на тој фресци ктиторској, налазе и неки ликови међу којима, веле, и Мило Ђукановић.

У Бару ћете видети, на недавно изграђеном храму, фреску на којој су се у чамац „спасења" који путује за Крит укрцали они који су на Криту, на том лажном, разбојничком сабору издали православље.

Братоубице

То што су Амфилохије и Атанасије Јевтић, заједно са Иринејем Буловићем, учинили свом брату у Христу, Владики Артемију, наравно на челу са патријархом Иринејем, протеравши тог благочестивог, честитог, богољубивог човека из његове епархије, ту је ђаво умешао прсте.

Подсетићу Вас, Ваше колеге су то записале, а ја сам у неким мојим књигама то пренео: када су Амфилохија Ваше колеге питале *Како то, владико, за име Бога тако изненада и на брзину сменисте Владику Артемија, јер њему нико није судио, њему није дата могућност да се брани* и тако даље – Амфилохију ђаво није дао да сакрије план па је као из топа одговорио: *Како, на брзину? Па Синод на ту одлуку чека десет година!*

И, пошто је то било 2010. године, кад вратите десет година, дошли сте на 2000-у, је л' тако? А да се вратите само четири године уназад, видећете да на питање постављено епископу бачком Иринеју: *Али Артемије, насупрот вама, тврди да је екуменизам јерес* и тако даље, он одговара: *Сломићу ја кичму Артемију!*

Господ нас учи да волимо и непријатеље своје, а јадно ти своју браћу у Христу, сабраћу. Онај ко се усуди да се тако понаша (као Амфилохије и Иринеј), ортак је са ђаволом. А ко с ђаволом тикве сади онда дође време да му се оне о главу лупају. Тако да, ово што се догађа сада у Црној Гори само је последица безакоња у СПЦ.

Имао сам великог и веома драгог пријатеља, једног часног човека који је био директор Математичке гимназије, продекан Мате-

матичког факултета, директор Завода за уџбенике, Љубу Протића, дивног и побожног човека. Кад сам га питао, пошто је он био члан Епархијског савета (Београдско-карловачке епархије) неколико деценија... Иначе његови преци су, да не верујете, хиљаду година били свештеници.

Хиљаду година?

Хиљаду година. Рећи ћете, па како, кад смо ми 800 година... Бивало је да деда, син па чак и унук у исто време буду у свештеничкој служби. Дакле, округло 1.000 година. Постоје материјални докази.

И ја њега питам једне прилике: *Драги професоре, пошто сте Ви члан Епархијског савета и тамо заседате са епископима, са патријархом пре свега...*

Он је иначе био велики пријатељ патријарха Павла и ја сам то обелоданио у једној мојој књизи. Тамо сам објавио њихову заједничку фотографију.

Иначе, Љуба Протић је био велики пријатељ покојног Предрага Драгића Кијука. Кијук је био, рецензент једне моје „борбене" књиге. У ствари, то су сведочанства. Ја нисам никакав писац, ја сам привредник, али у тим мојим књигама покушавам да оставим сведочанства, са једне стране о нашим прецима, о њиховом језику, о њиховом раду и тако даље, а са друге стране да оставим сведочанства о нашој вери, о чувању наше вере, о чувању предања, јер нама веру нису донели ни Патријарх ни Синод, нама су веру предали наши оци, наши праоци, наши ђедови и нико нема право да нам то покуша одузети.

Елем, питам ја професора Љубу Протића: *Драги професоре, пошто сте ви тамо често, можете ли ви мени да одговорите на једно питање? Примећујете ли да се у тој Београдској патријаршији догађа велеиздаја?* [119]

119 У транскриптима појединих емисија где су стављане угласте заграде и три тачке [...] – у питању су прескочена места еда би се избегло понављање појединих ставова који су у некој другој прилици на сличан начин објашњени.

[...]

А он је био смирен човек, али врло прецизан и врло категоричан кад има неки свој став, па каже: *Не! Тамо се, драги Милоје, догодила богоиздаја! Оно што они раде то не могу да раде људи који имају страх Божији у срцу. То не могу да раде побожни људи, то не могу да раде епископи.*

Кад погледате како се сад кољу... Они су били само сложни кад је требало склонити Артемија, који је био брана за путовање тог брода, који се зове СПЦ, ка Ватикану. Ту су били беспрекорно сложни. Кад су њега склонили или мисле да су га склонили, почели су међусобно да се кољу. Је л' видите како се из дана у дан кољу? То је непримерено кочијашима, да просте кочијаши, шта они једни другима говоре и раде.

Е сад, пошто сте рекли да се налазимо у Божићном посту, треба ми језик одсећи, јер ћутање је злато.

Свему има време. Знате како нас учи премудри Соломон? Има време рађања и време умирања; време радовања и време туговања; време весељу и време плакању; време говорења и време ћутања. Ми се сад налазимо у божићном посту и требало би да ћутим.

Ћутање = одобравање и саучествовање у злу

Међутим, има једна ствар која нам представља препреку која нас опомиње да не смемо да ћутимо, јер Свети Оци су рекли да се ћутањем издаје Бог. И сам Господ је рекао да ће камење проговорити. Каже: *Ако апостоле ућуткају камење ће проговорити*.

Па зато и Свети Оци, ослањајући се на ту реч, кажу: *Зар ће камење проговорити, а ти да ћутиш кад је вера твоја у питању?*

Ове истине нисам изнео ја, оне су се саме обзнаниле. Постоји видео-запис једног Вашег колеге, направљен у Црној Гори, у коме се господин Амфилохије Радовић хвали како је био пријатељ са овим, са овим... и набројао је сву четворицу папа.

Ја сам у мојим књигама, једна од њих је и ова коју намеравам да Вам подарим, „Изгубљено јагње", где имате један мали инсерт који се на то односи. Дакле, у књигама сам обелоданио једну тужну, једну страшну, једну трагичну истину, да ми имамо повише наших епископа, „православних", који носе митру, светосавску, који носе православна обележја, а да истовремено носе, тајно, папине кардиналске прстенове и папине напрсне крстове.

Када су ме пријатељи питали како могу да кажем да их има више, ја сам им одговорио да знам да их има више, али не могу да поменем више од три имена за које имам материјалне доказе. За оне друге, за које такође знам, немам материјалне доказе па их не помињем. Тврдим одговорно да су примили од папе тај кардинални прстен и напрсни крст: Иринеј Буловић, Амфилохије Радовић и Андреј Ћилерџић.

Содомија уз благослов лажних пастира

Дакле, када ми имамо такве, вајне, духовне вође, онда никакво чудо није што имамо забуну. Ми смо имали ситуацију да је 2011. године, кад се спремала тзв. *парада поноса*, врло прецизно новоизабрани патријарх Иринеј Гавриловић казао: *То није парада поноса, то је, с правом можемо рећи, парада срама*.

Ми знамо шта је содомски грех, ми знамо да је Господ спржио Содом и Гомору због тог греха, због педерастије, то сад не сме ни да се каже да су педери и лезбејке, него, имају неки модеран израз.

И онда смо дошли у позицију да се врши промоција будуће мандаторке која је лезбејка. И на нашу жалост, ја сам у мојим књигама објавио фотографију нашег Патријарха са нашом будућом, односно сада већ актуелном премијерком.

Овде се ради о принципу. Митрополит загребачки (Порфирије) куца се тамо са тадашњом мандатарком и каже: *Верујте, ми смо сви за то да ви будете премијер.* Уместо да као митрополит каже *Кћери ти си у страшном греху и ја ти кажем: бежи из те пропасти, не само због себе него бежи због народа нашег, јер ћеш навући проклетство на овај народ.*

Када је домаћин једне куће безбожник, лопов, коцкар и тако даље, он навлачи проклетство на целу породицу. Такве безбожне домаћине је стигло оно што ћемо видети у многим домаћинствима – да су запустела, да су се затрла.

Историја нас учи да тамо где су безбожни владари били да су та царства пропала. Хоћемо ли да бројимо, од Вавилонског, од Римског царства, од свих тих будалаштина које су чинили. Безбожје је донело проклетство тога народа. И ми имамо сада један парадокс. Хајде, рецимо, да узмемо Хитлера и Стаљина, то су два различита

пола, ако узмемо за барометар, за критериј, за аршин неку идеолошку страну.

У време Стаљина, односно у време Лењина, а и Стаљин је био с њим, ми смо имали ликвидацију руског цара. Ја сам имао срећу, част и задовољство да прошле године будем у Јекатеринбургу и у Гањиној јами, на прослави стоте годишњице од ликвидације и убиства те предивне царске породице.

И шта се догодило?

Шта је руски народ после тога задесило, у следећих 70 година? То су катастрофе и у материјалном и у духовном погледу. Тада се догодила издаја у цркви рускоj. Значи, Сергије и Синод су издали ствар као што је наш Синод сада у издаји. Али је православље у Русији спасила руска катакомбна црква.

Ако узмемо, са друге стране, Хитлера, који је побио... Хајде сад да погледамо само шта су ти Немци нама урадили у Првом светском рату, шта су нам урадили у Другом светском рату, шта су нам урадили у овом, назовимо га, Трећем рату, под барјацима *Милосрдноī анђела.*

Шта су нам урадили?

Па и то је ругање Господу.

Замислите, бомбардујете, убијате нечију ђецу, рушите ћуприје и фабрике и тако даље, а тој акцији сте дали назив *Милосрдни анђео.* То је ругање Богу.

Сад ђаво друīачије ради...

Тако је. И ми смо сада дошли у позицију да нас после свега Немци уче поштовању људских права!

За име Бога! За име Бога! Убио професора, мог имењака Милоја Павловића, у Шумарицама са хиљадама његових ђака, који је рекао: *Пуцајте, ја и сада држим час*.

И он још увек, за онога ко има уши да чује, нека чује – он и сада држи час.

И замислите сада те људе: они су дошли да опљачкају моју и вашу кућу, даураде то што су урадили, али ако ви раните његовог војника бранећи свој праг кућни, бранећи своје отачество, бранећи своју ђецу, своје родитеље, гробове својих ђедова, ако то урадите онда 50 српских глава мање.

И они су сада ти који су дошли да нас уче како треба поштовати људска права.

То је исто као Американци. Они су направили своју земљу на крви и сузама. Колико милиона домородаца су они тамо побили – постоје подаци који су стварно језиви.

Највећи зликовци проповедају демо(н)кратију

И онда су сада они, ти зликовци, поборници или носиоци неке слободе, неких људских права.

Дакле, није узалуд Апостол рекао: *Оно што је пред људима мудрост, пред Господом је лудост.*

Оно што је наша највећа трагедија у овом тренутку, бар је ја тако доживљавам, то је трагедија да смо ми, у ствари, почели да чупамо корен нашег духовног бића. Нама Турци нису могли ишчупати срце. Ја сам неколико пута рекао да је, рецимо, у Чачку Страцимирова задужбина, црква посвећена Вазнесењу Господњем, преко 200 година била џамија. Али у том Чачку ја не знам да постоји иједна потурчена породица.

Шта је одржало тај народ?

Тај народ је одржала вера. Ко се у Господа узда у високом заклону стоји. Онај ко се шегачи са законом Господњим, ко се руга закону Господњем, он ће „уживати“, али ће му се та радост окренути на жалост. Ја, наравно, то ником не желим. Али морамо расуђивати.

Ја сам човек који је од стране комунистичког режима проглашен за непријатеља државе и партије зато што сам одржао једну беседицу у Сава Центру која је трајала двадесет и нешто минута. Тај бич сам, наравно, издржао.

А онда ми се десило да, кад су протерали Владику Артемија, кога ја нисам познавао, али сам знао његово дело, знао сам његову борбу, знао сам шта је он написао, знао сам за шта се он залагао и тако даље.

И због тога што сам његову духовну децу примио под кров – догодило ми се то што се догодило да, како су они у свом саопштењу рекли, будем једини мирјанин који је трајно искључен из цркве својих ђедова. За два страшна „кривична дела“. Једно је то што сам примио људе у невољи под кров свога дома, а друго што сам се молио Богу са Владиком Артемијем.

И да би несрећа била већа, ко ми је судио?

Бешчастиве судије

У првом степену, рецимо, судио ми је један поп из Пожеге, зове се Милан (Јордовић). То је човек кога је полиција у Мрчајевцима ухватила, кад се враћао из Албаније, са својом љубавницом, а ту је био и вероучитељ, у шверцу дроге. То је био мој судија који је са свих два'ес ноката гласао да тог Милоја треба истерати из цркве зато што је примио људе у невољи под свој кров, додао им корицу љеба и чашу воде, и зато што се молио са, тада нерашчињеним, Владиком Артемијем. Ето. Онда вам ту пресуду донесе, рецимо, један такав човек, да не побрајам остале.

Па користим прилику, ево, да кажем том попу Милану да му ја праштам, то његово залагање за Пресуду мени и молим се Богу да он побегне од тих својих порока, да побегне и од шверца дроге, да побегне и од те своје везе са вероучитељем, еда би се спасли.

Ја ово не говорим лицемерно, верујте ми. Ја сам искључен из црвке на иницијативу епископа Хризостома, он је покренуо тај кривични процес, на наговор, наравно, од једног другог моћног епископа који је сива еминенција наше цркве (Иринеј Буловић). Али, верујте ми, кад год приносим вештаницу за покој душа мојих предака и помињем моје духовне пријатеље који су се преселили у вечност, никад ми се није десило да се у својим молитвама не помолим и за тог мог прогонитеља, епископа Хризостома.

Јер, знате, Владика Николај је рекао, између осталог, да наши непријатељи, у ствари, нису наши непријатељи, они су наши *сурови пријатељи*. Док нас пријатељи вуку ка земљи, ка сластима, ка частима и тако даље, непријатељи нас гурају од тих безвредних ствари.

Где нас гурају?

Гурају нас у наручје Господње. Као звер која је гоњена, што побегне у већи, у жешћи, тврђи заклон од оне која није гоњена, тако је и човек који има непријатеље своје ревноснији.

Зашто?

Јер се узда у Господа, бежи у Његов заклон.

С друге стране, ево, ја бих да пошаљем поруке тзв. митрополиту (Амфилохију), ја кажем такозваном зато што знам како је постао митрополит, знају и они који су то пратили – он је био председник Великог црквеног суда и Иринеју Буловићу који је био члан тог Великог црквеног суда: Ево, ја им праштам на тој *смртној пресуди* јер већа казна под сводом небеским, од екскомуникације не постоји,

надајући се да Господњи аршини и аршини људи нису баш подударни. И то ми даје снаге да издржим.

Значи, праштајући њима двојици ја им истовремено од срца желим да престану да се кољу око беле пане, да престану да се свађају, јер то саблажњава и дели овај народ и да, ако су заиста православни епископи, да јавно врате папи прстење и напрсне крстове.

Ја сам преузео видео-запис (може се видети под насловом: „Грешни Милоје – екуменистичка фарса 2“), јер се није могло сакрити кад су Амфилохије и Иринеј Буловић тајно отишли у Ватикан и види се како папи целивају руке.

Наши Свети Оци говорили су *Бежите од њих као од змија што се бежи*.

И та прича о екуменизму, о тој „љубави“... Они прогоне брата Артемија, закачињу му којекакве глупости, нису му судили, нису му омогућили да се брани, тужили су га мирјанском суду, процес траје десет година.

А знате шта каже Јеванђеље?

Кад пођеш да целиваш икону, да принесеш дар свој Олтару, па се сетиш да си се замерио са братом својим, иди помири се са братом па се онда врати и принеси жртву коју си наумио.

Да ви чујете од митрополита једног, који ће рећи да је *Артемије ђавоиман, да је дропиран...* То је невероватно! Не верујем да онај нечастиви може такве квалификације да даде за свог брата.

Имали смо, кроз историју цркве, пример Јована Златоустог. Ево, ја сам остао у СПЦ иако сам критичан према Патријарху и Синоду, доста ствари што Ви сад изговараће делим са Вама. Зар није можда било боље да је Владика Артемије све кротко, у смислу, не да прави црквену организацију, него као монах примио, ја мислим да би сад као монах био моћнији од целог Синода и Патријарха кад је у СПЦ-у. Говорим о томе, зар нису то тражили наши непријатељи да га избаце из СПЦ јер су знали да је, кад би био у СПЦ, био би јачи са својом жртвом. Мислим духовно јачи. Народ би га више поштовао него све владике заједно. Говорим, на пример, о Јовану Златоустом.

Није Јован Златоусти једини који је пострадао од митроносаца. На сличан начин, као Свети Јован Златоусти, пострадао је и Нек-

тарије Египски. Када прочитате његово житије видећете шта су му радиле његове колеге, то је невероватно. Кад прочитате житије Тихона Московског видећете исту причу. Кад прочитате житије Јована Шангајског, исту причу.

Е, шта се овде догодило?

Прогон праведника

Они су Владику Артемија протерали. Ми имамо видео-запис где су га, заједно са шиптарском полицијом и са овим јединицама окупатора наших протерали, изнели су и Владику и његове монахе и монахиње из манастира и протерали их до, такозване, границе. Неко нам је направио границу између нас и нас. Протерали су га с оне стране границе коју су поставили, а онда га је наша полиција пратила до оног голубарника у Бистричкој улици. И ту је чувала стражу више дана.

Е сад, Ви се одлично сећате да је Владика Артемије рекао: *Не слажем се са одлукама Синода, али ћу их поштовати.* И знате до кад их је поштовао.

Кад је била конференција за штампу у Београду, Владика је био најављен да говори. И онда је дошло писменце где му Патријарх забрањује да говори. И кад су му дали писменце он се вратио и сео у публику.

Кад је позван у Петроград на један симпозијум или на неку православну конференцију, рекли су му да не може да иде. Он је то испоштовао.

Кад је био у манастиру Шишатовцу забранили су му... Пазите, он је још у епископском чину и они му забране да служи Литургију. И Владика дође на Литургију, прекрсти се, целива икону и седне, служе његови јеромонаси.

Знате ли да је патријарх српски, господин Иринеј Гавриловић, рекао: *Ја сам екуменист*а. Тад су маске спале. Ако си ти, рођаче, екуменист*а*, а Свети Оци попут Авве Јустина, кажу да је екуменизам свејерес, ако си ти екуменист*а* ми онда не припадамо истој цркви. Ја припадам СПЦ чији је оснивач и челник Свети Сава, а он је настављач дела Господњег, апостолских дела, свега оног што су апостоли учинили, исповедници вере исповедали, мученици мученичиштвом потврдили кроз векове... И ви сад дођете и кажете да сте јеретик.

А шта кажу Свети Оци?

Свети Оци кажу да служење са јеретицима, учествовање у молитви са јеретицима ономе ко учествује у њима није на спасење.

Примање благослова од јеретика није благослов него злослов, што би преведено на нашки могло да се каже проклетство. Свети Оци то кажу, то не каже неки Милоје.

Свети Оци кажу: *Ако примите из јеретичких руку причешће, то није причешће него отров.*

Раде у корист наше штете

Дакле, о чему се овде ради? Ја ћу да Вам нешто кажем у поверењу: 2013. године Патријарх је позвао Србе да гласају за Тачијеву државу, сећате се тога?

Сећам се.

Кад је прошло две године, са истог места је рекао: *Ако треба, ми ћемо да гинемо за наше светиње*. Духовни пастир мора да има пут. Он не мора да измишља тај пут, тај пут је трасиран.

Ви кажете, ја сам остао у СПЦ.

Је л' ви мислите да ја нисам у СПЦ?

Шта је црква?

Црква није Патријаршија, црква није грађевина, црква нису епископи, црква нису попови. Глава цркве је Господ Исус Христос, уди његови су његови апостоли, мученици, исповедници, лаос Божији. Дакле, народ Божији и јерархија. Али, ако у јерархију залутају, како Јеванђеље вели, на шта је Господ упозорио, вуци у јагњећој кожи са намером да покољу, да распуде духовно стадо... То је страшно.

Ми се налазимо у једној страшној заблуди, верујте.

Некада су Срби, то ћете наћи у књизи коју сам цитирао... Ја сам случајно дошао до те књиге, касније је она умножена. Та књига је штампана у Загребу пре 120 година. Тамо је, негде 1600. и неке године, постојао епископ Гаврило Мијакић који је кришом отишао у Ватикан ради издаје вере. Срби су га дочекали у манастиру Марчи и засули камењем. То ћете наћи у књизи која се зове „Против римске пропаганде".

У беседи Владике Николаја Жичког у Лесковцу, 1938. или 1939. године, наћи ћете информацију да су Срби засули камењем епископа Мардарија кад се вратио са тајног састанка у Ватикану где је отишао ради издаје вере.

Зашто нема Срба у Далмацији? Због вероиздаје.

Сентандреја путоказ пропасти

Написао сам тужну причу о Сентандреји: *Рана звана Сентандреја.*

Само кажите за наше гледаоце. Ја знам, где неки не знају. Говоримо о мађарској Сентандреји, чисто да их упознате.

Дакле, када је била она велика сеоба под Арсенијем Чарнојевићем, једна група Срба, на челу са Арсенијем Чарнојевићем, дошла је у данашњу Сентандрејy (код Будимпеште). Значи, то је једна пољана поред Дунава и прва ствар коју је Арсеније урадио, подигао је дрвени крст. Сад тамо више није дрвени крст, касније су Срби подигли, предивни мермерни крст у центру села. То је једна предивна варошица коју су Срби, као вредан народ, направили.

Године 1692, на попису у Сентандреји, не рачунајући попове и калуђере који нису били порески обвезници, било је негде око 7.000 Србаља. Не знам да ли знате чињеницу да је у Сентандреји отворена прва Учитељска школа у српским земљама. Та грађевина и дан-данас стоји у Сентандреји, али је, нажалост празна.

Арсеније је подигао седам цркви, брвнара, јер је врло добро знао да ће, ако сачува веру, сачувати и свој народ. И тај народ је ревновао. И временом су те брвнаре прерасле у велелепне цркве. Једна је иста као ова наша Саборна црква у Београду. И зове се Београдска црква.

[...]

Знате ли, господине Дејане, колико сада Срба у Сентандреји има?

Тридесет!

Објаснио сам у поменутом тексту да се то десило зато што је за епископа касније дошао човек који је продао веру за вечеру.

Нама је Илија постао Алија зато што тамо није било правих духовних пастира.

Нама је Стево постао Стипе зато што није било правих духовних пастира.

Стеван постао Иштван и тако даље.

Дакле, то је со соли за опстанак једног народа.

Шта то беше патриотизам?

У ствари, три ствари су битне, ако бисмо желели добро овом народу, ако се прокламујемо као неке патриоте.

Шта је патриотизам?

То је љубав, то су осећања.

Према чему?

Према своме роду, према свом народу, према свом отачеству, према својој домовини.

Љубав.

Нама су пуна уста родољубља. То је фарисејство.

Троножац

Да бисмо опстали, ми треба да сачувамо три вредноте које леже у темељима нашег отачества, наше домовине.

Прва ствар је радишност. Дакле, ја потичем из домаћинске, сеоске породице и не памтим да сам видео мог оца доконог или моју мајку или мог ђеда или моју бабу. Нас је одгајила моја мајка шијући у ноћ, била је врсна шнајдерка. У дан је сирила, варила, жњела и тако даље, а у ноћ је шила. Шила девојкама хаљине, блузе и тако даље. И није хтела да наплаћује. И шта се догоди, кад она узме срп и пође у своју њиву, дође 17-18 девојака да јој помогне жети. Постојала је та љубав, људи су имали образ. Ако моја мајка оде у вотњак да купи шљиве, ето мобе.

Дакле, радишност је основна ствар. Ама људи, морамо да испунимо закон Господњи, а тај закон Господњи каже да једемо хлеб у зноју лица свога.

То, да ће нам неко помоћи... Лепо је то неко рекао, џабе је само сир, ал' на једном месту.

Знате на ком месту?

У мишоловци.

То кад ти дадну шаргарепицу, то ће много да те кошта. Него, засучи, буразеру, рукаве: У се и у своје кључусе.

И човек, као појединац, и домаћинство, српско, домаћинско и држава, као држава: У се и у своје кључусе. Са свима лепо, и са комшилуком лепо, и са околним државама лепо, зависи о ком нивоу говоримо, али у се и у своје кључусе. Нама је Господ дао невероватна богатства која смо пустили да нам зарасту у трње, у коров, у врзине.

Друга, да Вам сад не одузмем превише времена, други камен темељац нашег опстанка, то је да сачувамо језик рода нашег. Тамо где се сагуби језик, тамо се сагубио народ.

[...]

Дакле, ми смо се одрекли језика. Да простите, највећи број средстава информисања не личи на нас. Као да нисмо у Србији. Људи, па мора ли да се болница за уво, грло и нос зове оториноларингологија.

Да, да, у праву сте.

За име Бога, мора ли на Српској академији наука, имамо књижару која се зове „Папирна крила“. Од папирних крила латиницом, преко радног времена „од“, „до“ и тако даље, једно слово ћирилице не можете да нађете у приземљу Српске академије наука.

Значи, мало-помало, мало-помало... Ја сам скоро имао са једним мојим пријатељем, високим интелектуалцем, расправу. Па кажем: *Професоре, за име Бога, морамо ли ми да користимо туђице да бисмо нешто објаснили нашем народу?* Ми имамо такав језик да је то невероватно. Ја стицајем околности завршавам, и пред штампом је речник мог родног Драгачева, он има досад преко 14.000 речи (у другом издању око 18.000 – оп. аут.). Поред значења тих речи, свака реч је подупрта неким примером. Али сам се трудио, да кроз те примере, у ствари, освежим памћење или сачувам у памћењу генерација, њихов морал, њихове навике, њихову љубав, њихово пожртвовање, њихово милосрђе, али и њихове свађе, па и њихове спорове и тако редом. Чудом ћете се зачудити, ја ни сам нисам знао које је то богатство, док се човек у то не упусти. Ви ћете код

Американаца рећи за оца да је фадер, да му је деда фадер фадер, а прадеда фадер фадер фадер.

А ми ћемо само оца звати: оче, оцо, оцика, тале, таћо, тата, татица и тако даље.

А кад сте рекли 14.000 речи, то су речи које су се изгубиле или речи... Типичне су за ваш крај или...

Добар део тих речи је већ потонуо у заборав. На пример, моји унуци кад читају неке моје приче, морају да питају – *Деда, шта ово значи?* А има и речи из којих проистичу неке речи које су потонуле у заборав. То је просто невероватно, какво је то богатство кога се ми одричемо. Одричући се језика наших предака, наших ђедова, ми се одричемо њиховог благослова. У том језику су сачувани њихови аманети, сачуване су наше духовне тапије...

И трећа ствар, да се сад поново вратим на онај трећи камен темељац, на коме почива отачество наше, наш српски род – то је вера наша. Тамо где смо веру сагубили, тамо нас нема. Отидите сад у неке крајеве бивших српских земаља, тамо где је православље погажено, тамо је, као што рекосмо, брат постао разбрат, небрат. И тај човек који је погазио закон својих ђедова, веру његову, преверио се, то је много тешка ствар. И тај човек је у мукама Танталовим. И он је сада, то најбоље видимо из Матавуљеве приповетке „Пилипенда“...

[...]

У вери компромиса не може бити. Господ је рекао да се за прељубу може дати књига отпусна. А кад неко учини прељубу у односу на Господа, кад га изда, кад учини прељубу са вером његових ђедова, кад се наруга гробовима својих отаца и праотаца, то је страшна мука. Ја верујем да се тим људима кидају груди.

Како да се спасу?

Умислили су да ће им лакше бити ако комшију, рођака наговоре на исто то. Много је лакше у маси поднети грех него кад је човек сам на ветрометини. И зато је Кљако наговарао Пилипенду да се и он превери. Ако то није могао учинити он је посезао за последњим средством. И на том њиховом расцепу се родила идеологија коју ће нам заступати Степинац и Павелић, и наши су сада радили на томе,

је ли, како да помогну браћи Хрватима, односно разбаћи Хрватима, да Степинца прогласе за свеца. Он им је већ блажени, далеко им лепа кућа.

Ендехазијом се диче неки наши митроносци

А која је филозофија изникла из те Ендехазије?

Трећину преверити, другу трећину протерати и трећу трећину побити и бацити у *голубњаче*. И то нам се десило.

То је римска политика, римске државе, од почетка Римске империје.

Ви сада видите да наши лажни духовни пастири умањују број српских жртава. Ви из уста лажних епископа то чујете. Ја имам један снимљен разговор са академиком Србољубом Живановићем. То је човек који је читав свој живот посветио тим истраживањима, од младалачких дана до данас, кад је већ ушао у девету деценију. Он сведочи како је читава свадба пловила Савом из *лијепе њине*: млада и младожења, сватови побијени, повезани у жицу и пуштени низ реку. Он је објашњавао какав се смрад од лешева осећао у Београду, рецимо кад се заглаве те групе лешева поред обале или под ћупријама. Наши лажни епископи минимизирају те жртве.

Знате, у време када митрополит Порфирије пише књигу о томе да се он и Загреб воле јавно, по Загребу, на фасадама пише: *У пролеће, кад процвета врба, правићемо пајрикаш од Срба*. То је страшно.

Наравно, ми не треба да идемо око за око и зуб за зуб, али морамо да будемо трезвени. Не можемо да пристанемо на неистину, јер ако пристанемо на неистину онда ми призивамо ђавола који је отац лажи.

Је л' можемо од тог ђавола да се спасимо? Питам Вас зато што, ево причали смо о томе како се губи вера код нас, сведоци смо да народ бежи из ове државе. И то беже и на север, и на југ, и на запад, више и не знаш где ће. Ако овако наставе, бојим се да ће Срба у Србији бити најмање. Како да изађемо из тог ђавољег круга и свега осталог? Да ли смо можда на ивици, како смо били у средњем веку, кад нас је поробила турска најезда и кад је постојала стварно

опасност да нестанемо и као народ, не само као православци, него и биолошки да нестанемо. О Србији говорим.

Господине Дејане, у Србији и у васељени, сасвим свеједно, исти закон, исти Творац, иста правила важе. Када су људи загазили у своје време у безбожје – један није: праведни Ноје.

И не треба ништа више да се објашњава, је л' тако?

Када је у Содому и Гомори настало безакоње, сви су упали у безакоње осим Лота, и Лот се спасио. Дакле, Господ је спасио Содомљане преко Лота, односно неко из Содоме је преживео и Господ је спасио, да кажем, човечанство које је огрезло у безакоње преко Ноја.

*Сатанија звана (Ев)**ропска** унија*

Дакле, неће се усрећити наши људи који оду у сатанију. Сатанија је Европска унија. Ја кад пишем (ев)ропска унија, ја оно „ЕВ" ставим у заграду па овамо остане ропска. Само што наши људи тога нису свесни.

Ми имамо катакомбу и у Аустрији, ми имамо катакомбу у Франкфурту на Мајни, у држави Мичиген у близини Детроита, у Колумбосу, у Торонту, ми имамо катакомбе, међу нама буди речено, и у Русији и Украјини, у Лондону...

Кад кажем: ми – одмах да се разумемо. Почео сам да Вам објашњавам да је наш Владика Артемије слушао безаконе одлуке из дисциплине, али кад је Патријарх рекао да је јеретик, односно да је екуменист, маске су пале.

Не може се ићи за јеретиком јер је непослушан.

Коме непослушан?

Непослушан Господу, непослушан канонима, непослушан догматима. За таквима ићи – то је проклетство.

И то наш Владика врло добро зна. Дакле, када се то догодило, онда су Владику вратили у ред монаха, касније ће га искључити из цркве, али то је на папиру. Јер Владика Артемије је човек који се потпуно предао вољи Божијој. Неће много времена проћи када ће овај народ схватити да је то био Божији човек.

И шта се онда десило?

Онда се десило да су они у својој незајажљивости хтели да буду духовни родитељи Владикиној деци.

Само да направим малу дигресију. Ректор Карловачке богословије, протојерej-ставрофор Душан Петровић, био је на Владикином имендану 2010. године у манастиру Шишатовац. Био сам лично присутан. И он је тада, постоји видео-запис, одржао једну сјајну беседу, говорећи да то што је Владика Артемије урадио за СПЦ није нико урадио: не само међу Србима, него нико у православном свету. Колико је он монаха воздигао.

Жичка епархија
трећи пут диже барјак православља

У своје време Свети Сава је подигао барјак православља у Жичи на оном великом Сабору, с оном чувеном беседом.

Тај барјак је почео да посрће јер смо 1937. године имали велику издају – изгласавањем Конкордата. Захваљујући Владики Николају, његовом богомољачком покрету, па и оној крвавој литији – православље је спашено.

А онда је овај талас екуменизма био вољан да урнише нашу веру.

По трећи пут у Епархији жичкој се диже барјак православља – ничу прве катакомбе.

Када је Епископ нишки, господин Иринеј, изабран за патријарха, он је још годину и нешто остао Епископ нишки супротно канонима.

А знате ли зашто?

Тамо је један комплекс од десетак хектара био припремљен, пројекти су постојали, требало је за прославу Миланског едикта да се дигне она црква у облику католичког крста у којој је православни, мали крст. Симболично је то требало да најави симбиозу.

Али се то није догодило, није Господ дао. Постоје неки зли гласови из Ватикана, из Беча, који су се чули, да је то због тога што се ово догађа око Артемија.

Шта се догодило?

Његовна духовна деца су, видевши, кад су им они забранили да им Владика Артемије, онај који их је замонашио, који их је исповедао, који се о њиховим душама старао, да не може да им буде духовник, него сад треба Амфилохије и Атанасије да им соле памет – људи су рекли: *Ми идемо у шуму, ми за вуковима у јагњећој кожи нећемо да идемо!*

А зашто су њих двојица били администратори на Косову?

Косара – крунски сведок издаје

Одговориће Вам Косара Гавриловић и наћи ћете један инсерт њеног сведочанства у овој мојој књизи. Покојна Косара Гавриловић је, као девојчица, отишла са избегличком Владом, са својим оцем Миланом Гавриловићем, потпредседником Владе у избеглиштву, предратним министром, у егзил. Она је израсла у сјајну личност. Између осталог, била је предавач на Универзитету у Лондону, па на Универзитету Џорџ Вашингтон у Вашингтону... И њу су врло често ангажовали као преводиоца у Белој кући и Стејт Департменту кад долазе црквени великодостојници, пошто је она побожна жена, зато што многи преводиоци не знају црквену терминологију. И тако је она дошла до сазнања које је обнародовала у једном свом предавању у Вашингтону који је неколико часописа пренело. И после сам ја то пренео и у неким мојим књигама.

Дакле, шта је она рекла?

Кад се завршила ова несрећа наша, за време „Милосрдног анђела“, Амфилохије и Атанасије, који су се за време рата понашали као српски епископи, позвани су у Вашингтон и речено им је: *Господо, ево ви сте били са Младићем, ви сте били са Караџићем... Спремите се за Хаг.*

Хтели су црквене великодостојнике да хапсе?

Тако је. То сведочи Косара Гавриловић. То ћете наћи овде, те цитате. И онда су им понудили алтернативу. И они су је прихватили.

И старица Косара каже: *Они су постали кукавице.*

И кад је Владика Артемије забранио Бајдену да уђе у Дечане зато што је о српском народу испричао пре бомбардовања све оно што је испричао, Ви то знате, он је био потпредседник те силе која нас је згромила, онда су господин Тадић и Синод донели одлуку и указали њему гостопримље.

То Владики Артемију нису могли, између осталог, да опросте.

И шта се онда догађа?

Онда се догађа да за администратора дође прво Атанасије, па потом Амфилохије.

Атанасије и Амфилохије на вашингтонском задатку

Дакле, њих двојица су у Вашингтону добили задатак, по сведочењу Косаре Гавриловић. И Ви кад одмотате тај филм све вам је јасно. У емисији под насловом „Грешни Милоје – екуменистичка фарса 1“ изнео сам доста тих аргумената, изнео ту хронологију њиховог бешчашћа.

Ми смо имали чињеницу да је главнокомандујући окупаторских снага, амерички адмирал Фицџералд, о Божићу 2010. године рекао да Артемије *мора да буде замењен кооперативнијим епископом.*

Већ у фебруару Синод је Владику склонио. Дан пре него што ће га склонити, у овој књизи ћете видети нашег Патријарха са госпођом Ворлик, којој је обећао три ствари.

Ја то нисам измислио, то је пренео *Викиликс*.

Једна од тих ствари је да ће санкционисати Артемија. И то се догодило сутрадан.

А онда долази лицемерје. Након два-три дана он ће, на Сретење у цркви Ружица, на констатацију новинарке после Литургије да је народ збуњен сменом Владике Артемија, као крајње невинашце лицемерити: *Артемије је добар, Артемије честити, Артемије је поштен човек, али неки његови су му се отели контроли па ми ћу да заведемо ред.*

Оживео хиландарски метох

Могу да Вам благовестим, ексклузивно, једну ствар која је својеврсно мало чудо. Купио сам неке бивше винограде у селу Лозница, на падинама Јелице изнад Чачка, са намером да то искрчим и направим једно етно село. Пошто сам заљубљеник у те старине, преселио сам тамо неких десетак, дванаест старих објеката. Критериј за њихову куповину је био да су старији од 100 година: брвнара, полубрвнара, млекара, салаша и тако даље.

И када се десило то што се десило са овим монасима, када сам чуо да су решили да иду у шуму за својим страдалним духовним оцем ја сам им подарио то имање са свим грађевинама, машинама, алатом, стадом оваца, јатом кокошака и тако даље.

Једног дана затражим ја благослов од Владике да подигнем цркву брвнару, руковођен оним што је у изгнанству учинио патријарх Арсеније за време оне велике сеобе Србаља.

Јер, Владика је истеран из своје епархије. Он је, по црквеним правилима, чак и да је ваљано смењен, имао право да остане у неком манастиру у својој епархији. Нису му то дозволили.

Дакле, пошто су Срби у невољама градили цркве брвнаре, ја сам имао жељу да направим једну такву, и кад је Владика дао благослов, никла је црква посвећена Светом Николи. То је иначе моја крсна слава, односно мојих предака. Приликом освештања, моји унуци су предали Владики једну *Повељу* којом ја и моја супруга светосавском роду дарујемо цркву Светог Николе са свим грађевинама, имањем и тако даље, преко нашег духовног оца Владике Артемија.

И тако, сада се тамо окупља народ, хвала Богу, имаде га к'о на гори листа. Касније су неки други људи још дали Владики своја имања, моји кумови су подигли своју задужбину изнад Ариља и тако редом.

Колико сад има монаха у Лозници?

Када су катакомбе почеле да се отварају и један по један јеромонах добијао задужења да одлази тамо да води те радове и служи свете службе, Владика је благословио да то буде женски манастир. Онда смо ми направили конак и тај конак има преко тридесетак монашких келија и пуне су као кошница. Ове године смо, милошћу Господњом, направили још један конак, већи од претходног. Привели смо крају радове споља, да побегнемо од временских услова. Остаје сад да се боримо, корак по корак, да унутра измирујемо једну по једну келију.

Али то је један део приче.

Други део је тај да седам година након ове *Повеље* коју смо предали Владики Артемију, захваљујући једном дивном ентузијасти, једном универзитетском професору архитектуре, Милошу Радовановићу, који је пишући књигу о архитектури чачанског краја од средњег века на овамо, открио две Повеље старе свега седам векова. Једном Повељом краља Милутина из 1303. године, тај потес винограда у Лозници дарује се манастиру Хиландару. То виногорје

– потес лозничких винограда где се налази сада ова црква – било је метох манастира Хиландара.

Да би чудо било веће, 1355. године цар Душан својом Повељом потврђује тај метох манастира Хиландара и још додаје половину ловишта поред Мораве.

Дакле, седам година после овог збитија, откривамо да је пре седам векова то било хиландарско имање. Света Гора је пролазила, наравно, кроз искушења (Турци, Крсташи...). Вероватно су у неким тренуцима кризе ти виногради продати. Да би чудо било веће, све те винограде покупују моји Драгачевци. А онда је дошло време после не знам колико векова да ја купим доста тих бивших, запуштених винограда, који су били у аврику да нисте могли да прођете кроз те трњаке и багрењаке. Искрчимо то и, ето, тамо сада ниче светиња у коју се окупља народ светосавски.

И где год одете, у било коју нашу катакомбну цркву, Ви ћете видети колико тамо народа има. Дакле, Свети Оци су пророковали да ће црква да се спашава у пустињама. Ништа не вреде њихови велелепни дворци које граде, украшавају драгим камењем, позлаћују и тако даље, ако тамо нема срца. Ево ја Вас позивам да будете гост неке прилике...

Хвала Вам.

Знате како, када је Филип рекао Натанаилу: *Нађосмо Оноīа за коīа Мојсије и ūпророци ūписаше – Исуса из Назареūа.* Натанаил ће на то: *Из Назареūа може ли биūи шūо добро?* Овај му одговори: *Дођи и види!*

Дођи и види

Дакле, на оно питање које сте ми поставили, одговор је једноставан: дођите и видите. Ко год је дошао...

Ево, ми смо пре неки дан у Барајеву, на Литургији, имали једног нашег академика, и он је после, за трпезом љубави, одржао сјајну беседу, пре би се рекло да је то у ствари једно духовно предавање. Окачено је на сајту Епархије рашко-призренске у егзилу. Дакле, академик је спознао где је истина.

Ми из дана у дан имамо много универзитетских професора који су схватили шта је суштина.

Имаде и оних који жмуре, који се праве невешти, који чекају.

Јер, шта је ту проблем?

Проблем је, ако се свештеник успротиви епископу, епископ има ту власт да га рашчини, има ту власт да га премести, има ту власт да му даде епитимију и тако даље. А он каже: Ја имам децу. Па оче, баш зато што имаш децу, човече, бори се!

А можда и зато што су мирјани заборавили да су и они део цркве. Видим по својој парохији, све остало... Људи се стиде да учествују у цркви, све мисле да је црква приватан посед професионалних лица, што бих ја рекао, попова и монаха...

Нажалост, они се тако у последње време и понашају. Знате, када су бољшевици у Русији дошли на власт и када је Синод издао и приклонио се тим комунистичким властима, има једна истинита прича да је једна бака пришла епископу новотарцу. Почеле су новатарије као ово сад што раде код нас. Је л' ви знате да је срушен иконостас у Студеници, у Жичи, у Јовању и направљене неке скараде које нас приближују...

Како срушен иконостас?

Па то ћете све видети у мојим књигама. Кад будете у прилици...

Нисам био одавно у Студеници, али немогуће...

Па нисте били. Онај предивни иконостас што се дизао горе небу под облаке, он је срушен и сад је направљено једно ругло од мермера, знате. Погледајте какве Игњатије Мидић ругобе прави... По Херцеговини бискуп херцеговачки, сада је франкфуртски Григорије, порушио је иконостасе. Видели сте, Григорије уводи жене и децу у олтаре.

Људи, па то шта се ради у СПЦ, то је тиха језа, то је катастрофа.

Ко има очи да види и ко има уши да чује, видеће и чуће.

Компаси су погубљени, њихов једини циљ је да...

Знате ко је направио зграду Богословије на Карабурми?

Ко је направио ту зграду?

Распитајте се. Видећете одакле су дошле паре за ту Богословију. Ми смо могли богословце под шљивовом граном да учимо и док смо их учили у скромним условима, они су бранили веру, ни турска сила нам није могла ништа. Ватикан је направио, брате у Христу, Дејане, Ватикан је направио Богословију. То има своју цену. Ево, то сведочанство постоји.

Од богоотпадника иште помоћ

Ми (они – оп. ауг.) сад тражимо помоћ од архијеретика папе и тражимо помоћ од јеретика Вартоломеја, да спашавају цркву у Црној Гори...

Па знате ко је папа. Дакле, од три грехопада у историји људског рода, папа учини највећи протеравши Бога са земље и прогласивши себе Његовим намесником.

И они њему кажу: *свети оче*. Наш Патријарх му шаље честитку говорећи: *свети оче*.

Људи, то су ствари које су недопустиве. И сада они полако тим безакоњем, рушењем иконостаса, мењањем вековног богослужбеног поретка... Постоји седам одлука Светог Архијерејског Сабора о томе да се поштује вековни богослужбени поредак док се та ствар не проучи. А нема шта да се проучава. Ако нам је ова црква ваљала од Господа до данас, зашто бисмо је ми мењали. Да се примакнемо Ватикану...

Црква ће преживети у катакомбама

Али, Господ је рекао да Цркву ни врата ада не могу разорити. Свети Оци су пророковали да ће се Црква спашавати у катакомбама, у пустињама. Ја не тврдим да је дошло то време, али ако се ови људи не врате, ако се не покају, с њима нам спаса нема.

Знате да је Господ рекао, пре него што ће згромити Содом, да има десет праведника он би га поштедео. Значи, ми имамо, хвала Богу, ми имамо скоро четрдесет катакомбних манастира који су пуни народа, к'о на гори листа. То је чудо једно, стати па гледати. Цркве нам постају претесне...

Ево, ближимо се Божићу. Ова емисија ће се приказати пред Божић, отприлике тих дана. Имате ли неку неку поруку за наше

гледаоце и за све оне који гледају ову емисију, да им пожелите за Божић?

Па ево, свим Вашим гледаоцима, од свег срца желим срећан празник Христовог рождества. Нека би нас рођење Господње подсетило на жртве које су дате да се вера Његова засеје у васељени, а још веће жртве да се та вера сачува. Да и ми својим трудовима, својом љубављу и својом малом жртвом дамо допринос очувању те вере.

Ако вера сачувамо, ми ћемо бити спашени.

Сваком Вашем гледаоцу бих с љубављу, то се може сад укуцати и на интернету, с љубављу бих предложио да прочита *Небеску Литургију* Владике Николаја.

Значи, кроз шта све смо прошли, то је једна визионарска, пророчка песма.

Она се завршава речима, после свих оних суза, кад Свети Сава клечи пред престолом Творца и моли говорећи: *Доста, Боже, поштеди остатак!*

И оптимистички се завршава та *Небеска литургија*, кад се чује како у Србији брује *Алилуја*.

У Србији је почело да брује *Алилуја!*

То се чује у пустињама, у катакомбним манастирима.

И, молим Вас, да и Ви и Ваши гледаоци не схватите да Епархија рашко-призренска у егзилу није СПЦ!

То је најсрбскија, најсветосавскија, најниколајевскија, најјустинијановскија Црква.

Тамо се чува светоотачко семе и то семе је почело да рађа род и то обилан.

И нека би Господ дао, мислим на ове људе који воде цркву и који су загазили у те екуменистичке воде, да се врате отуда као што је својевремено 1970. и неке године о томе писао Иринеј Буловић, иначе велики екуменист, а у то време је писао *да се не утопимо у јеретичким, екуменистичким водама ватиканским.* Дакле, он је тада стајао на овом становишту на коме ми и даље одстојавамо.

Само што ми нисмо нити ћемо примити папин прстен, за разлику од њега који то јесте.

Свашта – рекао бих на крају.

Амин. Хвала Вам што сте ми учинили част да ме позовете у ову емисију. То чине ретки, храбри новинари.

Ја као православац сматрам и дужношћу и жељом да вас позовем, јер сматрам да сада, баш у овом времену, у 21. веку, кад нас салећу са толико страна силе намерене против Бога, макар ми православци требамо да се чујемо и да разговарамо између себе, јер бојим се да смо изгубили... То је оно што је некад било нормално међу хришћанима, а то је да једни друге слушамо, једни другима опраштамо, да признамо своје грехе и све остало. Екуменизам у оквиру православне цркве је неприхватљив, ту се с Вама слажем, не може никакав духовни разговор бити са неким ко је католик или муслиман и све остало. Не верујемо у истога Бога. Можемо као људи да живимо заједно, али...

Можемо ми и да разговарамо, али не можемо да заједнички служимо, не можемо заједнички да се молимо.

Знате шта, у своје време наши епископи су позвали иноверне, позвали су јеретике са запада и молили се. Између осталог, састанчили и молили се Богу три дана. И епископ Иринеј Буловић је написао текст „Три дана наде“.

А онда је Владика Артемије послао, Синоду или Сабору, писмо у коме каже*: Ако су три дана наде била то што су се узносиле заједничке молитве са јеретицима, кога су светог оца у тој својој нади они следили? И по ком канону? И по ком догмату су то могли чинити*?

Зато је Владика Артемије, између осталог, био њихов камен спотицања. Јер није дао да се одступи од светоотачког Предања.

Држимо се свеотачког предања. Ту се слажемо сви који смо православни.

Драги гледаоци, ово је била емисија „Интервју“ у продукцији медијске куће Србин-инфо и Центар.

Са нама је био Милоје Стевановић, у народу познат као грешни Милоје. Моје име је Дејан Петар Златановић. Догодине у Призрену!

Косово ће пожељет монаха, ал' монаха нијe бити неће[120]

Браћо и сестре,

Не знам какав је ваш доживљај, али мени је ово заиста величанствено. Ово је духовно богатство. Много драгоценије од оникса који у дворима има епископ Јован Шумадијски, драгоценије од ђакузија које наши епископи имају по својим дворовима. Ово је, заиста, једно хришћанско благостање под овим оскудним шатором.

Постоје у нашем народу неразумевања тренутка и овога у коме се налази Епархија рашко-призренска у егзилу.

У историји цркве имало је много ситуација када је црква била пред потонућем. Пред Никејски сабор, један једини, у то време ђакон Атанасије, касније ће постати Атанасије Велики, оличавао је и представљао цркву када су, малтене, сви епископи кренули за Аријем.

Касније ће се Теодор Студит појавити и представљати цркву, такорећи, сам. Чак је и Атанасије Јевтић, у време док се није опучио у ову несрећу у коју се сурвао, у издају, о томе говорио.

Дакле, имали смо време када је цркву представљао један једини. Поменимо Максима Исповедника.

Имали смо време када је цркву представљао један Свети Марко Ефески.

И сада се СПЦ, која догодине слави 800 година од своје аутокефалности, налази пред покушајем уништења, кад хоће да је сурвају и утопе у прљавштине, у јеретичке таласе екуменизма.

Али се десило чудо! Десило се чудо да су протерали најбољег међу њима и најбољег, изгледа, у Васељени. Они су безакоњем својим

120 Ова емисија се може видети укуцавањем на претраживачу: 2018 05 13 Беседа грешног Милоја у Сурдуку – која је одржана под шатором на трпези љубави.

дошли дотле да су му и име одузели и прогласили га Марком. И он, заиста, по храбрости својој јесте Марко Краљевић наших дана. Он, заиста, по правоверју својем јесте Марко Ефески наших дана.

Тај човек и народ који је пошао за њим, и његова духовна деца, његови монаси, спречили су катастрофу која је требало да се збуде 2013. године, на Светог цара Константина и царицу Јелену, кад је папа требало да дође у Ниш, па се то није десило.

Идућа година је година јубилеја, када је требала дефинитивно да се покопа светосавска православна црква, али изгледа да им то неће поћи за руком. Ја тврдим, врло одговорно, да ни у једној цркви данас у Београду, без обзира на митре које они носе тамо, није било оволико народа колико је било у овој нашој катакомбици овде.

Али то није народ који је дошао да га виде људи. Ови људи који су дошли овде дошли су срцем и то се видело по начину њиховог учешћа у Литургији, по начину њиховога понашања.

Тај процес отрежњења нашег народа се полако шири у концентричним круговима. Пре седам, осам година имао сам разговор са једним мојим пословним партнером, и кад смо завршили посао и потписали уговор о послу, онда је он мене, онако пријатељски, упитао:

– Добро, бре, Милоје, шта ти то радиш са овим монасима Владике Артемија? Шта шурујеш с њима кад онај препаметни човек Атанасије Јевтић каже да су то монаси, немонаси, зилоти, зурлоти, до-зла-бога, срамне пропалице, разбојници...

– Брате, да ли си ти некада у Јеванђељу прочитао ону мисао коју је Господ изговорио на Гори Блаженства: *Блажени, прогнани правде ради.*

– Јесам.

– Да ли се сећаш кад је Филипа позвао да иде у Галилеју, а овај позове Натанаила. И сад, прича он Натанаилу о томе човеку, односно о Господу из Назарета. А Натанаило га пита: *Из Назарета, зар може шта добро бити?* А Филип му каже: *Дођи и види!* Могу да ти одговорим на та твоја питања истим речима: Дођи и види!

И он, заиста, идуће недеље унезверен дође на Литургију. И кад се вратио, његова осећања су отприлике била као, рецимо, моја осећања данас. И наравно, ја нисам хтео да му нешто солим памет. Дошао је и видео је.

Шта се догодило?

Идуће недеље је дошао са женом.

Шта се даље догодило?

Треће недеље је дошао са женом и децом. И тако редом, није му било доста тата и мама, него после су дошли и ујак и ујна, и тако даље...

Дакле, та информација се полако и постепено шири и људи разазнају. То што ми имамо медијску блокаду, то што у средствима информисања пише то што пише, то пљување које чине поједини епископи, а међу њима предњачи мој „кум“ Атанасије Јевтић... Знате, ја сам га прогласио за кума зато што ме он крстио тридесет један пут, јер је тридесет и једно најпогрдније име пришио уз моју маленкост, укључујући и то да сам лажов. А лажов сам зато што сам тврдио да су Амфилохије и Иринеј Буловић примили од папе кардиналско прстење и напрсне крстове. Наравно, ја имам материјалне доказе за ту тврдњу али они доказе, к'о каноне, каче мачку о реп. А онда је на Богословском факултету, на предавању, рекао: *Треба да ћутите, а не као онај луди Милоје што пише књиге*, каже, *и зарђе паре.*

[...]

Али, ништа се не вреди Атанасију Јевтићу пред бодилом пратати.

И ништа не вреди то што они воде неке судске спорове. Људи десет година не доказаше да овај свети човек узе *ни око прста конца!* Десет година! Него, кад треба да посоле мало јавно мњење, онда ће рећи – Артемије на суду.

Да видимо тај њихов суд.

Али и тог њиховог суда се ми не бојимо, ми се бојимо само једног суда...

Народ: *А то је Божији суд.*

Тако је, тако је.

Шта се догађа?

Имали смо ситуацију, је л' да, да Владика Артемије каже: *Не, не могу Шиптари, који су порушили српске светиње и задужбине српских благочестивих људи да их обнављају*.

Сабор поништи ту одлуку: нека обнављају!

Сад ће имати доказе да су то њихове светиње, је л' да?

Владика Артемије и његова духовна чеда кажу: *Народе српски, не идите на изборе да гласате за своје утамничење, не идите на изборе да гласате за Тачијеву лажну државу*.

Патријарх усред Пећке патријаршије позива Србе на гласање. Је л' се сећате тога? То је било, 2013. године. И тако даље, и тако даље...

Владика Артемије 2011. године даје благослов и издаје се проглас о окупацији Косова са слоганом: *Окупација да, али капитулација не*.

И остало је ућуткано. Није било никаквог одјека.

Ево, хвала Богу, плодова молитве наше. Ми се, значи, молимо за прогонитеље своје онако како нас је Господ поучио. Дакле, ми се молимо за њих и ти плодови полако сазревају. Знате шта каже наш Владика Артемије: *Ни свако дете не прохода у исти дан*. Неко прохода у деветом месецу, а неко ћера тамо до две-године.

Тако да имамо проблем да су та деца Божија, која се налазе у Патријаршији, која се налазе у врху Патријаршије мало ретардирана, и она су проходала седам година после Владикиног прогласа о окупацији Косова. Ево, на последњем Сабору и они су схватили да ако Косово добровољно предамо ми га нећемо имати. Ако нам га отму, вратиће се јер се тако то радило и у читавој историји.

Дакле, оно што је неспорно, нама владика Атанасије на Криту, на том Сабору који ће у историју ући као издајнички и разбојнички Сабор, пориче учење свог духовног оца, а нашег Светог Авве Јустина. И није му то било доста, него чак и на гробу Авве Јустина у Ћелијама каже: *Читајте Аввине књиге, али само немојте ону „Православна црква и екуменизам"*.

То су заиста страшне ствари.

Један је човек који дође у позицију да изда свога духовног оца, да изда учење свог духовног оца.

Један је човек који на тај начин издаје Бога.

Све више људи почиње да схвата да ми њих не треба да слушамо.

Зашто не треба да их слушамо?

Па зато што је Авва Јустин рекао: *Немојте да нам се деси да овај побожни народ, као што је то радио много пута у крстоносној историји својој, престане да указује послушност својим епископима*.

А Свети Владика Николај нам шаље поруку: *Не треба ићи за вођама који нас одвајају од Бога и Закона Његовог*.

Ови људи чине безакоње.

Сви знамо да је у историји људског рода један од три највећа грехопада онај у који је пао папа који је протерао Господа са Земље и себе прогласио његовим намесником.

Ја ћу, браћо, да вас подсетим, да је професорка Смиља Аврамов, један еминентни стручњак за међународно право у светским круговима, открила тајни споразум који су потписали папа, председник САД-а и канцелар Немачке. Тај тајни споразум има 11 тачака. Једна од тачака гласи – *тотално уништити православље!*

Ономе који хоће тотално да уништи православље, наши слепи вођи, наши слепци који су турили митру на главу, целивају руку... То смо видели много пута. И у неким мојим емисијама могли сте да видите, и Амфилохије и Иринеј и Григорије и тако даље... И зову га „свети отац“. И моле се Богу да њима, тамо њима, папа дође у Србију.

Дакле, тај човек је својим одлукама допринео да потоци српске крви теку, укључујући и овај бунар овде (у овом дворишту) у коме се налазе кости српских мученика, који су са папиним благословом пострадали. Али, хвала Богу, долази до отрежњења. Рекох, ево их, они сада долазе на позицију са закашњењем од седам, осам година, на позицију Владике Артемија око Косова.

Народ: *Не можемо им веровати.*

Наравно да им не можемо веровати, али они немају куд јер не могу да се праћају против бодила. Народ ће им окренути леђа.

Друга радосна вест је то што они немају храбрости да се суоче са истином. Они лицемере. И сада се догодило чудо. Као што се наш тзв. Патријарх самопрогласио екуменистом, један наш епископ се самопрогласио бискупом херцеговачким. Нећу да му поменем име, одмах би се сетили ко је.

Народ: *Знамо, знамо.*

Шта је тај човек урадио?

Па он је порушио олтаре по Херцеговини. То недоношче Атанасијево је порушило олтаре по Херцеговини.

То недоношче Атанасијево је уводило жене и ђецу у олтаре светиња наших.

То недоношче се у Сарајеву клања папи обраћајући му се: *свети оче*.

Ми смо пуцали од муке, од туге.

Од муке је пуко и папин штап у Сарајеву, је сте л' видели?

Народ: *Јесмо.*

Ни штап није могао да издржи то понижење. Немају они...

Народ: *Читање симбола вере...*

А то да не кажем. Ми смо видели како он чита *Симбол вере*. То је био камен мећаш када смо се разишли са Римом. Значи, у Јеванђељу по Јовану пише да Дух свети од Оца исходи. А „наш" Гришка чита Јеванђеље у католичком олтару: *од Оца и од Сина.*

Народ: *Научио од папе.*

Некада су Срби такве... Ја ћу да вам наведем примере: Једног Мардарија Коренћанина (1637–1659), владику у Црној Гори, о томе сведочи Свети Владика Николај, кад се вратио кришом из Ватикана где је ишао са намером да изда православље, Срби су каменовали.

Други је владика Гаврило Мијакић (1663–1670) кога су Срби затрпали камењем у манастиру Марчи. Тако су прошли издајници вере.

Ми нећемо користити те методе.

Ми ћемо користити друге методе.

Ми ћемо таквима окренути леђа.

Али ево, Бог је уредио да тај несрећник који је погазио и попљувао светоотачко предање у Херцеговини, од своје сабраће буде склоњен мало у Немачку. Тамо му јесте место. Иде код оних који нам се представљају као носиоци демократије, код оних који се представљају као наши добротвори, код оних који су нам преко „милосрдног анђела" недавно убијали ђецу, рушили фабрике и ћуприје, код оних који су нам у оном тамо рату за једног њиховог зликовца који је дошао на наш праг да нам отме парче љеба и да

нам пороби ђецу, убијали стотину невиних Срба. Код оних који су у Првом светском рату одњели 1 247 435 људи, односно 28% нашег становништва и тако даље...

Нека Гришке, нека иде тамо, нек се лиже с њима, тамо му јесте место. Али ће му тамо народ окренути леђа.

Данас сам од брата Јова из Беча добио радосну вест да Срби у Франкфурту на Мајни приређују Григорију свечани дочек, првом светом Литургијом у катакомби нашој у Франкфурту, коју су тамо формирали браћа Срби и сестре Српкиње.

Моћи ће вероломне владике да живе, да ћерају лимузине, луксузне џипове, да се купају у ђакузијима, да праве дворце...

Знате зашто ће моћи?

Вратила им држава замуку народну и црквену и они ће сада живети од кирије.

Али џаба, окренуће им народ леђа.

Ви сте сви овде домаћини људи и знате да ће из бурета ракије или вина из ког, ако капље по једна кап, да ће исцурити за месец, за годину или за десет година. Мора стално да се досипа, домаћински да се понаша. Исцуриће то њихово богатство. А они фабрикују попове, штанцују у свим богословијама, штанцују их жешће него у овим немачким конфекцијама што се штанцују блузе.

И шта ће се догодити?

Једнога дана ће се ти јадни попићи, ти екуменисти који сада руше по Србији иконостасе, наћи к'о мушице у прозору. Знате кад се мушице скупе на неку теглу коју је домаћица ставила у прозор, па затвори оно крило отуд и оно одовуд, и оне се нађу између два стакла.

Написао сам један текст пре него што су протерали Владику Артемија правећи алузију на једну ону народну – написао сам да ће *Косово пожељети монаха, ал' монаха није бити неће*.

А сад им кажем, српски попови, с обзиром да се понашају овако како се понашају, пожељеће народа, ал' народа неће моћи да виде ниђе, него ће морати, кад се ужеле народа, да дођу у наше катакомбе да га тамо виде.

Повратак Артемија[121]

Ненад Станковић, Торонто: *Хвала, Милоје, на времену које посвећујете овој причи. Имамо и један леп повод да разговарамо. Реците ми прво како сте и шта се дешавало од нашег последњег сусрета. Да ли је све у реду ту у Чачку?*

Богу хвала. Добро је, а бољем се надамо. Драго ми је да се поново видимо и чујемо и да искористим прилику за ваше пратиоце који су православни хришћани да им честитам почетак Божићног поста који данас започиње еда би им он био на корист, на здравље и на спасење.

Иначе, ми живимо у свету којим, нажалост, у великој мери владају ђаволје силе, а тај ђаволји род се, како Господ каже, изгони постом и молитвом. Кад се Срби Богу врате, нама ће много лакше бити да станемо на ноге, да дођемо себи и да сачувамо своју домају. Како сте ви тамо у Канади, имате ли снега?

Нема снега, клима се променила. Пре неколико деценија кад смо овде дошли, крајем новембра, почетком децембра, били су сметови невиђени. Ја сам пар пута, 25 година радим фестивал српског филма овде, па се сећам, морао неке премијере да померам због снега, јер народ није могао да дође.

Овде је политички веома нестабилна ситуација, није тако драматично као у Србији, али је интересантно, јер Трудо сада влада иако нема већину. Код првог великог питања, а то је вероватно питање буџета, то ће бити велики изазов. Он сада мора да прави

121 Ова емисија се може видети укуцавањем на претраживачу: Grešni Miloje: Povratak Artemija (28. 11. 2024).

компромис са овим другим партијама које су биле са њим, па су га напустиле. Политички је мало затегнуто, либерали губе на сваком кораку. И сада су изгубили једно место где су некад били неприкосновени. У Торонту су изгубили летос своју тврђаву, један округ где су били неприкосновени деценијама, од оца овога Трудоа. То је био бастион либерала, а сад се све то распада, тако да је интересантна та политичка сцена. Не бих могао да поредим са том српском, али свуда је неко превирање, свуда се осећа нека промена, да долази нешто. Читав свет се изврнуо као чарапа.

Добро, наш повод данас је филм „Артемије – од чобанчета до пастира". То је значајан филм, видео сам по реакцијама, видео сам и да је била пуна сала ту у Београду, на премијери, и видео сам изјаве свештеника и других гледалаца.

Ја бих вас замолио да прво кажете нешто о том филму, а да онда поновите причу о Артемију који се овде, по некима, издваја у будућег свеца Српске цркве.

Ето, с Божјом помоћу, ова премијера филма била је у *Академији 28*, која је била препуна, не до последњег седишта, него је много људи стајало, били смо сабијени као у сардини, а могу вам рећи и да можда преко 200 људи нису могли да пусте у салу. Толико је било интересовање.

Не може се сакрити град што на гори стоји

Знате, о Владики Артемију средства информисања су четрнаест година ширила бесомучне лажи, а онда су људи просто схватили да то није истина, па је отуда интересовање за овај филм велико. Редитељка филма Виолета Петровић учинила је један сјајан, објективан приказ и пружила необорив доказ о једном прогнаном праведнику. И овим путем желим да јој заиста захвалим на огромном уложеном труду, на ентузијазму њеном и њене екипе.

Иначе, овај филм има два дела. Први говори о Владики Артемију у време кад је био епископ Рашко-призренски, у најцрње време за тамошње Србе, у време кад је стао на браник одбране Косова и Вама је то добро знано, о томе сведоче многи људи не само овде, него и у Америци. Имали смо недавно интервју са оцем Виктором из цркве Светог Јована Крститеља у Вашингтону (то је Руска заграничка Црква), који је лично познавао Владику Артеми-

ја. Имали смо једно предивно сведочење не само у филму, него и посебну емисију са Џимом Џатрасом, који је заиста био од велике помоћи Владики Артемију приликом ширења истине о Косову у Америци, у условима у којима је то било немогуће.

Рекох да овај филм има два дела. Ја сам сад матор човек, пред излазним дверима овоземља, али редитељка Виолета и Владикина духовна деца су млади људи и ја верујем да ће се урадити и трећи део који би могао да почне Владикином сахраном, а да се заврши његовом канонизацијом. Ја сам у то убеђен. Све остало ће време рећи.

Ја нисам познавалац Владике Артемије, али Ви сте са њим направили значајна документа која сведоче о његовом животу. Слика која је направљена о Артемију је слика о свецу. Да ли је то неко мученишиство, да ли је то неправда, али оно што је за мене као човека ван цркве спектакуларно и одлучујуће у борби против зла и неправде, јесте то што је Владика забранио Бајдену да уђе у Дечане.

То је довољно да покаже карактер човека. Он је устао против велике силе.

Ја бих волео да Ви то испричате сад кад завршите о филму – како је то у ствари било, како сте спознали ту величину Владике Артемије?

Пазите, поред тога што је забранио, односно није дао благослов да Бајден, који је о Србима рек'о оно што је рек'о, пре него што ће почети рушење фабрика, ћуприја, убијање српске ђеце и тако даље, Синод је преиначио његову одлуку, па га тамо веома љубазно дочекују оцеубица Теодосије и његова екипа.

Зликовцима требало десетлеће да изврше злочин

Владика Артемија је на нишану Синода десет година и то не тврдим ја. То је тврдио, и ја сам у једној мојој књизи објавио тај интервју, Амфилохије Радовић који је, кад су га 2010. године новинари питали: *Како тако на брзину смените Владику Артемија?*, одговорио: *Како на брзину? Па Синод на ту одлуку чека десет година. Ово је само последњи потез у том процесу*. Замислите то.

А 1996. године на Богословском факутету, а у мојим књигама такође је објављен документ-сведочанство о изјави Иринеја Бу-

ловића, када је неко од присутних слушалаца, тамо где он држа предавање, рекао: *Али са вама се не слаже Владика Артемије у вези са екуменизмом*, њему ђаво није дао да се прикрије, него му је излетело да јавно каже: *Сломићу ја Артемију кичму*.

Дакле, онај 1996, а овај 2010. године, вели: *Десет година ми на овоме случају радимо* (значи од 2000. – оп. аут.).

Зашто су они то радили против Владике Артемија?

Зато што је он био препрека том издајничком покрету који се зачео у Београдској патријаршији.

После смрти патријарха Павла, јако им се журило у Ватикан. И ви знате да је 2013. године, на годишњицу Миланског едикта, папа требало да дође у Србију, али се десило, како је један папин доглавник (нунције) изјавио, да се због проблема који су настали у вези са Владиком Артемијем папин пут за Србију одложио.

То су две суштинске ствари. Једно је борба Владике Артемија за Косово. Он је сматрао да је Косово срце Србије, да је то наша колевка и да је то просто неодвојиво – као што човек не би могао да живи без срца, тако ни Србија не би била Србија без Косова. Узмите у обзир и тенденције у свету, а и тенденције потпомогнуте изнутра, од стране такозваних демократских снага, којима је (Ев)ропска унија била једина алтернатива. Сећате се слогана РТС-а: то је: *Кућа (ев)ропске Србије*, а политичари су говорили: *Европа нема алтернативу.*

Те две околности су се скоцкале: са једне стране да Владика Артемије, како су говорили, *тврдоглаво брани Косово*, а са друге да *тврдоглаво брани светоотачко предање, светосавље и учење православне Цркве* које се држи од апостола до дана данашњег. То је био камен спотицања за намеру која се запођенула у Синоду о напуштању православља.

Два (о)лоша убише Милоша

Зато је Владика Артемије био на нишану те две врхушке: државне и црквене.

Ја сам документовао у мојим књигама, црно на бело, и волео бих да ми неко једну једину реч, једно слово оспори из тих мојих тврдњи.

Кад су Амилохије Радовић и Атанасије Јевтић позвани у Вашингтон, њима је предочено да су они зрели за Хаг, имали су

(Американци) црно на бело њихова другованја са Младићем и Караџићем и тако даље: *Господо, ви идете у Хаг!* Али су им лукави Американци понудили и алтернативу – да се упрегну у кола америчке администрације. И они су се, како је сведочила сада већ покојна старица Косара Гавриловић 2009. године после Литургије у цркви Св. Јована Крститеља у Вашингтону. Та њена беседа је објављена и на руском, и на енглеском, и на српском у неким гласилима. Косара је посведочила да су се Амфилохије и Атанасије уплашили од Хага, да су постали кукавице и да су се, у ствари, упрегли у кола и интересе америчке администрације.

И следећу чињеницу имам црно на бело – амерички адмирал Фицџералд, који је био главнокомандујући окупаторских снага на Косову, о Божићу 2010. године изјавио је да *Артемије мора бити замењен кооперативнијим епископом.*

И где је газда намигнуо оком, то су слуге негове учиниле скоком: формирана је бездушна комисија која је за једну ноћ мућевито сачинила лажни извештај: они су 10. фебруара, као „експерти", за трен ока утврдили низ такозваних финансијских „неправилности" Владике Артемија у пословању Епархије.

Касније ће они ту своју бруку покушати, у договору са Тадићевим режимом, да покрију, пошто судски процес у оквиру цркве, по црквеним канонима, по уставу Српске православне цркве, против Владике Артемија није вођен, није му дата чак ни могућност да се брани, и тако даље. Онда су они имали договор да покрију то своје безакоње одлуком световног суда.

Амфилохије Радовић је потписао ту кривичну пријаву за тобожње проневере Владике Артемија и то суђење је трајало десет година, а да се није утврдила ниједна једина трунка од њихових лажних тврдњи. Све до Владикине смрти трајало је то малтретирање. Ја сам лично био на неколико тих бесмислених суђења.

И сад: шта се догађа?

Чланови комисије, обратите пажњу, који су исписали лажни извештај били су Амфилохије Радовић, онај који је био пре тога у Вашингтону, и самопроглашени бискуп Григорије, који је верно духовно чедо Атанасија Јевтића, онога о коме смо малочас рекли да је био у Вашингтону. Они су били у процепу и определили се за издају. Отуда Атанасије избљува бруку и срамоту: „У овој ситуацији каноне мачку о реп" (оп. аут.).

И наравно, поред њих, разуме се, у тој комисији је био оцеубица Теодосије, који је припреман годинама да, кад се сврне Владика Артемије, заузме његову столицу. И наравно, било је ту неколико јадних попова чија сам имена навео у фусноти моје књиге. Они су, јадници, ту представљали само неку форму.

Тако је сачињен тај срамни извештај. По сачињењу тог извештаја од 10. фебруара, већ 12. фебруара патријарх Иринеј одлази на канабе код госпође Ворлик, која је тада била амбасадор амерички у Београду и он Ворликовој обећава три ствари. Мислим да сам то објаснио у оној емисији када смо се први пут срели, да сада не одузимам време Вашим гледаоцима, али једна од тих ствари је да ће *санкционисати Артемија*.

То обећава госпођи Ворлик такозвани Патријарх српски. Како ја то знам, односно како ми то знамо? Па ми смо то прочитали у депешама *Викиликса.* Ја сам објавио у мојој књизи, и не само ја, доктор Зоран Чворовић и доктор Владимир Димитријевић у својој књизи су цитирали тај телеграм госпође Ворлик која обавештава Вашингтон да је патријарх Иринеј обећао три ствари. То је: *Извештај 10, Београде, 248*.

Значи, свако од Ваших пратилаца може да уђе на интернет и да погледа тај телеграм који је госпођа Ворлик послала Вашингтону.

Шта се догађа сутрадан?

Сутрадан, по Патријарховом поклоњењу госпођи Ворлик, задатак је извршен!

Замислите, 13. фебруара Синод је уклонио Владику Артемија са његове катедре.

Слугерање се не стиде ни задњице а образ немају

Такву „ревност“, такво слугеранство које су показали Патријарх и Синод Српске православне цркве према госпођи Ворлик, односно према америчким газдама, ми не памтимо. Можда можемо да их сретнемо у Русији, кад су дошли бољшевици, код оног издајничког Синода, али тешко ћемо у историји православља наћи такву беду и такву мизерију.

И сад, обратите пажњу!

Први администратор који ће доћи на место Владике Артемија који је неканонски (без поступка, без процеса, без саслушања, без права на одбрану) смењен, бива Атанасије Јевтић! Онај који је био у Вашингтону и који је обећао да ће да ради оно што му се заповеди!

Након пар месеци, шта мислите, ко је био други администратор?

Онај други што је с њим био у Вашингтону на клупици, а то је Амфилохије Радовић.

Касније ће о Амфилохију Радовићу његови полтрони, направити филм као о *косовском јунаку*: он је био тај који се „борио" за Косово и тако даље, а да се у том бедном филму не помиње име Владике Артемија.

Касније ћу Вам објаснити шта је Владика Артемија на том Косову учинио и то ћу објаснити не из своје памети, но кроз неколико речи блаженопочившег патријарха Павла, који је пре Владике Артемија био Епископ рашко-призренски.

И шта се даље догађа?

Ни Госпо̄д није имао ко̄де ко̄лаву склонӣти

Владики Артемију не дозвољавају, иако прописи црквени кажу да има право да одабере, у случају смене болести, пензионисања и сл. један од манастира у својој епархији да ту дочека кончину. Свако на то има право, осим Владике Артемија.

И где су га ћушнули?

Ћушнули су га у Шишатовац.

Са којим циљем?

Да га тамо маргинализују.

Сматрали су да ће га народ заборавити кад га одмакну што даље од косовског народа с којима је он провео тридесет три љета и да га одмакну од његове духовне деце.

И тада Атанасије Јевтић победоносно изјављује (ја сам такође цитирао његову „дубоку мисао" коју је изрекао пред средствима јавног информисања): *Арте̄мије нема 20-30, вр' ко̄лаве 50 ко̄рӣсталица.*

Међутим, кад је народ почео да иде у Шишатовац, кад су монаси са Косова почели да долазе на Литургију у Шишатовац, онда је Атанасију и Амфилохију *зинула ала*. У мојем крају, за некога ко је незајажљив, халапљив и ко хоће некога да сатре, а да за себе извуче

корист, људи ће рећи: *Зинула му ала.* Тако Атанасије и Амфилохије вичу: *Овај ствара Шишатовачку епархију!*

И то ће бити разлог да Владики Артемију буде отказано гостопримство и у Шишатовцу.

Е сад: Владика Артемије је, упркос неправди, рекао: *Иако се са тим одлукама не слажем, у интересу мира у кући, ја ћу поштавати те одлуке*.

Забранили су му да богослужи, мислећи да народ неће долазити кад види да он не држу службу.

Међутим, Владика присуствује Литургији, служе његови јеромонаси, а народа к'о на гори листа.

Шта сада да се ради?

У међувремену, патријарх Иринеј у Бечу шета у католичкој бедној процесији и даје изјаву коју можемо да видимо у штампи тога времена.

Коју изјаву даје?

„Ја сам екуменист!"

То каже српски Патријарх.

А знате шта кажу српски свеци? И не само српски свеци. Шта кажу свети људи? Они кажу: *Екуменизам је јерес!*

Свети Авва Јустин пише: *Екуменизам није само јерес, него свејерес*. Обухвата свих, не знам кол'ко рече, 320 или 230 јереси, које постоје у Европи.

И Владика сада, кад је видео да је овај човек отворено исповедио јерес, престаје да се покорава том безакоњу.

Протеравши Владику утераше га Господу и народу у наручје

Кад су потерали Владику и са Косова и из Шишатовца, они су га утерали Србљима часним у наручје. И Срби почињу да поклањају своја имања, почињу да праве катакомбне светиње.

И ви сте један од њих, је л' тако?

Имао сам незаслужену част и срећу да прво избегличко место Владикине духовне деце, односно црноречких монаха, буде то моје започето етно-село на падинама Јелице изнад Чачка. Кад сам видео да су људи у невољи, ја сам одустао од идеје да тамо правим

национални ресторан, уступио њима тих 10-12 грађевина старе српске архитектуре које сам донео из околних места око Чачка и из Драгачева. И уместо ресторана за који је пројекат био готов, Бог ми је учинио милост да направим цркву посвећену Светом Николају Мирликијском, који је иначе крсна слава мојих предака.

Ко се у Боīа не узда верује биолоīији

И шта ће сад рећи ови мудраци на челу са Атанасијем Јевтићем, Амфилохијем Радовићем, Иринејом Буловићем и сличнима?

Рећи ће, а не смем да Вам кажем шта су све говорили, јер то не могу да докажем, али ово могу да докажем, зато што су то забележила средства информисања: *Оно шīо нисмо урадили ми, оно шīо смо īропусīили да урадимо ми* – а знате како су такве људе у историји, па и у историји наше српске православне цркве, смицали зато што нису ишли у корак са тенденцијама – *урадиће биолоīија*.

А шта значи то – урадиће биологија?

Они су то јасно и гласно дефинисали: *Када умре Арīемије, умреће с њим и њеīово дело.*

Е, викаше један старац у мом селу: *Шио му īа Ђура!*

Не деси се то, да кад умре Артемије умре и његово дело, јер Артемије оде Богу на истину на Аранђеловдан, значи на онај дан кад је замонашен. Многе ствари су се Владики догађале баш на Аранђеловдан.

Блаīо оном ко довјека живи

Оде Владика Господу на истину, а иза њега остаде 40-так катакомбних светиња у којима је народа к'о на гори листа.

Нека свако ко има жељу укуца на претраживачу *Шемаīизам еīархије рашко-īризренске у еīзилу* и у ПДФ-у ће му се отворити оволико обимна књига, која је написана за живота Владике Артемија, али није стигла да буде објављена док је био жив.

Дакле, шта је иза Владике Артемија остало након десет година од његовог изгнања?

Остало је преко четрдесет катакомбних светиња.

И сад, пошто је биологија отказала послушност Амфилохију, Атанасију, Иринеју Буловићу и Теодосију, онда се догодило то да се после Владикине смрти монаштво и даље умножава.

Ми, мало-мало, па имамо неко монашање, мало-мало, па дођу искушеници, мало-мало, па морамо да проширујемо конаке које смо направили пре 10-12 година, јер просто су људи осетили да је ту семе светосрпске вере, осетили су да тамо постоји благодат и почели су да долазе.

Направио сам звучну књигу у дванаест епизода Владикиних и мојих разговора. Владика је преко сто пута коначио у мојој кући, а иначе ја сам га својевремено измолио да идемо у шетње, јер је просто човек живео у једном собичку, три са три, да би имао физичке кондиције. И последњи разговор, на неколико дана пред смрт Владикину, кад сам одвео неке наше земљаке из Америке који су желели да га виде и да узму од њега благослов, завршио је овако: *Ево, ових дана ће изаћи Шематизам епархије рашко-призренске у егзилу где ће се видети ко, како, на који начин је правио те катакомбне манастире и видеће се да ту, сем благослова Владике Артемија, није било ни жуте банке*. Пазите, кад је протеран Владика је имао пензију, ја мислим 19.200 динара. Они људи нису имали, кад су дошли у Лозницу, кашику, нису имали нож, нису имали виљушку.

Кад је Владика први пут дош'о у Лозницу и они га послужили јабукама, њему је да би јео јабуку требао ножић. Он каже: *Оче Николаје, па донели сте ми јабука без ножа*. А отац Николај каже: *Владико, знате ону причу кад је један владика дошао у село па изгрдио попа зашто нису звонила звона кад владика долази. А поп каже*: *Преосвећени, па има много разлога*. *На то ће тај владика*: *Ма којих много разлога, наведи ми један. А весели поп одговори: Као прво: немамо звоно.*

Тако ни отац Николај није имао нож да Владика пресече јабуку.

Искаху Царство Божје и правду Његову остало им се придодаде

Ко са њима није проживео те дане биће му несхватљиво како је то када људи оду у неизвесност и понесу са собом само оно што имају на себи и пар богослужбених њига – то је била сва њихова имовина.

Једне прилике, у једном небулозном писму, патријарх Иринеј, да би се опр'о пред јавношћу, каобајаги пише Артемију писмо, па га не зове Владика Артемије, него монах Артемије. Касније ће га чак и искључити из цркве, па неће бити ни монах, него ће бити

Марко. Једном приликом сам рек'о: *Они су у праву, јер овај човек малог раста је већи од Марка Краљевића по храбрости: и Бајдену је изашао на црту. А што се вере тиче, то је Марко Ефески наших дана. Јер од Марка Ефеског до дана данашњих мало је било таквих.*

Био је у своје време Јован Златоусти чудо у православљу. Били су Атанасије Велики, Антоније Велики, Василије Велики. Али овамо, од Светог Марка Ефеског, кад је био онај Сабор у Ферари и Фиренци, ми немамо таквог јунака.

Да вам кажем: професор теолошког факултета у Солуну, један сјајан професор, велики научник из области канона, догмата и тако даље, Теодор Зизис, каже да је тужна прича што се догодила Владики Артемију, али вели: *То ме радује, јер сам потпуно сигуран да је Владика Артемије на путу Светог Јована Златоустог.*

Има из тог времена доста озбиљних сведочанстава. Неки људи су због тога „главе сагубили". Отац Сава Арсенић је, рецимо, одржао сјајну беседу по прогнању Владике Артемија (објавио сам је у својим књигама), где је Амфилохија, Атанасија и још неку Владикину бившу сабраћу назвао кукавицама, издајницима, братоубицама и тако даље. А у Шишатовцу је, док је Владика био тамо, протојереј-ставрофор, ректор Карловачке богословије Душан Петровић одржао једну здравицу и том приликом нам саопштио да оно што је урадио Владика Артемија није урадио нико у православљу у последњих неколико векова: да је дошао у опустели манастир и за релативно кратко време замонашио преко две стотине монаха и монахиња на Косову.

Ако коза лаже – рог не лаже

И почех Вам причати: у једном писму Иринеј Гавриловић објашњава због чега је Владика Артемије смењен: *Због показане немоћи да одговорно управља повереном му епархијом*. Ово сам цитирао, пазите.

Е, ову монструозну лаж ја бих прислонио, ако ми дозволите брате Ненаде, уз *Извештаје са распетог Косова.* То је књига у којој су 2013. године, поводом годишњице упокојења патријарха Павла, одштампани његови извештаји са Косова када је био Епископ рашко-призренски.

Шта је, заиста, невероватно?

Књигу штампа штампарија патријаршијска са благословом патријарха Иринеја. Књигу уређују Амфилохије, Атанасије, Давид Кршевачки и још неки. Нису се сетили, као осведочени фалсификатори истине и правде, да избаце поједина сведочанства патријарха Павла управо о снази и моћи Владике Артемија.

Рекосмо да је патријарх Иринеј, Бог да му душе прости, рек'о да је Владика Артемије морао бити смењен *Због своје немоћи да управља повереном му епархијом*!

А шта каже патријарх Павле, тадашњи Епископ рашко-призренски, који сваке године пише извештаје Синоду, а у којима дословно стоје ове речи:

– „Што даље стање у манастирима је све теже и теже."

– „Стари монаси и монахиње умиру, млађи не долазе. У једном манастиру је један стари монах, у другом једна стара и болесна монахиња, у трећем две старе и болесне."

И знате шта још каже патријарх Павле:

– „Како ће се одржати ови манастири, не видим начин."

Дакле, ни један свети човек, какав је био епископ Павле, не види начин како ће се одржати опустели манастири на Косову.

Али, Бог је видео начин: Господ у запустелу Црноречку светињу шаље свог верног слугу, дотадашњег професора Призренске богословије, јеромонаха доктора Артемија, који ће је напунити монаштвом. И то стоји у *Извештајима...* патријарха Павла, односно тадашњег епископа, где каже: *Изузетак је Црна Река.*

А кад епископ Павле буде изабран за Патријарха и на његово место, по Божјем промислу дође Владика Артемије, он ће напунити све косовске манастире монаштвом.

Кроз страдање у славу

Ето, то је нека генеза страданија Владике Артемија.

Кажем страданија. Не страдања, него славе Владике Артемија (!), коју ћете ви млађи, Ненаде, и Ви сте млад човек, дочекати.

Дакле, филм *Владика Артемије – од чобанчета до пастира* даје један допринос откривању истине. Рекох да је он приказан у *Академији 28*, упркос страшним притисцима од стране Теодосија и Патријаршије да се то забрани.

Шта су конкретно они радили, како су и на која утицали да се филм забрани?

Духовна деца Владике Артемија нису само монаси и монахиње, него и многи међу мирјанима, обратили су се *Академији 28* да би направили промоцију филма. Они су, људи, по обичајној процедури то дозволили. Кад се сазнало, кад су пустили онај спотић да ће бити премијера, онда су настали стравични притисци на *Академију*. Свака им част, људи су рекли: *Знате шта, ми не можемо да пљујемо па да лижемо, ми смо то људима обећали.* И одолели су притисцима. Једина ствар коју су вероватно тражили, ја се нисам распитив'о, али видим да је водитељ тог програма, пре него што је филм приказан, рекао да су вршени притисци на њу, па изјављују *да Академија ни у чему и ниуколико није учествовала у прављењу филма*, да не би људе *распињали коњ'ма на репове*.

Значи њихов је грех једино што су дозволили салу. Ми сада у неким другим местима имамо проблема да добијемо салу под условима под којима се иначе сале издају, тако да смо принуђени да филм приказујемо у катакомбама. Поред *Академије 28*, тај филм је приказан, рецимо, у манастирима у Мушветама, у Сурдуку, у Барајеву и биће га још којекуда.

Уместо да ја причам о филму, предлажем да евентуално пустите снимак са промоције у Београду, да осетите ту атмосферу, те аплаузе који су се чули када је говорила Виолета Петровић која је овим филмом у ствари узела у руке једну ћускију... Знате ли шта је ћускија? То је она гвоздена штангла која се користи у мајданима за изваљивање камења. Та јунакиња Виолета Петровић је узела ћускију и извалила камен истине о Владики Артемију.

Биће тога још. Ја лично правим један серијал где учествују веома озбиљни људи који сведоче о Владики Артемију и до сада је објављено неколико тих емисија: са оцем Виктором из Руске заграничне цркве у Вашингтону, са Џимом Џатарсом, са адвокатом Тапушковићем који је шездесет година у адвокатској пракси и који је у овом разговору изјавио да монтиранији процес у својој каријери, а било је много монтираних процеса у комунизму, од овога који је примењен против Владике Артемија, он није видео, нити је за такву монтажу чуо.

Неће их спасити мермерне гробнице

Ми имамо ситуацију да су неки људи још за живота себи спремили маузолеје где ће се сахранити. Знате, Господа су сахранили у пећину, али они су за себе направили маузолеје, да их не именујем, Бог да им душу прости. Ја се заиста искрено молим за покој њихових душа, ако им та моја маломоћна молитвица може помоћи, јер нам је Господ заповедио да се за непријатеље своје молимо. Они су себи за живота подигли мермерне гробнице у храмовима, параклисима, они су за живота гледали како им се сликају иконе.

Нема им од тог посла ништа.

Док Господ не пројави да је неко светац, могу његови полтрони и идолопоклоници да раде шта год хоће.

Елем, рекох, брате Ненаде, да се сада филм приказује по нашим катакомбама, и ако буде имао неки кафеџија петљу да нам дозволи у неком великом ресторану, ми ћемо и тамо то да урадимо, пошто ови који имају државне сале, вероватно неће моћи или неће смети да се усуде. Ми ћемо то тако приказивати, пре него што ће се можда нарезати неки DVD, или како то иде сада, и неки модернији начини репродукције.

Уредили су својевремено да Владика не добије визу за Канаду. Може ли у тој демократији филм да прође?

Него, ја бих имао једно питање: кад ћемо ми у Торонту да направимо промоцију овог филма?

Ево, можемо на фестивалу то да урадимо. Можемо или на пролеће или у новембру идуће године, када прослављамо 25 година фестивала. Али ја сам заинтересован да се кажу обе стране. Ја би чак волео да направимо и неки округли сто, па да дођу и представници Српске православне цркве и из Ваше катакомбе. Отац Стефан је веома успешан у томе.

Отац Стефан је заиста пастир добри. Кад би Српска православна црква имала такве свештенике, цветало би православље као у најсрећније време. Он је заиста...

Кад Ви ово причате, мени то изгледа као нека политичка прича, као, рецимо, да је Патријаршија Централни комитет. Тако ми све изгледа.

Брате, Ненаде, Вама се то не причињава. То је чињеница, разлика је само у бојама...

Ја са Вељом причам, пошто Велимир Абрамовић каже кад му људи спочитавају да није погодио да ће папа доћи, он је рекао да је папа у подруму Патријаршије. А овога Буловића зове кардинал Буловић.

Знате шта, професор Вења је ту у праву. Ја имам материјалне доказе, објавио сам их у мојим књигама, чик да ми неко то оспори, да су Иринеј Буловић и Амфилохије Радовић примили кардиналско прстење и напрсне крстове од папе. Нека ми то неко оспори. Волео бих. Ево, на том округом столу позивам на сучељавање аргумената оне који ће рећи да Милоје лаже.

У своје време, владика Атанасије Јевтић је у чачанском Дому културе, где су вероучитељи довели ђаке, а попови морали да доведу попадије, и тако даље (напунили су салу, мислим да тамо стаје 600-700 људи), рекао: „Онај ваш Милоје, *патријарх Милоје*, наравно ругајући ми се, па каже, *лажов Милоје који тврди да су Амфилохије и Иринеј Буловић примили од папе по прстен и напрсни крст*. Па каже: *Буди-бог-с-нама*!“ И још се прекрсти.

А то Милоје није рек'о, него је само цитир'о оно што је рек'о Иринеј Буловић у цркви Дјевице Марије на Неимару на прослави двадесет пет година папе Павла. И то стоји записано у *Благовеснику* (лист католичке надбискупије у Београду), а то објаве и једне наше новине чију фотокопију имам. Оспоравали су то, међутим, а *Данас* објави целу Буловићеву беседу.

И ми коња за трку имамо

У поверењу могу да Вам кажем: *И ми коња за трку имамо*. Волео бих да неко чачне, да му ја донесем звучни запис Иринејеве беседе, где он каже да су *он и Амфолохије са узбуђењем у души*, обратите пажњу – са узбуђењем у души! – *примили од папе прстен и напрсни крст*.

Него они нису знали да тамо у католичкој цркви има понеко ко прати ту издају. Ми сад у нашим катакомбама на свакој Литургији имамо по неког шпијуна, али ми га дочекамо братски. После Литургије одемо у гостопримницу, попијемо по кафу, монахиње спреме понеки колачић, понеку питицу и тако то, и ми се са тим њиховим шпијунима братски сити изразговарамо.

Они су људи добили задатак да дођу, да сниме и да благовесте. И ја кажем, нека их нека благовесте. Ми смо правили емисију коју сте Ви крстили *Порфирије је јеретик*. Сећате се те емисије. Навели смо тамо 15-так аргумената где тај човек (Порфирије) исповеда јерес.

Хајде да направимо округли сто да докажу да то што он чини није јерес. Ја сам спреман да заложим своју седу главу да је то јерес.

И сад, у ствари, ти људи који су добили задатак да дођу и да им пренесу, не пренесу ништа, јер ми тамо не причамо о њима, имамо паметнија посла. Тамо се у беседама тумачи Јеванђеље, тамо се говори о спасењу наших душа, тамо се говори о нашој потреби да постимо и да се Богу молимо, јер се род ђавољи – како што рекосмо на почетку ове емисије, то су речи Господа нашег Исуса Христа – изгони постом и молитвом.

Када ми неки људи кажу: *Бре, Милоје, шта то ви тамо радите?*, ја кажем: *Браће, дођи и види.*

Не може се поштовати нешто што не постоји

Један мој неистомишљеник, високи интелектуалац, ме је искритиковао: *Знате, не можете ви, Милоје, да омаловажавате достојанство патријарха и епископа*.

Ја му кажам: Брате, може ли се поштовати нешто што не постоји?

Какво је то достајанство патријарха српског или епископа који љуби папу у руку?

Какво је то достојанство патријарха или епископа коме папа окачи кардинални напрсни крст и који прими од папе прстен?

Какав је то патријарх или епископ који каже да је архијеретик папа „свети отац“?

Какав је то патријарх или епископ који пали свеће у јеврејској синагоги на прослави са оним људима чији су преци распели Христа Бога?

И онда ја њему кажем: Знаш кад је Филип рек'о Натанаилу да су нашли Онога кога су пророци предсказали – Исуса из Назарета.

А Натанаило вели: *Из Назарета може ли бити што добро?*

А Филип му рече: *Дођи и види!*

Тако и ја теби кажем: Дођи и види.

И он стварно једне недеље дође и види. И друге недеље дође са женом и види опет. И треће недеље дође са женом и ћецом. И четврте недеље дође са женом, ћецом и мајком. И пете недеље дође са ујком и ујном. И готово. Значи, ти си се уверио. Ти си, брате, видео где се исповеда вера, где је та топлина.

Је ли топлина у томе да правимо куће и станове луксузне по Београду?

Да украшавамо вилу на Дедињу за тзв. Патријарха који се заклео на добровољно сиромаштво?

Је ли то функција цркве, људи?

Па наши свети људи су правили сиротишта за ћецу, сиротишта за болесне, правили богомољачке саборе, богомољачки покрет...

А шта ови раде?

Па користе ту имовину и праве велелепне луксузне станове. Праве бизнис, људи.

Па није то улога цркве, кумим вас Богом.

Отидните у патријаршијску продавницу на Теразијама у Београду. И видећете да се тамо, пошто је то роба без пореза на промет, да се продају вина, да се продају ракије, да се продаје... будибокснама. Само што нема још на ражњу јагње и прасе у поставима, све друго можете тамо да нађете.

Добра идеја, добра идеја. То што је љубио руку, то му је можда био тренутак емотивне слабости. Али да не прими људе са Косова који су данима хтели да иду, то је стварно неразумљиво и да се Патријарх окрене од народа ка држави и политици, то је ја мислим... А ево, данас ће баш да се деси нешто, па ћемо да видимо шта је у ствари суштина такве политике коју црква води.

Брате Ненаде, то је бламажа. Добро сте рекли: *политика коју црква води*. А Црква не треба да води политику! Она треба да исповеда веру! Она треба да спасава душе.

Генерално питање, Милоје: где је нестао тај дух? Где је нестао тај дух из Српске православне цркве?

И у шикари израсте понеки витлаш

Видите како, рекао сам да сам пре неки дан имао промоцију моје књиге *Истинољубиви достојанственици*. Је л' видите овде ова три медаљона? Ово су академик Срба Живановић, проф. др Љуба Протић и проф. др Драгољуб Петровић, Бог да им душу прости. Србу Живановића знате, он је био, између осталог, академик у Лондону, председник Међународне комисије за утврђивање истине о Јасеновцу који је оставио трагове у двадесетак својих књига. Ова књига, у ствари, није књига, она је транскрипт мојих разговора са овим благочестивим људима.

Читањем ове књиге видећете кад је почело, а знате кад је почело: у две речи да Вам кажем, па ћу да се вратим, ако дозволите. Почело је у време оно кад су другови дошли на власт, они нису били много глупи, они су знали да Цркву није било могуће уништити споља ни у најцрњим временима.

Кажимо да сте и Ви били са њима.

Јесам, јесам. Био сам секретар комитета у Лучанима у време оно. Кад сам видео да је то превара, ја сам као млад човек од 34 године ту своју заблуду јавно опрао у београдском „Сава центру", видећи да они народ овај воде у пропаст и рекао сам том приликом да Доланц, који је био десна рука Брозова, значи сива еминенција, министар унутрашњих послова Југославије и тако даље, рекао сам да лаже да не зна шта се догађа на Косову. Рекао сам ако наставе да воде овај народ и ову земљу путем којим иду, да ће доћи до социјалних ломова, да ће се распасти политички и економски систем и тако, да вас не гњавим тиме. И добио сам анатему – етикету која се зове *непријатељ државе и партије*. У образложењу: мој грех је био то што сам *узнемирио јавност*. То је био једини аргумент.

Е сад, кад сте ми рекли да Вам то (у Цркви) личи на политику... Иста ствар, само друга боја – они су имали црвену, а ови имају црну боју, мада је и црвена украдена из Цркве.

И сад ја примим изагнане монахе на моје имање и молим се Богу у катакомбном манастиру у Љуљацима, на Литургији коју служи Владика Артемије и то су моја *два ѓреха* којима ме оптужница терети и због који ће ме Амфилохије Радовић, Иринеј Буловић и екипа искључити из Цркве. Кажу у свом саопштењу, на конференцији за штампу, *Полиѓика* је то објавила, да сам ја једини мирјанин који је трајно за вијеки вјеков искључен из цркве.

За шта?

За ова поменута два *кривична дела*. Наравно, кад је Велики црквени суд на челу са Амфилохијем Радовићем и Иринејем Буловићем одлучив'о у другом степену, онда су они мимо оптужнице накалемили још свашта.

Клица аѓосѓасије

Ето, то је суштина. Питали сте ме где су корени? Ови људи (из књиге *Исѓинољубиви досѓојансѓвеници*) ће Вам објаснити. Кад су видели да не може црква споља да се урнише, онда су се другови договорили – о томе сведоче ови људи, а нарочито проф. Драгољуб Петровић – и убацили синове људи из Озне, из војске... у Цркву. И они су стасали да као мољци нагризају Цркву изнутра.

У мојим књигама има једно писмо Иринеја Буловића кад је био у Атини на докторским студијама, када он кобајаги вришти на владику Лаврентија што екуменише по Европи, да би после тога он био највећи екуменисѓа у православљу, после Вартоломеја. Све моје књиге, укључујући и ову, објављене су, односно могу се видети на интернету, кад се укуца: *Грешни Милоје књиге ПДФ*. Јер ја не пишем књиге, као што је Атанасије рекао: *Луди Милоје шѓо ѓише књиге и зѓрће ѓешке ѓаре.* У ствари, ја пишем сведочанства, о свом трошку, истине ради, а не из било којих других разлога.

На задњој корици књиге *Исѓинољубиви досѓојансѓвеници* је некадашњи олтар манастира Студенице пред којим се Богу молио Свети Владика Николај. И Владика Николај „није знао" како треба да изгледа иконостас у једној православној цркви, па је дош'о Тихон (Ракићевић) који је добио награду (титулу викарног епископа),

јер је порушио овај олтар и направио ругло које ће личити на католички храм. То је страшно.

Зашто сам рекао да би ваљало да се и тамо код вас прикаже овај филм? Да људи виде истину. Што би рекао Солжењицин: *Потребно је време и мисли посветити вечности*.

Вечност нас чека

Значи, сви ови што укћу за овоземаљским сластима, властима, частима, заборавили су једну ствар: да нас чека вечност. Да ће све ово појести црви, да ће све ово изгристи рђа, да ће све ово развући разбојници и тако даље и да ћемо ми пред Господа изаћи само са нашим делима и да ће само од тога зависти наше место у вечности.

Значи у овој књизи можемо да нађемо анализу тога како је духовност из цркве негде ишчезла, зар не?

Тако је. Сведочењем најумнијих људи које сам срео. Има их још, али најумнијих људи које сам срео. Нисам још стигао да објавим мој разговор са Смиљом Аврамов, са Животијем Ђорђевићем и са другима, али доста тога сам објавио и они ће вам касти.

Уредник ове књиге је наш песник Милоје Дончић, а рецензент, тако се десило, такође је песник – Александар Лукић.

Књига се зове *Истинољубиви достојанственици*, а у поднаслову *Казаше и душе своје спасише*. Ликови ова три благочастива човека су у медаљонима.

Ево шта, уз остало, написа Милоје Дончић, један озбиљан интелектуалац, за ова три медаљона: *Ова три медаљона на корици ове књиге су три златна вира националне библиографије... Ови медаљони би могли бити заштитни знак на свим нашим институтима духовности.*

А Александар Лукић, човек који је приредио преко сто књига и написао много својих, између осталог записа: *Богу хвала да је било и да има Срба који нису ћутали о српској несрећи. Било их је довољно – мањина. Проклета мањина! Нису пристали да им ставе брњицу на уста. Ти ренесансни духови својим делом су се издвојили од „ћуткане демократске гомиле, од наказности демократског централизма.“ Усправни и богољубиви рекоше по заслузи – о сваком какав је био – директно у лице. Књига „Истинољубиви досто-*

јанственици – казаше и душе своје спасише“, представља трајно подигнут споменик српској врлини. Споменик свакој души која је у савезништву са Богом.

У моменту кад сам ову књигу исписао и предао у штампарију, Срба и Љуба су се већ били преселили у вечност. Жив је био једино проф. Драгољуб Петровић. И рекао сам му – ја сам њега звао Ђедо из милоште: *Ђедо, излази књига гдје сам турио мој разговор с тобом.* А он каже: *Ај, пошаљи ми једно петнестак примерака да поделим мојим пријатељима*. И ја му пошаљем. И он ме зове и захвали се. И прочита књигу. И другог дана, још једном се врати да чита књигу. Заспи. И остала му ова књига на јастуку. Отиш'о је Богу на истину са овом књигом поред главе. Ето, то је прича о тројици великана српских.

Добро Милоје, ето испричасмо ту причу, да завршимо опет са филмом. Да ли је ова прича о Артемију у том филму још једно зрно истине које ће да задржи Косово у Србији? Један је тамо свештеник рекао, Косово се вратило у Србију. У овом видео- прилогу ставићу линк доле да људи могу видети. Да ли је могуће овако вратити Косово у Србију?

Окупација: да. Капитулација: не!

Владика Артемије је рекао: *Окупација: да. Капитулација: не*. Косово је било окупирано пет стотина година, па је остало наше.

Кад можемо изгубити Косово?

Само ако би дошли неки сумашедши људи, а ја се бојим да ће људи који су заузели место Владике Артемија на то пристати. Они су (Теодосије, Сава Јањић и слични) први потрчали да приме косовска документа о чему имамо сведочанство.

Дакле, ако ми не пристанемо, могу они то да држе и годину, и две, и десет, и двадесет. У једном интервјуу Владика Артемије је рекао да је то релативна ствар. Дакле, најважније је, то је и Солжењицин у своје време говорио, не учествовати у томе. Знате, радите шта год знате, отимајте: отето проклето. Али ако ми то предамо, ако потпишемо и тако даље, онда је то друга прича.

Међутим, ја сам убеђен да нам је потребно да се Срби Богу врате. У једној од претходних емисија, када смо разговарали баш

овде, ја сам, ако се сећате, цитирао завршницу *Небеске литургије* Светог Владике Николаја.[122] Тамо је све казано. Потребно је само мало: да се Срби Богу врате, јер ако је Бог с нама, ко ће против нас?

Знате ко је био Голијат а ко чобанче Давид? Голијат је био сила, стрепеле су војске од њега. Али Давид са оном његовом праћкицом победи Голијата. Зашто? Зато што је био праведни, зато што је Бог био на његовој страни. А Богу је све могуће.

Ево, поче нам данас пост. Нека би Господ дао да што више Срба пости, да се што више Срба припреми за Свето причешће, да се што више Срба окрене Богу и ако будемо стали у Његов заклон, нема те силе које ће нас згазити, верујте.

Хвала Милоје. Био је ово грешни Милоје поново са вама.

Неки ме зову „грешник“. И у Нишу, на Сајму књига, неки духовити људи оној девојци која је водила промоцију моје књиге ставе тамо у најаву: Милоје Стевановић – Орешник (уместо Грешник). На питање што сте то учинили онај што је кумовао тој шали вели: „Они који имају уши да чују чуће: као што стрепе ове сатанске силе од *орешника* (нова руска балистичка ракета) тако ће и ови (екуменисти) кад буду видели шта кажу ови људи са којима је Милоје разговар`о, морати да смотају мантије и да беже.“

Значи ракета Милоје. (Смех)

Ако будете у прилици да се сретнете са оцем Стефаном у нашој катакомби у Торонту, поздравите га много и реците да је наша љубав према њему и његовом подвигу заиста неизмерна.

122 Реч је о емисији под називом Грешни Милоје – Артемије је свети човек (види стр. 269)

3. део

ПАСТИР ДОБРИ

Пастир добри живот свој полаже за овце.
А најамник, који није пастир, коме овце нису своје,
види вука гдје долази, и оставља овце, и бјежи;
и вук разграби овце и распуди их. (Јн. 10, 11-12)

Брука и срамота короновераца[123]

Помоз' Боī, драīи īледаоци, народе Србије и сви Срби, ма īде били у свеīу. Ово је емисија „Интервју" īродукције медијске куће Србин инфо и Центар. Моје име је Дејан Петар Златановић и имам часī да ми вечерас īосī буде īрави срīски домаћин, Милоје Стевановић. Помоз' Боī, īосīодине Стевановићу.

Бог помог'о и свако добро дао Вама и Вашим гледаоцима.

Прошле īодине нас је напустио, а хвала Боīу, īред Боīом īредставио Владика Артемије. Колико је īо īубиīак, одлазак Владике Артемија за нас, īубиīак у смислу за нас īравославце, али и за цео срīски род?

Арханīел Михаило уз Владику од извора до увира

Па, сад је велико питање, поштовани Дејане, да ли је пресељење Владике Артемија у вечност за нас губитак или добитак. Ја се лично надам да је он на добром месту и да ће нам помоћи из Небеске Србије. Иначе, кад сте већ заподенули тему око Владике Артемија, могао бих да кажем неколико интересантних ствари.

На дан игумана Пајсија и ђакона Авакума био је четрдесетодневни парастос Владики Артемију. Иначе, четрдесетница се у православљу, из познатих разлога, служи тачно у четрдесети дан, па макар тај дан пао и на Васкрс. Наравно, ово не важи за оне који су

123 Ова емисија се може видети укуцавањем на претраживачу: Bruka i sramota – o koronovercima koji na lice nabijaju krpu || Miloje Stevanović, srpski domaćin (5. 1. 2021).

се унапред прогласили за свеце или су то учинили њихови идолопоклоници, штимујући датуме смрти, удећи на тај начин њиховој души. Наш Владика је, иначе, испраћен од мноштва хришћана до свог почивалишта. Он није сахрањен у унапред припремљеним мазолејима, нити у велелепним криптама, како се то десило неким другим људима. Знано је да је Господ наш Исус Христ сахрањен у туђој гробници, у гробници Јосифа из Ариматеје, знамо где и како је сахрањен Свети Василије Острошки или, на пример, наша светитељка Параскева. Знамо, такође, како и где је сахрањен Свети Владика Николај или, рецимо, Свети Авва Јустин. Наш Владика је најскромније сахрањен на својој очевини, где је са својом духовном децом за живота подигао манастир који носи назив Нова Никеја. Испратио га је народ чистог срца и његова бројна духовна деца. Ја сам имао част, незаслужену, да се над гробом Владикиним опростим од њега и да прозборим неколико речи које ми је срце казивало.

Игуман Пајсије и ђакон Авакум уз Владику Артемија у дан четрдесети

Ја ћу Вам сада открити једну малу тајну. Свима је знано да је Житија светих, у оних дванаест великих томова написао, односно превео, Свети Јустин Ћелијски. У време оно, кад је блаженопочивши Владика Артемије био млади јеромонах, он је од свог духовног оца добио послушање да напише житије игумана Пајсија и ђакона Авакума. Ја сам о томе сабрао једну малу архиву доказа. Сама та чињеница по себи није ништа посебно (и други Аввини ученици су, вероватно, припомагали у том великом подухвату). Али оно што је занимљиво, то је чињеница да је четрдесети дан од упокојења Владике Артемија пао баш на дан кад СПЦ слави игумана Пајсија и ђакона Авакума. Они су, иначе, у неку руку, моји земљаци.

У Епархији рашко-призренској у егзилу не штелују се ни дан смрти ни четрдесети дан упокојења. То чине неки други људи који пројављују свеце унапред, иако та пројава не припада људима него Богу.[124]

124 О штимовању датума Амфилохијеве смрти читаоци могу сазнати укуцавањем на претраживачу: *Нови доказ наше тврдње да је датум Амфилохијеве смрти наштимован*, 7. децембар 2020 (Борба за веру).

И можда ће Вашим гледаоцима бити занимљиво још неколико чињеница које ћу изнети.

Владика Артемије се, дакле, преселио у вечност на Аранђеловдан.

Пре шездесет година њега је замонашио Свети Јустин Ћелијски, у навечерје Аранђеловдана, дакле уочи храмовне славе ћелијског манастира.

И још нешто, просто невероватно, на Аранђеловдан 1964. године, тада млади монах Артемије рукоположен је у чин јеромонаха у манастиру Крка, на дан храмовне славе тог манастира који је, такође, посвећен Св. Архангелу Михаилу. Њега је тада, иначе, замонашио потоњи владика жички Стефан, који је тада био владика далматински.[125]

Аранђеловданско јутро

На аранђеловданско јутро, сада већ минуле 2020. године, Владика Артемије је, заједно са архимандритом Варнавом, у ваљевској болници изразио жељу да обаве јутарњу молитву и да се причести. И они су обавили јутарању молитву и причестили се. Тог дана, пошто је он био у болници, а посете нису биле могуће, његова духовна деца су му, путем СМС-а послала поруку: *Драги и вољени Владико, честитамо вам 60 година монаштва, 60 година које сте украсили и испунили неуморним служењем Богу и роду у најлепшим монашким врлинама и на тај начин дали нама, вашој духовној деци, савршени пример живота по Богу. Желимо и молимо се Господу да оздравите и да нас радујете још много и много година својим благим очинским ликом. Ваша духовна деца*

И сад, он њима одговара, диктирајући архимандриту Варнави поруку, преко телефона, следећим речима: *И ви сте чеда моја, радост моја у Богу. Ваша верност и ваша међусобна љубав и братска слога дају ми смелост да скрушено могу казати – ево мене и чеда која ми даде Бог. Нека вас Бог све благослови. Ваш епископ Артемије.*

И после тога, иза његовог причешћа, негде испред подне, лекари су одлучили да га пошаљу за Београд. На том путу он је предао своју душу Господу.

125 Владика Артемије је био професор у манастиру Крка који је посвећен Архангелу Михаилу; након смрти Авве Јустина био је дугогодишњи духовник у манастиру Архангела Михаила у Ћелијама; био је игуман манастира Архангела Михаила у Црној Реци.

Како је процветала запустела Црна Река

Иначе, Владика је докторирао у Атини 1977. године, на тему *Тајна спасења по Максиму Исповеднику*. Исте године постављен је за професора Призренске богословије. Међутим, он се обратио свом духовном оцу Авви Јустину који му је благословио и, наравно, црквене власти су то одобриле, да напусти катедру професора и да оде у запустели манастир Црна Река, где су биле мошти Светог Петра Коришког, као што знамо.

Интересантно је да је и тај манастир посвећен Светом Архангелу Михаилу.

Црна Река, под духовним руководством оца Артемија, постаје један велики, огроман расадник српског монаштва. Ја сам за живота Владикиног у једној мојој књизи[126] објавио неке биографске податке из његовог живота. Чињеница је, заиста, да је он био велики обновитељ српског монаштва. И, наравно, да ме не би неко сада прогласио за идолопоклоника и клеветника, пошто сам такве етикете добијао од неких Владикиних прогонитеља, ја бих Вас замолио, ако ми дозволите, да пред Ваше гледаоце изведем неколико сведока чија сведочанства није могуће оспорити.

Први сведок, не знам да ли можете да видите, у ствари је наш патријарх Павле који је био епископ рашко-призренски пре Владике Артемија, одакле сваке године шаље *Извештаје са распетог Косова* Светом архијерејском Синоду.

И шта се догодило?

То је једна врло интересантна ствар.

Књигу *Извештаји са распетог Косова* је 2013. године, дакле три године по прогону Владике Артемија, несмотрено са благословом патријарха Иринеја, приредио Уређивачки одбор на чијем челу је био митрополит црногорско-приморски Амфилохије. У Уређивачком одбору су били епископ Атанасије, епископ Давид Крушевачки и тако даље.

И, шта се, у ствари, са овом књигом догодило?

Догодила се једна катастрофална грешка Владикиних прогонитеља, јер ово су сведочанства, ово су извештаји патријарха Павла, односно тадашњег Епископа рашко-призренског. Објавивши ову књигу, они су на тај начин потврдили све своје лажи, документарне филмове и писанија која су чинили клеветајући Владику Артемија

126 *Саврешења у СПЦ*, Ниш, 2014, стр. 333-384.

и покушавајући да одбране своју неканонску одлуку да га протерају са његове катедере и с његове Епархије без суда и пресуде.

И сад, интересантно је да ондашњи владика Павле у својим извештајима *пиши као црв*, што би наш народ рекао, да су манастири у Епархији рашко-призренској опустели. Дозволите ми да вам покажем, ево, на 377. страни књиге, тадашњи владика Павле каже:

Већ годинама нема прилива искушеника и искушеница, а ово мало монаха и монахиња већ је престарило и онемоћало. У три мушка манастира, по један свештеномонах, од којих је један близу 60, други близу 70 година. У два женска манастира по две старице монахиње преко 70 година. Ни у једном женском манастиру немамо духовника, сем у Сопоћанима, старца близу 80 година.

То је било, дакле, стање косовских светиња 1983. године.

Е сад, обратите пажњу, нешто касније, на страни 388, епископ Павле каже:

Како ће се одржати ови манастири, не видим начин.

Надам се да ће Ваши слушаоци запамтити ову реченицу. Дакле, Патријарх каже: „Како ће се одржати ови манастири, не видим начин.“

Међутим, Бог је нашао начин.

Питаће неко како.

Преко свог верног слуге, тадашњег јеромонаха Артемија!

И, гле чуда великога! *Извештаји са распетог Косова* из године у годину добијају једну светлу тачку, један мали пламичак наде који ће се полако, али сигурно распламсати у један силни, неугасиви, живи огањ вере Србинове.

Ја ћу то да поткрепим, на пример, следећом чињеницом. На страни 424. епископ Павле благовести:

У манастирима нема подмлатка... сем у Црној реци, сада поред оца Артемија, јеромонаха Јустина, ми имамо два монаха, оца Николаја и Амвросија, и двојицу искушеника, свега шесторицу.

Дакле, Владика Артемије је отишао у напуштен, запустео манастир, и ево већ их је шест.

И тако редом.

На страни 464. ове књиге стоје записане следеће речи, руком потоњег Патријарха, односно тадашњег епископа Павла:

Што даље, стање је у манастирима све теже и теже. Старији монаси и монахиње умиру, а млађи не долазе. У једном манастиру је један стари монах, у другом једна стара и болесна монахиња, у трећем две старе, болесне.

И сад каже:

У погледу броја братстава искушеника чини изнимку манастир Црна Река, где је прошле године замонашен један искушеник, студент теологије, те их је сада онде, поред оца Артемија, два јеромонаха, четири монаха и седам искушеника. Дакле, већ 16. То су млади људи, интелектуалци, који искрено желе монашки живот и труде се да га достигну. Све послове у манастиру раде сами, не запостављајући дубље упознавање јеванђељске и отачке науке, било полагањем испита на Богословском факултету, било читањем у манастиру.

Ето, тако је, дакле, Црна Река постала један источник живе вере која је напунила ову опустелу светињу, а затим почела да се прелива на целу Епархију рашко-призренску.

Препуњена Епархија рашко-призренска прелива се на Васељену

И зато бих, ако ми допустите, желео да пред Ваше гледаоце изведем још једног дивног сведока, а то је протојерej-ставрофор Душан Петровић. Он је био ректор Карловачке богословије до 2010. године. И он је дошао на имендан Владике Артемија, који је већ био протеран у манастир Шишатовац. И тамо је одржао једну беседу. И ако Ваши гледаоци укуцају на претраживачу: Душан Петровић на имендану владике Аретемија 2010. године, чуће из уста овог часног човека о подвигу који је учинио Владика Артемије.

У књизи „Сагрешење у СПЦ“ ја сам, у своје време, нека од тих сведочанстава забележио, па ћу само кратко да цитирам неколико речи ректора Карловачке богословије:

Кад је постао епископ, владика Артемије је изнедрио и излетели су као голубови из његовог окриља, под његовим васпитањем и под његовом духовном контролом, близу три стотине монаха. Питам ја вас, ко је у православном свету, не у СПЦ, који је епископ у православном свету могао да изнедри толико монаха за релативно кратко време. Тога нема. Нема, будите сигурни.

Још каже:

То је, господо моја, подвиг. То треба ценити, то треба поштовати и томе се треба поклонити.

И тако даље, и тако даље. Своју беседу он завршава овим речима:

Ваш владика, а мој школски друг Артемије и мој брат у Христу је јунак, борац чистог образа. Сигурно чистог образа! И он свој крст, који су му натоварили на леђа, достојно носи. И нека би му Бог помогао да га узнесе достојно тамо докле треба да га узнесе. И њега очекује само венац славе! А остали нека размисле шта и како раде.

И сад морам обавестити Ваше гледаоце, ако то нису чули, да су они, чувши ове речи Душана Петровића добро и мудро размислили шта и како да раде.

И знате шта су смислили?

Сутрадан по овој беседи сменили су ректора Карловачке богословије!

Јаох њима, до Бога милога погубише од себе бољега!

Следећи сведок који је о блаженопочившем епископу Артемију, те 2010. године проговорио, јесте дивни протојерej-ставрофор Сава Арсенић, чију беседу у манастиру Рукумији сваки ваш гледалац може чути, ако укуца на претраживачу „Беседа оца Саве Арсенића о владики Артемију“. И тамо ће видити да су окачена три дела, 1/3, 2/3 и 3/3.

А ја бих Вам само мало дочарао ту атмосферу из 2010. године, из манастира Рукумије, када отац Сава пред олтаром, на Светој литургији каже:

И сада, да видим Ристу, Зорана и Живка (то су световна имена пошто су они били школски другови: Ристо је Амфилохије Радовић, Зоран је Атанасије Јевтић, а Живко је епископ Лаврентије Трифуновић). *Срам их било! Осудиће њих цело српство, проћи ће њихово. Навалише на свог друга. Али да ли сте чули Зоране, Живко, Ристо, кад је отац Јустин рекао Артемију – а ти ћеш, мали, пострадати. И од кога? Од школских другова*.

Срамота, по ко зна који пут срамота Србинова. Дочекасмо да свештенослужитељи убијају браћу своју. Срамота! Срамота! И опет само срамота! Како се не стиде да корачају по овој српској, мученичкој и крвљу натопљеној земљи? Како може Зоран, дакле Атанасије Јефтић, *да гледа владику Артемија? Зоран издајник. А гледају врата у врата у Грачаници, једна у друга. Иза једних седи*

владика Артемије, утамничен под контролом шведског батаљона или чете, полицијом шиптарском, и не могу другу реч да кажем, Удбом српском из Србије. А колега гледа онако, ушалфован око врата, шта је он урадио своме другу.

Боље да се није ни родио.

За тог човека се може рећи, као што је Христос рекао за Јуду – боље да се није родио.

И тако даље, и тако даље. И завршава отац Сава:

Један је кратак овај живот. Сад ако треба, нека носе главу. Али, вечност нас чека.

Ето, то је још један сведок. Иначе, један моћан сведок је митрополит пирејски Серафим. Он је написао два документа. Од тога је једно отворено писмо написао Владики Артемију. У том писму митрополит каже:

Преосвећени, многопоштовани и љубљени браће, непоколебљиво верујем и са смирењем јавно објављујем, имајући двадесетогодишње искуство бављења црквеним правом, као црквеносудски истражитељ и секретар Великог црквеног суда грчке цркве, да је ваше цењено преосвештенство, сагласно божанским и свештеним канонима Светих Седам васељенских сабора, као и поменсих које су они потврдили, канонски епископ најсветије епископије рашко-призренске и косовско-метохијске, и поред постојања против вас донетих одлука од стране Синода и Сабора, без канонске оптужнице и прилагања стварних чињеница канонских истражних радњи и испитивања оптужнице, канонског суђења и одбране, и могућности правних лекова.

Дакле, он као човек који се двадесет година бавио црквеним правом и био члан Великог црквеног суда Грчке, каже да је дошла пресуда без суда и без суђења, без права на одбрану и тако даље.

Исто тако, митрополит китарски, такође Серафим, написао је писмо у коме каже:

Нажалост, данас нека духовна деца Светог Јустина... Деца Светог Јустина, који је објавио да се пад човечанства фокусира на три лица, на Адаму, Јуди и папи, не само да не усвајају речено од свог светог духовног оца, против свејереси екуменизма, него допуштају прогон и рашчињење њихових врлинског брата и исповедника, епископа, бескомпромисног борца против екуменизма, канонског епископа рашко-призренског, господина Артемија Радосављевића, без оптужнице, канонског суђења и одбране.

Могао бих још рећи да је чувени теолог, професор Теолошког факултета у Солуну, протојереј Теодор Зизис, почетком 2011. године оставио једно сјајно сведочанство које ће сигурно ући у анале православља, а у коме, између осталог, каже:

Случај прогона епископа Артемија је веома болан, али и пун наде јер нас поново враћа у време отаца, показује да живимо у времену отачком, у времену изазова. А велики отац цркве, који је данас прогоњен и понижаван, јесте косовски епископ Артемије за кога сам, чим сам сазнао за најновија догађања, схватио да следи пут Светог Јована Златоуста.

Братоубице, синье кукавице

Не бих желео да превише оптеретим Ваше гледаоце тим сведочанствима, као што су, на пример, сведочанство старице Косаре Гавриловић која се и сама недавно упокојила. О томе како и зашто су Атанасије и Амфилохије, како она каже, *постали кукавице*, и зашто су они били првоборци у прогону свог брата Артемија, а потом један па други били администратори, док нису рукоположили, односно довели на Владикин трон оцеубицу Теодосија.

У књизи „Изгубљено јагње“ ја сам то сведочанство старице Косаре, коју је објавило више часописа у земљи и у Америци, забележио и навео изворе где се то њено сведочење може аутентично видети од А до Ш.

Немамо времена за сјајна сведочанства, рецимо, проф. Љубе Протића, Предрага Драгића Кијука, др Животија Ђорђевића, проф. Смиље Аврамов, академика Србе Живановића, проф. Драгољуба Петровића, Стефана Каргановића, проф. Вишеслава Симића и стотине, стотине других.

Ко истину људи лудалом ја по прстима бију

Нека од тих мишљења и записе Ваших колега је те 2010. године, тада млади магистар, који је био асистент на крагујевачком Правном факултету, Зоран Чворовић, записао у својој књизи „Истина у случају владике Артемија“. Пошто се није могла сазнати истина о Артемију, покушали су да нам *уђерају веру у чуџуру*, што би рекли моји Драгачевци. Зоран је у тој књизи само навео оно што су озбиљни и одговорни људи у том тренутку рекли.

Знате ли шта се догодило?

Догодило се то да је Амфилохије Радовић послао писмо ректору Крагујевачког универзитета.

Друго писмо је послао Атанасије Јевтић.

Шта се, затим, догодило?

Свако може да прочита књигу коју објављују академик Коста Чавошки и др Владимир Димитријевић – *О случају Зорана Чворовића*. Свако може да укуца наслов ове књиге на интернету где је објављена у ПДФ-у, и видеће чудо невиђено, шта су урадили људи Зорану Чворовићу, захваљујући Амфилохију и Атанасију Јевтићу. Оставили су њега, његову породицу, децу и супругу без корице хлеба. Зоран Чворовић је добио отказ. Наравно, проћи ће доста времена и суд ће Чворовића вратити и он ће бриљирати, јер ће на том факултету докторирати. Сада је тамо већ и професор.

На страни 351. до 355. ове књиге налази се списак моћних интелектуалаца ове земље, међу којима су, рецимо, и протојерej ставрофор др Матеја Матејић, протојерej-ставрофор Хаџи Љуба Петровић који је тада био старешина храма Александра Невског. Ви знате за Матеју Матејића, да је један диван свештених на америчком континенту. И тако даље.

Да не помињем петиције које су потписивали хиљаде њих. Ја сам потписао једну петицију где је преко 15000 људи тражило од Сабора да преиспита своју одлуку о Владики Артемију, али наравно, Сабор је остао глув и нем пред тим вапајима српског народа.

Шћели д-уплаше мечку са решетом

Зашто су сменили ректора Карловачке богословије?

Зашто су Зорана Чворовића оставили без коре хлеба?

Зашто су, рецимо, мене екскомуницирали из цркве након тога што сам примио Владикину духовну децу под мој кров и на моје имање?

Зашто?

Да уплаше Србе!

И „уплашили“ су их.

Навешћу само три примера како су „уплашили“ Србе.

То је исто, као ови сад што плаше мечку с решетом, са короном и са маскама, али неће дуго, мени се чини.

На првој Литургији у Лозници, која је одслужена, под шатором, било је скоро 400 душа. Тада су послали три патроле полиције која је пописала сваки регистарски број аутомобила, да се знају власници који су дошли на ту Литургију, са намером, наравно, да уплаше Србе.

И како су их уплашили?

На следећој Литургији која је била кроз петнаест дана, било је свега 800 душа.

А трећа Литургија која се одржала у подјеличком селу Лозница, када је освештавана моја задужбина посвећена Светом Николи, било је 1.657 богомољних душа.

И ви ћете се сад чудити како знам да их је толико било. Па ми смо за ту прилику штампали флајер који је дељен као својеврстан благослов те светиње, која се тог дана освештавала, сваком ономе који је прошао кроз капију. И тако знамо да је заиста било 1.657 верника, не рачунајући унутра монаштво које се нашло у манастиру, које није прошло кроз капију, као ни послугу која је дошла пре него што су почели да се деле флајери.

Други случај је манастир посвећен Светом Јустину Ћелијском у Барајеву. Тамо је један мој пријатељ из Аустралије поклонио своју кућу и имање Владикином монаштву и литургије су служене у гаражи у којој је направљен импровизован иконостас.

И на једну од тих литургија, по налогу епископа шумадијског Јована, дошло је неколико свештеника из барајевске цркве, са двадесетак набилдованих момака који су тражили да се Литургија не служи и покушали да отму антиминс. Данашњи хорепископ Наум је рекао: *Литурђију морамо служити по сваку цену*. И када је један од барајевских свештеника полетео у олтар да смота антиминс, Бог је умешао прсте – он је, изгледа, вероватно имао неки инфаркт, срозао се на столицу, позеленео, облио га је зној... Ови људи су видели да са Богом нема шале, изашли су и тако је одслужена Литургија у Барајеву.

После тога, та гаража је постала претесна, направљена је огромна шатра испред где су се неколико година служиле литургије и по мразевима.

Данас је тамо, захваљујући верном народу, подигнута велика богомоља и она је постала претесна за народ који недељама и празницима долази на молитву.

Трећи пример је освештање цркве у Ариљу. Трубила је локална телевизија, епископи су говорили да је то јерес, да су то расколници, онда су бацали дрвље и камење на благочестиву породицу Стефановић. Они нису Стевановићи, него Стефановићи. Стицајем околности, то су моји кумови. Пошто је тај манастир посвећен Светом архиђакону Стефану, на дан освештања цркве они су организовали Литургију уз помпу, уз плакате и тако даље, у ариљској цркви. Нажалост, имали су врло мало народа, а реке верног народа су се изливале на то брдо изнад Ариља. О свим овим стварима постоје видео-записи на Јутјубу и Ваши гледаоци могу својим очима видети та збитија.

Незналице, сиње кукавице

Шта прогонитељи Владике Артемија не знају? Као да им је сврака попила мозак.

Они не знају да им се не вреди против бодила прћати.

Они не знају да се не може сакрити град што на гори стоји, иако о томе проповедају на литургијама кад читају Јеванђеље.

Они не знају да је народ свагда био и да ће бити чувар вере.

Они не знају да ко год се с народом судио, тај је парницу сагубио.

Тај народ је по шумама и горама, по пустињама широм Србије, српских земаља и васељене подигао преко четрдесет катакомбних светиња у којима је на светим литургијама, на богослужењима народа к'о на гори листа.

Слизала се два лоша g-убију Милоша

Прогнавши Владику Артемија и казнивши га, као што рекоше ови експерти, без суда, без суђења, без права на одбрану, они су се слизали са ондашњим режимом. То је био Тадићев режим и поднели су тужбу суду у инат Јеванђељу, јер у Јеванђељу стоји, кад хоћеш да однесеш дар свој пред олтар, па се сетиш да имаш нешто против брата свога, иди измири се са братом па онда дођи и принеси дар.

Они су, дакле, посегли за тужбом и потпис на тој гомили клевета и лажи ставио је, Бог да му душу прости, митрополит црногорско-приморски Амфилохије.

И ево, десет година суд не нађе ни трун истине од гомиле тамошњих клевета и измишљотина.

Ја кажем, што год више на овог праведника бацаше клевета и лажи, он је народу био све милији и дражи. Јер народ српски не чине фарисеји који иду на раскрснице да се Богу моле, да их виде људи, народ српски има једно префињено чуло за правду.

Он врло добро зна на које дрво камења лете, на које дрво оплавци лете: на родно дрво. Неће на јаловца нико да се трзне него на родно дрво, јер тамо има плодова.

И мр҃твоӣ се кукавице ѿлаше

И морам да Вам кажем једну тужну, жалосну и срамну бруку и срамоту, јер и мртвог Владику Артемија не могу да оставе на миру.

Тако је његов оцеубица Теодосије написао 27. новембра, дакле неколико дана по упокојењу Владике Артемија, Акт под бројем 805 којим забрањује помињање имена Владике Артемија под претњом одговорности за непоштовање истог. Дакле, он је то послао свим управама, манастирима и свештенству, јер су људи тамо, који су под његовом јурисдикцијом, осећали љубав, потребу да помену свог, до пре десет година, епископа. Срце им је то желело. И када је то зликовац чуо, он је одмах написао Акт. То је просто невероватно.

Дакле, они људи који уместо Бога проглашавају свеце, снимаће филмове, писаће књиге у којима се брише име Владике Артемија, као да уопште није постојао, као да ништа он није доле радио и тако даље...

Сила Бо҃а не моли

Међутим, када су протерали Владику Артемија, а протерали су га, о томе имамо видео-записе, силом шиптарске полиције и окупатора, а од границе на овамо преузела га је српска полиција – шта се догодило?

Пошто је на силу избачен са територије своје Епархије, нису му дозволили оно што је прописима СПЦ предвиђено – да остане у неком манастиру до своје кончине па су га протерали ван његове

Епархије. Тако су му одрешене руке па је цео свет постао његова Епархија у егзилу.

И сад ће неко рећи: *Па то није могуће, па то је супротно канонима*...

А ја бих понудио Вашем гледалишту само неколико примера да покажем да је то, заиста, могуће.

Са овим канонским питањем суочила се својевремено Руска заграничка црква, која је била прогнана од оног безбожног комунистичког режима, и онда су злобници широм васељене приговарали постојање и фукнционисање Руске заграничне цркве ван канонске територије.

Други пример је случај архиепископа кипарског Јована, који је услед варварске најезде Арапа крајем 7. века протеран са својим клиром и пресељен са острва Кипар на просторе у Малој Азији. И оци су, покренути Духом Светим, на Сабору одлучили да архиепископ Јован задржи сва канонска права са својим епископима и клиром у области у коју су избегли.

А трећи, нама близак, јесте пример нашег Арсенија Чарнојевића који је на територији на коу је избегао 1690. године у Сентандреји, у близини Будимпеште, подигао онај дрвени крст и седам цркава брвнара. Касније су Срби тамо подигли предивну варошицу и у средини те варошице имамо сада велики мермерни крст, а седам брвнара заменило је оних седам велелепних зиданих цркава.

Нажалост, сада већ три или четири те цркве нису наше јер нема ко да их издржава.

Шта се догодило?

На попису 1692. године у Сентандреји је било око 7000 Срба.

На потоњем попису, кад сам ја био на ходочашћу у Сентандреји било је, шта мислите, колико Срба?

Двадесет девет.

Прва Учитељска школа у свим српским земљама никла је у Сентандреји. Та зграда и данас тамо стоји. Наравно, празна.

Зашто се то догодило са Србима? Где су они?

Они су изгубили своје корене јер су изгубили своју веру. Издали су их лажни пастири. И кад су изгубили своју веру, ветрови ватикански су одували тај весели народ и ми смо тамо изгубили свој идентитет.

Ова три примера које сам навео потврђују општи канонски принцип да је у ванредним околностима икономија не само допуштена, но она је по том питању чак и одобрена и примењена на једном од Васељенских сабора.

Ми смо се бранили пред нападима што смо примили заграничне Русе 1921. године, на челу са митрополитом Антонијем, управо смо се бранили овим аргументима.

Међутим, прогонитељи Владике Артемија који су се, иначе, самопрогласили јеретицима, иако су у својим делима хвалили српско гостопримство у односу на Руску заграничну цркву, кад је Владика Артемије у питању, а прогнан је силом, то смо могли видети, онда је он проглашен за расколника.

Хтео сам да поставим питање у вези са Епархијом рашко-призренском и косовско-метохијском у егзилу. Зна ли се ко ће да наследи Владику Артемија?

Из доброг корена добри изданци

Зна се. Владика Артемије, полазећи од прописа, од праксе Православне цркве и од одредаба које су садржане у *Законоправилу* нашег Светог Саве, за живота свога је поставио четири хорепископа. Када се Владика упокојио и кад је прошла четрдесетница обелодањен је његов аманет, односно својеврсно завештање.

Ја сам стицајем околности дознао да је Владика вољу своју исказао при крају свог живота, непосредно, дакле пред само упокојење, диктирајући је у диктафон. Када су на Епархијском савету чули тај звучни запис у којем је за наследника предложио хорепископа Ксенофонта, онда су ова тројица хорепископа устали са радошћу и увикнули: *Аксиос*! А владика Ксенофонт је заплакао као мало дете.

Тако је сада настојатељ Епархије рашко-призренске у егзилу, први међу једнаким хорепископима, владика Ксенофонт.

Владика Ксенофонт је, иначе, човек који је завршио језичке студије. Колико сам ја имао прилике да с њим путујем у наше катакомбе у Америку и Канаду, да проведем с њим петнаестак предивних дана, видео сам да је, ако смо били у Риму, перфектно говорио италијански, ако смо били у Паризу перфектно је говорио

француски, ако смо били у Америци, одлично је говорио енглески. Видео сам како је комуницирао са неким Албанцима у авиону на шиптарском. Мислим да перфектно говори седам-осам језика. И још неколико врло добро. Друго, он спада у међу најбоље појце који постоје у СПЦ. Он има апсолутан слух и не знам да ли сте имали прилике некада да слушате његово појање, то је заиста задовољство. А друга његова карактеристика је да је то човек који има благост Владике Артемија.

Добротом и очинском љубављу је зрачио

О Владики Артемију бих могао да Вам причам данима, али постоји један аудио- запис игуманије грачаничке Ефросиније која је говорила о Патријарху Павлу. Она га је окивала у звезде. То Ваши гледаоци могу да нађу на Јутјубу. И мати Ефросинија каже: *Владика Павле* – он је већ тада био патријарх или се упокојио – *он је био диван*... И сад она објашњава његову скромност, како му је крпила кошуљу, како му је зашивала дугмиће, како је он мењао манжетне на кошуљи, а овамо је сва искрпљена...

Али, мати Ефросинија, онако у свој својој благочестивости и простоти, каже: *Али наш* (јер тада је Владика Артемије био владика рашко-призренски) *владика, колико он љубави има за монаштво, колико он љубави има за тај сиромашни народ*...

По плодовима његовим сам га познао

Ја Владику Артемија нисам познавао у време његовог прогона. Нисам га познавао лично, али сам познавао његово дело, познавао сам његову борбу за веру, познавао сам његову борбу против савремене јереси екуменизма, познавао сам његову борбу за Косово, за Србе на Косову...

И када су црноречки монаси одлучили да оду, јер је Амфилохије рекао: *Не може вама Артемије да буде духовни отац, ја ћу да вам будем духовни отац*, онда су они одлучили да напусте манастир, да крену у пустињу, да крену у шуму.

Стицајем околности, један од тих монаха је мене о томе обавестио, а ја сам рекао: *Браћо, ако вам није испод части да дођете под кров грешног Закхеја*, алудирајући на јеванђељску причу, *ево ја сам почео да правим једно етно село на пропланцима планине Јелице*

изнад Чачка и ја ћу то вама да уступим, да не идете у шуму. Тамо је било већ десетак, дванаест неких брвнара, полубрвнара, те старе српске архитектуре, јер је идеја била да се направи један музеј под отвореним небом. И тако су црноречки монаси дошли у Лозницу код Чачка и тако се, ето, десило да сам ја због те чињенице екскомуницира из СПЦ.

Радост је састрадавати са светим човеком

Али верујте ми, данас сам заиста, заиста, врло радостан што сам састрадавао са једним таквим човеком какав је био Владика Артемије.

Наш песник Милоје Дончић је 2010. године био на једној великој прослави у Грачаници и онда су га као веома популарног песника позвали да говори неку своју песму. На опште запрепашћење државне и црквене врхушке он је изговорио своју песму тада написану, под насловом „Прогонство епископа јужног". Ја ћу само да Вам прочитам последњу строфу:

Хиљаде штапова распуклим се друмом креће
Можете му отети сандале и бројаницу
Мртви ће живима палити свеће
Из монашких шума слушаћете посланицу!

Невероватно! Само из Лознице код Чачка, сваке године о Сабору црквено-народном, који се одржава најближе недеље дану цара Константина и царице Јелене, јер су на цара Константина и царицу Јелену црноречки монаси, у ствари, дошли у Лозницу, само се одатле сваке године шаљу посланице српском роду, не рачунајући посланице божићне, васкршње и тако даље...

Десет година касније, дакле, недавно кад се упокојио Владика Артемије, из срца Милоја Дончића исцурели су стихови. Прочитаћу само неколико стихова:

Видео сам ноћас твој саркофаг
Уз дугину вертикалу лагано се пење
Небеске се пале сијалице
Видео сам ноћас штап твој златни, господски светлуца
Кроз Јустинов пламен одозго ти светли лице!

И сад говори о његовим прогонитељима као инжењерима, пројектантима зла и тако даље... И песму завршава овим речима:

Видео сам ноћас руку екуменскоī ћаше
С ūерницом СИНОДА ūреко уīљен фреске милује ūелаше
Порūо НИКЕЈСКА, анђела белоī чувају ūе крила
Сијај ВЛАДИКО у свом сјају
Нека се звезде īрежу, īоре нема еīзила! (Из песме: *Свеūи свеūеномученик Арūемије Новоникејски*).

Ето, тако је песник Милоје Дончић доживео прогон владике Артемија и његову кончину.

Госūодине Сūевановићу, шūа је ūоūребно ūа да ūај раскол између Рашко-ūризренске еūархије у еīзилу и СПЦ буде окончан боīоуīодно? Иūак смо ми браћа и сви смо верници.

Наравно, наравно! Пазите, за живота свога, ја сам то објавио и у својим књигама, то је, у ствари, објављено и на сајту Епархије рашко-призренске у егзилу, те лажи које су они говорили: *Арūемије неће, Арūемије ūврдоīлав...*

Не! Владика Артемије је навео тамо неколико тачака које би могле представљати ћуприју преко које би дошло до заједништва.

Прва ствар коју треба учинити то је да се оно што је незаконито отклони.

Ко је починио безакоње?

Безакоње су починили они који су, супротно канонима, протерали човека.

Чиме?

Силом, шиптарском, окупаторском и силом српске полиције.

Тачка.

Дакле, нити му је суђено, нити му је дато право на одбрану. Где то има?

То је све супротно канонима и супротно Уставу СПЦ.

Е сад, треба имати снаге. Кад ниси тамо спровео поступак онда је требало да то покријеш другим средствима.

Мислили су: сведочиће лажно

Ми знамо ко је у то време био министар полиције и коме је окачен Орден Светог Саве. Онда је договор био – *Тужите га световном суду, ми ћемо то средити*.

Међутим, судије имају савест.

Знате шта, ја сам присуствовао за ове године више пута суђењима Владике Артемија. Сви сведоци оптужбе су практично били дивни сведоци Владикиног човештва, Владикиног јунаштва, Владикине части и Владикиног поштења.

А они су причали свашта. Испричали су да је он покрао паре, да има милионе у тој и тој банци. Владика је просто смирен човек па каже: *Па узмите, браћо. Ево, ја вам дозвољавам, све то што кажете да ја имам, узмите.*

Он је човек живео у *голубарнику*, у Бистричкој улици, у поткровљу у коме ја, у једном делу, нисам могао да се исправим. Владика јесте јер је нижег раста. У том поткровљенцету, у које се пело уз кружне степенице – једна врста мердевина – била је собица у којој је он исповедао оне које су се код њега исповедали, у којој је примао госте који су код њега долазили. То је била његова радна соба, то је била његова спаваћа соба јер је тамо смештен један отоман који је био довољан да се он опружи зато што је био човек ниског раста. А они су тада причали да владика Артемије има... Велибор Џомић је писао да има виле по Београду и тако даље.

То је невиђена брука и срамота. Владика ме примио под свој омофор. И моја супруга и ја смо се исповедали код њега. Ја сам одлазио код њега у Бистричку улицу, на исповести, и одлазио сам на духовне разговоре кад је требало. Он је имао на тој собици један прозорчић, отприлике какви су прозорчићи на оставама. Још му је била жалузина покварена, па је она била стално затворена, те је стога држао светло упаљено.

И ја видим, владика је блед, па онда видим да има потешкоћа када хода. И тако, једне прилике, ја кажем: *Владико, да ли допуштате да ја нешто предложим?*

Па, реците, брате Милоје, рече Владика.

Ја мислим да биste Ви морали сваки дан да идете у шетњу. Знате, у најстрожим затворима иде су људи осуђени на смрт, допуштена је бар једна шетња дневно, најчешће две, рекох.

Па брате Милоје, видите да немам иде, одговори он.

Јер у ствари, тамо у том малом дворишту где су неке бакице живеле, тамо су постојале неке шупе за угаљ које су оне издале нашим монасима, значи оцу Варнави, оцу Паладију, тој владикиној најужој пратњи и његов ђакон, тада Дамјан, данас јеромонах, спавао је у собици, веровали или не, од непуна три квадрата. Значи, само су могли да му стану кревет и његов лаптоп. То је невероватно. А ови остали монаси су били у тим шупицама које су они окречили, уљудили и тако... Двориште је било мало, премало.

Владико, знате, Господња је земља, велика је она, мора имати места за Ваш корак, поготово што није дугачак. Ево, ја прихватам да сваки дан дођем да идемо негде у шетњу, поред реке, у шуму, где год, наставих ја.

Немам времена, каже он.

Владико, ја ћу да идем са Вама у шетњу, иза Вас. А Ви се за то време молите или телефонирајте, нећу да Вам сметам уопште, упоран сам ја.

Али, браће Милоје, не могу јер ме боле кукови, боле ме зглобови, вајка се он.

Владико, ја нисам лекар, али нисам сигуран: да л' је старија кокошка или јаје? Да ли Ви имате тешкоћа да се крећете зато што сте атрофирали или је нешто друго у питању? Ја вам могу посведочити, кад су мене полицајци ударили колима и покидали мишић, кад смо бранили оне калуђерице у овчарско-кабларском манастиру, ја сам месец дана био имобилисан, значи, лежао сам, а после тога сам још месец дана ишао на штакама и кад сам завршио ту причу био сам као инвалид. Моји мишићи су атрофирали иако сам ја тада био још увек пун снаге.

И Владика је, веровали или не, монаси су се чудом чудили, прихватио ту моју молбу. И ми смо почели да идемо у шетње. Првог дана смо прешли двадесетак метара и дошли до једне клупице. Ја сам купио једно јастуче, ставио на ту клупицу и рекао: *Владико, седите мало, одморите се.*

И онда смо ту причали. И ја кажем: *За данас је, Владико, довољно.*

Била је то она Звездарска шума изнад Новог гробља до које смо ми аутомобилом ишли. Возио нас је о. Варнава.

А он са чуђењем запита: *Како довољно, двадесет, и тамо двадесет, четрдесет, педесет метара?*

Сасвим довољно. Ако се свакоī наредноī дана будемо ūомерали до следеће клуūе, значи ūо десеū, двадесеū меūара, ми ћемо за īодину дана да изађемо на ūри киломеūра, одговорих.

И заиста, он је толико био дисциплинован човек и изгурали смо док га обавезе нису одвеле, да је морао да иде на један дужи пут ван Београда, на близу два километра дневно. У време тих шетњи, ја сам такве бисере чуо да је то благо невиђено. Зато купим диктафон са намером да те бисере снимам. Али нисам имао храбрости да то учиним а да га не питам. Једне прилике кад је био гост у мојој кући (иначе, у мојој кући, за ових десет година, кад год је долазио у наше крајеве, он је ту коначио. Ја мислим да ће се то из његовог дневника видети. И то је интересантно – тридесет година Владика је, сваки дан, без изузетка, писао свој дневник), а мислим да је он у мом дому преноћио сигурно стотињак, можда и више од сто пута, ја и моја супруга се повучемо и само дођемо увече на вечеру у седам сати, а после вечере мало попричамо. И они су тамо, у ствари, имали потпун мир, као да су у манастиру. Ми нисмо били уопште ту да не бисмо реметили њихов типик.

Разīовори у рајским шеūњама

И ја кажем Владики да сам био у искушењу да почнем да снимам те његове бисере који су, напоменем, отишли у неповрат, јер то је просто немогуће реконструисати, али да нисам имао храбрости да то урадим без благослова.

И знате шта ми је рекао?

Брāе Милоје, ништа није добро радиūи без благослова. Али, ево, одсад имāе благослов, ништа немоūе да ме ūитāе, слободно снимаūе.

Од тада сам, у нашим шетњама, почео да снимам те разговоре.

Два пута сам с њим био у нашој катакомби у Америци. Једанпут три недеље, а други пут ту негде, ја мислим, око двадесетак дана. И ми смо тамо имали типик. Изјутра је била јутарња служба, па Литургија, па онда био доручак и онда смо Владика и ја одлазили у шетњу. И кад се вратимо он је радио свој посао, монаси су имали своја задужења, а ја сам био трут, имао сам благослов да „џабалебарим“, не радим ништа јер сам му испричао да имам идеју да напишем књигу „Изгубљено јагње“ у којој бих кроз дијалог деде и унука објаснио неке ствари људима који не разумеју овај

тренутак у нашој Светој Цркви, тако да сам био ослобођен прања судова и других послушања у манастиру. Верујте ми, ја сам тамо за те три недеље написао „Изгубљено јагње“, а све те шетње сам, наравно, снимио на диктафон.

Кад смо се враћали из Америке, осам сати је трајало путовање до Франкфурта на Мајни, ја сам му прочитао моју књигу. Тамо ми је један наш брат одштампао оно што сам ја исписао на компјутеру. Он је осам сати са таквом пажњом слушао моју књигу од корице до корице. И могу Вам рећи да је направио неколико исправки где сам ја цитирао Јеванђеље, али сам направио, преписујући, грешку. Он каже: *Не, брате Милоје*. Невероватно колико је тај старац био заиста крепак пун љубави и доброте.

Ви знате да је Патријарх Павле замонашен у манастиру овчарско-кабларском Благовештење, и он је сваке године тамо долазио на годишњи одмор инкогнито, што би се рекло модерним језиком. Значи, без знања јавности. Али је мени, сада и он покојни, архимандрит Георгије, игуман тог манастира, увек дошапнуо: *Милоје, супра долази на одмор Патријарх*. И он је служио у рано јутро литургије, али не као патријарх него без ђакона, без помпе, он је служио као обичан јеромонах. И обавезно после Јеванђеља је беседио, иако је овамо нас четворо, петоро у цркви. Он је беседио као да је огроман аудиторијум. И после тога смо одлазили на једну терасу, устакљену у манастиру Благовештење, на мало послужење. Неко је пио чај, неко кафу... А Патријарх нам је причао, одговарао на наша питања.

И заиста, ја сам уверен да је Патријарх био човек светог живота. Али, верујте ми, да је Владика Артемије, немам речи да искажем, просто, невероватан човек. Ако ми Бог буде дао дана, ја имам огроман материјал, из тих наших шетњи, где је садржан цео његов живот, од дечачких, школских дана, преко богословије, преко монашења и редом – направићу књигу.[127] Интересанто је то да он није осуђивао своје прогонитеље. У последњој беседи коју сам снимио кад сам одвео неке Србе из Америке, на неколико дана пред његово упокојење (гледали они моје емисије, разговоре, читали моје књиге, па су ме молили да их одведем код Владике. Ја сам тражио благослов и одвео их, то је било неколико дана пред његову

127 Бог ми је учинио милост па сам сачинио звучну књигу у дванаест епизода: https://borbazaistinu.rs/razgovori-u-rajskim-setnjama-otvaraju-oci-dusi-i-otkrivaju-novog-jova-stradalnika-na-pravdi-bozijoj/ део први – део дванаести. Такође је урађен транскрипт, па се штампана верзији књига у ПДФ-у може и прочитати: https://kmn.rs/gresni-miloje-knjige/

смрт, кад се видело да се гаси. Просто је пожутео као восак), он каже: *Сада ће изаћи књига, ове године се спрема књига поводом десет година проговора о свим нашим катакомбама, има их преко четрдесет. Из ње ће се видети како су настале те катакомбе, ко их је саградио, и онда ће се на тај начин зачепити уста свима онима који причају да је владика Артемије неке паре од косовске сиротиње узео и од тога градио катакомбе по Србији. Слава Богу за све. А ја сам нарочито захвалан мојим проговитељима. Док сам био у Сабору ја сам писао, али би све те моје иницијативе остале преласане, биле би стављене у фиоку. Овако су моји проговитељи мени учинили велику услугу зато што су ме протерали са моје територије и на тај начин, у ствари, су ми одрешили руке па се догодило, ето, да никне ових четрдесет и више катакомби у којима се чува семе наше свете светосавске вере. И то семе ће нићи и донети род у своје време, а већ га и доноси*.

Дакле, ово сам хтео да кажем – ако ми Бог буде дао дана, тај огроман аудио- материјал који имам, али сам га, за сваки случај, снимио на флешеве и послао на неколико континената, да се зликовци не сете па да ми то заплене, а ако не стигнем ја, стићи ће, ваљда, неко – моја је идеја да направим једну аудио-књигу где би ти дивни бисери били сложени хронолошки, почев од детињства до последњих дана, а потом и транскрипт (штампана књига), тако да остане дивно сведочанство једног човека који никад никог осудио није, али је био без компромиса када је вера у питању.

Благости, доброта и бескомпромисје

Али какав је то благ човек, какав је то духовник био!

Он има неприкосновен став кад је пост у питању и његово монаштво, значи држи пост и не само монаштво, него сви који смо његова духовна деца имамо правила по којима држимо пост.

И шта се мени догоди?

Позову ме на једну велику свечаност у Дом војске Србије, а домаћини су били професори једног факултета. Тамо су ме они запиткивали јер је то било, отприлике, оно време када људи нису разумели шта се то догађа око Владике Артемија. И ми смо тако причали, а у осам сати је почео програм, неки концерт. После тога су биле неке говоранције и доделе неких признања, плакета, захвалница и тако даље. И кад је било негде око једанаест сати, а

била је среда, није био пост, али је среда посни дан, почела је да се служи вечера. Мене су ови људи ставили у врх стола да ми укажу као, ето, неку част. Сад долази роштиљ. Наравно, кад сам се ја код мојих рођака налазио у неким глупим ситуацијама да они праве испраћај сина у војску кад је посни дан, ја упрљам онај мој тањир са неком салатом (ко ће сад у оној гунгули и гужви видети да ли сам ја јео или нисам). Нисам ја ту дошао зато што сам гладан.

Елем, кад сам се сад нашао у врх софре, и сад овде седи њих 20-30 људи, рекох себи да не саблазним људе, да их не ражалостим и ја се омрсим негде око 11[15], рачунам још 45 минута и пролази пост. Међутим, то ме заиста копкало. И кад сам први пут, у следећем посту, дошао да се исповедам код Владике, ја му кажем за тај догађај. *Ето, Владико, ја осећам грижу савести, просто нисам желео да уцвелим те моје домаћине и омрсио сам се.*

Знате ли шта је он мени рекао? Он није рекао – *Срам те било, знаш ли ти да је у среду Јуда издао Господа?* Не. Знате шта је рекао?

Браће Милоје, дивно је то што сте се потрудили да не ражалостите своје пријатеље. Велика је штета што сте ражалостили Господа.

Ја сам код њега у Бистричку увек одлазио и враћао се пешице. Тада нисам знао како сам дошао до куће, колико су ме та његова доброта, а истовремено и бескомпромисје, ганули. Сада ме више не би нико с пушкомитраљезом могао натерати да се омрсим свесно на посни дан.

Или, рецимо, једну другу ствар. Један његов бивши сабрат, његов прогонитељ, бездушно је написао јавни текст у коме га је избламио да пашче с маслом не може да поједе. И мене је то погодило. Он је мој духовни отац и ја сам сматрао да човек треба да брани жену и децу, да брани свој дом и да брани своје родитеље. Ако би неко дошао да окупира моје Драгачево, не би требало нико да ме мобилише, ваљда бих ја бранио мог оца или мајку, или гроб мога ђеда, или моју унучад.

Елем, овај човек је тако бездушно, дрско и безобразно изнео клевете и невероватне неистине о Владики Артемију. Три дана нисам ишао на посао и три ноћи сам писао текст за који сам мислио да је моје ремек-дело. Али ја ниједан текст у коме се помиње Владика Артемије никад нисам јавно објавио, а да нисам искао благослов. И сад, ја замолим Владику да ме прими и однесем тај текст говорећи *Ево, Владико, ја сам се потрудио да напишем ово. Осећао*

сам потребу да то учиним, па бих Вас замолио да то погледате, и ако биште Ви благословили ја бих га објавио прво на неком сајту, а затим и у мојој књизи која је тренутно у припреми.

И он каже: *Па у реду, браће Милоје, ево погледаћу ја то па ћемо се чути*. И тај рукопис је остао код њега.

Изјутра мене Владика зове рано, пошто устаје рано, има свој типик, молитву. И он ме зове рано и каже: *Браће Милоје, јесте ли устали*? Боже опрости, слагао сам, рекао сам јесам, а нисам био. Каже он: *Па ево, ако можете, дођите у десет да попричамо око онога што смо јуче разговарали.*

И ја одем са радошћу у десет сати. И он од корице до корице листа и показује ми где сам направио интерпункцијску грешку, где сам направио словну грешку и тако даље.

И ја сад трљам руке и мислим *Овај ће ме текст прославити*. Значи, ништа боље у свом животу написао нисам. Текст је био сажет, снабдевен аргументима, за сваку тврдњу сам ставио фусноте, навео извор... И кад је то излистао до задњег листа каже: *Браће Милоје, све ово што сте ви рекли је апсолутно тачно. Значи, немам једну трунку примедбе. Апсолутно је све тачно. И ја морам да кажем да вам се дивим, да сте ви такав труд уложили и ви, очигледно, нисте спавали две, три ноћи да ово напишете*.

И ја, пун среће, само што нисам полетео.

Знате шта ми је рекао?

Али, браће Милоје, ја бих нешто да вам предложим ако ви (он ми је персирао, не знам зашто, али то је био његов стил) *нећете да се замерите, ја бих имао један предлог.*

Ја кажем: *Владико, да се замерим ја на Вас? Па таман посла. Ја сам и дао текст да бих чуо Ваше мишљење. Само Ви реците шта је Ваш предлог.*

Ја мислим, сад ће то да се објави у часопису „Цар Лазар“.

— Спалите.

— Нисам најбоље разумео.

— Предајте овај текст оцу.

— Владико, ако сам разумео, значи да га архивирам, да га не објавим.

— Не да га архивирате, спалите, спалите!

— Нека је благословено.

— Хоћете да вам образложим?

— Владико, мени је Ваша реч довољна, ја знам, Ви сте мој духовни отац срцем, не формално. Значи, што ми кажете, то је за мене закон.

— Ипак ћу да вам образложим. Све је ово тачно, али ви не треба да се срозате на његов ниво.

Тај текст је написао, иначе, један епископ (Атанасије Јевтић).

— Ви не треба да се срозате на његов ниво. Јесте ви у том тексту рекли да је премудри Соломон рекао: Одговори безумнику на безумље његово да не помисли да је мудар. И ту сте Ви у праву. То је тачно, али сте превидели да је Соломон на једном другом месту рекао: Не одговарај безумнику о безумљу његовом да не би био и ти као он.

Разумете. И сад, замислите какве су то благе речи које вам он упути – то је поука за цео живот.

Или из приватног живота. Моја унука Јана удаје се и њој је духовник један од Владикиних јеромонаха. И пошто су се њени родитељи и родитељи младожење договарали око свадбе, око организације, венчање ће да буде у манастиру Светог Николе у Лозници, она упита свог духовника: *Оче, могу ли на паркингу, не у кругу манастира, него на паркингу, кад изађемо са венчања да нас сачекају трубачи и да... Ето, народ воли да заигра коло...*

А отац каже: *Па знате шта, ја то ипак морам да питам Владику.* Јер он је знао одговор, али ипак није хтео да их ражалости, него да пита Владику.

Владика каже: *Добро оче, а хоће ли њима ти трубачи свирати тамо на свечаном ручку*?

Каже: *Па свираће трубачи и још једна музика*.

Каже: *Довољно је*.

Није рекао – таман посла, трубачи пред манастир, него довољно је. И сад овај дошао између наковња и чекића: *Знате шта је рекао владика?*

Шта?

Довољно је.

Сви су са одушевљењем и са таквом лакоћом прихватили то, и онда смо, заиста схватили. Па пазите, мудрости треба: па то је света тајна, света тајна брака, којом треба да приступимо са страхом и трепетом. Па добро, сад тамо ћемо се и веселити и заиграти, али не морамо ту пред црквом да се бавимо тиме.

Просто, такав је то човек био.

Милоје, ако дозволите, ево већ сат и по разговарамо, причали смо о Владики Артемију доста и драго ми је што сте му посветили емисију. Ја сам сад чуо доста ствари о Владики које никад не бих могао да чујем. Ја сам вас и представио као српског домаћина. Живимо у временима у каквим живимо. Неко каже, можда су ово и последња времена. Мене занима, ево, ја вас питам и као српског домаћина и човека који се и у браку, хвала Богу, остварио и као супруг, и као отац, и сад као дека, је л' сте и прадеда постали?

И прадеда.

Е, хвала Богу, да дочекате и чукун унуке. Да ли имате поруку неку за све нас, како треба да славимо и Божић и крсне славе. Како треба у 2021. години да се понашамо, а да будемо достојни својих предака, своје цркве, свог православног предања и да се одбранимо од ове пошасти која удара не само на здравље, него, пре свега, на душу и на наш однос према свету?

Будибокснама

Дејане, ја Вас поштујем због тога што сте ви другачији у овом времену када су многе ваше колеге пале *страха ради јудејскога*. Морам да Вам кажем једну ствар, можда ћу разочарати и Вас и Ваше гледаоце, али знате како каже она народна: *Волео бих добре јавит гласе / но не могу, но како-но јесте.*

Знате шта нам се догађа?

То што се догађа у држави и у цркви то је невиђено, незапамћено, од Христа наовамо.

А шта нам се догађа?

Да нам свештеници, да нам епископи пишу акте, да нам забрањују да улазимо у цркве, да кажњавају људе који не носе маске, кумим вас Богом. И ми смо имали пред Васкршњи пост све оне празнике, имали смо полицијски час. Имали смо за Васкрс полицијски час! Наш народ у катакомбама се сналазио како је знао и умео, и ми смо имали пуне светиње за те празнике.

Али, шта је тужно?

Тужно је да се Литургије служе без народа. Ево, пре неки дан, још мирише на фарбу, изашла је из штампарије моја књига „Будибокснама“.

То је од речи – буди Бог са нама. Али моји Драгачевци кажу будибокснама. Е, у тој књизи се налази једна прича под тим насловом, али и једно поглавље које се зове „Короноверци“.

И сад ћете овде видети бројне епископе, митрополите... Је л’ се види, Дејане?

Да, да, види се.

И ова књига, као и све моје књиге, закачена је у ПДФ-у на интернету.

Погледајте ту бруку и срамоту!

Даље, овде је објављена Одлука коју потписује један од епископа, Теодосије из Рашко-призренске епархије, а којом се забрањује да народ долази у манастире на службе, у коме треба да се поштују социјална дистанца, маске и тако даље. И он није једини, да се разумемо.

А шта сам хтео да кажем у вези са овим короноверцима? Знате, у поднаслову стоји мисао Ива Андрића: *Лице, то је цвет на биљци која се зове човек. Човеково лице је најјаче осветљени и најпривлачнији делић света. Човек је створен по обличју Божијем. Ми смо боголика деца Божија.*

И сад, хоће да нам набију крпу, да уместо образа видиш крпу!

За име Бога!

И тих васкршњих дана ја сам се, рецимо, уочи Васкрса, као старац од 72 године, причестио кад се причестио мој праунук који је тада имао два месеца. Причестило се много људи тога дана, из те једне кашичице и нико тамо у те наше светиње не долази са маскама.

Знате, на сахрани Владике Артемија, ако сте видели видео-запис, колико је људи било, нико маску није носио.

И не верујем да је један био који није целивао крст и руку Владикину.

По теорији др Кона и сличних њему, требало би да је пола Србије поумирало. И сад, на четрдесетници кад смо били, на игумана

Пајсија и ђакона Авакума, значи, тешки народ је био, али ником није пало на памет да стави маску.

За име Бога, људи!

Па имамо ли вере?

Ма немамо вере ни к'о зрно горушичино.

Елем, тог дана, кад смо се ја и мој праунук причестили, тог дана је старац један који је старији од мене, могао би ми отац бити, он је надживео мога оца, прешао је 90 година, дошао из Драгачева са својим унуком који је већ зрео човек. Пошто тамошњи попови нису дали да се иде у цркву за те празнике, он је дошао, човек, да се причести. Унук га довезао, па је после дошао и за Васкрс, упркос полицијском часу. Како, то је посебна прича. Можда ћу Вам неком другом приликом испричати како су се људи сналазили да дођу на богослужење.

И сад, молим вас, ја сам тог старца снимио и покушао сам у овој мојој причи „Будибокснама" што веродостојније да пренесем његова размишљања. Пазите, старац, сељак од 90 година, такорећи неписмен али образован, јер како рече Владика Николај, *образован је онај који има образ*. Не знам да ли имате стрпљења, уместо ја да причам о томе, да Вам прочитам шта каже један неписмени драгачевски сељак.

Наравно, наравно.

Овако каже: „Будибокснама. Земајле су наше владике били свети људи, попови чувари вере и будни чобани над душама стада Кристова. Они су народ сабирали у цркве, у те Божје куће, коно што квочка сабира пилад под крила своја; позивали су народ на службе Божје, ђе народ на литурђијама одговара славећи Бога; зборили су да је литурђија састанак и разговор душа нашије з Богом; молили се с народом Богу еда би нас примијо за причасника Тајне Вечере Његове и да нам свето причешће бидне на исцељење душа и тела; светили су водицу и уносили благослове у домове наше, молећи се да нам та водица бидне на изцељење душа и тела и на прогнање нечастиве силе; учили нас да је крс сила, да је крс знамење, да је крс спасење и да најпрво кад се уиђе у цркву треба целивати крс и икону; да се чистимо од греова нашијег постом, покајањом и исповешћу; ишли на челу литија кроз села и вароши кад су наилазиле болешчине и коекаке невоље; читали нам Еванђеља о изљечењу

губавије, сакатије, ћоравије, глувије јербо је Богу све могуће, па и мртве да воскрсава. Ми смо с почтивањем целивали руке владика и свештеника. Њина десница је за нас била света, продужена рука апостолска.

Саденаке наишли неки лажњаци, неки говновањи, д-извинеш, посакривали се у мишје рупе. Уплашили се неког пишљивог бакцила па бране народу у цркву, на литурђију. Не даду да се целива крс и икона. Забранили свећење водице, причес и коешта. Ет, ономад, на Благовести и на Цвјети не даде поп наш у цркву. Вели, то је за ваше добро. Будибокснама! Први пут у мом вјеку ове двије иљаде и двасте, на ове велике празнике ниђе нико у цркву не може д-уиђе. Зато нам вако и јес.

Да сам умро кад помрје моја суврс, ове јаде не би ни знао. Е, мој брајко, кад би наши стари поустајали из гробова и вићели на шта су они што дођоше иза њи саспели, ома би се тамо врнули да не глају очима своијем ову бруку и срамоту. Да не глају како белајни Патријар наређуе да се цркве замандале и да се народу не да д-увиђе у манастире споради тога што мешто да веруе Богу – веруе неком доктору пореклом од оније што испљуваше, ишибаше и распеше Криста Бога нашега, и веруе некој мушкарачи за коју веле да су њени оци сатирали све што е србско. Још веле, ако не лажу, да е та жентурача содомуша, д-извинеш, и да су Патријар и неке владике благосиљали да она бидне баксем неки челник. Е, мој брајко, докле смо ми догурали. Да нас води неко ко ради нешто што не приличи ни оном керету што лежи нојна под салашом. Прича нам стари поп, Бог да му душу прости, како у књигама светиг пише да би се и пашчад од тог постићела. Будибокснама“ – каже тај старац.

Ето, питали сте ме како да дочекамо празнике.

За Васкрс нам нису дали да идемо у цркву. Ко се није снашао... Ја знам да је у манастиру у коме сам ја био на литургијама тих светих дана, и на Васкрс, народ долазио чим прође поноћ, пошто је то сећање на Господа који је рано изјутра васкрсао. Неки су ишли пешке кроз шуме, неки су се сналазили... Не могу да причам како су се сналазили, можда ће опет морати то да се ради.

Извините, извините Милоје, ал’ зар ћемо дозволити опет? Једанпут смо ту срамоту доживели. Ја сам против тога да други пут ту срамоту доживимо да више не дозволимо икад да нам неко

забрани за Божић, Васкрс или било кад, да уђемо у своју цркву и Боїу да се їомолимо.

Зар причешће није духовни лек? Па људи моји, Господ је губавце излечио, Господ је гадаринске бесомучнике излечио, Господ је Јаирову кћер пробудио, Господ је подигао сина наинске удовице из мртвих. Господ је васкрсао Лазара, брата Марије и Марте...

Људи, кумим вас Богом, зар ће Господ да отрује децу своју, са својом пречасном Крвљу и пречистим Телом својим?

Шта је сад у питању?

Ја немам ништа против да тамо неко ко је у содомском греху не верује у Бога и да верује у крпу. Немам, нека он то ради. Немам ништа против да то и неко ко, рецимо, велича протестантску филозофију па самим тим и протестанстску веру да ради то што ради. То ради и папа.

Боїоиздаја

Али да српски епископи не дају народу да уђе у манастир, на службу Божију, ради спасења душа својих и ближњих својих, то је просто невероватно.

Како бисмо то могли да дефинишемо?

Могли бисмо да дефинишемо као безбожје.

Могли бисмо да дефинишемо као издају вере.

Могли бисмо да дефинишемо као богоиздају.

И немојте да нам држе позе, да нам они тумаче Јеванђеље, када они у то не верују, а не верују самим тим што су ставили маску. У овој мојој књизи чудом ћете се чудити и крстом ћете се крстити ко је све набио маску!

Срам их било!

Сахранили су владику Милутина са шест људи! Овде има та слика. Са шест људи и то са маскама!

Је л' то заслужује један православни епископ? Да га сахрани шест људи тако што ће да туре маске.

Каже овај деда, у овој причи „Будибокснама": *Турију їоїī, каже, рукавице, рек'о би је їинеколоī, а јок їоїī. Турију крїу на образ...*

И он је, у ствари, тиме показао своје право лице: он нема образ. Његов образ је крпа, само што је досад он то крио. Сад је показао

своју веру, сад је показао да не верује у Бога, да не верује у Свете Тајне.

Дакле, ако неко у држави овој или оној каже *Уводимо ове мере...* Ама, човече стрељај ме, ма стрељај... Нисмо ми једини који смо пострадали за веру. Благо ономе ко...

Знаш шта каже Господ на Гори блаженства?

Блажени, прогнани правде ради и блажени сте кад вас испљују, понизе... мене ради...

Према томе, народе српски, да те поздравим са најлепшим хришћанским поздравом – *Христос се роди!*

Али заиста се Христос роди! Не заборавимо да се Христос родио у витлејемској пећини, у јаслама, и не заборавимо да је сахрањен у туђем гробу. Поменули смо то малопре.

Немојмо да правимо фарсу, немојмо да наседамо онима, што каже Његош, који *на три вере оком намигују, а ниједну право не верују.*

Немојмо да будемо лицемери.

Немојмо да будемо фарисеји!

Маните се људи, није вам то на корист и на спасење да се сахрањујете у велелепним криптама.

Неће нас спасити луксузне крипте него дела наша

Неће то да вас спасе, браћо моја, епископи, неће да вас спасе крипта.

Спасиће вас дела ваша, спасиће вас вера ваша, спасиће вас исповедништво ваше.

Како њих, тако и нас.

Ми смо негде и прошлог Божића, чини ми се, имали један разговор и тада сам мало унео забуне. Међутим, време сведочи да и онај разговор показује да смо видели мало даље од носа.

Хвала вам још једанпут, Милоје, што сте били гост наше продукције. Желим Вам све најбоље за Божићне и новогодишње празнике. Кажем да у овој 2021. години најзад се вратимо нормалном, а не да више подлежемо овој хистерији која ничему не води. Живот мора да иде даље, и да да Бог оно што је рекао владика Николај, да се најзад у 2021. години, пре свега, обожимо, онда сложимо, а дао Бог и умножимо. Да населимо ову земљу Србију...

Али Дејане, можемо ли се умножити и владати земљом, ако пропагирамо, како се... стално заборављам, како се зову ови што не сме да се каже да су педери и лезбејке?

Не могу они, упркос сили и упркос што владају Европом, пола премијера и министара по Европи, по свету су, како рекосмо...

ЛГБТ

Оно што би мој Драгачевац рекао, педери, не могу они да напуне земљу и да владају њоме.

Они могу да оскрнаве ову земљу.

Да је упропасте.

Да је завију у црно онако као што је то урадио онај безбожни народ у Содому и Гомори.

И ми сви знамо да је Господ хтео да поштеди Содом и Гомору да је било бар десет праведника. Но не би, но само праведни Лот и његова породица.

Нека би Бог дао да се сетимо Содоме и Гомора, да се сетимо шта нам доноси содомски грех, да туримо прст на чело и да размислимо!

Драги Дејане, кад је овај народ био свети, побожан, ми смо имали свете владаре и имали смо свете црквене великодостојнике. Грехови наши су нас сурвали овде где се сада налазимо, па нам је као казна Божија дошао комунизам, а после тога долази нам ово још црње од комунизма, а то је екуменизам. На њиној застави је писало – *Пролетери свих земаља, уједините се!* И видели смо да је та идеја пропала.

На застави ових екумениста треба да пише – *Јеретици свих земаља, уједините се!*

Ови што никако не могу да запамтим како се зову, не могу нам донети срећу. Да се обожимо, да се сложимо и да се умножимо...

Али знате кад ће то да нам се деси?

Кад испунимо оно што је у последњој строфи своје *Небеске литургије* написао Свети Владика Николај. Да тамјаном замирише земља Србинова, да се кроз Србију пролама *Алилуја*. Оно се још не пролама, али ко има уши да чује, чује тај звук из катакомбних светиња.

Свако добро, драги Дејане. Христос се роди!

И вама. Ваистину се роди! Драги гледаоци, с нама је био српски домаћин, господин Милоје Стевановић. Моје име је Дејан Петар Златановић. За народ, за Србију, ове године, у Призрену. Поздрав.

Владика Артемије: Праштам![128]

Др Ненад Чкоњевић, уредник канала ТВ „Данга“: *Добар дан и помаже Бог, господине Милоје. Хвала Вам пуно што сте нас примили у Вашем пријатном амбијенту. Приче са Вама су увек занимљиве и ја волим да диванимо. Надам се да ће се и ова прича допасти нашим гледаоцима.*

Добро дошао, драги Ненаде. Бог помог'о.

Хвала, боље Вас нашао. Кажите ми, прошло је већ четири месеца, ако се не варам, од како се упокојио владика рашко-призренски у егзилу, господин Артемије. Ви сте били његово духовно чедо, неко ко је и свој живот одредио у ових последњих пар година како сте се упознали са њим и како сте имали прилике да саживите са њим. Кажите нам пар речи о томе како је живео и како је завршио и шта је, по Вашем мишљењу, оставио иза себе Владика Артемије.

Срећа је упознати Владику Артемија

Имао сам срећу да упознам Владику Артемија након његовог прогонства из Епархије рашко-призренске, као и част и задовољство да његову духовну децу, пре свега црноречке монахе, примим на своје имање. И од тада је почело наше дугогодишње, односно десетогодишње сусретање.

128 Ова емисија се може видети укуцавањем на претраживачу: Владика Артемије је опростио својим прогонитељима и молио се за њих (8. 4. 2021).

Владика Артемије је био човек који је живео једним крајње аскетским животом до краја.

Једно време је провео у Бистричкој улици у једном, како ја кажем, *голубарнику*, у једном поткровљу које је имало десетак квадрата. Ја сам приметио да је он прилично убледео, да кад долази на литургије има тешкоће у ходу и онда сам му једне прилике рекао: *Владико, у најсуровијим системима политичким, затвореници осуђени на смрт, имају право на најмање једну шетњу у затворском дворишту. А Ви ни толико.*

Успео сам да га убедим и ми смо свакодневно одлазили у шетње. Ускоро сам тражио и добио благослов да на диктафон снимам наше разговоре у тим шетњама.

[...]

Ових дана сам испратио друго издање „Речника Драгачева“ у штампарију и сада сам се посветио преслушавању тих наших разговора. Надам се да ћу успети, ако Бог да, да за годишњицу његовог упокојења припремим једну звучну књигу. Сад треба тих сто сати сажети у неколико, па бих након тога направио транскрипт те звучне књиге, тако да ће и наши пријатељи, наши људи који су имали поштовања према Владики Артемију, моћи да чују уживо његов тихи шапат, те очинске поуке, па и његове шале, и из његових уста ће моћи да сагледају његов живот, од детињства, преко школовања, студирања, одласка са катедре професора Богословије у напуштен манастир у Црној Реци, који ће се касније претворити у један велики расадник српског монаштва. Црна Река је постала издашан извор из кога се обновило српско монаштво.

Архангел Михаило уз Владику од монашења до преселења у вечност

Владика се, иначе, Бог да му душу прости, упокојио на Аранђеловдан прошле, 2020. године. Ја сам последњу његову беседу, односно разговор са њим, снимио на неколико дана пред саму његову смрт.

[...]

А онда се десило да је неколико последњих дана провео у Ваљевској болници. С њим је био његов верни пратилац и духовно чедо, архимандрит Варнава, и он је увече уочи Аранђеловдана предложио архимандриту да позове манастир и да тражи да некако дотуре Свето причешће и каже да сутра поранимо, да одржимо јутарњу молитву и да се причестимо пре него што ће доћи визита. И тако се то и догодило. Када је визита прошла, одлучили су да га упуте за Београд. Међутим, он се у санитету, на путу за Београд, преселио у Царство Небеско. Дакле, то се догодило на Аранђеловдан.

Међутим, оно што ће вероватно за вас и за ваше гледаоце бити интересантно, то је да се владика замонашио у навечерје Аранђеловдана 1960. године, у манастиру Ћелије, код свог духовног оца Авве Јустина Ћелијског. И тај манастир је, такође, посвећен Архангелу Михаилу.

И још интересантније, просто невероватно, да је владика на Аранђеловдан 1964. године рукоположен у чин јеромонаха и гле чуда, у манастиру Крки који је, такође, посвећен Светом Архангелу Михаилу.

И још нешто да Вам кажем. После доктората у Атини и његове професуре на призренској Богословији, он је преко свог духовног оца добио благослов од надлежних и повукао се у црноречку пустињу. У то време манастир у Црној Реци бијаше запустео, остао без монаха. И да не верујете – тај манастир је, такође, посвећен Светом Архангелу Михаилу.

И, као што рекох, упокојио се на Аранђеловдан.[129]

Шта је сад интересантно за ту Црну Реку?

Децокрадице нису успеле

Црноречки монаси су одлучили да крену за својим духовником јер нису могли да се помире са чињеницом да неки моћници из врха СПЦ хоће им одузму право да им он буде духовник. Пазите, он их је породио, он их је духовно одгајио и сада неко (папин прстеноносац Амфилохије) хоће да се наметне да им буде духовни

129 Занимљиво је и то да је последња фотографија у животу Владике Артемија са народом и монаштом снимљена испод фреске Архангела Михаила на фасади манастира Св. Харитона у Сурдуку на дан његовог имендана 2. новембра 2020. (деветнаест дана пре његовог пресељења у вечност).

отац, па су одлучили да напусте манастир. И мени је Бог учинио милост, ето, да их примим на своје имање.

У последње време су изашле бројне књиге, снимљени филмови, написани многи текстови (о Косову) од оних који су званичници у СПЦ и око ње, а да се нигде не помиње име Владике Артемија. То је чудо невиђено. Дакле, човек који је тридесет три године провео у Епархији рашко-призренској и који је био обновитељ српског монаштва је „избрисан".

Ја ово не причам као неко ко је острашћен или неко ко је субјективан. Покушаћу да Вам пружим неколико доказа о томе. Али интересантно да су неки црквени великодостојници о себи снимали филмове, писали текстове, проглашавали себе косовским јунацима а да се у њином самохвалисању име Владике Артемија не помиње. Међутим, ја сам од Владике Артемија, и не само од њега, научио да се истина не може сахранити, заправо, иако је затрпају она још сјајнија васкрсне.

Шта је интересантно?

Истина се не веже

Најсуровији прогонитељи владике Артемија допустили су себи једну тешку грешку. Та грешка се огледа у књизи која се зове: „Епископ рашко-призренски Павле: Извештаји са распетог Косова". Вама је вероватно знано да је наш блаженопочивши патријарх Павле, пре него што је изабран за Патријарха, столовао у Епархији рашко-призренској. И поводом Патријархове годишњице ова књига је изашла 2013. године, дакле, три лета по прогнању Владике Артемија, са благословом патријарха српског Иринеја. Председник Уређивачког одбора је Амфилохије Радовић, а чланови Атанасије Јевтић, Давид Крушевачки и други.

И сад, шта им се догодило?

Догодило им се то да им промакне оно што ће потрти све оно што су они о Владики Артемију причали.

Међутим, у овим сведочанствима – извештајима Патријарха Павла – налазе се осврти на манастире и монаштво. И у свим тим извештајима налази се један болан јаук патријарха Павла који говори о томе да су манастири на Косову, у Рашко-призренској епархији, такорећи, запустели. Да сем неколико стараца и старица нема никога, да нема подмлатка и тако даље...

И сад, у једном тренутку, ево ја ћу овде да цитирам тај његов болни јаук, где он каже, рецимо, на страни 377: „Већ годинама нема прилива искушеника ни искушеница, а ово мало монаха и монахиња већ је престарело и онемоћало. У три мушка манастира по један свештеномонах, од којих је један близу 60, а други близу 70 година. У два женска манастира по две старице, монахиње, преко 70 година. Ни у једном женском манастиру немамо духовника, сем у Сопоћанима, старца близу 80 година."

То је, дакле, било стање манастира и стање монаха у Рашко-призренској епархији. Рећи ћу још и ово. На 389. страни ове књиге Патријарх Павле, односно тадашњи епископ рашко-призренски, каже: „*Како ће се одржати ови манастири, не видим начин."*

[...]

Међутим, Бог је видео начин!

Бог је послао свог верног слугу, тадашњег јеромонаха Артемија, који је напустио професорску катедру и дошао у црноречку пустињу.

И сад, на страницама ове књиге, рецимо 424. или 452, почиње да се у извештајима Патријарха Павла појављује један пламичак наде, један пламичак светлости. И ту ћемо видети да он каже: „У манастирима нема подмлатка, сем у Црној Реци, где их је шест."

Па ће онда у следећем Извештају рећи: „Стање у манастирима је све теже, сви су стари и тешко могу обављати послове, а подмлатка нема. Једино у Црној реци, где знају шта хоће и где је монашки живот и унутрашњи ред на висини." И тако даље...

Или рецимо, да Вам цитирам детаљ из још једног Извештаја: „Што даље, стање је у манастирима све теже. Старији монаси и монахиње умиру, млађи не долазе. У једном манастиру је један стари монах, у другом једна стара, болесна монахиња, у трећем две старе и болесне. [...] У погледу броја братства, искушеника, чини изнимку манастир Црна Река где је прошле године замонашен један искушеник, студент теологије, те је сада онде, поред оца Артемија, два јеромонаха, четири монаха и седам искушеника. Дакле, 16. То су млади људи, интелектуалци који искрено желе монашки живот и труде се да га достигну. Све послове у манастиру раде сами, не запостављајући дубље упознање јеванђељске отачке науке, било

полагањем испита на Богословском факултету, било читањем у манастиру.“

Ево, кроз ове извештаје Патријарха Павла видели смо тај пламичак наде који је засветлео из тог безнађа.

Шта се даље догађа?

Догађа се да та Црна Река постаје једна кошница из које излећу ројеви монаха и монахиња. Владика Артемије не спада у оне људе који снимају филмове о себи, нити у оне људе који себе проглашавају за неке „јунаке“.

Он није гледао у иконописачким радионицама својих монаха и монахиња како сликају његове иконе.

Он није дозвољавао да га проглашавају за свеца, нити је себи правио неке луксузне, мермерне крипте.

Он је радио на њиви Господњој.

Шта је радио?

Часни сведоци истине

Ја могу да Вам покажем моју књигу која се зове „Сагрешења у Српској Православној Цркви“. У тој књизи сам навео нека озбиљна сведочанства, неких озбиљних људи. Свако ко на претраживачу, на Гуглу, укуца Грешни Милоје, „Сагрешења у Српској православној цркви“ наићи ће на ову књигу и на све моје књиге у ПДФ-у где се налазе та сведочанства.

Међу тим сведочанствима налази се и оно протојереја-ставрофора Душана Петровића. То је један частан, диван старац, који је у моменту кад је изговорио своју беседу у манастиру Шишатовац 2010. године био ректор Карловачке богословије. Он тад, између осталог, каза:

[...]

(Види стр. 47. ове књиге)

Сутрадан је ректор Карловачке богословије смењен.

То је исти онај сценарио по којем је и моја маленкост искључена из цркве. Ко Владики Артемију или њиховој духовној деци пружи чашу воде, корицу хлеба или каже неку позитивну реч о њему, оста без митре, оста без камилавке, ако има камилавку, остаде без функције.

Елем, тиме сам хтео да кажем да се не може сакрити град што на гори стоји, како нас Јеванђеље учи. Дакле, не може се истина сакрити. Она се може, као што рекосмо, привремено закопати, али ће она још сјајнија васкрснути.

Ова беседа Душана Петровића може се видети и на Јутјубу. И ко уђе да види ову књигу, у фусноти је наведен тачно линк да се може чути та беседа уживо (укуцавањем на претраживачу: *Имендан вл. Артемија 02.11.2010 – Конак)*. То је заиста једно бриљантно сведочанство о овом човеку.

Друго бриљантно сведочанство о Владики Артемију пружио је протојерej- ставрофор Сава Арсенић у манастиру Рукумија.[130]

[...]

(Неке детаље из те беседе видети на стр. 50)

Ето, то су нека озбиљна сведочанства. Наравно, постоје и многа друга наведена у овој књизи. Али да не оптерећујем емисију и Ваше гледаоце. Ту је, рецимо, сведочанство митрополита Серафима Пиреjског, који је двадесет година био у Великом црквеном суду Грчке цркве. Па затим сведочанства митрополита Серафима Китарског, па проф. др Миодрага Петровића, па протојереја Теодора Зизиса, професора Богословског факултета у Солуну...

[...]

Имамо бројна сведочанства и видео-записе о томе старице Косаре Гавриловић, која је била предавач на Лондонском универзитету и на Универзитету Џорџ Вашингтон у Вашингтону, а која је оставила Америку и све што је тамо имала и дошла те живела у једној монашкој келији у Грачаници да би Владики била бесплатни преводилац на енглески језик.

Имамо, такође, по упокојењу Владикином, један предиван текст Стефана Каргановића: *Владика Артемије – омаж великом Христовом следбенику*. То се, такође, може видети на интернету.[131]

Проф. др Вишеслав Симић, који је био саборац Владике Артемија у време оно кад је Косово страдало, оставио је предивно

130 Та беседа је, у три дела, закачена на Јутјубу, и може се видети укуцавањем на претраживачу: *21.2.2010. О пројону Епископа Артемија беседи протојерej Сава Арсенић*

131 Стефан Каргановић: Владика Артемије – ретроспективни омаж великом Христовом следбенику.

сведочанство о улози епископа Артемија у преговорима о статусу Косова и Метохије у емисији Александра Шаргића и Игора Милосављевића.[132]

Џим Џатрас је био директор америчког Савета за Косово и он је заступао српске интересе у САД. Имали смо срећу, ми који смо то видели и чули, да усвојимо његово сведочанство на суђењу Владики Артемију. Знате, и врапци на Косову и у земљи Србији знају да је Владика Артемије протеран супротно канонима, супротно Уставу СПЦ.

О томе су многи умни људи писали, међу њима и покојни Кијук, о томе су писали, рецимо, професор права др Зоран Чворовић и многи, многи други.

Ослонац на лажна сведочења

Будући да су га неканонски протерали, а у то време су они припадницима режима Бориса Тадића качили ордење Светог Саве о врат, онда су братоубице ишле на другу солуцију, да народу „докажу“ да је Владика Артемије „крив“, па су поднели тужбу, на њихову жалост, и световном суду.

Суђење је трајало, као што знате, десет година. Они су рачунали да њихови сведоци морају да сведоче лажно против Владике Артемија. Међутим, када стану пред судију и када положе заклетву да ће говорити истину и само истину, а сви ти људи нису наивни, знају да међу Божијим заповестима стоји она – *не сведочи лажно на ближњеī своīа* – наде зликоваца су пале у воду. Био сам на многим суђењима и нисам чуо никога ко је једну реч рекао против Владике Артемија.

Џим Џатрас је два дана сведочио, и сва та суђења, односно сва та сведочења (саслушања сведока) су снимана. Ко буде успео да дође до тих снимака он ће показати овом свету ко је био Владика Артемије.

Имао сам прилику да г. Џатраса упознам после једног од тих суђења када је био на Литургији у манастиру у Љуљацима. После завршене Литургије смо седели у једном тамо салончићу, у једном ужем друштву, где нам је Џим Џатрас објаснио како се Владика Артемије заиста борио за српски народ и за Косово.

132 Емисија се може видети укуцавањем на претраживачу: Др Вишеслав Симић о улози Епископа Артемија у преговорима о статусу Косова и Метохије.

Ни после свега овога што се догодило са Владиком који се, као што рекосмо, недавно преселио у вечност, ми њега не проглашавамо за свеца, ми га не проглашавамо за „тајновидца“, за „лучинца“ и тако даље... То је Божији посао. Уколико неки прелешћени људи и неки велики лицемери не отму Богу тај посао, онда ћемо ми сачекати тај суд и њему ћемо се приклонити.

Скромност и побожност лице су Владике Артемија

Ми нашег поштованог Владику Артемија, кога смо доживљавали као заиста пастира доброг, нисмо сахранили у неким скупоценим криптама, нити смо на његову сахрану донели његове унапред припремљене „иконе“ (како су то чинили на сахрани Амфилохија Радовића – оп. аут.). На његовој сахрани није било никакве помпе. Он је отишао тихо, сасвим тихо. Онако како је и живео. Испраћен је са искреном сузом и молитвом оних који су у њему препознали пастира доброг. Он почива на својој очевини, у селу Лелић, у задужбину коју је подигао уз помоћ своје духовне деце.

И његово тело почива у близини његовог духовног оца, Авве Јустина, коме је он остао веран до последњег издиханија. Његово тело почива у близини моштију Светог Владике Николаја, иначе његовог суседа, јер Радосављевића и Велимировића кућа се налазе на једном истом избрешку где су се они родили у своје време. Удаљене су једна од друге неколико стотина метара.

Мени је припала, вероватно незаслужена част, да се последњи пут обратим свом духовнику, свом учитељу и свом веома драгом, ако могу и смем тако да кажем, пријатељу, крај његовог гроба, пре него што ће га прекрити лелићка земља: (Овде је уредник пустио видео-запис опроштаја поред гроба Владике Артемија, 23. новембра 2020):

„Збогом, предобри, драги и свети наш Владико.
Збогом, вољени Оче наш,
Ваистину: Добар рат ратова, трку сврши и веру одржа!

Нек је благословен пут којим хита душа Твоја у сретање свом светом духовном оцу Јустину Ћелијском коме си, један једини, остао веран до потоњег издиханија и у сретање свом светом духовном сину Харитону, новомученику косовскоме, кога си захранио хлебом са девет кора начињеним на њиви Господњој.

Почетком 2010. дође ми до руке Твоја белешка у којој, уз остало, пише: Гонитељи моји могу ме лишити епископског трона, чак и епископског чина, могу ме прогласити болесним, сенилним, чак и лудим... могу учинити многа безакоња... све ћу поднети с помоћу Бога. Ипак не могу ме натерати у загрљај папе, ни у наручје екумениста...

Неколико месеци касније, приликом нашег првог сусрета у манастиру Шишатовац, у време оно кад су Ти прогонитељи забранили да служиш Службу Божију, Ти рече: Не чудимо се томе, јер је казано да ће свако ко хоће побожно да живи у Христу бити гоњен.

Благо Теби, Свети Владико, што те на правди Бога гонише од Грачанице до Божије куће. Гонише, али не покорише!

Благо Теби што Те разбраћа у Цркви осудише без суда и суђења, ни за шта!

Благо Теби што Те братоубице десет година ћераше преко државних судова и не нађе се ниједан једини трунић оправдања за њихове клевете и лажи!

Благо Теби што Те братоубице и оцеубице са шиптарском полицијом и силом окупаторском избацише са Косова, у коме си обновио српско монаштво и напунио тамошње светиње монасима. А те светиње, до Твог доласка у Црну Реку, по сведочењу блаженопочившег Патријарха Павла, беху опустеле. Твојим братоубицама се омаче да та сведочанства Патријарха Павла несмотрено обелодане у књизи „Извештаји са распетог Косова“!

Благо Теби што даде све за Христа, а Христа ни за шта!

Благо Теби јер Те наткрили благодатни покров са Горе Блаженства на којој Спаситељ изговори: *Блажени ӣроӣнани ӣравде ради јер је њихово Царсӣво небеско!*

Благо Теби Свети Владико, благо Теби!

А благо и нама који имадијасмо срећу да с Тобом састрадавамо на Твом голготском путу.

Ми знамо, драги наш Авво, да таквима, као што си Ти, припада Царство Небеско!

Зато чуј и почуј прозбу нашу: моли Христа Бога за нас, за Твоју духовну децу, да опстанемо, да се обдржимо на светоотачком путу, да нас не поплаве екуменистички таласи у којима се, авај, подавише многи.

Опрости нам, Оче наш и Владико, због суза на овом привременом растанку с Тобом. Опрости. Знам да су нам сузе у овом трену непотребне.

Знам да треба да се радујемо, јер си се на дан Светог Аранђела родио за живот вечни.

Треба да се радујемо јер иза Тебе остадоше твоји духовни синови и ћери да чувају и сачувају семе светоотачке вере коју си дубоко засејао у њина срца и њине душе, еда би је такву, чисту и непоругану, с Божијом помоћи, предали онима што ће доћи.

Јуче су моји унуци и праунук дошли да се опросте с Тобом. А пре десет година, кад испратисмо Тебе и Твоју, с Косова прогнану, духовну децу, учинивши нам част доласком у госте, напунивши авлију дома нашега монасима и монахињама и испунивши срца наша радошћу неописивом, питаше ме, тада још нејака унучад моја:

— Деда, има ли данас праведника?

— Има, децо моја! Има! – рекох.

Данас нам Бог учини милост те под кров наш уђе праведник горостасне вере. Таквог Праведника, к'о што је Владика Артемије, моје око не виде под сводом небеским, од босоножја до ових седих власи. Он корача тесним путем који су пропутили наши Свети Оци. Јер, к'о што песник вели: *Ја ступам цвећа стазе / Којима је ноге мека / Нек по цвећу жене газе / А трње је за човека!*

А то што су га папини прстеноносци прогнали, исклеветали и у Марка прекрстили нека вас не збуни, децо драга. Једног дана ће вам се касти да он није Марко каквим хоће да га прогласе и понизе безаконици! Кашће вам се да он беше по храбрости Марко Краљевић, а по исповедању вере Марко Ефески нашијех дана.

Драги Владико, при нашем потоњем сусрету, ономад, на неколико дана пред Твоје пресељење у вечност, овде у Лелићу, кад дођох са нашим пријатељима – Србима из Америке – рекао си: *Благодарим Богу за све, али велику захвалност дугујем мојим прогонитељима. Да њих није било, моја мањинска реч би била прегласана и угушена*. Захваљујући њима ми имамо преко четрдесет катакомбних светиња у којима се чува светосавско семе које ће род родити и већ га рађа.

На крају те потоње, предивне беседе, Ти понови речи Светог Јована Златоустог, говорећи: *Слава Богу за све!*

Ваистину, оче наш, учитељу наш и свети Владико наш: Слава Богу за све!

Родио си се овде, међу овим лелићким вртачама, на којима подиже са својим духовним чедима ову Свету Нову Никеју, на очевини својој, упркос нечовештву наших прогонитеља који преко државних органа искаше да се забрани ова градња – што им не даде Бог.

Тако ниче трећа светиња у овом крају и сад, поред Светог Владике Николаја и Авве Јустина, народ српски имаде и трећег неустрашивог стражара на бранику вере.

Поред вас тројице и Свете Тројице екуменизам неће проћи! Неће! Неће!

Од Тебе, за ових десет година страдања, никад, ама баш никад не чух ниједну једину реч осуде за Твоје и наше прогонитеље.

Али од Тебе научисмо да се и за њих Богу молимо, еда би се вратили са пута злога – што нека би им дао Бог!

Нека Те Милостиви Господ приброји онима који стоје с десне стране славе Његове, да заједно с Њима славиш Оца и Сина и Светога Духа у све векове векова.

Нека ти је вјечнаја памјат, Свети Владико!“

***

Завештање Владикино

Владика је непосредно пред саму смрт оставио своје завештање у облику звучног записа. Поред њега је био, рекох, његов верни пратилац архимандрит Варнава који је толико љубави показао према Владики Артемију за све ове године његове старости. И Владика је у тој болничкој соби рекао, пошто му је тепао Ваки: *Ваки, ако да Бог да изађем из болнице, прва ствар коју треба да урадим, то је да направим тестамент. Али, дај ти оно своје сокоћало, за сваки случај. Ако се деси да не изађем ја бих имао неколио ствари да кажем.*

И рекао је неколико ствари које је отац Варнава снимио са заповешћу да то не сме ником рећи док не прође четрдесетница. Замислите.

И мени је отац Варнава испричао које муке Танталове је имао. Он је чувао те снимке, умножио их и оставио на разна места, плашећи се да му се нешто не деси, па да Владикино завештање остане необелодањено, а није смео ником да повери поштујући тај његов аманет.

И када је прошла четрдесетница, сутрадан је био Епархијски савет где је отац Варнава пустио те снимке.

У једном од тих снимака Владика опрашта свим својим дужницима и овога и онога света. Замислите. То је једна ствар.

Иначе, рекох Вам, никад једну реч осуде својих прогонитеља нисам чуо од Владике. Он је, заиста, био јагње Божје.

Такође, у том свом завештању он је предложио да за Епископа рашко-призренског у егзилу, ако је могуће, сложно изаберу владику Ксенофонта. Невероватно! А владика Ксенофонт је 20. септембра те године године, последњи изабран од четири предивна хорепископа колико има Епархија рашко-призренска у егзилу.

И сад су ми објашњавали како је изгледала та атмосфера, кад је отац Варнава рекао да има тај снимак. Они су са, наравно, дубоким поштовањем и пажњом слушали, а епископи су стрепели да ли ће да их задеси тај тешки крст. И у тренутку кад су чули Ксенофонт, они који нису Ксенофонт су скочили и викнули „аксиос“, а Ксенофонт је почео да рида. То је била, кажу, река суза. То његово ридање је трајало читавих петнаест минута. Он човек није могао ни сањати да то њему може да се деси јер је ономад изабран за хорепископа.

Био сам, по избору владике Ксенофонта, у свим катакомбама где је он служио. И ту љубав коју је у Кули изразио хорепископ Максим, дарујући му крст уз једну предивну, топлу беседу. Па рецимо ту љубав коју је изразио владика Наум у Барајеву, подаривши владики једну икону његове крсне славе. Па ту љубав и ту радост коју је изразио владика Николај у Лозници, кад је први пут дошао владика Ксенофонт... То показује тај дух који је засејао у ту своју духовну децу Владика Артемије.

Иначе, са оцем Ксенофонтом сам, тада је био игуман манастира, где и сада столује, био у вишедневној посети нашој катакомби у Мичигену коју су наши Срби подигли.

То је била моја друга посета тој светињи кад су неки зли људи порадили на томе да Владика Артемије не добије визу за Канаду, јер ми смо тада већ имали и у Торонту нашу катакомбу. Пошто је био планиран обилазак те наше катакомбе и неких Срба широм Канаде, онда је та незаслужена, част припала, између осталог, и мени, да са оцем Ксенофонтом, мојим кумом из Ариља Милошем и оцем Паладијем, проведемо седам-осам дана по тим местима у Канади, одоздо, од Лондона на граници са Америком, па горе до Отаве, уз

нашег путовођу, предивног оца Стефана, настојатеља катакомбног манастира у Торонту.

Сате и сате смо провели у тим путовањима. И тада сам се, заиста, одушевио том ерудицијом, тим широким образовањем... Ја сам знао да је владика Ксенофонт човек који је чврсте вере, знао сам да је то човек који у срцу носи јеванђељску науку и светоотачко предање, али сам се запањио кад видимо јелена, на пример, у оним шумама канадским, он прича као да је професор зоологије. Кад наиђемо на неке стене он објашњава да су то кречњачке или вулканског порекла, и тако даље... А посебно, кад смо слетали у Рим или у Париз, видео сам колико он језика зна. И после сам се распитивао и, запањићете се ако Вам кажем да владика Ксенофонт говори дванаест (!) језика. А интересантно је и то да је он човек који има апсолутан слух, и они који то знају сматрају да он спада међу најбоље појце у целој СПЦ. Да чујете његово појање на литургијама – то је, заиста, празник за уши, празник за душу...

Владика Артемије и деца коју му даде Бог

Иза Владике Артемија је остало преко две стотине црноризаца, монаха, монахиња, свештеника и ја се надам да ће то бити семе које ће одржати веру светосавску.

И чуда се догађају, знате. Када је Владика протеран, на територији Епархије жичке никло је четрнаест богомоља, манастира и испосница ЕРП у егзилу.

И сад је то једна чудесна коинциденција.

Ми знамо да је у Жичи, приликом крунисања брата Стефана, Свети Сава изговорио чувену беседу о правој вери и на тај начин подигао барјак православља међу Србима.

Када је тај барјак поклекао, када је пољуљан, у оно време када је усвојен конкордат у Скупштини, пред Други светски рат, тај барјак је подигао увис Владика Николај са својим богомољачким покретом. Из тог богомољачког покрета дошло је до обнове монаштва, и све те старице које сада умиру, рецимо, по Малој српској Светој Гори у овчарско-кабларским светињама, те *златице*, како је Владика Николај звао те девојке из богомољачких кућа које су примиле монашки постриг, цео свој живот су посветиле српском роду и Богу. То је, дакле, дело Владике Николаја.

А онда ће доћи време када екуменизам сатире то дело. Ја вам могу рећи да полако замире Мала српска Света Гора, нажалост, и да су и ту екуменистички пипци пружили своје краке.

Али, ето, у Епархији жичкој је никло, рекох вам, четрнаест тих богомоља, и то је вероватно по Божијем промислу.

Ви сте имали прилике да видите документ, кад смо раније радили ону емисију у вези са књигом „Речник Драгачева“, да је, рецимо, моја задужбина посвећена Светом Николају Мирликијском никла на некадашњим виноградима. Ја појма нисам имао о њиховој судбини. И ето, седам година после изградње манастира, преко једног универзитетског професора архитектуре, ја добијам документа из којих се види да су лозднички виногради били, по *Повељи* краља Милутина из 1303. године, метох манастира Хиландара. И да би чудо било веће, 1355. године, дакле у последњој години живота, цар Душан доноси *Повељу* којом потврђује тај метох манастира Хиландара и томе додаје још неко ловиште поред Мораве.

Дакле, ми заиста дубоко верујемо и то је Владика више пута, у овим разговорима исказао. Он ништа није планирао, он појма није имао шта ће се догађати. Он је човек који је себе предао у руке Господње, одсекао своју вољу и потпуно се предао вољи Божјој. И то што се догодило, да никне преко четрдесет катакомбних светиња, да се толики свет окупља у тим манастирима, просто је невероватно.

И то је, по мом дубоком убеђењу, заиста, заиста, по Божијем промислу.

Ми имамо проблем што смо потценили снагу молитве, знате, па су нам цркве, иако смо мислили да су нам преголеме, сада постале претесне.

Разбојници у покушају да униште кандило вере

Србин има један чудан, невероватан осећај или чуло, да тако кажем, за правду. Рецимо, у Барајеву су служене литургије у једној гаражи коју је један диван човек из Аустралије подарио Епархији рашко-призренској у егзилу. Сада је тамо направљена велика богомоља у коју сваке недеље долази по неколико стотина људи. Када је служена Литургија у тој гаражи, онда је дошло неколико свештеника из цркве из Барајева, по задатку епископа шумадијског Јована, са већом групом снажних, набилдованих момака. Хтели су да спрече служење Литургије, иако је то супротно Уставу. Прво

што је то приватно имање. Друго, Устав јемчи слободу вероисповести коју не може нико да нам одузме. И тада се десило да је један свештеник пошао у олтар да смота антиминс. И онда је Бог умешао прсте. Том свештенику је позлило, он се срозао на једну столицу, позеленео, облио га хладан зној. Највероватније да је имао неки облик инфаркта. Кад су они то видели, схватили су да имају посла са Господом и одустали су. Литургија је одслужена. И од тада до данас се она сваки дан служи у том манастиру. Када одете недељом, сва је срећа да су са горње стране прозори ниски, па ако није велики мраз онда може народ и из порте да прати Литургију. Толико људи има.

Црква у Лозници је постала претесна. Имамо срећу, кад је лепо време, да могу да се отворе врата па људи могу и у припрати и у дворишту да присуствују богослужењу.

Дакле, то је оно што је давно казано: *Ко се с народом судио, џарницу је саџубио.* А источни патријарси 1848. године су рекли: *Народ је чувар вере*.

Дакле, вера се не чува у згради Патријаршије.

Вера се не чува у епископским дворима, макар како они били сјајни, велики, луксузни.

Вера се чува у срцу рода нашега.

И то не може нико овом народу одузети.

Чекамо Божији знак

Дакле, што се Владике Артемија тиче, ми се Господу Богу молимо за спасење душе његове и чврсто верујемо да је он на добром месту и да стоји с десне стране славе Господње.

Све друго ће Бог пројавити.

А ови који сами себе проглашавају за свеце, што рече ректор Карловачке богословије, *нек виде шта ће и како ће*.

Не бих желео да правим никакве инсинуације, о мртвима све најбоље. Ја Вам могу одговорно рећи, као матор човек са овом седом брадом, за све Владикине прогонитеље који су се упокојили, и за моје прогонитеље значи, моју пресуду потписује митрополит Амфилохије, почетак процеса против мене потписује владика Хризостом (налог му је дао Иринеј Буловић). Најружније речи које су могле бити упућене мени, блаженопочившем Владики и његовом монаштву упутио је Атанасије Јевтић.

Али ја Вам кажем: свако јутро пред мојим кандилом, у мојој кући, и пред светим иконама, ја се Господу Богу молим за моје претке, за моје духовнике, за Владику Артемија и заиста, заиста Вам кажем, за све те наше прогонитеље. Нека би им Господ Бог помогао да се избаве. Владика Артемије је, дакле, непосредно пред смрт рекао да свим својим дужницима прашта и овога и онога света. То је човек који дисаше Јеванђељем, јер у Јеванђељу је казано – *Ако се молиш за пријатеље своје, каква ти је плата?*

Мислим да ће се ова књига коју намеравам, ако Бог да да је достоверим, назвати „Разговори у рајским шетњама“, да ће она показати каква душа и какав дух су били у том човеку малог раста, а пламене вере и огромне духовне снаге.

Колико је реално да један владика може да успостави, хајде да кажемо, паралелну цркву у односу на, рецимо, ову СПЦ?

Цркву не чине вуци у јагњећој кожи

Господине Ненаде, то што сте рекли је тачно, говорећи неисправно. Ако под црквом подразумевамо Патријаршију и јерархију, онда би се могло рећи да ту долази до неког разилажења, до извесног мимоилажења.

Владика Артемије никад није направио, нити покушао, нити имао намеру да прави никакву паралелну цркву. То је Епархија рашко-призренска СПЦ у егзилу.

Е сад, шта је црква?

Црква није Патријаршија у којој седе неки људи који папу зову *свети отац*, који папи целивају руку, који су од папе примили оне кардиналске прстенове и напрсне крстове, који саслужују са јеретицима, што све изричито забрањују канони. А каноне су донели на светим саборима Свети Оци.

Црква је један организам чија је глава Господ Исус Христос. Његови уди су апостоли, мученици, исповедници свете вере, лаос Божји, дакле народ Божји и јерархија.

Они који говоре о томе да постоји званична црква: лажу!

Не постоји званична црква.

Постоји само Једна, Света, Саборна и Апостолска Црква. Од те Цркве Владика Артемије никад није одступио ни за једну јоту!

Нађите у његовом понашању један детаљ да је одступио од светоотачког Предања, од Јеванђеља.

То нећете наћи!

А код оних који су га прогнали, наћи ћемо. Ја сам написао десетак оваквих, оволиких или мало мањих књига. То нису књиге (какве пишу „осакаћени интелектуалци“ – оп. аут.), то су сведочанства, то су докази о издаји...

Чеīа се īаметāан сīиди
īиме се сумашедши īоноси

Ми сада имамо ситуацију да нам се неки митроносци хвале како су пријатељи с папом.

Не може бити дијалога у лажи.

Ако исповедамо Истину, онда ми не можемо да, што би рекао Његош: *На īри вере оком намīиваīи а ниједну īраво не вероваīи.*

Ето, то је суштина.

Дакле, да не буде забуне – Владика Артемије није направио никакву паралелну цркву!

И ако питате монахе и монахиње коме они припадају, они припадају СПЦ.

Којој цркви?

Оној коју су нам у наслеђе оставили Свети Сава и наши Свети Оци.

Питајте сада оне који шурују са Ватиканом и са другим екуменистичким струјама, да ли они стоје на тој линији.

Није наше да осуђујемо било кога.

Знате шта, немам ништа против да се епископ тај и тај покатоличи, то је потпуно његово право.

Нека он то чини и свако други ко хоће нек то чини.

Али, ја нећу да пристанем на то.

Ја нећу да издам веру мојих ђедова и мојих прађедова и трудићу се да они који су моји ближњи, такође, сачувају тај завет и ту веру.

Амин.

Владика Артемије – Марко Ефески наших дана[133]

Владика Наум: *Срећан празник свима. Срећна слава брату Милоју. Ако он има нешто да дода, а увек има нешто корисно да каже, нека изволи.*

После Вас било шта додати било би разводњавање. Али могао бих да кажем то да заиста Господ уреди оно што је Свети Авва Јустин рекао: *У сваком безизлазу постоји излаз!*

И то је тај зрачак наде који нам пружа заклон Господњи, јер није узалуд казано: *Ко се у Господа узда, у високом заклону стоји*.

Дакле, наше зловремље које нас је затекло, претило је опасношћу да се православље потопи. Ви знате да је проф. Смиља Аврамов открила онај *тајни споразум* који су потписали папа, Сједињене Америчке Државе и Немачка, у коме једна од 11 тачака предвиђа да се *потпуно уништи православље*.

Не могу веровати да наши епископи нису знали за ту њихову заверу.

Али ако нису знали, ево сад знају. Па нек се покају!

Нек побацају папино прстење које су примили!

133 Ова беседа се може видети укуцавањем на претраживачу: Gresni Miloje Ne moze jare i pare 1.2.2020. У манастиру Светог Јустина Ћелијског у Барајеву на дан Светог Марка Ефеског кога породица Милоја Стевановића слави, поред Светог Николе и Спасовдана, настављајући тако оно што је започело Удружење грађана *Законоправило* у Чачку у време кад су се Чачани побунили против рушења вековног богослужбеног поретка, 2007/2008. године Господње у Епархији жичкој. *Законоправило* је, након прогнања Владике Артемија и екскомуникације Милоја Стевановића, утихнуло и напустило борбу, али Стевановићи нису могли да се одрекну Светог Марка Ефеског чувајући успомену на његово војевање против унијаћења, па га због тога сваке године славе у неком од катакомбних манастира ЕРП у егзилу.

Нека повуку своје бесрамне речи којима се обраћају папи са: *свети оче*.

Нека се врате своме роду, нека се врате Светом Сави и његовој светој Цркви.

То што владика Наум каза, ми заиста са љубављу морамо да им кажемо истину. Ако им не бисмо рекли истину онда бисмо их успавали у њиховој лажи.

Знате, наши Свети Оци су говорили, између осталог, и то да се *ћутањем издаје Бог!*

И сада када нам неки припишу да смо горди (на пример Атанасије Јевтић би имао обичај да каже да *онај луди Милоје – било би му паметније да ћути него што пише неке књижурине и зарђе тешке паре* – то је изјавио на Богословском факултету), а ми знамо да се ћутањем издаје Бог, онда смо дужни да сведочимо.

Шта да сведочимо?

Да сведочимо истину.

Ја ћу сада да вам одам једну малу тајну: будући да су ме искључили из цркве, мене и моју супругу је наш свети Владика Артемије примио под свој омофор. Након искључење из цркве, ја сам донео чврсту одлуку да ућутим, да утихнем и да ћутањем и трпљењем спасавам душу своју.

И ја сам тај свој наум исповедио код нашег духовног оца.

Владика ми је рекао: *Браће Милоје, човек треба да се смирује. Смирење је пут спасења. Постоји само једна ствар о којој не сме да се ћути: кад је истина у питању*.

Дакле, ми морамо сведочити истину јер само нас, како је Господ рекао, истина може ослободити.

Ми ових дана слушамо празнословље једног доктора теолошких наука. Знате, апостол је рекао за неке „преучене“ људе: *Говорећи да су мудри, полудеше.*

Овај човек већ трећи пут прича о томе како је Владика Артемије у расколу. Е сад, исти тај човек је пре неколико месеци изнео аргументовану тврдњу да су *сви епископи СПЦ које помињу Патријарха, а наш Патријарх помиње јеретика Вартоломеја* – каже он – *јеретици.*

А онда држи лекције Владики Артемију да је у расколу и да треба да се врати.

Коме?

Јеретицима?

И тај *високоумни* човек није разлучио једну елементарну ствар. Знате, није Господ узимао докторе теологије да му буду апостоли. Господ је узео рибаре, узео сељаке, и они су осветлили свет Истином Христовом.

То нису учинили доктори теологије.

Шта сад не зна овај преучени човек?

Не види, будући да је он духовно чедо Амфилохија Радовића, папиног прстеноносца. Њему је, као и Амфилохију, порасла крљушт на очима.

Само што они немају снаге да се покају па да им та крљушт, као Савлу, спадне, него и даље слепују.

И замислите то: доктор теологије не види оно што може да види последњи чобанин или чобаница који нису један дан ишли у школу: ови људи који су заузели београдску Патријаршију, они дакле протераше свог духовног оца (Авву Јустина), односно његову *Доїмаїшику* са Богословије.

Да ли је то чињеница?

Чињеница је!

Они протераше највернији духовно чедо Светог Јустина, Владику Артемија.

Протераше његову духовну децу.

Шта ради протерани Владика Артемије?

Ево, ми данас седимо овде након Литургије која је служена у светињи посвећеној Светом Јустину Поповићу.

То је разлика!

Ови изгоне Авву Јустина са Богословије, а владика Артемије диже храм Богу у славу и у част Светом Јустину!

Они прогоне духовну децу, духовну унучад Светог Јустина.

Шта ради Владика Артемије?

Он Аввином духовном унуку, свом светом духовном сину, диже храм Богу у Славу, а Светом Харитону (косовском новомученику) у част.

То је разлика!

Ту разлику може прост човек чистог срца да види што не види један доктор теологије.

Наш Владика је дочекао да му духовни отац буде светац и дочекао да му духовни син буде светац.

А ви који сте млади, који седите овде, видећете колико свечића у овом јату Владике Артемија расте.

Ја сам човек који се примиче излазним вратима овоземља. Али вам смем са овом седом брадом јемчити да ћете се чудом зачудити колико ће духовних горостаса израсти из овог јата.

Чуда се, људи, догађају. Па мени је жао што то ова наша несрећна браћа, наши сурови пријатељи, не виде.

Хвала њима што су они нас протерали јер они су нам највећи пријатељи.

Они су нас гурнули бесповратно у наручје Господње.

Ми немамо куд, они су нас истерали из Цркве наших ђедова.

И ђе су нас уђерали?

Уђерали нас право у наручје Господње и ми се сад грчевито држимо за скуте Његове.

Ми даље не идемо, нити желимо да идемо даље од тога.

Време ће показати да ће они морати једнога дана да признају свој грехопад.

Ето, причају да је Владика Артемије у расколу.

Будибокснама.

Па људи, јесте ли истерали човека из његове епархије?

Јесте ли га после тога истерали из цркве?

И сад вичете – врати се!

Па ми немамо никакав проблем: поништите своје безаконе одлуке и ствар је решена.

Не да вам гордост.

Е па не може и јаре и паре.

Не бој се[134]

Не бој се, мало ст҃адо – рекао је Господ.

Малочас са владиком Наумом размених неколико мисли па чух да се братство опет налази на мукама јер је и ова велика трпезарија постала претесна за децу Божију која налазе мир душама својим у овој светињи.

А онда ми се у мислима врати она слика из гараже када је двадесетак верника приступило Светој служби и када су наговорени епископом Јованом Шумадијским, свештеници из Барајева са оним набилдованим момцима дошли да отму антиминс.

И још као да чујем, тада је садашњи владика Наум био игуман овог манастира, а чреда је била на садашњем владики Максиму, када је у целој тој гужви игуман Наум рекао: *Оче Максиме, Литур҃ију ћемо служити ѻ҃по сваку цену!*

Ето оваплоћења речи Божје: *Не бој се, мало ст҃адо!*

Прогањали су нас!

Слали су на нас полицију!

Неке од нас су хапсили!

Владику Артемија и његову духовну децу су отерали, помоћу шиптарске полиције и окупаторских војника, а онда су их, са ове стране границе, којом су нам поделили Србију на Србију и Косово... Са ове стране „границе“ коју су издајници ове земље направили, наша полиција је Владику спровела даље, све до оног *голубарника* у Бистричкој улици.

И, заиста, када човек чита Јеванђеље и види како се Господ јавио у визији свом ученику Јовану на Патмосу и рекао му:

134 Ова беседа, може се видети укуцавањем на претраживачу ових речи: Грешни Милоје у Барајеву на Мратиндан, 24. 11. 2019.

– Не бој се.

– Како да се не бојим, Госпоѓе, тӣе силе?

– Не бој се, ја сам Алфа и Омеѓа.[135]

Шта то значи?

– Ја сам почетак и крај.

Дакле: *Ко се у Господа узда, у високом заклону ст̄ои.*

И ето, од оне гараже од пре девет година, стигосмо до овог духовног благостања које имамо, у коме су нам све наше катакомбе препуне. Слава Богу! Ја сам престао да их бројим, мислим да се примичемо броју четрдесет.

Дакле, деца хришћанска су у овој пошасти, у овој велеиздаји, у овој богоиздаји која је запљуснула београдску Патријаршију, нашла своје спасење. Излаз.

Где?

Тамо где је и казано, где су Свети оци рекли: у пустињама.

Дакле, прелепе, велелепне, украшене, топле, велике цркве постају све празније: *Празне цр̄вке, а п̄разне и душе* – како каже Свети Владика Николај.

Наше катакомбице се, милошћу Божијом, пуне. То нам не даје за право да се погордимо. Нама остаје дужност да се молимо за наше прогонитеље, јер је Господ рекао да ће нам изостати плата ако се молимо само за пријатеље своје, него да се молимо и за непријатеље своје.

---

135 *Не бој се, ја сам Први и п̄оследњи, и живи. И бејах мр̄т̄ав и ево сам жив ва вијек вијека, амин.* Тако рече Господ Исус Своме љубљеноме ученику Јовану у визији на острву Патмосу. Чега не бој се? Не бој се гоњења цркве од стране незнабожаца. Не бој се мучитеља који муче Моје верне на све стране. Не бој се царева који дижу гоњење на хришћане. Не бој се насилних велможа овога света који заслепљују људе страстима те не виде истину коју Ја донесох у свет. Не бој се ничега! Како да се не бојим, Господе! Кад је сав свет до зуба наоружан и окупљен против нас, малобројних и ненаоружаних, како да се не бојим? Не бој се, јер Ја сам први и последњи, алфа и омега. А све те војске наоружане против вас нису ништа до један пролазан вихор мртваца. Ја сам од пре времена и Ја сам после времена, пре почетка свега и после свршетка свега створенога, Ја сам. А они су сви закључани у један педо времена који сам Ја свакоме створеноме одмерио, и ван тога педла не могу се пружити. Не бој се, јер *Ја бејах мр̄т̄ав и ево сам жив.* Ни смрти се не бој. Ја сам пре смрти и после смрти. Смрт је слуга Мој, и Ја пустих слугу Свога у свет да Ми послужи. И Ја се предадох Своме слуги за три дана, и наредих му да Ме пусти, *и ево сам жив.* Ја сам власник смрти као и живота. Ја сам власник времена као вечности. Не бој се! Ва вијек вијека Ја сам жив. И ти ћеш бити жив са Мном. И сви они који Ми остану верни и не убоје се, биће живи са Мном. Не бој се, Ја сам – алфа и омега. Господе вечни и бесмртни, дај да ове Твоје свете речи вазда звуче у души верних Твојих кад год се подигне гоњење на свету Цркву Твоју. Да се не убојимо, држећи се Твоје десне руке. Теби слава и хвала вавек. Амин. (Владика Николај: *Беседа о Првом и Последњем, Живом*)

Јер непријатељи наши, како вели Владика Николај, су у ствари наши *сурови пријатељи.* Они нас терају из овог варљивог света у наручје Господње.

И што су нам непријатељи жешћи то је наше бекство од људи у наручје Господње чвршће, то је наш загрљај са Господом јачи и због тога, улазећи идуће недеље, ако Бог да, у Божићни пост, на нама остаје да се Богу молимо за све хришћане, па и за непријатеље наше. И да, притом, на све те клевете којима нас обасипају будемо смирени.

Знате, има једна дивна светоотачка прича о старцу који је био изузетно смирен човек. И сви су се чудом чудили како је могуће да овај човек издржи такве клевете, како је могуће да овај човек издржи такве псовке. Слушајући ту причу, ја сам у том старцу видео, смем то да кажем одговорно, нашег светог старца (!) – Владику Артемија.

Шта су све за њега изговорили, да је *ђавоиман*, да је *дроgиран*, да је *покрао косовску сирогињу* и тако даље.

А он је са смирењем ишао својим путем, а за њим стадо његово. Баш онако како каже Достојевски: *Кад идеш према своме циљу иди и не окрећи се на псе који лају поред пута, јер ако будеш са њима ратовао нећеш стићи до циља*.

Дакле, почех причу о том смиреном старцу, када се један дрзник, а тај ме подсетио на Атанасија Јевтића, решио да дође и да му загорча живот и да га натера, да га испровоцира, да овај мора да прекине са тим смирењем. И онда му је изговорио најгоре речи. Не знам да ли постоје горе речи од оних које је Атанасије изговорио на рачун Владике Артемија, али су ово биле још отровније речи.

А старац је ћутао. И када је овај испалио тај шаржер, пошто се припремао да га нападне као у оном *Стрмоглаву Артемијевом*, што рече Атанасије, тако овај старац прећута и на крају овај дрски, безобразни клеветник каже:

– За име Бога, за име Бога, како си могао да издржиш све ово што ти кажем?

А он рече: *А да си ти дошао и донео ми поклоне, а ја одбио да примим тај поклон – шта би се са тим десило?*

– Ако бисте га одбили ја бих га морао понети са собом.

– Ето, ти си ми донео пуну корпу тога што си ми изговорио, ја ти то не примих, твоје је.

И онда се овај покајао.

Дакле, то је један диван пример, а тај пример ми свакодневно гледамо код Владике Артемија и његове духовне деце, да трпљењем спасавамо душе своје.

Пошто ми је владика Наум у последњем секунду, пред ударац у звонце, рекао да треба да проговорим неку, ја се нисам припремио и због тога се плашим да не одужим.

Знате, кад су питали једног човека: *Да ли би могао ти на том и том скупу да беседиш?*

А он каже: *Па није проблем, само, реците ми колико времена треба да беседим?*

Они одговоре: *Није битно, колико год.*

– Ако може колико год, онда не треба да се припремам ништа, могу одмах. Ако треба да говорим 5-6 минута, треба ми најмање три дана да се припремим. Ако треба да говорим минут, без 15 дана не може да траје припрема – заврши он.

Пошто ја нисам имао времена да се припремим, а страх ме да не улетим у празнословље, ја ћу овде да ставим тачку и да захвалим владики Науму што ми је указао незаслужену част, да ја недостојан говорим пред дивним скупом ових сјајних, благочестивих, хришћанских лица.

Каже: *по лицу ћеш познати човека*. Ја заиста сад, гледајући ваша лица, видим да је благодат Господња на дому овом и на чељадима овим која се у њему окупљају.

Нека би свима нама наступајући Божићни пост био на радост и на спасеније душа наших.

Јер вера наша не би имала никаквог смисла ако не би имала циљ.

Једини циљ наше вере јесте спасеније душа наших!

Нека би нам Бог дао да се спасавамо!

Владика Артемије је свети човек[136]

Ненад СТАНКОВИЋ, Торонто, Канада: *Данас причамо са Милојем Стевановићем, званим Грешни Милоје. Ви сте чувени по много различитих области. Једна је писање, друга је задужбинарство, а и успешан сте привредник. Ви сте одличан познавалац покојног Владике Артемија. Имате његову заоставштину, колико сам разумео. Реците ми шта је за Вас од ових ствари којима се бавите најважније. А после да ми кажете како сте добили надимак Грешни. Јесте ли то сами себи дали или вам је дала црква?*

Да Вам кажем: када сам анатемисан први пут од стране државно-партијске врхушке због беседе коју сам одржао у београдском Сава Центру 1983. године када је огроман аудиторијум аплаудирао мојим речима а звиждао тадашњим руководиоцима у овој земљи, био је то почетак краја...

Шта сте Ви тада били?

Био сам тада секретар Партијског комитета у Драгачеву. И марксиста убеђени. Моје преумљење ће доћи касније, али не због тога што су ме они прогласили за непријатеља државе и партије него ради неких других околности због којих сам доживео обрачење и од бившег марксисте поставо верник.

Када сам се нашао на ветрометини, када су моји дојучерашњи такозвани пријатељи и другови морали да пређу на другу страну улице да се не би срели са мном, јер ће добити етикету *Милојевац*

136 Ова емисија се може видети укуцавањем на претраживачу: Grešni Miloje: ARTEMIJE JE SVETI ČOVEK (28. 3. 2024).

која је била врло непожељна по њихову каријеру, остао сам усамљен, па сам почео да се обрачунавам са собом, са својом идеологијом, са својим поимањем живота и света.

И дошао сам до закључка да су моји први учитељи умнији од многих оних академика и професора код који сам учио разноразне школе и факултете и да сам боље науке примио од мог оца, од мајке, од ђеда и тих старих људи.

Где нам је излаз

Тако сам дошао до закључка да нама, свакој нашој породици, друштву, спасење може доћи кроз три канала.

Један је да вратимо култ рада. Јер ми смо живели у једном прилично паразитском друштву у коме је рад био потиснут. Било је битно да имате лактове, да правите каријеру, а колико знате, колико умете, колико стварате било је мање важно. Ја никад мог оца и моју мајку нисам видео доконе. Никад.

Дакле, излаз за овај народ је да се вратимо култу рада и да дођемо на оно што нам је Господ рек'о: да *једемо хлеб у зноју лица својеīа*.

Друга ствар коју сам схватио: видео сам да упропашћујемо језик рода нашег. Ја сам у једној емисији објаснио да на Српској академији наука, испод *Срīска академија наука* написано ћирилицом, доле беше књижара *Паīирна крила:* ниједно слово ћирилица на улазу, у излозима нема. У средствима информисања поплава страних речи.

Дакле, дошао сам до закључка да тамо где се сатари језик, где се изгуби реч – тамо се губи народ.

Значи, ово прво што сам дошао до закључка да треба да реафирмишемо култ рада, покушао сам да *разорем једну браздицу* и то је овај КМН у коме смо данас. Кад сам отишао у пензију, иза мене је остало 140 радника, а почели смо посао супруга и ја, пре тридесет година, на 16,5 квадратних метара.

Ми производимо храну и имамо малопродају.

Да ли може да се каже да је ōо орīаник?

Не бих смео да тврдим 100%, али за ових тридесет година ја сам успео да направим један неформални холдинг са око 500

српских домаћина који производе најбоље што ова земља може да даде. Не могу да се закунем да он није користио вештачко ђубриво у производњи, рецимо, кромпира. Али тај кромпир који овде долази је на надморској висини где пламењача не може да ради, па није потребно да га прска. Значи, трудимо се да то буде што је могуће здравије. И то су људи препознали.

Елем, тај други правац да се боримо за речи, да се боримо за језик, натерао ме је да почнем да пишем. Ја иначе нисам никакав писац.

Напӣсали сте̄ двадесе̄т књӣга?

Двадесет две-три. Између осталог и *Речник Драгачева* због кога нисам спавао 4–4,5 године радећи по десетак до дванаест сати дневно у жељи да сачувам језик рода мога.

И трећи правац борбе за наш опстанак, за обдржање једне породице српске, народа српског, по мом дубоком убеђењу, јесте борба за веру.

Дакле, тамо где је Илија посто Алија, тамо где је Стево посто Стипе, тамо где је Стеван посто Иштван – тамо Срба нема!

Тамо су бивши Срби. Изгубио се идентитет. И не само што су то бивши Срби, него су и разбраћа. Нама нису, по мом сазнању, професор ће то сигурно боље знати од мене, по *голубњачама*, по тим јамама, *јасеновцима* и тако даље зла нанели Хрвати, они кајкавци тамо, него бивши Срби.

И то најбоље објашњава Симо Матавуљ у *Пилипенди*. Кад су људи за метар жита прелазили у католичку веру због несташице и глади у Петровом Пољу – Пилипенда није хтео. И кад је пошао да прода кокошку Пиргу, да би могао купити жени мараму да иде да се причести у цркви, јер је ону стару поцепала – прилази му Јово *Кљако* и каже: *Болан Пилипенда, ма прећи, бре, у царску веру да спасимо кућу до пролећа, па ћемо на пролеће д-изићемо из ове погани.*

Верна љуба

Е, нема бато. Нема изласка. Када верна љуба у једном тренутку превари свога мужа, учини прељубу, она више не може бити верна љуба.

Када неко напусти веру својих ђедова, када попљује гробове својих предака, када погази њихове аманете и њихове завете, ту повратка више нема.

Кад је Арсеније Чарнојевић отишао у Сентандреју будући прогнан са Косово – та прича нам се понавља кроз векове – имали смо 1692. године у Сентандреји на попису, који су тамошње власти организовале, безмало 7000 Срба.

Тамо је патријарх Арсеније подигао седам цркава брвнара и онај дрвени крст. Касније ће тај дрвени заменити онај мермени у центру Сентандреје, а оних седам брвнара ће прерасти у велелепне цркве. Ко је био у Сентандреји, видео је. Данас тамо, пошто су се изгубили језик и вера, имамо на потоњем попису тридесет Срба.

Обратите пажњу: године 1789. упокојио се мој праотац Стеван, по коме смо ми Стевановићи. Кад сам писао *Родословље Стевановo*, у тој књизи је наведен 1.141 живи потомак његов. Колико би Сентандреја, која је старија од Стевана скоро сто година, требало да има Србадије?

А она има тридесет њих!

Зашто?

Ја сам у причи *Рана звана Сентандреја* објаснио како је тамо слабила вера захвајући лажним пастирима, захваљујући лажним епископима. И ми данас тамо не можемо да чујемо српску реч.

Шта је најпрече

И сад сте ме питали шта је мени најпрече?

Неки научници кажу да је *Речник Драгачева* моје животно дело.

Неки привредници сматрају да је КМН који је саздан на зноју моје животно дело.

А ја мислим да је моје животно дело, Ви сте рекли задужбина, а Владика Николај би рекао *задушбина:* „за душу“. Бог ми учини милост да примим прогнане рашко-призенске монахе, духовна чеда Владике Артемија, и да стицајем околности касније подигнем ту *задушбину*.

Кад су неки моји пословни партнери изразили жељу да виде ту задужбину, ја их одведем горе. Каже: *Човече, ти си уместо манастира могао направити две робне куће!*

А ја кажем да нисам сигуран да ће ми овај манастир припомоћи да се спасем кад пођем Богу на истину, али две робне куће ме сигурно не би спасле.

Моја задужбина ми је отворила очи *пост фестум*, што би рекли ови који говоре модерним језиком. Значи: накнадно сам схватио да ја, у ствари, ту немам никакве заслуге.

То је све Божија промисао, а ја сам само био један слуга који је гурао колица на том градилишту Господњем.

Наиме, моји унуци су предали *Повељу* Владики Артемију на дан освештања цркве у том манастиру, где смо ми то имање и све грађевине које се тамо налазе подарили светосавском роду преко њега.

Седам година након тог догађаја, мени је један професор универзитета донео фото-копије *Повеља* краља Милутина и цара Душани (прва је из 1303, а друга из 1355. године), из којих се види да је то виногорије, на коме је никао тај манастир, био тим повељама додељено манастиру Хиландару као метох.

Кроз време, вероватно када је манастир Хиландар дошао у кризу, то имање је продато и то имање покупују моји земљаци из Драгачева, пошто са оне стране Јелице не успева винова лоза као што успева у Лозници. После Другог светског рата, кад је село систематски уништавано, ти виногради зарасту у купињаке, багрењаке, у шикаре. Невероватним стицајем околности, ја купим 20-ак тих бивших винограда, искрчим трњаке и почнем да правим етно село. И тамо сам донео неких 10-12 грађевина. Критериј је био да су старији од 100 година и то су углавном полубрвнаре и брвнаре. А потом је урађен пројект једног националног ресторана који смо намеравали да тамо направимо, пошто имамо логистику да то испратимо нашим производима.

Међутим, када су протерали Владику Артемија и његову духовну децу, опет стицајем невероватних околности, Бог ми је учинио милост, да сад ја то започето етно село поклоним прогнаним праведницима. И уместо да направимо ресторан, хвала Богу, направисмо цркву.

Преумљење

Добро, а сада Ваша борба за духовност и спас, како кажете. Шта је то грешност? Шта је грех? Како се постаје Грешни Милоје?

Кад сам написавао своју прву књигу под насловом *Казивања*, у којој сам описао своје преумљење... Преумљења су се догађала код многих људи. Да не будем погрешно схваћен. Ако се сетимо да је Савле био антихрист, па постао апостол Павле, значи није немогуће преумити се. И у историји Цркве имамо море тих случајева. Мени је Богу учинио милост да сам преумио. Хтео сам тај свој грех, своју заблуду идеолошку, коју сам јавно „исповедио", ту марксистичку *науку* којом су ме тровали, професоре да простите, Ваше колеге...

Проф. Вељa Абрамовић: *Три пута сам полагао марксизам.*

И сада, би било поштено да ја тај грех, ту своју забуду, у којој сам деловао јавно, да је јавно и исповедим.

Ту сам описао своје преумљење и практично јавно исповедио своје грехе.

Шта пише у „Казивањима"? Како сте, од секретара комитета, или не знам шта сте били, постали нека духовна особа?

Да Вам кажем, те две ствари уопште нису у узрочно-последичној вези. То што сам проглашен за *непријатеља државе и партије* помогло ми је да почнем да се обрачунавам са собом.

А ко Вас је проглasио непријатељем? Партија?

Партија, официјални органи. Другови из Централног комитета. Због тога што сам тамо рекао да ако ови који руководе земљом буду наставили тим путем, да ће нам се распасти економски и политички систем, да ће нам се у земљи догодити озбиљни социјални ломови.

Каже Душко Радовић – Ови што су нас довели довде, одвешће нас још даље.

Е, онда се догодило да је мој покојни отац, са којим сам ја имао исконске везе, изненада умро. Он је био сељак, али последња његова беседа је описана у тој мојој књизи и то веродостојно. То је било практично дан уочи његове смрти. Скоро невероватно да то може да изговори сељак са четири разреда основне школе. Из ње извире Предање које је он примио од својих предака надограђено његовим животним искуством.

Изненадна смрт мог оца ме је гурнула у наручје Господње.

Како?

Каже моја мајка да био би севап да се за покој Жаркове душе однесе прилог у неки манастир. Ја и моја супруга спремимо неке намирнице и неки новчани прилог и кренемо. Први пут у животу. Ишао сам ја у манастире, оно на екскурзијама, али овога пута из другог разлога.

И Бог уреди да то, кад смо оставили прилог у манастиру Ваведење у Овчарско-кабларској клисури, калуђерица која је била гостопримац отрчи те зовне игуманију. И сад мати Февронија, Бог да јој душу прости, инсистира да одемо у њихов салончић да попијемо кафу.

Она види да смо ми у црнини и види да смо очајни. Човек, када нема Бога у себи, он падне у очај. Јер ми смо до поноћи били с мојим оцем, на дан обетине, а ујутру кад је свањавало јављају ми да је умро. Просто, као гром из ведра неба. И сад ја објашњам игуманији како се то десило, па онда кажем да је он постио, пошто је то било у пролеће, у Васкршњем посту и да се причестио. Она устаде и каже: *Хвала Богу, спасио се.*

Она каже: *спасио се*.

Како може да се спасе кад смо га затрпали и то дубоко?

И сад замислите који је то промисао Божји: утрчава калуђерица и каже: *Мати, владика!* Тад је владика жички био Стефан. И он је тог дана освештавао темеље цркве у Расној код Пожеге. Кад Владика долази у неки манастир то се најави, па га народ и монаштво дочекује у шпалиру, па звоне звона. Међутим, кад је пролазио поред манастира он каже возачу: *Стани!* То ми после ђакон причао. *Ајмо да видимо шта ради Февронија*. И они улазе у порту, да нико нема појма да ће доћи. Кад га је ова калуђерица, која је ишла из штале са кофама где је музла краве, видела – она потрчи и сва избезумљена улети у тај салон вичући: *Мати, владика!* Ја и супруга, збуњени, устајемо да идемо.

А игуманија каже: *Седӣте, воли наш Владика да разго̄вара с народом.* И улази владика с којим ми остасмо два сата, при чему се он за покој душе мојег оца прекрстио више пута. Од та два сата сат смо причали о мом оцу.

И шта сам ја тада доживео?

Ево, ми се сад налазимо у овој просторији и замислите да су навучене непрозирне завесе. Ми видимо само донде. Даље ништа не видимо. Тог тренутка, мени се учинило да се та завеса одшкринула и да сам угледао зрачак светлости.

Има наде!

Овај човек каже: *Бо̄г да му душу про̄стӣ! Спа̄ће се!* Ова игуманија каже: *Ма спа̄сио се он, захваљујући Све̄то̄ј Тајни прӣчешћа!*

И ја од тада са супругом кренем полако из једног манастира у други. За годину дана, до годишњице мог оца, ми смо обишли скоро све веће манастире у земљи и ја сам био на Светој Гори где сам, у Хиландару, купио све књиге које су постојале у њиховој књижари и заменио моју марксистичку библиотеку духовном литературом. И за Васкрс смо се нашли у Светој Земљи, са једним дивним духовником, оцем Илијом. А то је посебна прича како се десило да баш с њим одемо на ходочашће.

Под свим тим утисцима и за тих годину прочитаним светоотачким књигама, обишавши стазе Христове, дошавши из Јерусалима, оставио сам једну белешку коју сам објавио у *Казивањима:*

Го̄спо̄де, у Тебе по̄верова̄о јесам.

Сад више не верујем.

Сад Те знам!

Дакле, кад дођете у позицију да препипате својим рукама и видите својим очима сва она места од витлејмских јасала до Голготе на којој је побијен Крст на коме је Господ распет; када видите шта су људи за ових двадесет векова учинили у славу Господњу; када дођете тамо над ону пећину где је Господ научио апостоле како да се моле: *Оче наш...* Над пећином храм, на зидовима дворишта и храма преко стотину мермерних плоча величине оних врата на којима је исписано *Оче наш* на скоро свим језицима света. И цео свет зна *Оче наш*, само ја један који сам учитељ, па после тога наставник, па после тога дипл. политиколог, па после тога ђак Радомира Лукића и Мирослава Печујлића на последипломским студијама Правног факултета, све знам ово што и професор зна: шта је рекао Хобс,

шта је рекао Хегел, шта је рекао Кант, шта је рекао овај и онај, а не знам *Оче наш!* Ej, човече!

Моја баба је била неписмена, а ја се чудим кад се она крсти, пребрисује и љуби иконе и шапће *Оче наш*. Знала и на србскословенском и на србском. И онда сам ја то све лепо исповедио тамо у том првом поглављу *Казивања* које сам и насловио: *Преумљење.* Тако сам дошао до закључка да ту књигу треба да потпишем као грешни Милоје. А на то ме *ѣурно* Свети Сава, пошто сам у Хиландару наишао на један спис који је он потписао као *Сава од свих најѣрешнији*. Па, човече, ако је он најгрешнији, ко сам ја?

Безѣрешна душа.

И онда се то *ѣрешни Милоје* „примило“, па сам више мојих књига тако потписао.

Значи сами себи сте̄ дали те̄ај надимак.

Да. То је било пре него што ће доћи ово време када је Владика Артемије протеран.

Глас о свето̄м Владики

Е сад, када сте ме питали за Владику Артемија: ја њега лично нисам познавао нити сам познавао његове монахе. Али сам знао Владикино дело. Знао сам његове беседе. Знао сам његова предавања, рецимо, у Солуну 2000. године. Прочитао сам његове књиге. Стицајем неких околности знао сам да је велики борац за чистоту вере. Знао сам да је велики борац за Косово. Касније ћу направити читаву серију разговора о тој његовој борби за веру и за Косово. Скоро нам је у гостима био Џим Џатрас, један сјајан амерички интелектуалац. Он је политиколог и доктор права. Доста је помогао Владики Артемију у лобирању и допринео да се та искривљена слика о Србима колико било исправи.

Елем, знао сам Владикину борбу и када је он протеран без суда, без пресуде, без иоле поштовања канона, црквених прописа и правила, без поштовања Устава и Кривичних правила Српске православне цркве, и тако даље, ја сам онда рекао сам себи: „Милоје, ако

је Господ рекао, *ако апостоле ућуткају камење ће проговорити*, ти си камен који не смије у овој ситуацији да ћути!“

И тако се десило, да стицајем околности, када су његова духовна деца одлучила да иду у шуму, како они кажу, за својим духовним оцем, да им пружим руку. Јер, када је Владика Артемије смењен, тотално неканонски, тог тренутка се родио Атанасије Јевтић у Грачаници, развалио фиоке, келије и тако даље. Владика Артемије није још изашао из Патријаршије у Београду, овај је „стигао“ у Грачаницу и све развалио. Сценарио је био припремљен.

Зашто се десило да је Атанасије Јевтић био први администратор на Косову, па после њега други администратор Амфилохије, које смо раније изузетно ценили и уважавали?

Братоубице, сиње кукавице

Најбоље је то посведочила покојна Косара Гавриловић 2009. године, значи пре него што је Владика Артемије протеран, у цркви Светог Јована Крститеља у Вашингтону. То је Руска загранична црква, тамо је старешина један диван свештеник, отац Виктор. Ускоро ћу објавити један разговор с њим.

Косара Гавриловић је на питање да објасни том народу што се догађа на Косову казала да смо ми имали Јустинову децу, значи владике Артемија, Амфилохија, Атанасија и Иринеја.

Знамо да је Иринеј Буловић давно отпао од свог духовног оца, протерао га, односно протерао његову *Догматику* с Богословског факутета и увео учење јеретика Зизјуласа.

А Косара Гавриловић каже: *Ова два дивна епископа (Атанасије и Амфилохије), који су се као прави српски епископи понели у нашем рату са овим сатанским светом, позвани су у Вашингтон.* Косара је иначе била позивана и у Белу кућу и у Стејт Департмент да преводи када дођу црквени великодостојници, јер је она побожна жена и знала је тај црквени језик.

И Косара сведочи да су Амфилохију и Атанасију рекли: *Господо, ево, имамо доказе да сте сарађивали са Младићем и Караџићем*. Изнели су факте и рекли: *Врата за Хаг су вам отворена.*

Али су им, каже Косара, понудили и алтернативу: да се упрегну у јарам америчке администрације. И они су, каже она, *постали кукавице*. То ја не измишљам. То сам објавио у мојим књигама, а извор је, значи, у неколико часописа, у којима је то Косино изла-

гање објављено 2009. године и на српском и на руском језику. О тортури над Владиком Артемијем још нема говора, он је протеран 2010. године.

И је л' вам сад јасно, драги Срби и сестре Српкиње, зашто је први администратор по прогону Владике Артемија био Атанасије Јевтић?

И зашто је други администратор био Амфилохије Радовић?

Мора да се изврши задатак које су добили у Вашингтону да не би отишли у Хаг!

Оцеубица

Ето, то је тужна прича о братоубицама! Веома је очигледно како су Тадићев режим и ови који су наумили Владику Артемија да смене припремали оцеубицу Теодосија.

То је посебна тужна прича коју сам описао у мојим књигама. Али, ово хоћу да кажем: имам један извештај – документ из Владе Републике Србије. У оквиру Рашко-призренске епархије налази се манастир Дечани, где је игуман био Теодосије.

И шта се догађа?

Цела Епархија добије око 190000,00 донације од чега су, пише у том Извештају, обновљене иконе у Грачаници, обновљена црква Козме и Дамјана, и тако даље. Теодосије, који је од тог колача ЕРП требало да добије једно парче, добија независно 4-5 пута више.

И он „оправдава" своје паре. Један од примера који ћу навести из тог Извештаја, јесте како он оправдава српске паре: то су новогодишњи пакетићи за децу. Е сад, пошто сам ја човек који има радњу која, између осталог, продаје фирмама те новогодишње пакетиће, а неко их дели за Божић, пошто српске фирме купују те пакетићи у вредности од – до, онда, према тој математици, у околини манастира Дечани има 24000 Србчића, што је врло „охрабрујуће".

Видите сад: Владику Артемија оптужују за „проневеру", као бајаги... Кад погледате како су прогањали Светог Јована Златоустог, кад погледате како су прогањали Нектарија Егинског, какве блувотине су на човека бацили... Међутим, Господ је пројавио и једног, и другог, и трећег, и петог. Сећате се шта су све накалемили Јовану Шангајском? Међутим: светац.

Дакле, познавао сам дело Владике Артемија и то је био разлог да не одћутим, па сам његову духовну децу примио на своје имање,

поклонио им га и све што сам тамо имао: стадо оваца, јато кокошки, алат од бушилице до трактора и тракторских прикључака, мотокултиватор... Ево вам то, браћо. И почео сам да возим храну сваки дан за ту дружину. Онда ће тадашњи игуман, отац Николај, рећи: *Браће Милоје, нећемо ми да будемо паразити. Ако можемо некако да дођемо до неке шерпе, лонца... ми ћемо да спремамо храну.*

И ми набавимо то посуђе, а онда Бог уреди даље: дође Србин из Крагујевца и догна комби брашна. Дође други, дотера шест џака црног лука. Дође онај, дотера неколико џака јабука. Онај дотера купуса... Источни патријарси су рекли: *Чувар вере је народ!* Значи, није Црква патријаршија.

Не чини Цркву бела пана и оне патерице и митре. Црква је организам коме је глава Господ Исус Христос, чији су уди апостоли, мученици, исповедници, народ Божји. И јерархија. А ови митроносци кажу: *ми смо црква.*

Ти си Црква?

Набио си митру, љубиш папи руку...

И ти си Црква?

Ти си Црква а кажеш да је *екуменизам наша насушна потреба*?

А Свети Оци кажу да је *екуменизам јерес!* Свети Авва Јустин каже да то није само јерес, него *свејерес*.

Ти си Патријарх, а био си митрополит загребачко-љубљански, кад правиш рекламу содомуши Ани Брнабић кад је одређена за мандатара српске Владе?

Тада је Биљана Ђоровић направила са мном ТВ интервју и дала тој емисији наслов: *Грешни Милоје против Содоме и Гоморе* (може се видети на интернету). Тад сам цитирао шта кажу Свети Оци, шта каже Свето Писмо о содомском греху. И испричао да сам из Свете Земље ишао на Синај кроз Содом и Гомору ђе није остао ни камен на камену, јер их је Господ згромио због тог греха. А српски Патријарх, односно тада митрополит, каже: *Ја лично и Црква немамо ништа против да Ви будете премијер!*

И слика се с њом, слике се објављују – прави јој рекламу. Уместо да је као српски епископ рек'о: *Ћери, ти си у тешком греху, немој да ти падне напамет да останеш у том смраду, докај се, иначе ћеш навући проклетство и на себе и на овај јадни народ.*

Кад погледамо *Номолоџију* Владике Николаја, кад погледамо те *моралне законе* о којима он говори, шта можемо да видимо?

Ја сам сељачког порекла и ко живи у тим руралним пределима, где сваког знаш у главу, можеш видети следеће: Ће је домаћин једне куће био безбожник, човек нечастан, био склон крађи, лажима и другом бешчашћу – та кућа се ускоро или кроз неколико колена затрнила, угасила. Ти гробови су зарасли у коров. Где је домаћин куће био благочестив и у благочестивом духу одгајио своје потомке, та кућа живи.

Из дела Владике Николаја ми можемо видети да су сва царства пропала кад су потонула у безакоње, кад су потонула у неморал, у гажење закона Господњег.

Ето, тако сам ја те монахе примио на то своје имање и тада ми се десило следеће.

Свето непослушање

По налогу епископа жичког Хризостома, Бог да му душу прости, архијерејски намесник шаље писмо у коме ми се налаже да под хитно откажем гостопримство рашко-призренским монасима.

И ја онда, знајући да је послушање битна полуга за моје или ваше спасење, почнем да се обрачунавам, до пред зору, са самим собом. Сад знаш да постоји и *свето непослушање*. Значи, нећу да те послушам ако ћу се тиме огрешити о закон Божији. И ја пред зору дођем до закључка: Поред Милостивог Самарјанина прође и свештеник и левит и Јанко и Марко и нико му не пружи помоћ. Пружи му онај човек који је чак био иноверан. Ко сад зна ко је био тај свештеник који није пружио помоћ мученику? А за Милостивог Самарјанина зна цео свет већ двадесет векова. И док буде света и века то ће се знати.

Онда размишљате, па кажете: Човече, свака српска кућа је имала гостинску собу – славску собу. У тој соби су били најлепши чаршави, најлепши ћилими. Тамо су мирисале дуње на шифоњеру. Овамо, на оном источном зиду су биле иконе и кандило. Тамо је било забрањено да ми, деца, таљигамо. Та соба се чувала за славу и када дође неки гост, путник, намерник, пријатељ да се смести ту да спава. Значи, свака српска кућа је гајила гостољубље. И ја сад треба да откажем гостопримство људима који немају кашику. Они су изашли из манастира само са оним крпама што су имали на себи.

И ја пред зору седнем и напишем одговор, мислим на седамнаест страна рукописа и рекох да нисам непослушан зато што сам само

тврдоглав. А јесам и тврдоглав. Него да ми савест и вера моја не допуштају то. И онда објасним. И у ствари, када се чита Јеванђеље, Месопусне недеље уочи Великог поста, неки га популарно називају *Јеванђеље о страшном суду* – види се шта каже то Јеванђеље.

Каже: стоји Господ и разлучује оне на леву и оне на десну страну. И онима на десној страни каже: *Уђите у радост Господара својега, јер гладан бејах нахраниште ме, жедан бејах напојиште ме, го бејах оденуште ме, невољник бејах под кров ме примиште, у затвору бејах обиђоште ме, у болници бејах посетиште ме.*

Кад, Господе?

Кад једном од моје мале браће учиниште – мени учиниште.

А онима са леве стране каже: *Идите ода ме тамо иде је јаук и шкрипут зуба у таму најкрајњу*.

Што, Господе?

Кад гладан бејах, не дасте ми да једем, жедан бејах не напојисте ме, кад у невољи бејах не примисте ме...

И тај обрачун који сам имао у то праскозорје и написао то писмо био је разлог да епископ Хризостом покрене поступак против мене за два „кривична дела“:

Прво *кривично дело* је што сам примио монахе на своје имање, о свом трошку, о свом љебу и води и соли, на своје имање. Значи, ништа се ни у ког нисам *опреб'о* ни за жуту банку.

И други мој грех: имали су *крунски доказ*: фотографију где ја палим свећу на Литургији коју је служио Владика Артемије који тада није био рашчињен. Он је само био протеран, али је још официјелно био у чину владике.

Кадија те тужи, кадија ти суди

Дакле, једно *кривично дело* је то што сам примио монахе, а друго *кривично дело* је што сам се молио са Владиком Артемијем и његовом духовном децом.

И онда дође искључење из цркве. Један од судија у првом степену је био неки поп Милан из Пожеге. Читали сте га у новинама, ухватила га полиција у Мрчајевцима кад је шверцовао дрогу из Албаније са својом „љубавницом“, а љубавница му био вероучитељ, мушкарац, у штиклама, нашминкан и тако даље. У моменту кад је он био један од мојих судија није се знало за те његове склоности. Бог је то открио после неколико година.

А онда у жалбеном поступку у другом степену председник Великог црквеног суда је био Амфилохије Радовић. Онај о коме смо малочас говорили. Судије су Иринеј Буловић и Фотије весели, који је Иринејево духовно чедо. Он је био тада епископ далматински. И два професора, дивна човека, по мојим сазнањима. Лично их нисам упознао, али имам пријатеља који је њихов пријатељ и који ми каже да су они честити људи. Један је Раша Поповић, професор Богословског факултета и тада старешина цркве Ружица на Калемегдану, а други је Драгомир Сандо, такође професор Богословије и благајник исте те цркве. После неколико година ја сам у једној књизи приказао тај инсерт из новина кад су их оптужили за крађу: да су они, тобоже, украли из цркве толико и толико килограма сребра и злата, што стварно није истина.

Људи који немају душу а имају моћ и средства информисања, могу да кажу шта хоће.

Пошто сам примио ту духовну децу Владике Артемија који је тада био протеран у Шишатовац, једне прилике сам, са калуђерима из Лознице отишао тамо на Литургију. И кад смо ми, по завршеној Литургији, прилазили да узмемо благослов, онда ће неко од калуђера рећи: *То је наш брат грешни Милоје*. И Владика каже: *О, ви сте тај. Хајде да попијемо кафу*. Тад сам се упознао са Владиком. Његова духовна деца су већ 2-3 месеца била на мом имању а да се ми уопште нисмо познавали. Тек од тада је кренуло наше заједништво. Владика је, потом, до своје смрти, за тих десет година у избеглишту, сигурно преко сто пута ноћио у мом дому.

Рајске шетње

Друго, он је по прогнању из Шишатовца имао један собичак, три са три, у Бистричкој улици у Београду, који је имао прозор, као на шпајзу, али са покваренoм жалузином, па му је било светло упаљено и дању. Зато је био блед. Друго, није могао лако да стоји, атрофирао је. И ја једне придике кажем: *Владико, молим Вас к'о Бога, ваљало би да сваки дан шетате*. Он одговори: *Браће Милоје, немам услова за то. Прво, немам времена. Друго, немам где. А треће, све и да та два услова постоје ја не могу да ходам, боли ме...* А ја опет: *Владико, за ово, прво, мислим да има где, јер је велика земља Господња. Ако немате места у Бистричкој, ја се прихватам, добровољно, да сваки дан идемо у шетњу, негде где год желите:*

поред реке, у ливоду, у шуму... Што се тиче да немате времена, предлажам да се Ви за то време молите или да телефонирате, а ја ћу да идем за Вама да вас одбраним, ако неко куче хтедне да вас нападне. А што се тиче тога да не можете, верујте ми да можете. Ја сам имао повреду када ме је полиција ударила колима док сам бранио калуђерице које су прешле под Ваш омофор, па су онда направили оцесаду у том манастиру... То је друга прича. И онда сам ја био имобилисан месец дана и видео да од човека који је био прилично виталан, постанете слаби, атрофирају вам мишићи.

И Владика пристане те ми почнемо да шетамо. Одабрали смо Звездарску шуму више Новог гробља, више Богословије. И сваки дан, у пет сати по подне, ишли смо у шетњу. Први дан смо ишли до прве клупе. Купио сам једно јастуче. Кажем: *Владико, седите*. И он седне и сад треба да идемо даље, а ја видим да он не може. Кажем: *Довољно је за данас, прешли смо двадесет метара. Али ако будемо сваки дан помицали до следеће клупе десетак метара, за годину дана ми смо прошли 2-3 километра дневно и више нам и не треба.*

И заиста, он је толико био дисциплинован човек, па смо сваког дана шетали.

Е сад: искушење. У тим шетњама Владика прича, а то што он прича су бисери. Непоновљиви. Кад дођем кући покушавам да то реконструишем, да запишем. Није то то. И ја купим диктафон са намером да поткрадам Владику, Боже ме прости. Али немам петљу. И један пут кажем: *Владико, некада Ви исповедате и помисли своје духовне деце.*

Кад су ме истерали из цркве, прешао сам под његов омофор и он ми је од тада постао духовник.

Какве помисли? – пита Владика.

Купио сам диктафон са намером да Вас поткрадам: да оно што Ви причате снимам, јер ми је много жао да то оде у заборав.

А он каже: *Браће Милоје, ништа није добро чинити без благослова. Али ево, од сад имате мој благослов. Оно што ми мислимо, Бог зна, а камоли оно што говоримо. Слободно снимајте.*

И тако сам почео да снимам те наше разговоре. И кад смо ишли у те шетње и кад је он долазио у ове оближње светиње овде је спавао док нису манастири изграђени и добили своје конаке. Знате како је то било. Људи немају ништа.

И из тих разговора ја сам направио звучну књигу и она је објављена на интернету, у дванаест епизода. Ту смо „прошетали“, кроз

Владикина уста, његовим животом. Књига се завршава мојом беседом над његовим гробом. После смо од тога направили транскрипт и та књига се зове (као и она звучна) *Разговори у рајским шетњама.*

Биографија се сама исписује

Шетати са Владиком Артемијем, то је заиста доживљај раја. Када имате једног таквог духовног горостаса, човека који никад није осудио своје прогонитеље...

Кад смо једне прилике у Америци, кад се освештавао наш катакомбни манастир, сваки дан после литургије он и ја смо ишли у шетњу, кажем ја: *Владико, био сам на Егини и прочитао житије Светог Нектарија Егинског. Дакле, јесу Вас исклеветали, али верујте ми, да су Нектарија Егинског* – ја сад њему објашњавам, а он човек то зна пет пута боље од мене – *горе клеветали него Вас*.

А он каже: *Браће Милоје, нико својој биографији не може да дода или да одузме ни једно слово. Не реч, него ниједно слово. Кад је дошла комисија код Нектарија Егинског, прочитала оптужницу и питала: Шта ти имаш на ово да кажеш?, он је само устао, окренуо се икони Господа и молио се. То је био сав његов одговор. Ништа није хтео да се брани. И прошло је време. Ко зна ко је поднео кривичну пријаву? Ко зна ко је писао оптужницу? Ко зна ко су били чланови комисије који су дошли да га саслушају? Нико! А за Светог Нектарија зна цео свет.*

Свети човек

Владика Артемије је заиста био свети човек. Патријарх Павле је замонашен овде у Овчару, у манастиру Благовештење, па је сваке године долазио на „годишњи одмор“, у ствари да се скони мало из гужве, па је долазио на тиховање седам до петнаест дана, како које године је имао времена. У тајности. Значи, народ није знао да је ту. И он је свакодневно служио Литургију. У цркви нас пет-шест. Нико не зна да је он ту, а мени отац Георгије увек дојави: *Браће Милоје, долази Патријарх сутра*. И ја сам свако јутро одлазио тамо на Литургију. Патријарх, после Јеванђеља држи беседу, као да је овамо хиљаду душа. А нас петоро или седморо-осморо.

Има у том манастиру једна устакљена тераса, па смо се после службе ту повлачили на неко мало послужење, да попијемо кафу

или сок, нека кифлица, и ту смо разговарали с Патријархом. И то је заиста, по мом убеђењу, био човек светога живота.

Значи, ја сам неколико година, по 7 до 15 дана, сваки дан, бивао на литургијама које је он служио и слушао његове беседе и учествовао у тим разговорима које смо ми у том уском кругу водили.

Али, верујте ми! Верујте ми: време ће то показати, не морам ја то да причам, време ће показати да је Владика Артемије тај калибар Божијег човека. Ко је упознао Владику Артемија то зна.

Невиђена прецизност

Један пут сам се увредио кад ме је Владика питао, био сам код њега у Бистричкој, да ли могу да понесем 10000 динара оцу Кипријану у Лозницу. Кажем, *Могу, Владико, како да не.* И он доноси 10000 хиљада и признаницу да потпишем. А ја мислим у себи: „Човече, па ја срце дао, све што имам, дао сам њему и његовој епархији, а он мени не верује за 10000 хиљада динара.“ Тако ја мислим и пожалим се једном калуђеру из његове пратње. А он ми каже: *Браће Милоје, ма не! То је Владикин стил. Па знате ли Ви да Владика води дневник тридесет година?*

Ја имам копија Владикиних дневника. Послао сам их на неколико континената, некад ће то бити благо. Сваки дан је записивао све што се догађало тридесет година. И каже, мени тај монах: *То је његов стил.*

Рекох: *Какав стил?*

За сваки динар који је добио, ко је дао, и за шта. И за сваки динар који је изашао постоји документ – признаница.

Рекох: *Је ли то истина?*

Каже: *Истина.*

Кад сам једне прилике дошао код њега на исповест и кад се она завршила ми разговарамо.

Рекох: *Владико, могу ли нешто да Вас питам?*

Каже: *Наравно, браће Милоје*.

Је л' истина да сте Ви Сабору написали писмо против учења Игњатија Мидића који има три стотине страна и прикачен DVD и са његовим небулозама?

Каже: *Истина је.*

Да ли бисте Ви учинили нама љубав да ми то објавимо?

После неколико дана изашла је та књига са све тим CD-ом блувотина Игњатија Мидића, богохулних, а које је Сабор ставио под тепих.

И рекох: *Другу ствар имам да Вас питам: Је ли истина да сте Ви за сваки динар водили евиденцију?*

Каже он: *Јесте.*

Како да дођемо до тога?

Каже: *Знате шта се десило? Мени су тамо развалили фиоке и келије, једино ми нису дирали библиотеку.*

А у тој библиотеци су се налазили уски регистратори где је он чувао те ствари. И сад, дозволили су му од свег тог његовог „имања“ узме једино библиотеку. И она је била у подруму код једног нашег хришћанина на Вождовцу. Тамо су се нашли и ти регистратори.

Рекох: *Владико, к'о Бога вас молим дајте ми да то фотокопирам у неколико примерака, зато што ће ови зликовци ако сазнају запалити кућу у којој је то.*

Дозволи он то мени. Ја однесем у фотокопирницу, фотокопирам у пет примерака. Девојка која тамо ради, пошто је то сад море од 5000–6000 признаница, каже: *Дођите ви касније, ја ћу то урадити.* Али јој ја одговорим: *Не одмичем се ја.* После тога вратим Владики оригинале, а фотокопије сам послао једну на један, другу на други, трећу на трећи континент, да не може да се сагуби траг.

И шта пише у тим признаницама?

Владика је бивао у Америци и добио прилог од вас, на пример. На другом месту добио је прилог од неког другог за обнову манастира. И он то ставља у једну преграду у ташни, са тим записом ко је дао и за коју намену. Онај трећи каже: *Ово је, Владико, за Вас лично.*

Он пише *За лично* и ставља у другу преграду. Када дође у манастир, у Грачаницу, он онда предаје благајнику оно што је за градњу манастира, да се уведе да су то прилози тих и тих хришћана из Америке. И сад благајник води евиденцију шта је отишло у градњу (обнову) манастира.

А ово што је за лично њега, такође предаје благајнику да стоји у каси.

И сад дође Мара из села тог и тог и каже да су јој Шиптари запалили шталу и побили краве, па моли за помоћ. И Владика

одобрава, сад ја говорим произвољно, рецимо 800 долара за помоћ пострадале старице.

И тамо пише признаница на 800 долара, Мара Марковић из села тог и тог примила. Ако је Мара била неписмена, потписује онај који је присуствовао исплати.

И тако, тих пет-шест хиљада признаница, где је његово доброчинство, то што је добио за себе лично, он је то поделио косовској сиротињи, да би га ови оптужили за проневеру световном суду.

Ја сам то сабрао, превео у доларе и тако даље. То је негде око 1200000 долара доброчинстава његових, а ови га оптужују да је он од косовске сиротиње узео паре и прави, забога, виле по Србији. То ће рећи – ове наше катакомбе.

У Лозницу, када је почео да се прави манастир, дошао је мој кум Зоран и дао ми озбиљан прилог говорећи: *Ево, куме, да ти помогнем мало за градњу цркве.* Владика је био ту присутан, а ја сам му онај коверат одмах дао и рекао пред кумом: *Владико, ово је за Вас*. Он је тада имао пензију око 19 000 динара. Разумете, да није било народа, они не би имали шта да једу.

Када су моји кумови Стефановићи у Ариљу градили манастир и конак, ја баш о овоме разговарам са Владиком. *Нису ми кумови причали, али ја верујам да ни тамо ниште могли ништа да помогнете, знам да сте им дали благодарницу – захвалницу.*

Владикин благослов је велики дар

Каже: *Јесам, браће Милоје, у Ариљу сам помогао тако што сам дао благослов кад су браћа Милош, Ђоко и Драгутин предложили да праве цркву. То је било довољно.*

Ето, то је истина!

То је истина о том ходајућем светом човеку!

Бог ми је учинио милост да га упознам.

И да упознам његов живот и рад, његову борбу.

Шта сам схватио?

Давно сам прочитао књигу под насловом *Против римске пропаганде*. Има индиција да је то под псеудонином „Синиша“ написао у ствари Никодим Милаш. То су ми озбиљни људи рекли. И шта пише у тој књизи? Тих година, хиљаду шесто и неке, одлази Гаврило Мијакић, епископ српски из данашње Хрватске, у Ватикан ради издаје вере.

И враћа се из Ватикана, али провале то Срби и затрпају га камењем у манастиру Марчи. У Риму, у Бечу штампа пише славослове о епископу Гаврилу Мијакићу.

А овај написао истину. Слично је урадио Мардарије Коренћанин из Црне Горе. Отишао у Ватикан ради издаје вере и био каменован.

Писани трагови су лек против пилећег памћења

И тад ја дођем до закључка: оно што се није записало, није се ни догодио. И ми ово што причамо биће по интернету једно време, а кад овима из сенке то не буде одговарало, они ће кликнути дугметом и тога неће бити. Али када књига уђе, моја *Казивања* су досад одштампана у пет и по хиљада примерака, дакле она је ушла у пет и по хиљада домова, на неком месту ће се то сведочанство сачувати. И онда сам ја одлучио, пошто су ми деца стасала, хвала Богу, ја сам их на време упрегао у посао, па сам одлучио да оставим што више тих сведочанства.

Имам два правца писања. Једно су корени, о нашим прецима, о њиховим животима, тугама, радостима, моралу, језику... Други правац су сведочења у вези са чувањем наше вере, вере наших ђедова.

И тако се десило, ето, да је један пиљар из провинције написао двадесетак и нешто књига. Сад ми је једна књига на коректури, ако да Бог, треба ускоро да изађе из штампе. И још две сам привео крају, него проблем је у времену. Некако ми кратак дан. Устајем кад свањава и трудим се да што дуже будем будан. Имам и неке активности, пошто сам ја сада пољопривредник, живим на једном брду, имам тамо кокошке, овце, баштицу, воћњак, виноград и тако даље. Али: циљ је оставити сведочанства.

Ако Свети Оци кажу, цитирам, да је *проклество узимати благослов од јеретика; да је причешћа из руке јеретика отров, а не лек* – а наши лажни пастири говоре то што говоре, онда човек мора и треба да расуђује.

У тим мојим књигама описао сам издају у београдској Патријаршији. А мој пријатељ, покојни Љуба Протић, дугогодишњи члан Епархијског савета Београдско-карловачке епархије и велики пријатељ блаженопочившег Патријарха Павла, рекао је да се тамо догодила богоиздаја.

Пошто је потписивао неке петиције против прогона Владике Артемија, нису га искључили из Савета али га нису позивали на седнице. То су урадили „интелигентно“.

И онда ја кажем: Професоре, ваља нам умирати, хоћете ли да ми оставимо то сведочанство. Он се сложи и ми направимо емисију, односно снимимо наш разговор (Grešni Miloje u zabranjenoj emisiji).

Тад смо поменули Иринеја Буловића који је још 1996. године на Богословском факултету рекао да ће *сломити кичму Артемију*, јер се он залагао за екуменизам, а Владика Артемије је био против, оставши доследан Светим Оцима. То нисам ја измислио: имам извор у коме је то записано 1996. године.

Јер Владика Артемије је био тврд орах. Он је много ствари писао Сабору, нешто од тога смо објавили, а нешто од тога имамо у документацији.

То је био прави разлог његовог прогнања. То што он није дао Бајдену да уђе у Дечане то је само једна кап у океану. То да је тужио агресорске земље међународном суду због погрома на Косову, па Синод поништио ту одлуку... То су само додатни разлози. Главни је Владикино правоверје.

Значи, Ви сте направили ту задужбину за Артемија? И шта се онда десило? Искључили су Вас...

Ја сам ту задужбину посветио светосавском роду. Пре него сам је направио, мене су искључили из цркве. Кад сам примио његове монахе и кад су ми написали да им откажем гостопримство а ја одговорио да то не могу јер ми савест не дозвољава и не дозвољавају речи које су написане у Јеванђељу, као и неке ствари које сам научио од Светих Отаца, и неке ствари које сам научио од моје бабе, од мојег ђеда, од мојег оца о гостопримству... Онда су ме они искључили из цркве.

Они су поступили као и Партија пре тога.

Сви острашћени зликовци су на исти калуђ

Потпуно исти сценарио. Они ме прогласили за непријатеља државе и партије без аргумената. Само је боја различита. Она је била црвена, а ова је црна. Али више није ни црна, почели су да носе сиве, беле...

Почеће и розе. Шта Ви мислите о томе, каква је та наша званична црква данас? Знате шта мисли професор?

Наша црква је, са часним изузецима бројних свештеника, потонула у јерес екуменизма. Значи, потонула неповратно док њоме управљају јеретици. Они су наш брод спасења усмерили ка Ватикану.

Али, али... Господ има увек неког свог Лота. Када су сви у Содому и Гомори потонули у содомски грех, у безакоње, Господ је спржио оба града. Али није праведног Лота и његову породицу. Када су била искушења у време Светог Јована Златоустог, спрегом црквених великодостојника и државних власти, урадили су то што су урадили. Али Господ је пројавио ко је Јован Златоусти.

Ви живите тамо, на том континенту, и не знам да ли сте били код Светог Јована Шангајског. Ја у мојој кући држим његову икону и читам његова дела. Тог ходајућег анђела су испљували. Поменуо сам Светог Нектарија Егинског. Има море тих праведника који су страдали на правди Бога.

Реците ми, ево, то сам Вам помињао, да тамо у Канади, ја знам за три места иде се у катакомбама окупљајују људи којима је Артемије духовник. По мојој процени и према процени људи са којима сам разговарао, који су део те цркве, тамо има их више стотина. То су од гаража људи направили...

Да ли сте упознали и оца Стефана?

Да.

Када би Српска православна црква имала сто таквих свештеника, наше православље би цветало као у оно срећно време. То је такав исповедник вере... Ви, можда, нисте имали прилике да га дубље упознате. Ја сам био код њега у кући. Он нас је возио, та-

дашњег о. Ксенофонта, данашњег наследника Владике Артемија, мог кума Милоша и тадашњег ђакона Паладија – сада је и он јеромонах и старешина једног нашег манастира. Значи, отац Стефан нас је из Торонта возио у Отаву и којекуда. Ми смо тада држали православне трибине, објашњавали нашим људима о чему се ради. И сад, отац Стефан вози и разговарамо сатима. И ја се чудом чудим, дивим се и питам се да ли постоји још један такав човек толико предан, толико одан, толико побожан... Он није монах. Ви знате, он је инжењер, ради у једној озбиљној фирми, озбиљан посао. Он има породицу, има супругу и двоје деце. А толико је предан служби. Он је иначе био ђакон владике канадског Георгија. И кад је владика Георгије смењен по истом сценарију, на списку су били сви они који су били тврдо крило СПЦ, он се залагао да Владика не пристане на неке компромисе, него ако треба да иде глава, да иде глава. Владика је, нажалост, урадио то што је урадио.

Био сам присутан кад је он дошао тамо где је она наша прва катакомба на америчком континенту настала, у држави Мичиген, у Колумбусу. Био сам очевидац кад је тадашњи ђакон Стефан дошао код Владике, кад је пао и метанисао пред њим и молио га да га прими под свој омофор. Наравно, Владика га је примио, па ће га потом произвести у чин свештеника. Он је један озбиљан мисионар. Ја не знам да ли вам је он причао: он лети сатима, јер на западној обали Канаде има неко језгро наших православних Срба који су схватили о чему се ради.

Знате шта је наш проблем?

Професор то боље зна од мене.

Доцнимо за догађајима

Проблем нас Срба је да имамо *касно паљење*!

И ми, углавном, шамарамо по последицама.

Када се јадни измучимо, искрварimo, и ово и оно, онда нам дође одоздо у главу. И сад, шта ће се догодити?

Професоре, Ви имате неку везу са нашим бившим Патријархом који је, сви су изгледи, отрован 1937. године.

Професор Велимир Абрамовић: *Да, то је рођени брат моје деде по мајци, Петар Росић (Варнава) из Пљеваља.*

Вама је и по тој породичној линији познато како се те ствари одвијају.

Да Вас питам, професоре, видео сам једну Вашу емисију у којој сте изнели свој суд да се у Српској православној цркви догодила издаја...

Богоиздаја, лепо речено.

И тада сте Ви направили осврт говорећи: *Али код ових Артемијевих имате праву веру.* Како сте ви дошли до тог сазнања?

Тако што сам отишао у Барајево на имање породице Стеванчевић, која је дала имање и кућу и тамо је била надстрешница, шатор у ствари. И ту је Литургија била... То је толико било дивно. На мене је то оставило... Срце ми је било...

Веру народ чува

Као закључак се може извести оно што смо већ поменули: *Народ је чувар вере!*

То што ће веру да ти сачува Порфирије, од тог посла нема ништа.

То што ће да ти Иринеј Буловић сачува веру – *окачи мачку о реп,* што вик'о покојни Атанасије. Он је, нажалост, за каноне рекао: *У овој ситуацији каноне мачку о реп.*

И шта је још они не знају, а требало би да знају ту древну народну мудрост, коју сам чуо од сељака у Драгачеву? Каже мени један ђедо:

Синко, добро утуви, благо ђеду, шта ћу да ти кажем. Ко се с народом судио парницу је сагубијо!

Мени веле неки моји пријатељи: *Црни Милоје, колико си ти, бре, уложио овде средстава, па знаш ли ти да они могу то да ти сруше?*

Ја им кажем: *Шта ме се то тиче. Па Онај коме сам ја то подигао, Господу у славу и Светом Николи, крсној слави мојих предака, у част – они знају моју малу жртву.*

И оне који ће то срушити, Господ ће знати. Нек руше.

Је л' неко пита мраве? Мравињак, перфектно организовано друштво, направило је свој дворац. И сад наиђе бик, буче, копа ногом и бацали онај мравињак.

Кукају ли мрави?

Јок, браће.

Шта раде?

Одмах почну да праве нови.

Дође медвед, сруши саће у кошници или дупљи. Не плачу пчеле. Јок. Почињу да праве на вишој дупљи нову кућу, ново саће.

Тако и ово.

Значи, постоје људи који су одлучили срцем да сачувају оно што су наследили од својих ђедова: њихове аманете, њихову веру, њихове обичаје, њихов морал.

И шта ћеш ти мени сад?

Ти мени можеш да срушиш цркву.

Можеш да ми срушиш и ове овде иконе и кандила. Дођеш да истулиш кандила, да побацаш иконе. У свим мојим радњама, у радионицама, у канцеларијама, стоје иконе, горе кандила... Све ти то можеш силом да погазиш.

Шта ћеш ти мени сад?

Ја ћу да узмем бритву, нож и да одем у шуму и да урежем крстић на церићу. Да се молим Богу. Ама, Бог ће да чује моју молитву. Па Марија Египћанка се нија причестила до пред смрт. Провела у пустињи у покајању преко четрдесет година. Је л' тако? И сад цео свет зна за Свету Марију Египћанку.

О томе се ради, постоје људи... Могу Вам рећи у поверењу, али немојте ником то да причате.

Ником, док се не разиђемо (смех).

Семе светосавско је сачувано

Ја сам матор човек. Ви сте за мене дечаци. И професор је за мене дечак, јер ја сам рођен у првој половини прошлог века. Значи, ви који сте рођени 'вамо, у другој половини, сте за мене дечаци.

Ćеме светосавско чува се у Епархији рашко-призренској у егзилу!

Живи били, па виђели.

Све ће они ово даураде што су наумили. Довешће они вероватно и папу, њиног „светог оца". Ништа од тога нема.

У време оно, кад је Ваш стриц, професоре, био Патријарх, усвојили су конкордат. С Ватиканом се слизали. И дошла крвава литија.

Ма, јесте патријарх Варнава отрован. Али то му је био кључ да уђе у Царство небеско. Онај ко зна...

Господ каже: *Ја сам пастир добри. Пастир добри живот свој даје за овце*.

Шта каже Владика Николај?

Можете ми узети све, али душу не можете. Она није у твојој власти.

Ма, ти мени можеш наудити али не можеш да ми уништиш душу. Она није твоја. Онај ко ми је дао душу, он ће јој одредити место.

Имате ли неку процену колико људи следи тај пут?

Рећи ћу Вам следећи податак. Када се Владика упокојио после десет година борбе по пустињама, по тим нашим катакомбама, иза њега је остало преко четрдесет катакомбних светиња.

Можете да уђете на сајт Епархија рашко-призренска у егзилу и наћи ћете у електронској форми књигу „Шематизам Епархије рашко-призренске у егзилу“ и тамо ћете видети које су то светиње. Откуд су оне? Ко их је направио? Видећете да тамо нема жуте банке материјалног доприноса Владике Артемија.

Али има његов благослов!

То је човек који је сав свој живот и своју душу предао у руке Господње.

И Господ му је помогао да иза њега остане... Пазите, догађали су се прогони многих светитеља. Неке смо поменули. Али да иза Владике Артемија остане 200 црноризаца, да остане преко четрдесет катакомбних светиња, то не постоји нигде.

И кад ме питате колико људи – све су нам катакомбе пуне народа који долази на литургије, јер је препознао где је права вера. Кад овај тзв. Патријарх каже: *Екуменизам је наша насушна потреба* – па ко има мало соли у глави, ко верује у Бога, у живот вечни, тај зна да нам спасење неће зависити од тога да ли смо лојални овом и оном, него да ли смо верни Господу, да ли смо верни Његовом Јеванђељу, да ли смо верни Светим Оцима који кажу да је *екуменизам јерес*, и ту они немају могућност да ушуткају верни народ. Што год више буду притискали то ће, професор то боље знаде – акција и реакција: што год је њина акција жешћа, то ће реакција бити већа.

Кад ме питате колико има људи: онолико колико не може да стане, постале су нам цркве тесне. Ето, толико.

Добро, значи, Ваша веза са Богом је директна, не треба вам Патријаршија?

Не, не, не. Мала сам ја, ситна риба, пљуцкавица, да бих имао везу са Богом. Ја верујем у Бога, ја се Богу молим свако јутро, мој дан почиње паљењем кандила, кађењем куће, молитвом и тако даље. Али, ми имамо Српску православну цркву, светосавску, сачувану. Рећи ће неко да је то раскол. Каже, не може он да прави епархију мимо косовско-метохијске територије.

Је л' да?

А шта каже историја?

Разлаз са јеретицима није раскол него лечење раскола и чуваоница Цркве

Шта је урадио Јован кад су на Крит дошли варвари и протерали га са његове територије у Малу Азију? Наставио своју мисију тамо где је протеран и Сабор му је то благословио.

Шта је урадио Арсеније Чарнојевић кад је отишао у Сентандреју? Зар он није отишао у егзил и тамо направио седам цркава и служио Богу?

Дакле, ви сте човека протерали из епархије противканонски, неуставно, нисте га саслушали, нисте му омогућили да се брани. Ви сте га силом протерали са његове територије.

И шта је сад његова територија?

Васељена.

Ви живите у Канади. Ви знате за три катакомбе у Канади.

Имате их и у Америци.

Имате и у Лондону. Грчки свештеник, који је прешо под омофор Владике Артемија тамо служи службе Божје.

Када је руски патријарх Кирил, који је иначе духовно чедо Никодима Ротова, а Никодим Ротов је био папољубац, екуменист, и кад се остварило пророчанство оне калуђерице да ће *ипсати* на папиној папучи, што се заиста и десило (сви су мислили да ће да целива папи папучу, а он је имао инфаркт и умро је у Ватикану), његово духовно чедо је постало садашњи патријарх руски. Нарав-

но, свако има прилику да промени курс, да се покаје. Савле је био антихрист па је постао Свети Павле. Нисам сигуран да је Кирил променио курс, али сам сигуран да се са папом састао на Куби. И после тога су четворица јереја, један из Украјине, и тројица из Русије, прешли под омофор владике Артемија. И тамо имамо наше катакомбе. Ја сам био на Уралу у једној од њих, као и у другој у Подмосковљу.

Значи, ћеме светосавско је сачувано, будите сигурни. И кажу Свети Оци, све док један буде исповедао праву веру, она не може пропасти. А и иначе, не може пропасти, јер је Господ рекао да Цркву не могу разорити ни врата ада.

Ако неко мисли да је он црква зато што има панагију, грдно се вара. Црква је, рекосмо, Господ Исус Христос и зна се ко су уди његови.

Е, у тим удима се крије ћеме.

Професор Абрамовић: *Фантастично, дивно излагање са искром живота, правом духовношћу, правом вером. Мени сте вратили наду да може да буде нешто од Теслине научне духовности коју је он хео да поклони човечанству које није умело то да прими у његово време. Да можда урадимо нешто у Србији.*

Професоре, знате шта, ја знам да сте Ви научник чије стваралаштво поштујем. Али има једна ствар коју бих желео да Вам кажем. Господ у Јеванђељу на више места каже: *Иди с миром, вера твоја те је спасла*.

Вера ће нас спасти

У једној емисији код Марића, тад још увек није почео да ради глупости са овим ријалити блуводинама, била је то озбиљна емисија (*Ћирилица*). И ја сам учествовао са још четири универзитетска професора (има на интернету: *Gresni Miloje gostovao u Cirilici kod Milomira Marica*). И шта се догодило? Тамо сам рекао тим професорима шта мислим, јер они су све нешто округло, па на ћоше. Један од њих ће рећи у тој емисији: *Знате, али ми цркву нашу морамо да чувамо макар каква да је.*

Као да је црква патријаршија. Ај, бре, људи! Па црква у којој нема исповедања вере, нема благодати, то је гомила камења.

Та гомила камења може бити чак и осликана, фрескописана. Ако нема, ја не тврдим да тамо нема благодати, она полако исцурава. Знате ли ви, браћо, да Господ на више места у Јеванђељу каже: *Вера твоја те спасла.*

Нигде не каже, знање твоје те спасло; богатство те спасло; функција те спасла; сила нека овоземаљска те спасла.

Јок, брате: *Вера твоја те спасла!*

Веруј и бићеш спасен!

Тако кад се направи спој између вере и онога што је наука, онда је то...

Неслано обљутави

Научио сам од једног старог калуђера: *Слушајте ђецо*, каже покојни отац Сава Вазнесењски, *школа је добра ствар. Научи се тамо пуно којешта. Али ако је школа без Бога, то ти је исто које јело без соли: пробрцне се, прокисне, није ни за шта, можеш за прошће да га бациш.*

Тако да ми имамо, професоре, опростите... И ја сам у младости био просветни радник, и ја сам био предавач у безбожној школетини, што би рекао отац Сава. Дакле, ми заиста имамо школе без Бога.

Ово што су увели веронауку – па они су увели Мидићеву веронауку.

То је дабогсачувај. Боље да је нису увели него што децу уче наопако.

Ето, када узмете књигу коју смо обелоданили (Владика Артемије – *Против кривоверја епископа Игњатија Мидића*), ви ћете видети тамо Игњатијеве небулозе. Те небулозе је он преточио у уџбенике веронауке. И професор Љуба Протић, који је тада био директор Завода за уџбенике, објашњава да је он, када су дошли небулозни уџбеници Игњатија Мидића, исте одбио. Кад укуцате на претраживачу: *Грешни Милоје и проф. др Љубомир Протић* видећете шта је човек рекао. Значи, не бирају средства: где реше да руше, они руше.

Али, шта не знају? Не знају да не могу душе да руше. То није у њиној власти.

Професор Абрамовић: *Да додам да научно откриће иде из духа, из вере, не иде из школе. Можете да учите колико год хоћете, да не откријете у науци ништа. Наука је надахнуће. А надахнуће је могуће само ако човек верује. Зашто биste се уопште бавили науком у смислу да схватите нешто чега нема у књигама, ако немате вере да ћете то пронаћи. Тако да је Тесла, рецимо, човек апсолутно чисте вере и ту је наука служила само као средство, као манифестација, у ствари, као појављивање. Ја видим у Вама веру, то је суштина ствари. Верујте да и међу људима, инспирисаним Теслом и његовим идејама, постоји свој духовности и науке. У ствари, научни закони су духовног карактера, они нису чулни. Ја видим последице метафизике на плану физике, али метафизика је апсолутно духовног карактера. И мислим да свој те две духовности... То је као да се Тесла поново помири са оцем. Отац је његов био свештеник, а он је био инжењер. Наука и духовност у српском схватању, то је једно исто. И хвала Вам велика за ово, дивно сте рекли...*

Учинили сте ми част. Када су црноречки монаси одлучили да иду у шуму за Владиком, онда сам ја рекао: *Ако вам није испод части да дођете под кров грешног Закхеја*, алудирајући на јеванђељску причу, *ја вас срцем дочекујем*. И хвала Богу, они су дошли.

Хоћу да Вам кажем да сте ми заиста Вашом посетом учинили част и задовољство. Благодаран сам Богу што сам имао прилику да Вас сретнем. Ви сте дугогодишњи новинар, професора сви знамо. Ту је и мој рођак (Драган Парезановић)...

Талентовани возач (смех).

Али и одличан инжењер, могу да Вам кажем.

Шалим се. Хвала, чули смо данас из Ваших уста да сте црни Милоје, грешни Милоје.

Луди Милоје.

Ја, луди Милоје. Колико тих Милоја имамо?

Највећи мој биограф, између осталих, био је покојни Атанасије Јевтић, један од братоубица Владике Артемија.

Кум Атанасије

Ја се заиста искрено молим Богу за покој душа мојих судија а и Атанасија Јевтића кога сам у једној мојој књизи (*Тајна дедине фиоке*) прогласио за кума, јер ми је он наденуо тридесетак имена. Али два, мени најдража имена су „Милоје лажов“. То је изговорио у Дому културе у Чачку пред 700 људи. А откуд 700 људи њега да слуша? Па довели вероучитељи ђаке, попови попадије...

И он каже: *Што каже онај ваш Милоје, Милоје искључен из цркве, Милоје лажов, који каже да су Иринеј Буловић и Амфилохије Радовић примили од папе прстен, напрсни крст. Буди Бог с нама!*

И још се прекрсти. Имам видео-запис.

Међутим, то не каже Милоје. То каже Иринеј Буловић и ја покажем документ како се он хвалио, у цркви Дјевице Марије на Неимару, кад је била 25. годишњица оног папе Павла... И сад он није знао да ће снимак његове беседе бити обелодањен, па се сад пред католицима хвали како су он и Амфилохије Радовић *са узбуђењем у души примили од папе прстен и напрсни крст.* И каже како им је тај и тај нунције рекао: *Немојте мислити да Вам је то папа дао из куртоазије. Он је то Вама дао зато што у Вама види епископе своје цркве.*

То каже Иринеј Буловић пред католицима.

Иначе у једној мојој књизи сам објавио писмо са фотокопијом Буловићевог рукописа епископу Лаврентију из Атине, у коме га оштро критикује зато што *екуменише* са католицима. Он то пише док још није постао епископ и док није постао декан Богословског факултета. Кад је постао епископ и декан он почне да екуменише на велика звона и са факултета протера *Догматику* свог духовног оца.

Убачени мољци

Разговарао сам са професором Драгољубом Петровићем (*Грешни* Милоје и проф. Драгољуб *Петровић*) који сведочи да су другови кад су дошли после револуције на власт укапирали да Цркву нико није могао споља да уништи па су убацили мољце (своје кадрове) који ће да је изгризу изнутра. И они су сад стасали. Међу њима је и Иринеј Буловић.

То је одговор на Ваше питање шта се догађа У СПЦ. Српска црква, ако под њом подразумевате београдску Патријаршију – више није српска црква.

Али, да не заборавимо – у њој има много часних свештеника. Шта је проблем? Он човек има жену и децу. Није свако спреман да се жртвује. Зна: ако зуцне, овај напише акт, забрани богослужење и поп изгуби парче леба. И онда сирома, због тог парчета леба, ћути. Али ја знам најмање пет стотина свештеника с којима сам инкогнито у контакту, с којима комуницирам, који знају где је истина. Само што каже Његош: *Страх животу каља образ често.* То је проблем: Шта ћу са женом? Шта ћу са децом?

Мени су добронамерни говорили: *Човече, да ли си ти нормалан? Имаш пуну кућу деце и унучади а растураш имање – те избеглицама из Хрватске, те калуђерима с Косова...*

А ја кажем: *Баш зато што имам шесторо унучади то чиним. Ако ми покатоличе унуке, узалуд сам живео, узалуд ћу да им оставим имање. Нећу да сатрем душе њине.*

И шта је моја највећа радост?

Кад се видим са свом мојом чељади: децом, унуцима, праунуцима?

Недељом кад сви дођу у светињу на Литургију.

Короноверци

Кад је била корона и проглашен полицијски час у земљи Србији, кад су попови забранили улаз у цркве, целивање икона и крстова, причешћивање и тако даље, у манастиру у Лозници – како су људи дошли за време полицијског часа, то Бог свети зна – пуна црква народа. И на Велики четвртак причестисмо се ја и мој праунук који је тада имао два месеца.

И сад мени каже пријатељ: *Да ли си нормалан? Ај' ти, ал' ће бебу излажеш ризику?*

Ја му одговорим: *Пази да ти кажем једну ствар. Ако је Господ рекао да мени ни длака с главе, без Његовог допуштења, неће да фали и ако ја Њему верујем – па треба ли ја да верујем Кону? Др Предраг Кон, Јеврејин човек, чији су ђедови распели Бога нашег, Исуса Христа, ставили Му трнов венац, испљували Га, изгрдили Га, приковали Га кроз руке и ноге на крст, проболи Му ребра копљем и тако даље. Ја да верујем њему? А у кризном штабу поред њега премијерка Ана Брнабић, Хрватица и содомуша. И ако ће мени Предраг Кон и содомуша Ана Брнабић да сачувају живот, а Господ*

неће, онда нешто није са мном у реду. Или није са мојом вером нешто у реду. Или нешто са мојим расуђивањем није у реду.

То је то. Човек мора озбиљно да промишља о ономе што вели Солжењицин: да је *потребно да време и мисли посветимо вечности*. Значи, ако ми путујемо ка тој тачки, имамо циљ.

У једном разговору пита ме Владика Артемије: *Браће Милоје, знате ли који је највећи циљ у животу?*

Одђутах. А он вели: *Највећи циљ је да се уподобимо Господу Исусу Христу. Наше је да путујемо према том узору. Наравно, ми никад не можемо достићи ту меру, ту веру, али наш је циљ да томе тежимо.*

Има једна дивна анегдота коју сам чуо од једног духовника о мраву који је одлучио да иде на ходочашће у Јерусалим. И сад, прочуло се то у шуми. И сви становници шуме почну да се изругују и подсмевају. Лав ће му рећи: *Мраву један мравећи, знаш ли колико има брда и долова, река и мора? Ја као цар животиња се не бих усудио на тај пут, а ти ли ћеш у Јерусалим?*

А мрав скрушено каже: *Можда ја нећу ни стићу у Јерусалим, али бар ћу умрети на путу ка њему.*

То је суштина.

Значи, можда ми нећемо стићи за живота циљу, али бар ћемо умрети са надом и са вером у живот вечни.

Јер, ако не верујемо да постоји живот вечни, онда је све ово узалуд.

Хвала. Био је ово Грешни Милоје.

Руски свештеници о пастиру добром[137]

Тројица руских свештеника о Владики Артемију, *о анīелу српске Цркве*, како га називају: протојереји Сергеј Кантаков, Михаил Карпејев и Александар Малих. Ево транскрипта њихових речи преведених на српски

Протојерей Сергеј Кантаков:

„Зашто је епископ Артемије ангел СПЦ?

Зато што је водећи пастир, богослов, исповедник, подвижник. Руководио је српском Црквом на Косову и Метохији 90-их година у страшном времену. Када су српске власти издале Косово, он је постао духовни вођа.

Његова храброст, благородство и мудрост изазвали су завист, па оно што нису могли да ураде западњачки јастребови (грабљивци) и албански теоористи, учинили су отпадници од вере унутар СПЦ.

Поновила се страшна историја, коју смо видели у судбини патријарха Јерусалимског Иринеја, великог исповедника нашег доба, светих царских мученика (Романових), светитеља Јована Златоустог и многих других праведника. Новојављене Јуде су поново издале, Кајафе осудиле, Пилати се сагласили.

После смрти блаженопочившег патријарха Павла, нови патријарх, екуменист Иринеј, који је такође отишао на Суд Божији, повео је страшну кампању против епископа Артемија. На крају тог ужасног дела десило се неканонско рашчињење епископа Артемија. Али, слава Богу, наше богољубиве душе, пастири и мирјани, стали су уз прогоњеног архипастира.

137 Ова емисија се може видети укуцавањем на Јутјубу: Памяти епископа Артемия – ангела Сербской Церкви.

У овом часу на уму ми је горка мисао јер је патријарх Кирил Гундјајев, заједно са својом администрацијом, благословио да средства масовног информисања у Русији заборави националног хероја Србије, епископа Артемија, како би га избацили не само из историје, већ и из савременог живота. А не тако давно о том човеку су брујали да је подвижник, духовни вођа, херој из Србије, а сада ћуте. Док се о патријарху Иринеју из Србије много говори, за њим се много плаче и уздише, а ангела српске Цркве заборављају. Благо речено, заборављају га...“

Протојерej Михаил Карпејев:

„Масовни медији брује о ономе што им нареде моћници овог света, а моћницима овог света нису угодни људи попут владике Артемија, па тако подвижнички пример владике Артемија никако не може да стане у оквир савременог Московског патријархата... Владика Артемије је устао у заштиту Православне вере и зато је био силно кажњен како други не би следовали његов пример.

Али народ српски православни је одлично знао како је владика Артемије живео, какву је веру имао, па је наставио да следи свог епископа. На хиљаде људи су кренули за владиком Артемијем, и сада они плачу, а и ми такође плачемо и саосећамо у њиховом болу. Али ми се у исто време радујемо јер се у православној Србији појавио нови светитељ. Све православне Цркве су добиле новог светитеља, свог заступника пред Престолом Божијим који ће се молити, а већ се и моли за све нас... Слава Богу што још увек има таквих примера у нашем времену. Ми се укрепљујемо његовим примером, а даће Бог да се и будућа поколења укрепљују молитвама светитеља Артемија. Јер се он показао као прави пастир који се не боји да брани Истину Христову, не обазирући се на клевете, прогон...“

Протојерej Александар Малих:

„Нека да Бог да сви следујемо путем владике Артемија, путем чувања Истине православне, пошто се у наше време православна вере меша са инославним верама, то је ткз. екуменизам, а владика Артемије је екуменизам разобличавао, радио на томе да СПЦ изађе из Светског савета црква. Слава Богу да је толико мноштво мирјана и свештеника стало уз владику Артемија. Ми знамо да га је велики број свештенослужитеља признао за свог архипастира. Нека би дао Бог да се то стадо после упокојења не расеје, већ још силније

уједини у молитви за свог владику, да Господ његовим молитвама и свих нас кроз њих продужи дело владике Артемија – дело чувања православне Истине, дело мисионарења хришћанима и инославнима и да на тај начин врше Христову мисију у данашњем свету у време апостасије (отпадништва).

Да Господ упокоји владику Артемија и његовим светим молитвама да Бог помогне његовим духовним чедима и свима нама да са њима следујемо Господу Христу на трновитом путу ка Царству небеском.“

Протојерej Сергej Кантаков:

„Обратио бих пажњу на оно што сте сви приметили – да су се владика Артемије и патријарх Иринеј упокојили у исте дане. Гонитељ и прогоњени исповедник. Ја искрено желим да српски патријарх Иринеј добије милост Божију, надам се да се покајао за грех прогона православних хришћана, за екуменизам...

Верујте ми – да је владика Артемије поклекао у вери, сада би о њему трубили на сав глас, говорили, писали, подсећали на његове подвиге на Косову. Знајте, човеков живот се састоји из много епизода, из много страница, па ако си херој данас не значи да ћеш бити и сутра. Сретао сам људе из рата у Чеченији који су били прави хероји, а у нашем друштву не да нису били хероји, већ напротив антихероји. Потребно је увек и на сваком месту бити херој и носити име ученика Исуса Христа. А владика Артемије нам је показао истински добар пример правог хришћанина. Једино је битно како ће вас дочекати тамо, са каквим делима ћеш ући у Царство небеско. О томе је потребно мислити, јер Јеванђеље нису лепе речи, како неки мисли, Јеванђеље јесте живот.

Слава Богу што смо били савременици владике Артемија, што смо живели заједно са њим, а неки су се заједно са њим борили за свето Православље. Вечна му памјат!“

4. део

У СВАКОМ БЕЗИЗЛАЗУ ПОСТОЈИ ИЗЛАЗ

Не брините се дакле говорећи:
Шта ћемо јести, или шта ћемо пити,
или, чим ћемо се оденути?...
Него иштите најпре царство Божје и правду
Његову и ово ће вам се све додати.
(Мт. 6, 31-33)

Нема ништа сакривено што се неће дознати и на видело изићи[138]

Косара Гавриловић (1924–2019):

„Лично знам за двојицу владика које је Стејт Департмент натерао да се потчине уценивши их оптужбом за ратне злочине, тврдећи да америчка Влада има необориве доказе за то и да се у било ком тренутку могу наћи у Хагу и бити оптужени као ратни злочинци. Али америчка Влада сматрала је кориснијим за Америку, или је то Стејт Департмент сматрао, да они задрже своје положаје и сарађују са Америком. Они су се уплашили и одреаговали као кукавице.

Остали су на својим положајима и почели да испуњавају налоге Америке. Амфилохије и Атанасије нису се само понели као кукавице – они су то и постали. А када су постали кукавице, њих двојица од тројице најстаменијих и највећих бранилаца Православља, православне истине и српског православног народа, постали су и главни заговорници Западне Европе, Америке, њихових вредности, њихових потреба и њихових планова за Нови светски поредак. И, још горе, не само што су сагрешили, већ су сачинили и потпуно нов концепт Цркве, њених догми, целе наше вере, не би ли свој грех оправдали.”[139]

138 Сравни: Лк. 8, 17.

139 Одломак из беседе Косаре Гавриловић у храму Светог Јована Крститеља Руске заграничне цркве у Вашингтону 2009. године. Извори: Српске новине, март-април, 2010, стр. 8; Косара Гавриловић: Предавање у Вашингтону http://www.pravoslavljedanas.info/Seobe.htm

Милоје Стевановић:

Надам се да ће након овог сведочанства старице Косаре из 2009. године свако ко имаде макар *комарачку савест* и трун мудрости олако расудити зашто су поменута два кукавца чинили то што ни највећи душманин не би могао приредити мрском непријатељу, а камоли брату по крви и вери .

Потпуно је јасно зашто су 2010. године најпре Атанасије, па потом Амфилохије, постављени за администраторе Епархије рашко-призренске, након неканонске смене Владике Артемија без суда и суђења, и зашто су запињали свим снагама у том срамном чину братоубиства, а потом небивалим средствима, клеветама и лажима покушали да оперу свој злочин подносећи чак и тужбу световном суду еда би и на тај начин, верујући обећањима световних саучесника у злочину, покрили јудинску издају, будући да је њихов газда – главнокомандујући окупаторских снага на Косову, амерички адмирал Фицџелард – о Божићу 2009/2010. рекао да *Артемије мора бити замењен кооперативнијим епископом*, па се остварила она народна: *Ђе газда оком ту његове слуге* (Атанасије и Амфилохије) *скоком.*

Сасвим је видно да су главни прогонитељи владике Артемија – Амфилохије и Атанасије, уз потпору подлог Иринеја Каранушић Буловића, чудну послушност патријарха Иринеја са ослонцем на Тадићев режим – големо ругло, брука и срамота светосавског рода. Тако су доспели да возрасту у бесплодна дрвета која ће време из корена извалити и скљокати на сметлиште историје, те им неће бити од спасоносја ореоли на „иконама“ које су им нарисовали њихови заслепљени идолопоклоници још док су им трагови овоземљем смрдели нечовештвом, нити ће им бити вајде од унапред припремљених мермерних крипти (својеврсних маузолеја) у које су њихови идолопоклоници и саучесници сахранили њине посмртне остатке, јер Вишњи Судија не гледа овоземне лакрдије већ дела учињена под сводом.

Оно што су успели да сакрију од народа српског, преводећи га жедна преко воде, неће моћи да сакрију од свевидећег ока Сведржитељевог. Зна Господ да су богоиздајници тепајући језуити „Фрањо“ одаслали честитку говорећи да га је Дух Свети призвао на место „намесника“, као што зна заклетву језуитских „свештеника“ којом се обавезују да уђу у сваку верску заједницу, партију, покрет, те

да тамо буду претворице које ће се користити лажима, обманама, шпијунирањем и другим бешчастлуцима еда би их изнутра, попут мољаца, гризли до уништења.

Зна Господ да су се ти убачени мољци преобразили у љуте гује у недрима београдске Патријаршије који су, добивши митре, примили од „светог им оца“ (папе) прстење и кардиналске напрсне крстове са задатком да уруше темеље светосавске цркве.

Зна Господ да им је препрека на црквоурушилачком путу био свети Владика Артемије и зато се један од зликоваца, папин прстеноносац, излану да ће му *сломити кичму*[140], а други избљува да они у Синоду *десет година припремаху* братоубиство.[141]

Сваки умудрени Србин ће се подсетити да ко није хтео брата за брата, тај је призивао туђина за господара, и ко није љубио брата кога види, није љубио ни Бога којег не види.

Нека би им Бог опростио злочин који учинише, али им Србљи неће заборавити да су потурили кукавичје јаје у светосавско гнездо из кога се испили онај, такозвани патријарх, чија су јеретичка бајезгања записана на странама овог међукоричја.[142]

140 Иринеј Буловић: „Сломићу ја Артемију кичму“ (*Дуга*, 1638, од 30. марта до 12. априла 1996).

141 Амфилохије Радовић: „Синод на ту одлуку чека пуних десет година. То је само оно последње што је у том процесу урађено“ (Амфилохије: *Артемије је као дрогиран*, Курир, 23. 11. 2010, аутор интервјуа Сандра Малишић).

142 (В. стр. 95.).

Манастир Црна Река: Отворено писмо Патријарху[143]

Поводом неканонског разрешења управљања епархијом Његовог преосвештенства Епископа рашко-призренског и косовско-метохијског г. Артемија, братство манастира Црна Река је 23. фебруара 2010. године упутило писмо Његовој Светости Патријарху српском г. Иринеју.

Текст писма је једногласно усвојен, потписан од свих присутних чланова братства и достављен Патријарху Иринеју, непризнатом администратору епископу Атанасију и настојатељу манастира Протосинђелу Николају.

У наредним редовима следи садржај писма.

Његовој Светости Патријарху српском Господину Иринеју

Ваша Светости,

Обраћајући Вам се као Архипастиру и човеку који је својим животом био везан за Косово и Метохију, што сте нагласили и у првој патријарашкој беседи, наше братство саопштава следеће:

1. Признајемо право Ваше Светости и Светог Архијерејског Синода СПЦ да, у складу са Уставом СПЦ (Члан 70, Тачка 20 и 35б) покренете поступак утврђивања канонске одговорности Епископа рашко-призренског г. Артемија.

2. Сматрамо неканонском одлуку СА Синода СПЦ да епископа Артемија, нашег духовног Оца, разреши управљања Епархијом рашко-призренском, јер га у складу са 111. Чланом Устава СПЦ, једино СА Сабор СПЦ може „уклонити са управе само по канонској осуди, или га разрешити по доказаној немоћи“.

143 Извор: https://www.eparhija-prizren.org/manastir-crna-reka-otvoreno-pismo-patrijarhu/

Епископ Артемије није ни канонски осуђен ни доказано немоћан, нити је његов случај разматран на СА Сабору СПЦ.

3. Одбијамо да прихватимо као администратора Епархије рашко-призренске бившег Захумско-херцеговачког епископа г. Атанасија јер он „у тор наше епархије није ушао на врата (тј. по канонима и важећем Уставу СПЦ), него је прешао на другом месту“. Зато он у нашим очима није пастир, него по нелажној речи Господњој – „лопов и разбојник“ (Уп. Јн. 10, 1).

По свим мерилима Правде Божије ми смо овце Владике Артемија, само њему отварамо врата и само његов глас познајемо. За туђином нећемо поћи јер не познајемо глас туђинаца (Уп. Јн. 2-5).

При свему овоме, Ваша Светости, додајемо да монаси из наше епархије напуштају своје манастире са сузама у очима (случај сестара из манастира Грачаница и јеромонаха Пимена из манастира Бањска), да су монаси и верни народ до крајње мере узнемирени, збуњени и уплашени, да наша богослужења протичу у грчу, болу и јауцима. Целу епархију је покрио облак туге и немира. Губици на духовном плану су већ неупоредиво већи од недоказаних материјално-финансијских проневера, а прети и потпуни духовни крах са трагичним последицама. Болно подносимо и чињеницу да је наш Владика и духовни Отац у кућном притвору и да исповест и духовне разговоре са њим можемо обавити само у месту његовог заточења.

Стога Вас, као оца и архипастира, коленопреклоно молимо да:

1. Вратите, пре редовног сабора СПЦ, управу над Епархијом рашко-призренском нашем духовном оцу, Епископу Артемију, или, по Вашој вољи, сазовете ванредни СА Сабор СПЦ да му евентуално суди.

2. Уклоните од нас духовну и физичку претњу у виду бившег епископа захумско-херцеговачког г. Атанасија и његове самовоље.

Клечећи пред Вама и очекујући милост, до разрешења наше невоље остајемо у непрекидној молитви и строгом посту, јер знамо да се онај род који у цркви изазива немире изгони само постом и молитвом.

Целивајући Вам свету десницу и просећи Архипастирски благослов у Христу Вам одано Братство манастира Црна Река.

Манастир Црна Река
23. 02. 2010. године

Копију овог писма достављамо:

Од нас непризнатом, администратору Епархије рашко-призренске, бившем епископу захумско-херцеговачком г. Атанасију.

Нашем настојатељу, Протосинђелу Николају, с позивом да нам се придружи у посту и молитви.

Монаштво ЕРП: Отворено Писмо Сабору[144]

СВЕТОМ АРХИЈЕРЕЈСКОМ САБОРУ СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ

Ваша Светости,
Ваша Високопреосвештенства,
Ваша Преосвештенства,

Ми, доле потписани, игумани и игуманије четрнаест Свештених манастира, клирици, монаси и искушеници Епархије рашко-призренске, најпре Вас с Васкрсном радошћу поздрављамо и просимо Ваше Архипастирске благослове.

Ово наше обраћање, проткано нитима тужних запажања, болних сазнања и вапајних молби Вашем богољубију и истинољубију, покренуто је новонасталом ситуацијом у Епархији рашко-призренској, небивалој у историји СПЦ. Обраћање прати жива нада да ћете нашу реч, или боље рећи једногласни вапај православне савести, узети у разматрање на предстојећем Архијерејском сабрању, тим пре што су наши манастири били огњишта око којих се народ у протеклом тешком периоду прогона окупљао, духовно грејао и прикупљао снагу за опстанак на Светој косовско-метохијској земљи. Непобитна је чињеница: да није било наших Светих манастира и у њима мноштво младих монаха, богољубаца и патриота, Српски Јерусалим би остао и без Срба и без својих највећих светиња.

Преосвећени Оци, богоблагодатни Архијереји, немамо намеру да на било кога бацамо камен осуде због новонастале смутње у Цркви, јер смо свесни да је ова невоља од Бога допуштена и због

144 Писмо је одаслано 3/16. априла 2010. године (Извор: https://www.eparhija-prizren.org/pismo-igumana-erp-sa-saboru/)

грехова наших. Свесни смо истине: „Сви смо криви за све“, зато Вам се синовски смирено обраћамо изражавајући пре свега немогућност да се повинујемо одлуци СА Синода од 11. фебруара текуће године, којом се наш законити Епископ и духовни Отац разрешава управљања Богом му поверене Епархије рашко-призренске. Поједина манастирска братства и поједини монаси у Епархији су поменуту одлуку СА Синода отворено одбили да признају а други су је, због мира у Цркви, формално прихватили чекајући заседање Сабора. Ипак, у једној оцени се сви слажемо – одлука о разрешењу је неканонска и противуставна а пастирски рад нашег Епископа заслужује сваку похвалу и од Бога и од људи.

Суспендовање нашег Архијереја и старца, који ходи у „духу и истини“ као прави слуга Христов, што ће сваки његов добронамерни сабрат Вашег Свештеног Сабора посведочити, а што речју и савешћу потврђујемо и сви ми, доле потписани, представља прави преседан у ближој и даљој историји наше помесне Цркве. Свака истинољубива и христољубива душа у нашој Цркви свесна је да је овај црквено-деструктивни акт СА Синода донет под притиском прозападних политичких струја у нашој земљи и да је свесрдно подржан од окупатора присутног на Косову и Метохији, о чему имамо и директне потврде.

Да одлука СА Синода није била „у духу и истини“ говоре грч, немир, смутња, збуњеност и сузе многих верника у Епархији, а пре свега нас монаха распете Епархије. Дејство благог лахора Духа Светог јесу радост и мир. Нажалост, они су ишчезли из Епархије са првом обијеном бравом у Владичанском двору од стране нове епархијске управе. Са њиховим доласком уследили су даља непочинства: акт о непомињању надлежног канонског Архијереја (чије се име налази на антиминсима у епархији и који није у јерес упао нити је осуђен на црквеном суду) и кажњавања монаха забраном причешћа и служења Свете Литургије пред највећи хришћански празник – Васкрсење Господње. Када свему овоме додамо смењивање секретара, игумана и игуманија по лажним оптужбама, видимо јасну слику општег прогона монаштва уз флагрантно нарушавање канона и Устава СПЦ. Ово је једна, не баш изненађујућа истина, до које долазимо опитно, доживљујући и проживљујући на сопственој кожи последице самоволје и рушења начела црквено-саборског и пастирско-благодатног управљања Црквом.

Нетрпељивост ка монашком делу Црквене пуноте као интегралном делу и уду тела Христовог, јесте главна црта ове ново-старе доктрине. Нове јер се дешава овде и сада, а старе јер је већ виђена у XIV веку, када су се Свети Григорије Палама и његови ученици исихасти-паламити, храбро и одлучно борили са западномислећим варламитима, духовним прецима и идеолозима данашњих црквених модерниста. Прогон монаштва је прогон подвижничког и мученичког етоса Цркве кога монаштво чува у својој аскетско-есхатолошкој бити. Најновији гонитељи су данашњи црквени модернисти, који се у својим теолошко-беседничким апстракцијама „враћају" првим вековима Цркве, али не и мученичко-исповедничком и аскетско-созерцатељном духу, који је главно оличење Цркве првих векова и основ надахнућа свих богоносних отаца, већ бавећи се академским богословљем и литургијско-археолошким нагађањима.

Што се пак свештенства тиче, може се рећи да је и оно у болу, грчу и страху од гнева и освете новопостављене администрације иако се тврди да је свештенство здушно прихватило новоуведене промене. Реалну слику не могу да ублаже ни напрасно додељени напрсни крстови појединим протојерејима, не би ли се показало како свештенство сад ужива велику слободу и почасти, јер су, тобоже, епископом Артемијем били понижени и обесправљени.

Богољубиви Архипастири и лекари духовни, поред раније реченог, болно подносимо и настојања администратора да се пастирски рад Владике Артемија до крајње границе маргинализује, обезвреди, прогласи неправилним или потре неоснованим и злонамерним оптужбама на плану духовног руковођења. Олако се заборавља да је Владика Артемије препородио најпре, као игуман, црноречку обитељ а затим, као епископ, и целу Епархију. Пре њега обе њиве су биле духовне пустиње[145] а сада су то плодни вртови у којима цвета монаштво и духовни живот читавог народа. Олако се заборавља и чињеница да је Црква предвођена Њиме била једина институција која је остала на Косову и Метохији после несрећног рата. Поред свих заслуга за обнову духовног живота и одржања народа на Светој српској земљи СА Синод га је „наградио" одузимањем Епархије. Но, и то није било довољно, требало је све што

145 Да су то ваистину пре Владике Артемија биле духовне пустиње, неопозиво сведочанство оставио је патријарх Павле у својим Извештајима са распетог Косова, „Издавачки фонд" Архиепископије београдско-карловачке, Београд, 2013.

је Владика урадио на њиви Господњој из корена ишчупати, прогласити „зидањем на песку“. На овакав суд одлучно дижемо свој глас.

Узнемирени оним што се на наше очи догађа и ми са Светим Василијем Великим сетно говоримо: „Много нас жалости што су запостављена правила Отаца и што је избачен сваки ред из Цркве. Бојимо се да, мало-помало, ако небрига буде напредовала овим путем, не дођу црквене ствари до потпуног краха“ (Св. Василије Велики, канон 89).

На крају, у светлу свега реченог коленопреклоно молимо Вас, наше Архипастире и чуваре црквеног реда и поретка, да сагледате изнесене чињенице јеванђелским очима, утврдите одговорност прекршиоца уставно-канонских норми наше Цркве и да нашег духовног оца, Владику Артемија, вратите на трон Епархије рашко-призренске. Са њим би се вратио и мир и канонски поредак у богоспасавану нам Епархију. Амин.

На Преп. Никиту Исповедника
3/16. април 2010. године

Просећи Ваше свете апостолске молитве и благослове
одана чеда Светосавске Цркве
из редова монаштва Епархије рашко-призренске

Епископ Артемије: Интервју за „Печат“[146]

Шта је позадина одлуке Сабора СПЦ о умировљењу, зашто му је забрањен повратак на Косово, коме смета борба за свету српску земљу, да ли је православље на искушењу, има ли Цркве без верника, те како изгледа пут од епископа до политичког непријатеља, говори у разговору за „Печат“ његово Високопреосвештенство, умировљени владика рашко-призренски Артемије.

Некада су као ученици и духовни синови Аве Јустина, у манастиру Ћелије боравили сада умировљени владика рашко-призренски Артемије, митрополит црногорско-приморски Амфилохије, умировљени захумско-херцеговачки владика Атанасије и владика бачки Иринеј. Ученици Јустинови сматрани су духовним источницима српског народа. На недавно одржаном Сабору, као велики духовник, мислилац и писац, прогањан, смењиван, забрањиван и оспораван, Ава Јустин је канонизован. На заседању истог Сабора кажњено је његово прво духовно чедо, а томе су, како у разговору за „Печат“ објашњава умировљени владика рашко-призренски Артемије, углавном допринела преостала тројица његових синова. „То је чињеница која збуњује или сама по себи много говори.“

146 Интервју је објављен у *Печату*, 14. маја 2010. године (https://www.pecat.co.rs/2010/05/vladika-artemije-cuvar-vere-je-narod/). Први пут након започињања бескрупулозне кампање против Епископа Артемија и његових сарадника Преосвећени Владика Артемије обратио се јавности. Свакако да се није могло рећи све у једном интервјуу, али ће и оно што је Епископ Артемије овом приликом изрекао у разговору са новинаром *Печата* многима помоћи у бољем разумевању ситуације. Претходних месеци били смо сведоци парадоксалне ситуације, Епископ Артемије био је изложен претњама и застрашивању, чак и јавним путем, да ће свака његова одбрана ићи на његову штету, чак ако буде учињена и од стране других лица. С правом се можемо запитати – чији су то методи и принципи рада? Еванђелски свакако нису, извесно је да немају ништа заједничког са Еванђељем. Није далеко од нас онај ужасни призор од пре 2000 година, када су сахранили Њега, Христа – то тада није било довољно Његовим гониоцима. Не, захтевали су да се и гроб запечати! И још више – да се поставе војници да чувају стражу! Чему толики страх?

Одлука о Вашем новом статусу коју је донео Сабор званично је представљена као пензионисање, да би се касније могло чути да је ипак реч о разрешењу. Појасните нам који је тачно Ваш статус и где ћете Ви сада?

Вест о пензионисању се по некој инерцији понудила новинарима, јер ваљда је то лакше народу објаснити него рећи да сам умировљен. Сада сам ја умировљени владика. Не, дакле пензионер и не пензионисани, не бивши, већ управо умировљени владика, разрешен управљања епархијом.

А где ћу сада...

Видим да неки знају одговор на то питање, те помињу Ћелије и манастир Фенек и то пре него што сам и сам стигао да о свему размислим. Зато морам да кажем да одговор на то питање немам. Размишљам не само о месту где могу да се сместим, пристојно са својом братијом која ће бити уз мене, већ и да нађем брата који ће ме примити. Има понуда од појединих владика, али не бих сада то да откривам.

На Косову сте као монах и касније епископ провели 30 година. Како доживљавате забрану да се као умировљени владика вратите на Косово и шта је суштина те забране? Чега се Синод плаши?

То објашњење требало би да понуди неко из Синода, као што би требало и да уследи одговор на питања зашто је све ово требало, зашто на овакав начин да се деси, зашто овом брзином и зашто у време почетка Васкршњег поста. Све су то питања на која немам одговор. Међутим, могу да кажем да у разлозима избијања афере у Епархији рашкој-призренској и даљем току дешавања лежи и одговор на питање зашто ми је забрањен повратак. Постоји одлука Сабора донета из 90-их година према којој сваки епископ може да одабере један манастир у својој епархији у коме би, у случају повлачења, пензионисања или старости, могао да остане. Ако сви манастири, по Уставу СПЦ, припадају епископу који је настојатељ и старатељ онда је одлука на њему у ком манастиру у својој епархији жели да живи, односно у манастиру који је ближи његовом срцу. На мене се та одлука Сабора не односи. Морам да кажем да све ово што се десило и што се дешава, почев од ускраћивања овог права, има везе са чињеницом да сам у ЕРП провео 33 године, 13

година као игуман манастира Црна река, годину дана као професор у Призрену и 19 година као владика рашко-призренски.

Моја веза са епархијом траје пола мога живота. Пола живота кога чине године обрађивања винограда, обнове манастира, духовне обнове у народу и монаштву, затим ратног сукоба 1998. године, ванредног, ратног стања, бомбардовања, окупације НАТО снага, те прогона српског живља, рушења преко 150 цркви и манастира и најзад проглашења независног Косова. У свим тим ситуацијама био сам са својим народом, бринуо о њему у духовном погледу, хранио га у народним кухињама, челичио га и храбрио да остане у тешким и немогућим условима. Радио сам оно што је дужност сваког родитеља да брине о својој деци и бринуо сам о народу и Цркви. После свега сигурно да ми је тешко пала одлука да више не смем да имам никакав контакт са тим народом који је знао да цени наш рад и који зна да каже само онако како јесте.

Рекли сте да ћете се повући у манастирску келију са вашом братијом. Шта ће бити са братствима у манастирима Црна река, Зочиште, Свети Арханђели, Девич и другим од којих су неки, након вашег пензионисања тражили канонски отпуст? Да ли ће се испод Вашег крова наћи места за ове бескућнике?

Требало би да знате да сам ја био не само епископ рашко-призренски већ и духовник свим мојим манастирима и монаштву. Јесам разрешен управе епархије, али не и дужности духовника за своје монахе. Тај однос који се успостави је нераскидив, па као што отац може да живи ко зна где, а да увек остане отац своје деце, тако ће они и даље бити моја духовна деца, ма где ја био. Питање монаштва је велико питање о којем је требало да воде рачуна чланови Синода и Сабора. На седници Синода у фебруару после саопштене одлуке о привременом разрешењу управљања ЕРП дословно сам рекао: „Оци и браћо, овом одлуком ви сте бацили атомску бомбу на Косово и Метохију. Видећете шта ће се десити.“ То се и десило и дешава се од првог дана. Монаштво се разбило. Неки су прихватили мој савет да остану где јесу, неки то нису могли. Монаси ће свакако тражити место у епархији у којој будем био или другима како би се и даље задржала та духовна веза. Ја сада тражим место где ћу боравити у будућности, али ту неће бити места и за све моје монахе, јер то није могуће.

Да ли ће монаси који остану морати да поделе судбину игуманије манастира Кончул која је прва, након доласка новог администратора, смењена са овог места? Постоји ли бојазан да манастири на Косову могу остати празни?

Игуманија манастира Кончул била је прва жртва. Из Грачанице је отишло седам сестара, а отићи ће још. Остаће стара игуманија и још неколико сестара које из љубави према њој и треба да остану. У манастиру Свети Архангели врши се притисак на монаштво, тражи се смена игумана Бенедикта коју братство одбија да прихвати. Слична је ситуација и у другим манастирима у којима монасима прете да им неће дати канонски отпуст и, плашим се, десиће се да ће неки кренути без отпуста, други принудно остати још неко време, неке ће можда ставити под суд и покушати да их рашчине. Ти манастири који су благодарећи Божјој вољи оживљени, обновљени и сагрђени током 20 година, почевши од Црне реке, па надаље, плашим се, остаће празни. Већ је настао хаос у епархији. То не важи само за монахе, већ и вернике, јер, ипак, тај боравак од двадесет година на челу епархије створио је известан однос међу нама. Велики број верника не прихвата ово стање и могао би да се деси нови егзодус народа. И то се као могућност наговештава. Још у фебруару рекао сам монаштву да свако од њих мора да донесе одлуку шта ће да уради и прихвати одговорност такве одлуке. С друге стране, тече прича како је свештенство одахнуло доласком новог администратора. Та слика не одговара стварности.

Ако се деси да део монаштва и верника са Косова пређе у епархију у којој Ви будете боравили, да ли раскол у СПЦ постаје више од претпоставке и ко би у том случају био њен творац: 15.000 верника који су ставили потпис за Ваше враћање у епархију или званична СПЦ која није уважила захтев верника?

Не, Боже сачувај! О расколу нема говора. То не долази у обзир. То је измишљен модус како би мој терет био што већи. Једноставно, неприхватање овог стања не значи неприхватање СПЦ, патријарха или Синода. Суштина је да људи осећају неправду и ту је тачка. Ја ћу боравити тамо где будем примљен, као гост, и прихватићу духовни разговор са сваким ко ми дође, али се у послове епархије нећу мешати. Ако ме владика домаћин позове да негде уместо њега

или са њим служим литургију, радо ћу прихватити, али сам никако. И моји монаси, уколико буду примљени од стране владике код кога ћу бити, остаће лојални Цркви, као што су и до сада били. Када су се раније монаси у Архангелима или Девиним водама бунили пре овога? Није било потребе и неће је ни бити. То је измишљена фарса.

Може ли се обрачун са ЕРП посматрати као чин одмазде и зашто?

Питање Косова је морало да се скине са дневног реда и моје присуство тамо била је сметња поменутој идеји. Моја борба за Косово позната је широм света од Америке до Аустралије. Било је година када сам пет, шест пута путовао у Америку и није било године, до проглашења независности Косова, а да нисам ишао у исту ту земљу. Кога све нисам примио у Грачаници, од светских дипломата, УН, НАТО-а, КЕЈФОР-а, УНМИК-а увек заступајући линију, не само да су Косово и Метохија део Србије, већ и њено срце, колевка српске културе, духовности и државности. Отворено сам и свугде говорио да Србија и Срби никада неће прихватити одвајање Косова од Србије под било којим видом независне или подељене територије. А они су радили на томе од самог почетка. Зато се десило бомбардовање, протеривање српског народа, рушење цркава и коначно самопроглашење независног Косова, помогнуто од стране Запада. Тада је и престао мој контакт са њима.

Моја борба за Косово и Метохију јесте повод и разлог бесомучне хајке коју су у протекла три месеца, посебно на почетку и у време трајања Сабора потпиривали мас-медији у Србији. Нисам одговарао на клевете, иако сам се суочавао са грозним инсинуацијама и отвореним лажима.

Од епископа са ставом постали сте политички непријатељ владајуће политичке олигархије. Колико је тој чињеници допринело Ваше противљење доласку Бајдена у манастир Високи Дечани, а затим и отворене критике коју сте упућивали председнику Тадићу?

Питање Бајдена, који је без најаве након обиласка Београда и Приштине, одлучио да посети манастир Дечане прелило је чашу. Одлучно сам се супротставио овој посети. То Бајден није могао да

преживи и удар је дошао са те стране. То је био окидач, а ја перманентна сметња да се посао око Косова, а уз помоћ Брисела, истурене руке Вашингтона и, нажалост, морам да кажем наших власти у Београду, заврши. Сам председник државе је игнорисао наше присуство на Косову и Метохији тако што је у два наврата долазио у манастир Дечане, а да се притом није најавио надлежном епископу, протокола ради. Као домаћин свих манастира дочекао бих га у свом манастиру као госта, али он није желео такву врсту посете. Замислите, рецимо, да неко долази у његов кабинет и разговара са чиновницима без његовог знања о важним стварима. То је недопустиво. Они са Запада и наша власт као њен продукт, допринели су да се пронађе неки изговор за покретање процеса против мене који је довео до овога. И није нађено ништа, а измишљена јесте афера о финансијском пословању епархије, мене, мојих сарадника и пре свих о. Симеона.

Косово је, у тренуцима када се јавно најављују тајни преговори између Приштине и Београда постало српска Газа. Телефонске везе не раде, прелаз Мердаре је затворен за аутобусе, живот Срба у границама неподношљивог. Од кога очекујете да ће преузети Вашу улогу и рећи „Косово на крсту, Београд жваће жваку“?

Људи који су на власти упорно народу причају како не дају Косово, а на све могуће начине доводе Србе у све угроженији положај. Сваки дан власт понавља народу да Европа нема алтернативу како би нас увела у тај земаљски рај који се зове ЕУ. Многи знају како је тамо, али то људе на власти мало брине; за време свог мандата они морају да испуне задатак који су добили од газде из Брисела. У изјавама попут ове лежи објашњење моје смене.

У историји СПЦ не постоји случај да је на окупираној територији смењен владика? На Сабору одржаном 1992. године јавно сте устали против ондашње власти. Чини се да Вас та власт, коју су називали диктаторском, није угрожавала као ова.

Сатанизација је постојала и тада. После рата мој став је био познат. За време бомбардовања, а и после одласка 250.000 људи са Косова и останка њих 130.000, ја сам, преко медија, трпео најжешће нападе власти из Београда. Тада сам био забављен нашим ја-

дом, а касније сам чуо приче које су колале о мени по Београду. Мој останак на Косову побркао је планове те владе. Та власт је ишла на то да цео народ напусти Косово и Метохију како би пред Западом могла да маше са поруком: „Видите шта сте учинили.“ Да нисам задржао народ, питање Косова било би решено још почетком 2002. године, али то што је остао народ, монаштво и свештенство, што се оно умножавало, манастири цветали за све ово време када је било најтеже, то је била снага која некоме и некима није одговарала.

Чињеница је да се у време Милошевићеве власти није нашла та црквена рука која ће Вас сменити. Јер Вас није сменио Тадић или Влада већ црквени великодостојници. Да ли можемо њих лишити одговорности за Вашу смену?

Нажалост, то је очигледно свима. То се зна не само на Косову и Метохији и у Србији, већ и у целом свету. Ко год се иоле бави црквеним животом зна суштину ствари.

Да ли је тужба коју сте поднели против земаља које су бомбардовале светиње на Косову пресудила и Вама и ЕРП и можете ли претпоставити зашто су световне и црквене власти олако препустиле православне светиње косовској културној баштини, које се третирају као део њихове туристичке понуде?

Све је то у једном пакету. Мени се замера да већ пет, шест година не извршавам одлуке Сабора и Синода, иако је и то под знаком питања, јер на све њихове одлуке постоје и моји одговори. Све је почело после мартовског погрома 2004. године и тужбе коју сам поднео против четири државе НАТО-а за погром и рушење светиња на Косову. Уследио је Меморандум о обнови порушених манастира коју је форсирао Савет Европе преко косовских институција. Мој принцип је био да они који су рушили наше манастире не могу да их и обнављају. Његова светост патријарх Павле је под утицајем Синода потписао Меморандум, да би накнадно повукао свој потпис. Потпис је сам Синод касније без патријарха оснажио и тада је почела жестока преписка између Синода и мене, као и мешање појединаца у послове ЕРП мимо надлежног епископа. И сада се та преписка третира као мој грех и непослушност Синоду.

Мислио сам да ћу у процесу који је требало да се по канонским принципима води, изнети све те чињенице на видело што би било основ за праву одлуку. Урађен је стручни елаборат у коме сам изложио своје ставове везане за Меморандум и поменуту преписку, и он је предат Сабору прошле године, али никада није узет у обзир. Друго, многа моја акта и предлози никада нису излазили на Сабор. Ко одговара за то? Коначно толико и толико саборских одлука није извршено, а многи од браће епископа су радили супротно одлукама, као када је реч о богослужењу. Али то није проблем за Српску цркву.

Процес против Вас, као и само заседање Сабора, прошло је под велом конспирације и напада. Шта се тачно догађало иза врата Грачанице и, касније, зграде Патријаршије?

У последњих 15 година финансијска контрола ни у једној епархији није извршена, али у ЕРП јесте и то два пута, 2006. и 2010. године и то на начин на који је извршена. Дан после доласка ове друге комисије у епархију почеле су манипулације у јавности и тада се први пут помиње сума од ни мање ни више него 350.000 евра, која у очима народа изгледа стравично велика. Приписати ту проневеру епископу било би мало много. Зато су оптужени моји најближи сарадници, пре свих о. Симеон, који је означен као главни кривац. А он је, узаме, под мојим надзором и духовним руководством провео 22 године. Ја га најбоље познајем о чему сведочи и одликовање чином архимандрита. Оптужбом за проневеру, гађајући њега, рушили су мене. Али та оптужба о проневери не одговара стварности, јер они јесу видели признанице које документују шта је исплаћено из благајне, али нису хтели да виде и где су ти новци уграђени, јер постоје објекти изграђени тим новцем. Упркос тим недоследностима, у кривичној пријави поступка који је покренут пред грађанским судом стоји „исплата за фиктивне радове“, што Синод потписује. На основу њиховог тумачења мог рада на Косову пише се оптужница која ми је уручена два дана пред почетак Сабора и, што је битно, без одређеног рока да на њу одговорим. А на Сабору питање које се тицало мене и епархије одлагано је за крај. Коначно, оптужница против мене је прочитана јавно пред целим Сабором, донето је осам регистара са пратећим материјалом, који су, иако ниједан регистар није отворен, послужили – стварању ути-

ска. Када је прочитана оптужница тражио сам реч, те након више покушаја добио сам могућност да се обратим присутнима, речено ми је да могу да говорим само о прочитаном тексту. Рекао сам: „Нећу моћи тако, Ваша Светости. Ја код себе немам архиву ни у џепу ни на леђима као што сте ви ту донели. Моји одговори су у Грачаници, јер када сам добио оптужницу на њој је изостао рок у којем би требало да на њу одговорим, што је, иначе, случај када је реч о грађанском и сваком другом поступку“. Када је 60-их година подигнута оптужница против владике Дионисија у Америци, Сабор му је оставио рок од три месеца како би на њу одговорио. Мени није дат рок, већ се тражило да после два дана усмено одговорим. Рекао сам: „Не, о томе нећу да разговарам“, и изборио сам се да прочитам нешто што сам написао на једној страници папира. Садржина писма тицала се мог захтева да Сабор треба најпре да се одреди према одлуци Синода из фебруара месеца – да ли је одлука тада донета била уставна или неуставна. То може, рекао сам, да буде почетак даљег разговора. Ако је одлука неуставна онда је ван снаге и захтева да се васпостави стање какво је било пре њеног доношења, што подразумева мој повратак у епархију; а уколико постоји разлог за суђење, рекао сам, нека се поступак води по принципима који су предвиђени канонима, на суду са приношењем њихових и мојих аргумената који ће показати где је истина.

Са становишта световних закона новог доба, будући да сте окривљени без доказане кривице, тачно „посредне одговорности“, нису ли у Вашем случају прекршена сва људска права?

Кажњен сам и кроз прву одлуку Синода и другу одлуку Сабора, без суда и осуде, без права на одбрану. То је чињеница. Било је дискусија на Сабору, епископа који су подржавали моја уставна права, али одлука није могла бити донета консензусом, једнодушно. Онда се прибегло гласању, нетипичном за Цркву у којој делује Дух Свети и у којој важи принцип „Изволе се Духу Светом и нама свима“. Уместо тога, Сабор се претворио у градску скупштину у којој је већином гласова донета одлука.

Као што сам прихватио одлуку Синода иако се са њом не слажем јер је противуставна, тако сам прихватио и одлуку Сабора. Пре ми је сугерисано да сам затражим разрешење или пензионисање из здравствених разлога. Рекао сам: „Молим вас, ви ме оптужујете да

сам кршио многе каноне, а сада ме терате да прекршим још један и то тако што ћу изговорити неистину. Не, то не долази у обзир. Ви донесите одлуку какву хоћете, ја ћу је и прихватити.“

Стиче се утисак да почиње отуђивање дела црквених великодостојника од свога стада, да се саборност, једна од централних категорија СПЦ, доводи у питање. Колико је тачно ово запажање?

Рекао бих као да се не држи до тога ко је Црква. Она није само епископат, нити само свештенство, нити само народ. Епископ, свештенство и верни народ чине Цркву. Међутим, њен бројнији део је искључен, а то је народ, иако је познато у историји СПЦ, а пише и у посланици источних патријараха из 1848. године да је чувар праве вере народ. Јер оно што народ не прихвати то и не постоји. Када су у 15. веку, како би се превазишао расцеп између Цариграда и Рима, а због опасности која им је претила од Турака који су били под Цариградом, цар и патријарх затражили помоћ Запада, организован је Сабор у Фиренци и постигнут неки договор о уједињењу под називом Флорентинска унија. Само један владика, Свети Марко Ефески, није потписао, објашњавајући да је то издаја православља. Унија није прихваћена од стране народа. Дакле један Марко Ефески са народом одржао је православље. Мислим да ће се и код нас на крају морати услишити глас народа, јер не каже се узалуд да је „глас народа глас божји“.

Када помињете уједињење требало би поменути да је једна од ствари која је тутњала кроз јавност и долазак папе. У којој вези је долазак папе са приликама у СПЦ?

У целој ситуацији и то је од значаја. Свима је познат мој став о папизму, екуменизму и глобализму и то многима, баш у Цркви, не одговара. Види се какве плодове доносе новотарије у служењу литургија, каква је подела у народу у појединим епархијама. Господ у Јеванђељу каже: „По плодовима њиховим познаћете их.“ Плодови таквог рада су очигледни и видљиви на сваком кораку, а горки су и у животу српске цркве и у животу српског народа. Какве плодове ће донети најновији чин уклањања владике Артемија време ће показати.

Која је суштина сукоба између оних који служе литургију по новом и оних који је служе по старом?

Постоји одлука Сабора која је поновљена три пута, а гласи да се по питању богослужења формира комисија која ће да проучи ту ствар и поднесе извештај Сабору, а да се до тада служење одвија по вековној пракси. То није испоштовано. Комисија се никад није састала, а чињеница да велики број епископа није испоштовао одлуку Сабора носи са собом огромне последице. И шта ће до краја из тога изаћи то само Бог може да предвиди и зна. У теологији се прихватају нова учења по питању исповести и постова, а све је део пакета обновљенства и новаторства. Српски народ то тешко прихвата, јер очигледно је да је то одступање од вере и православља; онаквог православља каквог га је народ примио од својих предака, Светог Саве, Николаја, Аве Јустина. Они су сада еталон праве вере. Као што се пева у тропару Светом Николају: „Правило вере и образац кроткости...“ Ко одступа од такве вере, у криву је.

Приликом сакупљања потписа за Ваш повратак у епархију, као и протеста испред Патријаршије против увођења екуменизма и позивања папе у Србију, званична СПЦ део верника назвала је псеудозилотима и јеретицима. У ком тренутку су изопштени постали они који следе речи патријарха Павла упућене папи: Добро не дошао?

То не бих коментарисао. Али могу рећи да се глас народа не уважава. Тај народ који је био и 13. фебруара испред Патријаршије на оном кијамету, који је ставио свој потпис на ове захтеве, а било их је скоро 15.000, не заслужује епитете који му се лепе. Ако су то хулигани, ако је то мафија, како су их све називали, онда ми немамо верника. Мени је тешко падало вређање тога народа. Те људе је требало саслушати и чути, без обавезе да се уважи њихово мишљење. Некада су постојали Црквено-народни сабори и у Војводини су се, рецимо, многи проблеми решавали на таквим местима.

Како се десило да су сви неприхватљиви аналитичари Цркве постали пожељни тумачи Сабора, а епископи инсајдери из врха Српске православне цркве?

То се дешавало, али као појава није добро, јер је 13. фебруара на Седници Синода речено да се ниједна изјава не даје медијима. Ја сам ћутао, али већ сутрадан су кроз све медије кренули потоци изјава појединих епископа који су давали судове, износили „чињенице“. То се дешавало и за све време Сабора.

Како тумачите чињеницу да је Ваш учитељ Ава Јустин канонизован непосредно пре вашег разрешења, на истом заседању Сабора?

Мислим да је канонизација у реду и да је требало да буде и раније. Не сматрам да је то било у циљу манипулације, али ако је и тога било, и то ће се показати.

Епископ Артемије: Интервју за „Правду“[147]

Сабор је већином гласова донео одлуку о Вашем пензионисању и повлачењу с дужности епископа рашко-призренског. Да ли пензионисани владика значи разрешени?

Погрешно сте информисани. СА Сабор није гласао о Нашем пензионисању, већ управо о разрешењу од управљања Епархијом рашко-призренском.

У одлуци Сабора донетој 90-их година стоји да сваки епископ може да одабере један манастир у својој епархији у коме би, у случају повлачења, пензионисања или старости, могао да остане. Зашто се та одлука не односи на Вас, пошто је готово извесно да нећете боравити у Рашко-призренској епархији?

На то питање морали би други да одговоре. Ја сам, заиста, тражио да и после разрешења останем у неком од многобројних манастира Епархије рашко-призренске, будући уверен да би тада и све монаштво остало тамо где је и до сада било, дакле у својим манастирима. Нажалост, моја молба није уважена. Зашто? Није моје да одговорим.

Говори се да значајан број владика СПЦ зазире да Вас прими у своју епархију страхујући да ћете, како Вас оптужују, наставити да стварате култ личности и са собом довести следбенике који су склони антицрквеном деловању. Насупрот томе, неке владике су Вам понудиле гостопримство. Зашто се они не плаше?

147 Извор: https://www.eparhija-prizren.org/artemije-intervju-za-pravdu/ 24. мај 2010.

То што се „говори“ не значи и да је истина док се не докаже. А ничим није доказано нити показано да неке владике „зазиру да Нас приме у своју епархију“. Поготову ничим није доказано да смо ми у нашој Епархији рашко-призренској стварали и неговали „култ личности“, нити да су моји следбеници (монаси) „склони антицрквеном деловању“. Догађаји последњих месеци показују да те карактеристике много више пристоје другима. У томе се и налази одговор на питање зашто се владике које су нам понудиле гостопримство „не плаше“ наводних ризика. Из простог разлога што знају да такве инсинуације не одговарају стварности јер немају никаквог основа.

Да ли сте донели одлуку где ћете од сада боравити или се Ви о томе нећете ништа питати?

Ми смо Светом архијерејском синоду поднели Наш предлог где бисмо желели да боравимо, али одговор још нисмо добили. Мислим да ће се по том питању ставови усагласити.

Оптужени су Ваши најближи сарадници, пре свих отац Симеон. Шта ће се даље дешавати са њим?

Отац Симеон оптужен јесте, али доказано ништа није. Оптужбе су засноване на сумњи, гласинама, личним закључцима и тумачењима појединих факата или догађаја, а не на чињеницама и доказима. Ствар је истражних органа да то све беспристрасно истраже, провере и донесу праведно решење. Отац Симеон је са Нама, под Нашим руководством и бригом двадесет две године и добро га познајемо. Уверени смо да ће и правосуђе то увидети, а самим тим и наша јавност.

Да ли постоји извесна доза кривице оца Симеона или је он послужио само као повод да би срушили Вас?

Све су индиције да је тако. Зато се и није чекало да истрага заврши свој посао, него су Нас по „хитном поступку“ разрешили управе епархијом, без покретања и икаквог процеса, не оставивши нам могућност и право на одбрану. Али, „не пада снег...“. Отац Симеон би овде био само „колатерална штета“.

Став већине владика СПЦ јесте да су у значајној мери Вашој компромитацији допринели монаси из Рашко-призренске епархије. Колико су Вам они заиста одмогли?

То је апсолутно произвољна и неоснована тврдња. Наше монаштво никоме није правило проблем пре неуставне одлуке Синода о Нашем разрешењу. Изузетак су Дечани, који су Нама и те како правили проблеме у последњим годинама. Онда је, природно, дошло до спонтане реакције. Сваки живи организам реагује на изненадни убод. Само мртваци не реагују када их секирају.

У Епархији рашко-призренској се налази највећи део српског монаштва коме сте Ви били не само епископ већ и духовник. Колико ће се сад ситуација променити?

У многоме. Одлуком Сабора престао сам бити њихов епископ, али сам остао духовник онима који то буду желели. А духовни отац остајем свима њима, јер, природно, отац се не може заменити. Ја сам их духовно родио и одгајио. То заувек остаје чињеница, чак и за оне који би Нас се и одрекли (рецимо за Дечанце).

Ако је СПЦ бирала између спасавања једног човека тиме што би се на све зажмурило и кренуло даље као да се ништа није догодило или спасавања једне епархије и црквеног поретка, зашто Вам је раније сугерисано да сами затражите разрешење или пензионисање из здравствених разлога? Зар то не би значило да је Црква зажмурила ако кривица заиста постоји?

То је лажно постављена дилема: или – или. Епархија рашко-призренска је живела нормалним и пуним црквеним животом, ништа се страшно у њој није десило, никаквог угрожавања црквеног поретка у њој и од ње није било, све док Ми некоме нисмо засметали. Зато се и тражило да Ми сами затражимо разрешење из наводно здравствених разлога, јер би то било најбезболније, али и најнечасније како за Нас лично, тако и за саму Цркву. Тиме бисмо Ми унапред признали као истините све оптужбе које Нам се стављају на терет, иако оне нису ничим доказане. Наравно, да би то онда значило да је Црква зажмурила „ако кривица заиста постоји". Зато Свети канони и забрањују да епископ сам тражи разрешење,

или да подноси оставку, настојећи да „ако није достојан, нека се суди и нека се сврге“, а не да се сам повлачи.

Оптужница Вам је уручена два дана пред почетак Сабора, без одређеног рока да на њу одговорите. Да ли Вам је познат разлог због којег сте искључени из права на одбрану?

Није Нам познат разлог. Не желимо да претпостављамо ништа. Нека то други објасне. Народ ће, верујемо, сам схватити.

Званична СПЦ је део верника, свештенства и монаштва, који су стали у Вашу одбрану, назвала псевдозилотима, јеретицима и расколницима. Ако је глас народа глас Божји, да ли у СПЦ нема више ко да чује или је у питању још једна новотарија која је на место народа ставила политику?

Овде се крије тенденција уопштавања. Наше питање је шта значи „званична СПЦ“, а шта „незванична“? Црква су и сви они (верници, свештенство и монаштво, као и епископи) који су стали у „Нашу одбрану“, као и они који су на супротној страни. Историјска је чињеница да је верни народ чувар праве вере, што се кроз историју Цркве много пута показало, те је, вероватно, отуда и настала изрека да је „глас народа, глас Божији“. Појединци (а не „званична Црква“) покушавају у наше време да то прикажу друкчије, уводећи „политику“ у ствари Цркве. У Цркви ће увек бити оних који желе да чују глас Истине и да за њим крену. Слава Богу што је тако.

Да ли сте због свега што се догодило икада поклекли у вери или Вам је она помогла да превродите минули период?

Наша вера се темељи на поверењу у Бога и пуном предавању вољи Божјој. Она се не базира на остварењу наших личних, често себичних, жеља и циљева. Наш је једини циљ угодити Богу, испунити, према својој моћи, Његове свете заповести. У томе је наш труд и наша борба. Све друго је у Божијим рукама. Отуда смо све што се догађало у Нашем животу, не само у ово последње време, примали као дар од Бога не тражећи да (одмах) разумемо зашто нам се то или оно догађа. Увек смо веровали да је то по неком промислу Божијем, по Божијем допуштењу, а за неко Наше добро. Зато смо Богу благодарни за све.

Епископ Артемије: У јединству сам са једном, светом, саборном и апостолском Црквом[148]

Епископ рашко-призренски г. Артемије дао је интервју за недељно издање *Вечерњих Новости* од 21. новембра 2010, из којега, због њиховог значаја, доносимо најважније делове.

Одлука Сабора о мом рашчињењу неуставна је, противна канонима и за мене нема никакав значај. И даље сам оно што сам био.

Нисам се ни од кога одвојио. И даље сам у јединству са Једном, Светом, Саборном и Апостолском Црквом, као и са Светим Апостолима, Светим Оцима, Светим Савом, Владиком Николајем, оцем Јустином и свим православним хришћанима који поштују црквени поредак. Ко се одвојио од тог принципа, нека види сам ко је и где се налази.

Устротивили сте се одлукама црквених органа. Није ли то удар на јединство Цркве?

Показивао сам да сам за јединство, ред и поредак у СПЦ. Зато сам и прихватао неканонске одлуке, иако се са њима нисам слагао. Прихватао сам их ради мира и јединства Цркве. Поштовао сам забрану свештенодејства, како им не бих дао повода за нешто даље и горе. Очекивао сам да се на Сабору та ствар разреши и да успоставимо канонски поредак у Српској Цркви. Очекивао сам да ће и Синод имати исти циљ. Међутим, њиховим неканонским одлукама

148 Извор: https://www.eparhija-prizren.org/episkop-artemije-u-jedinstvu-sam-sa-crkvom/. Цео интервју се може прочитати на: http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.69.html:308486-Artemije-Nisam-raskolnik

и санкцијама нема краја. Неуставно су ми забранили боравак на Косову и Метохији, бригу за моју духовну децу, свештенодејство... Одговорио сам Синоду да се све до валидне пресуде Црквеног суда нећу повиновати неканонским одлукама и да сам ја доживотни епископ Епархије рашко-призренске. Јер за ових девет месеци никакав процес против мене није покретан, вођен, нити има пресуде. Постоје само одлуке које су донели гласањем, као да се ради о Народној скупштини а не о Цркви.

Зашто сте, када се очекивало да се појавите пред Сабором, кренули на Косово?

На Сабор нисам био позван. А уместо да се ова питања ставе пред епископе и да Сабор донесе одлуку о томе, они су поред живог канонског епископа поставили на његово место нашег некадашњег викара Теодосија Шибалића. То је преступ због кога би сви они требало да буду лишени чина. Када сам то сазнао, одлучио сам да покажем да сам ја законски владика. Епархија рашко-призренска је моја и служењем Литургије у манастиру у Дубоком Потоку желео сам да и практично покажем пред очима целога света шта је суштина проблема.

Нетражено сам добио пратњу полиције која је свуда уз мене. Чујем да је подигнута кривична пријава и да ми следи хапшење. Видећемо и то. Нек и то пише у биографији Владике Артемија. Боже мој, и затвор је за људе.

Плашите ли се хапшења?

Зашто да се плашим? Знам да не постоји никакав разлог. Ако неко има доказе о мојој кривици, нека их покаже. Кажу да сам узурпирао црквену имовину. Понео манастир Дубоки Поток на леђима?

Шта би највиши органи СПЦ требало да учине да бисте Ви прихватили њихове одлуке?

Да се анулирањем неканонских одлука Синода и Сабора покају. Ако сматрају да постоји моја кривица, нека се води редовни судски црквени поступак. Уколико се она докаже, нека донесу ва-

лидну пресуду. Тек тада ја престајем бити то што јесам. А те пресуде нема. Ништа није утврђено, јер се није чула и друга страна. У Уставу (и по канонима – прим. аут.) СПЦ стоји изричито – нико не може бити кажњен без претходног саслушања.

Распеће након тридесет три године трудова на Косову[149]

– Потоња косовска богоуздајућа беседа светог Владике Артемија пред одлазак из Грачанице у егзил –

„Данас су речи сувишне. Данас осећања раде.[150] То се видело код г-дина Велића и код брата Слободана и код свих вас који сте дошли овде.

Тешко је рећи поводом чега. Нит је свечаност, нит је жалост, али је све то помешано. Дошли сте да се опростимо, поздравимо, да ли за стално, да ли за привремено, то је у Божјим рукама. Брат Слободан изрази наду да су ми врата Лазарије отворена.

Али, нека буде Божја воља.

Шта се догађа са нама последњих једанаест година?

За два дана биће једанаест година како је Косово окупирано.

Шта се догађа са нашим народом, са нашим светињама?

Косовска битка, која је почела на Видовдан 1389. године, непрекидно траје. И ово је отприлике време када се та битка приводи крају, када се завршава. Како онда, тако и данас, српски народ је

149 Беседа Владике Артемија пред одлазак из Грачанице, након тридесет три године које је провео на Косову где је обновио српско монаштво, 8. јун 2010. (Извор: Пастир добри).

150 Присутни су јецали и брисали сузе. При крају беседе и светом Владики се скотрљала суза. Аутор ове књиге је забележио тај призор својим речима под насловљем *Грачаничка суза*: „Гоњени силницима НАТО пакта / Залупише пред собом рајска врата / Синодалце под своје ђаво узе / Грачаницу залише свете сузе / Много је издајника међ нам било / Много се суза пред неправдом лило / Али суза косовскога Владике / Носи крвницима муке велике / Прогонећи монаштво и Владику / Унаказише слику боголику / Уписујући се у српске одроде / Екуменистичку јерес уводе / Светосавље и Косово издаше / Ђаволу душе своје продадоше / Брата свог Артемија разапеше / ЕвРОПСКОМ идолу се поклонише / Папу чак светим оцем називају / Светог Духа хулом изазивају / Погазише заклетве и завете / Постадоше бедне марионете / Покајте се заблудели синови / Шта ће вам обезвређени чинови / У отаџбини вам и врапци знају / Да сте починили богоиздају / Одрекосте се примљеног Залога / Вратите се са тога пута злога / Сетите се власт је пролазна свака / На крају вашег пута чека рака“ (*Сагрешења у СПЦ*, Ниш, 2014, 384-385).

нажалост подељен. Сврстава се под два барјака, један честитога кнеза и други Вука Бранковића.

Благо ономе ко изабере прави пут и стане под прави барјак. На њега ће се вековима изливати благослов нашега народа и потоњих генерација.

А тешко ономе ко изабере погрешни пут, погрешни барјак, на њега ће се вековима изливати проклетство нашега народа као на Вука Бранковића.

Ништа у овоме нема необично, ништа што ни раније није било у историји Цркве. Црква Божја је живела 2000 година, пролазила је кроз разне Сциле и Харибде, кроз разне буре и олује, али није потонула никада. Неће ни данас! Црква Божја ће остати на таласима житејскога мора и вршити своју мисију коју је примила од свога оснивача и пастироначалника Господа Исуса Христа. Црква ће остати и даље, она је надживела све своје непријатеље и гонитеље Истине и све своје борце за Истину и правду. Сви су они уградили себе у темеље Цркве Божје и зато је она и моћна и снажна и може да одоли свим искушењима која јој овај свет приређује.

Али Господ кад је слао своје ученике у свет да проповедају његову божанску науку, говорио им је шта ће и како ће пролазити: *У свету ћете имати невоља, гониће вас, изводиће вас пред кнезове и цареве, многе ће од вас побити имена моја ради, али не бојте се, јер ја надвладах свет*.

Другом приликом је рекао и указао на свој пример: *Ако мене прогнаше и вас ће прогонити, ако моју реч одржаше и вашу ће одржати*.

Али оно Христово: *Не бој се мало стадо јер би воља Оца вашега да вам дарује Царство*. Те речи Христове су мелем за сваку душу која страда правде ради и којој је обећано блаженство: *Блажени прогнани правде ради јер је њихово Царство Небеско*.

Без те помоћи Божје, без те благодати Христове, без тих утешних речи, ко би могао опстати, издржати оно што је Црква Божја издржала за две хиљаде година и ко би могао у нашем народу издржати и одржати се после свега онога шта смо преживели у својој мукотрпној, али светој историји, не само за време од пет стотина година робовања под Турцима. И пре тога и после тога, страдао је наш народ, страда и данас.

Али, шта рећи на крају?

Поновити Христове речи: *Не бој се мало стадо!*

Ја знам да сте ви само представници нашега народа на Косову и Метохији, у држави Србији и у целоме свету. Нису могли сви доћи који су желели да дођу данас овде. Али, верујем да су и они мислима и молитвама данас овде са нама, као што ћу и ја бити до краја живота заједно са вама у својим мислима, у својим молитвама.

Ја сам на Косову провео тридесет три године заједно са Црном Реком и овим временом као Епископ ваш. Када је почело страдање '99. године, одржали смо се, остали смо и никада нисам могао помислити ни поверовати да ћу морати да напустим Свето Косово.

Али, оно што ја нисам могао да предвидим, претпоставим, Бог је допустио.

Зашто?

Не улазимо, не тумачимо, верујемо само да ће и то Бог употребити за добро нашега народа и наше цркве.

Мислио сам да ће се наш народ једном сабрати у Грачаници да ме испрати на починак, овде, у манастирско гробље.

То би ми лакше било него данас.

Али, нека буде Божја воља.

Ја одлазим тамо где морам, ви остајете тамо где морате.

Останите, чувајте наше светиње и наше Косово.

Хвала вам свима што сте дошли."

Епископ Артемије: Отворено писмо Митрополиту Амфилохију[151]

На сајту ЕРП 21. јуна 2010. године објављено је „Обавештење поводом одлуке Мјестобљуститеља Епархије у вези одбеглих монаха манастира Св. Архангела“ као допуна ранијим вестима по питању монаштва које напушта своје манастире.

У наставку Вам достављамо *Отворено писмо* које је 26. јуна било достављено Инфо-служби СПЦ да га, истине ради, објави на своме сајту. Будући да то није учињено, достављамо вама са молбом да га објавите.

Иако прогнани са Косова и Метохије, Ми не престајемо мислити на Косово и Метохију, молити се за Косово и Метохију, пратити збивања на Косову и Метохији. То не значи да се мешамо или да се желимо мешати у власт и управљање ЕРП Вас, сада као надлежног Епископа. Ипак, не можемо мирно и незаинтересовано гледати и слушати шта се догађа са Нашом духовном децом коју смо деценијама „с муком рађали“ и одгајали – монаштвом из манастира донедавно Наше ЕРП.

Казне (забране чинодејства, ускраћивање причешћа), претње црквеним судом и још тежим казнама, вређања и клеветања од стране Вас и многих других (па и њихове духовне браће), због наводне њихове кривице – самовољног напуштања манастира, рушења канонског црквеног поретка итд. је, најблаже речено, неосновано. Ви, и не само Ви, врло добро знате, зашто су то они учинили. Сигурно не из неког хира или што су непослушни мајци Цркви, већ зато што сте Ви, и још неки са Вама, начином решава-

151 Извор: https://www.eparhija-prizren.org/episkop-artemije-otvoreno-pismo-mitropolitu-amfilohiju/

ња Нашег (монтираног) случаја већ нарушили и разрушили сваки канонски и црквени поредак, унели пометњу и раздор у монаштво, свештенство и верни народ, не само на Косову и Метохији, него у целој СПЦ како у отаџбини, тако и у дијаспори, па сада тражите да монаси поштују тај канонски беспоредак као црквени поредак. С којим правом? Они су, као верна чеда СПЦ, редовним путем, са разумним образложењем, писмено од Вас, као надлежног Епископа (доказ да Вас признају и да поштују црквени поредак) затражили канонски отпуст за неку од Епархија наше СПЦ (опет доказ да поштују црквено-канонски поредак). Ви им то право ускраћујете и претите судом и казном.

Да ли заиста мислите да ћете таквим начином повратити мир и црквени поредак у ЕРП-ој и у нашем народу на Косову и Метохији? Да ћете принудом и присилом укрепити свој ауторитет? Не чинили Вам се да ћете тиме још већу духовну штету нанети управо СПЦ? Размислите о томе пре него што учините још који погрешан корак. Још није касно да се ситуација реши мирним путем. О томе смо својевремено и усмено разговарали.

Забринут
Умировљени Епископ рашко-призренски
и косовско-метохијски †АРТЕМИЈЕ

Слава Богу за све[152]

(прва богоуздајућа беседа светог Владике Артемија у изгнанству)

„У име Оца и Сина и Светога Духа,

Данас, браћо и сестре, налазећи се у овоме светоме и предивноме храму Божијем, осећам у себи и радост и тугу. Радост што сам овде са Вама, а тугу што сам прогнан са Косова и Метохије, тамо где сам провео тридесет три године. Био сам принуђен одатле да кренем, да тражим друго место, да тражим други кров над главом. Благодарећи Богу и доброти вашега владике Василија и мога брата у Христу, налазим се данас овде у манастиру Шишатовац, који ће од сада бити моје место боравка.

Сви ми у животу, браћо и сестре, имамо моменте када нам се нешто догоди, а ми не знамо узрок и разлог и постављамо питање: зашто? Зашто се то догодило мени, зашто баш данас, зашто баш на овај начин? Та питања се постављају дуго времена, а некада после десет или двадесет година, многи догађаји који нам се десе, отворе нам очи и ми схватисмо зашто се оно тада догодило за шта смо питали: а зашто, а зашто?

Путеви су Божији неиспитиви и недокучиви, браћо и сестре. И Свети псалмопевац каже: „Судба твоја бездна многа.“ Судови Божији, путеви Његови су бездан, неиспитиви за нас људе. Не треба се ни трудити, ни мучити да сазнамо оно што је Бог од нас утајио, што нам није открио, али треба веровати да све оно што нам се

152 У недељу 27. јуна 2010. године Владика Артемије је служио прву литургију у егзилу, у манастиру Шишатовац, којој је присуствовало четрдесетак монаха и монахиња и око три стотине верника из свих крајева Србије. Том приликом је Владика одржао беседу из које извире благодарност Богу за све и из које израњају пророчка вера и нада да је Господ прогоном Владике и монаштва са Косова и Метохије промислио вечно добро. Та беседа се може видети укуцавањем на претраживачу: *Владика Артемије служио прву Литургију у манастиру Шишатовац 27. јуна 2010.*

догађа, догађа се или по вољи Божијој или по допуштењу Божијем, а за неко наше добро.

Та мисао, та вера, спасава нас од лутања, од смућивања, од побуне у нама. Верујемо да Бог зна зашто се ово десило, овако као што се десило. Ми не морамо да знамо, али верујемо да Бог то зна и да је то допустио ради некога добра нашега, наше цркве, нашега народа.

Зато, не остаје нам ништа друго него да поновимо речи Светог Јована Златоуста, који је такође прошао пут изгнанства, као и многи други у историји цркве Божје за 2000 година. Он прогнан, чак и лишен чина епископскога, у прогонству до краја живота, рекао је: *Слава Богу за све!* И те његове речи се понављају, ево преко 1700 година. Често, у разним приликама, многи то понављају. Време је да и ми то кажемо: *Слава Богу за све!* – што је Бог допустио и нама и моме монаштву и моме народу на Косову и Метохији и онима прогнанима са Косова и Метохије и онима који се било где налазе на кугли земаљској. Бог зна зашто је то тако и за које вечно добро.

Зато нека је слава Богу на Његовом дару и на Његовој милости!

Нека нас Он чува, води и руководи на свим путевима нашим, на свим путевима, које је Бог оставио пред нас и отвара пред нама да бисмо увек били и остали верни Њему, Господу нашем, Спаситељу нашем, Створитељу нашем, да бисмо остали верни Светој Цркви православној, да бисмо сачували веру православну која даје смисао целом нашем животу, нашим страдањима, нашим успесима и нашим неуспесима. Јер та вера православна је једина која даје смисао животу људскоме: том вером ми се спасавамо од греха, смрти и ђавола.

Зато је Господ дошао у овај свет, да нам покаже пут, браћо и сестре, како из овога света, из ове долине плача, да стигнемо у своју небеску отаџбину, у царство Христа Бога нашега, тамо где се Светитељи Божји налазе, где анђели Божји ликују, где су многи из рода нашега, угодници Божји, мученици, који су за веру своју пострадали.

Нека би Бог дао снаге и нама да издржимо све, да очувамо веру своју када пођемо одавде, а једном морамо поћи, на овај или онај начин, да се нађемо тамо где се и они налазе и да заједно са свима њима славимо и ми Оца и Сина и Светога Духа, Тројицу једносуштну и нераздељиву, кроза све векове и сву вечност.

Амин.

Нека је слава Богу за све!“

Бог зна зашто је то тако и за које вечно добро[153]

Речи из наслова, уз захвалност Богу за све након немилосрдног прогнања, могао је изговорити само човек који је одсекао своју вољу и сав живот свој предао у руке Господње и који ваистину беше мудар, трезвен, кротак, мирољубив, несреброљубив, неуморан и неустрашив посленик на њиви Господњој.

Довољно је завирити у књигу *Извештаји са распетог Косова*[154] и видети овековечена непобитна сведочанства Патријарха Павла из времена кад је он био епископ рашко-призренски. Ево неколико цитата из Његових „Извештаја“:

– „Већ годинама нема прилива искушеника и искушеница, а ово мало монаха и монахиња већ је престарело и онемоћало. У три мушка манастира по један свештеномонах, од којих један близу 60, а други близу 70 година. У два женска манастира по две старице монахиње преко 70 година... Ни у једном женском манастиру немамо духовника, сем у Сопоћанима, старца близу 80 година“ (стр. 377).

– „Како ће се одржати ови манастири не видим начин“ – каже Патријарх Павле (стр. 388).

153 Речи у наслову преузете су из беседе Владике Артемија у Шишатовцу.

154 Књигу *Извештаји са распетог Косова* издао је „Издавачки фонд“ Архиепископије београдско-карловачке, Београд, 2013. године са благословом патријарха Иринеја, који у своме писму Владики Артемију (кога он зове монах) објашава зашто је протеран говорећи: „...због показане немоћи да одговорно управљате повереном Вам Епархијом”. Књигу су приредили господа Амфилохије, Атанасије, Давид и др. не сетивши се, као осведочени фалсификатори истине и правде, да избаце поједина сведочанства Патријарха Павла управо о снази и моћи Владике Артемија. Та сведочанства тадашњег епископа Павла показују какви подлаци су, након његове смрти, здомчали кормило СПЦ којима су клевете и лажи мерило њине части и њиног достојанства чиме су се срозали у крајњи простаклук уподобивши се онима за које псалмопојац слови: *Та, синови су простачки ништа, синови су господски лаж, да се метну на мерила, били би лакши него ништа (Пс. 62, 9).*

Није чудо што човек светог живота какав је био тадашњи епископ Павле (касније патријарх српски) у том безизлазу *није видео начин како ће се одржати рашко-призренски манастири!*

Али Господу је све могуће: Он је нашао начин: професор Призренске богословије о. Артемије иште и добија благослов свог духовног оца Јустина, и уз сагласност црквених власти, одлази у запустели манастир у Црној Реци.

И гле чуда:

Чујмо и почујмо Патријарха Павла како извештава са Косова у време оно:

– „Што даље, стање у манастирима је све теже. Старији монаси и монахиње умиру, млађи не долазе. У једном манастиру је један стари монах, у другом једна стара и болесна монахиња, у трећем две старе и болесне“ (стр. 464-465).

Али и додаје:

– „Изнимку чини једино манастир Црна Река, где има што искушеника, јеромонаха, монаха, око 15 душа. Не мале заслуге за увећано братство има архимандрит др Артемије Радосављевић, који је старешина манастира и веома добро духовно води младе монахе“ (стр. 477).

Тако писаше Патријарх Павле о оцу Артемију, за разлику од његовог следбеника који бесрамно пише Владики Артемију *да је показао немоћ да одговорно управља повереном му Епархијом!*

Дакле: у лажи лупежа из београдске Патријаршије бејаху *кратке ноге.*

А из уста протојереја-ставрофора Душана Петровића, ректора Карловачке богословије, чусмо истинито сведочење[155] из којег се виде плодови тридесеттрогодишњег рада на косовској њиви Господњој светог Владике Артемија: „Али смо доласком Владике Артемија у Црну Реку били врло поносни на њега, јер смо знали да је дошао у манастир у коме је био катанац на вратима, где је велики светитељ Петар Коришки чамио сам у оној пећини, а он је тамо створио кандила живе вере, младе монахе...

155 Због изречене истине ректора Карловачке богословије мућевито су сменили, а затим објавили лажно (фалсификовано) кобајаги *покајно писмо* ректорово, еда би ставили до знања сваком, ко истину о Владики Артемију прозбори, шта га чека. Сметнули су с ума да ће закопана истина васкрснути. Беседа о. Душана се може видети укуцавањем на претраживачу: *Имендан вл. Артемија 02. 11. 2010 — Конак.* Писцу ових редова пред бројним сведоцима је о. Душан Петровић, на Сајму књига у Београду 2023, на штанду *Нове Никеје*, рекао да су тзв. покајно писмо објавили на сајту СПЦ у његово име, али без његовог учешћа у томе.

После тога, кад је постао епископ, онда је изнедрио и излетели су као голубови из његовог окриља, под његовим васпитањем, под његовом духовном контролом близу три стотине – две стотине и неколико – монаха.

Питам ја вас – ко је то у православном свету, не у Српској Православној Цркви, који је у православном свету, епископ могао да изнедри толико монаха за релативно кратко време?

Тога нема! Нема, нема, будите сигурни!

Кад епископ изнедри две стотине и неколико монаха из свог окриља, под својим васпитањем, под својом контролом духовном, онда је то, господо моја, подвиг.

То треба ценити.

То треба поштовати.

И томе се треба поклонити.

Е сад, пошто наш народ каже да ђаво никад не спава, а очигледно не спава, будан је, он је преко неких својих, није важно којих, позавидео.[156]

А завидети је велики грех, то је јако велики грех, и онда је почео да чачка и да тражи где, на ком месту да боцне да би повредио праведника.

И боцкао, боцкао док није нешто пронашао.

Тобож!

И онда су наишла велика искушења, а искушења наилазе на праведнике, искушења до данашњег дана.

Али, на срећу, овај ваш Владика, који седи овде поред мене, мој школски друг, васпитаван од светитеља оца Јустина Поповића, који зна да трпи до краја и који зна да све то што се ради је кратког даха и кратког века, а да Бог побеђује, да побеђује онај који је победио смрт, сатану, који је победио зло...

Ваш Владика и мој школски друг и мој брат у Христу је јунак и борац чистог образа.

Сигурно чистог образа!

И он свој крст који су му натоварили на леђа достојно носи!

156 Ко су ти завидљивци сада и врапци знаду. Сетимо се само зликоваца језуитског духа који излаварише: „Сломићу ја Артемију кичму“ (Иринеј Буловић, 1996); „Синод на ту одлуку (о прогону Владике Артемија) чека пуних десет година. То је само оно последње што је у том процесу урађено“ (Амфилохије Радовић, 2010). (*Тајна безакоња*, треће издање, Ниш, 2012, 187-189). Бљувотине и поганштине Атанасија Јевтића, Давида Перовића и сличних разбојника су познате (*Изгубљено јагње*, треће издање, Ниш, 2018, 78-80; *Тајна безакоња*, треће издање, Ниш, 2012, 293-294. и могу се видети у PDF-u: kmn.rs/gresni-miloje-knjige/).

И нека му Бог помогне да га узнесе достојно тамо докле треба да га узнесе.

И њега очекује само венац славе!

А остали нека размисле шта и како раде.“

***

Кад су, дакле, зликовци језуитског духа, огрезли у јерес екуменизма, папизма и глобализма уз помоћ окупатора, Шиптара и Тадићевог режима коме евРОПСКИ пут немадијаше алтернативу, протерали овог светог човека – Владику Артемија ван његове епархије – мислили смо да је он у безизлазу.

И гле чуда: он „благодари Богу за све“ и у *безизлазу* види излаз говорећи: ... „треба веровати да све оно што нам се догађа, догађа се или по вољи Божијој или по допуштењу Божијем, а за неко наше добро... верујемо да Бог то зна и да је то допустио ради некога добра, нашега, наше цркве, нашега народа... Време је да и ми то кажемо: *Слава Богу за све!*“

Излаз из безизлаза – овако је почело

Више пута је свети Владика Артемије истицао да је његова жеља, након неканонске смене, била да остане у неком од својих манастира и ту дочека своју кончину.

Тој жељи његови немилосрдни прогонитељи су стали на пут, протеравши га у Шишатовац уверени да ће га тако маргинализовати и да ће далеко од своје паствe и духовне деце бити брзо заборављен за вјеки вјеков чиме ће и њихов злочин остати тајна.

То је био њихов подли језуитски план.

Али, авај! Зликовцима ни на крај памети није било да Бог има Свој план. Довољно је било то што је свети Владика одавно одсекао своју вољу и препустио се Вољи Божјој. О догађањима у ЕРП у егзилу је говорио: *Ако је ово што се догађа у егзилу план нас људи – пропашће, а ако је то Божја воља – опстаће.*

Напуштена Црна Река[157]

*Ред је да се види ко је вера а ко невера, овај народ зна о чему је ту реч, ми подржавамо нашег духовника владику Артемија***,** рекао је игуман Николај.

Црна Река

– Од самог свитања велики број верника пристизао је јуче у манастир Црна Река. Дошле су дугогодишње „комшије" из околних села, али и с подручја Тутина, Новог Пазара, Рашке, Краљева

157 Извор: http://borbazaveru.info/content/view/2443/37/) под насловом: Црноречки манаси смештени у етно-селу Грешног Милоја (Стевановића); четвртак, 3. јун 2010.

и многобројних места са Косова и Метохије. Тесне су биле црквене одаје током јутарње литургије, а после и манастирска порта. Нису скривали сузе ни монаси, ни верници, поздрављали су се и фотографисали за успомену.

У таквој атмосфери девет јеромонаха и монаха и седам искушеника напустило је јуче у поподневним часовима манастир Црну Реку. Сви су отишли у село Лозницу покрај Чачка, у подножју планине Јелице. У манастиру је остао само монах Митрофан, који се није изјаснио око одласка, и два искушеника у четири манастирске испоснице.

– Ми не одлазимо због неке идеологије, засебних или световних интереса. Ми смо за истину и желимо да останемо у светом предању као наш духовник, наш владика Артемије. Ето, дошло је време да се полаже испит, наставе и предавања је било доста. Ред је да се види ко је вера а ко невера, а нема ту шта много да се прича. Овај народ зна о чему је ту реч, ми подржавамо нашег духовника владику Артемија зато што је он истински слуга Божји, иако су се чуле многе друге и ружне, тешке речи и клевете. Сви ми њега дуго познајемо и знамо да је на правди и у истини гоњен. Покренули су се и монаси и из других манастира ове епархије, али није нама драго што идемо, нити се на било кога љутимо, већ се трудимо да смирено напустимо сваки своју свету обитељ у којој смо служили, уз молитве духовника и благовест Божију. Такође, Бог нека буде у помоћи и нама који смо кренули и овима што остају – казао је при поласку игуман манастира Николај.

Монаси су, као што је „Политика" већ писала, отишли без канонског отпуста који су, додуше, недавно тражили од митрополита црногорско-приморског Амфилохија, администратора Епархије рашко-призренске. Искушеници тај отпуст нису ни тражили, јер се таква правила на њих не односе.

На то Зоран Чворовић, правни историчар са крагујевачког Правног факултета, који је такође јуче био у Црној Реци, за „Политику" каже:

– Правни поредак, било у држави или цркви, мора да функционише уз хијерархију правних аката и њихово поштовање. У овом случају одлазак монаха без канонског отпуста представља црквеноправни преступ. Међутим, овим преступом отвориће се питање првог црквеноправног преступа који је иницијално тај поредак

нарушио, а то је противуставна одлука о уклањању епископа Артемија с трона Епархије рашко-призренске – тврди Чворовић.

Међу окупљеним народом нашао се и Драгиша Бојовић, професор на Универзитету у Нишу, који је овај случај назвао „највећим духовним егзодусом у Епархији рашко-призренској".

– Црна Река није обичан манастир већ симбол обнове духовног живота, не само у овој епархији. Верујем, ипак, у живот, васкрсење и љубав и надам се да је ово привремени одлазак монаха и да ће време показати шта ће тај чин значити – закључује Бојовић.

Нису скривале сузе због одласка монаха ни Петкана и Оливера Рачић из Црне Реке, а Вујица Поповић из оближњег села Добриње нам, видно узрујан, објашњава:

– Владика Артемије је овај манастир обновио. Радили смо на томе заједно са њим годинама и сада смо дошли да испратимо наше монахе и игумана Николаја који је овде двадесет седам година – тврди Вујица.

Поред осуде црквених власти међу окупљеним верницима, ипак се често помињало могуће решење и нада да ће се, како кажу, „све убрзо средити, кад владику Артемија врате да бар буде духовник у неком манастиру Епархије рашко-призренске, а онда ће овамо и монаси".

Мирољуб Дугалић

Братство у етноселу на Јелици[158]

Чачак – Братство манастира Црна Река пристигло је јуче око 18 часова у село Лозницу код Чачка. Смештени су у етносело које ту, на падинама Јелице, гради чачански предузетник и верник Милоје Стевановић (61).

Караван од неколико аутомобила и комбија довезао је братију и с њима тек нешто најосновнијих ствари за живот. Овде ће имати од чега да почну, јер им је власник етносела без накнаде уступио више хектара земље, зграде, пољопривредне машине, алат, малу фарму оваца и кокошки и све што се на том имању налази.

– Мени је Бог учинио милост да могу пружити по неку малу мрвицу од онога што нам Господ Јеванђељем казује. Да напојимо жедна, да нахранимо гладна, да невољника примимо, да оденемо

158 Извор: Политика, 4. јун 2010. године

нага, да обиђемо болесна, да посетимо заточеног – рекао нам је Стевановић.

– Ја сам у Црној Реци био неколико пута, присуствовао сам монашењима. Тамо је, поред светог Харитона сахрањен мој и моје супруге духовник Илија, који нам је био духовни руководитељ на поклоничком путовању по светињама Свете Земље. Тамо сам упознао те богољубиве црноречке монахе. Господ нас учи да се молимо и за непријатеље своје, а камоли за пријатеље. Оци и братија из Црне Реке за мене, моју чељад и моје сараднике, јесу драги и искрени пријатељи, наши драги гости са којима смо спремни поделити и задњу корицу хлеба.

Гвозден Оташевић

Емисија Другог програма Радио Београда „Демократски без муке“[159]

Емисија другог програма Радио Београда „Демократски без муке“ емитована је уживо 17. јуна 2010. године. У емисији је било речи о актуелним дешавањима у вези са разрешењем Владике Артемија. Гости емисије: новинар Наташа Јовановић, мр Зоран Чворовић и Милоје Стевановић (јавности познат као Грешни Милоје). Водитељ емисије: Душанка Петровић. У наставку следи део емисије у коме говоре Душанка Петровић и Милоје Стевановић.

Монаси из Црне Реке су остали без крова над главом. На нашој вези је господин Милоје Стевановић, привредник из Чачка. Добро јутро!

Добра вам срећа!

Ви сте један од оних добрих људи који су понудили део свог имања, као што сам чула. У питању је нека врста етно села надомак Чачка које сте понудили као нови дом монасима из Црне Реке и они су сада ту. У нашем договору за ову емисију рекли сте ми да се о таквим стварима не говори јавно. Ипак смо се договорили да нешто о томе и треба да се каже јавно, ако не због чега другог, оно

159 Цела емисија се може чути укуцавањем на претраживачу речи: Демократски без муке“ 17. јуна 2010. године (https://pastirdobri.com/2010/06/28/2/)

да се просто чује да постоје доброчинитељи и да се њихова добра дела ипак негде сазнају.

Најпре да вам заблагодарим за тај епитет „добар човек“ мада сам ја од наших Светих Отаца научио: „Боље га спали него га похвали.“ Знате, увек те похвале могу човека да изведу из равнотеже и да га одведу ка погибељи, односно ка гордости.

Ја сам просто молио да о томе не говоримо зато што је милосрђе дар срца или „говор“ срца. И у Јеванђељу је казано: *Оно што даје десница не треба да зна левица.*[160] Е сада, када се ви потрудите да учините неко добро дело, онда то заиста треба да остане ваша тајна. У том смислу сам Вас молио да ме некако обиђете ако је могуће. Али, на Ваше инсистирање, ево да кажем.

Био сам на путу за Љубљану, кад сам сазнао да су монаси из Црне Реке одлучили да оду. Будући да сам ја у Црну Реку одлазио на богослужења и нека монашења и будући да је тамо сахрањен један од мојих духовника који је мене и моју супругу руководио на ходочашћу по Светој Земљи, имао сам прилику да мало изближе упознам те Божје људе који су служили Богу и роду у тој светињи. Када сам од њих чуо да одлазе, рекао сам: ако немате где главу склонити – врата мога дома су вам отворена. Делићемо потоњу кору хлеба ако треба и да знате да можете да рачунате на моју скромну помоћ. И тако се догодило да су се они нашли на том мом имању које сам им уступио с љубављу.

Они сада тамо живе и раде. Узео сам благослов од њих. Пожелео им мир на том имању и рекао: *Ја вам долазити нећу осим кад ме позовете, јер заиста желим да се осећате као у својој кући.*

Какав је сада статус братства из Црне Реке које се налази код Вас на приватном имању?

Одлука да им понудим кров над главом нема директне везе са одлукама о њиховој судбини. Оно што знам то је да су они некако и преживели одлуку о смењивању њиховог Владике тешка срца. Али одлуку којом им је одузето право да им он буде духовни отац, да му се могу исповедати итд. – они су проценили неприхватљивом и да то није у реду са становишта светоотачког Предања.

160 Сравни: Мт. 6, 3.

Дакле, ја у те ствари не улазим. Учинио сам оно што се, иначе, трудим да чиним еда би своју децу и своје унуке научио човекољубљу и гостољубљу. Ми се трудимо да живимо јеванђељски, да покушамо учинити понеко дело милосрђа, не улазећи у разлоге онога коме чините то дело. Кад смо пре неколико година подарили једно своје имање и кућу дечацима који су избеглице из Хрватске, ја тада нисам расправљо о томе да ли су они, или њихови родитељи, или њихови ђедови „криви или прави“ што су постали избеглице. Видео сам да су они у невољи и покушао сам да им помогнем.

Тако и сада. Ја знам да су ово дивни људи, ја им се заиста дивим јер су се одрекли света и посветили су своје животе Богу и роду. Видео сам њихову невољу и осетио људску потребу да им помогнем.

Господине Стевановићу Ви идете испред времена утолико што су неки апели ових дана управо усмерени у том правцу да неки богати људи одвоје нешто за општу добробит.

Прво, не мислим да сам нарочито богат човек. Имам, свакако, нешто више него што ми је потребно и трудим се да део тог сувишка поделим са потребитима. Ја не идем испред времена – ми много каснимо за временом. Гостољубље Аврамово видимо још у Старом Завету. А друго: порастао сам у једној патријархалној породици у којој је гостољубље било светиња. У нашој кући је постојала гостинска соба у коју ми ко деца нисмо смели да привиримо. У њој су били најлепши ћилими, у њој су мирисале дуње, она се чувала за путнике, за намернике, за госте. Ја тај култ мојих предака покушавам да пренесем на моје унуке, али не речима него понашањем. Надам се да ће дати Бог да ће нешто од тих наших заједничких животних одлука остати урезано у њихове душе и у њихова срца.

Господине Стевановићу, хвала Вам много што сте поделили овај део са нама, део неких Ваших активности и оног милосрдног у Вама иако сте рекли да то није за јавност. Мислим да је драгоцено да чујемо и ми и наши слушаоци и можда још понеки који би могли да бар размисле о томе да се таква дела могу чинити и некоме добро дођи.

Богу хвала. Хвала и Вама.

У студију Радио Београда 2 је помоћник главног уредника „Печата“ Наташа Јовановић. Чули смо господина Милоја Стевановића из Чачка. Говорили смо о милосрђу, али и милосрђе данас не пролази без последица. Господин Стевановић није желео о томе да прича али његово дело и чин су наишли на неке негативне реакције.

Наташа Јовановић: Ја мислим да његово дело говори само за себе. А да су добра дела данас кажњива – он је пример. За такво дело он не може бити кажњен али је довољно што се у појединим медијима инструисаним од интересних група појавило да је он зилот и неке пежоративне конотације због тог чина – давања тог етно села. Ја сам била пре неки дан тамо, то изгледа феноменално. Имала сам прилика да упознам тамо црноречке монахе који су исто тако сјајни, који су с миром прихватили ситуацију која их је задесила. Они су тамо са верницима који долазе из целе Србије, Босне, као на неко ходочашће. У томе је суштина, мислим у верницима – оно што је Владика рекао: *Чувар вере је народ!* Верници препознају праву ствар и утолико мислим да је потез господина Милоја за сваку похвалу без обзира на поједине коментаре који се појављују у неким медијима. Свако ко се укључи у ту причу плашим се да мора бити спреман на тако нешто.[161] Имамо и случај асистената са Правног факултета у Крагујевцу (Зорана Чворовића и Соње Спасојевић)...

161 Новинарка Наташа ваљано расуђује, јер је казано: *А и сви који хоће да живе побожно у Христу Исусу биће гоњени* (2. Тимотеју 3, 12). Дакле: не понеко него сви који хоће тако да живе. Ту не спадају претворице које говоре: Господе, Господе а не творе вољу Оца небеског (Мт. 7, 21).

Отворено писмо рашко-призренских монаха администратору Амфилохију[162]

Питај оца својега, и он ће ти јавити,
старије своје и казаће ти. (5. Мојс. 32,7)
Не примај прекоре упућене твоме оцу и не
одобравај ономе који га понижавају,
да се Господ не би разгневио на дела
твоја и збрисао те са земље живих.
(Св. Максим Исповедник)

Високопреосвећени Владико, благословите,

После свих несрећних дешавања у овом мутном, неканонски вођеном процесу смењивања нашег епископа и духовника Артемија, са трона Рашко-призренске епархије, особито након исцрпљујућег и тескобног администрирања овом епархијом умировљеног епископа Атанасија, који је својим поступцима ситуацију у епархији довео до усијања и пуцања, монаштво наше епархије остало је као стадо без пастира. Дакле, после прве брзоплете одлуке СА Синода од 13. фебруара текуће године, на рану која је направљена у овој епархији неканонским смењивањем нашег епископа, уместо мелема стављена је со, управо довођењем за администратора поменутог умировљеног епископа Атанасија.

Након, за нас не мање болне одлуке СА Сабора о свргавању са трона архијереја наше епархије, коју смо ипак прихватили, постављени сте Ви, као нови администратор ове распете и великомученичке, а увек богоспасаване Епархије. С обзиром на деликатност

162 Извор: *Борба за веру*: Отворено писмо митрополиту Амфилохију, администратору рашко-призренском, поводом одласка братије неколико манастира и њиховог напуштања Рашко-призренске епархије, објављено 13. јуна 2011. године.

новонастале ситуације, од Вас смо очекивали минимум разумевања и пастирског опхођења према нама, никако ради неке наше повређене сујете, већ због огромне учињене ране (о којој сте и сами у једној беседи скоро говорили), него и због тога што Вас је множина монаштва сматрала, уз владику Артемија, некако другим оцем и пастиром, и велики углед сте уживали по нашим манастирима, као и у читавој Епархији.

Ипак, није требало да заборављамо на речи Апостола Павла које упути Коринћанима, деци коју роди Јеванђељем, поучавајући их: *Јер ако имате и хиљаде учитеља у Христу, али немате много отаца. Јер вас у Христу ја родих Јеванђељем* (Кор. 1, 15), јер су и пастирство и разумевање, нажалост, изостали, на наше велико разочарење. Нажалост, док сте Ви братији по манастирима обећавали да Епископ Артемије и даље може да нам буде духовник, да ће имати Ваш благослов да богослужи где год хоће, па чак и да монаши искушенике (рекосте на питање у Архангелима: *Да, да, зашто не?*), неминовно након тога (а можда и пре, нисмо сигурни у датум), епископу Артемију стиже синодско наређење да не сме да духовно руководи своју децу, порођену у Духу Светом, монахе и монахиње Рашко-призренске епархије.

Након овакве одлуке СА Синода схватили смо да се над нашим духовником и над нама самима спроводи својеврсни духовни терор и геноцид, јер нико здраворазуман не може друкчије да схвати и окарактерише овакво поступање СА Синода са нашим духовником и монаштвом наше епархије. Као природна реакција живог организма монаштва, било је масовно тражење канонских отпуста, а разлог тога је сваком незлонамерном учеснику или посматрачу читаве ситуације у којој смо, сасвим јасан. Није ли и сам Спаситељ у Јеванђељу рекао: *Ако су домаћина назвали Велзевулом, колико ће прије домаће његове* (Мт. 10, 25)? А заиста, само мало пре тога, рекао је Спаситељ и друге, сличне спасоносне речи: *Нема ученика изнад учитеља својега ни слуге изнад господара својега. Доста је ученику да буде као учитељ његов и слуги као господар његов* (Мт. 10, 24-25); и још на другом месту: *Ако мене изгнаше и вас ће изгнати* (Јн. 15, 20).

Заиста, немогуће је очекивати нормалан и миран наставак нашег монашког живота у епархији из које је прогнан наш духовни отац, с обзиром да се као права духовна деца трудимо да га следимо и подражавамо у свему душекорисном чему нас је учио, будући

да у њега имамо поверење. Он нас у Христу и Јеванђељу Духом Светим породи, и није ли достојно да и он са Павлом нама каже, као својој милој деци: *Молим вас, дакле, уподобите се на мене* (Кор. 4, 16). Да ли би неко и данас великога Павла, просветитеља народа, прозвао и оптужио за култ личности и гуруизма?

Сасвим је сувисло да у епархији где нема места за њега, а тиме и превасходно за све оно чему нас је учио и због чега је у великој мери гоњен (а гоњен је, како читамо у оптужници коју СА Синод дотури и морално и политички жутој и најжућој, новини Press, између осталог и по тачкама уличног и уличарског, а пре свега лажног наклапања и клевета како су Артемијеви монаси ислеђивали, Бог да сачува!, монахиње Пећке Патријаршије и од њих захтевали храну, те је, ето, тако, Артемије уносио смутњу у клир и народ!?) нема места ни за нас, његова духовна чеда који смо се трудили већ годинама, а неки и деценијама, да испуњавамо његов благослов, и тако, испуњавајући се благослова Божијег, служили Богу и роду на овом распетој и свагда распињаној светој земљи, а на спасење својих душа.

Нека је, дакле, јасна свима ова граница од које нећемо одступити, одрећи се оца и духовника, који нас роди Јеванђељем. Човек не мора да оседи у монаштву како би схватио и сазнао да је овакав наш став потпуно поткрепљен науком Светих Отаца у монаштву просијавших, међу којима има и необоривих стубова богословља, што нас у највећој мери утврђује и руководи у истрајавању на таквом ставу. Само да подсетимо, од Лествице до последњег аскетског светоотачког дела недвосмислено и јасно стоји забележено да се духовни отац напушта само у случају његовог пада у јерес или у блуд, а будући да у случају епископа Артемија о овим стварима нема ни помена, наша одлука је самим тим потпуно оправдана и нимало Светим Оцима несагласна.

Друга, за нас неприхватљива чињеница јесте стање тренутне управе у епархији, посебно имајући у виду архијерејског заменика, епископа Теодосија, будући да су и он и његов заменик, протосинђел Сава Јањић, лично имали великог учешћа, не само у прогону нашег и њиховог духовника, ставивши тиме себе у ред његових егзекутора, већ су били и директни узрочници и виновници разних подела и раздора, клевета и неслога у овој Епархији. Свима треба да је јасно да је од нас немогуће очекивати и минимум поверења

према таквој управи, која је још у самом почетку показала неискреност у свом наступу и својим намерама.

Та неискреност је, нажалост, потресно садржана и у противречним захтевима Вас, Високопреосвећени, упућених нама монасима, где најпре од нас захтевате да останемо верни манастирима и кивотима светитеља у њима, чувајући их, да би нас касније отворено оптужили за секташење и неговање и ширење секташког, групашког и уротничког духа. Збунила нас је и саблазнила смелост и неодговорност овако озбиљне оптужбе, и то човека који са нама није појео џак соли да би нас знао у мери која би била довољна за доношење таквог суда над нама. Напротив, већину нас сте видели први и једини пут у свом животу. Још више нас је збунило Ваше истрајавање на нашем останку у манастирима ове епархије, јер се само по себи поставља питање, зашто би неко желео да му секташи чувају светиње?

Пошто се ових дана говори о сређивању стања у нашој Цркви, иако развој ствари у њој говоре потпуно супротно (осим ако рецептура „сређивања“ не долази из Вашингтона и Брисела), жарко желимо и надамо се да ће се наћи бар неко одговоран коме би се пожалили и обратили за заштиту од ове страшне и недопустиве оптужбе.

Јасно је из свега наведеног да је тешко остварити минимум људског поверења са људима који нас не третирају као чланове Цркве, већ као неке отпаднике са црквених маргина. Иако у Цркви постоји канонски поредак, опште позната ствар јесте да тај поредак није и не може бити ствар чисте бирократије, већ мора бити подупрт минимумом хришћанског и људског поверења. У овој епархији таковог поверења између монаштва (а горка је истина, и већине овог распетог и мученичког народа косовскометохијског, поготово оних црквених и уцрковљених, хришћански и литургијски оразумљених и свесних), и управе не постоји ни у траговима, стога је јасан разлог нашег одласка.

Дакле, једино што смо тражили јесте канонски отпуст, сасвим уобичајен захтев у нашој Цркви, тим пре у овој епархији у којој је нормално, засновано на поверењу и љубави функционисање, поремећено од промене управе над Епархијом. Очигледно је да за наше монаштво, будући јасно етикетирано као секта, постоје посебни аршини по којима је немогуће добити канонски отпуст и отићи у неку другу епархију наше Свете Цркве, где ће третман према нама

бити хришћанскији, уљуднији, црквенији и пастирски одговорнији, тј. где нећемо бити третирани као секташи, као што је случај овде и сада, већ као нормални монаси, а самим тим пуноправни чланови Цркве Божије, што и јесмо.

Ваш одговор, нажалост, на наше изричито тражење канонских отпуста био је претња Црквеним Судом, иако већ вишедеценијска историја наше Цркве не памти да је због одласка без канонског отпуста ико био рашчињен. Нама је, као што је то учињено и нашем духовнику, ова пресуда већ изречена без суда и суђења. Канони јасно наводе да је одлазак без канонског отпуста прекршај, међутим пракса у нашој Цркви показује да се то не сматра нити третира (!) као велики канонски прекршај, а што се у случају нашег монаштва упорно пропагира од актуелних црквених власти, како у нашој епархији, тако и у СА Синоду.

И поред свих ових претњи, наша одлука остаје иста, тако да своје манастире, иако са тешким болом у срцу, напуштамо, као што смо Вас већ раније обавестили, у понедељак, 14. јуна текуће године, на Спомен Светог Оца нашег Јустина Ћелијског, уздајући се у његове молитве.

Сваку одлуку Црквеног Суда прихватићемо одговорно и са смирењем, уколико пастири наше Цркве буду акривијом и судским путем решавали нашу болну ситуацију у којој смо. Заиста, могуће је и да нас рашчините, али не можете да нас рашчовечите, и зато компромисе са савешћу, макар оном комарачком, о којој тако болно говораше Свети Старац Ћелијски, у својим писаним одговорима на нападе тадашњег СА Синода, нећемо правити, остајући доследни еванђелској свеистини Богочовека Христа. Надамо се, ипак, да ће се и за нас, садашње Јоне на броду Српске Цркве, бачене у усковитлано море, наћи неки кит спасења, макар и на Гаурисанкару.

Целивамо Вашу свету десницу, свагда верна чеда Светосавској нам мајци Цркви,

Манастир Светих Архангела: *Настојатељ јеромонах Бенедикт Прерадовић, Јм. Ксенофонт Томашевић, Јм. Јован Милојевић, Јђ. Прохор Ацковић, М. Мелхиседек Миљковић, М. Владимир Милић, И. Станко Ђорђевић*

Манастир Девине Воде: *Настојатељ јеромонах Роман Папић, Јђ. Павле Дрековић, И. Бобан Весић. И. Александар Мартиновић*

Манастир Бањска: *Јм. Атанасије Бичанин, М. Леонтије Кантар*

Манастир Сопоћани: *Јм. Доситеј Вукосављевић, Јм. Максим Новаковић, М. Пајсије Марковић*

Манастир Богородица Браинска: *Настојатељ протосинђел Варнава Димитријевић, Јм. Јован Узелац, Иск. Славко Мирковић*

Манастир Дубоки Поток: *Јђ. Јаков Купрешак, М. Платон Бабић, Иск. Миле Василић*

Манастир Сочаница: *Настојатељ јм. Евтимије Миленгијевић*

Данас многи покушавају да нам измене Предање[163]

Христос се роди!

Ваистину се роди!

Ово је једно велико и пријатно изненађење.[164] Јесте Божић дан и празник радости, и јуче био и данас, и биће и наредних дана, али ово је заиста једно изненађење које нисам очекивао, јер бих се ја припремио некако мало боље за овај сусрет, али шта је ту је.

163 Ова беседа коју је свети Владика Артемије изговорио о Божићу, на празник Сабора Пресвете Богородице, у Лозници код Чачка, може се видети укуцавањем на претраживачу: Владика Артемије у Лозници крај Чачка 8-1-2011.

164 Чудо невиђено: После Свете Литургије коју је служио свети Владика у Љуљацима приликом послужења у манастирској трпезарији Владика је изразио жељу да посети црноречко братство у Лозници. Брзином муње телефонима је обзнањена Владикина намера и када је стигао у Лозницу, након непуних два сата од изречене намере, у Лозници се створио читав сабор верног народа који је са сузама радосницама прилазио за благослов целивајући десницу овог светог човека – што се може сагледати у наведеном видео-запису.

Ја знам да сте ви овде окупљени покренути љубављу, покренути жељом за чување онога што нам је свима најсветије, нашега светога православља, онога што је Свети Сава усадио у срце наших предака и што се поколењима преносило до данас. А Свети Сава се напајао на изворима хришћанства – у Светој Гори, у Светој Земљи у Јерусалиму, у Витлејему, на Синају – тамо где је Бог ходао, где се Бог јављао Мојсију и народу јеврејскоме. Отуда је он поцрпео те изворе праве вере и донео у нашу мајку Србију.

Данас многи покушавају да нам измене то Предање, ту веру светоотачку, оно што су апостоли примили од свога Учитеља, што су предали својим наследницима, Светим Оцима, и што је утврђено светим васељенским саборима.

Ја сам знао да је Чачак одан тој вери и данас то видим и на делу.

Нека би дао Бог молитвама Светога Саве и свих угодника из рода нашега, до Светог Владике Николаја и Оца Јустина, да останемо на томе путу светосавском, да очувамо ту нашу богопредану веру и да је предамо нашим млађим поколењима, нашој деци и омладини, како би та вера живела у нашем народу док је сунца и док је месеца.

Са тим речима ја вам захваљујем на овом изузетно пријатном дочеку за који нисам знао да се припрема и још једном вас поздрављам са: Мир Божији! Христос се роди!

– *Ваистину се роди!*

Дај Боже да догодине дочекамо у нашем царском Призрену и на нашем слободном Косову и Метохији.

– *Амин. Боже дај.*

Живели!

– *Многаја љета!* (хори се)

Када дође време гоњења не треба се уплашити[165]

„Драги наш домаћине, брате Милоје, преподобни пречасни оци, преподобне мати монахиње, драга браћо и сестре, ево ово је јединствена прилика да смо се нашли овако за трпезом љубави нашега врлог домаћина, који нас је позвао да нас угости о православном празнику, светом празнику Божићу, рођењу Господа нашега Исуса Христа.

То је празник који је мајка свим осталим хришћанским празницима. Да није било Божића не би било ни Преображења, не би било ни Великог Петка, не би било ни Васкрса, ни Духова, не би било хришћана у свету, него би до сада можда и људски род ишчезао са лица земље. Јер како се развијао род људски од Адама до Господа Христа, грех је све више узимао маха, и када је претила опасност да ђаво кроз грех и смрт сатре род људски, онда је Бог оценио да је дошла пуноћа времена и тада је послао Сина Свога Јединороднога да спасе свет. Његов долазак, то је управо овај празник кога славимо јуче, данас, сутра и наредних дана.

Захваљујући милости Божјој ми данас постојимо као православни хришћани, као они који су сачували науку Христову, неизмењену, непромењену, неокаљану, преко две хиљаде година.

Наравно, нису то очували сви који носе име хришћанско. Има их много, разних група и групица који се називају хришћанима, али који нису остали верни оној науци коју су Апостоли проповедали, Свети Оци одогматили и Свети Васељенски Сабори потврдили. То је

165 Ова беседа коју је свети Владика Артемије изговорио о Божићу, на празник Сабора Пресвете Богородице, у Чачку, може се видети укуцавањем на претраживачу: Владика Артемије у дому грешног Милоја 2011.

остала верна једино света православна Црква, Црква Символа вере, како сви исповедамо, Једна Света Саборна и Апостолска Црква.

Нажалост, у наше време и православље се нашло на неком клизавом путу, потпада мање-више под утицаје разних идеологија, политичких партија или стремљења, тако да постоји велика опасност да се и православљу наруши његова чистота, његова верност Господу Христу.

Захваљујем се брату Влади Димитријевићу на његовим речима које је овде изговорио, за овом трпезом љубави, где је можда и вероватно, прецењо значај нашега подухвата, наше борбе. Ми се трудимо колико можемо и што можемо, а и ја се сећам времена из Старога Завета када је пророк Илија био уверен да је он једини остао веран отачком Предању, остао једини који држи праву веру. Бог га смирава и открива му да у Израиљу има још седам хиљада који не приклонише колена своја пред Ваалом, пред тим незнабожачким божанством коме су се многи у Израиљу били поклонили. Нека Бог сачува и нас такве мисли да смо ми сами и једини који држимо, који се трудимо да држимо православну светосавску веру, онако како нам је предао наш родоначелник Свети Сава и остали светитељи из рода нашега, до светог Владике Николаја и оца Јустина.

Велико је охрабрење што знамо да их има, не знамо им број, али верујем да је тај број много већи од седам хиљада. Ако је то било довољно да сачува израиљски народ да не отпадне и да не изгуби оно посланство које је од Бога било одређено за њега да буде изабрани народ, ја тврдо верујем да ће Бог, преко оних који су остали верни у нашем роду, спасти цео наш народ.

Да нисмо сами доказ сте и ви овде. И ове сестре монахиње и ови оци који су овде у овом граду на служби и многи народ који долази сваке недеље у Љуљаке да се тамо заједно Богу молимо,

да се тешимо заједничком вером, како каже апостол Павле, *вером мојом и вашом*.[166]

Даће Бог, и мислим врло скоро, убрзо, да ће се многи придружити и пробудити и кренути путем одстојавања и одстрадавања праве вере светосавске.

Апостол Павле је рекао: *Сви који хоће побожно да живе, биће гоњени*. То не значи побожно у најобичнијем смислу, да се понекад молимо Богу, да понекад одемо у цркву, него они који управо се труде да држе све оно што је Господ заповедио. Јер је тако и рекао Господ пред своје Вазнесење, својим ученицима: *Идите и научите све народе крстећи их у име Оца и Сина и Светога Духа, учећи да држе све што Сам вам заповедио*.

Не нешто, него све!

Апостол Павле не каже неки од оних који хоће побожно да живе биће гоњени, него *сви ће бити гоњени*.

Будимо спремни на то!

И када дође време гоњења не треба се уплашити, јер Господ је први страдалник, ми се угледамо на Њега према својим моћима, а Он је тај подвигоположник који ће дати снаге свима нама да истрајемо, да одржимо нашу веру светосавску православну.

Нека би дао Бог да број оних који се спасавају као што се некада умножавао у Јерусалиму, да се умножава и у нашем народу.

Они који се труде да уђуткају реч Божју, нека се сете поруке апостола Павла: *Да се реч Божја не веже*. Не може се она везати, не може се уђуткати, не може се истина сакрити или сахранити у земљу, јер има једна пословица каже: *Истина што се дубље закопава, све сјајнија васкрсава*.

Нека би дао Бог да и овај састанак наш овде, и ова Трпеза љубави коју је брат Милоје приредио и припремио за нас, нека нам буде једно охрабрење да заједнички и само заједнички истрајемо на путу којим нас је Господ позвао, а ми се одазвали.

---

166 На овом сусрету и трпези љубави присуствовале су монахиње из овчарско-кабларских манастира, неколико свештеника из Чачка, као и више чланова *УГ Законоправило*. Након одушевљења, наступили су репресија и претње од стране епископа и властиима-јућих у београдској Патријаршији, па су многи тада присутни утихнули *страха ради јудејскога,* као у време оно кад су се разбежали и напустили Господа, отишли да *чувају* манастире, богате парохије, добра ухлебљења. Упркос томе, борби за веру остали су најхрабрији па ће у Лозници, коју је тог дана посетио свети Владика Артемије, ускоро нићи манастирски комплекс са црквом која је посвећена Светом Николи, Чудотворцу Мирликијском, у коме данас многи налазе духовну утеху.

Посебно захваљујем нашим драгим сестрама – игуманијама, њиховим монахињама које су показале храброст жена мироносица. Као што се онда апостоли бијаху сакрили по одајама тамо иза закључаних врата – мироносице прве одоше на гроб и удостојише се прве благовести да је Господ васкрсао. Ето, оне су наше мироносице, нека их Господ благослови и умножи и дарује снаге да истрају на томе путу, на многаја љета.“

– *Многаја љета!* (хори се)

Беседа Владике Артемија на освећењу темеља манастира светог Николе у Лозници код Чачка, 25.11.2011.[167]

У име Оца и Сина и Светога Духа!

Нека је благословен Бог!

Нек је благословено ово свето место на коме смо данас поставили камен темељац за нови храм, ако Бог да, храм посвећен великом чудотворцу Божјем, светом оцу Николају чије ће се име овде помињати и име Божје прослављати, где ћемо се окупљати као и у осталим нашим храмовима и светим местима, за сада по катакомбама, ал` даће Бог и боља времена да имамо и кров над главом.

Дошли смо у ово време да овде извршимо овај свети чин, иако је време доста хладно, али нас ништа није спречило. Бог је благословио и помогао и дао нам снаге да издржимо и ову хладноћу и овај пут и све остало што нас сналази.

Уздајући се и имајући пред собом подвиге и трудове светог оца Николаја и осталих угодника Божјих који су Богу угодили животом својим, који су бранили веру православну, веру светоотачку и који су били спремни да за своју веру пострадају и своју веру посведоче и својом крвљу и својим животом, Ми се надамо да ће Бог и нама помоћи на нашем путу у одбрани православне вере примљене преко Светога Саве.

Нека би Господ благословио све нас овде сабране и цео наш православни народ, да останемо верна чеда светосавска, верна чеда православна, да очувамо веру нашу неупрљану, неукаљану, неокрњену и да се удостојимо када пођемо одавде из овога света, да се нађемо у Царству Христа Бога нашега,тамо где сви блажен-

167 Ова беседа је објављена у часопису *Православни їлас* број 6, 2012, ISSN 2217-5962, str. 5.

ствују. Да и ми са њима славимо Оца и Сина и светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Амин.

Данас нас је овде сабрао брат наш Милоје Стевановић са својом породицом, који кренуо попут наших задужбинара из времена лозе Немањића и осталих из рода нашега, да и он подиже храмове у славу Божју.

И ево, нека Бог прими његову жртву, нека благосиља његов труд, и свих оних који буду ма на који начин допринели довршењу овог храма. И мајсторима и помагачима, свима онима који макар једном молитвом, једним уздахом, једном реченицом: „Господе помилуј и помози, нека Господ свима њима прими њихову жртву и стоструко награди и у овом животу овде и у будућем веку.

Амин!

Боже дај!

Нек је сретно и благословено!

Прва Литургија у Лозници под шатором

Првој Литургији у Лозници је присуствовало око 400 православних душа, а три полицијске патроле су добиле задатак да попишу све регистарске бројеве приспелих аутомобила. Али и ово лукавство, које је потекло из Синода, није уплашило Србе. Тако ће се после две недеље поново разапети шатор у Лозници, под којим ће се овај пут окупити преко 800 верника.

Свети Петар Коришки у егзилу[168]

„У име Оца и Сина и Светога Духа!

Пред своје страдање, браћо и сестре, Господ наш Исус Христос рекао је својим апостолима: *У свету ћете имати невоље, ви ћете бити жалосни а свет ће се радовати, али ће се ваша жалост окренути на радост*. Те Његове речи дешавале су се, испуњавале

168 Године 2011. поново је, као и за празник светог Јована Владимира, шатор послужио уместо храма за приношење бескрвне жртве на Божанственој Литурији. Благодат је учинила да овај шатор за све присутне буде Света Скинија, тј. „Шатор од састанка“, тј. место јединства Бога и људи, Неба и земље. Братство црноречке обитељи, које је прослављало свог молитвеника и небеског заступника и заштитника светог Петра Коришког, крај чијег кивота ово братство деценијама служаше Богу, потрудило се да уз помоћ Божју, као и уз помоћ домаћина ове славе и етно села у коме је братство смештено, брата Милоја Стевановића, након Свете Литургије све присутне укрепи и духовно и телесно, припремивши послужење за све присутне вернике. Том приликом је свети Владика Артемије, на Литургији, изговорио беседу која се може видети и чути укуцавањем на претраживачу: *Свети Петар Коришки у Лозници код Чачка.*

кроз векове две хиљаде година. Али те исте речи испуниле су се и у наше време и на нама овде сабранима.

Празник Светог Петра Коришког чије целебне и целосне, нетљене мошти почивају у манастиру Црна Река, чине велика чудеса. Многи болесници од разних болести тамо долазе и налазе себи исцељења. Тамо смо овај празник прослављали тридесет и две године, некада са мање, некада са више народа, али никада са оволико народа као данас. Прошле године, нека нам опрости Свети Петар Коришки, његов празник монаштво Црне Реке није могло да прослави. Нашло се у прогонству, нашло се у егзилу и тај празник је прослављен молитвено, али не овако као што доликује. И тај дан када требаше да буде радост била је жалост за црноречко братство, јер су се они сећали ранијих година како се тај празник прослављао и били су тужни.

Али, ето, Господња воља, испуњење Његових речи да се њихова жалост окренула на радост. И ове године, ево овде, у овоме дивном етно селу, које је уступио брат Милоје Стевановић монаштву Црне Реке, већ други пут прослављамо светитеље везане за Црну Реку.

Пре две недеље прославили смо Светог мученика и краља српскога Јована Владимира, а данас, ево, прослављамо преподобног оца нашег Петра Коришког, који је у младости својој чуо речи Христове: *Ко хоће за мном да иде нека се одрекне себе и узме крст свој и за мном иде*. Те речи Господње он је примио у срце своје и оставио све што је имао, чак и рођену сестру Јелену је напустио и кренуо за Господом. Кренуо је у пустињу, отишао у Коришку гору тамо недалеко од Призрена, где се подвизавао подвизима само Богу познатим. Али Господ његов труд и подвиг није оставио сакривен, тачно онако што Господ каже: *Нема ништа тајно што неће бити јавно нити има шта сакривено што се неће открити*.

Свети Владика Николај, тумачећи ове речи Јеванђеља, каже: *Нека не брине праведник да ће његова праведна дела остати непозната. Бог брине о томе и Бог ће их показати када буде било потребно и на начин како буде било потребно. Али исто тако нека се не весели грешник да ће своја дела срамна и грешна моћи сакрити и та дела ће се показати у своје време на начин како Господ одреди*.

И заиста, подвизи Светог Петра Коришког пројавили су се после његовог упокојења, од његових светих моштију које чудотворе стотинама година и окупљају народ око себе.

Црна Река, најмањи манастир, пећински манастир, постао је ћаба за српски народ, и не само за православне него и за остале, за све оне којима је потребна била помоћ и милост Божја у погледу телеснога здравља. Тамо су нарочито долазили муслимани и они су тамо добијали исцељење, не зато што је њихова вера била права, него што су тражили оно што је њима као људима потребно било, и то им је Бог испуњавао преко свога угодника Светог Петра Коришког.

Ево, братство Црне Реке прошле године било је принуђено да напусти свој манастир у коме се деценијама подвизавало и служило Богу и своме роду, али није заборавило на светиње које су тамо постојале. Те светиње носи братство са собом и у себи, у својим срцима, у својим душама, на својим уснама. Они, ма где да се нађу, заједно са оцем Николајем, архимандритом, они ће славити ове дивне светитеље Божје, као и Светог Архангела Михаила коме је манастир Црна Река посвећен.

Ево, ове године прослависмо ова два дивна празника заједно са вама, браћо и сестре. Даће Бог, ма где да се налазимо, да се заједно састајемо, да се Богу молимо и да угоднике Божје прослављамо не само овако свечано, него и да својим животом подражавамо њима, да се угледамо на њихову веру, на њихову ревност, на њихову спремност да за православну веру пострадају, ако треба и живот свој да положимо као што су они били увек спремни.

Само тако, браћо и сестре, и ова наша слава добија свој пуни смисао. Јер ми на тај начин проповедамо да смо били и остали оно што треба да будемо – православни хришћани, потомци Светога Саве који ходе његовим стопама, чувају његово предање, чувају веру православну.

Називају нас разним именима, и секташима и расколницима и зилотима и не знам како све друго, али ми знамо и Бог зна ко смо ми и да смо остали оно што смо били. И да да Бог снаге да у томе и такви останемо до краја свога живота овде на земљи, како бисмо Богу угодили и како би нас Господ када пођемо одавде примио у Царство Своје Небеско, тамо где се налазе наши славни и свети преци где су и Јоаникије Девички, Петар Коришки, Свети Владика Николај, преподобни Јустин Ћелијски и многи из рода нашега,

нарочито свети мученици и новомученици из рода нашега, да и ми тамо са њима и са свима Светима који су од памтивека Богу угодили, славимо Оца и Сина и Светога Духа, кроза све векове и сву вечност.

Амин!“

Чудо Светог Николе[169]

Владика Артемије: Христос Воскресе!

– *Ваистину Воскресе!*

„Ево, браћо и сестре, дана којег је Господ одредио да се радујемо у њему. Јер данас још увек славимо свето Васкрсење Христово, али имамо још разлога да се радујемо јер данас славимо и великог угодника Божијег Светог Чудотворца Николаја кога многи у нашем роду славе као крсну славу, а данас је такође његов велики празник. За сваки празник тропар светитељу је најглавнија песма коју је Црква припремила, за њега испевала. У томе тропару је главна мисао и идеја тога празника или живота светитеља. А данашњи тропар почиње и каже *Данас стиже дан великоī славља, великоī торжестива и радује се īрад Барски због ūреноса моштију Светоī Николаја*.

Ми можемо да кажемо данас заиста приспе дан, дође дан великога славља места Лознице, Чачка и осталих места, јер нису нам стигле мошти светог Николаја али је стигао овај Божији храм посвећен његовоме светом имену. Зато се ми данас радујемо браћо и сестре, јер је овај храм који је поникао на овој ледини овде за само шест месеци и то зимских. Он је једно велико чудо Божије и чудо Светог Николаја чије је житије толико препуно чуда његових која је чинио за живота и после смрти до дана данашњега.

169 Ова беседа светог Владике Артемија, која је изговорена 22. маја 2012. на дан преноса моштију Светог Николаја Чудотворца када је извршен чин освећења цркве у славу Господа а у част Светог Николе, може се видети укуцавањем на претраживачу: *Пренос моштију Светоī Николаја Мирликијскоī у Лозници 2012.* Темељи цркве су освештани у позну јесен 2011. и упркос изузетно оштрој зими ова троспратна светиња је никла и већ цветала у мају 2012.

И овај храм овде у који смо се сабрали, браћо и сестре, он је подигнут трудом ктитора овога храма господина Милоја Стевановића и његове супруге Наде и осталих чланова његове многобројне породице. Наравно, уз помоћ и других који су са њим радили, нарочито монаштва и монаха који су били присутни овде, и ако ничим другим својим молитвама помагали да овај храм на време буде сграђен и да дочека спреман овај велики празник за своје освећење.

Данас смо, дакле, извршили освећење овога храма, у њему рукоположили два служитеља Божијега олтара, једног јеромонаха и једног ђакона, тако да је данас обиље благодати Божије изливено на ово свето место, на овај храм и на све нас овде сабране.

Нека би дао Бог да много, много година Бог чува овај храм до скончанија века, како каже у светим молитвама, да би служио нашем народу на духовну корист и спасење, а Богу нашем на славу.

Нека би Господ услишио молитве и Светог Оца нашег Николаја да нас све благослови својим небеским благословом и да нам дарује оно свима што нам треба за наше спасење. Пре свега да нам даде своју ватрену веру којом је Свети Николај веровао и коју је бранио и штитио, нарочито када је вера била угрожена од јереси аријанске.

И данас је вера православна угрожена од свејереси екуменизма и осталих јереси, а ми смо позвани, браћо и сестре, да нашу веру чувамо и сачувамо неокрњену, неупрљану, неумањену од оне коју смо примили од Светих Апостола, Светих Отаца и нашег Светог оца Саве.“

Свети оче Николаје, моли Бога за нас!

Уздарје роду[170]

Дана 22. маја 2012. године Господње Милоје и Нада Стевановић су са унуцима предали задужбину – манастир Светог Николе – светосавском роду преко свог духовног оца Владике Артемија.

Милоје Стевановић: Хвала вам, браћо и сестре, на љубави вашој, на труду вашем, на жртви коју принесте дошавши данас овде да славимо име Господње.

Ја данас не бих говорио, препустићу то мудријима од себе[171], али ћу зато да замолим моје унуке да ме мало одмене.

Прво ће моја најстарија унука Јана и унук Јанко да уруче *Повељу,* која је дар од срца мој, моје супруге Наде и чељади наше, роду светосавском – његовом преосвештенству Владики Артемију.

Јана (чита текст Повеље):

„Повеља којом нашем Српском и Светосавском роду дарујемо имање у Лозници (КП 1361/2 и 1362) са свим грађевинама и нашом задужбином црквом Светог Николе. Ову Повељу и кључеве роду нашему уручујемо преко нашег духовног оца, владике рашко-призренског и косовско-метохијског у егзилу Артемија, кога нам подари Господ да страдањем својим сведочи Светосавску веру отаца нашијех.

170 Овај догађај се може видети укуцавањем на претраживачу: *Gresni Miloje Uzdarje rodu.*

171 Говорили су Владика Артемије, о. Жарко Гавриловић и др Зоран Чворовић.

На дан освештања цркве Светог Николе, 22/9. маја 2012. године Господње у Лозници. Грешни Милоје и Нада Стевановић.“

Јанко (уручујући Повељу): „Свети Владико, благословите и изволите.“

А сада ће моја унука Миона и унук Јован да уруче кључ од манастира.

Јован: „Свети Владико, по благослову мога деде предајем Вам кључ од овог манастира да у њему са својим чедима чувате веру светосавску.“

А сада ће моје унуке Магдалена и Марта да предају звонце нашем Владики.

Марта: „Драги наш Владико, молим Вас да примите на дар ово звонце и да њиме сабирате своје духовно стадо, на многаја љета.“

Хори се из грла и срца многобројних: *Многаја љета!*

Највећи дар ктиторима: благослов светог човека

Потом је свети Владика уздарио ктиторима једним предивним фото-албумом прочитавши посвету у којој су исписане речи Светог Григорија Богослова: *... Веран пријатељ је благо са душом, затворени врт и запечаћени студенац што се у прави час отвара и из којега се захвата, а пријатељима називам добре и леће, и оне са којима смо сједињени врлинама...*

И љубави као врлини, погодују пропланци духа, а не мочваре егзистенције.

За љубав је потребна храброст.

За љубав је потребна снага.

Љубав није стићи негде.

Љубав је заједно путовати.

С благословом, ваш епископ Артемије

На дан празника Преноса моштију Светог Николаја Мирликијског Чудотворца, лета Господњег 2012, Лозница – Чачак

Здравица протојереја-ставрофора др Жарка Гавриловића[172]

– Помаже Бог, браћо и сестре! –

– Боī īомоīао!

„Преосвећени владико, драги ктитори и задужбинари, браћо свештеници, браћо и сестре, дошао сам код вас као свој код свога.

Иако су покушали да ми забране долазак, ево ме са вама, јер је Господ Исус Христос Пут, Истина и Живот свима нама.

Зар је Господ могао да сиђе у ад, да проповеда праведницима старозаветним Јеванђеље, а да ја не могу да дођем међу Србе које су ољагали и које су натерали да се повлаче у катакомбе да би сачували веру прадедовску?!

172 Текст је преузет из часописа Православни глас, бр 6/2012. стр. 7, а беседа се може видети и чути укуцавањем на претраживачу: *Оīац Жарко Гавриловић код īрешноī Милоја.*

Браћо и сестре, народ чува веру, а не свештеници! Народ Божји. И тако је одувек. Има једна стара песма која каже: *Веро моја, ко те уби, реци / Убише ме из олтара жреци.*

Ко ради против православне вере данас?

Већина најамника у мантијама који злоупотребљавају тај свој свети чин. Често, уместо да благосиљају они куну, уместо да воле они мрзе, уместо да штите народ Божји од глобалиста, од оних о којима је свети Владика Николај најбоље рекао у књизи из Дахауа, *Речи српском народу кроз тамнички прозор*, они, дакле, одбијају народ од Цркве Христове.

Ја видим овде чиста лица, ја видим цвет Србије, ја видим овде семе посејано светосавско, православно, које треба да пробуди оне усијане главе, нарочито епископат Српске православне цркве који шурује са Ватиканом, са екуменизмом, са глобализмом. Да их пробудимо, браћо и сестре!

Ево, ја сам зато дошао међу вас! И стално апелујем да се нађе частан мир у Цркви Божјој, *јер благо онима који мир граде, јер ће се синовима Божјим назвати.*

Ето, одазвао сам се позиву нашег брата Милоја, са којим сам почео борбу против новотарија у Цркви. И не само ја. Срећан сам данас што сам са вама, што видим овај храм да расте.

Једна стара пословица каже: *Тамнице су затворене и дан и ноћ, па су увек пуне, а цркве су отворене и дан и ноћ па су, опет, празне*.

Какве везе имају тамнице и цркве? Имају, браћо и сестре. Што је више људи у тамницама, мање их је у црквама, што је више у црквама мање их је у тамницама. Дакле, зато је Спаситељ и основао Цркву Своју и рекао да јој ни врата пакла неће одолети.

Ја сам данас дошао код грешника, код Милоја Грешног.

Овај свет је пун грешника који се праве да су праведници и пун је праведника који кажу да су грешници. Такав један човек јесте и господин Милоје Стевановић.

Све сте створили, брате Милоје! Бог Вам је све дао. Много Вам је дао, много ће од Вас тражити! Дао Вам је и земаљско добро, дао Вам је породично благо, дао Вам је и духовно здравље да дорастете и подигнете храм Божји.

Наш свети Владика Николај пева: *Народ цркве Богу зида, њима своје ране вида.*

Свака црква јесте духовна богомоља и јесте духовна исцелитељка као што је то била бања Витезда. Ви сте, дакле, подигли цркву у славу Божју, у славу највећег имена на свету, најлепшег имена, највећег добротвора нашег кога многи у свету пљују, кога се цео запад одриче и кога напада. Запад који је и глобалистички и сатанистички и јеретички. Наследили су они ту клицу од римског папе, и сваки њихов човек умишља да је римски папа, како у Италији, тако у Енглеској, тако у Америци. Њихови војници чине зла по целоме свету, а никоме не одговарају, а наши војници се бране у својој земљи и бивају осуђени као ратни злочинци! Ето видите, каква је ђавоља логика којом они иступају!

Жртва тог глобализма јесте и владика Артемије. Ја сам молио врх цркве да не чине то што су са владиком Артемијем учинили, али ме нису послушали. Писао сам прошле године писмо Сабору, на *Јутјубу* је. Ко хоће нека га узме, нека види. Осим констатације: *Ми њему дајемо неку помоћ, а он нас напада*, ништа не кажу. Ја не нападам њих, ја не мрзим њих, ја иступам против зла у њима, против тога ђавољег семена које они расипају око себе, као што непримерена стока расипа сено око себе. Уместо да га једе, она га гази.

Толико народа који долази овде на Свету Литургију не може да се обмане. Не може се толики народ слагати, не може се врућим колачима прикупити. Народ осећа благодат Божију у Светој Литургији која се приноси и која је наш дар Богу у знак захвалности, што нас је као народ православни, светосавски, одржао на жеравици између истока и запада. И ми, како је Свети Сава рекао, немамо пријатеље ни на истоку ни на западу осим Вишњега Јерусалима.

Теби, домаћине драги, захваљујем што си подигао ову светињу, што си до сада показао велико верољубље, отачаствољубље, велику духовну спремност да пострадаш за Христа и да примиш монахе са Косова.

Хвала Вам што сте то добро учинили и зато испаштали. Даће Бог да примите венац славе на небу. Вас су осудили зато што сте примили монахе, а они примају римске прелате, љубе им руке! Целатима, дакле, српским злотворима, јеретицима љубе руке, а мени прете да не смем да дођем међу Србе. Смем, хоћу и морам!

Све што имате, брате Милоје, све Вам је дивно. Бог Вам је све дао. Зидајте још неку светињу! Све што сте створили материјално подложно је рђи која квари и лоповима који краду.

Али ово, ово нико не може да украде. Ово ће бити кула светиља која ће призивати на молитву. Иако је дрвена она је топла, она је миомирисна. Она се види из даљине као храм Божји, храм у коме Бог налази станиште. Као што је Бог присутан у нашем срцу, тако ће бити присутан и у овој цркви.

Ја бих тако желео да пробудимо савест Српске православне цркве и да не дозволимо да њоме управљају они који мисле да ће светосавски Срби постати паписти, екуменисти и глобалисти. Не никада!

Дижем ову чашу у славу Божију, у здравље ктитора, за њихов дуг живот и плодоносан рад! За свету борбу, преосвећени Владико, Вашу и Ваших монаха која је пример дружељубља, богољубља, човекољубља!

Они то немају. Они су јадни и немојмо их мрзети, будимо забринути због њих. Рекао сам Патријарху да више Владика Артемије има монаха и више рукополаже монахе него сви они остали заједно. И немојте дирати у тог човека! Није ме послушао. И ево до чега је довео. А ко зна где ћемо се скрасити с обзиром на то да је наша Црква сва раслојена? Сад заседају. Не дај Боже да буде Сабор у онаквом хаосу као што је прошле године био, да су двојица епископа пала у несвест због свађе, не дај Боже да свађа у Сабору буде и ове године...

Молимо се Богу нека унесе мир у душе наше. У вас и у ваше укућане, пре свега у вас који ширите реч Христа миротворца, а онда и у цео наш народ који је мученички, напаћени народ.

И нека да Бог да ова светиња постигне своју намену: да буде стуб и тврђава Истине, како је рекао апостол Павле.

А вама нека буде на вечну успомену и на вечно здравље и спасење!

Живели!“

Слово Зорана Чворовића[173]

– Христос Воскресе!
– *Ваистину Воскресе!*

„Преосвећени Владико, благослови!
Часни оци! Браћо и сестре!

Припала ми је част, мени најнедостојнијем међу вама, да данас кажем коју нејаку реч о великом делу наших светосавских боготражитеља – рашких и косовско-метохијских црноризаца и о задужбинарству, немањићког надахнућа – нашег брата Милоја и његове породице.

173 Текст је преузет из часописа Православни глас, бр 6/2012. стр. 6, а беседа се може видети и чути укуцавањем на претраживачу: *Zoran Cvorovic kod gresnog Miloja.*

Из овог двојства је израстао, никао јелички храм Преноса моштију Светог Николаја Мирликијског. Симболички лик и карактер овог храма опредељен је са две чињенице.

Најпре, једном сеобом која се претходних година збила. Сеобе су обележиле српску историју. И то две врсте сеоба: једна, то је сеоба када су Срби, с једног на други крај српске земље носили Завет, носили Косовски завет. Слично студеничким монасима који су за време Првог светског рата носили кивот са светим моштима Стефана Првовенчаног, не остављајући га непријатељу. Тако су се Срби кроз историју селили и носили Косовски завет. После пада царства Срби су сачували видовданску етику и понели је у земље у које су се селили и где су се вером светосавском окрепљивали. И тако су на тој етици рођени и Свети Василије Острошки и Свети Петар Цетињски и пустињак цетињски, владика Раде, и ђакон Авакум. И из те етике, чија је суштина изражена речима *Земаљско је за малена царство, а небеско увјек и довјека*, а која се после сеобе понела са Косова, родили су се мученички пој ђакона Авакума: *Срб је Христов радује се смрти* и стихови цетињског самотника: *Нека буде што бити не може*.

Та етика, видовданска, косовска, усељена је пре две године и овамо на ово имање. Понели су је монаси, понело је монаштво рашко-призренско. Такву монашку сеобу српски народ не памти. Ова сеоба је донела са собом Завет, донела је кивот, кивот светог српског опредељења, опредељења да једино небеско царство нема алтернативе.

И на том Завету који је овде донет никао је Храм.

Било је у српској историји и других сеоба. То су сеобе из историје, сеобе однарођивања. Много је наше негдашње браће који су изабрали земаљско уместо небеског царства. Та браћа су се иселила из српске историје, одвојили су се од српског рода, исписали су се из Српске Православне Цркве.

Хвала Богу, такве сеобе овде под Јелицом није било. Овде је била сеоба Завета, Завета да би се положила клица!

Клица чега?

Овде на падинама епске Јелице изграђена је црква од брвана.

Браћо и сестре,

Срби су градили цркве брвнаре само када су живели у ропству, под окупацијом. Али у овој брвнари, сигуран сам, вера ће се чувати

и окрепљивати. Ту ће бити посејано семе, семе да се косовска, видовданска етика у срцу Србије, тамо где се Свети Сава подвизавао пре него што је проглашена Архиепископија, недалеко од Жиче, и недалеко од Студенице, поново учврсти, окрепи и очисти, и да таква снажна, једнодушна и силна вера поново крене и на српско Косово и у српске крајине, те да тако поново васкрсне светосавско Српство.

Зато је овај малени храм клица будуће Србије, будуће обновљене Српске Православне Цркве и нашег духовно преображеног народа.

Зато храм пред нама личи на једно велико огњиште.

Најпре, доселили су се на ово имање монаси и огрејали се под милосрђем и братољубљем породице Стевановић. Огрејали се на том самарјанском огњишту и са тог огњишта никао је храм.

Заиста овај храм личи на огњиште и то огњиште вере неугасиве која ће одавде пламтети вавек.

Нажалост, још је свети Владика Николај говорио између два рата, у беседи београдским трговцима, да и данас у храмовима има трговаца налик онима које је Христос растерао из јерусалимског храма. Али светиња је и у овим храмовима сачувана, она је, како каже Владика Николај, малтретирана, сакривена до дана када ће трговци бити истерани из храма.

А овде, у овој брвнари, ако Бог да, вазда ће неутуљено пламтети огњиште живе вере, живе вере светосавске. И нека би дао Васкрсли Господ, да врата пакла не надвладају ни овај храм, као ниједан православни храм, те да се још снажније чује поука и вера наша светосавска, православна.

И нека би Господ дао свако добро нашем домаћину, који се уписао у летопис ктиторства, међу протовестијаре и челнике српске, који су у задужбинарству следили своје кнежеве и цареве. Нека би дао Господ породици његовој сваки добри дар, а свима нама смирење и дуготрпељивост у тешким, неврлинским временима која долазе.

Амин.“

ДОБРО НАМ ДОШЛИ СВЕТИ ВЛАДИКО![174]

–Добродошлица Милоја Стевановића владици Артемију и монаштву Епархије рашко-призренске у егзилу на Спасовдан – обетина у Чачку 2011. –

„Ваше преосвештенство, часни оци, многопоштоване матере и сестре монахиње, благочести ва браћо и сестре: Христос се вазнесе.

*(*Хори се: *Ваистину се вазнесе)*

Ево, окупи нас милост Господња, да после јутрошње Литургије у Љуљацима и на овај начин прославимо велики хришћански празник Спасовдан.

Истовремено, као што рече преосвећени Владика, сутра на цара св. Константина и царицу Јелену се навршава један мали јубилеј, али ја мислим да ће тај мали јубилеј остати уписан крупним, светлим словима у дневнику светосавске цркве.

То је дан када су црноречки монаси рекли НЕ!

Чему не?

Не – безакоњу и самовољи.

Не – гордости људској.

Не – екуменизму.

Не – издаји која се заподенула и зачела у самом врху наше свете цркве.

Господ је учинио велику милост мени и чељадима мојим да натрапарамо на стазу којом иде богољубиви и верољубиви Владика Артемије са својом духовном децом.

174 Текст је преузет из часописа *Православни їлас*, бр,1, Ниш, стр.30, а беседа се може видети и чути укуцавањем на претраживачу: Gresni Miloje - Dobrodoslica Vladiki Artemiju (https://www.youtube.com/watch?v=tkgXf5W2Nxg&t=11s)

Господ нам је учинио милост, да у складу са нашим малим моћима, састрадавамо са вама и да вам помогнемо носити ваш тешки Христов страдални крст.

Господ нам је учинио милост да се духовно ородимо са вама, народе Божји.

У свим временима рода нашег бивало је да људи поклекну под теретом искушења. Да падну, неки чак да олошају духом својим. Али је Господ у свим тим тешким временима воздигао по неког горостаса који би се испречио пред олујама зла: једног Јована Златоустог, једног Николаја Мириликијског, једног Максима Исповедника, једног Марка Ефеског…

Ево, у ове наше дане, у овом чеперку времена које је Господ нама доделио да ходимо овом земљом, Господ је допустио да се почне остваривати један лукави, један паклени план који је својевремено изговорио Бертенштајн, министар иностраних послова Марије Терезије, говорећи: *Србе није могуће утерати у Унију силом. Зато треба настојавати да њима на епископске столице дођу људи властољубиви, људи сласто-љубиви, људи сребролубиви. Треба настојавати да дођу нехатни људи за стадо своје и неспособни људи. И још треба распалити и потпиривати свађу међу клиром и међу народом па ће тако Срби лакше прихватити Унију.*

Ево, Господ нам попусти искушење да нас пројекат овај паклени снађе у наше дане. Господ допусти да у сами врх наше Свете Цркве, у Синод, потоњих година, уђу управо такви епископи о којима је говорио Бертенштајн. Дакле они који су властољубиви, они који су сластољубиви, они који су сребролубиви. Они који су ваистину нехатни за стадо своје духовно и они који су неспособни да се одупру олујама зла, које према нама ударају одаслане од силника овога света, едаби нам уништили све оно што је у роду нашему свето. Али, иако нам попусти Господ то искушење, ваљда да испита веру нашу, и да нас утврди у тој вери, не остави нас Господ без наде. Даде нам Господ, ево, праведног Лота да спречи претварање наше Свете Цркве у духовни Содом. Да спречи претварање наше Цркве у пећину разбојничку у којој се поче неговати безакоње, новотарије, прогони, газити Канони, газити Устав…

Даде нам Господ наду кроз овог Божијег човека, кроз Лота наших дана – Владику Артемија!

Али не даде нам само праведног Лота и не даде нам само *десет праведника*. Него, ево, хвала Му на милости Његовој, даде нам

и осамдесет-деведесет праведника за којима се Божјом милошћу поче окупљати народ српски, деца светосавска.

Лозница код Чачка више није вест. Лозница код Чачка више није новост. Цела Србија је постала велика гостопримница деце Божје, деце светосавске, духовног рукосада владике Артемија. Да не набрајам, јер ћу се вероватно огрешити, али ту су наши Љуљаци, ту је наше Барајево, ту су наше Калуђерице, ту је Ниш, ту је Тара, ту је Голија, ту је Нови Пазар, ту је Косово, Пирот итд. На све стране ничу катакомбе из којих брује: *Алилуја,* где се воздиже слава Господу и где се слави име Господње. И где се распаљује љубав према нашем светитељу, према нашем Светом Сави.

Целом Србијом се шири шапат. Ал` то више није шапат! Он прераста у озбиљан жагор. Иза тог жагора се све више и више разазнаје *ко је вера а ко невера*; ко је Каин а ко Авељ; ко је прогнани праведник а ко су силеџије и прогонитељи.

У земљи Србији, која постаје гостопримница, се зна да је гостољубље хришћанска врлина. То је аманет који нам је остао од предака наших, који су то знали, јер је у свакој српској кући постојала гостинска соба која је служила да дочека путника намерника, а нарочито невољника.

Деца светосавска су почела откључавати капије својих авлија.

Деца светосавска су почела откључавати капије својих домова.

Деца светосавска су почела откључавати капије својих срца и шире своје братске руке у загрљај прогнаним монасима Рашкопризренске епархије и његовом преосвештенству Владики Артемију.

Зна народ српски да је важније Богу угодити него људима. А шта нам је Бог рек`о, благовести нам својим Јеванђељем апостол Лука, преносећи нам речи Господње: *Идите и када дођете у град онај и када вас наруже тамо, отресите прах са ногу града тога, јер ће и Содому бити боље у дан онај него ли граду томе.*

Према томе: зна народ наш, добро зна народ наш, *да ће небо и земља проћи* али да речи ове, Господа нашег и Спаситеља нашег, никад неће проћи.

Нека би Господ дао да ваш долазак данас овде у овај дом и овај град донесе благослов Господњи на све грађане Чачка.

Чачак је иначе град кога краси Страцимирова задужбина – данашња црква Вазнесења Господњега. Кроз векове овај град је, као и цео наш род, прошао кроз многа искушења. Преко двеста година данашња црква Вазнесења Господњег била је џамија. Али за све

то време нико није успео да ишчупа срце овога града. За све то време нико није успео из срца Чачана да ишчупа веру светосавску, веру светоотачку.

Зато су Чачани пре три – три ипо године одважно и храбро устали у одбрану светоотачког Предања, устали против новотарија у нашој Светој Цркви.

Хвала свемилостивом Господу Богу на дару Његовом што нам у ове наше дане подари нашег Марка Ефеског, његово преосвештенство Владику Артемија, који ће зауставити скретање и потапање брода Светосавске Цркве у те страшне, смрдљиве, јеретичке воде екуменизма!

И зато ми дозволите браћо и сестре, часни оци и сестре монахиње да од срца свога ускликнем:

Добро нам дошли свети Владико!

Добро нам дошли и живели нам на многаја љета!“

*(*Хори се: *Мноīаја љеīа!)*

Свети Петар Коришки
прослављен у новоподигнутом лозничком храму[175]

„У име Оца и Сина и Светога Духа!

Благодат Светога Духа данас нас сабра на овоме светоме месту и овом светоме дану, браћо и сестре, да прославимо празник угодника Божијега, Преподобног Петра Коришког, једнога од дивних светитеља Божијих а из рода нашега који је Богу угодио животом својим и делима својим.

Ову прославу славили смо преко тридесет година у манастиру Црна Река поред моштију светог Петра Коришког.

Од прошле године ту прославу смо пренели овде у Лозницу јер је овде дошла братија из Црне Реке. Прошле године служили смо под шатором, а ове године Бог је благословио да добротом домаћина овога места, брата Милоја Стевановића, имамо овакву дивну цркву у којој смо се Богу помолили данас.

Преподобни Петар Коришки је цео свој живот провео у пустињи, у подвизима, у молитви, у трудовима својим, у борби са демонима и са својим слабостима, а ево данас окупио је све нас са разних страна, окупио је сву своју духовну децу, све монаштво које је расуто из Црне Реке по целој Србији и на свакоме месту служе Богу.

Али данас, на овај свети празник, ево сви смо овде на окупу и заједно учествујемо у прослављању овог дивног угодника Божијег. Ова данашња служба јесте посебна радост свима нама јер смо и ми у душама нашим, у срцима нашим, донели Светог Петра Коришког иако је његово тело остало тамо где је стотинама година почивало. Он је тамо телом, али је молитвом са свима нама ма где да смо, ма

175 Свети Владика Артемије је на Литургији изустио беседу која се може видети и чути укуцавањем на претраживачу: *Владика Артемије беседи у Лозници* 18-6-2012.

где да га призивамо у помоћ он је увек близу да нас чује и да нам помогне. И помаже нам, браћо и сестре. Многобројна су његова чудеса која су се десила над његовим светим моштима у Црној Реци. Многа чудеса се и данас дешавају и овде и свуда јер је он брзи помоћник свима који у Бога верују и који се Богу моле и њега у помоћ призивају.

Данас је овде отац Николај, домаћин ове славе, као игуман црноречки који је ношен на вихору небеском из Црне Реке донесен овде са својом братијом.

Нека је Богом благословено, на многаја и благаја љета да се састајемо не само о овоме празнику него о свим празницима и сваке недеље овде да се заједно Богу молимо, а Бог да наше молитве прими и удостоји нас Царства Свога небескога да тамо са свима светима славимо и ми Оца и Сина и Светога Духа кроза све векове и сву вечност.

Амин.“

Црквено-народни сабор у Лозници[176]

Народ је чувар вере и ко се с народом судио парницу је саīубио – чуло се на овом многољудном скупу који је Дух Свети сабрао под омофор неустрашивог борца за очување светоотачја. Тај свети човек (Владика Артемије) је том приликом, поред осталог, прословио:

„Велика ми је радост што могу да вас поздравим у оволиком броју на овом значајном месту у овом судбоносном тренутку, када смо се окупили на овом Првом молитвеном црквено-народном сабору, а поводом обележавања 1700 година од доношења и обнародовања Ми-

176 Видео запис првог дела Сабора и беседа светог Владике може се видети укуцавањем на претраживачу: *Молитвени црквенонародни Сабор 2-6-2013 (I).*

ланског едикта којим је Свети цар Константин, чији празник данас славимо, даровао хришћанима пуну слободу исповедања своје вере.

На самом почетку данашњег славља моје мисли и благодарност упућене су Спаситељу нашем васкрслом Господу Исусу Христу који нас води и руководи на овим земаљским стазама водећи нас ка нашој вечној отаџбини – Царству Небеском, припремљеном за живот вечни онима који у Бога верују и који Богу служе.

Благодарим и свима вама који нисте жалили труда да се одазовете на наш позив и да дођете са разних страна, па и са других континената, на ово наше саборовање. То показује вашу љубав и спремност да се и ви попут наших славних предака данас активно укључите у решавање судбоносних питања нашег народа која нас притискају. Јер и после Миланског едикта Црква Христова је кроз све будуће векове имала много проблема и гонитеља, па их има и данас.

Овај црквено-народни сабор је први такве врсте у новијој нашој историји. Али он има корене у старијој историји српскога народа још од светих Немањића. Познати су *Дежевски сабори* из времена Стефана Немање, а нарочито *Жички сабор* из времена Светога Саве. Када погледамо у ту нашу историју видећемо да су такви црквено-народни сабори сазивани и одржавани у временима када су опасности за цркву и за народ биле велике и када су доношене судбоносне одлуке које су се тицале читавог народа. А то су била времена када је требало штитити и бранити највеће српске светиње: веру православну и слободу самога народа. А тај двоједини циљ присутан је у читавој нашој историји. Сви ратови, борбе и страдања нашег народа имали су за циљ очување и одбрану тих небо-земних вредности. Зато су сви ратови и све борбе нашег народа вођени за крст часни и слободу златну.

Крст часни представља веру праву и она је увек на првом месту. Јер без праве вере нема вечнога живота.

На другом месту долази слобода златна без које нема земаљског живота.

После мрачног и вишевековног турског ропства и после велике сеобе Срба преко Саве и Дунава, у тадашњу Аустроугарску царевину, када су им поново били угрожени и вера права и слобода златна од стране моћнога Беча, који је настојао да у верском погледу Србе потчини римском папи, одржавани су црквено-народни сабори у Крушедолу и Сремским Карловцима, где су окупљени Срби доносили одлуке како да се заштите од тог поновног поробљавања.

И данас је, браћо и сестре, српски народ двојако угрожен. Над нашом вером православном надвили су се црни и злослутни облаци најновије свејереси екуменизма, папизма, а над нашом слободом ново ропство под окупацијом моћних западних сила а у циљу неког глобализма.

Део наше отаџбине, Косово и Метохија, буквално и грубо су окупирани још пре четрнаест година од стране окупационих снага са запада. А остали део је окупиран идеолошки евроунијатством са познатом тезом да *Европска унија нема алтернативу*! А то значи живот по диктатима, наредбама, ултиматумима.

Отуда потреба и данас за црквено-народним саборима како би се свенародно донеле одлуке о одбрани вере праве и слободе златне. Народ сачињава и цркву и државу. Зато мора да се пита и да буде одговоран за њихову одбрану. Не може и не сме народ да препусти судбину своје вере и своје отаџбине у руке оних који су у служби наших непријатеља било на верском било на државном плану. С правом су рекли Свети Оци у чувеној Посланици источних патријараха да је *народ чувар праве вере*. А велики Његош је ту мисао изразио песнички: *Муж је чувар жене и дјетета, народ чувар цркве и племена*.

Зато смо се ми сабрали данас на овом молитвеном црквено-народном сабору да изразимо свој став, кажемо нашу реч и видимо шта нам ваља чинити да бисмо сачували и заштитили веру своју православну од духовних непријатеља који нас нападају и како да повратимо и осигурамо слободу и нашем народу и нашој земаљској отаџбини и у овом, према нама, непријатељски расположеном свету.

Стога вас молим, браћо и сестре, да са пажњом саслушамо следеће наше говорнике који ће нам у својим излагањима детаљније рећи о свему томе, како бисмо на крају заједнички дошли и до неких конкретних закључака и одлука које би нам могле помоћи у очувању наше свете вере православне и доћи до слободе нашега, за сада, окупираног и поробљеног народа.“

Говорили су: протосинђел Наум, Зоран Чворовић, Десанка Крстић и Милоје Стевановић. Саборну посланицу прочитао је протосинђел Максим.[177]

177 Беседе и Саборну посланицу можете чути и видети укуцавањем на претраживачу: Молитвени црквенонародни Сабор 2-6-2013 (II) или прочитати укуцавањем: *Саборешења у СПЦ пдф* (стр. 105-111).

Сабору се поново обратио свети Владика:

„Браћо и сестре,

На крају овога нашег славља и саборовања имао сам намеру да вам поставим једно питање. Али, ви сте на њега већ одговорили. Моје питање је било: Да ли прихватамо ову саборску Посланицу? (Огроман и дуготрајан аплауз народа). Рекао сам да је то моје питање сувишно, јер ви сте и док је Посланица читана више пута, скоро на сваки пасус одговорили својим пристанком кроз аплауз. Зато сада још једном да потврдимо да је овај сабор у целини прихватио... (Аплауз) Нека нам буде на спасење и ово саборовање и наша вера православна!“

Обећање лудом радовање[178]

Братоубице, оцеубице – немилосрдни прогонитељи светог Владике Артемија су обећали окупаторима Косова и Метохије и свом ватиканском *светом оцу* (коме су верност показивали својим рукољубима, потписивањем примата папе у Равени, јавним декларисањем да су екуменисти, а најревносији папини подрепаши примили су уздарје: папино прстење и напрсне крстове) – дакле, сви они митроносци и њихови полтрони, који су на Божијим мерилима *лакши него ништа*, дадоше разно-разна обећања да ће затрјети Артемијево име за вјеки вјеков.

Обећање лудом радовање!

Братоубица Иринеј обећа да ће *Артемију сломити кичму*.

Обећање лудом радовање!

Братоубица Атанасије Јевтић рече да Артемије има *20-30 у вр' главе 50 присталица,* и обећа *да ће то ишчезнути и да ће Милојева дашчара звркати празна.*

Обећање лудом радовање!

Братоубица Амфилохије обећа да ће народ светосавски убедити да је Артемије *дроgиран, омађијан, да не влада собом, као да га је запосео зли дух*... и још обећа да ће *световни суд утврдити да је Артемије покрао паре од косовске сиротиње којима гради куле по Србији*.

Обећање лудом радовање!

Оцеубица Теодосије обећа да ће доказати да је његов духовни отац Артемије *дементан и луд.*

178 Ова изрека се у народу изњедрила и повезана је с људима који олако, без гриже савести, обећају оно што нити могу нити желе да испуне. Људ'ма сотвореним од так'е јапије народ је нађен'о имена која пристоје њином духу.

Обећање лудом радовање!

Патријарх Иринеј обећа да је *оправдана смена Артемијева јер није био кадар да управља Епархијом...*

Обећање лудом радовање!

Комисија састављена од епископа без части (Амфилохија Радовића, Григорија Дурића и Теодосија Шибалића) и јереја који су страха ради јудејскога изгубили моћ расуђивања (Радивоја Панића, Владана Симића и Мирослава Чолаковића) обећа народу да је „утврдила“ *како је Владика Артемије учинио финасијске малверзације...*

Обећање лудом радовање!

Синод обећа да ће *Владика Артемије кривично одговарати и бити кажњен за проневере од стране световног суда*.

Обећање лудом радовање!

Обећаше да ће *папа доћи у Ниш 2013. јер ће до тад Артемије отићи у заборав...*

Обећање лудом радовање!

Кад им се сва обећања изјаловише, „изумише“ спасоносје говорећи: *Оно што ми не урадисмо урадиће биологија: кад умре Артемије умреће с њим његово дело.*

Обећање лудом радовање!

На сва њихова поганоустја, бљувотине и пусте снове који се своде на ону народну *Што је баби моло, оно јој се снило* – премудри свети Владика Артемије каза: *Ако је ЕРП у егзилу дело људи – пропашће, ако је то воља Божја живеће.*

И као што је свети Владика своју опроштајну беседу у Грачаници започео: *Данас су речи сувишне...* тако и ми, на овом месту, уместо речи предлажемо кратку фото-шетњу кроз катакомбне светиње које су остале након десет година од оних изговорених речи прогнаног светог Владике на првој Литургији у Шишатовцу: *Бог зна зашто је то тако и за које вечно добро корисно.*

Овако је даље текло

Преображение

PilsPlus

Богу је све могуће

Кад је епископ рашко-призренски Павле одаслао *Извешшај* у Патријаршију, о стању манастира на Косову, говорећи: „Како ће се одржати ови манастири не видим начин“[179], Бог је нашао начин: у запустелу Црноречку светињу послао је свог оданог слугу, дотадашњег професора Призренске богословије, јеромонаха др Артемија који је напунио црноречки манастир монасима.

Кад је епископ Павле постављен за Патријарха, на његово место је дошао Владика Артемије и напунио Епархију рашко-призренску монасима и монахињама.

Ту се Божији план није окончао. По Његовом допуштењу богоиздајници су светог Владику Артемија протерали у егзил и он је тамо на тој највећој, васељенској, њиви Господњој наставио своје трудове.

Аутор овог међукоричја је делић разговора са светим Владиком Артемијем обелоданио у звучној књизи „Разговори у Рајским шетњама“[180], а потом је за годишњицу његове смрти изашла и штампана верзија[181]. У последњем разговору, на неколико дана пред Владикино блажено успење, стоје забележене његове речи:

„То како је све текло, то ће се видети кроз књигу *Шематизам Епархије рашко-призренске у егзилу* – то је десет година постојања. Тамо ће бити приказано у слици и речи све како се то спонтано одвијало.

179 Епископ рашко-призренски Павле: *Извештаји са распетог Косова,* Издавачка фондација Архиепископије београдско-карловачке, 2013, стр. 388, ИСБН 978-86-84799-62-5 (ИФАБК).

180 https://www.eparhija-prizren.org/razgovori-u-rajskim-setnjama-I-XII/

181 https://kmn.rs/wp-content/uploads/2021/12/razgovori-u-rajskim-setnjama.pdf

И то ће бити одговор свима онима који су измишљали како Артемије зида куле и градове по Србији. Видећете онда све. И шта сам тада рекао: зашто се ово дешава, ја не знам, али верујем да је по промислу Божјем за неко веће добро. И онда, како је Бог хтео, ја сам радио. И заиста, после сам пре више година, почео да захваљујем Богу, али и мојим прогонитељима на томе што су урадили. Јер да нису они то урадили, ја бих и даље био са њима. Ја сам од почетка био, да кажем, бунтован. Али све је остало на маргинама. Шта ћеш: њих 45, један може шта год хоће да каже, гласа се и иде даље.

Дакле, и даље бих био тамо и свега овога не би било, али би било нешто друго: изгубио бих душу.

Овако: хвала Богу за све...

Што каже праведни Јов: *Го сам изашао из утробе материне, го ћу се и вратити. Ништа ми не треба: Господ даде, Господ узе, нек је благословено име Господње!*“[182]

Књига „Шематизам Епархије рашко-призренске у егзилу 2010–2020“ казује да је Бог преко побожне деце своје подигао преко четрдесет катакомбних светиња широм васељене.[183]

Виолета Петровић је са својим сарадницима урадила документарни филм који најбоље показује зликовцима да њина обећања бијаху лудима радовања.[184]

Кад је Господ Владику Артемија, на крилима Арханђела Михаила одазвао у Царство Своје, иза њега је остало преко четрдесет катакомбних светиња.

Иза њега су остала његова многобројна духовна чеда:

182 Исто, 161-162; 165.

183 Књига се у ПДФ-у може видети укуцавањем у претраживач: Шематизам Епархије рашко-призренске у егзилу 2010–2020 ПДФ.

184 Филм *Владика Артемије - од чобанчета до пастира* може се видети укуцавањем у претраживач речи: ЕПИСКОП - I део документарног филма „Владика Артемије - од чобанчета до пастира”; ПРОГОН - II део документарног филма „Владика Артемије - од чобанчета до пастира”.

Последњи имендан Владике Артемија (2.11.2020.)
Манастир Светог преподобномученика Харитона Косовског у Сурдуку

Иза њега су остали његови
његови верни синови
који следе његов пут
и његову мисију:

Хиљаде штапова распуклим се друмом креће
Можете му отети сандале и бројаницу
Мртви ће живима палити свеће
Из монашких шума слушаћете посланицу

(Из песме Милоја Дончића: *Проїонство Епископа Јужноī*)

Почивај у миру,
свети наш Владико!
Ти који добар рат ратова,
трку сврши
и веру одржа!

Порто никејска, анђела белоī чувају те крила.
Сијај Владико у своме сјају, нек се звезде
ґреју, ґоре нема еґзила.

(Из песме Милоја Дончића: *Свети свештеномученик Артемије Новоникејски*)

5. део

СЕТВА УЗ ВЕТРОВЕ

А посијано на доброј земљи, то је који слуша ријеч и разумије, који, дакле, и род рађа, и доноси један по сто, а један по шездесет, а један по тридесет.

(МТ. 13, 23)

Шутњом се издаје Бог[185]

Протосинђел Иринеј: *Ево да за овом трпезом љубави замолимо деду, како зовемо брата Милоја, да нам каже неку реч о актуелном тренутку у Цркви.*

Актуелни тренутак показује да они који су у лажи, а отац лажи је ђаво, дакле они који су са ђаволом произвели лажи у прогону Владике Артемија, сада беру плодове.

Ви сада видите како се међусобно кољу, као острвљене звери. Значи, створила су се тамо два клана. На челу једног је Иринеј Буловић, а другог Амфилохије (Радовић).

Ако пратите шта се догађа и какве грдње и речи једни другима упућују, то је чудо невиђено. Њима спасенија нема док се не покају, док не затраже од Владике Артемија опроштај. Њима мира нема док се не буду покајали за грех братоубиства и за грех оцеубиства. Јер протеравши Владику Артемија, једино верно чедо Светог Авве Јустина, они су извршили и оцеубиство (протерали су *Догматику* Светог Јустина са Богословије и увели јеретичко учење Зизјуласа).

Уосталом, они су се, кроз уста Атанасија Јевтића, на том лажном, разбојничком, Критском сабору одрекли учења свог духовног оца.

Дакле, мира у тзв. „званичној“ СПЦ без њиховог покајања и тражења опроста од Владике Артемија нема!

Морам да кажем да још увек, заиста, у срцу носим утиске са јучерашње Литургије у Барајеву и славља које смо имали поводом имендана нашег преосвећеног Владике Артемија.

185 Ова беседа може се видети укуцавањем на претраживачу: Gresni Miloje Kletva Milojeva (5. 11. 2019).

То је био величанствен доживљај. Просто се намеће мисао владике Рада: *Блаīо оном ко довијека живи, имао се рашīа и родиīи*.

Благо нашем Владики Артемију, јер ће заиста довека живети!

А благо и нама који смо имали прилике да га сретнемо на тој тесној стази која води ка Господу и да му се, срећом нашом, придружимо!

Нада и ја смо недавно били у посети једном дивном манастиру у северној Грчкој. Манастир је посвећен Светом Никодиму и тамо је једно моћно братство од тридесетак монаха, а отац Хризостом који је старешина тог манастира, истовремено је и духовни отац једном женском манастиру удаљеном педесетак километара од манастира Светог Никодима, где смо, такође, били веома срдачно примљени.

И тих седам дана, боравећи међу њима и молећи се са њима свако јутро, на јутарњим службама и на литургијама, доживели смо велику радост јер смо видели колико то монаштво, које је веома предано молитви и трудовима, гаји љубав према нашем Владики.

У свим тим светињама које смо обишли, наш Владика Артемије је човек који ужива невероватан углед.

И изгледа да се историја понавља. Постоје сада страхови код многих људи. Отидите и код наших свештеника, са којима сте блиски, сви ће вам у четири ока рећи да је Владика Артемије у праву.

Али, ћуте *сīраха ради јудејскоīа!*[186]

Дакле, наши свештеници и неки наши монаси који живе у манастирима, из страха да не буду протерани, из страха да им не буду одузети чинови, шћућурили су се и ћуте. Ко је био у Шишатовцу сетиће се, а ко није био може погледати видео-запис на интернету. Био је то, такође, имендан Владике Артемија у Шишатовцу. Први његов имендан у езгилу на коме је био и владика Никанор (присутан, али је одћутао).

Али је био и Владикин школски друг, отац Душан Петровић, протојерej-ставрофор, ректор Карловачке богословије, и заменик

186 „Душе Свети, гле, како је подла душа моја! Како страшљиво крије плод Твој у себи, страха ради јудејскога, страха ради безбројне деце мрака, што их она намножи у себи из брака свога са светом. Народила је безбројне вукове и лисице, и ставила их у Царске одаје своје, док Син Твој нема где главу да приклони. И сви траже да убију оно што се од Духа роди. Ах, Иродови саучесници! Јер се боје моћи и праве светлости! И стрепе за круне своје највише они, који су их отели и сами себи крваве на главу ставили.“ (Св. Владика Николај, *Молиīве на језеру*)

владике Василија Сремског. Срце оца Душана је устрептало и он је из срца одржао беседу.

И то што је рекао је била, заиста, истина! Истина неприкосновена!

А онда се догодило то да је сутрадан ректор смењен!

Сад је јасно зашто епископи и свештеници који знају шта је истина и зашто неки калуђери које не могу да жртвују радијатор, лимузину и удобну келију, зашто не смеју јавно да кажу оно што срцем осећају.

Чули смо, такође, предивну беседу оца Сава Арсенића из Инђије коју је изговорио у манастиру Рукумији након прогнања Владике. Он је у тој својој беседи рекао оно што ће у историју ући. Он тамо помиње своје другове по оним цивилним именима, кад су били ђаци, па је владика Лаврентије – Живко, владика Атанасије – Зоран, а Амфилохије – Ристо. И он каже: *Живко, Ристо, Зоране, срам вас било! Боље да се ниste родили...*

Зашто вам све ово причам?

Пошто ме отац Иринеј изненадно прозвао и рекао да би било добро да кажем нешто о актуелном тренутку у нашој светој Цркви, најактуелнији тренутак је отелотворење онога што је наш народ изумио.

А наш народ је изумио: *Ко с ђаволом тикве сади, о главу ће му се олупати.*

Наш народ је изумио и ону: *Ко ветар сије, олују ће да жње*.

Прогонитељи Владике Артемија и његове духовне деце истовремено су и наши прогонитељи. Они су били врло сложни у једној великој лажи, а та лаж је имала за циљ да се склони Владика Артемије па су морали измислити оно што не постоји! И наравно, као што је то учињено и у време оно, према Светом Јовану Златоустом, као што је учињено према светом Јовану Шангајском, према Светом Нектарију Егинском...

Најлакше је народу бацити прашину у очи и рећи: *Држите лопова!* И док се народ окрене, они овамо одраде нечасни посао.

Дакле, нико Владики Артемију није судио, нити је чуо икад његову одбрану, није му дата шанса да се брани. И то им није било доста него су га тужили мирјанском суду. Често присуствујем тим суђењима. Али Бог је велики: сви ти њихови сведоци, који се још увек саслушавају, нису једну ружну реч изговорили на Владикин рачун. Јер, у ствари, човек се преиспита. Они су их ћушнули да буду сведоци и дали им задатак, али човек има своју савест и не може да слаже баш тако лако, јер је казано – *не сведочи лажно!*

И шта се сад догађа?

Сада стижу плодови. Они су сви били сложни у једном – да изврше задатак који им је дат – да склоне Владику Артемија.

А зашто да га склоне?

Јер је он био тај камен спотицања на њиховом путу у Ватикан. Дакле, они су примили тајно, од папе, прстење: и Иринеј Буловић, и Амфилохије Радовић, и Андреј Ћиларџић. Дакле, на том путу да покатоличе овај народ, на том путу где се они заједно моле са јеретицима, сметња им је био Владика Артемије који им је више година, пре него што ће пострадати, скретао на то пажњу, упозоравао их. И кад су имали оне заједничке молитве са јеретицима, Иринеј Буловић је написао један текст који је објављен на сајту СПЦ: „Три дана наде“. Њима је велика нада то што су се заједно молили три дана.

А Владика Артемије пише писмо Синоду и пита:

Када су се молили три дана, на основу ког канона су то чинили?

И када су се с њима молили три дана, ког су светог оца следовали?

И онда се десило то што се десило. Давне 1996. године, на питање пред које је био стављен на Богословском факултету: *Артемије сматра да ви чините безакоње*, Иринеј Буловић одговара: *Сломићу ја Артемију кичму*.

И то сведочанство је забележено у мојим књигама и у неким озбиљним листовима.

Не може се истина сахранити, јер ће она васкрснути још сјајнија.

Не може се сакрити град што на гори стоји, како вели Јеванђеље.

И да се вратим на оно што рекох на почетку: шта је сад наш актуелни тренутак?

Ако наши прогонитељи не буду имали снаге да признају грешку, а ђаво им неће дати да учине тај корак, они ће поцепати Христову ризу.

Они су иначе, београдску Патријаршију претворили у пећину разбојничку. Ви се сећате из Јеванђеља, кад је Господ ушао у јерусалимски храм да је тамо испревртао столове и рекао: *Од дома молитве најрависте пећину разбојничку!*

Дакле, обичан народ све више увиђа њихово безакоње. Јуче је била субота, јуче је био радни дан, ми смо у Барајеву имали огроман Сабор. Имао сам задовољство да после Литургије, у неком ужем друштву, са владикама присуствујем разговору. Стицајем

околности поред мене седе отац Сава Лавриот из Грчке. То је монах који је протеран са Свете Горе са групом монаха и јеромонаха која је престала да помиње Вартоломеја због његовог односа према папи, због Критског сабора и тако даље. И онда сам слушао речи тог човека и видео колико они полажу наде у нашег Владику.

Сећамо се Марка Ефеског који је у своје време, када су све владике *страха ради јудејскога* биле присиљене да после две године силовања у Ферари потпишу унију – он, Свети Марко Ефески, један једини, није потписао.

Смиља Аврамов је била експерт светског калибра за међународно право и као председник неких асоцијација у међународним стручним круговима, имала је отворене све библиотеке и архиве света. И тамо је, између осталог, пронашла онај чувени тајни споразум у 11 тачака који су потписали папа, председник САД-а и канцелар Немачке. Једна од тих тачака гласи: *Тоталнo уништити православље!* Дакле, папа се заклео да тотално уништи православље. А наши епископи и наш Патријарх тог зликовца зову *свети отац*, том зликовцу целивају руке.

Кад укуцате „Грешни Милоје – *Екуменистичка фарса 2*“ видећете како су тајно отишли у Ватикан, али не даде Господ да се то сакрије, па се види како Иринеј Буловић и Амфилохије љубе папи руке усред Ватикана.

Ми се не радујемо тој несрећи која је запљуснула београдску Патријаршију. Ми тугујемо због клања које се тамо, међу њима, догађа и молимо се Богу да се уразуме. Али без истине спасења им нема, ни овога, ни онога света.

Нека би им Господ милостиви дао снаге да се врате истини, да се врате Светим Оцима, да се врате себи, да се врате Богу и да на тај начин сачувамо нашу свету Цркву. Али, иако се не врате, ни врата ада не могу срушити Цркву.

Ако се не врате, и ако до краја уруше СПЦ, она, као што видите, васкрсава у овим нашим катакомбицама.

[...]

Наше је да се с љубављу помолимо Господу Богу за наше прогонитеље, јер су они, што би рекао Владика Николај, у ствари наши *сурови ӣријаӣељи.* Они су ти који нам дају снаге да пазимо на кораке своје и дају нам снаге да не скренемо са пута Господњег.

Нека би Бог дао, оче Иринеје, да вам и ово светилиште постане тесно.

Већ сам причао кад је служена прва Литургија под шатором у Лозници, да је било три патроле полиције које су записивале бројеве аутомобила да би уплашили Србе, па је на следећој Литургији, кроз 15 дана, било 800 људи. Онда је Бог уредио да тамо после никне црква, па да никне конак са тридесет и нешто монашких келија. А онда нам Бог баци жишку под ноге: нема ниједне празне келије па смо недавно почели градњу још једног конака који има свега 1.060 квадрата.

И молимо се Богу да и он једног дана постане тесан.

Тако да, уместо да вас хвалим, ја ћу да вас „кунем“: Дабогда вам све ово постало тесно.[187]

187 Даде Бог те се испуни „клетва“: прошири се имање, направише се грађевине, израсте светиња и, оно што је најважније, недељом и празницима народ се у роjевима сабира на молитву, благодарећи Милости Господњој и неуморном труду братства манастира Светог Харитона и верног народа. Скроман сремски кућерак који Епархији рашко-призренској у егзилу подари прећe сестра Мира, данас монахиња Маријамна, у једном од наших катакомбних женских манастира.

Држимо се Русије[188]

Ево, преко пута овог, крвљу часнијег Србаља освећеног места, налази се скроман биљег који од заборавља чува успомену на Дарју Коробкину, болничарку из Петрограда, која је, као добровољац, данонoћно, под ведрим небом, видала ране српским рањеницима, ђе је за време тешких борби на Еминовим водама, на овој планини, погинула 2. октобра 1914. године.

Не сачека да извида ране мом ђеду Радосаву кои месец и по дана касније бијаше тешко рањен на Колубари.

Песник Милосав Јелић, ком је Дарја спасла живот, посветиће јој благодарне стихове међу којима и ове:

Прска земља и небо се цепа
Док у ватри Дарја стоји смело
И рањену кад привије чело
Шапат чује: „Хвала, душо лепа!“
Сестро драга из пространих степа
Друго нежна из крви и бола
Ране наше, ране без пребола
И ти паде где су и сви пали
„Кад би Руси знали, кад би знали…“

Какви Руси?

Који Руси?

Да ли су то они Руси код којих се наш Свети Сава замонаши у манастиру Светог Пантелејмона на Светој Гори?

188 Ова беседа, изговорена на Гучеву, 3. 9. 2022, може се видети укуцавањем на претраживачу: Милоје Стевановић: Држимо се Русије

Да ли су то они Руси чији ђед првог цара Русије, Ивана Грозног, закључи брак са српском племкињом из властелинске породице Јакшића?

Да ли су то они Руси од којих наш вожд Карађорђе затражи и доби велику финансијску помоћ и кои, иако у рату са Турском, упутише руски одред у Србију 1806. године?

Да ли су то они Руси кои су морали 1812. да са Турском прекину рат због инвазије Наполеона на Русију, иако су у том рату (1806–1812) побеђивали Турску на свим фронтовима, па закључивши Букурештански мир 1812. тим споразумом издејствоваше самоуправу за Србе?

Да ли су то они Руси који вршише притисак на Турску, током новог устанка под Милошем Обреновићем, да се испуњавају одредбе Букурештанског споразума за давање самоуправе, без чега Срби не би добили самоуправу после Другог српског устанка 1815, нити би дошло до аутономије 1829. на Једренском миру, и касније, независности Србије 1878. године?

Да ли су то они Руси који су предводили дипломатску борбу у којој Књаз Милош добијену самоуправу претвори у аутономију и који су Акерманском конвенцијом, тј. уговором између Русије и Османског царства 1826. године у тврђави Акерман, обезбедили Србији аутономију и вратили јој територије (шест нахија) које су јој одузете 1813. године?

Да ли су то они Руси који су због кршења Акерманске конвенције, које је почињено по налогу султана Махмуда II, ушли у Руско-турски рат (1828–1829), па победивши Турску, Једренским споразумом 1829. године омогућили решење и српског питања те је Турска, под притиском Русије претходну самоуправу претворила у аутономију Србије?

Да ли су то они Руси који су са представницима Србије и султана радили на документима иза чега долазе султанови хатишерифи 1830. и 1833. године?

Да ли су то они Руси који су послали Србији у Великом рату једанаест великих медицинских мисија и шест великих група лекара? Да није било руске помоћи нико не би имао да лечи болеснике на територији Србије, јер је онај мали број лекара које је Србија имала био мобилисан.

Да ли су то они Руси попут генијалног Достојевског кои о Србљима, у *Дневнику*, остави драгоцене записе?

Да ли су то они Руси емигранти који не шћадијаху да прихвате бољшевички терор који је ликвидир'о цара Николаја и његову породицу, па мир свој потражише у Србији којој се одужише бројним добрим делима у архитектури и на другим пољима?

Да ли су то они Руси попут нобеловца Александра Солжењицина који се обрати писмом Србима који остају да живе на неправедно отцепљеној историјској земљи, покрајини Косово, речима: „У недавним тешким годинама ви сте већ претрпели разарање и уништавање православних храмова, паљење српских школа и директно насиље и убијање. Нека вам Господ сачува храброст да останете и убудуће близу гробова својих ближњих."

После бомбардовања Солжењицин се оглашавао и поручивао свету и Западу да је *бомбардовање Србије отрезнило Русе*.

Да ли су то они Руси попут Александра Дугина који громогласи: „Срби су на себе примили ударце коју су били намењени нама. Наш дуг према Србима је огроман... Ми Србима дугујемо Косово! Да Косово опет буде српско: то је историјска и морална дужност Русије!... Ми имамо наше Куликово поље, Срби имају своје Косово поље. Али у духу то је једно исто поље на којем ћемо се срести и потући непријатеља у последњој бици на Земљи. Сматрам да су Срби исти као Руси, само бољи. Свој однос према Србији назвао бих сакралним. Србија је за мене не само соларна, већ огњена, ватрена. Никад се не предаје, и то што славите Видовдан јесте залог будућих победа. Духовна Србија је вечна, не може бити сломљена, јер је српски народ изузетан. Стидео сам се деведесетих година да погледам Србима у очи, због тадашњег односа Русије. Србија је примала страховите ударце, али се усправљала... Наше је да волимо и помажемо колико можемо. Будите сигурни да сте наша највољенија браћа. Исто као и Црногорци, без обзира на све... Да се Срби нису супротставили Западу, умови унутар Кремља се не би пробудили на време и Путинова Русија би закаснила."

Овде видимо Дугиново сагласје са Светим Владиком Николајем који каза: *Србија је соко, а Русија медвед, кад соко опомињуће писне, медвед ће се пробудити. И соко и медвед су у војсци Христа, на коју су кренуле војске антихристових слуга, поклоника мамона и златног телета.*

Да ли су то они Руси за које Свети Владика Николај каза: *Савест наша нас приморава да плачемо када Руси плачу и да се радујемо када се Руси радују. Велики је дуг наш пред Русијом. Може*

човек бити дужан човеку, може и народ народу. Али дуг, којим је Русија обавезала српски народ 1914. године тако је огроман, да њега не могу вратити ни векови, ни покољења... Смемо ли икада заборавити да је руски цар са децом својом и милионима браће своје пошао у смрт за правду српског народа? Смемо ли претпутати да је наша слобода и државност коштала Русију више него нас?

Да ли су то они Руси кои су блокирали усвајање Резолуције Савета безбедности Уједињених нација о Сребреници којом се осуђује геноцид у јулу 1995. године, коју је предложила Велика Британија и подржале Сједињене Америчке Државе и земље Европске уније?

Или су, пак, то они Руси којима разбраћа Монтенегрини окретоше леђа па им чак уведоше и санкције. Ту срамоту забележи песник Бојић речима: *Удаде се Црна Горо за зликовце НАТО пакта*.

Истину нико није уништио и време истине долази кад ће на виђело бити истерани они Монтенегрини којима су белосветски сатанисти набили узде и затегли чампаре, па су јадници обневиђели и заборавили много штошта:

А заборавише да су 1711, у време Владике Данила, зачети дипломатски односи између Црне Горе и Русије и да је Владика Данило из Русије донео позамашну помоћ манастирима и сиромашном црногорском народу.

Заборавише оно што документовано пише у књизи *Црногорске финансије* Др Мирчета Ђуровић где су, црно на бело, наведена небројена доброчинства Руса према народу и владарима Црне Горе војно, материјално, особито финансијски у периоду дугом две стотине година. Након исцрпне анализе аутор закључује: *Да није било руске помоћи не би било ни Црне Горе*.

Заборавише НАТО лакеји шта Владика Данило каза Црногорцима: „Ми хоћемо да се Русима, а Руси нама, с Божјом помоћу, приближимо, да не бисмо једни од других били тако далеко. И Руси и ми смо исте крви и истог језика. Дакле, наоружајте се, браћо моја, Црногорци. Спреман сам и ја, не жалећи ни имање ни живот свој, да пођем с вама у службу цару хришћанскоме и нашем отачеству.“

Заборавише разбраћа наша и аманет Светог Петра Цетињског који на самртном часу свом наследнику Петру Другом Његошу каза: „Моли се Богу и држи се Русије.“

Заборавише и *Тестамент* Светог Петра Цетињског у ком стоје и ове речи: „Ако би се ко нашао у народу нашему да не прими ове моје потоње ријечи и препоруке за истините, или ако не би све тако послушао како ова књига изговара, него би какву смутњу и раздор међу народом усудио се чинити словом или дјелом, тога свакојега, ко би гођ он био, мирскиј или духовниј, ја на самертниј час мој вјечноме проклетству и анатеми предајем, како њега тако и његов род и пород, да му се и траг и дом ископа и утре! Исто тако да Бог да и ономе, кои би вас од вјерности к благочестивој и Христољубивој Русии отлучити поискао и свакојему ако би се кои из вас Црногорацах и Берђанах нашао да помисли отступити од покровитељства и нада на једнородну и јединовјерну нама Русију, да Бог дајакиј те од њега живога месо одпадало и свако добро временито и вјечно отступило!“

Помолимо се, браћо моја, за блудне синове монтенегринске да се врате са пута злога, да се врате себству, да се врате србству да их не стигне клетва свеца Цетињскога.

Ej, да је жив владика Раде, поглавар Црне Горе, да види како се Монтенегрини проституишу у неморалној НАТО кући, како су укинули његов српски језик, како доњеше срамну одлуку о признању независности трговцима органа српског народа на Косову и Метохији, како су увели санкције Русии – он би зајаук'о горе но у *Горском вјенцу* кои посвети „праху оца Србије“ вожду Карађорђу лелечући:

Црни дане, а црна судбино !
О кукавно Срꙋ̄ство уꙗшено,
зла наджившех тꙋ̄ва сваколика,
а с најꙗрим хоћу да се борим!

Сад су неке – Србљима подметнуте – содомите, нечастиве, домановићевске вође позвале европске болеснике, до бездана пале у грех содомски, да нам укаљају, упрљају, обешчасте Богородичин град који богомајци у славу воздиже Стефан Лазарев.

Ој, моја драга браћо Срби, има ли већег греха од онога у ком живи тзв. српска премијерка, хрватскога рода и содомског соја, која шћадијаше да нам приреди ругобну бруку и срамоту, велику греоту у Београду који деспот Стефан Лазаревић, од порушеног пограничног градића претвори у модерну утврђену европску престони-

цу, проширивши је готово десет пута и посветивши је Пресветој Богородици, обновивши манастир посвећен Богомајци и бројне светиње у Београду и око њега?

Нека би Бог дао да се ови изопаченици покају и престану да нам трују ђецу и да нам се склоне с очију еда бисмо имали морално право да поновимо Његошево питање:

Су чим ћемо изаћ пред Милоша
и пред друге српске витезове,
који живе доклен сунца грије?

Браћо моја српска, сестре Српкиње, драга Србадијо млада, у овом зловремју нам се ваља определити за царство земаљско које нам нуди сатанизовани запад или царство небеско за које се полако али сигурно опредељује васкрсавајућа Русија.

Ђецо српска, ево нас на раскрсници на којој морамо да одаберемо пут, да бирамо, што би рек'о Свети Владика Николај:

...живот или смрт;
част или срамоту;
светлост или таму;
правду или неправду;
Бога или ђавола бирајте!
Бирајте или Христа или Барабу.
Од тог избора зависила вам је сва ваша прошлост.
Од тога зависиће и сва ваша будућност.

Ако не знате, омладино српска, који пут ваља одабрати, питајте Цара Лазара, питајте гробове див-јунака на Гучеву, Колубари и коекудије, питајте гробове своијех ђедова и они ће вам касти.

Нека би Бог дао да Србљи окрену леђа Бараби, који искежених зуба режи и отровним жалцем палаца са запада, и пригрле Христа, који поново васкрсава у Русији!

Нека би Бог дао да Србљи узму крст свој и крену за Христом и тако се врате оним вечним, исконским вредностима поштујући завет предака, поштујући жртву коју су на Гучеву српском роду приложили див-јунаци српски коима нек је вечна слава и хвала!

Бог да им душе прости!

Ко не слуша песму слушаће олују[189]

Ево нас, браћо и сестре, на овом светилишту ђе се, предвођени архипастиром нашим Николајом, помолисмо Богу за спасеније и покој душа нашије предака кои на овом месту дадоше своје животе, пролише своју крв за отачество наше и за веру нашу и уђоше, верујем, Божјом милошћу, у Царство Оца нашег небеског.

О тим див-јунацима овде је потоњих година изговорено повише беседа.

А и наш брат у Христу Владимир Јевђовић је срцем приредио књижицу *Танаско Рајић и бој на Љубићу* која се, видим, овде дели.

Бој на Љубићу, тј. Битка за Чачак у пролетње дане трајала је месец и по дана љета Господњег 1815. и то је била пресудна битка Другог српског устанка. Она је отворила наду да у сваком безизлазу постоји излаз. Тако је на Љубићу, и овде на Јелици, након вишевековног ропства, прогрејало сунце слободе. И тако ће се џамија у коју су Турци претворили Страцимирову задужбину ускоро вратити искону.

Завршница Битке за Чачак догодила се при повлачењу Турака преко Јелице ка Санџаку и збила се управо овде у атару драгачевског села Ртари.

Хтео сам да говорим о стиховима Бранка Миљковића: *Да ли ће слобода умети да пева, као што су сужњи певали о њој?*

189 Ова беседа Милоја Стевановића, одржана после парастоса, који је служио владика старорашки и лознички Николај, изгинулим јунацима боја на Љубићу у Другом српском устанку 1815. у подјеличком драгачевском селу Ртари на дан Св. Цара Константина и царице Јелене, 2023, може се видети укуцавањем на претраживачу речи: Бој на Љубићу 2023.

Али у овом трену, након парастоса, осећам потребу да завапим Сведржитељу од свег срца: Господе, подари рајско насеље нашим храбрим предацима који изгибоше за крс часни и слободу златну!

И још имам потребу, браћо и сестре, да се обратим изгинулим родољубима у Битки за Чачак и на овим јеличким пропланцима ломног, дичног, бунтовног, слободарског Драгачева и да их замолим за опроштај:

Опростите, браћо изгинула, што смо ми, Србљи, гори него што смо били;

Ви сте дали животе своје еда би се вратио крст на задужбину Страцимирову и започели бој за ослобођење од вековног окупатора, а ми смо, кукавни, дозволили да нам Цркву Светог Саве окупирају јеретици:

Они што веле да су *екуменисти и пацифисти*;

Они што веле да је *екуменизам наша насушна потреба*;

Они што папу зову „свети отац“ и што му љубе крваве ручерде кое су вековима сатирале семе и племе Србиново;

Они што имају „личне разлоге“ да се проституишу са нашим заклетим душманином и да брод Светосавске цркве усмере у смрдљиве екуменистичке, јеретичке, ватиканске воде;

Они што потписаше примат архијеретика папе – оног сотвора што се у *Тајном споразуму* са ђавољим слугама заклео да треба „тотално уништити православље“;

Они антихристи што примише папино прстење и напрсне крстове;

Они митроносци што пропагираше да нам содомуша и Хрватица дође на чело српске владе еда би земљу за коју ви пролисте крв своју повела путем Содома и Гоморе, путем погибељи;

Они што дадоше српске светиње у Македонији јеретику Вартоломеју, ко да е то њина прћија;

Они што пре десет година позиваху Србе и то из Пећке патријаршије да гласају за неку вајну државу србождера Хашима Тачија;

Они што су заслужни да се загади информативни простор Србадије увођењем наказних, неморалних, антихришћанских ријалити бљувотина;

Они што померише древне међе које поставише Оци наши и који се расколише од Светих Отаца;

Они што су зарад царства земаљскога окачили *каноне мачку о реп* и потурили своју духовну недоношчад, к'о кукавица јајце, да смућују Србе по Европи и Америци и коекудије: клечећи по католичким катедралама и искривљујући Еванђеље и Символ вере; уводећи жене у олтаре; рушећи иконостасе и богослужбени поредак; изговарајући Символ вере наказно – са додатком филиокве...

Опростите нам српски родољуби што, к'о бесловесне овце, идемо за онима што се ругају Светом причешћу делећи га попут јеретика к'о да то није светиња, него пита кромпируша;

Опростите нам што идемо за онима што издадоше православље отишавши, како каза епикоп Лонгин Жар, „на разбојнички, јеретички, ђавољи лажни критски сабор" поставши тако „безблагодатни несрећници и издајници земље, народа и Бога";

Опростите нам што идемо за онима што се ругаше апостолским канонима палећи свеће по јеврејским синагогама;

Опростите нам што идемо за онима што прогнаше *Доῑматῑку* Светог Јустина са Богословије;

Опростите нам што идемо за онима што су упркос саборној одлуци још увек у јеретичком Светском савету цркава ће им, доправде, и јесте место будући да не верују у Једну Свету, Саборну и Апостолску цркву, него у многе пећине разбојничке;

Опростите нам што идемо за онима што уместо у Бога вероваху у белосветске хохштаплере и корону па набивши крпе – јер образ и немадијагу – забранише литургије, причешће и све оно што је богоугодно;

Опростите нам љубићки и јелички јунаци и мученици што смо пали, што смо дозволили да нас воде слепци у бестрагију, у беспуће, у чемер и јад;

Опростите нам што смо дозволили да нашим небом лете авиони душмана, да српским институцијама командирају србомрсци и србождери...

Драга браћо и сестре,

упркос свему – ми нисмо људи који немају наде!

Ко што су ови љубићко-јелички страдалници и слободари веровали у боље сутра;

Ко што је Свети Атанасије Велики говорио у време оно кад су црквом харале бројне јереси: „Облачак је, проћи ће!"

К'о што је Богородица Градачка, потоња Црква Вазнесења Господњег, преко 200 година у три маха била џамија, па на њој воздигнут крст Господњи;

К'о што је Бој на Љубићу најавио свитање слободе из вишевековног ропства;

К'о што је овде у Ртарима окупатор кренуо у бег...

Тако и у наше дане *Један пастир добри* изађе на мегдан и попут Танаска, уместо топа и сабље узе *Еванђеље*, уместо четири шанца око Чачка подиже преко 40 духовних шанчева широм васељене и најави ново свитање из ове мрклионе, из ове помрчине, из овог безакоња, из ове духовне пустоши, из овог лудила.

Свиће Васкрсење земље Србинове у катакомбама!

Буди се вера у Васкрслог Христа!

Пробудила се из духовне дремежи братска Русија.

Диже се посрнули барјак православља који погазише критски разбојници...

И к'о што су ови дични Србљи, ови див-јунаци, ови соколови најавили слободу која је дошла после вишевековне окупације, тако ће Епархија рашко-призренска у егзилу допринети ослобођењу београдске патријаршије од јеретичке окупације.

И к'о што су дахије у време оно са све чалмама на главама доживели неславни крах, тако ће и београдским кабадахијама, са све митрама на главама, изаћи уврстак и остварiће се светониколајевско пророчанство:

„Засијаће лице Србиново,
Зазвониће звона на весеље,
Мирисаће земља од тамјана,
Блистаће се Христова истина,
Зацар' ће се милост и поштење,
Анђел' ће се са неба спустити,
Па Србију земљу загрлити."

И гле чуда – шта угледа Свети Николај:

„Хај, шта се оно чује из даљине?
То се опет служи литургија,
У небесном царству Христовоме.
Службу служи светитељу Саво,
И са њиме три стотин' владика,

И три хиљад' српских свештеника.
Ђаконује Ђакон Авакуме
Што на коцу за Христа пострада,
На баиру усред Биограда.
А Цар Славе сједи на престолу,
Док са земље грми к'о олуја,
То Србија кличе – *Алилуја!*"

Ко има уши да чује – нека чује: у пустињама, у катакомбама, тамо ђе се чува семе светосавско, започенула се песма и грми к'о олуја, тамо се пева: *Алилуја!*

Нека српски одроди знаду поруку песника Бранка Миљковића: *Ко не слуша пјесму, слушаће олују!*

Нека би Господ подарио рајско насеље љубићко-јеличким мученицима и нека би се они одонуд, са десне стране славе Господње, молили за нас еда бисмо опстали на стази светосавској!

Бог да им душу прости!

Њино не иштемо, своје не дамо[190]

Ђорђе Таракчија: *Ево, драги гледаоци, овде у Лозници код Чачка видите, доле иза нас, колико камера може да сними, Чачак. Ми се налазимо на овом брду, у овом храму где је данас обављена церемонија поводом 1300 година Константинове едикта. Са мном је наш гост који је већ два пута био у нашим емисијама. Нажалост, ове емисије нису емитоване, али постоје и биће емитоване у наредно време. Разлози за то су оправдани. Ево, са нама је поново господин Милоје Стевановић, кога због неких чудних ствари зову Грешни Милоје. Милоје Стевановић рођен је 1949. године у драгачевском селу Горачићи где је у раној младости учитељевао. Ожењен је са Надом, рођеном Цогољевић, и имају двоје деце и шесторо унучади. Честитам. Ту сте ме надгорњали. Ја сам дека са пет звездица, имам пет унука, али ви сте...*

Ви сте млађи, имате шансу.

Има шансе, добро. После студија које је бриљантно завршио на Београдском универзитету, обрео се на функцији секретара Општинског комитета Савеза комуниста Југославије Лучани, на којој функцији је пострадао због своје чувене беседе у Сава центру 1983. године, починивши „непријатељско дело узнемиравања јавности“ јер је осудио неморално понашање носилаца државних и политичких функција, упозоравајући да такво понашање води у социјалне ломове и распад економског и политичког система што се, нажалост, касније и остварило. Е па, господине Грешни Мило-

190 Ова емисија се може видети укуцавањем на претраживачу: Gresni Miloje sabor 2013 razgovor sa Djordjem T. (јун, 2013)

је, прво да Вас питам две ствари у вези са вашом кратком биографијом, за те Горачиће где сте рођени. Какво је било детињство и шта је одредило Ваш животни пут?

Један од ваших колега, констатујући да сам осуђен у време оно када сам предочио да ће у друштву доћи до социјалних ломова и тако даље, па потом искључен из цркве каза у емисији Радио Београда: *Један човек, нико за неће.*

Рођен сам са оне стране Јелице планине, у селу Горачићи и као сеоско чобанче научио сам основне вредности од свог ђеда, од своје бабе, од свог оца и мајке и покушао да их носим у срцу свом. Оне се од мене нису отргле ни после свих тих школетина, како би рекао један мој духовни отац, које сам завршио. Он их је звао школетине зато што су безбожне.

Тако, дакле, после учитељске школе ја сам кратко време учитељевао у Драгачеву, управо у том мом родном селу, био председник омладине у Општини, потом отишао на студије и догурао до непријатеља државе и партије због беседе у Сава центру у коме је било нешто мало мање људи него данас овде у Лозници.

Подсети наше гледаоце кога сте критиковали и због чега.

Ја сам тада критиковао, у ствари, државно-партијски врх.

Шта су они то радили што се косило са неким нормама?

Знате шта, они су радили отприлике оно што данас наш Синод, на челу са Иринејом Буловићем. Нисам направио лапсус што сам рекао Буловићем јер је, у ствари, Иринеј Гавриловић формални човођа Синода. Али сива еминенција нашег Синода и власти у СПЦ управо је Иринеј Буловић. Дакле, ја сам тада једном Станету Доланцу, који је био министар унутрашњих послова ондашње Југославије, рекао да лаже, а многима сам рекао да, ако наставе да овако воде ову земљу, одвешће је у пропаст, у социјалне ломове, одвешће је у распад економског и политичког система. Веома ми је жао што нисам погрешио, али после петнаест-двадесет година то се заиста и догодило.

Исто је и сад, знате. Врло одговорно тврдим да нас властиимајући у СПЦ, на челу са Иринејем Буловићем, воде у духовну

пропаст, у катастрофу која је невиђена у историји српског рода. И хвала Господу Богу милостивом, када смо ми прве знаке побуне показали крајем 2007. године, онда смо сматрани као нека секташка група.

Али, данас сте могли видети овде у Лозници људе чистог срца који су надојени светосављем, светосавским духом. То сте видели у овој ливади, пошто Литургију преосвећени Владика Артемије и његови јереји нису могли служити у цркви јер, не знам колика да је ова црква, не би могла примити овај силни свет.

Ја сам негде пред почетак Литургије од младића који су делили флајере, имао информацију да нас је имало преко 2.200. Претпостављам да је преко две и по хиљаде људи данас дошло овде да се напоји на извору светосавском. И слава Господу Богу, народ је данас проговорио. Видели сте колико је пута отац Максим прекидан када је читана *Посланица* српском роду са овог Сабора. У знак одобравања је прекидан аплаузима, што значи да долази полако до буђења Србаља, долази до буђења светосавске клице коју носимо у својим срцима.

Господ рече: *Не бој се мало стадо*. Заиста, данашњи дан је догађај који ће сигурно остати записан у аналима СПЦ. Ово је један нови Таковски грм или она Марићевића јаруга, тамо у близини Тополе, када је српски народ рекао: Не!

Чему не?

Не екуменизму!

Не јереси екуменизма!

Не издаји!

Знате шта, издају у држави могу да *проглашам*, зато што државом могу да управљају безбожни људи. Али издају у српској цркви могу да учине само људи који су ушли у цркву са намером да је руше, који су ушли у цркву са задатком.

У својој беседи данас, на овом Црквено-народном сабору, покушао сам да објасним нешто, ако сте запазили. Дакле, ако нам отму територију, ако нам отму кућу, ако нам отму државу, а ми на то не пристанемо, проћи ће њихова сила, кад-тад. Прошло је и оних пет стотина година под Турцима. Али кад нам веру отму из срца наших и савести наше, кад нашу децу и наше унуке одвоје од вере православне, нас онда бити неће. И зато ми морамо са свих двадесет ноката запети да одржимо светосавску веру.

Мени неки искрени пријатељи кажу: *Милоје, ти ниси нормалан, шта то радиш? Па ти имаш шесторо унучади. Шта то радиш? Знаш ли шта могу да ти учине они, у спрези са властиимајућима*, и тако даље...

А ја кажем: *Браћо, па баш зато што имам шесторо унучади: да се не извучем као дандара са овог света, него да понесем део терета, да не оставим сав тај терет унуцима*. Значи, наша генерација је дужна да понесе део терета и да се избори да сачувамо оно што нам је предано. Ми не чувамо ништа што нам је Иринеј донео из Каранушића или Буловића. Ми чувамо веру мога ђеда Радосава, прађеда Милоја првог, ви вашег ђеда, и тако даље... Ми не тражимо ништа њихово, ми само не дамо наше.

Хвала, господине Милоје... Е сад, колико сте Ви грешан, може томе да каже у прилог и чињеница да сте носилац бројних друштвених признања, међу којима и Грамата, са којима су Вас одликовала његова светост Патријарх српски Павле, као и неколико епископа СПЦ, који су Вас проглasили добротвором, односно великим добротвором СПЦ. Надаље, поред помоћи многобројним светињама, Ви сте били дародавац и добротвор према потребитима. Тако сте, на пример, своју кућу, покућство, имање, оно што би се рекло од игле до локомотиве, чак и чачкалицу последњу коју сте имали, даривали избеглицама хрватским. Где се сада ту види та Ваша грешност по којој сте добили надимак?

Ако бисте говорили њиховим језиком, ако бисте употребљавали њихово безумље, знате, онда бисте рекли – па јесте, Милоје је добио тамо неке грамате, нека ордења, нека признања, јасте он чинио нека дела... Али, знате, и крава музара, она сименталка, да пуну кофу млека, а онда ритне па проспе то млеко. Тако ће они, вероватно, објаснити тај део биографије о коме говорите.

А ја вам кажем: човек своју љубав носи у срцу свом. Човек Господа носи у срцу свом. Човек милосрђе носи у срцу свом. Милостиви Самајранин је био иноверни и он је показао своје милосрђе у односу на онога несрећника који је био пребијен. Дакле, срцем се чува љубав, а не тим фолирањем о њиховој „љубави“ коју они гаје по католичким катедралама, по јеврејским синагогама и тако даље.

Данас смо чули у овој посланици, рецимо 45. Апостолски канон којим су се Свети Оци јасно одредили у односу на наш однос према јеретицима. И нама сада неко потура куче под лисиче хотећи да замени тезе. Ако примите рашко-призренске монахе онда сте заслужили да вас истерамо из цркве. Ако примите јеретике у наше храмове и чак се молите с њима чините оно што је пожељно у овом времену.

Чекајте, колико је мени познато, постоје људи који су извршили безброј убистава и безброј којекаквих недозвољених, мутних, смутних и било каквих радњи, па нису изопштени из цркве. Шта сте Ви то тако страшно урадили? И да ли је то уопште могуће да неко буде изопштен из цркве?

Као што видите: они мисле да је њима све могуће. А ја кажем: само је Богу све могуће. Проћи ће њихова сила, знате. Питате: како је могуће? Сметња том њиховом путу у пропаст којим су желели, тај брод нашег спасења, нашу Свету Цркву да поведу у те ватиканске воде, био је Владика Артемије. Управо данас је изашла из штампе моја најновија књига из које се види како су, на миг Фицџералда – војсковође окупаторске силе на Косову, слуге сатанине – наши јадни и бедни епископи који носе папино прстење, који носе папине напрсне крстове, протерали Владику Артемија. И сада када ви укажете гостопримство њему и његовој духовној деци, када се молите Богу с њим, е то је, значи, за одстрел, за ломачу. Они су мене искључили из цркве за вјек и вјекова. То значи да ја, када би то било по њиховом, не бих могао да пресечем славски колач, не бих могао да крстим унуче, не бих могао... И сутра не бих могао да имам опело. Али, ако би моје спасење зависило од Иринеја Буловића и таквих багри – онда сам ја спреман и на најтеже муке. Али надам се да Господ има другачије аршине, другачију меру којом ће нама мерити у дан онај кад дође време да Му одемо на истину.

[...]

Хвала, господине Милоје. Ево, још ћу Вас питати за крај – у многобројним писмима, разговорима и књигама Ви сте дали значајан допринос у очувању светоотачког предања и поштовању прописа СПЦ о богослужбеном поретку. О чему се ради у овој Вашој новоизашлој књизи?

Мени је Господ учинио велику милост да су ме ови људи, када су ме одгурнули ода се, гурнули право Господу у наручје. Онда се догодило да један привредник који би требао да брине неке привредничке бриге за потоњих неколико година напише више књига о очувању светоотачког предања.

У једном писму унуцима одаслао сам им поруку да, кад се моле за свога деду, да се моле и за непријатеље моје. Јер непријатељи моји су, у ствари, моји највећи пријатељи, до правде сурови, али пријатељи.

Да ми није било Иринеја Буловића ја не бих иза себе имао оволико књига.

Да ми није било Иринеја Буловића мени Господ вероватно не би учинио милост да будем ктитор ове светиње коју видите.

Да ми није било Иринеја Буловића и њему подобних, ми вероватно не бисмо имали данас овај Сабор на овом освећеном месту и ову лепоту коју смо видели.

Јесте ли видели колико је данас деце било?

Јесте ли видели колико је људи било?

Јесте ли видели регистарске таблице аутомобила?

Сад ми неко од редара рече да нам је преко два километра дугачак паркинг, поред овог паркинга који је припремљен за ове сврхе и да ту имамо регистарске таблице из свих крајева наше земље. Видели смо данас и многе наше земљаке из дијаспоре. То заиста представља радост.

Али смо све те муке прошли, под шибом оних који деле анатеме, па нам је данас Господ одаслао награду за све то страдање и ту њихову шикану која траје толико колико траје прогон Владике Артемија и његовог монаштва. Јер ово благо које смо данас овде видели, овај народ, ова насмејана лица... немају цену.

Јесте ли видели озарена лица на хиљадама ових људи који су били ту? То је оно што човеку даје снаге и, хвала Богу, ми смо одав-

де одаслали једну поруку роду нашем, одаслали смо једну поруку потомцима нашим. Ова радост коју смо данас доживели довољна је да испуни читав један живот. Што би рекао Достојевски: *Само један тренутак среће човеку може да испуни живот*. Ја сам данас срећан човек што ми је Бог учинио милост да на некадашњем мом имању имамо ову светињу и да је данас у ову светињу дошло оволико људи колико сте видели.

Хвала, господине Милоје.

Богу хвала.

Маске су пале[191]

Горица Тркуља: *О борби Давида и Голијата, коју воде Владика Артемије, његово монаштво и народ окупљен у Епархији рашко-призренској и косовско-метохијској у егзилу, говориће брат Милоје Стевановић.*

У беспућу, у духовној мрклини, кад су утихнули гласови разума и кад се могло чути само крештање из ватиканског бездана, у времја ово наше, кад се папа, како сазнајемо од професорке Смиље Аврамов, тајно споразумео са онима који су нам рушили ћуприје и фабрике и убијали ђецу нашу, кад се зарекао да ће *тотално уништити православље*, у време ово, дакле, кад они што власт имају претворише Цркву Светог Саве у *Титаник* на коме, уз ватикански плес, пирују настојећи да нас увере да без тог брода којим они пијани, избезумљени кормиларе, нема спасења: настала је пометња!

Е, тим омамљеним људима одупрле су се две Јевросиме, две Светосавке, две жене правдољубивице, које попут мироносица, у време оно, нису дремале него изађоше с мирисом вере и љубави, којима су испуњене душе њихове, и уврстише се у јунакиње које стадоше уз страдалог Верољуба, или како би мој имењак, Милоје Дончић, рекао, уз *Владику Јужног*.

Делић те њихове вере, истинољубља и храбровања смештен је међу корице ове књиге. Посестриме у туђини, а рођене сестре у срцу и у Христу, Деса (др Десанка Крстић из Торонта) и Горица (Тркуља), нису се препале ни кад су им острашћени митроносци

191 Ова беседа, изговорена на Сајму књига у Београду 2015, може се видети укуцавањем на претраживачу: Грешни Милоје на Сајму књига 2015.

слали претеће поруке. Оне су осетиле бол од удара у темеље светосавља и разумеле ону изреку:

Ко ти ископа око?
Брат.
Зато је тако дубоко.

Није их обесхрабрило ни потурање ноге које су им, преко световних моћника, приредили вероломци и душегубци.

Нису их обесхрабрили ни инфериорни јалови *манипи у нашим редовима*, што би рекао један непомјаник, којима је ђаво у срце убацио злу семенку зависти и оговарања.

Шта год да кажем о овој књизи, била би то бледа сенка предивног пролога протосинђела Јована, настојатеља катакомбног манастира Светог Архангела Михаила у Тополници код Ниша, која се налази на седам-осам првих страница књиге.

Ове две храбрице подигоше свој глас против раскола у нашој Светој цркви.

А раскол у Српској православној цркви заиста постоји.

Али они који то покушавају да припишу благочестивом Владики Артемију у себи носе раскол!

Њима су ове две хришћанке, овом књигом, поцепале маске.

Ко су ти људи?

То су они што померише старе међе које поставише оци наши!

То су они што архијеретика папу, који нам ради о глави, зову *свети отац!*

То су они што су примили од папе прстење кардиналско!

То су они што су престали бити светосавци и прогласили се екуменистима!

То су они што, к'о последње моралне сподобе, клече по католичким катедралама, што се прекрштавају у бискупе, што уводе јеретике и жене у олтаре, што се моле са јеретицима, што изговарају *Символ вере* са додатком *филиокве*, попут свих оних што отпадоше од Једне Свете Саборне и Апостолске цркве!

То су они што потписују примате најпалијем у грех човеку, после Јуде Искариотског – папи!

То су они што пале свеће по јеврејским синагогама!

То су они што у наше светиње не примају православну браћу Русе са иконом Мајке Божије!

То су они што из богословских школа избацише учење Светог Авве Јустина Ћелијског!

Они што газе одлуке Сабора о иступању наше свете цркве из Светског савета цркава, као и одлуке о вековном богослужбеном поретку!

Они што покушавају да сађерају веру у чутуру сваком вернику који употреби таланте, од Бога му дариване, да укаже на њихово безакоње!

Они што се сликају испод „иконе“ Алојзија Степинца кога папа прогласи блаженим, ваљда зато што је био предводник оних 1371. крвника у мантијама, тј. католичких фратара, који су непосредно учествовали у сатирању српског рода!

Они што наговарају Србе на Косову да гласају за своје утамничење и што трче да узму шиптарска документа...

Браћо и сестре, требао би ми летњи дан до подне да побројим сва њихова безакоња.

Против тог безакоња наших вероломаца устале су наше сестре у Христу, Десанка и Горица.

Многи који носе панталоне морали би поцрвенети пред храброшћу ових двеју жена, кад би имало шта да им поцрвени – кад би имали образ.

А богами, и многи који носе црне ризе, па ћутањем издадоше Бога, причајући приче о љубави, заборављајући да је тамо где нема истине љубав лажна!

Ко са таквим лажњацима другује – учествује у њиховим злим делима!

Деса и Горица не пристадоше на такву лажну љубав, на љубав без истине.

И зато, свака им част!

Позлатиће се блато кроз које провлаче Владику Артемија[192]

Свештеник Жељко Јовановић: *Кад старе људе питају чије је ово дете, за њихову децу, рецимо, чији је ово брат, чија је ово сестра, никад нису гордо одговарали – то је моје дете, то је мој брат, то је моја сестра, већ су увек имали мудрости па су говорили: Божије, па моје. Чија је ово кућа? Божија, па моја. Тако да ћу ја сад рећи да је изашла једна нова књига од Божијег, па нашег, брата Милоја, треће допуњено издање његове књиге „Изгубљено јагње“. Ја бих замолио нашег брата, Божијег па нашег, да нам каже неку реч о тој књизи.*

Да онда злоупотребим ову лепу мисао оца Жељка, па да кажем да ово, у ствари, није моја већ *Божија књига*.

Десило се то оне године када је освештана наша катакомба у Америци, тамо где је игуман бивши Владикин ђакон Дамјан.

Мени је Бог учинио милост да сам имао ту привилегију да са Владиком Артемијем одем на освештање и отварање те наше катакомбе, али оно што је најважније, ми смо тамо скоро месец дана провели заједно. И после јутарње службе, Литургије и доручка, Владика и ја смо одлазили у кратке шетње.

Још раније сам успео да добијем благослов да разговоре у тим шетњама снимам. Ако ми Бог да дана, требало би да направим транскрипт тих разговора и мислим да ће се књига звати „Разговори у рајским шетњама“. Наравно, Владика вероватно неће дозво-

192 Овај видео-запис може се видети укуцавањем на претраживачу: Gresni Miloje - Trece izdanje knjige Izgubljeno jagnje (Барајево, 3. фебруар 2019)

лити да се она објави за нашег живота, али свеједно, остаће онима који ће доћи иза нас.[193]

Пошто сам ја у авиону, одлазећи за Америку, седео поред Владике, онда сам му испричао о својој намери да направим књигу „Изгубљено јагње“ где бих, кроз дијалог између унука и деде, покушао да дам одговор на нека питања која људима, који нису учвршћени у вери и који не знају да се у београдској Патријаршији догодила издаја, односно велеиздаја, односно богоиздаја, да покушам да на један популаран начин објасним о чему се ради.

И Владика је рекао да му се та идеја свиђа и ова књига је изашла са његовим благословом.

Ја сам се у раној младости, између осталог, бавио и пчеларством, и запазио сам каква је организација тог пчелињег друштва. Кажу они који се баве архитектуром да најславнији архитекти овога света нису ни до колена дошли пчелама, какву оне архитектуру праве у том свом граду који се зове кошница или трмка.

Ја сам, међутим, посматрао један други аспект тог пчелињег друштва и видео сам да имају фантастичну организацију рада. Нарочито ми се свидело једно добро радно место, а то је радно место трута. Онда сам ја пожелео да направим једну кошницу, пошто сам имао добру матицу, вредну, несебичну и наравно да је злоупотребим, и њу и после оне које је она изродила – нашу децу. Тако да смо ми направили фирму и онда сам ја терет те фирме полако збацивао са мојих рамена на њихова, говорећи да је и Господ препоручио да једни другима носимо бремена. Е сад, наравно, ја нисам носио њихова бремена, али сам моја уступио њима.

Ја сам то у шали испричао Владики и он ми је дао једну привилеговану позицију у тој нашој катакомби: нисам радио ништа, живео сам као трут. Осим молитве и тих шетњи са Владиком имао сам цео дан на располагању, те се тако рукопис првог издања „Изгубљеног јагњета“ породио у нашој катакомби *Свети̑х ср̑ских п̑росвети̑ тељ а*, у Колумбусу, недалеко од Детроита.

Онда сам, захваљујући доброти једног нашег хришћанина, пошто сам књигу писао на мом лаптопу, одштампао тај рукопис. И када смо у Детроиту сели у авион, ја сам Владики читао тај рукопис и тад сам добио благослов да књигу објавим.

193 Књига Разговори у Рајским шетњама, Задужбина Нова Никеја, Лелић, 2021. изашла је за годишњицу Владикиног пресељења у вечност и она је, у ствари, транскрипт истоимене звучне књиге која је објављена у 12 епизода и може се чути на: https://www.eparhija-prizren.org/razgovori-u-rajskim-setnjama-I-XII/

Интересантно је да моје књиге нико не сме да продаје, пошто сам ја пре 35 година постао *непријатељ државе и партије*, после једне моје беседе у Сава центру која је у то време заиста била јерес.

Они су ме, наравно, на свој начин прогласили „јеретиком“, односно *непријатељем државе и партије*. И кад сам касније почео да пишем књиге, нико због те етикете није смео у своје књижаре да узме моје књиге. Једино је покојни Предраг Драгић Кијук, који је био секретар Српске књижевне задруге, успео да убаци у оној улици која се тада још звала Маршала Тита, у оној књижари, отприлике преко пута Београђанке две моје књиге. Оне су читавих осамнаест сати биле у излогу!

Неко је наишао и видео. Никад се више нису тамо појавиле. Онда сам ја послао једног друга да тражи: *Да ли имате књигу Грешног Милоја, хтео бих да купим*?

Каже: *Немамо*.

Нестале су без трага.

Ја не бих причао о овој књизи, о њој су говорили рецензенти – сестра Горица Тркуља и брат Жељко Которанин.

Ових дана је изашла пророчка књига Жељка Которанина где су објављени његови текстови у часопису „Цар Лазар“, уназад двадесетак година, где је он, у тим текстовима, предвидео да се у Цариграду рађа *нови папа*. И ево, сада је заиста дошло време да се то покаже у пуном светлу, да је издајник православља, дакле, васељенски патријарх.

Ја не знам шта ће се догодити са овим нашим јадницима који љубе папама руке: и оном папи у Риму и овом папи у Цариграду, али они су своје право лице показали.

У ствари, и о томе понешто говори ово треће издање књиге. Своје право лице су показали на Критском сабору где су, кроз уста Атанасија Јевтића, починили... Није им било доста што су учинили братоубиство прогнавши Владику Артемија, него су на Криту извршили и оцеубиство одрекавши се учења свога учитеља и свог духовног оца, Авве Јустина Ћелијског.

Ту саблазан Атанасије је поновио и кад се вратио са Крита оном својом „чувеном“ срамном беседом у Ћелијама, крај моштију Светог Авве Јустина, где је Србима поручио: *Читајте Авву Јустина, али немојте читати његову књигу „Православна црква и екуменизам“*.

Немојте то читати!

Замислите какав је то преокрет у души човековој! То мора да је лом страшнији од лома који је доживео Јуда из Искариота када је за тридесет сребреника издао Господа. И тај лом у својој души он није могао да понесе и зато се морао обесити, као што се сећате.

Ја не знам шта ће се догодити са Атанасијем, Иринејем Буловићем, Амфилохијем, нека би им Бог дао покајање, али ја се стварно молим Богу да им помогне да умру кад им дође судњи дан, јер мислим да неће моћи лако умрети због онога што су учинили Владики Артемију, свом брату и јединoм верном чеду Авве Јустина али и због онога што су учинили свом духовном оцу Авви Јустину.

Дакле, у књизи су дати одговори на бројна питања. У њој се, на један сажет начин, може видети ко је, у ствари, папа римски, кога они зову *свети отац* и од кога су примили, кришом... Али у Јеванђељу пише да *све што је тајно, биће јавно*. Дакле, они су кријући примили прстење и напрсне крстове од папе, али Бог им није дао да то сакрију. Ја знам и друге „епископе“ наше, лажне пастире који носе папино кардиналско прстење, али у јавности не истичем њихова имена јер немам материјалне доказе, осим што имам доказе да папин прстен носе Амфилохије Радовић, Иринеј Буловић и Андреј Ћиларџић.

Они на црквеном суду мени не могу ништа, пошто су ме већ *ликвидирали* и послали у таму најкрајњу, јер даље нема. Значи, екскомуницирали су ме из цркве, и када би Господ услишио њихову одлуку, ви бисте једног дана, браћо, мене гледали како вам се доле крчкам у катрану у тами безданој, ако би мерила Господња, не дај Боже, била сродна њиховим мерама.

Али они су склони да искористе своје везе. Како који министар полиције дође, они му брже-боље закаче Орден Светог Саве.

Шта раде Владики Артемију? Они су га прогласили кривим, а нису утврђивали кривицу, нису му омогућили одбрану, нису га ни позивали ни на какав суд и протерали су га.

Али то им није било доста, па је Амфилохије потписао пријаву овим световним властима и ево, пре неки дан, мислим да је то било на Светог Марка Ефеског, у петак, био сам на једном суђењу. Врло често сам на тим суђењима, на тој страшној фарси коју приређују старцу од осамдесет пет година. Приређују му мрцварење које траје, ево девет година, а да нису (!), нити ће доказати (!), нити имају шта да докажу(!), ниједну длаку било какве његове кривице (!)

Они који су га тужили овом мировном суду и који су га на том свом већу разбојничком осудили, нису достојни да нашем Владики вежу пертле на оним његовим ципелама.

Они, наравно, имају силу, они имају моћ, али су сметнули с ума да је свака сила за времена, и да ће истина, иако је силници закопају, још сјајнија васкрснути. Они који су млађи можда ће се сетити једног дана да, кад наш Владика буде канонизован, уврштен у свеце, да се истина не може сахранити, но ће она васкрснути кад-тад.

Главни уредник моје књиге „Тајна дедине фиоке“, где су редакцијски одбор чинили моји унуци, био је сада покојни проф. др Љуба Протић. Љуба је иначе, у време патријарха Павла, био члан Епархијског савета Епархије београдско-карловачке као један честит и частан човек. Остао је члан Епархијског савета и када се патријарх Павле упокојио, тако да је отприлике месечно једанпут био на састанцима којима је председавао такозвани патријарх Иринеј (Гавриловић).

[...]

И тад сам га питао: *Професоре, можемо ли ми пред камерама да направимо један разговор?* И ето, ко је од вас докон и ко користи ту ђавољу справу која се зове компјутер, можете на претраживачу да укуца „Грешни Милоје и професор Љуба Протић“. И ми смо ту открили заиста многа њихова безакоња. Проф. Љуба тада није познавао Владику Артемија, а после је почео да долази код нас, па је на једном од Сабора у Лозници чак и говорио.

Јеромонах Игњатије: *Је л' он је изашао после из тог Савета?*

Он није изашао из тог Савета него су они престали да га зову на седнице.

Тако да је то, такође, једно сјајно сведочанство. Питао сам га, у тој емисији: *Професоре, Ви сте више петиција и апела потписали у одбрану Владике Артемија?* А он каже: *Ја Владику Артемија уопште не познајем. Те петиције нисам потписавао зато што га познајем, зато што га волим. Ја сам те петиције потписивао само зато што волим истину и зато што знам да је Владика Артемије у праву!*

Ето тако.

Два издања ове књиге су се, иако се нигде не продаје, разграбила, а ево, изашло је и треће, проширено неким новим догађајима, малим осврtом на Критски сабор и обогаћено са неколико мојих писама која су између првог и овог издања упућена Патријарху, пошто сам ја искључен из СПЦ одлуком Великог црквеног суда, а по уставу СПЦ и по правилима те цркве требало би да добијем ту пресуду. Пошто је то најтежа казна под капом небеском онда правила црквена таквом осуђенику допуштају да се обрати Сабору за евентуално ублажење казне. Они ми не достављају одлуку јер мисле да бих се ја обратио Сабору...

Ево, од мог искључења је прошло седам-осам година, а ја још нисам добио Пресуду, али зато сваке године у пролеће, на годишњицу мог искључења, тражим да ми је доставе. У почетку сам то тражио од Амфилохија па је он ћутао, онда сам тражио, кад је председник Великог црквеног суда постао његов сабрат Иринеј Буловић, онда сам и њему писао, и кад је и он одћутао онда сваке године пишем Патријарху и молим да ми пошаље оно што неће да ми пошаље. Али искористим гужву па у тим писмима осветлим понеку истину везану за њихово „правосуђе“ и за њихове велеважне судије.

У последњем писму које сам му написао направио сам, између осталог, један кратак осврт на моје судије. У првом степену, између осталог, мој судија је био и онај поп из Пожеге који је са свих двадесет ноката гласао за моје искључење из Цркве, али како је судио онако му се судило, али је о томе већ било речи. Дакле, то је био тај праведни судија.

Још ћу Вам нешто рећи. У другом степену моје судије су биле, поред Иринеја Буловића, Амфилохија Радовића и Фотије. Нећу да тврдим да Фотије носи папин прстен јер немам материјалне доказе. Ова двојица носе. Али су били у том Великом црквеном суду Радомир Поповић, професор Богословског факултета који је истовремено био и старешина цркве Ружица на Калемегдану. А други, односно пети члан Црквеног суда био је професор Богословије Драгомир Сандо, један такође частан човек који је био, између осталог, и благајник поменуте цркве Ружица.

Елем, они су наравно гласали за моју екскомуникацију. Замислите, гласати против Амфилохија и Иринеја Буловића, па то је равно потписивању смртне пресуде. Али ја знам да су они часни

људи и тим часним људима се десило да су у тој незајажљивости екуменистичке похлепе покушали на Богословском факултету да мало пруже отпора. Знате шта им се догодило?

Наћи ћете то и овде, пресликано из једног дневног листа, чини ми се „Новости“: Патријарх их је прогласио лоповима који су *покрали три кила сребра и кило злата из цркве Ружица.* И тако су их сменили. Овај више није старешина, ћушнули су га у неку цркву негде тамо у Земун пољу. Иначе су то часни људи јер мени је проф. Љуба Протић рекао: *Милоје, они су украли злата и сребра из цркве мање него ја и ти.* Он њих зна деценијама.

То је систем црквене врхушке. Ако случајно слепо не извршаваш налог да те ја одведем у Ватикан, прогласићу те... А најбоље, због народа, прогласити неког лоповом. И кад прогласиш неког лоповом, онда си народу дао хлеба и игара.

Сценарио који они чине према Владики Артемију (*Он је проневерио неке паре*) већ је виђена ствар.

Нису могли ништа паметније да смисле, јер те ствари су користили кад су прогонили многе свете људе у историји Цркве. Знате, наши ђедови и наше бабе су нас научиле ко виче: *Држите лопова!* И ви се окренете тамо, а он, који је узео новчаник из ваше торбе или џепа, оде на супротну страну.

Ето, ако сам вас разочарао, то је добра ствар јер и у књизи пише да сам грешан. Ако сам вас орадостио, онда је то захваљујући благослову који сам имао од отаца да вас мало уморим овим мојим празнословљем...

Хвала брату Милоју. Ако има неко неко питање у вези са књигом или било шта, може слободно брата, Божијег па нашег, да пита.

Иначе, ја бих се надовезао само кратко, док ви смислите питање. Ми студенти смо, то је оно што сам ја лично могао да сведочим, имали предавање које сам лично слушао да Свети Јустин Ћелијски јесте био светац, али да је његова теологија била погрешна. А ја не знам како погрешна теологија може да те начини свецем. Али, чим поставите неко такво питање – ћути, пусти, то је висока теологија.

Само да кажем, пошто је отац поменуо студенте и Авву Јустина, да има једна интересантна лицемерна ствар, а то је да су

на истом Сабору ови наши зликовци свога бившег духовног оца прогласили за свеца и истовремено одсекли главу његовом једином верном чеду. Да знате, да причате млађима, на истом Сабору је Авва Јустин проглашен за свеца и Владика Артемије протеран са своје катедре. То је једно.

А друго, ја ћу да вам испричам нешто, али ћу да вас замолим да то заиста буде тајна. Мада кажу, оно што је тајно, биће јавно. Али, покушајте да то задржите за себе бар док сте у овој сали.

Знате ко су највећи купци ове моје књиге?

Попадије и студенти Богословије. Попадије зато што их попови пошаљу, јер ако их неко види да су купили ову књигу, надрљали су. А попадији не могу ништа, она купи сарму и купи ову књигу и однесе попу, а он кријући то чита. И то је охрабрујуће, да ову књигу читају попови, односно попадије, и да је читају студенти Богословије.

Ја сам поменуту емисију са Љубом Протићем почео на Калемегдану, док је други део сниман пред Богословијом. Показао сам на Богословију и рекао да је ово кућа у којој се школују неојањичари. Они јањичари које су школовали у време оно кад су узимали данак у крви, па их водили у Цариград, па их онда слали овамо да нам руше цркве и да скидају крстове. Црква у Чачку је, рецимо, преко 200 година била џамија.

Ти јањичари су, у време оно, рушили наше светиње, физички рушили цигле...

А ови неојањичари које школују Иринеј Буловић, Амфилохије и њима слични, руше темеље цркве!

Они руше вековни богослужбени поредак, они руше каноне.

У овој књизи ћете наћи неколико осврта на такве ствари. Канони светих апостола кажу: *Ко зажеже свећу или кандило или се моли у јеврејској синаїоїи, да се екскомуницира*. То каже 45. и 65. канон Апостолски. Наш Патријарх, видећете и овде на слици, пали свећу у јеврејској синагоги. Иринеј Буловић пали свећу у јеврејској синагоги. И уместо такви да буду екскомуницирани, они ће екскомуницирати Владику Артемија или неког тамо Грешног Милоја.

Знате шта, људи, моја генерација је порасла у комунизму. Ми у нашим букварима нисмо имали ни Господа, ни Богородицу, ни Светог Јована Крститеља. На првој странци нашег буквара био је Тито са пионирима, а на осталим страницама наше историје били су Карл Маркс, Фридрих Енгелс, Лењин и тако даље.

А видите шта је време учинило. Када сам први пут у Русији био као студент, пре скоро пола века, тамо су били огромни редови руског народа који је чекао да дође пред онога који је, у ствари, сатро царску Русију и организовао убиство Светог Руског Цара.

Потоњих година Нада и ја смо имали прилике да идемо на једно ходочашће у Русију, а недавно сам био и на прослави сто година од ликвидације Светог Цара и његове породице и видели смо чудо невиђено.

Али то није чудо невиђено, то је само испуњење онога што у Јеванђељу пише, да се не може сакрити град што на гори стоји. Требало је стати па гледати како је тамо, где је срушен онај Ипатијев дом у коме су били заточени цар, царица и њихова деца, и кад је народ после њихове сурове и мученичке смрти почео да долази тамо и да пали свеће онда су они одлучили да до земље сруше тај Ипатијев дом.

Шта су, у ствари, урадили?

Поставили су темеље тог велелепног храма који се зове *Храм на Крви*. И на тој литургији на којој смо ми били, иако се њихов Патријарх љуби са папом, али Бог ће то све уредити, у тој огромној маси народа, непрегледној маси народа се од Ипатијевог дома кренуло тих двадесетак и кусур километара до Гањине јаме, где су у напуштеном руднику бацили, а затим спалили тела Свете царске породице. Кад смо били на једном брегу, докле видите очима то је колона, тај широки пут пун је народа. И кад се окренете позади нигде краја тој колони нема. И у тој колони ја сам се уздао у милост Божју да ће ми, као седамдесетогодишњаку, дати снаге да издржим тај марш од двадесет и кусур километара. Али нисам веровао да ће ми Господ дати снаге да без паузе од једне секунде певам колико ме грло носи, са свим оним народом, *Госпо̄де Исусе Христе̄, Сине Божији, по̄милуј нас*.

То је заиста невероватно. Значи, то је онај осећај када вам се чини да вам коса оде у небо, да је нема. Дакле, у тој ноћи ја сам доживео да се заиста љубе земља и небо и видео сам колика је та беда, овоземна...

Замислите сада, ви видите Светог Цара, видите Његове споменике сада и широм Русије, и у Дивјеву, и испред Ипатијевог дома, и тамо око Гањине јаме... Колико човек тада тек може да схвати, колико је овоземље са свим нашим гадостима, прљавштинама, по-

злобштинама пролазно. Оно за шта ми треба да се боримо, то је та светлост у којој се налазе Руски Цар и Његова породица.

Направих дигресију због тога што искрено верујем да ће блато кроз кога моћници ововремја нашег провлаче тог старца, Владику Артемија, да ће то блато да се позлати и да ће се они који су млађи сетити да је неко чичиште празнословило у Барајеву и рекло да ће, заиста, блато кроз које они провлаче тог човека, који се потпуно предао вољи Божијој, да се позлати. Нека би тако и било. Да Бог да.

Присутни народ: *Амин* (и аплауз).

Ако се погордим, (због аплауза) ништа нисмо урадили.

Ми православни смо на факултету представљани као прости, као неписмени, где нам је речено, ако треба да бирамо између католичког сјаја и наше православне прашине, да увек треба да изаберемо католички сјај. Како су њихове цркве тако фине, тако лепо украшене... А код нас, онда дају пример – оне глупе бабе дођу, јао види како је света прашина, ово не сме да се дира, ово је овако, онако...

Ми, будући теолози, православни, учили смо да је наш народ прост. Ово причам зато што сам ја лично присуствовао предавању и слушао. И после неко такав треба да буде свештеник, епископ, митрополит... Једном речју, они се труде да Бога приближе човеку, а не човека Богу. Ту је та главна грешка.

Ето тако, нек смо живи и здрави.

Шта то дамара међ' ребрима[194]

Мр Маријана Матовић: Даме и господо, поштовани суграђани, добро вече и добродошли на вечерашњи програм у организацији Градске библиотеке „Владислав Петковић Дис“, која већ дуги низ година доследно негује све видове завичајности и традицију представљања завичајних стваралаца. У том духу, вечерас нас је сабрала монографија Милоја Стевановића „Спомени, дужи од живота“, објављена као ауторско издање 2017. године.

Какву срећност постојања негује и какве спомене људи и догађаја из свог окружења дуже од живота твори, у својим делима, Милоје Стевановић?

Шта га је подстакло да памти и бележи аутентична изворна сећања, не само своја, већ и својих Стевановића, ближе и даље фамилије, својих сељана, пријатеља, сарадника, па и људи о којима је само слушао?

Када је и како у себи пронашао танану духовну нит којим тка праве мале студије где се преплићу етнологија, психологија, социологија, историја?

Шта га инспирише да искрено, посвећеничком страшћу, из запретаних сећања стрпљиво пабирчи и на светлост дана износи данас готово изумрле речи и изразе српског језика, архаизме, драгуље које брижљиво сабира у словаре српских речи и њима заокружује сваку своју књигу?

Дела која својим неуморним педом исписује Милоје Стевановић постављају суштинска питања: ко смо, одакле смо, куда идемо?

194 Ова емисија се може видети укуцавањем на претраживачу: Gresni Miloje Promocija knjige Spomeni, duzi od zivota u Cacku

А да бисмо на њих одговорили вечерас су са нама проф. др Драгољуб Петровић, рецезент књиге; Гвозден Оташевић, уредник; др Владимир Димитријевић, професор и аутор Милоје Стевановић, док ће фрагменте из књиге казивати Љубиша Ћирковић.

(Љубиша Ћирковић чита одломак из књиге)

Проф. др Драгољуб Петровић: Хвала. Драги пријатељи, ја ћу говорити сасвим неконвенционално. Ја сам досад учествовао на много оваквих догађања, али никад нисам био тако жестоко лимитиран. Могу говорити четири минута. Разумем, навике су различите, а ја за та четири минута могу евентуално рећи понешто од онога што ме је овде довело, са жељом да ме овде, овако стара, видите још једном, кад завршим, ако Господ дозволи, још један посао који ме држи на Земљи. Ја сам први пут дошао у ове делове Западне Србије, на ону страну Рудника и тамо двадесет година радио оне послове које овде радим тек седам-осам. И као резултат тог мојег тамошњег посла појавила се ова књижица (*Речник Качера*). За мене су записали да сам по позиву Качерац. Рудничани који се понашају као качерска аристократија кажу да бих ја могао бити и Рудничанин. И они су мени, Рудничани, дали као „аконтацију“ за ову књигу неко „признање“ које Рудничани додељују онима за које процене да такво признање заслужују. После тога сам прешао на ову страну Рудника, ту испод Сувобора, и постао Таковац. Е, Такову се, бојим се, нећу одужити.

А у Драгачево ме је пребацила једна девојка која ми је пре двадесет и неколико година дошла као студент и ја јој дао домаћи задатак да интервјуише бабу и да бележи драгачевску лексику, драгачевске речи. Она је бележила педантно, лепо је то све завршено, она је отишла, изгубила се, а ја јој заборавио име. Тај рад који ми је она дала ја сам предао у Академију, у Академији изгубили и тако се десило да смо изгубили једнога сарадника на овим пословима у које ме је сада упрегао мој друг Милоје.

Предложио ја њему, читајући све ове његове књиге, почевши од „Казивања“, и рекао му да би било лепо припремити речник тога драгачевскога говора. И нека он некога нађе да му то помогне. Ја питао, хоће ли моћи Маријана. *Тешко, не би*.

Милоје тражио па нашао мене. И сад, имам у компјутеру шест стотина страница рукописа драгачевског речника. Прегледао сам досад четири стотине и седамнаест страна. Остаје ми још, знате колико. И кажем, молим Бога да ми да снагу да тај посао доведем до краја. Тиме се ја везујем и за Драгачево, а хоћу да се надам да се везујем за онај најбољи део српске душе. Хвала вам.

(Љубиша Ћирковић чита одломак из књиге)

Гвозден Оташевић: Угледах речит рукопис, учинило ми се, кад сам га у први час раскрилио, а онда се показало да баш и није тако.

Отуда се појавила једна старосрпско-драгачевска бајка у наставцима, мудра по поруци, језгровита по слову, несвакидашња да јој равна нема.

То је био други утисак о текстовима које је Милоје Стевановић укоричио у свој самиздат и назвао „Спомени, дужи од живота“ објављујући приповетке из завичајног села као тестаменталну прозу, распевану или расплакану, коме од то двоје шта пре легне на срце. Ево часа да о тим речима прозборимо неку у библиотеци „Владислав Петковић Дис“.

Провлачећи се кроз ововремено шибље, нас двојица смо се, са два мала поколењска лета разлике, сусретали ту и тамо, никад са сувишним чемером, увек пријатељски. Али читајући све и свашта кроз свој досадни живот, нисам очекивао да ћу наићи на прозу која је тако освајачка као Стевановићева. Мирише на стару Србију, на бабино слатко од дуња на креденцу, али у последњем недохватном реду докреченог дувара, на пиљеж коју је нана хранила и на јастребове што су јој јато требили, на завичајне чуке и мотике.

Видећете, ако већ нисте, шта све између ових корица може да бане пред вас. Рецимо, баба Крстина која је отпутовала са овог света вечно заљубљена у свог брачног друга и навек љута што никад, јер су се стално кућили, није стигао да јој купи кесу „болбона“. А њега је волела као очи чарне. „Болбоне“ су биле више онако, као љубавна и брачна чежња, многима недостижна.

Упознаћемо на другим листовима Драгишу Цогољевића из Губереваца који је своје волове и кола на принудном откупу, остављене без клипа муруза, привео на улаз у горачићку општину и леђа

им окренуо са неколико слова: *Ручај, мој добри Китоњица. Поручај све, Ширīице. Ко зна да л' ће она īашчадија да те наране.*

Негде у ћошку паспаљиве Лисове воденице, ту се приче таложе и збирају, уписан је и земљак из Драгачице, прилазећи воловима и двоколицом. Вели, хотећи да сажали душу рођаку – убеди укућане његове да прилегну док он поред мејта ојутри. Они нек се одморе, сутра је испраћај покојника, нека иде све својим путем, а он ће да бди. И потегне неку, приспи поред минулога, па их јутром нађу заједно под креветом.

И све то тако иде, путује кроз прошлост нашу, Милојевом главом срочено. Главом несавршеном, као и све друге, али ја и данас стојим иза онога што написах много пута, по природи својега посла.

Милоје, учитељ из Горачића, банкар из Чачка и предузетник из Београда, јесте вредан, предузимљив. Припада реду најделатнијих привредника Драгачева, а Бога ми и српске престонице. И нека га на том месту са својом Надом, са две кћери, двојицом зетова и шесторо унучади који код деде преко лета раде за неки динар. Нека и њих, тако ће пре постати људи. Част ми је што је Градска библиотека у Чачку дала прилику нама да овде држимо слово.

И ја сам, деценијама извештавајући са Јелице, почео да се осећам Драгачевцем.

Али никад не могу постати Милоје.

Он је један!

(Љубиша Ћирковић чита одломак из књиге)

Др Владимир Димитријевић: Ја сам припремио петнаест страна, али нећу читати. Оно што вам искрено препоручујем пре него што било шта кажем је да прочитате књигу, јер ова књига из перспективе књижевног сликања има вредност онога што се у књижевној теорији зове *сказ*. То је начин на који се живи говор преноси у књижевности, аутентично дочарава ту моћ живог говора, да делује на нас и да преобликује стварност.

Милоје Стевановић заиста уме да приповеда и заиста уме да чак и наш говор, овај говор којим данас говоримо, архаизује и врати га у прошлост, да му да његову првобитну, источну вредност и због тога то дело, као књижевност, вреди прочитати.

Али ја бих неколико само речи о појму завичаја јер је то врло битан појам. Ви сте већ чули господина Ћирковића који је прочи-

тао врло битан одломак, просту поетичку одредницу ове књиге о томе шта јесте завичај. И ја бих се овде позвао на великог српског хришћанског филозофа који је умро, ево већ две године има од тада, Жарка Видовића, који је завичајност дефинисао као празничну заједницу.

Управо у завичају могућ је етос. Етос је на грчком уметност обитавалишта, уређивање обитавалишта, онога места на којем живимо. Морал је завичајна обичајност. Реч морес на латинском значи обичаји.

Зато је Шарл Бодлер рекао да је у Паризу немогуће бити моралан јер човек може месец дана да хода, да не сретне никога познатога. Морал је могућ само тамо где људи знају једни друге и зато је Платон говорио да полис не може бити већи од 5.000 људи. То су отприлике границе Драгачева и свих наших завичаја и зато је морала било док је било завичаја.

По Жарку Видовићу: *Завичај и родна кућа имају тајно дејство да изазову осећање бесмртности, континуитет одсуства предака и непролазног човековог детињства. Нема никаквог Раја, чак ни небеског царства на земљи изван завичаја и завичајности. Рај је завичај, а не утопија, бескласно друштво и правда империје. Значи, завичај није предео него трансцеденција, предањем преображени предео, духовни свет, празнично огњиште, трпеза и простор, светиња као храм.*

А шта је нација?

Жарко Видовић нацију дефинише овако: *Нација је уздигнуто од завичајности у историјску свест.*

Све се то осећа у књизи Милоја Стевановића која се овде налази пред нама. Ми видимо како читав један народ, који је вековима носио српску државу и стварао српску државу, покушава да се очува у тој завичајности, али по страховитим наносима и налетима модернизацијских процеса који су праћени атеизацијом полако попушта и губи се. Обећао сам, и надам се да ћу успети у томе, да ћу управо тај елеменат у овој књизи анализирати, а то је нестанак српског села као основице српског постојања.

Милоје Стевановић је у младости и сам био занесен том утопијском идејом и веровао да ће преображење које доноси утопија помоћи селу. Он је градио ту будућност чврсто се надајући да ће та будућност донети нешто друго. Онда је схватио, управо зато што се није отпадио од завичаја, да ће то, у ствари, бити само разноше-

ње остатака оне свести коју смо имали као народ и губљење наших трагова без којих нам нема постојања.

Јер, пазите, Драгачево је, као и други српски завичаји, пре свега србијански завичаји, било језгро ослободилачке борбе. Оно је основа пијемонтске Србије која је успела да 1918. године окупи све српске завичаје, али нажалост, у истом том тренутку ми смо изгубили јер смо се своје српске завичајности одрекли зарад стварања југословенске утопије. И ово је, у једном дубљем слоју, књига о томе и то врло важна књига о томе, о сведочењу како смо остајали без својих завичаја.

Милован Данојлић каже: „На овом тлу сам упознао укус, мирис и плодност годишњих доба, ту сам сањао далеке земље и градове. Ту сам се радовао, ту сам једно пролеће гладовао, ту сам у више наврата бомбардован, ту сам почео роптати против неслободе и лажи, ту сам сам усвојио прве поруке из отпора и трпљења, однос између мене и овог тла пролазио је кроз болне несугласице. Родио сам се са његових непоправљивих навика док у њима нисам препознао залог наше издржљивости, кидао сам везе да бих потом, са удвострученим жаром, обнављао и јачао. Обрачунима са собом вређао сам и рањавао завичај, у побуни против личне судбине он ми је био први на удару јер ми је био најближи. Најзад ми се открило да је сплет произвољности с којима долазимо на свет, у ствари, ствар недокучиве промисли, и да је оно што зовемо случајношћу законитост која измиче разуму. Да свако личи на рељеф у коме се обликовао, не морамо се тиме поносити, довољно је прихватити и ту истину истражити. Овде сам постао грађанин света. То се десило у дечаштву док сам августовске вечери посматрао сазвежђе изнад авлије. Више од свих космополитиских учења и политичких уверења звезде су ми улиле осећање да сам делић космоса. Авеније Њујорка, Париза, Берлина, Лондона, Рима изоштриле су ми свест о изгубљености и неважности, док Млечни пут ослобађа од тескобе. Југова зелена црта између Букуље и Медведника умирује душу, показује правац срећнога исхода.“

Тако је Данојлић говорио о свом качерском завичају, а тако је и Милоје Стевановић говорио о свом драгачевском завичају који га је битно дефинисао.

И наравно, шта је најзавичајније у завичају?

То су речи.

Ми не мислимо другачије него речима. Ми живимо речима, док нешто не именујемо то није наше. Зато кад се пресељеници негде досељавају прво што ураде дају имена.

И у том смислу, књига Милоја Стевановића је један величанствени покушај да се завичај сачува у речима које све више нестају.

Ја сам професор књижевности и морам да вам кажем да наша деца све мање не знају, не стране речи, чак не ни архаичне речи, наша деца губе значења речи које су нама биле потпуно разумљиве. Запањио сам се када сам пре неки месец сазнао да у једном одељењу, само једно дете знало шта значи реч *међа*. То губљење речи је, запамтите, најопаснији траг нашег губљења националног идентитета.

Зато овај велики подухват Милоја Стевановића и проф. Петровића, спасавање речи Драгачева, које су истовремено, које имају своја преклапања са речима других завичаја, попут Качара, али не само попут Качара, него и других српских крајева, један изузетан подвиг који ће нам једнога дана помоћи да у своју Нојеву лађу унесемо оно што је најпотребније. А то је управо језик.

Заиста, књига „Спомени, дужи од живота“ представља праву малу Нојеву лађу за спасавање језика, а у језику је сва наша завичајност, и све нијансе значења које смо добили још у детињству, када смо сви, као што сте већ чули, имали прилике да осетимо мирис њиве, мирис траве, мирис тог колача са кајмаком и свега онога што смо некада знали и осећали, а што сада скоро да нам и нема на видику. Чувајући језик успећемо да сачувамо себе.

И ја сам заиста захвалан господину Стевановићу што је кренуо у овај велики подухват – чување језика.

Хвала вам.

Мр Мирјана Матовић: У завршници ове спомен-књиге, у слову о грешном праведнику Милоју Стевановићу, што књигу ову писа, забележено је:

„Грешни праведник, Милоје Стевановић, родио се под крај прве половине 20. столећа, лицем на Младенце, у драгачевском селу Горачићи.

У младим годинама учитељевао је у родном селу.

На студијама на Београдском универзитету бољег не бије.

Носталгију и љубав за Стевановића цематом утко је гледајући у један зидњак.

У средњим годинама, не одмарајући се и одричући се материјалних добара, млекаром *Гај*, старао се да уздаји завичају.

Од два пута изабрао је мним гори, за који вазда говори, кад би испотекар биро, опет би оним којим се ређе иде.

Због тог пута не једаред бје најгори, ал' опет би довек човек и истраја.

Свагда биће записато да грешни Милоје Стевановић, син Светоликов, син Радосављев, син Милоја Првог, син Вићентијев, син Милорадов, син Петров, син Стеванов није дангубио. Исписао је странице више књига но што је Господових заповести о исправном животу у православљу. „Казивања" (2005), „Чаша Обрадова" (2007), „Не помичи старе међе" (2008), „Ко продаје веру за вечеру", као коаутор са уредништвом сајта Борба за веру (2009), „Родословље Стеваново", као коаутор са Момчилом Стевановићем (2011), „Сине мој, не пристај" (2011), „Тајна безакоња" (2012), „Не дај душу, роде" (2013), „Сагрешења у СПЦ" (2014), „Чувари вере предачке" (2014), „Разговори са академиком Јованом Деретићем о стању у СПЦ" (2014), „Тајна дедине фиоке" (2015), „Изгубљено јагње" (2016), „Спомени, дужи од живота" (2017) и „Аршин" (2017).

Обновио је гробља предака како ваља и како приличи.

Упослио поприлично људи по вери и по чојству достојних.

На камени биљег који је поставио изнад своје вечне куће, уклесао је аманет својим потомцима кроз слово Јеванђеља. *Ово вам заповедам да љубите једни друге – Јеванђеље по Јовану.*

Ово писа дијак грешни, Милосав Славко Пешић, на Сретењег 15. фебруара љета Господњег 7525."

Господине Стевановићу, нестрпљиви смо да Вас чујемо.

Милоје Стевановић:Помаже Бог, браћо и сестре.

Желео бих да захвалим колективу чачанске Библиотеке и њеном челнику, господину Богдану, што нам је приредио овај, бар се тако мени чини, прелепи сабор.

Захваљујем Маријани и захваљујем Ћирку на предивном читању ових мојих прича, односно одломака. Слушајући њега као да сам био у Стевановића џемату. Хвала мојим драгим пријатељима, проф. Драгољубу, Владу и Гвоздену на лепим речима на које нисам баш свико у последњих тријес пе-шес година.

Шта бих могао да вам кажем?

Хвала вам свима што сте дошли и могу рећи да сам ја са четрнаест година имао сузни растанак са својим завичајем и њега сам описао у причи „Први пут у вр' собре“ која се налази у овој књизи. Ту сузу још нисам заборавио. Имам утисак да ми она топло греје душу, до дана данашњег. Дакле, имао сам потребу да те слике, те дивне људе који су били моји први учитељи, носим у свом срцу сва ова десетљећа.

Имао сам жељу да их некако укоричим и увек кад сам о томе размишљао видео сам пред очима моју покојну баба Драгињу, како са пијететом пребрисује и чува иконе на источном дувару наше славске собе. Тако сам ја једног дана пожелео да те слике, као иконе, урамим и тако сам почео и да их стављам међу корице ових мојих књига.

Моја прва књига коју је поменуо проф. Драгољуб је у ствари била ћуприја да се упознам с тим човеком. Дакле, кад су се „Казивања“, источила на гомилу папира из мог срца, а Јуреш и Маријана се потрудили да од тога направе један леп књижурак – добио сам писмо од једног непознатог човека који је тада био врло млад, имао је свега 75 година. И он ми је написао *да у свом вијеку није прочитао ниједну књигу више пута од „Казивања“* говорећи да је тамо видео лепе речи, лепе обичаје и чист образ. То његово писмо на 10-12 страна чувам и данас, написано је рукописом. Био је то проф. Драгољуб Петровић.

„Казивања“ су била то брвно преко потока, захваљујући коме смо се ми срели. Упознали смо се једне прилике кад сам помислио да ми у канцеларију улази неко од сељана из околине Чачка, који је вероватно донео шаргарепу или неки зелениш. Он се увек тако понашао, као један скроман човек. Од тада смо постали пријатељи, он је постао мој велики учитељ и касније рецензент и лектор више мојих књига. И морам рећи да сам једно време био у дилеми: да ли је заиста судбина да *ко ће коме, ако неће свој своме*. Имао сам утисак у једном тренутку да ме је са *Речником Драгачева* професор гурнуо у тамни вилајет. Ако запишем неку реч, кајаћу се, ако је не запишем вероватно ћу се још више кајати. Наравно, нисам знао како се прави речник па сам мислио часком ћемо ми то. Онда се десило да је он поново прочитао свих мојих тадашњих петнаестак књига и подвукао све речи које би морале ући у речник. Ја сам са ентузијазмом дануноћно радио, пописао те речи, дао њихова тумачења и мислио да сам свој део посла завршио, а остало је про-

фесорово. А онда ми је он рекао: *Милоје, пази, све оно што би твоја баба Драгиња и деда Радосав могли рећи, видети, за нешто се заврсти, неком казати, с неким се посваћати или нашалити, све то мораш да ставиш у овај речник.*

И тако ме је ћер'о до 12.000 речи. Изгледа да ћемо се ћерати још.

Али, кад сам све то урадио и кад сам га послушао и мислио да сам коначно завршио посао, професор каже: *Ово би била тешка треота, да свака реч нема свој контекст.* И тако ме нагн'о да напишем 12.000 реченица, да свака реч, поред објашњења има и контекст из којег ће се разумети смисао тих речи.

Ја сам се у почетку осећао као онај Србин који је путовао луксузним прекоокеанским бродом и тај брод је задесила велика олуја на океанској пучини. Одједном је преко палубе у те страшне таласе пао један дечак. Непосредно затим Србин је скочио доле, и пошто му је дете било у близини, он га је смотао за косу. У међувремену су морнари бацали оне њихове морнарске мердевине и кад је он изашао горе са дететом у наручју, сви су му аплаудирали.

А деда тог детета, мултимилионер амерички, стави му руку на раме и каже: *Пријатељу, реци ми, молим те, коју жељу имаш, испунићу ти је па макар ме то коштало пола моје богатства*.

А онај Србин каже: *Жељ'о би да сазнам ко ме гурну, мајку му*.

Ја знам ко ме је гурнуо у ових хиљаду ноћи неспавања. Дакле, око хиљаду дана ја под моралним бичем овог човека радим на речнику драгачевског говорног подручја. И та његова снага, тај његов ентузијазам ми не дају да малакшем. А то подупире и Иво Андрић својом мишљу: *Језик је жива снага са којом је везана не само култура, него и само постојање једног народа*.

То подупире и *Завештање Немањино* које, између осталог, вели: *Боље ти је сагубити највећи и најтврђи град земље твоје, него најмању и најнезнатнију реч твога језика. Знај добро да те је непријатељ у оној мери освојио и покорио колико је твојих речи потро и туђих потурио. Народ који губи своје речи, престаје бити народ*.

Ето, то су неки мећаши, то су неки мотиви због којих се трудим да то што је наш народ изнедрио, оно што сам утувио, запишем.

Дакле, како чух, тако записах!

За незаборав!

За успомену и дуго сећање.

Да овде станем: боље да чујем паметније од себе.

Хвала вам.

Љубиша Ћирковић: Милоје је сад рекао, *боље да чујем паметније од себе*, али изгледа да ће чути самог себе. Ово је део књиге, глава која носи наслов *Слово оноīа кои исīиса īреће редове*:

„Поштовани читаоче,

Ево, скоро седам деценија, како тумарам по овом трништу ће сам награисо и ће су ме, мојом кривицом, одовуд стукали а одонуд шибали, настоећи да ме сагнају у безданиште, у њино пасиште и на њино појиште.

Нисам позадуго знао да је Господ пастир мој.

Сад, под овом сједином, знадем да ме је Милост Његова пратила.

И да сам само благодареħи тој Милости претеко.

Што сам иско љеба преко погаче? – питаће неко.

Што сам траго за бистриком и за друкчијом пашом од оне која ми је изобилно нуђена?

Можда зато што сам намћор.

А можда и зато што сам имо учитеље посебног соја.

Кад бијаг онамо у осванку, мојему ђеду Радосаву је бастало да изнедри по кое благоречје. Понеко од њиг сам утувио. И ко да га и дањ-данас гледам како, турајући шаку на образ, вели: *Највеће боīаство кое човек може да сīекне сīае, ево воће, īод длан. Ко кроз живоī сачува образ, īај је сачуво највеће блаīо. Све друīо īи је од данас до-ćуīра. Трице и кучине. Образ īи је највеће боīаство и овоīа и оноīа свјеīа. Њеīа чувај. Ако сачуваш образ, сачуваћеш и душу. Јер Боī воли чис образ и чисīо срце.*

И још би говорио: *Не уздај се ни у коī сем у Боīа. А уз Божју īомоћ: у се и у свое кљусе.*

Некако ми је то ђедово љепоречје прионуло и укоренило се, ту неће, међу ребрима, па одонуд и сад дамара.“

Учитељица Љубинка[195]

Водитељка: Представљамо једног писца. Данас су са нама завичајни аутор Милоје Стевановић и Гвозден Оташевић, уредник његове најновије књиге „Спомени, дужи од живота“, коју вечерас представљамо. Ево једног одломка из књиге:

„Ниђе живе душе. Не мош ваздан да сретиш човека. Да прозбориш. Да прокомендијаш. Да даднеш души мено одушка. Колко било. Не мош бре ласно д-угледнеш дјете на путу, да му потепаш. Јок. Ужељек се разговора. Вамо, јопет, гробља зарасла у травуљину и чечвар. Крдисали се вотњаци. Истиђио се аврик на све стране. Зарасле стазе. Затрнили се богази. По пашњацима се диго шишљак. Прозукли трупци поред пута чекају оног што неће доћи да иг товари. Поискривљивало се прошће и поспадо поплет. Оронуле грађевине. Разголитиле се маије. Шљемењаче одњо ветар. Накривили се оцаци. Обеушили се ћертови. Опушћели торови. Замукла рика и блејање. У пођекој авлији тучило багрење аман до стреа. Испразниле се школе. Све се извитоперило и дошло траљаво и начоклешено. Само глаш кад ће да се скљока. Батаљуга до батаљуге. Стр’оба да т-увати. Казна Божја! Ко нас је клео није дангубијо. Није, љеба ми и соли.“

Дугогодишњи новинар *Политике*, Гвозден Оташевић, је са нама па га позивам да нам се обрати.

Гвозден Оташевић: *Појавила се једна старосрпско-драгачевска бајка у наставцима, мудра по поруци, језговита по слову, несвакидашња, да јој равна нема...*

195 Видео-запис из Гуче се може видети укуцавањем на претраживачу: Gresni Miloje Promocija knjige Spomeni duži od života u Guci (februar, 2018)

[...]

Водитељка: Генетика читавог једног народа скривена је у његовом језику. Из језика се могу многе ствари разумети, а рецензент Милосав Славко Пешић, књижевник, тумачећи књигу „Спомени, дужи од живота“, на неколико места је говорио о раскоши језика Милоја Стевановића.

„Вуковом реформом осиромашен је језик, као кастрат, неповратно, лепо, необично се на њему пева, али се тешко изражава, концизно, суштински. Језик губи идентитет, ишчезла је раскош, мисао, остала лепота казивања, обиље, посебно у интимном смислу. Што је Вук у тој работи изгубио, ни по јада, али што несрећни Срби осташе прикраћени за мајчино лингвистичко млеко, природно, органско. Те раскоши има још понегде, попут списа Милоја Стевановића.“

Не само у последњој књизи и ниски од језичког бисерја, у самиздату „Спомени, дужи од живота“, читалац мора, читајући, да застане, промисли шта која реч значи, а кад дозове из памћења – зачуди се како је затурио то благо.

Као што сте чули, аутор ове књиге, списатељски виртуоз, нуди читаоцу различито штиво међу једним корицама. А читалац, истински књигољубац, не зна на коју страну да се окрене. Ако ће читати приче, биће дирнут. Ако ће читати здравице треперће од задовољства и од умешности да нанесе живе боје, ослика атмосферу, прилике, родбинске везе, интиму. Све то лагано, ненаметљиво, готово да гвири из прикрајка.

Наш аутор узме дивит и хартију и стави на папир филм. Да се не заборави, да се сачува.

А сада бих замолила аутора да нам прочита одломак из приче „Крстинин потоњи дан“. Ову приповетку објавили су *Политика* и часопис *Шетња кроз време 2017*, а прочитана је и на *Радио Београду*.

Милоје Стевановић, након прочитаног одломка:

Браћо и сестре, пре свега да вам заблагодарим на овом лепом сабрању, којим сте ми учинили велику радост и част. Све вас, заиста, од срца, као моје бивше суграђане, поздрављам.

А нарочито бих желео да поздравим једну мени веома драгу особу коју сам први пут угледнуо пре 63 године, како са прозора расовачке школе, одлично се сећам, са црвеном ружом у десној руци, посматра ђаке пешаке како журно грабе да претекну звоно вамилијаза Андрије.

Била је то моја учитељица Љубинка Протић.

Она ме је научила да легиштером по таблици исписујем прве косе, танке и усправне, дебеле. Она ме је научила првим словима и првим словарима. Да моје учитељице Љубинке није било ни ове књиге не би било, па ни нашег вечерашњег дружења. Ја вас молим да ми допустите да искочим из протокола и да мојој учитељици, у знак благодарности за све оно што је учинила за мене и за моју генерацију, уручим моју прву књигу, пошто ме је учила у првом разреду, и да јој уручим један скроман букет цвећа, желећи јој многољетства.

Учитељица Љубинка: Ово је најмлађи ученик прве генерације, првог разреда, а који је најкасније пошао у први разред. Био је млађи од генерације која је била у првом разреду. Да дочекамо још мало да одрасте па негде крајем октобра да се појави у одељењу нашем. Директор нам поручио да ће да дође нови ученик и ми га очекујемо. Ништа друго немам да вам кажем, све сте чули, све сте видели. Једино да поздравим свог најмлађег ђака првака, колегу, привредника и књижевника: Свако добро вам желим, да цветате као овај букет. Како вама, тако и породици. Нек вам је све срећно.

Милоје: Хвала, учитељице.

Дозволите ми да, такође, заблагодарим колективу библиотеке у Гучи на организацији овог нашег сусрета и у знак благодарности хтео бих мало, скромно, уздарје њиховом руководиоцу да дадем. То је збирка мојих књига које сам исписао у протеклих десетак, дванаест година. Да их одложи у ризницу овдашње библиотеке. Е да би дао Бог да једног дана, а можда и пре, понеко завири међу корице тих књига. Оно што је сигурно, тамо ће наћи необориве доказе и сведочанства о чеперку времена који нам је Господ доделио. Ми ћемо сви једног дана проћи, али истина о нама овде ће остати.

Такође бих хтео да заблагодарим Гвоздену Оташевићу, који је иначе био уредник ове књиге о којој смо вечерас говорили. Благодарим на лепоречју којим је он, да л’ је то била грешка ил’ намера тешка, изложио мене, с обзиром да сам ја свик’о и огуглао у последњих 35-36 година на покуде и погрде, тако да ми је ово његово лепоречје легло као благи мелем на љуте ране.

Интересантан је став који је Гвозден изнео да се осећа Драгачевцем. Заиста, то ме подсетило на једну древну пословицу која,

кад би се на нашки превела, отприлике гласи: С*личан се сличном радује*. То што се Гвозден осећа Драгачевцем подсетило ме је да он личи на једног дичног Драгачевца, то је бан Милутин, коме је, у своје време, српски цар Стеван одаслао ситну књигу у којој му, уз остало, вели: *Слуго моја, бане Милутине / опреми се у бјелу двору / сабери ми тридесет делија / из твојега равноі Драгачева / ајде с њима ка Призрену граду / јер нам ваља, бане, војевати.*

Гвозден Оташевић веома подсећа на тог бана Милутина. Ко није прочитао ту дивну песму у којој су описани Драгачево, драгачевски виногради са оне стране Јелице, драгачевске воденице и драгачевски дух, може и на *Гугу* да је нађе. Песма се зове „Бан Милутин и Дука Херцеговац“. Видећете да је судбина Гвоздена Оташевића и бана Милутина невероватно слична.

Гвозден Оташевић је поднео велику жртву и велику љубав принео на олтар отачества. Он је преко шест стотина дана и ноћи носио главу у торби која му је висила о тананом концу. Најпре је извештавао са Косова у време оних шиптарских немира, а затим је био ратни извештач *Политике* са Баније, Кордуна, из Лике и Републике Српске, па опет са Косова.

Искористио бих ову јавну трибину да упозорим да не бисмо такве људе требали да ћушнемо у заборав, што нам је бастало. Увек се са тугом сетим оне Лазине приповести о Благојевом сину из приповетке „Све ће то народ позлатити“.

Не бих да дужим о Гвоздену сем да са ове трибине узвикнем: Свака ти част, Гвоздене Оташевићу!

Кад сам отишао из Драгачева, пре тридесетак година, заиста сам га љубоморно чувао у срцу свом. У ноћима несна миловао сам Драгачево. Кад сам уздисао, чини ми се да Драгачево удишем. Отуд сам видео та драга лица међу којима је, рецимо, и ова моја стрина Крстина, отуд сам чуо те дивне звукове и те поуке које су ми се урезале у памћење и у срце и које су биле основни путоказ у моме животу.

Имао сам жудњу да те слике Драгачева некако урамим, да их као светињу чувам онако како је моја баба Драгиња, Бог да јој душу прости, чувала иконе у нашој славској соби, на оном источном дувару. И онда сам почео те слике полако да рамим међу корице мојих књига.

Имао сам прилике да, у једном планинском селу надомак Краљева, другујем једне ноћи са благочестивом групом људи. Међу

њима је био један диван Србин који је испевао много прелепих народних песама о завичају. И он је у једном тренутку дошао испред мене са својом хармоником и отпевао ми предивну песму „Вратићу се једног дана“.

Тад сам намерио да се вратим једног дана у Драгачево кад се испуни време, кад душа крене Ономе који је даде да се настаним на Черговишту, да тамо са оцем Светоликом, сином Радосављевим, сином Милоја Првог, сином Вићентијевим, сином Милорадовим, сином Петровим, сином Стевановим, сачекам васкрсење мртвих и живот будућег века.

Нека би Бог дао, браћо и сестре, да се у радости сретнемо, макар и у рају.

Хвала вам. (Аплауз)

Ако овај аплауз говори да нисам потпуно изарчио ваше стрпљење, дозволите ми да поднесем један предлог, пошто видим да овде има и званичника из овог нашег краја. Предлажем да заједничким снагама, а ево ја се јављам први као добровољац, подигнемо један биљег нашој земљакињи која је рођена ту, у нашем завичају. То је Олга Луковић Пјановић, доктор филолошких наука са Сорбоне, која је својом тротомном књигом „Срби, народ најстарији“ разбуцала темеље тог лажног бедема лажне историје српског народа. Она је том својом књигом показала сву ширину, сву дубину и сву снагу српског језика. Она је, бар мене, уверила у то, да она изрека „Говори српски да те цео свет разуме“ није фраза, нити је нека комендија, то је велика истина коју су зликовци кроз векове сакрили, нажалост, од Срба.

Можда би био ред да станем, али кад сам поменуо језик, хтео бих само да кажем: нама су оци и праоци наши у аманет оставили две тапије, два завета, два аманета. Једно је светоотачко Предање, дакле вера отаца наших, а друго је језик рода нашег.

Подваљују нам и на једној и на другој страни.

[...]

Ако сачувамо та два аманета, навући ћемо благослов отаца наших и пренети га нашим млађима.

Не дај, Боже, ако погазимо та два завета, страх ме је да не навучемо кнежеву клетву.

Али, ја се надам да ми нећемо дозволити да нам језик расточе, да нам језик испосте, што, нажалост, гледамо сваки дан са екрана, слушамо са радио-таласа и читамо из средстава (дез)информисања.

Не дајмо, браћо, ни једну реч ђедова наших, макар она била и најмања!

Сајам књига у Гучи[196]

Помоз' Бог, браћо и сестре.

Част ми је прозборити коју на овом збитију чији је домаћин Библиотека општине Лучани, на овогодишњем јубиларном 60. Сабору трубача у Гучи, на коме је домаћин песник и писац Иван Негришорац, човођа Матице Српске, сотворитељ много књига у којима се чува реч. А реч треба узгајати јербо у почетку би Реч. Ми Драгачевци смо посебно заљубљени у његов и наш *Потајник* у коме жуборе речи из давнина, речи од искона.

Заметак Сабора изњедрили су људи од књиге међу којима бијаше наш Бранко В. Радичевић, иза ког је остануло роду нашему преко стотину наслова, песама, приповедака, романа и којечега. Онамо од књига за децу па 'вамо све до *Плаве линије живота* и српских надгробних споменика и крајпуташа.

Уза њ је наш Ниџо Стојић, Бог да му душу прости, који је за живота пабирчио народно бисерје по гробљима, прелима и поселима, к'о Рута што је пабирчила класје у време оно по Возовој њиви.

Домаћин једног драгачевског Сабора би Добрица Ерић, србољубац, славољубац, словољубац, истинољубац, правдољубац кога ћемо тувити као неуморног жетеоца на њиви предачког завета, чије руковети жђенуте у крстине од преко милион укоричених снопова уђоше у домове и душе Србаља, да тамо тихују запретене, док не прођу ове олује евроамеричке поганштине и урнебесања која се ругају Сотворитељу и закону Његову, срозавајући у бешчашће оно што човека чини човеком, крчмећи највећу вредноћу – душу ђеце

196 Видео-запис овог збитија може се видети укуцавањем на претраживачу: Милоје Стевановић отворио сајам књига у Гучи.

Божје у бесцење, до ћушкања Немањиног и светосавског племена у Содом и Гомору.

Нека би Бог дао да смотра народног стваралаштва, која је давне 1961. зачета у црквеној порти, којој као голобради дечак присуствовах када је прву трубу у време оно Десимиру Перишићу уручила Оливера Марковић – потраје. Нека би, дакле, та смотра трајала на многаја љета е да би чувала вредноте изњедрене из груди народа, и нек би се сачувала од новотарија и белосветских баханалија које су, нажалост, завеле страшан данак међу Србљима у овом нашем зловремју.

Радујем се што је Сабор у Гучи заденуо један миришљави стручак босиока у своја њедра, какав је овај скромни Сајам књига. Од некије мудрих људи сам научио:

– да је за богатство довољно имати библиотеку и врт;

– да су књиге опаснице које могу променити живот човека и да је већи грех од спаљивања књига не читати их.

Кад год ми рука крене ка полици да дохватим књигу, сетим се бесмртног Шантића који испева: *Волим књиīу, књиīа учи да ūрихваūа браūац браūа / Волим књиīу, јер ūроклиње издајицу своīа јаūа.*

Са великим задовољством и истинском радошћу, проглашавам отворен овај шести по реду Сајам књига у престоници трубачке републике, поздрављајући вас и честитајући вам сутрашњи почетак Богородитељиног поста који нека био на здравље и на спасеније.

Нека вас не збуњује што се народ не тиска око изложених књига. Важно је да је бачено семе, а оно ће проклијати и родити род кад се испуни време.

Живели на многаја љета!

***

Након отварања Сајма новинарка Агро телевизије из Београда обратила се Милоју Стевановићу: *Традиционални Сајам ūисане речи која је ūраūећа манифесūација Сабора у Гучи, оūворио је, некада овдашњи ūросвеūни радник, ūолиūичар, а ūоūом ūривредник, банкар, ūриваūни ūредузеūник, увек усūешан, а сада је можда најусūешнији ūисац, сликар завичајноī Драīачева, īосūодин Милоје Сūевановић, аушор фасцинанūноī „Речника Драīачева“. Ево, рекосūе малочас да је овај Сајам један босиок заденуū...*

Да, то је један стручак босиока који је заденут у њедра Сабора.

Али Сајам не окупља много посетилаца.

Па знате шта, ја сам малочас и рекао да нас то не збуњује што није велика гужва као под шатрама, али битно је да је бачено семе. А семе ће једног дана проклијати и родити род. Књига је нешто што бележи једно време. Књига је та која памти. Моје дубоко убеђење је да оно што није ушло међу корице није се ни догодило, јер ће једног дана то да прекрије патина заборава.

Али, ако у књигу унесемо оно што нам је у срцу, оно што је око нас, оно што тувимо, у Драгачеву би се тако рекло за оно што памтимо, што нам је остало од наших ђедова, од наших предака, сачуваћемо вечите вредности које су у овом тренутку запљуснуте баханалијама које су, иначе, у овом зловремју потопиле цео свет, бацивши у заборав праве вредност. Али, даће Бог, доћи ће време када ће све ово проћи као један облачак, ове будалаштине, ова трка у Содом и Гомору у коју нас гурају моћници овога света и доћи ће време када ће се вредноте од искона вратити на своје место.

У Вашем „Речнику Драгачева“ – уздарје Драгачеву, уздравље Драгачевцима – које су најважније речи? Има их превише, чини ми се као у Мортон Бенсоновом речнику.

Њих има четрнаест и по хиљада у првом издању. Ових дана из штампарије ће изаћи друго издање које је богатије за још четири хиљаде речи. Али то нису само речи и њихово значење. У том Речнику су садржани живот, рад, морал, поезија, песме, занати и тако даље, наших драгачевских предака у претходном столећу. Дакле, свака реч садржи поред објашњења и свој пример. Значи, тај контекст, како би се модерним језиком рекло, јесте сложена реченица или кратка прича из које се недвосмислено може закључити значење тих речи.

Осим тога, ја сам се потрудио да многе песме које сам чуо од жетелаца, косача, копача, преља, рабаџија... у време мога босоножја, ставим међу корице те књиге, из страха да некако не ишчезну из народног памћења.

Сајам књига у Нишу[197]

Орадошћен сам што сам данас овде међу вама из више разлога од којих ћу споменути два:

Најпре, Ниш је град где је рођен Свети Цар Константин који се са Светом му мајком Царицом Јеленом слави 3. јуна.

Нећу набрајати сва богоугодна дела овог Светог човека и његове мајке. Али не могу а да не споменем две најбитније ствари:

Прво, Цар је донео Миланski едикт 313. године којим је у духовном и телесном смислу престало гоњење хришћана, а хришћанска вера проглашена за слободну. До тада су хришћанска богослужења и заједничарења обављана у катакомбама, по скривеним местима.

Друго, Царевом заслугом сазван је Први Васељенски сабор у Никеји 325. године на коме је осуђено Аријево јеретичко учење и на коме је састављен први део Никео-цариградског *Символа вере.*

Тако бијаше у време оно.

А у време ово београдска Патријаршија загази у велеиздају православља, у богоиздају, како је то показао и доказао проф др Љуба Протић, Бог да му душу прости, вишедеценијски сарадник и пријатељ блаженопочившег Патријарха Павла.

Хронологија издаје иде овим редом:

Фебруара 2010. протераше, на правди Бога, без суда и суђења, Владику Артемија.

Двојица братоубица дођоше и разорише дивни виноград који засади Владика Артемије – протеравши његову духовну децу.

197 Ово је транскрипт беседе Милоја Стевановића на Сајму књига у Нишу, 14. 12. 2023, снимљене на диктафон.

И гле: на дан Светог Цара Константина и Царице Јелене – мени и чељадима мојим Бог учини милост и указа незаслужену част те на наше имање примисмо црноречке монахе.

Поводом седам стотина година Миланског едикта 2013. лета архијеретик Вартоломеј начелствује Литургијом у Нишу пошто им се не даде да остваре план да никне католички крст који гута православни и да им дође њин, тамо њима, „свети отац“ – како папу зваху Амфилохије Радовић и Иринеј Буловић који су са „узбуђењем у души“ примили папине кардиналске прстенове и напрсне крстове.

Истовремено се у Лозници код Чачка одржа велики Црквено-народни сабор са кога се одасла Посланица српском роду.

Ко имаде уши да чује – чуо је.

Проф. др Миодраг Петровић у свом бриљантном тексту објављеном у часопису *Свети кнез Лазар*, бр. 10 (76), Београд, 2013, стр. 23-37, под насловом *„Два црквена сабора у Србији 2013. године и 1700. годишњица Миланског едикта (313–2013*), а који сам преузео у својој књизи *Сагрешења у СПЦ* у издању РЕВНИТЕЉА – тај текст је и онима који имаду „комарачку савест“ – како би реко Свети Јустин Ћелијски – појаснио ко је вера а ко невера.

А у Лелићу богољубиви српски род поможе Владики Артемију да на својој очевини подигне Нову Никеју.

Е сад: откуд моја маленкост овде?

У Нишу имам доста дивних пријатеља – браће и сестара у Христу, који сведоче животима својим веру светосавску.

Требо би ми летњи дан до подне да побројим све оне с којима се у овом крају срећем по катакомбама ЕРП у Егзилу где се чува семе светосавске вере.

Из тог многоброја, поменућу два див-јунака: једну српску хероину и једног пророка нишког.

Кад је на свим официјелним медијима било најстроже забрањено споменути име Артемије (осим у случају ако се на њега баца блато из политичке и јеретичке кањуге), одважила се једна храбрица да направи издавачку кућу *Ревнитељ* и да сотвори глас истине – часопис „Православни глас“. Наша нова Милунка Савић није користила бомбе ни пушку ни бајонет: њено оружје је било истиновање.

Имадох част да је повише књига – које ни моји велики пријатељи нису смели да издају – издао *Ревнитељ* храброшћу Горице Тркуље.

И као што је Олга Луковић Пјановић, моја земљакиња, запањила париску Сорбону својом дисертацијом – потоњом књигом *Срби, народ најстарији* – тако ће се Горица Тркуља спомињати, кад се испуни време, да је поцепала копрену медијских обмана и лажи у време прогона Владике Артемија и његових духовних чеда.

У знак благодарности Горици дарујем моју књигу *Сказано и списано* са посветом: *Мало уздарје, сестри у Христу, Горици за њено храбровање и исповедање вере светоотачке – Грешни Милоје.*

Име нишког пророка вам нећу одмах рећи – одма' би се ћетили који је – али ћу цитирати његове стихове:

У предвечерје Видовдана, љета Господњег 2010, Грачаницом одјекнуше стихови под насловљем:

Проїонство Епископа Јужноī (Словосјај, стр. 178)

Цитираћу последњу строфу:

„Хиљаде штапова распуклим се друмом креће
Можете му отети сандале и бројаницу
Мртви ће живима палити свеће
Из монашких шума слушаћете посланицу."

И гле, кад се Владика Артемије (тај Епископ Јужни), након десет година, на крилима Архангела Михаила преселио у вечност, иза њега остаде преко четрдесет катакомбних светиња у којима је на светим литурђи'ама народа к'о на гори листа.

Испунило се пророчанство које обзнани нишки далековидац: *Из монашких шума слушаћете посланицу.*

А кад се Владика Артемије, на Аранђеловдан 2020. придружи свом духовном оцу Светом Јустину, Светом Николају и Светом Сави, поново се огласи нишки песник па јопет пророчки завековечи:

Свети свештеномученик Артемије Новоникејски (Словосјај, стр. стр. 179)

„Видео сам ноћас Твој саркофаг,
уз дугину вертикалу лагано се пење.
Небеске се пале сијалице.
Видео сам ноћас штап Твој златни,
господски светлуца.
Кроз Јустинов пламен одозго ти светли лице.

Видео сам ноћас твог прогонства
инжењере – пројектанте језе.
Из празнина својих низ воштану смолу клизе,
епрувете јада –духовне протезе.
Штипаљке им беле ноздрве затежу.

Видео сам ноћас стопе Харитона.
Гроб Дечанца Саве иза сивих зона,
туристички водич у одори епископа
чува крстом од картона.

Видео сам ноћас руку екуменског ћате,
с перницом Синода преко угљен фреске
милује џелате.

Порто никејска, анђела белог чувају те крила.
Сијај Владико у своме сјају, нек се звезде
грејy, горе нема егзила.“

Заиста, заиста вам кажем: Неће много времена проћи кад ће Бог пројавити да је Владика Артемије прибројан ешалону српских светитеља.

Узалуд „инжењери прогонства“ – „пројектанти језе“ себи наручише иконе и сподигоше маузолеје у Подгорици и Тврдошу попут Лењина и Јосипа (Амфилохије Радовић и Атанасије Јевтић).

Поставили су, иза свог монахоломља на Косову да бајаги чува косовске светиње са „крстом од картона“ – човека који је међу првима отрч'о да прими лична документа Тачијеве лажне државе – тог „туристичког водича у одори епископа“ (оцеубицу Теодосија).

Тачно 1642 дана и ноћи, откидајући од сна, сабирах благо родног ми Драгачева и уризничих га међу ове корице, па овај *Речник Драгачева* свим срцем дарујем мом цењеном имењаку – Милоју Дончићу – чијем позиву на ово сусретање нисам могао одолети.

И вође затевтерик:

Драги Милоје,
Оно што би видјесмо сви,
Оно што ће бити виђе само Ти.
Немадијагу увеша да реч Твоју чују
Због-тога ће слушати олују.
Твој грешни имењак Милоје Стевановић

Годишњица оцу Сави Вазнесењском[198]

(Игуман отетог манастира Вазнесења Господњег на Овчару забранио је духовним чедима Саве Вазнесењског да прију гробу свог духовног оца, па је молитва узнета испред капије Вазнесењског манастира).

Часни оче, поштоване матере и сестре монахиње, благочестива браћо и сестре, молитвама нашег блаженопочившег духовног оца Саве Вазнесењског милост Господња нас сабра данас на ову молитву поводом годишњице његовог пресељења у Царство Небеско, да се у љубави помолимо Господу за спасење душе његове.

Ми смо овде на овој Вазнесењској земљи од нашег учитеља научили и учврстили наше духовне кораке: научили смо и како се Господу служи и како се вера православна брани од искушења кроз која је пролазила од Христа до данашњег дана.

Отац Сава нас је, као наш учитељ, као наш родитељ учио и стално нам говорио да решето Господње ради, да то сито ради и дан и ноћ, и да оно просијава, да разлучује оне који уистину служе Господу и који ће, када дође време, стати са десне стране славе Господње, и на оне друге. Ја се, као да је јуче било, сећам његовог упозорења, када је говорио: *Видећете, неће много времена проћи када ћете се чудом зачудити ко ће све устати у одбрану православне вере. Још већим чудом ћете се зачудити ко ће веру издати!*

Ево, са смирењем прихватисмо силеџилук Тимотејев, поучени једним писмом Светог Владике Николаја, које је упутио ожало-

198 Овај догађај се може видети укуцавањем на претраживачу: Gresni Miloje na parastosu ocu Savi 2014. (видео-снимак приказује парастос пред манастирском капијом после кога се, на предлог др Миодрага Петровића и игуманије Јелене, уз благослов о. Иринеја, присутном народу обратио Милоје Стевановић)

шћеној мајци која је остала без сина јединца, који је погинуо негде на ратишту за отачество. Та мајка је писала Владики Николају да нема мира и да би јој много лакше било кад би знала где је гроб њеног сина јединца.

Премудри Свети Владика Николај јој одговара: *Сестро, іде іог дотакнеш земљу, дотакла си ивицу раке сина твоіа*.

Нека нас не жалости то што данас силом Тимотеја Миливојевића који је завладао овим зној ем наших благочестивих сестара и оца Саве Вазнесењског, што нам није допустио да одемо на гроб нашег духовног оца.

Дакле, ми овде, пред Вазнесењском капијом, узносимо молитву Госпду Богу за покој његове душе, уверени и убеђени да нас отац Саво гледа и да нас подржава.

И он врло добро зна да се ово парче земље на коме стојимо налази на ивици раке његове.

Нека би нам Господ Свемилостиви, молитвама нашег духовног учитеља Саве, помогао да се, док ходимо овом земљом уздисаја, одржимо на оној стази на коју нас је он извео и којом нас је водио, е да би му се једнога дана придружили у Царству Небеском.

Бог да му душу прости.

Над одром Гвозденовим[199]

О Гвоздене!

Шта да ти речем у овом трену Твог пресељења у вечнос'?

Друговасмо, сањарисмо, планирасмо, зборисмо, писасмо, довикивасмо...

Ко имадијаше увета да чу'е – чуо је.

Надгорњо си нас својом мирноћом, смерношћу, тијачко приносећи с љубављу голему жртву на олтар отачества.

Преко шест стотина дана и ноћи носио си главу у торби која е висила о веретизном повразу.

Најпре си извештаво са Косова у време оније шиптарскиг поманиталијег немира, а затим бијаше ревносни ратни извештач *Политике* са Баније и Кордуна, из Лике, из Републике Српске, па јопет с Косова кад су Србљи распињани коњма на репове.

Премудри Соломон нас учаше да *Свему има време!*

Тако наиђе вакат у коме се обре наше покољење.

Што би рек'о Андрић: *Дођу тако, времена када памет зашути, будала проговори, а фукара се обогати!*

У том зловремју Ти бијаше онај вредни мрав ко'и је, испод фијука куршума и ракета, плајвазом истиновао у поплави клевета и лажи ко'има је сатанизован род наш. Бијо си онај мрав о коме говори један Свети Отац – мрав који се спремо да оде на поклоњење Христовом гробу и месту васкрсења Његова.

И тај мрав изазва ругање и исмевање звери из звериња ка: *Ти ћеш, мраву мравећи у Јерусалим преко големијег гора и сињега мора...*

199 Изговори Милоје Стевановић, 21. јуна 2024. године на гробљу Лугови – Трбушани код Чачка, на сахрани Гвоздена Оташевића, дугогодишњег новинара *Политике*.

А мрав смерно одговори: *Можда ја нећу стићи у Јерусалим, али ћу бар умрети на путу к њему.*

Ниси, роде мој, стиг'о да угледнеш Српски Призрен, Српски Книн, ниси дочек'о васкрсење Српског рода и отачества. Умро си у нади за Божју правду која ће доћи кад се Срби Богу врате.

Србљима е бастало да потље бура и олуја часне људе ћушну у заборављe. Увек се с тугом ћетим оне Лазине приповести о Благоевом сину под насловљем *Све ће то народ позлатити*.

Драги Гвоздене,

Ако те неко од Србаља заборави, Бог неће.

У Његовој Књизи Живота затевтерена е Твоја доброта, Твоја љубав, Твоја жртва.

Било је задовољство друговати с Тобом.

За сву Твоју доброту, храброс', несебичје, пожртвовање – теби, јуначе, мученице, добричино, људино и драги ми брате у Христу, морам на растанку довикнути само три речи: Свака ти час`, Гвоздене Оташевићу!

Нека Ти је срећан и благословен пут у вечност!

Дабогда се, у Рају, јопет виђели!

Бог да ти душу прости!

Тројство опстанка[200]

Водитељ ТВ „Данга“: *Данас се налазимо у гостима код господина Милоја Стевановића. Првенствено, поводом издавања његовог речника под називом „Речник Драгачева“. Хвала Вам што сте нас угостили.*

Добро дошли.

Хвала, боље Вас нашли. За почетак, морам да Вас питам нешто. Је л' могуће да је Драгачево баш толико велико и посебно, да има чак и свој речник?

Драгачево је највећа ствар која постоји у мом срцу. Ја сам тамо рођен, моја родна кућа налази се на јужним обронцима планине Јелице. Драгачево је некада било много шире, географски, него што је данас то општина Лучани. Оно се кретало тамо до Моравице. Добар део те територије данас припада општинама Пожеги, Краљеву, Ивањици и Чачку.

Али, Драгачево је у време моје младости имало много више становника. Тамо сам одрастао и отишавши из Драгачева, веома рано, као дечак од 13-14 година, на школетине разноразне, много ноћи сам уздисао за њим, ослушкивао његове звуке који још увек брује у мојим ушима, видео те предивне слике, те дивне старце, старице, те моје прве учитеље.

У свим својим књигама које сам досад написао, покушавао сам, заправо, да искажем тај дух. Један веома високоумни човек

200 Ова емисија се може видети укуцавањем на претраживачу: Ove tri stvari su Srbima potrebne da bi opstali – Grešni Miloje

је рекао да сматра да је Драгачево једна мала оаза неискварености цивилизације, *најбољи део српске душе.*

Наравно и тамо је, нажалост, продрла цивилизација, али се још увек могу срести старци и старице из чијих уста извиру те дивне, давно потиснуте речи.

Дакле, Драгачево је највећа ствар у мом животу, па сам покушао да га овековечим за далека нека покољења, у својим књигама, а посебно у овом речнику на коме сам радио четири и по године. То је било четири и по године несна. Из тога је испала ова књига коју видите, на 860-ак страница. Она има негде око 18.000 речи, али свака реч поред објашњења има свој пример. Дакле, како би то мој учитељ Драгољуб Петровић рекао, има контекст – причицу или једну подобну реченицу из које се може јасно закључити и схватити смисао те речи. Тако на пример, реч *пролетати*, вероватно знате шта значи, а ја имам пример за ту реч: *Баба нас ђецу звала пролетери, па е питали што ил тако зовеш, кумим те Богом, а она вели: само пролећу кроз кућу, здомчају комад љеба ил' нешто и још одоше да укћу по-пољу.* Или: Овде је била кућа, па су били вајати, млекар и друге грађевине, а клозет је био доле негде, у башчи, што даље од куће. И онда, за тај клозет, неко рече да је млого далеко. А домаћин каже: *Јесте клозет у башчи, даље од куће и бунара, ал' није далеко, ако пођеш на време.*

Кажите ми, вратила бих се после на Драгачево, али морам да Вас питам, због актуелне теме ових дана. Да ли је Србима још-ште потребан речник, с обзиром на то да протерујемо песнике, писце...?

Види, ћери моја, Србима је више него икад потребан речник. Ја морам да кажем, надајући се да ће то бити корисно за вас младе.

Ја сам човек који се примиче излазним дверима овоземља. Дакле, ја сам загазио у осму деценију и ја ћу се скоро преселити у вечност, с Божијом помоћи. Тога се не плашим, томе се радујем.

Али, шта је битно да знају они који ће иза нас доћи?

Шта је народ?

Народ је једна ливада. Кад се ливада коси, један откос падне па следећи дође на ред. Тако је и народ наш, у ствари, једна велика ливада која у откосима прелази у вечност, а за њима ниче нова трава.

Дакле, три ствари су битне за наш опстанак!

Прва ствар је да се вратимо култу рада. Ми смо, нажалост, имали систем иза нас који је трајао деценијама, а и кад смо срушили тај систем који је трајао педесет година дошла је нека збрканција још гора од претходне. Дакле, имадијасмо систем у ком смо се обнерадили.

Наши преци су имали култ рада. Рад је био њихово занимање, они су јели хлеб у зноју лица свога, онако како је Господ заповедио.

Дакле, кад вратимо култ рада ми нећемо дозволити да нам ова земља буде у врзинама, у корову, јер нам је Бог дао такво богатство кога нисмо свесни.

Неколико пута сам ишао на ходочашће у Свету Земљу, у Израел и Палестину, тамо где је рођен наш Господ Исус Христос. Прошао сам све те стопе Његове, од Витлејемске пећине до Голготе на којој је распет. И кад год одем тамо, видим да Јевреји пустињу претварају у плодну земљу. А нама је Бог дао такво богатство, где год да баците семенку, она ниче. Ми смо то, дакле, запустили.

Друга ствар која је битна за опстанак једног народа, то је језик рода нашег. Кад сагубимо језик, нема нас. У *Завештању Немањином*, један диван наш писац и велики Србин, Миле Медић је то фантастично рекао. *Народ који престане губити своје речи, престаје бити народ.* Каже: *Знај добро да те је непријатељ у оној мери покорио и потчинио, у којој је потро твојих и потурио својих речи*. И тамо се каже: *Боље ти је сагубити најврћи град земље твоје него једну најмању реч језика твога*. *Тамо где престане да се чује језик једног народа, тај народ нестаје*.

[...]

У неколико разноразних емисија сам говорио и написао сам један текст који је објављен на неким сајтовима, под насловом „Рана звана Сентандреја“. У време оно, када је под Арсенијем Чарнојевићем, дошло до сеобе Србаља са Косова, једна велика група се зауставила у пустињи крај Дунава, у близини Будимпеште. То је била Сентандреја. Арсеније Чарнојевић је тамо подигао један крст дрвени и седам цркава-брвнара.

Дакле, на попису 1692. године у Сентандреји је било око 7.000 Срба. А онда су почели да се потискују језик и вера. И приликом моје последње посете Сентандреји стоји та предивна чаршија коју

су Срби направили, стоји тих предивних седам велелепних цркава које су израсле из оних брвнара, јер су касније озидане прелепе цркве. А Срба је ту данас: тридесет. Прва учитељска школа у Србаља, у свим српским земљама, била је у Сентандреји. Стоји зграда још увек. Већ неколико цркава више нису српске, нема ко да их издржава. Дакле, тамо где се изгуби језик, изгубио се народ. Нису помрли Срби тамо, него су се они једноставно изгубили, изгубили су језик, изгубили су нешто најважније: веру!

То је тај трећи камен темељац опстанка нашег народа. То је вера наша. Вера ђедова наших. И сада покушавају да нам и то сатру, да нам и то урнишу, да нас поекумене, да нас покатоличе...

То су те три свари које треба чувати и због тога мислим да нам је речник потребнији него икада. Као што су гробља чуваонице најдрагоценијег блага, али не могу сад да ширим тему. Ја сам и писао о неколико гроболомља која се, нажалост, раде у нашим манастирима. Као што су гробља чуваоница најскупљег блага под сводом небеским, то је прах отаца, праотаца наших, матера наших, прамајки наших, тако су речници чувари речи, то су гласови наших предака. И ми имамо тужну слику да нам у школама избацују речи и убацују туђице, да нам на телевизији, на радију, избацују речи, убацују туђице, да у штампаним средствима информисања имамо, такође, ту појаву. То благо смо погазили и почели да примамо помодарство које нас сатире.

Како ми можемо да се изборимо са тим с обзиром на то да ем нам други то намећу ем ми и сами себи то радимо?

Један професор књижевности, прочитавши овај мој речник, добио је благослов од свог директора да направе неку говорну акцију где би се деца у тој средњој школи такмичила у чувању, познавању и неговању тих дивних, архаичних, старих, заборављених речи...

Да се надовежемо, ово што сте говорили док сте радили овај Речник – да ли сте дошли до одговора, на то вечито питање, да ли је српски речник заиста пун турцизама или је турски пун србизама?

То је велико питање. Знате, кад сам био на неким ходочашћима у Цариграду или, како га сад зову, Истанбулу, од чистача обуће па

до оних ашчиница где се кувају јела, која су врло слична нашим јелима, занимљиво је колико имамо сличних речи. Ви знате да постоје милиони потомака Срба који живе у Турској. Једног дана ће се људи у свету такмичити да докажу да су српског порекла. Ми само треба да се обожимо да би нам Бог припомогао да заузмемо оно место које нам стварно у историји припада.

А сад, да ли има турцизама? Има их, али то није никаква срамота, знате. Пет стотина година су они заводили порезе, десетке, деветке и тако даље. Чинили то што су чинили, па је и нормално да је дошло до тога да се....

Мада, ко зачепрка дубље видеће како је настао турски језик, видеће у ствари и другу страну медаље. Дакле, ми не треба да се стидимо онога што је наш народ усвојио кроз те дуготрајне историјске процесе живота.

Шта треба да учинимо?

Треба да се супротставимо потискивању онога што је наше.

Кад сам исписивао те речи, када се човек упути на ту стазу, то је чудо невиђено. То је такво богатство! Ко се тиме не бави уопште није свестан колико је наш језик богат. Наш пас није само дог, како би то сваки наш школован човек рекао, он је и пас, и кер, и керче, и керина, и џукела, и самсара, и јајцара, и положара, и дандара, и џевџара... А може бити и хрт.

И кад, рецимо, у поноћ приспим па се сетим неке речи, ја увек у оној мојој футроли од наочара имам неколико цедуљица, ја је запишем. И онда кад запишем ту реч које сам се ноћас сетио, почне из мене да куља и осванем исписујући докле год имам тих папирића.

Па ми се деси да путујем којекуда и сетим се, пошто имам у колима блутут и сад имам једно дугме које могу да притиснем, то су моје секретарице које раде по сменама, тако да увек неко од њих тамо ради од раног јутра до касно увече. Ја зовнем и кажем: *Молим ше, кћери, запиши лампарати*. Или: *оде све у тандарију*. Јер, ако не запишеш реч одмах, после не можеш да се сетиш. Зато нисам часа часио, све сам остављао да забележим неку реч која подстиче, гура следећу и то је такво богатство да бисмо могли летњи дан до подне да о томе причамо.

Али, осим тога, у тим примерима је садржан живот Драгачева у минулом времену. О свакој тој речи, да се бавим рецимо режијом, снимањем, могао бих да правим документарни филм. Јер то није само реч коју ја памтим, ја тачно видим ону баку, са оне стране

јаруге, под шљивом која кипи одозго, од сласти, од зрелости, како она цака, како се свађа са комшиницом преко јаруге, јер је кокошка од оне прешла па јој тамо ишчепрљала лук...

Имате реч *синути*. Синути има више значења, а једно од значења је и *севнути*. Па сад, у примеру, у мом речнику, стоји: Запеваше косачи, јечи цело село: *Сини оком ѣарава ђевојко, сини оком да ѣалим циѣару.*

Наравно ја нисам навео целу песму, али следећа строфа те песме каже: *Циѣар мали, неће да уѣали.*

А шта хоће тиме да каже?

Да она још једном сине оком, да би он запалио цигару.

Или рецимо има реч *додијати*. Да ли сте ви, децо, чули за реч додијати?

Нисте. Додијати значи досадити, дозлогрдити. И сад, контекст за ту реч каже овако: *Ови шѣо се здомчаше власѣи додијаше Боѓу и народу.* А други пример је мало лепши: Пјевагу наше младице: *Киша ѣада, ѣрава расѣе, ал' је ѣодина / Моме Милу црне очи, али ми додија.*

Или, на пример, реч *ослужиѣи*. Ослужити значи обавити војну службу, и онда чобаница пева, идући за својим стадом: *Иди Миле, ѣе ослужи своје / Чекаћу ѣе младосѣи ми моје.*

Шѣа сѣе ви ѣо ѣрофесији?

Прошао сам кроз многе школетине, факултете... Много тога сам научио, захвалан сам мојим учитељима, професорима, академицима. Нажалост, много смо научили беспотребног а и неистинитог.

Али оно што смо понели од ђедова – то је трајно. Јер они то нису измишљали, они нису измишљали теорију, они су преносили предање са оца на сина. А ми смо расли уз њих, радећи, чувајући стада, плевећи баштицу, водећи волове... Значи, отац оре, а ти водиш волове од ране зоре. Онда кад ти дође време трчиш у школу три-четири километра да не закасниш на час.

Ми смо се тако васпитавали. То је тај дух. Ја никад нисам видео моје претке да седну, па да седе без везе. Могли су да седну кад имају госте, могли су да седну да ручају кад косе или кад жању, али да се седе, да доколиче, да бањезгају, да празнослове, никад их нисам видео.

Значи, рад нам је спас?

Рад, језик и вера. Ако то будемо чували и ви млађи ако то будете чували, ми ћемо бити спасени и ви ћете се једног дана поносити што сте потомци Срба.

И многи наши тамо по Европи и широм света ће се поносити што су потомци дичних Срба.

Нас је обезбожење довело дотле да нам Бог окрене леђа и зато ми сада тонемо, тонемо... Још нисмо чукнули о данце, још има до дна времена.

Још нисмо дотакли дно...

Тако је. Кад дођемо себи и схватимо да без Божије помоћи нама спасенија нема. Без Божије помоћи, што би рекао Авва Јустин, ни врабац на крову не може да ти прхне.

Цело небо се може видети на једној љубичици. Чик направи фабрику која ће да произведе љубичицу такве боје, таквих лепота, таквог мириса.

Знате, постоји једна прича, ако тиме нећу да Вам упропастим емисију.

Ма какви.

Постоји једна прича о томе како је један човек хулио на Бога што му даде кишу кад он треба да пласти, па што му је сад суша кад би требало да накисне. И све тако.

И онда му се Господ преко Анђела јави у сну и каже: *Ej бре, ти би то боље радио, ево теби је препуштено да ти одлучујеш кад ће киша, кад ће сунце...*

И крене тако. Каже: *Ваљало би данас да буде лепо време*. И би лепо време.

Сутра: *Ваљало би да буде лепо време*. И би.

Прексутра би већ у ноћ ваљало да падне киша. И би киша.

И заиста, усеви као никад: бујни, огромни, прелепи, зелени.

И дође време жетве. И он сазове жетеоце и оде у поље да жање. Кад нема зрна у класу. Ни у јечму, ни у пшеници, ни у чему. Све беше јалово.

Он опет почне да богохули. Јави му се у сну Анђео и каже: *Чекај, али ти си желео да управљаш временом.*

Он каже: *Јесам и све је било савршено до жетве*

Анђео ће рећи: *Заборавио си на ветар. Није било ветра, није могло да се одлоди клас, па је остао празан. Дакле, умешао се у Божје послове*.

Ми данас, нажалост, имамо људе који мисле да су богови, потиснули су Бога и покушавају да заузму његово место. И ето докле смо се срозали.

Ми имамо за вође људе који су у содомском греху. Господ је спржио Содом и Гомору, све његове становнике због те болешчине. Сад не сме да се каже за ове да су педери и лезбејке, има неки израз, ја сам стар човек, ја не знам како се то каже...

ЛГБТ.

Ја. Сви су се елџибитисали у том Содому и Гомори. Ал' није праведни Лот, његове две кћери и жена. И Господ спаси Лота. Остале спржи.

А ми Срби, шта ми радимо?

Ми Срби добијемо Хрватицу, па још лезбушу, да нам буде „вођа".

Е тај ће „вођа" да нас одведе тамо ђе нам је место, да нас одведе у муку, у јаде, у проблеме.

Јер знате, децо: кад погледате једно домаћинство, у селу где се људи знају, тамо где је газда домаћин те куће био праведник, праведна су и његова чеда, и то домаћинство живи коленима. Тамо где је домаћин био нечастан човек, човек поганог морала, казна Божја је стигла или њега или неко наредно колено. Свети Оци кажу да казна Божија може да се протегне до седам колена.

Из историје знадемо: тамо где су били праведни владари и свети људи цветао је тај народ. Ми имамо примере из наше историје. Тамо, пак, где су владари били непобожни људи, где су били скотови, где су били неморални, они нису навукли проклетство само на свој двор и на своје дворјане, они су навукли проклетство на целу државу, на цео један народ.

Док тога не будемо свесни и док Срби не буду имали тај критеријум: кад гласаш, да не гласаш ни за један, ни за два, ни за три, него да гласаш за човека.

За ког човека?

Човека који испуњава закон Божји. А шта значи испуњава закон Божији, шта каже закон Божији?

Каже: Не кради, не лажи, не чини прељубу, поштуј оца свога и матер своју, не пожели туђе...

А шта ми сад радимо?

Какви су нам критерији?

Нашем народу је сада критериј: ко може даље да пљуне. Е, за њега ће да гласа.

То чега би се паметан постидео, будале се поносе.

Људи се поносе са стварима због којих би требали да клекну, да се поспу пепелом, да завапе: Господе, опрости нам јер не знамо шта радимо.

Ја ћу теби да упропастим емисију, али сва срећа па имате „маказе“...

Мени се баш допада овај тон којим сте кренули.

Теби главни и одговорни уредник може ово да исече или да каже да бациш то у смеће.

Ја мислим да би се њему посебно допао овај део. Интересује ме који је то владар који се толико огрешио да смо ми довде дошли?

Знате шта? Сви наши владари у потоње време, кад кажем потоње време, не мислим на три дана, три месеца и три године. Ја ћу да Вас мало разочарам. Када је наш престолонаследник дошао у земљу Србију и кад је једне прилике посетио Чачак и био у цркви, ја сам се пробијао кроз народ да му целивам руку, зато што је престолонаследник. Тада нисам знао оно што сад знам.

Наш престолонаследник, јадни, честитао је јадном Борису Тадићу хапшење српског генерала Ратка Младића. Тад сам схватио: то није мој крај.

А онда, кад сам зачепркао и видео да је на Авали постојао један велики древни српски град који се звао Жрнов... Знате ли да је постојао Жрнов?

Да, да.

Многи не знају. Ни камен на камену није остао, срушио га је краљ Александар. И те или наредне године Господ је уредио да га нема. Дакле, зло рађање готово суђење. И сад кад одете на Опленац: прво ће вам наплатити улазницу у цркву, Господ да им опрости. А онда кад сиђете доле у крипту видећете да на гробу краља Александра нема крста. На гробу српског краља нема крста!

А ја ћу да вам кажем, синови моји, да сам ја пре неки дан добио абер. Знате ли шта је абер? Аброноша је жена која преноси, трачари, преноси вести, а абер је вест. Ја сам добио вест и нисам могао да верујем да су у манастиру Благовештење, у Овчарско-кабларској клисури, где је замонашен наш блаженопочивши Патријарх Павле, порушили гробље, извршили гроболомље и плочу једног монаха сам нашао на сметлишту. Из оног лома од бетона и камена извукао сам надгробну плочу једног монаха чији је син био такође монах – архимандрит мале Српске Свете Горе.

У своје време ја сам записао у књизи да је у време владавине владике Хризостома Столића Епархијом жичком извршено гроболомље у манастиру Жичи. Булдожерима је склоњено гробље и на њему је направљена гостопримница.

То су страшне ствари, децо моја драга.

Како је то могуће? Ми чак ни противницима својим нисмо гробља рушили, а сами себи рушимо.

То је невероватно. Невероватно, али истинито. Е сад ћу ја да Вам дам одговор на питање зашто је то тако. Нећу да вам помињем Тита, он и није био наш, али смо га ми, нажалост, прихватили као што смо сад прихватили ову содомушу.

Шта је она, господин (пошто чујем да има сина, а женско је)? Је л' она госпођа или господин?

Наши Срби обезбожени су је прихватили.

Али, не би они могли доћи да није било Божијег допуштења. Кад узмете, децо моја, *Небеску литургију* Светог Владике Николаја – све ће вам бити јасно.

Ми смо се обезбожили и као казна Божија дошли су зли владари. То је била *плата* за наше безбожје.

И када бисмо се ми, а ја се надам да ћемо се једног дана дозвати памети, када се будемо обожили и када се будемо вратили закону Божјем, части, поштењу, честитости и моралу, ми ћемо тада бити спасени.

Тамо где смо Богу леђа окренули изгубили смо веру. А где смо веру изгубили престали смо бити ми.

[...]

Ето: то су та три правца на којима ми треба грчевито да инсистирамо, за које треба да се боримо.

Значи, рад, рад и рад!

Језик наш српски, језик наших ђедова.

И вера отаца наших.

И ту је излаз.

Ми се налазимо, рекао би човек, у безизлазу. Међутим, Свети Оци кажу, на пример, Свети Ава Јустин Ћелијски: *У сваком безизлазу постоји излаз!*

Не смемо да клонемо духом.

Значи, постоји излаз!

Где је излаз?

Обраћање Господу Богу.

А кад се обратимо Господу Богу све вредности долазе на своје место.

Ако верујеш у Бога ти знаш да мораш да једеш хлеб у зноју лица свог, да ти не пада на памет да издрпаш тамо неку имовину коју су неки други људи одзнојили.

Ако стигнемо, ја ћу вам неке поуке прочитати, које сам чуо од мојих ђедова и записао. Наши ђедови нису хтели да купују имовину која се продаје на добош.

Знате шта је то добош?

Неко је узајмио паре, није могао да врати и онда је дошла пресуда (онда није било интернета, није било телевизије), па добошар на раскрсници лупа, народ се искупи, а он каже: *Продаје се парцела та и та*, и тако даље.

И обично се на добош узимало у бесцење. Ако њива вреди 100 дуката, а твој дуг је 15 дуката, онда њива од 100 оде за дуг од 15 дуката.

Ми смо имали ситуацију да нам је после Другог светског рата, са доласком комуниста на власт, од најчеститијих и најпоштенијих људи отета имовина, а они су проглашени кулацима.

Мој деда по мајци је једва изнео живу главу. Он је пре рата имао и дућан, и механу, и којешта. Одузели су му све то, угасили дућан, угасили механу, одузели му земљу и тако даље, али је некако успео да спасе главу.

И онда је то претворено у неку задругу. И тако је створена та друштвена имовина којом су управљали људи који су здомчали власт.

Али многи честити људи који су радили у тој земљорадничкој задрузи или тој фабрици, чинили су то, јадни, за неку плату и оставили тамо свој зној.

Онда је дошло друго време и сада се та друштвена имовина продаје у бесцење, будзашто.

Сад је то, у ствари, друга врста отимачине – да за мале паре дођеш до великог богатства.

Али и онда и сад, они који су отимали нису знали закон Божји, а у том Закону пише: отето – проклето. Дакле, у Светом Писму пише да неправедно стечена имовина не дочекује унуке, она прелази у руке праведника!

Можемо отимати, наотимати се, набогатити се, али све је то од данас до сутра. Зато је наш народ изнедрио ону мисао: *Чије није било, чије бити неће.*

Него, је л' сте ви дошли да разговарате са мном о *Речнику* или да ме вучете за језик и да ме стрпате у апс?

Па, не знам шта да Вам кажем, народ воли мало и ове теме које су за апс. Па морамо мало и ка тој страни да наџињемо. Шалим се. Да се ми вратимо на Драгачево. Колико се Драгачево говором разликује од околних регија?

Знате шта, од Чачка до Милановца нас дели десет минута вожње. Тај милановачки крај спада у говорно подручје Качера о коме је проф. Драгољуб Петровић направио, поменуо сам вам то, речник на коме је он са својим коаутором радио тридесет година. И у том речнику нећете наћи ниједну јекавску реч, разумете.

Моје Драгачево је екавско говорно подручје, али старински народ и стари људи који тамо живе су јекавци.

Зашто?

Зато што су се они досељавали из крајева у којима се тим језиком говорило.

Моји унуци ће рећи млеко, моја деца ће рећи млеко, свет, бело, цвеће, а моја баба је говорила: *мљеко, бјело, цвјеће, бјели свјет, немој дјете то да радиш, води рачуна, Бого све види...*

Тако да, у ствари, може некада једна река да прегради два дијалекта и то је врло интересантно.

У Лозници су били драгачевски виногради, она је на три километра одавде. Следеће село је Бањица, драгачевски виногради, Јежевица, Трнава – пуно драгачевских винограда, њива беше. И скоро идентичан језик.

Само мало зађете тамо, само мало, још два-три села према Краљеву, па ћете се чудом зачудити. То је сад краљевачки дијалект који је сасвим другачији. Наравно, ми се разумемо, али је то сасвим другачији дијалекат. Ја нисам стручњак за дијалектологију. Ја сам имао срећу да ми лексикографску и граматичку обраду и акцентовање изврше експерти за то, а то су пре свега проф. Драгољуб Петровић и др Јелена Капустина, такође доктор језичких наука и сарадник Института за српски језик. А о професору Драгољубу сам доста тога рекао.

Ја сам све те речи које сам пописао и све те примере које сам записао, ишчитао на диктафон. Поред оне архиве коју имам, што сам снимао старце и старице по Драгачеву, ја имам цео мој *Речник* који сам лично прочитао. Ја сам га месечак дана читао да бих га прочитао разговетно, да сад Јелена може да га, рецимо, ако је у Петрограду или било где на кугли замаљској, акцентује. Ја сам по четири странице читао јер се тако тај аудио-запис лако преноси преко интернета, а она је те примере и речи акцентовала. А онда је професор, као стари, искусни курјак, то проверавао, па су наши телефонски разговори понекад трајали сатима.

Где год је професор посумњао да ли ја то правилно говорим, драгачевски и тако даље (он је човек који се бавио језиком, али није никад био у Драгачеву, па је онда његов изазов био утолико већи) ја сам, да и себе проверим и да професору учиним љубав, снимио безброј разговора са старцима и старицама.

Имам разговор који сам водио са једном баком од 95 година, који прилично траје, имам чак и аудио и видео-запис, а она није знала да је снимам. То што је она испричала за тих четири и по сата, то је

цео њен живот који траје један век. Она је, значи, рођена у породици која је имала двадесет четири члана, а била је тринаесто дете у свог оца. Њен отац се са својом браћом није делио до краја живота. И да ви видите ту снагу српске породице, ту снагу српског домаћинства – зато нам нико ништа није могао кроз векове. Нико није могао да нас пороби јер је то била снага, то је била држава у држави. Комунисти су, на нашу жалост, знали да је ту снага Србинова и радили су све да нам разбију породицу и село. И зато нам тако јесте.

Мој ђед је имао десеторо ђеце, деда моје супруге по мајчиној линији је имао тринаесторо.

А онда је наишло време у коме смо ми насели па смо цврцнули по једно, по двоје деце. Али, ви млади се већ отрежњујете. Ја видим моје ћерке, хвала Богу, родиле по троје деце. Снахе мојих кумова већ пуцају на четврто, и то није изузетак. Сада почињу деца да се рађају.

Та деца из српских, домаћинских, побожних кућа, почињу да долазе себству.

И да знадемо да није битно какву лимузину возимо, колики нам је стан, где ћемо да летујемо...

Ја се често сусрећем са монасима, са многим људима који су испосници. Када би људи знали колико су они богати у том свом материјалном сиромаштву, у односу на нас који лудујемо, који бесујемо, који терамо моду и тако даље.

Знате шта каже једна бака за једну другу њену баку, која је била у своје време лепотица. Лепотица, а сад је згурена бака са штапићем. Каже – то је била лепота над лепотама, али лепота ти је као цвеће. Буде лепо и прође. Али оно што су исконске вредности, е то не прође, то остаје до гроба и после гроба. Остаје на следећим генерацијама.

Кажите нам још неку реч из Вашег Речника Драгачева.

Знате ли шта значи укошити?

Значи упрегнути волове у јарам. Мој пример уз ту реч каже: *Кад смо доручковали, ја пођтам д-укошим волове у јарам и д-идем д-орем, а весели тата изашо да ме прати, па вели: нек ти, сине, бидне срећан рад, што радијо, вајдијо*.

И замислите сад какав је то благослов, кад отац каже сину*: што радијо, вајдијо.*

Или, на пример, како изгледа прошће. Ви видите да је сад око ове порте све ово старинско прошће и поплет на том прошћу. Око ове порте, у своје време, док то није био манастир, кад је овде била идеја да се направи етно село, било је побијено око 5.000 проштаца и то су двојица људи целу зиму припремали, тесали, подоштравали, а онда у пролеће побијала и поплитали. Касније смо овај део порте заградили овим каменим зидом.

Ево, рецимо, како је у овом *Речнику* дат контекст за ту реч: *Прошће око авлије се поплитало врбовим прушћом, осеченим прије мезірања, а у свакој авлији је сем куће постојо мекар, чије су решетке, окренуте ка путу, обично биле ишаране, па ондак и вајат од іраничевих брвана, у коме су младенци добијали свој кутак за стидна миловања и шапутања, па је туј и салаш, исплетен од ивовоі прушћа, а имућније куће су уз салаш имале трен, кои је, ослоњен на дрвене стубове, лебђо к'о раширено крило, заклањајући волујска кола од кише ил' сунца, а већина кућа е имала амбар, са прјећецима за пшеницу, раж, зоб и пасуљ, а на іраници са башчом, бивала е качара, испод које је штала у коју се улазило из-башче, док је з іорње стране качаре имо трен испод коі се распаљивала ватра под казаном кад се пече ракија или ранијом кад се кува мећа за свиње, а мало ниже је била кошара за овце, свињац, кокошар и клозет*.

Ето тако је изгледало једно српско, сеоско домаћинство. Нажалост, многа та домаћинства су данас кљокнула, посрнула под теретом времена и небриге, а ја сам се са мојим чељадима потрудио да неке од тих грађевина предивне српске архитектуре сачувамо у овом комплексу, где је било замишљено да се прави један отворени музеј под ведрим небом, али нам је Бог учинио милост да ово постане манастир и сада се у овој манастирској порти, на овом комплексу од неколико хектара, налазе све те грађевине. Неке од њих сте имали прилике да видите. Оне ме подсећају на мој завичај.

[...]

Него, бојим се да ме неко не прогласи локал-шовинистом. У мојој фирми, претпостављам, или верујем, али нисам бројао, има преко 50% Драгачеваца и Драгачевки. Просто, кад се појави неко да тражи посао из Драгачева, моје срце навија за њега. Ако су кандидати равноправни, предност ће имати Драгачевац.

Чачак има срећну околност да се налази крај једне прелепе реке, у једној плодној долини, сада ће се наћи на једном чворишту путева и железничких и аутопутева, али највећа предност Чачка, да Вам кажем у поверењу, јесте то што је у непосредној близини Драгачева. Одатле црпи енергију, кадрове, идеје...

Шалим се, наравно.

Да ли Ви то слутите да ће се једног дана и Драгачевац отцепити од Србије?

Знате, када сам ја студирао, имао сам собу, самицу, пошто сам био одличан студент, у Студентском граду, у другом блоку. И на вратима те моје самице писало је „Амбасада Сједињених Драгачевских Држава“. Пошто сам пре студија био омладински руководилац, знао сам пуно људи, па су многи свраћали код мене.

А иначе у Драгачеву постоји ривалитет. Географски и административни центар Драгачева од вајкада је била Гуча, а онда се десило после Другог Светског рата да се у селу Лучани на ливади направи велика фабрика – „Милан Благојевић“ (хемијска и војна индустрија). Тако да је у Лучанима, на периферији општине Драгачево, никла чаршија која има јаку економску моћ. Јер је тамо било запослено три до четири хиљаде људи. И онда је временом дошло до ривалитета између такозваног доњег и горњег Драгачева. И онда сам ја пророковао да се може десити да то такмичење прерасте у „две државе“ – Горње и Доње Драгачево. Ја сам био за јединство и зато је то била амбасада *Сједињених Драгачевских Држава*.

Шалим се, наравно.

Сви крајеви наше лепе домовине, укључујући и Косово, наши су завичаји, зависи ко је где рођен. Ту су наши корени и зато су ми веома драги.

За Косово сам везан исконским везама. Ово није фраза, ја тамо имам много пријатеља, много пута сам био на Косову, учесник сам оних наших покушаја да барикадама зауставимо то лудило прављења границе између Србије и Србије.

Наравно, сила Бога не моли. Али има једна ствар у коју се уздам. Ја се уздам у милост Божију и сматрам да је у праву био псалмопојац Давид када је говорио: *Ко се у Господа узда, у високом заклону стоји.*

Људи снују, човек снује, а Бог одлучује. Косово је много пута отимано од Србаља и много пута у историји враћано тамо где му је место. Због Косова сам, хвала Богу, два пута пострадао: 1983. због беседе у београдском Сава центру и 2010. због тога што сам на своје имање примио прогнане рашко-призренске монахе.

У овој порти, на њеном мало ширем простору, видели сте неколико авлија и у њима ове предивне грађевине старе српске архитектуре. Карактеристика свих ових грађевина, које сам доносио из околних села, са Овчара, Каблара и тако даље, је то да су све оне старије од сто година. Ова кућа, пред којом се сад налазимо, је из Горње Добриње, из непосредне близине, комшилука, где се родио Књаз Милош. Она је иначе направљена под крај 19. века и људи од којих сам купио ово предивно здање рекли су ми да су мајстори који су радили на овој кући касније отишли на Солунски фронт, о чему Ви вероватно доста тога знате.

Када су касније ово населили монаси, онда су они на ову кућу ставили крст и закачили су неколико ових дрвених табли. Овде су ставили један диван цитат који је изрекао Свети Авва Јустин Ћелијски, иначе духовни отац светог Владике Артемија, а та реченица гласи: *Што више Христа имаш у себи, све више те гоне*.

Знате, Апостол је у посланици рекао: *Сви који хоће побожно да живе у Христу, биће гоњени.*

И ако смо на нешто посебно поносни, ми који смо гоњени, онда смо поносни на то што се на нама испуњава реч Божја да будемо гоњени Христа ради, које и Вама желим, драга моја дечице.

Казаћете, овај деда је горд!

Међутим, ником није забрањено да се бори за Царство небеско. Царство небеско се на силу отима. Кад кажем на силу, то значи не да ћу ја тебе да изударам, него себе да натерам, да отерам грехе од себе, да се трудим да живим по закону Господњем, да живим по заповестима Божијим, да живим онако како је Богу угодно.

И увек, ако сте у неким животним дилемама, ако не знате како у датом тренутку да поступите, ви се упитајте шта би Господу било мило, да ли би Господ волео да се ја посвађам са својим мужем, да се посвађам са својим братом, да се посвађам са својом сестром, да ли би Господу било драго да изударам дете, ако сам могао да благим речима кажем...

Дакле, увек то да нам буде аршин, то да нам буде мера за наше понашање и онда ћемо бити права деца Божија.

Кажите нам за крај само још неки правац у будућности у ком ће ићи наш језик и може ли, уопште, опстати или ће се улити у неке новокомпоноване народе или новокомпоноване језике.

Ако бисмо ми и даље били безбожни, као што смо се обезбожили, ако би нам вође били они којима је идол протестантска филозофија, ако би нам вође били, како сте ми рекли да се зову ови педери и лезбејке...

ЛГБТ.

ЛГБТ. Па зар не сме да се каже да су они педери? Ја сам тако чуо.

Ви слободно реците.

Кажу да је то непристојно.

Нама можете рећи.

Е па, добро. Значи ако бисмо за њима ишли у Европу, а Европа је, децо моја драга, сатанија, то је шарена лажа. И Америка је шарена лажа, ви ћете то врло брзо видети. Је л' ви знате како је настала Америка? Знате ли да ја имам гроб Стеванов који је мало млађи него што је први Устав САД-а.

Ej! И ми мислимо, по немачкој школи, да су нам Немањићи, да кажем, први. Ихи-хи смо ми имали царева и краљева пре Немањића. Него су нам то отфикарили и нас историји српског народа учи немачка школа. А нама је студенте српског језика учио Иван Клајн, хрватско-јеврејског порекла. И људи од пера су показали колико се он трудио да уништи српски језик.

Дакле, Ваше питање је било да ли ћемо сачувати језик.

Ако сачувамо своју душу, ако се вратимо себи, ако се вратимо Богу, не бојте се, букнуће наш језик.

Наш језик је једна велика истина, децо моја.

Та истина може да се затрпа силом, јер *сила Боїа не моли.*

Али има друго полувреме: *ни Бої силу не воли*.

Они ће затрпавати наш језик туђицама, тим сатанским стварима.

Међутим, доћи ће дан: човек снује, а Бог одлучује.

Доћи ће дан кад се ми вратимо себи и кад ће то све процветати.

То ће све да процвета.

Нема потребе да ми учимо латинске речи, нема потребе.

Боље да учимо речи наших ђедова.

Нема потребе да ми учимо грчке речи.

Боље да знамо колико је Срба било у Грчкој, по историјским фактима.

И шта се десило са тим Србима који су били у Грчкој?

Шта се десило са тим Србима широм Европе?

Шта се десило?

Сазнаће се то!

Истина се може затрпати силом, међутим, она се не може дефинитивно сахранити. И Господа су сахранили, али је Он васкрсао.

Тако ће васкрснути и језик наш, тако ће васкрснути и род наш.

Потребно нам је само једно: да се Богу вратимо.

Хвала Вам ӣуно.

Богу хвала.

Писмо унуцима на маршу ка Крагујевцу[201]

Драги моји соколови и дедине голубице,

Верујем да ћете издржати преосталу деоницу вашег јуначког марша ка Крагујевцу еда би сутра, на Сретење Господње, у четрдесети дан од рођења Христовог, благовестили освануће слободе рода нашега, чији је разасвит запођенут пре 190 љета.

Нека вас не збуне гласовити душебрижници за ваше науке и испите, јер то су они исти подлаци који су вам замандалили школе и факултете, па чак и цркве, удружени са белосветским преварантима измисливши п(л)андемију.

Пре четрдесет, више две године, и ја сам покушао да се борим за Истину и Правду у београдском *Сава центру,* али сам остао усамљен: *сирак тужни без ниђе никоја*, јербо *пламе наше сном мртвијем спаваше.*

Ће ја стадох ви, уз помоћ Божју, продужисте и видим да вас народ срцем дочекује. Сад кад видим вас и див-вршњаке ваше како будите уснули род наш, срце вашег деде радосно игра и у њему од милине као да жуборе речи Богопримца Симеона: *Сад отпусти слугу Твојега, Господе, јер видеше очи моје спасење...*

Поносећи се вама,
уз молитву да вас Господ подржи у вашем подвигу, вас и све ваше саборце воли и љуби ваш деко Милоје

У навечерје Сретења Господњег 2025.

201 Писмо Милоја Стевановића је објављено овде: https://borbazaistinu.rs/pismo-unucima-na-marsu-ka-kragujevcu/ 14.2.2025.

Студенти су наш понос[202]

Помоз' Боī и добар дан, драīи īледаоци, народе Србије, свим Србима, ма īде били у свеīу, сви људи добре воље. Ви сīе на каналу „Србин инфо". Моје име је Дејан Петар Златановић. Имам часī да ми је сад у сīудију Милоје Сīевановић, народни īрибун и īензионер. Помоз' Боī, Милоје.

Бог помог'о, поштовани Дејане, теби и твојим пратиоцима.

Ево, Милоје, īребало је да будеш у Чачку, али си сад овде у Беоīраду...

Морао сам да дођем из више разлога. Требао би ми летњи дан до подне да објасним разлоге који су ме натерали да будем и у Нишу и данас овде у Београду.

Први разлог су моја унучад. Ако су они могли да пешаче до Крагујевца и до Ниша, онда је и деда био дужан да их подржи, да им даде моралну подршку и да им се диви. Оно што они чине је остварење неких идеала из моје младости. Разлика је само у томе што у време оно, кад сам се ја борио за истину и правду, био сам усамљен: *Сирак īужни без ниђе никоīа*. Ова деца, хвала Богу, имају свеопшту подршку српског рода. Пролазећи кроз села, пролазећи кроз градове, ми видимо ту љубав, те баке, те старце, ту омладину која их с љубављу и срцем дочекује.

То је један разлог због којег сам морао данас да дођем у Београд, јер се плашим да ће сутра бити велико запушење у саобраћају.

202 Ова емисија се може видети укуцавањем на претраживачу речи: Deka Milivoje oduvao Vučića: Studenti su naš ponos, a on je sramota! (Србин инфо, 14.3.2025).

А други разлог је морална обавеза према прецима нашим. Мој ђед Радосав је рањен у славној Колубарској битки. Један гелер нису успели да му изваде из главе. Носио га је четрдесетак година и с њим је отишао у гроб. Ђед моје супруге, Филип, такође сељак, вратио се са Солунског фронта са низом ордења на својим грудима и са чином мајора.

Е сад: шта смо ми дочекали, јадни, бедни и тужни Срби?

Дочекали смо да нам на челу српске владе неколико мандата буде содомуша. Дакле, жена о којој сам јавно проговорио у време оно кад је била мандатар. Тад јој је честитао тадашњи митрополит, а данас, нажалост, патријарх Порфирије, рекавши да има његову подршку и подршку целе цркве да она буде премијер. Св. Јован Златоуст за такве каже да то што они чине ни пси не чине, јер и природа зна за своје границе.

Такви навлаче проклетство, то смо видели у Содому и Гомори и које где, не само на себе и на своју кућу, већ на цео народ којим руководе.

Шта смо даље дочекали?

Дочекали смо, нажалост, да нам натуре „закон“ по коме Ватикан може да оснива школе у земљи Светога Саве и да сеје то проклетство, ту јерес међу српском ђецом.

Дочекали смо да овом земљом вршљају разноразни, не знам како би их назвао, неки Блерови, неки Шмитови, неки, Боже ме прости, Скотови... Је л' беше да се један Скот и зове?

Јесте, амбасадор беше, јесте. То му је име.

Доживели смо да нам натуре, уведу правило по коме истополни могу да праве нешто налик на брачне заједнице.

Доживели смо, на нашу велику жалост, да нам после Светог Саве, Светог Владике Николаја, Светог Јустина, Патријаршијом завлада јеретик Порфирије.

Ја сам у једној емисији са твојим колегом из Торонта који је дао тој емисије назив „Порфирије је јеретик“ изнео неколико озбиљних аргумената о његовим јеретичким ишчашењима. Сем што су ме, идолопоклоници, критиковали што тако говорим о патријарху, нико ми није пружио контра аргумент ни за један од тих навода.

Дакле, разлога због кога сам ја, матор, који се налазим пред излазним дверима овоземља, који ће скоро, ако Бог да, напунити

осам деценија живота, разлога је толико много да би ми много времена требало да их набројим, образлажући шта ме је натерало да овде дођем.

Али, шта сам приметио међу овом децом? Ишао сам да их чекам, рецимо, у Новом Селу, ишао сам у Ниш и тако даље, кад су правили те паузе на тим путовањима. Приметио сам да они носе иконе, приметио сам да носе крстове, приметио сам да се крсте, приметио сам... Тамо их је неки свештеник у Нишу дочекао, што је дивно чудо, јер је тамошњи епископ екуменист и јеретик. Деца прилазе да целивају икону, да целивају крст...

Зашто то кажем? Дакле, ми Срби смо се обезбожили. Обезбожили смо се и Бог нам је, вероватно, све ово послао као казну Своју. И ево, хвала Богу, наша деца ће, изгледа, да нас врате Њему.

Ми треба да знамо да је Голијат био несаломив, несавладив, али уз Божију помоћ, дечак Давид га је праћком савладао.

Ми знамо да су многобројни стручњаци, инжињери, врхунски мајстори... да је силни капитал уложен да се направи један грандиозни *Титаник* који је на првом свом путешествију потонуо. А Нојева барка, коју је, с Божјом помоћи, направио Ноје са својим синовима, не само да је спасла њега и његову породицу, него практично преко те Нојеве барке спасло се и читаво човечанство.

И свет и животиње...

На барјаку који сам ја, као старац, носио у Нишу, горе пише *Ко се с народом судио, парницу је сагубио*, а доле *На младима свет остаје*. И онда сам ставио један крст и испод тог крста пише *Нека вам је Бог на помоћи, да ишћерате истину на чистац, ђецо српска*.

Дакле: *Крст је сила и знамење, крст је спасење* – како каже она дивна духовна песма.

Е сад, шта могу да кажем? Пре него што смо се срели, а срели смо се случајно, хвала Богу, био сам мало у овом, како га зову, Ћациленду.

Када је Пионирски парк био парк, волео сам да кроз њега прошетам. То је била, колико ја знам, јавна површина. Сад видим тамо да постоје неке ограде, није баш бодљикава жица, ал' нека ограда постоји, постоје нека возила непрописно паркирана...

Па силни тракторι...

Да, неки трактори и нека чуда... А шта сам још приметио? Међу том „дивном децом“, како неко рече гледајући их са терасе пре неки дан, та која се *боре за учење*, било је неких мојих исписника!

А оно што је најтужније, тамо сам видео неке људе са Косова и Метохије. Један ми у поверењу дошапну: „Мор'о сам, изгубићу посао.“ Запослен је, ваљда, у некој државној служби.

Еееe браћо моја, Косовци! Ја сам био на барикадама да вам припомогнем, да нам не праве границу између Косова и земље Србије, односно између Србије и Србије, а ви сте, браћо, дошли да чувате Србију.

Од кога?

Од мојих унука и од мене, ваљда?

Браћо, Косовци, ви сте допустили да вам распињу коњима на репове светог човека, Владику Артемија, и да разгоне на буљуке његову духовну децу, а ми Чачани смо отворили капије својих срца и својих домова па примили те прогнане боготражитеље.

И шта да вам кажем, браћо?

Ја сам пред оне изборе, прве изборе Срба за „Тачијеву државу“, дошао у Грачаницу са мојим кумом Милошем, позвали су нас људи из Грачанице да у Дому културе одржимо једну трибину и да људима објаснимо да не треба да гласају за Тачијеву државу, односно за своје утамничење. И, наравно, тамо је директор неки јадни Ракочевић, да л' беше Живојин... Мислим да је и он новинар. Не знам. Углавном, забранио је да се одржи та трибина, па смо то код једног Србина тамо у кафани мало попричали и објаснили људима да они, у ствари, гласајући за Тачијеву државу, гласају против себе, против своје ђеце, против гробова својих ђедова и тако даље.

Ето, то је наша тужна прича.

И још један разлог због кога сам морао да дођем јесте чињеница да смо добили епитет, пре неки дан рекоше ми то, добили смо једно *одликовање* ми Чачани. Каже да смо *ситни криминалци и ортодоксни преваранти!*

Е сад овако: ја у Чачку живим 40 година, међу благочестивим људима, са хиљадама људи се знам, са хиљадама људи пословах и нисам упознао те ситне криминалце и те, како рекоше, некакве ортодоксне преваранте.

Оно јесу Чачани помало ортодоксни, али не преваранти, него ортодоксни хришћани. И ја бих, с тим у вези, могао да вам понудим ваздан аргумената:

– Прво да вас подсетим да су Чачани одшкринули врата слободе 1815. године на брду Љубићу, са Танаском Рајићем на челу.

– Па ћу да вас подсетим да је данашња црква Вазнесења Господњег, преко 200 година била џамија, у три наврата, а да ја нисам успео да сазнам да постоји иједна потурчена породица у Чачку.

Шта још могу да вам кажем у вези са Чачком?

– Прва јаја, или како би моји Драгачевци рекли – јајца, на Слободана Милошевића полетела су у Чачку. И то је био почетак његовог краја. Не знам да ли знате за ту чињеницу.

Да, да.

Чачак град и његова околина су раширили руке и отворили капије својих домова и својих срца прогнаном Владики Артемију и његовој духовној деци. И зато, мислим, тај који нас је квалификовао као *ортодоксне преваранте* вероватно је хтео да каже ортодоксни хришћани. У том смислу, ево да учинимо малу корекцију.

Све ово што сам рекао и што бих могао о Чачку рећи, могло би да се сведе на једно кратко наравоучење: Не чачкајте Чачане! То чачкање Чачана ће довести до тога да ће сутра, ако Бог да, пола Чачка доћи у Београд, да покаже да нисмо ни криминалци ни ортодоксни преваранти.

Мислите, то је овај Аљбин Муслио за вас рекао?

Ја сам добио ту информацију, која каже да је са високог места речено да су Чачани... Веле, он је човек помагао Чачак шаком и капом и тако даље... А онда је сазнао да су то...

А један, који је потписао Бриселски споразум, признао је све то. Кажу да је добио тај назив, Београђани му дали – Аљбин Муслију. Не по пореклу него по политичком деловању пошто заступа више албанске интересе него интересе Срба на Косову.

Ми смо, нажалост, дочекали да немамо Косово, мислим, скоро да га немамо. Али, даће Бог... Знате, Богу је све могуће. Ко се у

Бога узда, у високом заклону стоји. Много пута су Грачаница и Косово били у туђим рукама, па нам је враћено. Ми смо дали и изворе, дали смо руднике, дали смо... Свашта смо дали да више није наше. Али, ако сачувамо достојанство...

Слава Богу, ми сад имамо ту генерацију која собом носи љубав, мир, слогу... Питао си ме малопре, кад смо разговарали, некада је Ужице било Титово Ужице, па је регистрација била ТУ, а Чачак има регистрацију ЧА. Па кад се споји ТУ и ЧА онда је то *тучa*, и увек је постојала ту нека конкуренција. Сматрало се да постоји неко ривалство између Чачка и Ужица. Али су то ова дивна деца премостила својим срцима, својом љубављу, својом жртвом.

Пазите, ја сам као војник доживео један марш који је био 28, непуних 30 километара у једном правцу. Кад смо се сутрадан у зору враћали 90% војника је попадало. Ми који смо се држали у сили смо морали да их утоварамо на камионе, да се сељаци не смеју каква нам је војска. Доправде, ми смо били са оном ратном опремом, у чизмама...

Кад су моје унуке, значи, после Крагујевца препешачиле до Ниша, ја мислим да та њихова жртва (до Крагујевца 60 а до Ниша кажу да је било преко 190 километара), ја сам, заиста, остао без даха и текста. Слава Богу...

Него, чули смо од доскорашње премијерке ове земље – *Домановићеве вође*, а сада шефа нашег парламента – кад каже да је наш ректор, после оног саопштења проширеног ректората у коме је седело педесетак људи, значи ректор, па проректори, па сви декани, па сви директори института и тако даље... И ова наша содомуша каже да је ректор *срйска срамоша*. Ваљда је она „понос“ Србије, пошто је наш ректор, са свим тим људима, с којима је донео једногласно – видели смо тај снимак – то саопштење, он је *срамоша Србије*.

Ето, г. Дејане, ако да Бог, чекамо довече ову нашу децу на Теразијама. Ђедо ће тамо опет да изнесе барјак.

У 19 сайи.

У 19 сати. Да да Бог да се у здрављу видимо и да да Бог да се и сутра, у миру и љубави, видимо.

Дао Боī. Хвала вам још једанūут.

Богу хвала.

Драūи īледаоци, са нама је био Милоје Сūевановић. Моје име је Дејан Пеūар Злаūановић, за народ, за Србију, ове īодине у Призрену, у целом Косову и Меūохији, ūамо īде су сūуденūи, ūамо īде је наш народ. Поздрав!

Вредан као мрав, храбар као лав, тврдоглав као магарац[203]

Ово је Говорница РТВ „Марш“. Ја сам Миле Перић.

Било је доста убеђених марксиста који су ’90-тих година прошлог века постали капиталисти или су отпјени религијом прешли међу занете или занесене вернике.

Мој данашњи саговорник је понајмање две ствари изузетан и другачији од свих њих. Прво, он је једини који је, у размаку од четврт века, успео да буде избачен из Савеза комуниста и из Цркве и то као рушилац социјалистичког и црквеног уређења.

Истини за вољу, и једни и други су од њега тражили да се покаје, да повуче оно што је рекао и биће му све опрошteно.

Он је, наравно, то одбио.

Друга његова јединственост је у томе што је, осим Васе Пелагића, он једини мирјанин, једини обични верник који је екскомуницран из СПЦ током целокупног њеног постојања.

Кажу да је вредан као мрав, храбар као лав, тврдоглав као магарац.

Он је хришћански милосрдан и несебичан, мада истовремено својеглав и на своју руку.

Запиње из петних жила и када ради по шеснаест или по осамнаест сати дневно или када пиша уз ветар.

То је такав иксан, казао је једном приликом његов отац Светолик, да ако би се којим случајем удавио у реци, ваљало би га тражити узводно, а не низводно.

Мој саговорник је писац осамнаест књига, он је оснивач и власник веома успешне и угледне породичне фирме КМН коју је изгра-

203 Ова емисија се може видети укуцавањем на претраживачу: Govornica 03.04.2021. Miloje Stevanović (РТВ Марш, Ваљево)

дио сопственим рукама, без динара кредита, донације или било чије помоћи, како сам каже, осим Божије.

То је господин Милоје Стевановић.

Господине Стевановићу, драго ми је да сте у Говорници.

И мени, такође. Хвала Вам на позиву. Интересантан је начин на који сте ме представили. У ствари, испунило се пророчанство мога оца. Кад сам се оженио и довео супругу и рекао оцу и мајци *То вам је снајка*, мада су они њу знали још као девојку – онда је мој отац сазвао комшилук да се обележи и прослави то што се наша кућа обогатила за још једно чељаде. Иако је изузетно волео моју супругу, сматрао је да сам испао *зеленаш*. Зеленаш у Драгачеву не значи зеленаш који даје новац под киријом. Зеленаш је онај који доноси незреле одлуке.

А он је сматрао да сам испао зеленаш због тога што нисам још служио војску, а моја супруга није завршила школу. Али он је одлучио да то прослави, да позове неке своје најдраже пријатеље и комшије. И када је вечера требала да се благослови, онда је он одржао здравицу у којој се, при крају, обратио својој снахи. И каже: *Снајка, добродошла у дом наш, нека би ти Бог дао свако добро... Шта да ти кажем, дјете. Боље ти је још што си се удала за-њега него да си скочила у Мораву*.

То је велика река у близини Драгачева тако да су они несрећници који су одлучили да подигну руку на себе морали ту да оду да се утопе.

И каже: *Здрав-си, снајка*. А она му одговори: *Од-Бога ти здравље, тата.*

То је било време када су снајке већ престале свекра да зову тата, свекрву мама. Њему буде веома мило што му се она обрати са *тата*, па се поврати и настави своју беседу. *Вала, дјете, ако ћеш поштено да ти кажем, да си скочила у Мораву можда би се спасла. Ш њим ти спаса нема*.

Шта је пророчанско у ономе што сам најавио?

Пророчанство је то што је отац рекао – *кад би скочио у рјеку не би га требало тражити низ рјеку него уз рјеку.* Па ето, није то само резултат онога што карактерише магарце, како сте ви то веома сериозно најавили. Мада ћу, ако стигнем, да Вам испричам једну анегдоту о магарцу. А можда могу и сад.

Да, да, реците.

Скоро сам то негде испричао. То је дивна причица о коњу и магарцу. У једној штали, у централној позицији био је коњ који је тимарен, гланцан, храњен зобљу, најбољом детелином и тако даље.

А тамо у ћошчићу био је смештен магарац који је јео само оне огризине које су остале од коња. А коњ је био горд, поносан, пун себе, такорећи није ни погледао на магарца.

Једне прилике ће магарац снисходљиво да му се обрати:

– Па добро, што ти нећеш са мном ништа да разговараш?

– Шта, бре, ја имам с тобом да разговарам, магарче један? Па ти служиш зато да понесеш џак. Знаш ли ти да сам ја цара носио на паради, знаш ли ти да сам ја на својим плећима носио војсковође, знаш ли ти колико сам пута ја био на парадама, знаш ли ти? Видиш ли ти како ме китe прапорцима и кићанкама?

А магарац, онако скромно, каже:

– Благо теби.

Онда коњ погледа на њега и каже:

– Је ли, откуд теби тај крст на леђима?

А магарац, онако снисходљиво и скромно одговори:

– Знаш, некад давно мој предак је, на Цвети, унео Господа у Јерусалим, и од тада сви његови потомци имају крст на леђима.

И коњ се постиди.

Ето тако. Ако сте најаву о томе да ја спадам у тај сој...

Не, таман посла.

– Разлика између мене и магарца је у томе што ја нисам скроман као он.

Храбар као лав, вредан као мрав и тврдоглав као магарац.

Шалим се.

Видећемо из даљег тока овог разговора, из ваше биографије, на колико ће се места показати да сте били тврдоглави, онда када се то од Вас није очекивало и кад су се неки надали да ћете, можда, одустати, да ћете се предомислити. Или, колико сте пута били

упорни у ономе што сте радили на своју штету, а на корист других. Ваш отац Светолик, Жарко...

Светолик, а звали су га Жарко, да.

То је мало необично, је л' тако, имати, заправо два имена.

Два имена која нису сродна. Па ето, тако се десило. Жарко је добио име по томе што је био као жар, значи био је оштар, био је убојити радник, али и помало прек. Правичан, али прек.

Њему се догодило једне прилике да га неправично оптужи човек кога он заиста јесте шинуо. Он је имао ручерду као онај воденички лопар. То је она тежачка, сељачка рука која је држала косу, рало, крамп... И сад, овај га је заиста увредио и изрекао неку клевету, неопростиву. И он га је, онако као ватрен човек, одаламио. И овај је сад то искористио пошто му је отекло лице, отишао је код лекара и добио потврду о тешкој телесној повреди. И онда је нашао два ништака који ће сведочити да га је Жарко изударао са заворњем. Знате шта је заворањ? Она метална шипка која спаја јарам на воловским колима са рудом.

И стиже позив за суд. Суди судија Мартић у Гучи. И сада, тужилац тврди оно што у оптужници пише да је добио неколико удараца заворњем, а то ће посведочити ова два сведока који су зато добили, вероватно, неку награду. Е, онда је мој отац, будући да је имао право, као оптужени, на завршну реч, каже:

– Судија, ја имам два сина, а он има једног сина и три шћерке. Ја њега ударио јесам овом руком, један једни пут. Заворња нити је било, ни гуди ни гудало вади. Али судија, њега ћу сад, пошто је прозор од суднице над излазом из ове грађевине, сад кад будем излазио из суда, е сад ћу да га изударам тек, и чућете кад буде кук'о.

Судија каже:

– Ти немаш право ником да претиш, а поготово у суду. Знаш ли ти да је претња такође озбиљно кажњиво дело?

На то ће мој отац:

– Судија, не браним, ти суди по слову закона, али ја ћу овог ништака да бијем зато што лаже, а не смије да лаже јер је у Божјим заповестима казано – не лажи!

Сада тужилац иште реч и каже:

– Судија, све ово што је Жарко рек'о је истина. Ја сам крив. Јес' ме ударио шаком и ја сам крив што ме је ударио.

Судија их пошаљеу ходник да се насуле. И мој отац му, у ходнику, каже:

– Слушај, да ти кажем, ударио те јесам и зато ћу да те обештетим. Даћу ти ону сигаву овцу (то је била најбоља овца коју је имао) и даћу ти џак пасуља (за пасуљ је била несташица те године, нешто није добро родио, а мој отац је посејао доста па је имао), али, мораш да ми се извиниш пред судијом.

И кад су дошли у судницу, тако је и било, они се ту изљубе. Живели су у слози и љубави до упокојења тужиоца. То је сигурно било двадесетак година а да никад један другом нису поменули то што се десило.

Шта тиме хоћу да кажем – тај моменат искреног исповедања истине увек да неке плодоносне резултате.

И Светоликов жар.

И жар.

Ви сте Драгачевац, је л' тако?

Да, пунокрвни Драгачевац, рођен на јужним падинама Јелице. Изнад моје куће има још две-три куће и крај: планина.

То су јужни обронци...

Да. Ми се налазимо на јужним падинама, зато су воћњаци у Стевановића џемату изузетно слатки и зато је тамо много добра ракија. Да није пост, носио сам се мишљу да Вам понесем једну *Жарковачу*, али бојим се да Вас не саблазним, да не паднете у искушење да попијете.

Село се зове Горачићи, је л' тако?

Горачићи, да.

А суседно село се зове Губеревци?

Тако је, Губеревци.

Из Губереваца беше једна...?

Једна црнокоса, зеленоока девојчица, за коју ми је мој отац рекао, пошто је он био...

Причамо о госпођа Нади, Вашој супрузи?

Јесте. Каже он мени, пошто сам ја био несташан младић... У време оно није постојао морал, онај који смо ми касније видели из Јеванђеља, светоотачких књига... Тада смо се поносили оним чега би се... (будала се поноси оним чега би се паметан стидео). Отац је знао за те моје несташлуке и кад је сазнао да се забављам са Обрадовом ћерком Надом, каже он мени: „Слушај добро шта ћу да ти речем. Немој случајно оном човеку да упропастиш дјете, ништаку један. Ако то урадиш, са мном ћеш да имаш посла.“

Испоштовао сам његов...

Покојни Светолик – Жарко је рођен, ако ја добро памтим, 1924. Ваша мајка Јула...

1931.

То је разлика од близу десет година?

Седам година.

Колика је разлика између Вас и Наде?

Моја Нада је четири године млађа од мене.

Па то није онда нека велика разлика, онако као што је то Жарко представио, да сте били...

Па ја сам се млад оженио и зато сам ја већ прадеда, знате. Ја и моја супруга већ имамо праунука. Имамо шесторо унучади, Бог нам дао, од наше две ћерке и имамо једног праунука, јунака који је већ загазио у другу годину свога живота. Иначе, мој праунук и

ја смо се причестили на Велики Четвртак прошле године, у време полицијског часа. Немојте ме питати како смо дошли до манастира у коме смо се причестили. Он је тада имао два месеца, а ја свега 72 године. Али нам је просек био јуначки.

Откуд Стевановићи у Горачићима?

Ја сам, између осталих књига о којима сте говорили, написао и „Родословље Стеваново“, заједно са једним мојим рођаком који ми је много помогао у сакупљању података. Стевановићи потичу од Стевана који се упокојио, касније ћемо то сазнати, 1789. године. Наиме, ја сам дошао на идеју...

Чији се споменик још увек налази на гробљу.

На једном старом гробљу, јесте. Е сад, 1850. године формирано је ново гробље, где су људи из мог и из суседних џемата почели да се сахрањују. И кроз генерације, од Стевана до мог праунука је колена једанаест. Истражујући потомке Стеванове, оне до којих смо дошли и забележили у књигу, ми смо нашли 1141 живог потомка. У њих смо убројали снајке и зетове. То је, заиста, невероватно, колико ту треба чепркати, да се обиђу гробља, месне канцеларије, архиви и тако даље.

Кад су се Ваши доселили?

Стеван се упокојио 1789. године. Е сад, два колена нису постојала на гробљу где се сад сахрањују моји преци. И ја сам препипао овим рукама небо и земљу, што се каже, сваки брежуљак надајући се да ћу наћи неки траг о тим мојим прецима из два прва колена. Знао сам да је Стеван имао два сина, Петра и Радована, од којих су после те две линије. Нисам знао за Радосава. И изгледа да је Радосав или млад умро или је био бездетан. Његове потомке нисмо успели да пронађемо.

Елем, обнављајући гробље мојих предака ја сам онда Стевану и његовим синовима Петру и Радовану подигао један велелепни споменик од студеничког мермера и тамо сам уклесао родослов. А онда се десило, годину дана након подизања споменика, да смо преко једног старца дознали да је један мој деда, очев стриц, њему

рекао давно да су се некад у том и том гробљу, Рушчића гробљу, како они кажу, за Ружичиће, да су се ту сахрањивали и Стевановићи. И ми, сазнавши то, кренемо у потрагу. И сад, нађемо тамо споменике који су пали, коров је годинама растао, те их је тако прекрила земља и они су конзервирани као да су направљени јуче. Невероватно. У мојој књизи „Родословље Стеваново“ видите како су они очувани. И наравно, ја сам подигао те споменике, обновио их и подигао још један, уклесао родословље. А оном споменику тамо на гробљу сам докуцао, односно дописао у камену да нађосмо, те и те године, њихове споменике на том и том гробљу и тако даље.

Дакле, Стевановићи су по Стевану.

Ниште ми одговорили одакле су се евентуално доселили.

Стеван, по предању, то не могу поуздано да тврдим, али он је ту негде, отприлике, на граници између северне Црне Горе и Херцеговине. По предању...

Као и већина становништва Западне Србије.

Да. Ту немам неке чврсте доказе да бих могао рећи, из тог и тог је села. Али по многим карактеристикама, па и по говору мојих предака, неспорно је да је...

Ја претпостављам да се Ви ниште интересовали за своје претке нешто нарочито и посебно док ниште зашли у зрелије године или док Вам се нису десиле неке промене. Ово интересовање за породичну лозу, детаљно, ово испитивање, прављење породичног стабла и тако даље, претпостављам не вуче корене из прве половине Вашег живота, него из друге. Знам да сте одувек у породици причали и бавили се прецима, али када је кренула ова потреба прилично снажна, да истражите ко сте, одакле сте, да подигнете споменике, да све запишете, забележите? И због чега је кренула?

Знате како, у време оно кад смо ми били, ја сам рођен...

Године 1949, 20. марта, је л’ тако? Уочи Младенаца.

Да. Када хоћу ја да истакнем како сам много важан, знате, ја кажем – е дјете, ја сам рођен у првој половини прошлог века. Чик ми нађи неког ко је старији. Иако је то последња година у тој првој половини...

У време оно када сам ја постао ђаче прваче, а пошао сам пре времена у школу, то је било време у коме се збило све оно што се збило. И сад, Надин отац је био млад (1925. годиште), он је при крају рата отишао код свог стрица Новице Цогоља, који је био командант четничког одреда у Драгачеву... Значи, отишао је пред сам крај рата, јер му године нису дозвољавале да оде раније. Новица је ухапшен после рата и, уз још неке, тада и ликвидиран. Он је ухапшен, и наравно, како није имао никаквих дела, осуђен је свега на двадесет година робије.

Оженили сте се са четничком ћерком?

Са четничком ћерком...

Из партизанске породице?

Нису моји били партизани, али мој отац је у војсци примљен у Партију. И он је одмах после рата, кад су били они нарези, то се звало...

Принудни откуп.

Принудни откуп, тако је. Касније ће он мени причати: каки откуп, каки бакрачи, то је била отимачина завијена у обланду принудног откупа. И сад, партијски састанак у Расовцу, у школи. И тамо ће, на тај партијски састанак доћи буџовани, како су они то говорили, из Општине, из Комитета... Међу њима и један његов искрени пријатељ, који је често, кад долази на терен... Онда није било возила и овога и онога, па је неколико пута он ноћио код мог оца... И били су, заиста, искрени пријатељи.

И сад, знајући тај Узун, Бог да му душу прости, да је Жарко *жар*, на том партијском састанку, када се расправља питање *Резолуције Инфобироа* – они су се договорили, под Росиним орасом, њих седморица комуниста из Стевановића џемата: „Слушајте, ми смо певали на паради: *Друже Стаљо / бригада те пита / ти си*

нашеī школовао Тиīа. Па су нам на кружоцима славили Стаљина, окивали га у звезде, причали да су колхози и совхози оно чему ми треба да тежимо. И сад каже одјанпут (они не кажу одједанпут, него одјанпут): Стаљин не ваља. Е не може тако бити.“ И онда се здоговоре. Ово *з* је јако важно за све њихове договоре. То је био њихов уговор, оверен. Нема суд тај печат. Кад се они *здоīоворе*, то је каже као кад прокујеш храстово брвно кроз храстову греду, са оним ћупријашом експером или мертеком, па га оздо подврнеш. Значи, кад се да реч, то је закон.

И они одреде Бранка, који је био најстарији међу њима, и по партијском стажу и по годинама, да он у име комуниста из Стевановића џемата, каже...

Све седморице...

Јесте, да каже да, у ствари, не може бити да је до јуче Стаљин ваљао, а сад одједанпут не ваља. И тако.

Међутим, уиђу, како они зборе, у школу и Узун приђе и муне Жарка лактом и каже: „Пази, лети глава.“ Шапне, да не чују они чланови Комитета.

А он зна шта су се здоговорили. Сад ће Бранко да настрада. Он приђе док још нису ови тамо поседали и очепи Бранка кондуром из све снаге, сву телесну тежину пренесе на његове прсте. Овај зна. Видео је да је нешто мувао Узун с њим и Жарко је успео само да му шапне: „Врчи.“

Крај, нема више времена.

Шīа врчи īачно значи?

Значи, идеш овим путем и сад врчиш, скренеш, одустајеш. Значи врчи, довољно овоме било.

Е сад, она петорица не знају за *врчи.* Знају шта су се здоговорили. И сад, овај, почиње...

Хајде да буде јасно нашим īледаоцима. Ви īрēīричаваīе неīшīо шīо сīе веома леīо назвали у својој књизи „Казивања“: Како је Сīаљин саīубио ауīориīеī у Сīевановића џемаīу.

Јесте, у тој књизи је та прича.

Прелеп назив, и Ви, чини ми се, још лепше причате уживо него што сте тамо написали. Значи, ко буде хтео о овоме да сазна детаљније, може то наћи у Вашој књизи која је и бесплатно доступна на интернету.

Да, на интернету укуцате само *кмн.рс*, то је сајт моје фирме. Али тамо има једна рубрика која гласи: *И још нешто*. И кад кликнете на то онда имате опцију *књиг*е и све моје књиге у ПДФ-у се тамо налазе.

Значи, ту ће бити и књига „Казивања“, је л' сам добро запамтио?

Све књиге. Увек последње издање, јер „Казивања“ су доживела четири издања. Моје књиге нико не сме да продаје, оне се продају само у мојим пиљарама.

Касније ћемо и објаснити зашто нико не сме да их продаје. Ова петорица...

Не знају они...

Знају за здогово, али не знају за промену плана.

Не знају за *врчи*, за промену плана, тактике. Е, сад је Бранко на мукама. Не сме да разочара оне, а верује Жарку, јер зна да Жарко кад каже нешто да је то тако, не треба проверавати. Што би се математички рекло, аксиом.

И онда Бранко почне: „Другови, ми смо у Стевановића џемату разматрали ово питање. Друг Стаљин...“ И почне да га окива у звезде. Ови се тамо презнојавају, а ови из Комитета трљају руке. Еве још једнога... Референца је била да пошаљеш на Голи оток што више људи. „Ми смо од Стаљина научили и о Кохозима, и о Софхозима, да није било Стаљина Шваба би уништио цео свјет.“ Стаљин је ово, Стаљин је оно и тако даље...

Жарко добио нову униформу кад је био на паради у Београду.

Јесте, јесте. Те „од Руса смо ‘45 године добили нова одјела, нове ципеле, добили смо комад меса уз ручак док смо припрема-

ли параду; поред Скупштине смо пјевали *Друже Стаљо, та и та бригада те пита, ти си нашег школовао Тита*...“ Све то Бранко исприча.

Па каже: „Али, откад је он написао ову...“ (не може да се сети да се то зове *Резолуција*), „овај ђавољи, како се каже, ово писмо што је написао против Тита, он није само међу нама комунистима сагубио ауторитет, он је сагубио ауторитет у целом Стевановића џемату. То значи и код баба Маре, и код баба Анке, код свих њих.“ Оне нису жене ни појма о томе имале.

И тако захваљујући том Узуновићу, часном човеку, они су се спасли. Иначе би награисали.

Кад сте почели ову причу, помислио сам да ћете нешто друго испричати, да ћете испричати онај моменат када је Светолик, односно Жарко, поцепао партијску књижицу због принудног откупа. А Ви сте, заправо, испричали ово друго. Шта се десило?

Ево шта се десило. Тамо је постојао један човек, Стојко, а звали смо га Цоле. И Цоле је имао седморо деце. И почела су деца да му умиру од туберкулозе, а туберкулоза је, између осталог, харала у оним кућама због неухрањености, самим тим неотпорности организма. У то време један, због његових унука да му сад не помињем име, био је председник оне сеоске општине и у то време тог принудног откупа је правио велелепну кућу са тесаним каменом. Он је, између осталог, био задужен да прави тај разрез за принудни откуп. Цолу се разреже толико и толико кила масти, толико и толико сланине, толико и толико вуне и тако даље.

Он дође код мог оца и каже: „Шта да радим? Умиру ми ђеца од глади, немам кило брашна у кући. О масти и о сланини ни гуди ни гудало вади.“

Тих дана се догодио партијски састанак. Опет су били другови из Комитета и он каже: „Људи, ја знам да је наша земља огољела, да је упропашћена, да је рат однео много тога и тако... Ја знам да ми морамо да поделимо нашу муку. Али, људи, морамо ли бездушно да радимо (јер је Стојку речено: *Ако не донесеш то што ти је расписано до тог и тог дана, идеш у апс*)? Морамо ли ми, бре, људи, да отимамо од сиротиње? Кумим вас Богом, човеку умиру ђеца од глади, а ми му разрезујемо сланину коју нема, разрезујемо му маст коју нема, разрезујемо му вуну коју нема...

Е сад (он је то са жаром говорио), ови сељаци ликују, нису они глупи.

И види секретар Комитета да ће то да оде странпутицом. И онда се јави за реч. И каже: „Ситносопственички...“

Интереси.

„Ситносопственички интереси су врло погубни за нашу револуцију, другови. Ми имамо циљ: ми идемо сигурно, на челу са другом Титом и Партијом, ка том циљу у коме ће бити благостање, где ће сви људи...“ Знате оне фразе, где ће сви људи имати све што им треба, а радиће колико могу, ако могу и тако даље... Жарко је маркиран као ситносопственички елемент. А мој деда по мајци је био кулак, али је то посебна прича, за то немамо времена.

Елем, кад Жарко чу и виђе да ми треба да градимо друштво равноправних људи, где ће бити благостање и тако даље, преко Цолове грбаче и преко тога што њему ђеца умиру од глади, он извади партијску књижицу из џепа, прецепи је напола, баци пред секретара Комитета и оде. И нису га стрпали у апс, али су му зато давали најтеже деонице на путевима који су се тада радили.

На кулуку, је л’?

На кулуку. Ја сам носио, као дечачић, ручкове тамо где је он разбијао стење, где је калдрмио. Обавезно су му углавили по неки велики храст који је морао да се будаком извади. Храст је метар пречника, замислите сад које су то муке, није било булдожера, све си то морао ручно да урадиш.

Онда су му претресали више пута амбаре, салаше, качаре...

Је л’ то неко из села радио, из Горачића?

Да. Они су из Лучана дали директиву. Он се сукобио, значи, са секретаром Комитета.

Само ме занима ко је био тај који је Жарку дао најтеже деонице.

Е, то су били локални. Сад, они су спроводили директиве, знате.

Занима ме, у ствари, одакле су душмани? Да ли су нам близу или су то они који нас уопште не знају?

Душмани су нам увек били они који су продавали веру за вечеру. Они који су настојали да своје каријере и своје благостање сподигну и изграде на костима или на леђима, на мукама или на упропашћивању других. И то је то наше проклетство. Нама се догодило то што нам се догодило, да је наишао систем у ком су потрвене оне вредности којима се поштовао ред, поредак.

Међутим, није крив комунизам што је дошао у земљу Србију. Из дела Владике Николаја ми можемо видети да смо се, као народ, обезбожили и пре Другог светског рата. Ви знате да је 1937. године изгласан Конкордат у ондашњој Скупштини. То значи, слизавање са Ватиканом. И да није било Светог Владике Николаја и његовог богомољачког покрета и оне крваве литије коју је он подигао, ко зна шта би с нама било.

Мислим да је комунизам дошао као последица нашег безбожја, као Божја казна за наше безбожје.

Кад кажете наше, је л' то мислите на све или ту има и Ваше кривице? Ваше личне кривице. Знате шта хоћу да кажем. Тридесет година пошто је весели Жарко, Светолик, морао да копа најтеже деонице, тридесет година пошто су вам претресали кућу због цепања партијске књижице, његов син постаје практично... Ви постајете најмоћнији човек у општини Лучани, постајете...

Секретар Комитета.

Секретар Комитета, човек који је, да сте хтели, могао да пошаље било кога да кулучи, не на онај начин као што је онда било.

Још горе.

Времена су се променила, али сад сте Ви били тај, у Лучанима... За гледаоце који не знају, Драгачево је део општине Лучани, зар не?

Не, не. Драгачево је, у ствари, општина Лучани, јер је седиште општине у Лучанима, па је то сад општина Лучани.

Пазите, имали сте породични проблем и то прилично велики. Компликацију са ондашњим комунистима. Како Вас је Жарко гледао, како полако напредујете на тој комунистичкој лествици, како постајете све више повезани са влашћу, све убеђенији комуниста, како заузимате све једну за другом позицију, како постајете човек који добија медаље? Ваш отац је ишао на радне акције, Ви сте малопре рекли...

Јесте.

Ви идете на радне акције, Ваш је отац био комуниста, ви постајете комуниста. Ваш отац је постао...

Дисидент.

Постао дисидент због нечега што је урадио, што је изговорио у ствари. Ви исто то. Разумем зашто кажете да сте се са оцем разумели и без речи. Ви сте, практично, поновили његову животну причу. Је л' Вам то није било опомена? Је л' Вам није негде кључало у глави – могло би ми се десити исто оно што се десило мом Жарку?

Знате како, када сам био ђак нашим родитељима је била сатерана вера у чутуру. Они су имали славу и ово и оно. Међутим, нису смели превише да се експонирају. Наш разредни старешина је записивао кад неко од ђака на Савиндан оде у цркву. И онда је кажњен. После је тај мој школски друг постао свештеник.

Тај који је записивао?

Не, него наш разредни старешина га је записао да је он ишао на Савиндан, па се сазнало да је тамо још и рецитовао о Светом Сави. То је, значи, било такво време. Ми сад видимо у овом систему, да простите, ваше колеге на овим званичним средствима информисања... Видите шта можемо чути на радио-таласима и видети на телевизији, ту од истине не можемо да наслутимо ни оно „и". И у оно време је било тако. И сада, рецимо, ви пођете у школу и на првој страници вашег буквара друг Тито са пионирима. Где год сте отворили неку књигу, то је било то. Тако вас је учио учитељ, кога сте ви веома волели...

У врху учионице Титова слика виси на зиду.

Тако је, Титова слика и поред њега Маркс и Енгелс и Лењин. И онда, ви размишљате: *Јесте се мој отац њима њима супротставио, али он има четири разреда основне школе*. Недавно сам био домаћин на 51-ој годишњици нашег дипломирања у Учитељској школи, пошто сам био учитељац пре студија, па сам позвао све моје школске другове и тог нашег разредног старешину који је још увек жив. На предлог мог разредног старешине и директора школе који је био сјајан интелектуалац, ја сам предложен у Савез комуниста. И сад, младићу од неких 17-18 година то је била част. А мој отац гута кнедле и неће то да ми батаљује. И никад ми он није стао на пут. Али кад сам пострадао касније, он ће бити тај који ће рећи: „Е, вала Богу да ти је дошло (па ми каже одакле) у главу. Нисам шћео ништа да ти кажем, али сад ти се казло само. Хвала Богу да си отишао, сад си сам вић̣о да су то јајцаре."

Он и моја супруга су, у том безизлазу, за који сам ја сматрао да је безизлаз... Знате како је кад вас – тада сам имао 34-35 година – због једне беседе у Сава Центру прогласе за непријатеља државе и партије, и кад ваши дојучерашњи другови и пријатељи, па чак и рођаци, кад вас сретну на улицу беже на другу страну да их неко не би видео јер му следи етикета *Милојевић*. То је била етикета, страшна. А које је то време било? То је било доба када је, рецимо, Ђого лежао на робији због књижице „Вунена времена". Значи, то је било још увек тешко време. Наравно, много блаже него кад је мој отац...

Три године после Титове смрти. Причамо о том времену?

Јесте, јесте.

То је 1983. година. Знате шта, ја сам рођен девет година после Вас.

Па Ви сте за мене дечак, Ви сте рођени у другој половини....

Одрастао сам у Мионици и не памтим да је било проблема са испољавањем верских осећања. Славило се, ишло се у цркву, ко је хтео. Не памтим, истина, да је било литија. Али не памтим ту

религијску или верску репресију коју сте сада напоменули. Јесте ли сигурни баш да је било неких нарочитих тешкоћа у изражавању религијских осећања?

Значи овако, поп, мислим да се звао Томо, у Горачићима је кубе префарбао у црвену боју и због тога добио функцију учитеља.

Шта је префарбао?

Кубе на цркви у црвену боју, боју оног система.

На торњу?

Знате шта је кубе? Врх цркве (купола полулоптастог облика) у црвену боју. И то није никакво чудо, ја њега не осуђујем. Кад су бољшевици дошли у Русију, Сергеј је био Патријарх руски. И ми имамо ту јерес, по њему названу, који је исказао лојалност према бољшевицима. Тако се и овде то догодило. Ви знате оног нашег попа Зечевића...

Владу Зечевића?

Је л' он, беше, говорио: „Тита волим, а Богу се молим"? Просто, било је такво време и људи су „силовани" да усвоје систем вредности који је дошао, а тај нови систем вредности је могао да се закоти захваљујући чињеници да су они укопчали оно што вековима нико није укопчао, а то је да снага Србинова лежи у његовој породици и вери. И они су разбили породицу.

Рецимо, како је изгледала једна сељачка породица. Ја имам један аудио и видео-запис, после сам тој баки рекао да сам је снимао и њој је било мило, али она није знала да ја то радим. Четири и по сата је причала свој живот, својих 96 година, откад памти, а памти откад је била девојчурак.

Хоћете рећи да су комунисти то што је она имала уништили?

Под један, била је тринаесто дете у својој продици. Под два, њен отац је био велики домаћин...

Ваша баба Драгиња и ђед Радосав су, како кажете, имали десеторо деце, је л' тако?

Десеторо, да.

Ви се ниште прославили – две ћерке, као и ја.

Нажалост. Е, то је овај систем донео.

Да се вратимо на баку са тринаесторо деце.

Она је тринаесто дете. Мајка јој умре кад она још није имала годину дана. Али, сподигну је стрине јер је то била задруга са двадесет четири чељадета. Такво благочашће ви не можете видети. Њима дошапне блиски рођак који је већ тада био у Врховном суду: „Иде аграрна реформа, делите се под хитно." Њих тројица браће. Да им остане бар тридесет хектара од не знам колико (50, 60, 70) су имали.

Они кажу:

– Да се делимо, не долази у обзир.

– Узеће вам земљу.

– Нек узму.

И остали су у заједници.

Пазите, близак рођак, брат од стрица, значи буџа у врху државе...

Јесу ли били савршено поштени или савршено наивни?

Савршено поштени. Савршено одани принципима. И сад, пазите, та рецимо породица, да вам не одузмем превише времена, имала је, кад је бака ова била девојчица, 124 овце, 79 ћурки, не сећа се колико кокошки, небројано, осам крава, два пара волова, коње и једног јахаћег коња, кад деда, значи њен отац пође у цркву или на неки вашар...

Не тегљећеи коња него наглашавате јахаћеи коња.

Јахаћег. То је био парадни коњ. И сад, пазите ово. Поред тих 124 овце које су шишали, они су сваке године од једног Ерцова (Ерцов је за нас човек који живи на Златибору; тамо су била ста-

да оваца) сваке године набављали луч и набављали сто кила вуне. Сејали су педесет ари конопље. То је читаво поље. Није била ова конопља. Те конопље треба почупати кад дође време.

То беше ћетен, је л' тако?

Не, не, ћетен је друго.

А ово је кудеља?

Кудеља, тако је. Па се веже у снопиће, па се стави у мочило, па се разастре по ливади да се осуши, па се после трли, па се онда то преде преко зиме. Девојчицама је требало спремити рухо. Од њих тринаест само су једног брата имале, предзадњег. Дванаест девојака, дванаест рува из домаћинске куће. Требало је спремити. То се, значи, радило преко зиме даноноћно.

Е, док је Србија имала такво домаћинство, док је Србија имала домаћина који је са својим чељадима имао „текстилну фабрику", све што је требало да се опреде, изатке, он је имао. Он је имао своју месару јер је имао увек да закоље јагње, да закоље прасе, да закоље ћурана и тако даље. Он је имао своју житницу. Он је са неколико комшија на потоку направио воденицу. Он је био држава у држави. Он је био потпуно независтан економски.

Онда су се ови људи досетили и рекли: „Све док ми имамо тога кулака нећемо моћи да спроведемо револуцију. Дај те кулаке да уништимо." И то је познато, сад то више није никаква тајна. Уништили су „кулаке", а то значи домаћине чији су преци годинама стварали то домаћинство.

То је донело време принудног откупа, што са порезима, прирезима, трошаринама, коларинама... Свакакве намете су јадним сељацима натурали.

И они су људи били суочени са питањем опстанка. А тамо су се нудиле неке погодности у фабрици. И онда је село полако почело... Отишао један син, отишао други син, отишао трећи син. И онда смо дошли дотле докле смо дошли.

Е сад, тај син што је отишао из ове домаћинске куће, то је као из Јеванђеља онај блудни син који је отишао тамо, знате, и распискао своје...

У Вашем случају десиће се да ће блудни син доћи себи и да ће се вратити.

Брат је млађи од мене три године и мој отац је проценио да је он бољи од мене...

То сам хтео да чујем. Није ли мало необично да старији син оде са земље?

Па отац је проценио да је мој брат послушнији, вреднији, руднији и сматрао је да ће он да обдржи кућу. „А овај пробисвјет нек иде у школу.“ Волео је мене он много. Али мој брат је много бољи од мене. Ја сам на једној православној трибини у Отави испричао, цитирајући Владику Николаја, који је говорио о образованима и о тим, како је он имао обичај да каже, осакаћеним интелектуалцима. И сад, у ствари, по њему је образован онај човек који има образа. Ја сам то рекао у мом излагању да имам брата који има четири разреда основне школе и који је образованији од мене јер ја се увек у сусрету с њим постидим пред његовим образом.

Нећу да каже, мислим, било би лицемерно, и ја се трудим да сачувам то парче богатства за које ми је ђедо рекао (*Највеће богатство стаје, синко, под шаку*). Образ.

Радосав?

Радосав.

Шта сте понели од њих, од Радосава, од Жарка, од Милоја првог?

Понео сам највеће благо које сам могао добити у том завежљају кад сам пошао из родне куће, а то је радишност. Моје претке никад нисам видео доконе. Мој отац је могао ући у кафану ако је требао да се састане са људима да се погоде око коња, око волова, око крава, око неке парцеле и тако то. Никад није дангубио. На неколико места сам испричао, када пада киша па му разгради плаштење, кошење, копање, он жури у салаш да накруни жита за свиње, за овце... Да не би дангубио кад буде лепо време. Значи, користили су сваки секунд. Моја мајка је била планинка, имала је шест, седам, осам крава. Значи, планинка, она је била баштованка, она је...

Хајде да разјаснимо то планинка, пре него што наставите са Јулом.

Планинка је чељаде женско у кући које се стара о белом мрсу, о варењу, о сирењу...

Редара. Код нас се каже редара.

Ето тако, о сирењу, варењу и тако даље... А ноћу је била врхунска шнајдерка. Моја супруга чува њене рукораде, њене везове, њене изнецане ствари, њене... Али је она шила. У Стевановића џемату, у време кад сам ја био дечак, имало је седамнаест девојака које ја памтим. То су сада старице, наравно, старије од мене, неке су се већ преселиле у вечност. И она је њима, а било је толико и више младих жена, па онда дечица, она је свима њима шила 'аљинице, блузице, кошуљице, панталонице дечацима и тако даље... И није хтела да наплаћује. Али зато, кад Јула изађе са српом у њиву, не треба да зове никог. За пола сата ће се напунити њива ђевојака и жена које ће притрчати у помоћ. Ако виде Јулу у башчи да купи шљиве ето, ускоро ће бити пуна башча народа. Они су водили рачуна да добро добрим врате. И то је неговано. И то што сам понео из моје куће, то је та радишност. И ја, заиста, и као младић, никад нисам дангубио. Или сам читао, или сам свирао... Некад сам свирао виолину. Никада нисам дангубио.

Шта је све привређивао Светолик?

Кад бих почео да набрајам да је он био орач, копач, рабаџија, виноградар, воћар...

Правили сте и вина?

Имали смо двадесет ари винограда и једну специјалну винску кацу, отприлике 3000 кила, па кад се обере грожђа правило се врхунско вино. Мој отац је једанпут продао цело буре вина једном кафеџији у Каони, то је село према Краљеву, на крају Драгачева. И, пошто је то село удаљено, а волови су у то време, када је он продао вино, били преморени услед орања и онда му балдише, како он каже, левак. Знате за израз балдисати?

Да, да, да. И овде је познат тај израз.

Сморити се, занемоћати... И не може, каже, ни стопе. И он га одреши и веже за кола и направи пајанту. Значи, терет премести на дешњака и он сад држи јарам, изгледа као да је он укошен. Међутим, практично је вукао дешњак, али је он ипак морао да запне домаћински... И каже, до на Каонско брдо, до Мујове каване, он је са тим дешњаком извукао кола. И каже, људи гледају и смију се. То су биле, значи, муке Танталове, али су они имали принцип, челични.

Не знам, видим да сте прочитали моја „Казивања“. Тамо има прича о томе како су мој отац и ђед... Ми смо имали и с оне стране планине једну њиву, у Балузи, крај Мораве. То је била наша житница.

И једне године је доле дошло на ред да се посеје пшеница. И они су је посејали, пожњели су и сад треба да се снопови претерају преко Јелице у Драгачево. Када су били негде на пола пута, да одморе волове, виде они да је од клецања попустила она мотка која иде преко снопова да их притегне. И мој ђедо ће рећи...

Радосав?

Да, Радосав. „Притисни, дјете, мотку да затегнем конопцом, да нам не испадну снопови.“ Мој отац, како је био млад и енергичан, скочи и затегне ону мотку, још се одупре овамо о оне снопове ногама и цимне да би што боље затегли, али мотка крцне. Е сад, кад је она крцнула, то више није опруга. Мора да се сече мотка у државној шуми. И то је сад искушење за мог ђеда, али не вреди, нема друге. И он узме ону своју напуклу мотку и однесе у државну шуму да трампи за нову.

Да трампи са шумом, са природом? Ту нема власника.

Са државном шумом.

Није хтео да узме...

Немој па се не бој. Није хтео да узме ни из државне шуме мотку. И сад долазе они до близу наше парцеле где је гувно, где ће, кад

дође вршалица, да се врше пшеница. И он каже: *Жаре, устави*. Он устави. Каже: *Одрјеши мотку*. Каже: *Што вође, тата*? Још има педесет метара до нашег имања. Каже: *Синко, нисмо је оćекли у нашем, не смјемо да уносимо у имање. Добро да запамтиш, благо тати: оно што нисмо одзноили не смијемо д-унесемо на наше имање. То је проклетство.*

Добро, тата.

Одреши он мотку и спушти је поред Живорадљеве трешње, преко пута Станишине врзине. И ја гледам, као да гледам тај филм, где се то догодило.

Проћи ће године, упокојиће се мој ђедо Радосав, и онда ће мој отац отићи са осталим Стевановићима у Бањицу, то је опет са друге стране планине, где су виногради. Да беру грожђе. Они су ишли у ревени, значи неколико пари волова па беру један виноград, па други, па трећи. Ту пођу и жене, и деца... И кад буде у смирај дана, рабаџије иду около...

Са колима...

Са колима, а пешадија пешице попреко. Ови што су отишли с колима, они ће ујутру, кад изгрије сунце, стићи. А ми ћемо стићи за час посла, препарламо преко планине за два-сата. И сад они силазе доле до Јежевачке цркве и онда навише преко планине. И горе, на једном месту које се зове Бабљак, има чесма. И ту су обавезно рабаџије заустављале запрегу, коње или волове, да се одморе и да пију воде. Не смеш ти сад знојавог вола да напојиш, него мора мало да одмори.

И сад, смотри један од комшија да је под путом покошена отава, она млада трава и жђенута на рогоџе. Месечина к'о дан, глуво доба ноћи док су они дотле стигли. Каже: *Људи, да видите како отава мирише к'о душа. 'Ајде овим веселницима да даднемо по шаку отаве*.

Туђе отаве?

Туђе отаве. Оду они и донесу. Били су поштени, узимали су до дна, нису хтели душмански да човеку разврше рогоџу, него ако падне киша да буде што мања штета. И они су сви узели под пазух помало те отаве да волови грицну петнаестак минута, колико тре-

ба да би их напојили. Једино Жарко није отишао за отаву. И каже један ђедо Младомир, ми смо га звали ђедо, а он је уствари у нашој фамилији даљњи стриц очев, али не директни стриц.

Каже: *Шта то ти радиш? Што ти овим мученицима не донесеш шаку траве?*

Каже: *Јок, јок чича, имам ја за пријеслом тамо испред оної предњеї затвора на канатама сноп шашине.* Па ће он дати шашину.

Шашина је већ сува у то доба?

Каже*: Шта дајеш ту шашинчину, одох ја да ти донесем...*

Не, не, чича, немој!

И ухвати га за рукав: *Нећу!*

И причало се: Нешће Жарко да узме шаку туће траве да дадне воловима.

Што?

Питамо ми њега.

Каже: *Ђецо, ја сам од моїх покојноїх оца научио да оно што нисмо одзноили не смјемо д-унесемо на имање, па самим тим не смјемо ни да даднемо нашој стоци.*

То је етика.

То је била наука! Питали сте ме шта сам понео из куће, понео сам те две ствари. Прва је, значи, да радиш. Касније ћу ја, кад будем напустио марксистичке воде и кад будем почео да читам Свете Оце и Јеванђеље, Свето Писмо, онда ћу схватити да је Господња заповест да једемо хлеб у зноју лица свога.

И кад је дошло време да направим фирму, мој основни циљ је био да научим ђецу моју да једу хлеб у зноју лица свог. Од малих ногу.

Имам два питања у вези са овим што сте сада испричали. Прича је веома значајна и їовори о некој врсти специфичної етоса, морала који је неїован у Вашој фамилији. Хтео сам малопре да кажем. Али опет, поїледајте, имате... Жарко има браћа од стрица коїа зове чича зато што је вероватно їенерација испред, који без проблема иде да узме отаву. То су исто Стевановићи. То је исти

ћемаш, то је иста крвна линија. Једна, од једноī брата, од једноī брата потомци кажу не, нећемо, а од другоī...

Други сматрају да то није велика гре'ота.

Значи, чак и у истом роду можемо имати различите...

Може бити. Знате, и сад када...

Немојте може бити. Било је...

Било је.

Управо сте испричали...

Наравно, наравно. Али, знате, у нашој литератури и у нашим филмовима углавном хоћемо српског сељака да представимо као неког млатаћију, као неког...

Имамо његово карикирање на телевизији...

Јесте. Ја имам много учитеља које поштујем. Поменусмо малопре мог разредног старешину у Учитељској школи. Ја сам на промоцији моје књиге „Спомени, дужи од живота" у Гучи рекао – *Да ми није било Љубинке Протић, моје учитељице која ме је научила да пишем прва слова, не би било ове књиге*. И том приликом сам јој предао букет цвећа и моју књигу. Шта сам тиме хтео да кажем?

Учитељици из прва четири разреда сте однели цвеће и књиīу? Она је тад морала имати више од 80 īодина?

Па јесте. И друго, мој разредни старешина у Учитељској школи је био у мојој кући претпрошле године.

Треће, имао сам много предивних професора на студијама. Ја сам Факултет политичких наука завршио са одличним успехом.

И тим поводом сам био ангажован од појединих професора у неким истраживачким тимовима. Поштујем их и ценим. Онда, имао сам прилике да на постдипломским студијама на Правном факултету мој учитељ буде један интелектуални горостас какав је Радомир

Лукић, или рецимо Мирослав Печујлић. Ја сам код Радомира Лукића добио десетку из Методологије права што се њему ретко кад догађало и он ме убеђивао да треба да се бавим науком.

Ја кажем: „Професоре, ја то не могу. Ја сам стипендиста Драгачева и морам Драгачеву да одужим тај дуг.“

Дакле, много предивних учитеља сам имао. Моји учитељи на Факултету политичких наука су били академик Јован Ђорђевић, Смиља Аврамов, Најдан Пашић, Радослав Ратковић и тако даље.

Међутим, знате ко су моји најбољи учитељи?

Ђедо Радосав, отац мој, Жарко, мајка моја Југослава, баба Драгиња...

То сам хтео да чујем.

Оно што сам тамо научио, то је вечита вредност. Ту науку ја предајем сад мојим унуцима. Имам унука Јанка који је завршио факултет, и ако да Бог, правимо свадбу на јесен. Треба да се ожени са једном дивном девојком која завршава Учитељски факултет. Али Јанко сада води нашу радњу у Београду са двадесетак радника. Значи, то је семенка, то је кремен, значи могу да му поверим да води државу. Кад њему нешто кажеш, не проверавај да ли је урађено.

Кад кажете семенка, на шта тачно мислите? То је семенка од Стевановића?

С колена на колено.

Колико су Вам изазови које сте имали у следећих 20-30 година, од овог доба које сте описивали са виноградима, са воловима, са балдисаним волом и тако даље, колико Вас је то доводило у ситуације да морате одустајати од тог етоса и од тог чврстог морала који су ваши преци преносили на Вас?

Никад нисам од тога одустао. Једина ствар, то је била моја заблуда...

Зар нисте морали правити компромисе?

Не, никад нисам правио компромисе. И кад сам постао члан Партије ја сам то радио из срца, исто као што је мој отац радио у винограду, као што је радио на њиви или на ливади, или моја мајка што је до-пред зору шила девојкама, а кад свањава она дође да нас пробуди: *Ајде, мој синко. Ајде, да напасете краве, ајде да напасете овце*. Пре него што ћемо отићи у школу. Зато што смо неокосни. Значи, ђедо је умро, баба је умрла, Остали су њих двоје неокосни, и две макање, ја и мој брат. Али тај принцип...

Знате шта, ја сам био вићен извршни секретар Централног комитета. То су ми врло озбиљни људи из Централног комитета рекли, пре оне беседе у Сава Центру. Али, никада нисам направио компромис да се супротставим себи самом. Када су, на последњој седници требали да одлуче о томе да ли ће ме казнити или унапредити, послали су мога кума, једног дивног старца (кум ми је био на оном, да кажем, општинском венчању), пред мене на паркинг да каже: „Слушај, ако кажеш само једну реч, другови ја сам говор импровизовао...“

Погрешио...

Признајем да сам мало претерао – само то реци и спасен си.

То се звало самокритика, зар не?

А ја њему кажем: „Дејо драги, а шта ако ја не кажем да сам прећер’о него да су то моја убеђења?“

Каже: „Прогласиће те за непријатеља државе и Партије.“

Значи, одох у ЦК или одох у непријатеље. И шта мислиш, шта сам изабрао? Изабрао сам оно што је изабрао мој отац, да каже судији Мартићу: „Судија, шино га јесам и зато ћу да одговарам, али ћу сад тек да га шинем.“

Значи, те ствари које човек понесе из куће, то је наука за сва времена. Све друго што смо научили у књигама то је од данас до сутра.

Је л’ биште пристали, можда, на тумачење да је она бивша држава (заједно са идеологијом) пропала не зато што је сама по себи иманентно била слаба и неспособна да опстане, него зато што је у њој можда било недовољно принципијелних људи, да је било преви-

ше оних који су били пресвучени, премазани свим бојама, да је било превише лицемерних, склоних хипокризији, који нису били искрени и постојани у ономе што су заговарали или што су требали да раде? Да ли је проблем грешка у идеологији, као што су често склони да кажу они који су посвећени цркви или је можда грешка у нечему другом? Да је било превише неискрених људи који се, можда, нису ослањали на своје претке као што сте Ви? Шта од то двоје?

Ја сам у тој беседи у Сава Центру, као тридесетчетворогодишњак рекао оно што сам схватио.

Прво, ја сам то што сам радио радио из срца. И као председник омладине у тој општини, ја сам заиста радио срцем. Моју кућу и моју децу је сподигла моја жена. И Бог ми је учинио милост да сам наишао на таквог иксана. Је л' знате за израз иксан?

Да, да.

Она је бринула о ђеци и о кући, а ја сам последњи атом снаге и последњи секунд времена посветио неким пословима који су у интересу мог народа, моје државе. Ја сам годишње одморе проводио на омладинским радним акцијама као командант омладинских радних бригада и тако даље...

Колико имате, шест или седам омладинских...?

Више. Сматрајући да је то, у ствари, мој допринос мојој кући, мојој отаџбини.

Избегавате одговор на питање шта није ваљало са оним прошлим режимом...

Лицемерје. Нешто треба учити од пријатеља, али и од непријатеља.

А знате шта сам ја научио?

Ја сам од Достојевског научио да кад идеш ка неком циљу не окрећи се на керове што лају поред пута, јер ћеш изгубити и време и енергију.

Али треба учити и од непријатеља: од Лењина сам научио озбиљну лекцију, иако је он сад мој духовни непријатељ и упропа-

ститељ. У време његово страдао је један предивни цар Николај, на чијој стогодишњици страданија сам био у Јекатеринбургу и Гањиној јами...

Шта сте научили од Лењина?

Од Лењина сам научио ово: *Доћи ће нам главе манџупи у нашим редовима*. Е, то је лекција коју треба да науче сви они који мисле да управљају фабриком, државом и тако даље.

У оном систему, дотле док су они били одани тој идеји... Пазите, оне идеје које пишу у програму Савеза комуниста могли бисмо, вероватно, и Ви и ја са овим седим брадама и сад да потпишемо. У њима није велики проблем. Има ту неких утопија, али то, та идеја која је записана у том програму... И то је нас, у ствари, повело.

Ја чак видим и везу са хришћанским идејама.

Тако је. Па преписано. Па и Централни комитет, то је оних седамдесет апостола Господњих. А Извршни биро је у ствари (Синод). И боје су украли из цркве.

Шта се догодило?

Њих је држао ентузијазам. А онда је почело да попушта. Привилегије су почеле да их освајају и ја сам покушао, у најбољој намери да, наивно верујући да могу да потурим ногу под точкове кола која су кренула низбрдо, кажем оно што сам рекао у Сава Центру за оних 28 минута, да ће нам се, ако наставимо овим путем, распасти економски и политички систем, да су нам људи који владају државом и партијом огрезли у привилегије, да су око себе окупили чопор горила...

Да ће се десити социјални ломови...

Да ће се десити социјални ломови и тако даље. А на то ме подстакло то што сам претходне вечери чуо на телевизији Станета Доланца који је на питање Вашег колеге: *Да ли се осећа одговорним за стање на Косову?*, рекао: *Не, не осећам се одговорним, јер нисам био информисан.*

Е, то је била последња кап. Тад сам, заиста, схватио да су то ништаци, лажови и преваранти. Ја тада нисам знао оно што ћу са-

знати после тридесет година, из књиге *Јованка Броз – Мој живот и моја истина,* тако некако, да је он био немачки шпијун.

Ја то тада нисам знао.

Али сам знао из тог његовог исказа да он није добронамеран према мом отачеству и према мом народу.

И онда сам то вече рекао Нади да ја то више не могу да издржим. „Ја сам много људи младих, омладинаца привео овој идеји, ја морам свој...“

Лако бих ја написао оставку и отишао, али ја морам, ја сам јавни радник био, ја морам јавно да искајем свој грех, своју заблуду. Ја се са Надом договорим шта ће она да ради са ђецом пошто ћу ја сутра да направим вербални деликт. А пошто сам ја био прилично писмен човек у то време...

Очекивали сте...

Знао сам да вербални деликт вуче три до пет година робије. Ја сам заиста био спреман на ту жртву за љубав мога рода. Верујући, наравно наивно, верујући као зеленаш, што би рекао мој отац, да ће то да гане народ и да ће да укапира.

Ма какви! Онда се десило да моји дојучерашњи пријатељи прелазе на другу страну улице. Значи, то је била свесна жртва. Била је спремност на жртву да се спаси што се спасти може. Мени је најжалије што се после петнаестак или двадесет година обистинило све оно што сам тада тврдио. Ја бих ради себе, ради своје деце, ради својих ближњих волео да се то није десило.

Међутим, ако човек покуша да види мало даље и провири из жабокречине... Нажалост, имамо такву ситуацију да тежимо да све сведемо у неки просек. И ту се разликују људи.

Да ли сте Ви некад посматрали кад волови вучу, тако кажу моји Драгачевци, значи, кад волови вуку кола. Да има онај Златко, како га је мој отац звао – потегалац и Шарења који удара на палицу. Потегалац је онај што врат прислони уз рамењачу. То је она шипка која иде ‘вамо ближе заворњу, а онај што ‘вата на палицу он се измакне. И то је полуга. Пошто они мора да иду паралелно, тридесет посто мање запиње онај онај што удара на палицу. Мање запиње од онога што вуче до рамењаче.

Ми смо спадали у тај сој који удара до рамењаче. Нисмо ударали на палицу, али највећи број људи, нажалост, или велики број

њих воли да удари на палицу. А неки уопште не ударају него се само фолирају, као онај левак што је морао отац да га веже за винтачу да иде соло.

Као сви побожни и црквени људи, и Ви сте склони да налазите мноштво мана режиму и држави у коме сте стасали и у коме сте се потпуно обликовали као личност. Али, да видимо – Ви сте као сељачко дете отишли у Учитељску школу и постали учитељ.

Тако је.

Завршавате Педагошку академију...

Јесте.

Добијате своја прва друштвена признања и звања. Председник сте Горана, председник сте омладине у Лучанима, да не набрајам даље шта сте све били. То Вам није доста. Схватате да се тешко са то мало образовања... И то ме изненађује код Вас. Ви сте проценили у неком тренутку да образовање које сте имали није довољно да биste могли да се равноправно носите са онима који у том тренутку владају Лучанима, Гучом, Драгачевом, и одлучујете да кренете на факултет, иако тек ожењени. Ниste били у војсци и крећете на Факултет политичких наука...

Јесте.

У Београду. Наглашавам ове ствари, неко би могао помислити из ноге вучу и из балдисања и тако даље, да сте и даље човек са села не знајући, заправо, да сте направили пун круг. Да сте са позиције постдипломца и одличног студента одлучили да се вратите својим коренима и да је то Ваш свесtан избор, а можда чак и највише ваш књижевни избор. Је л' то Ви овде користите језик којим се користите у Вашој литератури? Чини ми се, у највећем делу свог живота уопште ниste говорили. Ви сте говорили сасвим другачијим језиком. Значи, Ви се одлучујете у тој држави и Ви у тој држави добијате одрешене руке. Вас држава школује.

Тако је, то је тачно.

То није било приватно школовање. Ево, подсетићу Вас на један детаљ. Је л' био неко ко је рекао „луди Милоје", оног дана кад сте одлучили да вратите стан који сте добили од општине, а да одете да студирате?

Јесте. Ја сам тада...

Извињавам се. Вама држава даје чак и стан.

Да. Ја сам добио стан на такозваној Новој колонији, у седишту општине Драгачева. Значи, то је варошица Лучани, и чак сам наручио намештај у робној кући код једног дивног старијег човека који је тамо био пословођа. Али сам ја у то време био један од најмлађих одборника у ондашњој Југославији, био сам одборник у општини и истовремено председник Омладинске организације општине Лучани професионално.

И шта се догоди?

Тад су почеле оне девијације. То је било 1972. године, време кад су људи сагубили кочницу, па рецимо директор тог и тог сектора из, да не помињем сад ког предузећа, одведе пословне партнере на ручак, пошто је имао право на репрезентацију, а онда тамо каже конобару, он му спакује три-четири кила јагњећег печења и подели свим гостима по један бокс *Марлбора* и по једну флашу вискија и тако даље... Наравно, није изоставио ни себе и своје рођаке.

А ја сам као млад човек научио да не смеш, човече Божији, шаку туђе траве да даднеш волу свом. Кад сам био председник омладине и секретар Комитета право на репрезентацију је било дефинисано Правилником. Никад један динар репрезентације нисам потрошио. Кад ми дођу на седницу ја из свог џепа платим оној жени која кува кафе да донесе по кафу.

Је л' стварно тако било?

Па, значи... то се зна.

Па не знам да су људи у Комитету сами плаћали кафе.

Не, не, нису они, ја сам плаћао кафе и сокове мојим сарадницима који су дошли на седницу. Они су добијали дневницу по

правилима службе и путне трошкове. Али оно што треба да поједу и попију, то сам ја о мом трошку. Ја сам, кад сам био председник омладине, па ми дође друг из Босне, мислим колега са којим сам се упознавао по тим нашим...

Радним акцијама...

Скуповима и акцијама и тако даље, он је био мој гост, он је спавао у мојој кући, он је вечерао у мојој кући. Није ми падало напамет да га одведем у кафану иако сам имао право на ту репрезентацију.

Стан?

И шта се догодило?

Догодило се да на тој Скупштини те који чине безакоње крену неки људи да критикују... Они се позивају на Маркса, позивају се на, не знам, овај и онај члан Закона, на ово, на оно. И ја видим да сам сад, као учитељчић, не'ачак да се рвем са правницима, са економистима, са овима и онима. А треба да се уселим идуће седмице.

Мени пукне филм, ја дођем и кажем: „Надо, знаш шта, ја морам да идем да студирам. Биће нам тешко, али морам."

И она, знајући да мене не вреди наговарати или убеђивати, то прихвати и ја одем код оног чикице у робну кућу да га замолим да он мени врати капару. И он ми то учини, однесем председнику општине кључ од стана и кажем да ћу да идем на студије. И упишем се на факултет. Становао сам у Великом Мокром Лугу, у Ливадској улици, у последњој кући, последњој улици кад се од Београда крене ка Нишу.

На самом крају Београда? Са Надом?

Са Надом.

Катарина ће се родити...

Катарина ће се родити кад сам ја одслушао први семестар. Родиће се 27. марта. Ја сам ушао у други семестар. Ми смо становали

у тој кући где је, можда, неколико стотина метара до окретаја аутобуса 308 била непокалдрмљена, не асфалтирана, него непокалдрмљена улица. А зашто? Зато што је било јефтино. Становали смо у гаражи тог човека, у подруму.

Да ли сте имали стипендију?

Нисам тада. Ту, у Ливадској број 14, нестајало је воде преко дана, и она дође пред зору. Пошто смо имали собицу ја сам ноћу учио. Имао сам тврд сан, па сам поподне, кад дођем с факултета, спавнуо, а у-ноћ сам учио. И онда сам пред зору напунио Нади бурић воде да има да опере веш у вешерском лонцу.

На руке?

На руке. Ми смо тек после више година брака купили прву веш-машину. Ето, то је био неки принцип. Просто невероватно, али то је тако било. Када прођем поред излога и видим кобасицу мени пљушти вода на уста, па се сећам неких...

А могли сте остати и општински функционер...

Био сам општински функционер. Имао сам трећу или четврту плату у општини. И стан. Они у међувремену сами одлуче да ми дадну стипендију. Знали су они... Имали су критерије. Ти часни људи су имали критерије, и ја добијем стипендију, па су ми онда исплатили стипендију и за оно што нисам добијао. И то је била нека парица, за наш стандард непојмљива. И кад сам унео у кући кесу са бунтом банана и са неколико прутова кобасице, па сам се чак упуштио у такав лукзуз да купим кесицу *кики* бомбона и кесицу оних са лешником, не знам како се зову, настало је читаво мало славље.

А имао сам принцип, пошто ми је брат остао сељак у селу, да са њихових леђа не скидам и о њихов зној не... Значи, могао сам да узмем џак кромпира, могао сам да узмем торбу пасуља. Нисам хтео да...

Не и новац, је л' тако?

Тако је.

Пазите, данас живимо у времену слободе. Нема више комуниста, стеге и тако даље. Живимо у демократији.

Шта то причате? Па Ви сте озбиљан човек, немојте...

Имамо одане људе, имамо верне људе на свим местима у држави, од последње месне заједнице до...

Ма ја верујем да се Ви шалите.

Па, у овоме што ја говорим има мало ироније, али је и тачно да смо се ослободили оног претходног режима и да сад имамо режим какав смо хтели све време, и да има верних људи или верујћих људи на овај или онај начин да су поређани свуда у држави. Данас мање од три посто студената Београдског универзитета долази из породица радника и сељака. Да ли сте сигурни када кажете да је она држава била лоша, да Ви који долазите из сељачке породице...

Не, пазите...

Да ли смо више добили или смо више изгубили са такозваном слободом и са такозваном демократијом и са такозваним верујућим људима распоређеним свуда по држави? Ако данас сиромашни људи не могу да пошаљу своју бистру, сјајну децу да иду у школу, него та бистра и сјајна деца не могу, немају чиме да оду до средњих школа, у Чачку рецимо или у Ужицу...

Сад ћу да Вам кажем једну ствар. Дакле, ја нисам напао државу.

Ја нисам ни рекао да сте напали.

Ја сам напао девијације...

Сада када говорите...

А онда када је дошло до рушења тог система за који сам видео да је заглибио... Тог 5. октобра, на моју велику бруку и срамоту и

жалост, ја сам, значи, узео комби моје фирме, потрпао моје најближе сараднике и моју децу и отишао у Београд. И тамо смо гутали онај сузавац и тако даље... Један од мојих сарадника је потрчао, понела га она еуфорија...

Код Скупштине.

На Скупштину, јесте, кад су кроз прозоре улазили... И ја кажем, не сине! Стани, нећемо то! У туђу кућу, без позива, не улазимо.

Не улази у туђу кућу да не би сутра неко ушао на силу у нашу кућу.

Дакле, мора да постоји граница. Ја сам мислио да ми рушимо један систем који се показао неефикасним. То је било време када смо чекали у редовима и за уље, и за хлеб, и за бензин, знате све како је било.

А онда се догодило то што се догодило.

Догодило се нешто страшно.

Када су мом деди по мајци, он је пре рата имао и дућан, и млин, и ме'ану, и свашта...

То је онај за кога сте рекли да је био кулак.

Јесте, он је био „кулак", једва је сачувао живу главу, одузета му је имовина. И нема везе, идемо даље.

Тада је добар део те имовине отишао у пољопривредно добро или у задругу, како су они то говорили. И то је тако функционисало толико колико је функционисало.

Тако се догодило са свим домаћинима у земљи Србаља, да су њихове фабрике и њихове радње, њихова имања и тако даље, прешли у такозвану друштвену својину.

Какве то везе има са 5. октобром?

Има везе, сад ћу да објасним. Дакле, они су отели зној вишевековни, стваралаштво генерација и претворили у друштвену својину.

А онда дође 5. октобар. Сада се отима та друштвена својина у коју су опет неки јадни људи, радећи за неку надницу, за шаку мрвица и неки тамо станчић једнособан или двособан, стварали.

Фабрика ова, фабрика она – то је ипак резултат зноја неких часних људи.

И шта се сад догоди?

Тај зној од пола века сада оде у бесцење неким момцима који су били равноправни с нама. Ми смо имали двособне станчиће и они су имали двособне станчиће, је л' тако?

Да.

Е сад, ту морате да водите рачуна да не наседнете, да не изневерите принцип ђедове мотке и очевог сјена. Ја, значи, имам живе сведоке. Мени су нудили неколико фирми које су ушле у приватизацију још по Антовом (Анте Марковић, председник Савезне владе СФРЈ) закону, не зато што ме воле, него зато што су знали да ће шашави Милоје да одржи фирму и да одржи те запослене људе и тај програм у том месту, и тако даље. А ја сам им рекао...

Дошао је председник општине, дошли су директор те фирме и његов менаџмент, секретар општине са све законима и ташнама да ми то предложе. Требало је да дам изузетно мало пара и да направим такозвани *социјални програм* који је подразумевао да не отпустим те раднике следећих пет година, а каже, после пет година твоје је, ради шта хоћеш.

Ја кажем: „Људи, веома сам почаствован што сте ми учинили ту љубав и ту понуду и исказали своје поверење према мени. Али ја то не смем да урадим."

Скочи правник, чита он мени по члану том и том закона то може...

„Јесте", кажем ја, „али знате, не смем ја то да урадим."

Опет они мени члан тај и тај.

„Не смијем од оне двојице", кажем ја. А она двојица иза мојих леђа су у шајкачама урамљени: мој ђедо Радосав и мој отац Жарко.

„Ко су они, бре?"

„Мој покојни ђедо и мој покојни отац", рекох

„Како не смијеш? Још они покојни."

„Не смијем, зато што сам од њих научио да оно што ниси одзнојио не смијеш д-унесеш на имање. Та фабрика чија је књиговодствена вредност била десет милиона марака, а ја треба да је купим за 50 000 марака и да направим такозвани *социјални програм*, тај зној не

припада мени, тај зној припада неким другим људима. И хвала вам, можемо да се почастимо, да се нешто послужите, али...“

Шта је било са том фабриком?

Приватизована је и мислим да је издахнула.

Значи, можемо да закључимо из овога што сте сада рекли, да је после 5. октобра овако део друштвених фирми приватизован.

После 5. октобра дошла је гора пљачка, то је моје интимно мишљење. Дошла је гора пљачка него она која се догодила после 1945...

Зар нису дошли верујући људи?

У шта верују?

Председник Коштуница, зар није он верујући човек? Ђинђић је био марксиста, доктор марксистичких наука. Али, није ли Коштуница човек који је био конзервативан, десничар?

Прво, не постоји странка која ме није позивала у своје редове кад је дошло вишестраначје, али ја сам им рекао: „Могу да вам покажем написмено да ја тим послом не умијем да се бавим. Ја сам се у младости бавио тиме и имам написмено да то не знам да радим.

И то што не знам нећу да радим.

Кад бисте ме позвали у ковачку радионицу да вам клепам секиру, на ћумуру од шљивовине, не бих могао да прихватим. Гледао сам ја како то ковач ради, али не умијем то да радим.

Тако и ово.“

Е сад, што се тиче људи који ће доћи после да се отимају о власт, ја једино могу да скинем капу. Ја ћу сад разочарати многе који пљују. У овој земљи је наишло време када су најбољи они који могу најдаље да пљуну.

Али од свих политичара после 5. октобра, човек који није био крвожедан власти био је Војислав Коштуница. И ја у том погледу тог човека поштујем.

А то што је он сад морао имати тамо седамнаест партија, колико је било у том тренутку, људи с конца и конопца који су дошли да зграбе...

Неко са машингеверима, неко с овим, неко с овим, дошли да зграбе и да отму, да отму тај зној сиротиње раје. То је друга ствар. С обзиром да Коштуница није био тип који је... Он је два пута изгубио власт, а није морао да изгуби, Ви то знате. Значи, он није био играч који ће да остане на власти по сваку цену.

Дакле, ако бих некоме могао да пружим руку као часном човеку, а бавио се политиком, то је Коштуница.

Сад ћу да Вам кажем кад поменух *часно*. Када су моја деца напунила осамнаест година, ја нисам правио журке ни у кафићима, нити сам правио свечаности неке у кући.

А домаћин сте човек.

Али, знате шта сам радио?

Ухватим моју ћеру Катарину под руку кад је она напунила осамнаест година и одемо у шетњу поред Мораве. Тад смо живели у Чачку. И кажем: „Сине мој, ти си сад пунолетан грађанин, ти си сад човек. Тата би био пресрећан да ти радиш у животу оно што мислиш да ти највише одговара. Постоје три ствари које не бих волео и због којих бих, вероватно, био повређен и патио.

Најпре, то је да не будеш нечасна као жена. Треба да будеш сутра верна љуба ономе за кога се определиш да се удаш. Да гајиш своју породицу и да ко квочка кад рашири своја крила и сакупи пилиће, да о пилићима водиш рачуна. То је, значи, једна ствар.

Друга ствар, не бих волео да будеш лопов, да узмеш нешто што ниси одзнојила.

И трећа, најважнија ствар: да се не бавиш политиком. И да ти тата објасни зашто. Зато што се у овој земљи, нажалост, тим занатом часно може бавити само онај који је спреман да сагуби главу.

Да сагуби главу, а да сачува душу.

А онај који хоће да сачува власт, да сачува позицију, он је без душе. Односно, ако има душу, сагубиће је.

И то је моје дубоко убеђење. Јер смо направили систем...

Она сада води у Чачку део Ваше фирме и бави се производњом.

Она ће сада, кад син њен из Београда дође...

Јанко.

Јанко кад дође, он је помоћник директора. Млађи зет је главни директор фирме. Старији зет је финансијски руководилац и они ће сад отићи у Београд на место мене и моје супруге, да воде тамо тај посао. Али, сада њих четворо, у ствари, воде ту фирму. Ту причу сам поновио и са мојом млађом ћерком Маријом кад је она дошла у пунолетство. То су неки принципи. Ја сам, значи, убеђен...

Како четворо, петоро ваљда, имате и унуку?

Шесторо унучади ја имам.

Не, не, имате и унуку која вам ради у фирми, је л' тако? Која је завршила факултет...

Она је завршила факултет и већ ради. Она је прошла породиљско и ја кажем: „Очекујем, ћери моја, да ти поново одеш на породиљско, ако Бог да."

Дакле, три су ствари, по мом дубоком убеђењу, битне за васкрсење Србије која је на умору. Знате оно, беше Јовина (Змаја) песма:

Јеси л' умро роде?
Каже: Нисам.
Нећеш ни умрети јер не умире онај ком се много прети.

Значи, упркос свему, доћи ће време када ће људи јурити и хрлити да докажу српско порекло иако га се сад одричу.

Зашто?

Зато што постоји Божја равнотежа.

Када човек посматра: домаћин баци шаку траве овцама и оне се отимају око траве, не знајући да су и оне и трава онога домаћина. Тако и ми јадни, трчимо, отимамо се о власт, о сласт, о ово, о оно, и тако даље, не знајући да су нам и длаке на глави избројане.

[...]

Јесте ли се Ви и пар пута разочарали кад је вера у питању? А притом, кад кажем вера, не мислим само на црквену веру, не мислим на хришћанство него, кад је у питању та снага, та снажна уверења која имате. Наш разговор је престао да буде хронолошки, ми смо се сад дотакли ствари из различитих периода Вашег живота. Нисмо поменули, осим сасвим узгредно, оне која је кључна, а кључна је омладинска конференција, је л' тако? То је била конференција Савеза социјалистичке омладине у новембру 1983. која има диван назив.

„Зашто ћутимо".

„Зашто ћутимо". И деси се да на тој конференцији двојица, условно омладинаца, а то сте Ви, Милоје Стевановић и Дуци Симоновић, покушате да објасните зашто ћутимо и покушате да објасните о чему ћутимо.

Ја сам објаснио зашто ћутимо, а онда су ме напали врховници, значи председник СУБНОР-а, Богдан Трифуновић и тако даље...

Богдан Трифуновић ће бити десна рука Слободана Милошевића.

Јесте, јесте.

Један од људи који ће бити заслужан за ово где смо стигли после тога.

Јесте. Али ништа ја њима не замерам, они су радили свој посао. Председник СУБНОР-а пита: „Да ли..."

Извињавам се, је л' то не замерате на исти начин на који онај деда није замерао свом убици који га је клао над оном усташком јамом кад је рекао...

Само ви, ђецо...

Само ти, сине, ради свој посао.

Тако је. Баш тако каза Вукашин из Клепаца.

Је л' су ли ови радили свој посао... Кад су Вас политички ликвидирали због онога што сте рекли?

Знате шта, они су радили свој посао. У време кад су ме политички ликвидирали, прогласили за непријатеља државе и партије, када са мном нису смели да се питају...

Наши гледаоци не знају, у том тренутку Ви добијате овације, односно громогласне аплаузе из сале.

Тако је, а онда ће се јавити председник СУБНОР-а и каже: „Да ли то Милоје говори у своје име или у име Општинског комитета?"

Шта ће председник СУБНОР-а на Омладинској конференцији посвећеној...

То је тако било. Они људи седе у првом реду, то се зна. Ја кажем: „У своје име!"

Оно аплауз.

Онда се јави Богдан Трифуновић и каже: „Није ово такмичење у пљувању, наше свесне самоуправне социјалистичке организоване снаге у својим политичко-безбедносним проценама имају јасну и гласну процену..."

Станите, Милоје. Хајде само да се вратимо на онај тренутак када покојном Жарку секретар комитета каже...

Исто, исто, исто...

Да ми не можемо, то су, како беше – ускосопственички интереси и тако даље – и сахрањује га уместо да му каже да ми не можемо отимати од човека чија деца умиру од туберкулозе и нема шта да једу. Овај говори исту ствар.

И Богдан ради исто то, само на једном вишем нивоу и каже: „Ово није такмичење у пљувању. Он пљује...“ Много ружних речи је изговорио („политички слепац“) и добио звиждук. И ја сам знао: одох у апс. Нисам тада имао мобилни телефон да Нади кажем довиђења, рекао сам јој синоћ.

И онда се јавља Дуци Симоновић: „Овај човек је у праву...“ И Дуци добије аплауз. И наравно...

Расположење у сали је на Вашој страни.

Њима звижде а мени аплаудирају. И то је било јасно као дан: почетак краја. Јер то је било такво време. Мој вербални деликт је био евидентан, ја сам га свесно направио. Међутим, проценили су, пошто не постоје новине... У књизи коју сам донео да оставим у Вашој библиотеци („Тајна дедине фиоке“) видећете шта су све новине у то време писале. И мене су од робије спасиле Ваше колеге. Што јес, јес. Данас нема таквих новинара, верујте. Да стану на страну човека... Они нису стали отворено, али су у својим текстовима изражавили симпатију. Они су препричали шта се догодило, али се између редова могло читати да сви навијају за мене.

И онда су ови људи закључили – пусти ову будалу, биће контрапродуктивно ако га у’апсимо. Боље да га маргинализујемо.

Сећате се напада на Вас из часописа „Комунист“?

Сећам се. То је једини новинар... Не знам да ли је жив, ако је жив ништа му не замерам. А ако се упокојио, Бог да му душу прости. Он је...

Памтите ли име и презиме?

Обрад Ковић.

Је л’знате чији је отац?

Не знам.

Историчара Милоша Ковића.

Не знам, не знам, заиста.

Милош Ковић, професор са Филозофског...

Добро, такво је време било. Он је био новинар *Комуниста*, а мислим да је касније постао и његов уредник.

Да, да, Шапчанин који се негде у то доба преселио у Београд и почео да ради за „Комуниста“.

Човек живи од тога и немам ја ништа против. И шта је он урадио? Није он мене напао нешто нарочито, али је он нашао „раднике“ из Лучана који су ме пљували. А један од „радника“ је био потпредседник општине који је био гребац, кандидат за евентуалног председника општине. Други „радник“ је био дипломирани правник који је био кандидат за моје некадашње место правобраниоца.

Односно, ниједан није био, у ствари, оно што је написано. Ниједан није био радник.

Не, они су рекли то што су рекли, а Обрад Ковић је рекао – радници из Лучана. Знате, ако кажете...

Они нису радници. Да ли је та врста новинарства она коју имамо данас?

То је та врста новинарства.

Да се чињенице преобликују и изврну да би...

То је наша трагедија, то је она прича Владике Николаја о „осакаћеним интелектуалцима“. Када погледате хронолошки, рецимо, време Тита, значи славопојке у свим средствима информисања, и у литератури, и у песми. Значи, иако ми имамо једног дивног Ђорђа Балашевића, беше ли он певао „Рачунајте на нас“: *На заклетву Титу*, и тако даље... То је, просто, био један талас којим смо сви били поплављени.

И ђе рекох талас?

Асоцијација на оно што је мој отац рекао Нади: „Њега не треба тражити низ-рјеку, ако би се, не дај Боже, утопио, него уз-рјеку.“ Асоцијацију ја нађем после, односно исприча ми Владика Артемије објашњавајући неке појаве у нашем друштву, у нашој цркви, једну причу: „Знате, брате Милоје, леп сунчан дан. Река. Људи уживају, ушли у реку, опустили се, таласи их полако носе низбрдо. Само један, за кога сви мисле да је шашав, запео и плива уз реку. Иде ка извору.” И каже: „Ови, у том уживању, у том заносу, у том пијанству од радости наиђу на водопад и пострадају.“ А овај дође на извор.

Него да дамо људима контекст да би било јасно шта се десило. Ниште ухапшени. Очекивали сте...

Нисам ухапшен. Захваљујући новинарима.

И сад иде још једна занимљива ствар: покренули против Вас поступак за утврђивање одговорности...

Да, то је трајало шест месеци.

У том тренутку имате врло мало људи који нису уз Вас. Вас људи подржавају из почетка.

Први пут Комитет није ни изгласао моје смењивање.

Пре ове новембарске седнице, Омладинске конференције, Ви сте били изабрани за секретара Општинског комитета, је л’ тако?

Па ја сам био секретар Комитета.

Били сте човек број један у Лучанима. Али ипак је лепа ствар, ма колико то сад звучало страшно јер нам још ниште испричали шта сте све отрпели, то што Вас нису избацили са посла, нису Вас сместили у затвор. Да ли, можда, што нису смели, да ли, можда, што су сви о вама позитивно писали... Читао сам загребачку Младост која је о Вама писала на леп начин, Дуга, Илустрована политика, НИН... Нико није...

Књижевна реч, Просветни преглед...

Нико осим листа Комунист није једну једину ружну реч објавио.

Није. Није ни он, ни Обрад Ковић није ништа ружно рекао, он је само рекао да су то радници, а они нису били то.

Сменили су Вас са места секретара комитета, али су Вам дали други посао.

Да су ме у'апсили, то је друга ствар. Међутим, по Закону, када одете на јавну функцију, ви имате право да се вратите у фирму из које сте дошли. Ја сам на место секретара Комитета дошао са функције општинског правобраниоца. Сада би требало да се вратим у Правобранилаштво. Наравно, пошто је то изборна функција, а у међувремену је изабран правобранилац, а и не би ме ни могли пустити да будем сад тај функционер, ја сам се вратио и био „секретарица" мом колеги.

Били сте помоћник правобраниоца?

Не, не, какав помоћник, већ тзв. стручни сарадник.

Како су комунисти имали лепа имена за свакакве глупости.

Тако је то било. Сад се они досете следеће: у Гучи постоји фирма која има пет- шест стотина радника, која је у тоталном банкроту.

Како се звала?

„Слога" Гуча, конфекција. Значи, она је била у катастрофалним губицима.

'84 години?

Пред ликвидацијом. Ја добијем такозвани *друштвени задатак* да конкуришем за директора фирме. И сад ја јесам сељачко дјете, али ми сељаци имамо мало кликера, знате.

Знам ја да је то јадац, да је то клопка. Фирма је пропала. Значи: безизлаз, крај. Него ми да ћушнемо Милоја за директора и да онда покажемо народу како он, сем што зна да прича, не зна ништа дру-

го. Кад су они то мени рекли, ја кажем: „Важи, али ево да дођем ја у општину, да направим предлог једног протокола, да ми потпишете и ставите печате: председник општине, председник синдиката, председник Социјалистичког савеза и нови секретар Комитета. Да се на дну њиве, што су моји стари говорили, здоговоримо.“

У том тренутку Ви сте већ искусан политичар, школован...

Ја сам већ добио пацку. Знам ја њих. Знате како је рекао Бранко Ћопић – *Знам ја нас, ј... ти нас.* Разумете? И ја направим предлог протокола. Ма сви су они мене волели, они су морали да гласају против своје савести, то се зна.

Нису морали да Вам се не јављају на улици и да прелазе на другу страну.

Добро, он мисли о себи, знате. Дођем ја на састанак, сви су се они скупили и тако... Понесем и текст протокола: прихватам да конкуришем за директора под следећим условима. Прво, да ми се нико неће мешати у кадровску политику. Под два, да ми се нико неће мешати у расподелу личних доходака. Јер сам одлучио да наградим оне који раде. Под три, да ми нико не може вратити радника на посао коме сам ја дао отказ, осим Суда. На Суду ћемо да доказујемо да ли је он заслужио отказ или не.

Три услова?

Четири. И надмудрим ја њих. А што сам их надмудрио. Говорио ми мој ђедо: „Синко, кад будалу не-мош да победиш, надмудри је.“

И ја, наравно, не могу моћнике са печатима силом да победим, али могу да их надмудрим. И туре они мени по печат. Ја почнем да правим тим од самосамих непријатеља државе и партије.

То били „милојевци“, група људи која се сматрала, такође, дисидентима јер Вам је већ једном дала подршку?

Они су били дисиденти. За комерцијалног директора замолим човека да дође у мој тим, који је био технички директор текстил-

ног комбината „Љубиша Миодраговић“, фирме од 3000 радника, из Пријепоља.

Што би дошао у фирму која је губиташ?

Не, он је као технички директор пострадао попут Милоја јер се супротставио директору, па председнику општине који је био муслиман. Прогласили су га великосрбином и остао је без функције и без посла. И, трбухом за крухом, запосли се као трговачки путник љубљанске *Астре* и својој струци техничког директора дода још осам година стажа у комерцијали. За техничког директора дозовем и замолим мога земљака... Нисмо се до тада ни познавали, али сам знао да је „непријатељ“ државе и партије. Био је технички директор „Модне конфекције“ у Београду. Исто тако искључен из партије.

И тако направим екипу од „непријатеља“. А из солидарности, један мој друг, који је био секретар општине, одлучи да ми се придружи – Јанко Капларевић, још је жив и здрав. Он напусти функцију секретара општине и дође да буде директор општег сектора у тој фирми. И ми засучемо рукаве и кренемо и ишчупамо фирму за годину дана из стравичне дубиозе.

А кад сам дошао за директора, сазвао сам раднике у биоскопској сали у Гучи и казао: „Морате радити више него икад у животу, за мање паре него ико што ради, годину дана. Кроз годину дана видимо се овде, ја вам дајем моју главу, у политичком смислу речи, или ћете имати плате к’о људи.

И ми се размахнемо, одемо на немачко тржиште, на чешко, на америчко, на француско и направимо чудо невиђено. Све самосами непријатељи.

После свега, иде мој платни списак у СДК, па после да вам банка исплати радницима плате.

Не може: постоји тзв. *Друштвени договор* о расподели. Ће сад шнајдерка код непријатеља Милоја да прими већу плату него потпуковник у „Милану Благојевићу“. То не може. И они наговоре веселницу која је била директор те филијале у Гучи да ми врати платне спискове. Кад су вратили платне спискове, ја сазовем тим и кажем: „Сад вас молим...“

Потписали су Вам да се неће мешати...

Јесу потписали. Рекли и порекли. Ја кажем: „Сад ако их пуштим да прекрше ово, готово је. Значи, ја сам пачвара о коју могу да бришу ноге.“ Кажем ја мојим сарадницима: „Ако треба да клекнем, ја ћу да клекнем – молим вас, подржите ме да поднесем оставку. Ви да ме подржите и да убедите раднике.“ Хоће да штрајкују радници, човече.

И успем да убедим тим да ме подрже. Долазе ови „одозго“. Ја обујем чизме и копам неки канал тамо на некој парцели. И дође цела екипа из општине. Ја кажем: „Људи, ја сам једанпут из часних намера покушао да зауставим пропадање ове земље. Да ли сам ја био шашав или нисам имао разумевање, узмимо да сам био блесав. Други пут сам покушао да се потурим тамо ђе нисам имао потребе то да радим и требало је да погазим свој образ, јер сам ја људима рекао, или ће имати плату као људи или дајем главу. Ево, ја дајем главу пошто не могу да им дам плате, иако има дохотка.“

„Па добро, ми ћемо то да пустимо“, кажу они.

„Сад је касно, јер ја сам сад људима на колегијуму рекао, испресинговао, да дајем неопозиву оставку. Не могу да пљујем па да лижем. И тако, останем без посла.

Колико сте били у „Слоги“?

Па шта знам, годину дана и нешто.

Да ли сте добили стан за то време?

Не. Ја сам имао стан још као правобранилац.

И сад, шта се догоди?

Прочита у новинама то Станимир Николић, шаховски велемајстор, директор пословне јединице ЈИК банке у Чачку, и зовне ме телефоном. Нисам човека познавао. Каже: „Ја сам тај и тај, да ли би могао да дођеш код мене на разговор?“

Ја одем, а он каже: „Мени треба један човек у банци да води сектор КДС (корисници друштвених средстава), то је сектор привреде.“

Одговорих: „Знате шта, ја немам никаква банкарска искуства, не могу да прихватим нешто што не знам.“

А он каже: „Мени треба човек, а оно што треба да се научи, то ћеш ти... Све знам о теби, ти ћеш то да научиш за седам дана.“

Одведе он мене код председника општине, овај човек частан, подржи то. Одведе ме он код председника пословодног одбора у Кнез Михаиловој у Београду, тамо где нам је била централа банке – он и његов тим задовољни. Кажу одлично.

Сад иде форма да се распише конкурс. И ја прошао ту изборну процедуру и почињем да радим у понедељак. И одем код мог директора, он ме позове на кафу. У том тренутку улази секретарица и носи, онда нису били факсови него телекси, оволики телекс: *Под хитно обуставити избор шефа КДС-а* и образложење. Неко је окренуо телефон и рекао: „Њега да примите? Ни у лудилу."

А Цане (Станимир) каже: „Брано, читај."

Њој непријатно преда-мном. Чита она, чита, и каже – обуставити пријем шефа...

Он каже: „Добро Брано, тури ти то у архиву и скувај нам по кафу. И дај ми везу са Прицом (Миодраг Прица је био председник Пословног одбора ЈИК банке). „Прица, слушај, ја сам са овим човеком био пре неки дан горе. И знаш шта смо се договорили? Човек је почео данас да ради..."

Ја не чујем шта му он прича.

„Е, види, он је почео да ради и то је крај. Ако ћете да дате њему отказ онда здружите па дајте и мени" – и спусти слушалицу.

Ја га молим: „Немојте, молим вас, као Бога, немам ја проблем, ја имам 36 година, ја могу са будаком да прераним ћецу, са мотиком, није уопште проблем."

То му је помогло да оде у превремену пензију, знате.

Остали сте директор, је л' тако?

Не, ја сам био шеф тог сектора.

Шеф КДС-а? Само да кажемо за наше гледаоце: Цане ће једног дана бити у наслову једне књиге коју сте написали... Ви сте му посветили једну шаховску монографији. Да ли је то био и знак захвалности према њему?

Човек је отишао без трага. А онда је дошао ембарго и ја сам једно месец дана ишао на посао кад нема посла. Ја нисам тај тип, знате, да могу да седим. И онда сам добио од председника Пословног одбора, односно из дирекције једно писмо да морамо 25%

радника да ставимо на списак који ће да буду проглашени за технолошки вишак због економских тешкоћа.

Сваки четврти.

И сад ви треба да одлучите која ће жена, рецимо, да остане без корице хлеба за своју децу. И ја онда ставим себе на списак и напустим посао.

Шта се десило са „Слогом“ после вашег одласка?

„Слога“ је опстала.

Је л’ наставила са оним тимом да ради?

Опстала је. Директор је био Душан Јањић који је био мој први сарадник. Нажалост, после неколико година је добио инфаркт и умро је. Касније је полако, као и све ове наше фирме...

И са ЛИК банком у Чачку?

То се распало.

Како сте Нади објаснили да сте ставили своје име на списак? Остајете без плате у том тренутку.

Да, али знате шта, ја сам имао срећу...

Имате две ћерке, чиме ћете да их храните?

Нада је већа и боља хришћанка од мене. Она је јача у вери од мене. Она је засукала рукаве пошто је и њена фирма банкротирала и отвори смо Биро за књиговодствене услуге. Она је, дан ноћно, као моја мајка што је шила, она је дан ноћно књижила, ја мислим 156 трговинских радњи. Кад су ови велики пропали отварано је стотине малих радњи. Требало је људима то књижити.

Живели сте од њеног књиговодственог посла?

Од њеног књиговодственог посла смо живели неколико месеци. Онда сам ја одлучио да отворим пијљару у локалчићу који смо купили из једног посла који сам радио хонорарно, преко викенда. Онда смо њено књиговодство преселили у стан пошто и тамо може да се раде калкулације, а у тој радњици...

Чини ми се да сте сад мало нешто затрпали и то намерно. Шта значи, неког посла који сам радио викендом? Шта сте радили викендом?

Видите, пре него што ће се загужвати, била је још Југославија, постојала је једна осигуравајућа кућа (и сад постоји). Ја сам проверио и њену солвентност и бонитет, то је кућа *Винер штедише* у Бечу.

Били сте, претпостављам, комерцијалиста осигурања...

И направио сам фантастичну каријеру за кратко време.

Хајде сад да објаснимо нашим гледаоцима, да би било јасније. Стижемо до тренутка у коме, у 16,5 квадрата и са 6000 марака колико имате уштеде, почиње прављење фирме, захваљујући Вашим способностима, дединим и очевим принципима, која данас вреди вероватно шест милиона евра.

Не знам колико вреди, никад то нисам рачунао.

Али, значи, ово је тај моменат. 16,5 квадрата и 6000 марака...

6000 марака смо имали... Ми смо имали принцип: то сам опет научио од мојих предака. Значи, ако си продао јуне, прво мораш да платиш порез, мораш да платиш прирез и све дажбине, па онда да идеш да купиш у задрузи вештачко ђубре и семена која ти требају за следећу сетву. Па онда мораш један део да туриш у фиоку од креденца, за не дај Боже. А тек онда, ако прекостане, можеш ћеци да купиш кондурице или сандалице или панталонице.

Тако смо и ми имали принцип – без обзира колико смо зарађивали, да увек неки динар одвојимо у штедњу. Никад нисмо, ни као породица, користили кредите. Значи, нисмо ми купили намештај

на кредит. Него, кад уштедимо за дневну собу, ми купимо дневну собу. Кад уштедио за телевизор... Кад смо добили стан, ја сам у једној соби ставио, штоса ради, кад ми дођу пријатељи и другари... Ја немам комплексе те врсте. Написао сам на једној цедуљи, па сам је набио на ону кваку од прозора, и на њој пише „завеса“, пошто ми немамо паре за завесу и гарнишлу, онда је то била „завеса“.

И онда смо тако радили: корак по корак, али здраво. Почели смо да радимо и у фирми. Принцип је био да радници морају примити плату кад изгријава Сунце...

Првога у месецу, претпостављам?

Првога у месецу: закон. Сви они који донесу неку робу, значи, ако су сељаци у питању, наплаћују кад? Сад! Потпишу тамо куповне листове, после ће оне моје девојчице да обаве форму...

Обавезе измирујете истог тренутка?

Истог тренутка.

Нема ово чекање два месеца, шест месеци као што се данас ради?

Онима који добављају робу и предлажу да то буде одложно 60 или 90 дана кад договарамо тај посао, ја кажем: „Шта ћете ви мени ако ја, уместо 60-ти дан, то вама платим сутрадан?“ И наравно, они ми одобре неки каса конто. И ја са тим попустом за превремено плаћање покријем неке трошкиће, кесе и тако даље.

Који је следећи принцип после плаћања обавеза истог тренутка?

Значи, радницима плата првог, кад изгријава Сунце. Она чека, а да ли ће он доћи у другу смену, то је његов проблем.

Други принцип је да се свачији зној исплати сад, најдаље сутра, сем ако сутра не ради банка, а треба да вам платим на жиро-рачун.

Трећи принцип који зна сваки радник, док сам их ја примао (сад их више ја ни не примам, то раде моји сарадници, моја деца) био је да сложна браћа кућу граде, а несложна и стару батаљују.

Ако ниси за тим у коме постоји одређени дух, ми можемо да будемо пријатељи, али не можемо да будемо сарадници.

То је 1994. ӣодина?

Тако је.

Ви и данас имаӣе исӣе ӣринциӣе?

Исте. Даље, у послу је важна још једна ствар – Све што не знаш, научићеш, само питај. Али шта је битно – да схватиш да је муштерија краљ!

Шта то значи?

Кад краљ улази у дворац сви дворјани чине благи наклон и поштовање. Запамтите добро: краљ некад може да буде пијан. Опет заслужује благи наклон. Краљ може да буде нервозан, можда га је болео ноћас зуб, опет заслужује благи наклон. Значи, он је краљ. И добро запамтите, само кад насрне на твоје ђевојачко достојанство, тад бежиш код мене и ја решавам проблем. У свим другим случајевима мораш да покажеш толеранцију и мораш да покажеш љубав.

И још један принцип – да се не деси да му закинемо један грам или једну пару. И први смо купили електронске вагице. Значи, ако је 98 грама, платићеш 98, јок 100 грама.

И кад, сећате се, у време старог гувернера, нашег дивног старца, овога...

Аврама.

У време Аврама неки су се досетили па су од оних ситних пара, кованица, правили неке шајбне, исплатило им се то. Знате, од 5 пара, од 10 пара, од 20 пара и настане несташица ситних апоена. Сећате се кад су уместо кусура говорили: *Комшија, извиниӣе, немам кусур*. Или они који су били мало коректнији, они вам дадну жваку уместо 20 пара. Или шибицу. Напишем ја гувернеру Авраму писмо да нисам измислио новчанице те и те, да су оне прописане *Службеним листом*, да ја не могу часно да фунционишем... И Аврам мени пошаље три џака, то је тона, у три џака пошаље те ситнине. Али ми и то потрошимо. Кад се то потрошило, ја одем

код директора СДК и кажем да ми треба ситнина, а он каже: „Нема, Милоје.“

„Напиши да немаш, нећу више да досађујем гувернеру. Ко сам ја, ситни пиљар из Чачка, да досађује гувернеру сваки час...“

Он напише да не може да изађе у сусрет нашем захтеву.

И ја сад имам тај папир, да не могу кривично да ме гоне. И одем у штампарију и иштанцујем као кад би визиткарту, отприлике, на шест делића исекао. Пише са једне стране КМН, а са друге стране пише 5 пара, 10 пара, 20 пара.

Нека врста новчаних бонова?

Тако је. И бакици којој не могу да вратим 15 пара, ја јој дам 15 пара бонова. Сутра ће кад она дође, или прекосутра кад тога скупи, она ће од тога...

Односно, могла је да купи робу у Вашој радњи? Дакле, у 16,5 квадрата крећете са двеста артикала...

198 артикала.

Је л' тако? То је пиљарница...

Пиљарница мала, испред које је више робе напољу него у радњи, не може да стане унутра.

Четврт века касније Ви имате два велика продајна објекта. То су два супермаркета у Чачку...

Два маркета, мислим, пристојна. Нису то ови мегамаркети, али су пристојни. У њима има око 17 000 артикала.

Имате специјализовану продавницу...

Да, у Београду.

То је скоро стотину пута више артикала него што сте имали онда када сте почели...

Принцип је био следећи – када муштерија дође и тражи... Знате ли ви шта је четка дрпара?

Не знам.

То је она четка за рибање. Рибаћа. Дрпара, јер с њом се може издрпати блато на чарапама или панталонама. Муштерија тражи четку, а ми немамо. Обавеза мојих сарадника је било да запише шта је тражено, а нема. И принцип је био: *нема да нема*. И обавеза је била да запише његов број телефона и да сутра зове и да каже: „Комшија, опростите, без икакве обавезе, само да Вас обавестимо да смо набавили дрпару четку.“ Он је човек купио на пијацу, али он не може да верује...

Да ли сте имали неког ко се бавио трговином у фамилији?

Па мој деда је имао дућан пре рата, али ја то не памтим.

Ко, Радосав?

Не, деда Веселин, мајчин отац.

Јесте ли ово што сада говорите о начину вашег пословања чули...

Не, не, то је све преписано из куће мога оца. Значи, не могу да ти узмем ја пет пара, оне су твоје, и не могу да ти наплатим 100 грама ако има 95 грама. То су били принципи. И тако се одгајио тај дух.

Рекли сте, чини ми се, да не дозвољавате да буде продавана роба која имаману.

Моји радници знаду две ствари. Прва, деси се да међу муштеријама има лопова. Значи, нека нам стотину њих украде, не смијемо никад рећи некоме да је украо или интервенисати ако нисмо 100% сигурни да је то урадио. То је био принцип број један.

А други принцип је, рекох им: „Запамтите добро шта вам кажем, значи оно што не бисте дали мени или свом детету, или својој мајци, да се не деси да дате неком другом. А листа за расходовање

вам не брани да расходујете шта год није прва лига. Банана, почело да добија пецке, имате овлашћење да смањите цену, да пријавите књиговођи да направи нивелацију...“

Виршле којима је истекао рок...

Не може да истекне рок, нема шансе...

Само се извади из кесе и пребаци у ринфузу?

Нема шансе. Тај филм нико није видео у мојој фирми.

Ја Вам говорим уобичајне трикове којима се користе власници радњи које знам.

Каже мени жена која је дошла да ради на деликатесу, тамо где се продају месо и месни производи. И ја њима причам, немојте да се деси да дате бајато, да дате ово, оно... Расходујте.

Само се опере буђа и то опет изгледа на исто.

Не, не, не! Тај филм у КМН-у не игра. И зато тамо људи долазе, знају да нема преваре. И сад, ова жена каже: „Јао, директоре! Ово је невероватно. Ја сам шеснаест година радила овај посао и увек сам имала задатак да продам оно што не ваља. А овде имам задатак да ником не дам оно што није прва лига.“

Пазите, ви човеку треба да нахраните дете, треба да му спремите робу коју ће он да изнесе пред кума на својој слави, на рођендану... И ви њему да потурите...

Имам једну радњу на можда 150 метара од зелене пијаце у Чачку, а ту се продаје и бели мрс, сир и кајмак. У мојој радњи се прода кајмака и сира толико да не верујете – 5000 литара млека дневно ради млекара коју сам направио и поклонио мом синовцу.

Млекара „Гај“ у Горачићима.

И воћа и поврћа продам да не верујете.

Иако је пијаца ту.

Иако је пијаца ту (где се све продаје без пдв-а). А зашто? Зато што је прва класа и што на наше имање не сме да уђе роба која није екстра квалитета. То је принцип. И то се зна. Увек постоји круг муштерија који то зна да цени. И он са пуним поверењем сме свом унучету, свом куму, свом...

Добро, зар ниси̇те на ӣубиӣку?

Па знате шта, мени кажу неки моји пријатељи који се баве бизнисом, када отворено разговарамо о нашим пословним политикама: „Знаш шта, Милоје, има она изрека – Боље ӡабе...

Седеӣи неӣо ӡабе радиӣи.

Ӡабе лежати него ӡабе радити. Али, поставља се велико питање да ли ја ӡабе радим. За тридесет година несна, заиста, неспавања, ја сам од 16.5 квадрата направио ипак неку фирмицу у којој ради 140-ак људи...

Да, и чуо сам, радиӣе физички у соӣсӣвеној ӣродавници, ради Вам ӡела ӣородица, чак и физичке ӣослове.

Тако је. У мојој фирми, поред мене, раде моја супруга, моје ћерке, моји зетови и двоје унучади. У мојој фирми, преко распуста, раде сва моја унучад, кад пођу у први разред основне школе па надаље.

Чуо сам да имају радне лисӣе.

Имају радне листе. Значи, деда не извади паре да да унучету. Него, ако ти треба, сине, бицикла, ево ти посао, заради. Ја имам проблем са њима, хтели би да раде две смене, али не може, то се коси са правилима. Не одлучујем ја колико ће они да добију плату, то одлучује служба. И они добију плату према учинку. И кад моја унука Маша сагуби (тепамо јој Маша, она је иначе Марта) мобилни телефон возећи се на бициклу, то је да човеку пођу сузе радоснице. Они засучу рукаве и праве акцију да раде прековремено, да зараде, да се солидаришу са Машом да јој купе нови телефон.

Маша беше оно дете које, у првом разреду основне школе, слаже робу, слаже чоколадице и све остало...

То је следећа. Миона је та, а Маша је већ догурала до пекаре.

Хоћу да ми прокоментаришете следећу ситуацију. Ја нисам малопре случајно набрајао оно што сте чули, одмахивали сте сваки пут руком, чак са гађењем док сам ја то говорио. Еурокрем коме је истекао рок трајања иде у пецива слатка.

Не дај, Боже.

Пазите даље. Вирше којима је истекао рок трајања се ваде из кесе и иду да се продају као ринфуз...

Не дај, Боже.

Пазите даље. Сухомеснате ствари...

Све знам.

Буђа се опере и враћају се у...

Али ја нећу то, а и немам потребе. Сад ћу да Вам објасним.

Сачекајте, сачекајте. Разговарао сам са девојком која је радила у продавници, чија је власница од својих запослених тражила све ово што сам сада набројао. Сви су они то испуњавали. Али није поента овога у томе, него у ономе што се дешавало недељом. Недељом би власница одлазила у цркву, на Литургију и давала богат прилог цркви. А од својих запослених је узимала чак и ону разлику на каси, оно што су их чашћавали, знате да остане...

Рецимо може да буде вишак јер муштерија неће да узме динар кусура.

Бакшиш. Хиљаду или две хиљаде динара би се појављивало, чак су и то били дужни да предају. Пазите, ова жена је верујућа, у извесном смислу је верујућа. Она је, можда, добар члан цркве, ра-

зумете. Она је богобојажљива, она иде сваке недеље у цркву, она даје прилоге и притом потпкрада ове за које ви кажете да нећете, да вам не пада на памет. Ви сте, такође, верујући човек. Каква вам је разлика у веровању једних и других? И једни и други сте равноправни чланови цркве. И једни и други сте равноправни чланови друштва.

Па добро, знате како је, у једној породици... Опростите, ви имате породицу?

Да.

Да. И сад, у једној породици...

И један и други имамо ћерке. Две ћерке, као и ви. То је сигуран знак да, као момци, нисмо ваљали, ни један ни други.

Да, да.

Да смо правили превише штете туђим ћеркама, па нас Бог кажњава.

И видите сад ово. Ви имате две ћерке, али оне нису исте. Је л тако?

Да, да.

Нису исте. Значи, ни прсти на једној руци нису исти. Ни радници које имате нису сви исти. Ја имам одличан тим.

Знам шта ћете рећи, ни комунисти нису исти.

Јесте. Тако и овде. У цркви је, у време Господа нашег, кад је ходио међу нама, међу људима на Земљи, било дванаест ученика. И један га је издао, за ситне паре, за тридесет сребреника. Онда имамо јеванђељску причу, рецимо, о неблагодарности. Знате кад је Господ исцелио оних десет губаваца и рекао им – *идите и јавите се свештеницима.* Јер они су били екскомуницирани, као што сам ја екскомуницира из цркве, они су били одбачени из чаршије да

не би пренели ондашњу... То би данас рекли корону, је л'? И они идући успут виде да су се исцелили. И један од њих се врати да метанише и да заблагодари Господу. И то је био иноверни. А она деветорица? Они не дођоше. Али Господ није казнио ону деветорицу па да каже, ево сад ћу да вас разболим. Не, Он им је опростио.

Дакле, то што ми рекосте: добро је да та жена иде у цркву, добро је да она помаже светињу, добро је... Али ће дати Бог да њен одлазак у цркву да плод. Она ће чути Јеванђеље о Закхеју грешном који се попео на дуд, пошто је био малог раста, да види Господа. *Сиђи, Захеју* – каже му Господ и још додаде да ће да сврати у његов дом. И оде он и уђе под кров грешног Закхеја, а ови фарисеји кажу: *Ето, шта он ради, иде код њега, грешног цариника...* Постојао је стереотип за царинике, као што сад постоји стереотип за трговце. Ја сам постао трговац стицајем околности и хтео сам да разбијем ту предрасуду. И ви отидите сад и питајте – „Је ли, како раде ови у КМН-у? Да ли вам се десило да вам неко нешто забуши или да вам ували нешто што не ваља?"

А Закхеј каже: *Господе, ако нешто погреших дајући пола имања свога, ако некога оштетим, вратићу четворострук*о. Кад та сестра наша у Христу, хвала Богу да она иде у цркву, буде чула то Јеванђеље...

Ја немам много љубави према држави због оних који је воде. Али, то је моја држава. И мени треба васпитачица за моје праунуче у обданишту, и учитељица за моју унуку, и професор за мога унука у гимназији или на факултету. Треба ми и милицајац да заштити ако, злу не требало, затреба.

И шта још? Каже Свети Владика Николај: *Не кради државу*. Разумете? Кад би мене неко питао да ли бих ја хтео Ани Брнабић да нешто закинем, можда бих и закинуо. Јер она је жена у содомском греху, зашто ја не бих поткрадао содомушу? Да направимо један-један. Али, не могу.

Зашто не могу?

Не могу зато што је то грех.

Са мном разговара и мисионари јавно бивши партијски секретар из Лучана. Можете ли да покушате да сагледате себе из 1983. године или раније? Како би вам звучао садашњи Милоје, овај Милоје који мисионари и који зна...

Овај Милоје би сада оном Милоју рекао: „Е мој синко, кад порастеш кашће ти се само.”

А онај од онда овом данас?

А онај би рекао: „Ej ти, конзервативно чичиште, идеш тамо у цркву.

Ко је још виђо Бога?

Како мож’ да верујеш у нешто што ниси видео?“

То би рекао онај Милоје овом Милоју.

А знате шта би му сад одговорио ђедо Милоје?

„Слушај, сине, да ти испричам једну причу о два близанца који су били у утроби мајке своје. И сад, један је био левичар, а други десничар.

И овај конзервативни ембрион каже свом брату:

– Слушај, брате, да ти кажем једну ствар. Кад се ми будемо родили, ми ћемо онда ићи преко брда и долина...

А овај му каже:

– Бре, каква си ти задрта будалчина. Како можемо да идемо, видиш колика нам је пупчана врпца?

– Брате, кад ми будемо отишли тамо у бели свет ми ћемо јести разноразне воћке, оне ће бити слатке, па ће бити овакве, онакве...

– Е, будало једна, па како ћемо јести, зашто нам служи ова пупчана врпца преко које се хранимо?

И тако он њему објашњава шта ће све да буде једног дана. Између осталог му рече:

– Брате, кад се ми будемо родили онда ће нас мајка наша ставити у наручје, па ће нас љуљати, па ће нас дојити, па ће да нам пева успаванке...

А овај каже:

Е, мој глупи брате, каква мајка? Па да има мајка ми би је до сад виђели.“

Та прича је мало дужа па нећу много да вас замарам, али то је поента. Елем, роде се једног дана та два близанца и заплачу обојица. Један од среће, јер је угледао мајку, у шта је веровао, а други од жалости што није веровао.

И шта би сад овај деда Милоје рекао оном шашавом Милоју? Рекао би му: „Слушај ме ти шта ти ја кажем. Као што овај није веровао да постоји мајка, тако и ти не верујеш да постоји Отац наш

Небески. Кад будемо прошли кроз капију смрти као што смо прошли кроз капију рођења, ти ћеш онда видети Оца нашег Небеског. И ја и ти. И вероватно ћемо обојица заплакати: један од радости јер је веровао да ће видети Оца и бити у Царству Његовом, а један од туге јер је зарадио, по заслугама својим, оно место где је јаук и шкргут зуба."

Није ли онај Милоје, од онда, из 1983. и раније био међу најбољим представницима не само своје генерације, него, ниште ли тачно изражавали бунт, револуционарност младих, тај покушај да се изгради боље друштво тиме што ће се указивати – ово овде не ваља, ово овде треба да буде боље... У ствари, питам Вас нешто везано за данашње генерације. Грешим ли када мислим да тог бунта више нема, да те...

Грешите.

Не говорим о револуционарности у смислу комунистичком, него у покушају да млади кажу – не, ово не може овако...

Грешите, грешите...

Ево нас на улици, хоћемо да променимо... Ви сте тада ризиковали све што сте тада имали – посао, слободу, све да бисте рекли једној групи људи – ово што ви радите не ваља, ово је превара, неко од вас овде лаже, или лаже Стане Доланц или лаже неко други. Ви сте због тога све ризиковали. Где су сада људи који ће да ризикују било шта?

Ту су, ту су...

Или смо можда сви ми релативно... Говорим о млађим генерацијама. Да ли смо постали опортунисти?

Ту су, ту су...

Да не бисмо да ризикујемо ништа...

Ту су, ту су, верујте. Значи, верујте. Потребно је да се потрефи један стицај околности, да човек сазри, да му сазри схватање. Верујте да међу младим људима... Ја, се дружим са мојим унуцима и са њиховим другарима. Они имају своје критерије. Као што су моје ћерке имале критериј да се забављају па после удају за момке који су бољи него да су ми синови. Значи, да сам их с лучом тражио не би их такве нашао. Али, оне су имале критерије. Моја унука се, рецимо, удала за младића који је завршио мастер студије и тако даље, просветни је радник који је диван. Мој унук Јанко, ако Бог да, на јесен ће се оженити, има девојку коју не одвајам од мојих унука.

Мислите да би изашли на барикаде ако би требало?

Не да мислим, него знам. Значи, заиста знам. Е сад, треба да се направи тај стицај околности да догори луч до ноката. И будите сигурни да међу омладином нашом има много часних. Многи су залудели по кафићима, по дрогама, по овоме, по ономе... И није ни чудо, имају „узоре“. Ми имамо сада предлог Закона о истополним браковима. Па за име Бога! Господе, помилуј...

Истополним заједницама, не браковима.

Ја, заједницама. Господ направи човека по лику и обличју његовом. И дадне му човечицу и заповеди: *Рађајте, множите се и напуните земљу и владајте њоме*. Амин. А ми Срби изаберемо да нас води неко ко је у содомском греху.

Нисмо је ми бирали.

Како нисмо?

Па не знамо ко је изабрао Ану Брнабић. Ви и ја нисмо.

Наши репрезенти.

Ви и ја нисмо, сигурно.

Пазите, наши репрезенти: није могао премијер постати неко да га Скупштина не изгласа. А то су наши репрезенти? А за кога

смо ми гласали? Кад кажем ми, мислим у већини. Ја од 5. октобра не излазим на гласање због тога што имам неки опет тврдоглави принцип. Али ми смо гласали те репрезенте, зар не? По принципу ко може даље да пљуне на оног другог.

А зашто?

Зато што смо обезбожени. Немамо критериј, немамо тај морални кључ. Знате, кад будемо имали.... Па људи моји, сељак зна да онај човек који никад ништа није радио... Знате шта каже сељак за некога ко ништа не зна? Не зна, каже, да исцјепа и да подоштри и побије проштац и да га поплете врбовим прушћем. То је, за њих, значи, синоним незнања.

Ми имамо људе који управљају неким озбиљним пословима, да никад ништа озбиљно нису радили. Немају иза себе никакве резултате. И зашто могу да раде то? Па немају никаквог ризика. Ако ја у мојој фирми направим грешку, онда ће сва моја чељад која тамо раде, и сви моји сарадници који тамо раде, и још 500 домаћинстава који сарађују са нама имати последице од те моје грешке. Ја онда морам будно да стражарим, док сам радио, сад то раде деца. Али морате будно да стражарите јер су последице немилосрдне. Ви упропастите један пројекат у држави, у државној фирми...

Упропастите било шта, па шта вас се то тиче. Ви сте из тога извукли оно што сте извукли. Зато што нам је критериј никакав. Када будемо имали у држави Степу Степановића који је остајао прековремено, па је у овој шиши... Знате шта је шиша?

Да.

Са мастилом, имао државну шишу са којом је писао службене ствари, и имао своју приватну кад пише писмо пријатељу. Зато сам ја плаћао репрезентацију за моје сараднике.

Нисам знао да је има приватну... Говорите о мастионици?

О мастионици. Имао је своју шишу, приватну, стакленце са својим мастилом. Кад пише писмо, приватно, свом рођаку, свом пријатељу који нема везе са службом.

Он је у Чачку, пошто се оженио из Чачка, провео пензију и сахрањен је на Чачанском гробљу. Степа Степановић, војвода.

Кад му је поштар донео прву пензију која је била велика, он каже: „Мангупи, мангупи, хоће да упропасте државу. Шта ће мени оволика пензија?“

То треба да буде критериј. Да нам на послове озбиљне долазе озбиљни људи који иза себе имају резултат, а тај резултат да је саздан на зноју и на труду.

Милоје, колико стрепите да ће се можда негде у Чачку, у околини Чачка, наћи људи који ће Вас слушати док ово говорите и рећи – а, Милоје једно причаш, а другo си радио онда кад си са мном имао посла. Хоће ли бити људи који ће можда рећи – Милоје једно прича на телевизији, а сасвим другу ствар је радио онда кад је мени требао да плати или онда кад је од мене требао да купи...

Тај филм нећете гледати.

То сам хтео да чујем.

Тај филм нећете гледати. А да ће бити... Погледајте, на пример, бројне емисије које су радиле Ваше колеге са мном, и Вања Булић, и Биљана Ђоровић, и многи други. Пратите коментаре и видећете похвале, али ћете видети и такву пљувачину – комуњара...

Шта Вам приговарају?

Не приговарају мени, него постоје људи... Ја сам то мојој деци покушао да објасним:

Благо деди, будите пчелице, немојте да будете мушице зунзаре.

Како деда? Шта то значи?

– Ево шта значи. Огромна ливада, од брда до брда, милијарде цветова у ливади. И пчеле лете од цвета до цвета и купе оно што је набоље у цвету, нектар. И шта праве? Праве мед. Будите пчелице, благо деди, летите од цвета до цвета и скупљајте нектар.

Али има зунзара (мува) једна која је прелетела преко милион цветова, али се неко унередио, да простите на изразу, усред ливаде. И она прелети преко милион цветова и право на оно г...

Шта хоћете да кажете?

Увек ће бити људи-пчела и људи-зунзара. Испричаћу вам један истинит догађај. „Политика“ објави причу о три успешна чачанска привредника представљајући нас као вредне, марљиве и тако даље. Стицајем околности су сва тројица дошла из Драгачева у Чачак. То су били моји земљаци и ја. Заиста су то озбиљне и здраве фирме. И запошљавају доста људи.

Да ли је КМН међу те три?

„Ауто Чачак“, „Атениц комерц“ и „КМН“. И сада, Бог зна како, тамо у електронском издању „Политике“ су коментари пар екселанс. Али „Глас Западне Србије“, коме је седиште у Чачку, пренесе тај текст из „Политике“. И сад, тамо да видите коментаре – свака част, лево, десно... А онда каже – *Њима је требало туриши рамиу на Јелици да не уђу у Чачак.* Ето.

Јасно ми је.

Дакле, њему смета чињеница да у мојој фирми ради 140-ак људи. Дакле, 140-ак породица једе хлеб насушни у зноју лица својега. И да има око 500 сеоских домаћинстава која за нас производе оно што производе. И кад се додају њихови чланови породице, дакле, нас 2000 ћемо да преживимо од тог мог и супругиног неспавања и труда моје деце и сарадника наших. Али, и то ће неком да засмета.

Али, шта се може десити? Ја сам се повукао из посла на Никољдан, ове 2020. године и направио сам... Жао ми је што нисам понео да Вам покажем како то изгледа. Направио ми је дизајнер једну прелепу књигу, *Промишљеница* се зове, у којој је унутра једна врста повеље где сам одредио, уз сагласност супруге, ко шта треба да ради. И онда сам им, на крају, црвеним словима, исписао да им желим да једу хлеб у зноју лица свога, да се труде да унапреде посао, али да им, не дај Боже, не прионе имање за срце, него да им имање послужи да чине добра дела. И друго, нека би дао Бог да преко прага наше фирме људи који буду прелазили улазе са заслуженим поштовањем. И преко прага наше фирме и преко прагова ваших домова.

А да ли ћеш заслужити поштовање?

Е, то мораш добро да размислиш.

Да ће неко рећи: *Милоје ми закинуо на ваги, на кусуру, увалио ми неквалитетно*, то не постоји. Али да ће неко рећи – *Милоје, комуњара...*

Ја сам смењен и будем проглашен за непријатеља државе и партије у време када је шеф Централног комитета Савеза комуниста Србије био Душан Чкребић, против кога ја, заиста, ништа немам против, верујте ми. Он је човек радио свој посао у складу са друштвеним тренутком и са својим моћима. Не знам ни да ли је жив, небитно. Значи, никада нисам имао ништа против тог човека

Али шта се догоди?

Кад ја примим монахе Владике Артемија онда ће, сада и он покојни, митрополит Амфилохије рећи – *отишли код Милоја, Титовог комитетлије*. И сад...

Видео сам Чкребићеву слику у Вашој књизи.

Значи, после неколико година кад је Милоје анатемисан од стране Централног комитета, на чијем челу је био Душан Чкребић...

Они одликују...

Њему Амфилохије Радовић качи Орден Светог Саве првог степена. Разумете? Е то је то: лицемерје. То је оно што нас саплиће. Али, ту нам је Достојевски на помоћи. Достојевски је цар: *Иди ка свом циљу, не окрећи се на пашчад што лају, да не сагубиш време.*

Да ли је тачно да пословате са минималним маржама, да заправо само минимум зарађујете?

Када уђете у велики супермаркет, гледају вас „кроз ја“, како би реко један мој Драгачевац, ако вас уопште гледају. Кад уђете у моју радњу рећи ће вам – *Добар дан, изволите, можемо ли шта да помогнемо* и тако даље. То кошта, разумете. Овај посао који радим, неки озбиљни менаџери би организовали са дупло мање радника. И самим тим, кад уштедите, рецимо, 70 плата, то је ваш профит.

Ништа то до сада рекли, да Ви можете да наплаћујете знатно више, а то не радите.

Када се заратило, када је била несташица појединих роба...

Причате о 1999?

Тако је. Значи, сви су мени смели да даду робу зато што су знали да им је то сигурније него да стоји у њиховом магацину. Имао сам робе колико год хоћете. Редови су ми били по сто метара. Мени је долазио по камион врућег хлеба на сваких 43 до 45 минута.

Онај Милоје, комуњара, „накр'о" је негде.

Испричаћу Вам за то шта је „накр'о". Но, да завршим око зараде. Комерцијалисти долазе мени и кажу овако (људи су писмени, школовани, раде тај посао): „Директоре, ово може да се маржира са 300%, јер је таква цена на тржишту." Ја кажем: „Да не да Бог, откинућу вам обадвје руке до лактова ако прекршите нашу пословну политику." А пословна политика је та која покрива трошкове и даје неку минималну разлику у цени.

Могли сте пропут скупље да продате?

Могао сам да продам три пута скупље...

И ниште хтели?

Не. Научио сам од моје мајке: *Ко није задовољан на орању, није ни на товару*. И ако ниси задовољан кад ти она бака да један орас, нећеш бити задовољан ни кад ти да један товар (100 кг).

Има једна необична ствар. Ја сам покушао да видим податке о КМН-у на АПР-у. Тамо су подаци о свим фирмама и великим и малим. Изненадим се да Вас нема, па ми је требало времена да схватим да уопште ниште Друштво са ограниченом одговорношћу, да ниште предузеће него сте урадили ужасну ризичну ствар која може да Вас кошта пуно и крваво. Ви сте заправо радња, предузетничка радња...

Која са свом својом кретном и непокретном имовином одговара за све.

Још ћора ствар: Милоје Стевановић, са целокупном приватном имовином одговара за сваки ћубитак који би...

Или дуг.

Или дуї или било шта, који би направио било ко од запослених. Односно, Ви бисте моїли остати лако без куће, без наслеђа, без свеїа што сте стекли. Што сте изабрали то, а да не будете компанија која одговара само за оно што је уложила?

Постоји нешто што се зове бич. Једно је Божији бич – то је казна Божија за безакоње. Друго је економски бич. То је казна за неодговорност у послу.

И постоји морални бич. И сада сам ја хтео да моји сарадници знају, и да моја деца, пошто су ми они сарадници како су улазили у посао и сазревали, знају... Маша ми је била прва унучица од млађе ћерке. И њу су китили са оним шналицама и тако даље. И ја кажем сарадницима: „И шналица Машина у њеној косици је у стечајној маси, не дај Боже.“ Значи, нема шале! Је л’ те неко бије по ушима да радиш?

Како не треба да се плашиш за своју будућност?

Прво платиш држави. За разлику од радника којима плаћам првог, кад свањава, држави плаћам увек бар дан раније него што је по Закону прописано. То је исто принцип. Значи, да прегледате моје књиге, видећете. Ако треба да се плати 15-ог да је плаћено 14-ог. Ако је 14-ог празник државни, биће плаћено 13-ог.

Даље.

Значи, радницима првог у месецу. Добављачима? Кад су у питању сељаци који доносе своје производе, „сад“ више није сад, јер и они имају ова газдинства па им се плаћа на рачун. Значи сутра. Имају неки који кажу: *Немој, молим ше, неїо ћемо йонедељком да йравимо обрачун* (јер они долазе два-три пута у току дана). И шта сад? Заглавили сте са послом? То робе што имамо у магацинима је довољно да поделимо радницима и да кажемо: *Људи, сналазише се док не нађеше йосао*. Ми, значи, ником ништа не дугујемо. И шта ћеш ти мени сад? Ја ником ништа не дугујем. Ако упрскамо ствар,

повучемо погрешан потез: ником ништа не дугујемо и сачували смо образ. И то је принцип.

Желео сам да то моја деца укапирају и да знају да нема шале.

Они сад воде фирму и знају. Ја сам им рекао: *Докле док нема нико да тражи да му нешто дугујете ни од радника, ни од добављача, ни од државе, ни од јавних предузећа и тако даље, дотле имате фирму. Кад то, не дај Боже, не буде испуњено, фирма се продаје. Пошто? Пошто може.*

Значи, Вама је фирма четврт века ликвидна у сваком тренутку?

Никад нисмо били у блокади. И никад ником нисмо закаснили са плаћањем. Догодило се једанпут и то је исто велика школа, али сам то већ поменуо кад сам продао кола испод цене да не бих закаснио са плаћањем, јер сам од бивших пословних пријатеља потражио позајмицу од 3000 динара и они су слагали да немају а имали су...

[...]

Пола милиона евра?.

Марака. И шта сам ја, у ствари, одлучио? Одмах сам укинуо регистрацију предузећа и регистровао трговинску радњу. Значи, усе и у своје кљусе.

Изостављили сте битан део. Прво, каква би била казна да нисте платили оних 3000 динара?

Знате како сам платио?

Знам како сте платили, сад ћете то да испричате нашим повериоцима.

Продао сам кола испод цене.

Него, шта би било да нисте уплатили? У чему је проблем.

Престао бих да радим.

Молим?

Па, не могу ја то. Ја сам се зарекао...

Али ништа, то је од четвртка до понедељка, то је...

Закаснио бих.

Значи, због принципа ви узимате свој голфа старог годину дана и шта радите са њим?

Зовем човека који ме питао. У то време се продавало много крадених *голфова.* То је било страшно време. Међутим, ја сам имао *голфа* пре него што сам направио радњу старог годину дана, кога сам чувао. Пошто су се кола и крала, закључавао сам волан, имао на њему аларм и гаражу закључавао и сто јада. И сад, каже ми човек који је тада радио у „Милану Благојевићу“: „Слушај, Милоје, ако знаш некога ко има доброг *голфа*, али да су сигурни папири, молим те да ми јавиш. Ти се вићаш са много људи. Купио бих га, спремио сам паре, али немам за новог, али имам да купим добра кола.“ И ја зовнем овог човека: „Слушај, рођени, имам кола стара годину дана, прешла десетак хиљада километара, двапут покисла, значи, ако донесеш паре за два сата, твоја су.“ Он каже: „Па која су?“ Одговорих: „Моја су кола.“ Он ће опет: „Милоје, немам ја паре за твоја кола.“ И рече ми колико вреде. А ја кажем: „Чекај, чекај, колико ти имаш пара?“ Он вели: „Имам само 17.500, а твоја кола вреде бар 21000 марака.“ Ја кажем: „Продајем за 17499 марака. Ако пожуриш, твоја су.“ И човек дође и донесе ми паре.

Заклали сте вола за кило меса...

И шта сам сад још урадио? Одвојим 3500 и купим *кеца* старог једанаест година, а остало продам на шалтеру СДК-у по курсу који је држава прописала, а на улици код дилера штицунг је био 7%. Значи, могао сам сад те паре да продам на црно за 7% више.

И упишете као зајам... Милоје, зашто сте остали без кола? Ради принципа, је л’ тако? Да ли сам добро разумео?

Морају да постоје принципи. Кад је српски цар Стеване позвао бана Милутина и рекао: *Скупи мене тридесет делија од твојега равноī Драīачева. Ајде с нама...* (треба да ратују против бугарског Манојла), он оставља аманет својој љуби Иконији да му чува девет винограда у Лозници и у Јежевици и овде и онде, и седам воденица на Бјелици и на Моравици. И љуба га изневери.

Сад ја то објашњавам деци: „Синови моји, девојке моје, треба да будете верне љубе, али верна љуба само једанпут може да изневери и више није верна љуба. Ја не знам како је други зову. Неки кажу лака женска, неки кажу курва, неки кажу неверница...

И друго: у Светом Писму, ја се у младости нисам тога, нажалост, држао и зато сам и потписао моју књигу као Грешни Милоје, у Светом Писму је написано, у десет Божијих заповести, не чини прељубу.“

Шта је још написано у Светом Писму, да Вам дам конкретан одговор шта ме натерало за овај принцип. У Светом Писму пише да надница надничарова не преноћи код тебе.

Добро, али ово није надница надничара, то је...

Надница да не преноћи. А овај човек што је дао робу, то је његов зној, то је његова надница.

Мислио сам да је био дуī држави, ја сам поīрешио.

Не, то би био дуг добављачу и то није био сељак, то је било преко жиро-рачуна да се плати. Мора да се испоштује принцип и крај приче. И кад су моји сарадници видели да ја сад возим *кеца* од једанаест година, који ми је радни кад идем у набавку... Ја сам носио кравату пошто сам још као учитељ увек ишао на посао са краватом. Ја забијем кравату између два дугмића и носим гајбице са кромпиром, малинама... Чим дођем у радњу и оперем руке ја извучем кравату.

То је једна ствар. Када је ћерки мојој Катарини била свадба у Ужицу ја сам са тим *кецом* ишао на свадбу. Имам снимке, чак је на том *кецу* писало КМН.

Два питања у вези КМН-а, па да пређемо на следећу ствар. У једном тренутку схватите да није довољно да се бавите само са продајом туђе робе или робе коју сами наручујете од сељака

да производе за вас и одлучујете да производите и храну, односно да производите готова јела. Ја намерно избегавам да употребим израз брза храна зато што знам да...

То и није брза храна.

То што Ви правите није уопште брза него је спора храна.

Славска храна.

Иде ту сад један необичан детаљ. Одлучили сте да набавите и набавили сте на крају нове машине, ново све, али су ваши рецепти стари. Односно, Ви не правите ништа од брзе хране, него правите старинска јела. И то је оно што продајете и у Чачку и у Београду. То су најкласичнија српска домаћа јела, је л' тако?

Тако је. То су јела која се спремају на онај начин на који су наше баке и мајке спремале за славу.

И ту је сад настао проблем. Нико пре Вас у Чачку то није радио. Они нису, несрећници, знали како да класификују то што сте Ви наумили.

То су посебне муке. Ја сам месецима водио рат, па су ми доносили решења о забрани рада...

Зашто?

Па нису знали како је то могуће да ти у продавници продајеш гибаницу или чорбу, пасуљ или сарму. Онда, пошто нису знали како то да ураде, онда је настала опструкција. Па су ми рекли шта је потребно да би се то регистровало. Ја испуним преко ноћи. Онда је потребно то и то. Ја опет испуним преко ноћи. Онда је потребно то и то. Ја поново испуним преко ноћи. Онда ми кажу: *Потребни су сертификати* (обратите пажњу!) *за бетон који је уграђен у грађевину, за гвожђе...* То је, мислим...

Јел то шала?

Па није. То је, значи, до имбецилности опструкција тадашњих државних чиновника.

Да видимо, то је СПС, власт у Чачку 90-их, је л' тако? Ви већ имате свој други локал.

У њиховој представи сваки приватник је лопов.

А друго, сваки трговац је мућара који хоће да закине, да превари...

Забране мени да радим, међутим ја наставим и кажем: „Знате шта, ви мени можете забранити да радим под следећим условима: или да ме ликвидирате или да ме вежете и у'апсите."

Направим грађевину, платим пројекат, платим грађевинску дозволу, поплаћам све обавезе које постоје под капом небеском и уплатим катастру да изађе на лице места јер треба све да се упише у књиге да би могла да се добије употребна дозвола. Међутим, у катастру била гужва, није тада било ових приватних геометара и не можете да дођете на ред два месеца.

Дође човек из инспекције и забрани ми својим решењем рад.

Тад сам стварно пук'о. Забрани ми рад зато што немам употребну дозволу за дограђени део објекта у коме радим. Ја онда напишем писмо свим водећим људима у граду, градоначелнику, председнику Владе и тако даље, да их позивам на свечано затварање КМН-а. И рекох, тад сам имао 77 радника, оно што сам знао то сам учинио, запослио сам 77 људи, обезбедио егзистенцију за 77 породица.

Која је то година?

Немојте ме држати за реч. То је било можда шест-седам година по отварању фирме. И сад...

То би, значи, могла бити 2000, 2001. година демократске власти?

Јесте, демократска власт је била, зато што знам да је човек који је био челник извршне власти био Ђинђићев сарадник.

Јесу ли дошли на свечано затварање?

Позову ме на састанак код председника Извршног савета или Владе, како бисмо рекли. И он позове начелнике, инспекторе... Заиста, ја сложио све оне папире. Каже: „Људи, ово је заиста супротно здравом разуму. Човек је легално направио објекат, платио држави све, платио државној институцији то да уради. Она не може да стигне или није стигла то да уради...“

Да ли се од Вас очекивао мито, да некоја подмитите да би Вам дао дозволу?

Па није, не знам. Ја нисам играч из те приче и мени нико то не сме ни да помене. Знају: *Шашав Милоје, пусти* га. И онда они повуку то решење. То су биле муке Танталове.

Милоје, Ви имате неку врсту холдинга, у ствари. Ви сами проналазите снабдеваче који су повезани са Вашом фирмом, који Вам директно испоручују робу, зар не? Млекару сте отприлике, ако сам ја добро...

Млекару сам ја направио и поклонио и она се после развијала сама.

И то сину своја браћа.

Јесте. Он је радио код мене, а онда сам ја рекао: „Сине, напред...“

И он сада има стотине кооперанта који му предају млеко.

Има преко двеста.

Ако сам добро разумео, Јулин млади кајмак...

Јула је моја мајка.

Као омаж мајци, је л' тако? И сир који се зове „жарковац“. И ракија која се зове „жарковача“. То су потпуно природни производи.

Апсолутно, потпуно аутохтони, ко некад.

Значи, тај Јулин млади кајмак је исти као...

Онако како су га правиле моја баба и моја мајка. Само што он не кува млако у бакрачу него у пастеризатору, 5000 литара, одједном. Иначе, технологија је потпуно иста.

Да ли је тачно да имате спискове за чекање за кајмак?

На списак се продаје. Значи, ако желите да кајмак добијете у уторак или у четвртак или у суботу, морате се упишете јер не можемо да гарантујемо да ћете...

Нема довољно количина?

Нема. Не може да се измисли млеко. Млекара ради око 5000 литара млека, од тога је око 4% кајмак. Значи, не могу ја да сад то иштанцујем као што машина ексере штанца.

И последња ствар у вези са КМН – како започиње радни дан у Вашим продавницама и у целој Вашој фирми?

У свим нашим радњама, радионицама и канцеларијама радни дан започиње паљењем кандила, кађењем тамјаном пословног простора и молитвом. И то није њима наметнуто. Ја сам затицао, на пример, моју секретарицу да пали кандило и видим да је у молитви. Ја се повучем док она то обави. Кандила горе у свим мојим радњама.

У свакој кући мора да постоји неки поредак, и могу вам рећи, ником то не смета. Ево, у Београду мени је радња на углу Змај Јовине и Кнез Михаилове. Значи, они упале кандило у радњи и у канцеларији која је у Тржном центру *Миленијум*. Преграђују нас само стаклена врата. Цео *Миленијум* мирише на тамјан изјутра. Значи, ми то радимо. Кад светимо водицу у радњама, ми је светимо у радно време и наше муштерије присуствују том чину.

Змај Јовина, Кнез Михаилова, ту је забрањен саобраћај. Како имате продавницу? Како допуратте робу?

Ми смо имали специјалне дозволе које се, наравно, плаћају. И онда смо могли да дођемо са возилима чија тежина не прелази 3500 килограма, и такво возило-хладњачу смо набавили. А онда се догодило да нам једно време и то забране, па смо онда као волови вукли из треће улице. Ја сам покушао да то напишем градоначелнику и тако даље...

Ком градоначелнику?

Тад је то био Синиша Мали. Али, наравно, није могао да ме прими.

Ниште се сетили да се учланите и да решите проблем?

Нисам из те приче. И шта се десило? Кроз месец ме зове нека девојка, жена, није битно, и каже: „Знате, градоначелник нема времена да Вас прими, може да вас прими (тај и тај).“ Ја кажем: „Нека је благословено.“ Ја дођем, човек ме прими и каже: „Не могу да верујем.“ Ја му одговорим: „Слушај, роде мој. Да ти кажем, ја сам деда који је сељачкога соја и ми смо... Не можемо ми сви у центру Београда да се бавимо модерном економијом. А модерна економија су коцкарнице, жиголо клубови, то су, овај... Како се зову ови, где се свлаче жене...

Не знам, нисам никад био.

Нисте били. Има код мене тамо у комшилуку *Лотос бар*. Нисам ни ја био унутра, али знам шта се тамо ради. Ми који кувамо пасуљ, сарму, гибаницу правимо и тако даље, ми вучемо као волови.

„Ја то не могу да верујем. То ће да буде решено сутра.“ И да ми визиткарту. Како је било сутра, тако је остало две године. Никад ми се није... Звао сам...

Да ниште окренули другу страну визиткарте? Можда је писала сума коју је требало уплатити.

Нисам, стварно нисам. И онда сам дошао на идеју. Пошто имам народну ношњу, значи шајкачу, опанке и тако даље... А свом сараднику сам хтео да изнајмим из једног културно-уметничког

друштва, још један комплет – ношњу. И договорим се са мојим сарадником: „Сине, ја ћу да донесем јарам из Драгачева, онај у коме су вукли волови, као што је мој отац вукао оно вино са волом, да се упрегнемо и да обавестим неколико храбрих новинара да нас усликају. То би била асоцијација на ону песму „Сељаче, гољо, трпи и у јарму скапај“. Знате оно: „Сву муку твоју, напор црног роба појешће силни при гозби и пиру, а теби само к'о псу у синџиру бациће мрве“. Па да кажем: Аман, бре, људи...“

Проверио сам кад возила у Бечу могу да уђу у главну пешачку зону, кад могу у Франкфурту на Мајни, кад могу у Риму, кад могу у Барселони, кад могу... Знам то да је уређено у целом свету. Но, срећом, кад је завршена ова реконструкција пешачке зоне направили су те рампе па сада, наравно, платите и имате време у које можете да уђете да истоварите робу и то је време пре него што се пешаци појаве: од поноћи до девет сати изјутра.

Година 1996. је година за коју је неко рекао да у Вашем животу представља оно што ће за Светог Павла представљати пут за Дамаск. То је година када се Светолик, односно Жарко, упокојио. И то је година која ће у Вама изазвати један обрт потпуни, када ћете доживети преумљење и када ћете од Милоја који је дотле био негде између... Не знам тачно у шта сте могли веровати тада, али претпостављам да су Ваша убеђења била недефинисана.

Тада су моја убеђења била недефинисана. Ја сам престао веровати у идеју...

У леве идеје. А ниште још увек припадали црквеним идејама?

Престао сам да верујем у Маркса, у марксизам. И ја сам сада покушавао да изградим неки свој свет.

Ви верујући човек постајете 1996. године због губитка оца који Вам је био највећи ослонац. Јесам ли добро разумео?

Јесте. Ја сам у беседи над његовим одром рекао да је он био мој најдражи противник и највећи учитељ. И заиста, ми нисмо много речи међу собом изговорили, али су те исконске везе међу нама биле толико јаке и ја сам њих постао свестан тек кад се он пре-

селио у вечност. Он је био код мене на слави у четвртак и тамо је одржао беседу. Онда сам ја, десило се да је у недељу обетина код њих, она сеоска слава, па сам ја у суботу отишао да помогнем... Он ми каже да је у петак, после моје славе, обишао све парцеле, осим оне где сам ја имао једну кућицу коју сам после поклонио деци, избеглицама из Далмације.

Оно што сте почели да правите кад сте остали без посла...

Јесте. И ја питам: „Па је л' би волео да одеш и тамо?" Каже: „Би." Кад смо завршили око бравчади (остао брат да окреће прасе и јагње у фуруни, жене да спремају шта треба), ја оца одвезем на ту парцелу. Он пређе њиву, уздуж, попреко, понела летина. То је био мај месец. И сретне се са једним комшијом, па са другим. Односно, види комшије, исприча се с њима, и кад дође, седнемо у оно моје двориште. Испричамо се к'о никад. Сутрадан је била обетина, слава. Он кад има госте никад није сео, он двори госте. И нутка: *Ајде роде, ајде, ајде послужи се*... И кад пођу гости, то је био принцип његов и моје мајке, да свакоме понешто спреме да понесу кућанима: завије се мало печења, мало колача. Мој отац, обавезно, он је увек имао врхунску стару ракију, подари флашу ракије. И тако је испраћао госте редом. И моја старија ћерка је тек била добила унуку Јану која се сад удала и има сина. Они су отишли раније зато што је Јана била мала, и останемо моја млађа ћерка, која је тада била девојчурак, Нада и ја. Били смо последњи гости који су око поноћи отишли. И он изађе до пред капију да нас испрати.

Изјутра звони телефон. Тад није било ових мобилних. Ја се јавим, моја снајка, Савова супруга Гоца, плаче: „Бато, умро нам тајо."

Човече, сад смо се поздравили! Он је устао рано, намирио краве, очистио шталу, пуштио кокошке, бацио им жита, нахранио свиње и потер'о овце у пашњак изнад куће. Више куће горе имамо једну парцелу. Највероватније срчка, нисмо то испитивали. Углавном, пао је. Није имао времена, да седне. Пред-зору је пала кишица, онда смо видели да су му остали отисци влажне земље на коленима. Значи, није имао времена да седне, буквално је стојећи... И зато смо му тамо, на том месту где је умро, подигли мали биљег: *Овде је радећи умро Светолик Жарко Стевановић*. На гробљу смо му, наравно, подигли споменик.

И шта сад?

Не могу да верујем. Још сам у пуној снази. Да ли је могуће да не могу да помогнем оцу?

И то је био тај трен. Тада се мој поглед на свет поцепао. Знате кад деца дувају онај балон од сапунице па он пукне. Или ако сте некад посматрали, рецимо, паучину: паук направи прелепу мрежу да лови и само дуне неки ветар. Знате како је казано, да ветрова није пауци би небо премрежили. И нема оне мреже.

Човече, па шта је овај живот?

Јуче је држао здравицу, у четвртак држао здравицу, у суботу га возио да обиђе њиву, био пун среће како му је понела летина...

И почнете да тражите смисао живота.

Бог све уреди. Ми смо били људи који су и код свештеника имали неку позицију. Бог уреди да на дан сахране мог оца дође четрнаест свештеника, онај који је из Горачића и још тринаест из Чачка. Била је то величанствена сахрана, ако се може рећи за сахрану да је лепа. То је стварно било невероватно. Дошло хиљаду људи. Они служе опело. Чита се Апостолска посланица и Јеванђеље: *Ово вам казујемо речју Господњом да ми који будемо живи о доласку Господњем, нећемо претећи оне који су уснули.... јер ће сам Господ... сићи с неба, и прво ће мртви у Христу васкрснути, а потом ми живи који останемо бићемо заједно с њима узнесени на облацима у сретање Господу... и тако ћемо свагда с Господом бити.*

Да ли је ово могуће?

Слушао сам кад моји родитељи причају, кад умре неко, моја баба по мајци, по оцу и тако даље, ваља се за покој душе однети неки прилог у цркву. И ја и Нада – ваља се – решимо да однесемо прилог у неки манастир на Овчару.

Вазнесења, претпостављам.

То је било Ваведење. Први манастир на који смо наишли. Понесемо ми неки новчани прилог и разне намирнице.

Монахиња зовне игуманију, а она: *Хајте да попијемо кафу.* И ми одемо у салончић.

То је онај манастир испред кога ће вас ухапсити 2012. године?

Није, то је било у Вазнесењу. Игуманија види да смо ми скрхани болом, да смо у црнини. И ми испричамо. А мој отац се причестио у Васкршњем посту. Значи, причестио се на неколико дана пре него што ће му се десити то што се десило. И кад ја то кажем игуманији, да је он постио и да се причестио, она се прекрсти, устаде и каже: *Е, фала Господу Богу, он је отишао у Рај*. Мени сад онај камен овде као да мало омекша. Као да сте ми сад неку црну завесу мало одшкринули и отуд ја видим зрачак светлости.

Да чудо буде веће, улеће, тад кад се мени почео спуштати тај камен са срца, улеће мати Параскева, сад је она покојна а и ова игуманија Февронија је нажалост недавно умрла, Бог да им душу прости. И улеће мати Параскева и каже: „Мати, иде владика!“

[...]

Тај разговор са владиком Стефаном и игуманијом Февронијом помогао ми је да не тугујем као они који немају наде у живот вечни.

[...]

Мени је било тешко да поверујем. Верујем Вам, наравно. Али ми је тешко да поверујем када причате да сте искусили благодатни огањ, 66 свећа...

Тридесет три плус тридесет три. Тридесет три се симболично носи због тридесет три Господове године.

Ви сте те свеће принели својој бради...

Кад су се запалиле, ја сам прво, као маловеран, ставио руку да видим да ли је то могуће. Јер кад запалите зрно шибице, чик да држите руку, чик! Јер је преко хиљаду степени на пламену. Ја видим, мене не опржи. Ја се умијем са пламеном, по веђама, по бради...

По коси.

По коси...

Ниште осетили онај смрад кад почне да гори коса, брада...

Ништа нисам осетио.

Нисте се запалили?

Нисам се запалио.

Да ли сте сигурни?

Па чујте, ево ме жив и здрав. То је просто невероватно. И многе друге чудне ствари су се догађале. Не бих хтео да Вас тиме превише оптерећујем.

Тек, углавном, у мојим „Казивањима“ ћете видети да сам своје преумљење описао, као и тај одлазак у Свету Земљу где смо препипали све стопе Господње. И сви ти утисци... Завршио си разноразне школетине, безбожне. И сад ви одете у Витлејем где је Господ рођен у јаслама. Над том пећином људи направили велелепни храм. Ви одете са друге стране у ону пећину и видите кости оне витлејемске деце коју су жртвовали хотећи да убију Христа. Одете, рецимо, у кућу Јована Крститеља... Одете тамо где је певац запевао кад се Петар одрекао Господа трећи пут. Одете на голготски пут, у оној поворци до Голготе, од суднице Понтија Пилата. Одете на Маслинску гору. Одете и видите место одакле се Господ вазнео на небеса. Одете у Маслински врт где је Господ ухапшен и у гроб Пресвете Богородице, уђете у гроб Господњи, у Лазарев гроб, у кућу Марије и Марте... Ја сам занемео. Како да опишем то? Рекао сам: „Господе, у Тебе поверовао јесам, сад више не верујем.“

Сви су се згранули кад су то прочитали. Нису достоверили до краја.

Врчи, Милоје, врчи.

„Сад више не верујем – сад Те знам!“

И заиста, свим људима добре воље бих могао да препоручим да прочитају књигу... Постојали су Војислав Поповић и Драган Поповић. Једно је отац, а друго је син. Били су хаџије много пута. Отац је написао књигу о Светој Земљи, а после је син још ту књигу проширио. Ја сам их прочитао обе кад сам се припремао на пут за Свету Земљу.

Ко се припреми, прочита, упозна мало те ствари и ко са вером и са неким предзнањем оде тамо, то је вредније него, рецимо, имати кућу.

На овоме што сте сада испричали, тој причи о Исусовом страдању и сва ова света места која сте описали, на њој је изграђена црква, систем веровања, литургијска пракса, верска пракса, теологија која стоји иза тога. И Ви томе почињете припадати, од те 1996. године.

До балчака.

Спремни сте на одрицања, жртвујете се, верујете из све снаге. Да би било јасније нашим гледаоцима, значајан део својих прихода почели сте одвајати...

За манастире.

Као дарове, као добротворство СПЦ, у тој мери да патријарх Павле својом руком потписује грамату зато што сте...

Добротвор храма Светог Саве на Врачару. А Хризостом, који ће ме касније процесуирати и тражити да ме казне, даје ми две грамате. Једну као добротвору и једну као великом добротвору.

Прекинули сте ме кад сам хтео да поентирам – 2010. године, та иста црква у коју улажете, верујете, у којој видите спасење, светлост и тако даље, каже – Не Милоје, ти више ниси за нас, ти си отпадник, ти ниси достојан...

Али није то рекла црква...

Ти не слушаш, ти ниси послушан. Е, то хоћу да чујем. Године 2011. они ће донети неповратну одлуку којом Вас одстрањују из цркве, заправо урадиће екскомуникацију, је л' тако?

Да.

Због нечега што сте урадили 3. јуна 2010. године.

Да. Шта се догодило? Видите, када сам се искрено преумио и поверовао у Господа нашег Исуса Христа, ја сам све књиге које су постојале у оној књижари хиландарској купио.

И прочитао.

И то упијао. И ја и моја супруга.

Петнаест година сте се бавили том литературом?

Да. Сваки дан смо читали *Охридски пролог*, једну главу из Јеванђеља и једну главу из Старог Завета, а онда свако своју књигу која је на реду.

Значи, Нада је Ваш верни пратилац у...

Не, не, Нада није мој верни пратилац, јер она је много пре...

Побожнија.

Она је побожнија од мене. Она је крijући... Значи, ја не знам да ли је она учинила неку прељубу некад, али је, крijући од мене, са мојом мајком крстила моју старију ћерку. А млађу ћерку је, такође, крстила уз мој благослов (тад сам ја био секретар Комитета). Значи, већ сам ја имао неке сумње у ову причу коју сам срцем заступао.

Елем, видим ја, пошто сам покушао озбиљно да улазим у материју, видим та скретања у православљу. И дођем до спознаје да је екуменизам почео да се увлачи у Цркву. Дођем до убеђења да Цркву нису могли да разоре споља и до озбиљних података да су у богословије убацили неке момке који ће стасати да је разарају изнутра. Године 2007/2008. ми направимо побуну у Чачку због новотарија.

Увођења новог верског обреда у цркву.

Тако је. Одступање од светоотачког предања, од вековног богослужбеног поретка, упркос одлукама Сабора. И сад се ја ту експонирам, сукобљавам се са архијерејским намесником једним, са

архијерејским намесником суседног намесништва... И то ме натера да почнем да копам по томе. Уочим и видим исповедање Владике Артемија и прочитам његово предавање на једном симпозијуму у Солуну 2000. године.

О екуменизму, претпостављам?

О екуменизму. Врло запажено. Па онда видим реакције на његово прогнање професора универзитета Теодора Зизиса, протојереја ставрофора из Солуна, па митрополита Серафима Пирејског, па Серафима Китарског...

Значи, двојица Ваљеваца су, заправо, утицала на Вас веома битно својим учењем – Владика Николај и...

И Авва Јустин...

Значи, то би био други, а онда имамо и трећег. Заправо, Артемије је из Лелића. Значи, имате тројицу Ваљеваца који су битни.

Тако је. Ја сам у својој беседи, пред спуштање у гроб Владике Артемија, рекао да овај крај добија и трећег молитвеника пред престолом Творца и да је то велики благослов.

Ја тада не познајем лично Владику Артемија. Обратите пажњу. Ја не познајем Владику Артемија, али познајем његово дело. Друго, ја имам информације како се он бори за Косово у Стејт Департменту, у Белој кући. Имам озбиљне информације шта он предузима на том плану и шта му раде они што су позвани у Вашингтон, по сведочењу Косаре Гавриловић, па им је речено – нашим митроносцима које сам изузетно ценио и поштовао: „Ми имамо доказе за ваше шуровање са Ратком Младићем, са Караџићем... Господо, ви сте зрели за Хаг! Али имате и алтернативу.“

Да застанемо на овом месту. Овако, Косара Гавриловић је тетка Леона Коена, је л' тако?

Она је тетка Леона Коена, али што је најбитније, она је ћерка...

Она је била преводилац Владике Артемија. Дошла је из Америке...

Она је била предавач на Лондонском универзитету, а кад су се преселили из Лондона у Америку била је предавач на Универзитету Џорџ Вашингтон у Вашингтону. Иначе, она је ћерка Милана Гавриловића, нашег предратног министра и члана избегличке Владе.

Која је доживела протон Владике Артемија из прве руке јер је била крај њега кад ју је владика Атанасије избацивао из манастира.

Тако је.

Али, да би било јасно – двојица људи чија имена Ви нисте поменули су владика Атанасије и владика Амфилохије, који су били у Америци, и који су по причи госпође...

По сведочењу Косаре Гавриловић...

Да су уцењени и да су натерани да изнутра...

Они су натерани на то.

Сачекајте мало, да их сместимо у контекст.

Хајде.

Авва Јустин је у Ћелијама имао четири ученика, веома значајна, четири монаха. Сва четири су постали владике и ми причамо, заправо, о тој четворици људи. То су владика Иринеј Буловић, човек који је сива еминенција садашњег патријарха...

Тако је.

То је митрополит Амфилохије Радовић, умировљени владика Атанасије Јефтић...

И Владика Артемије.

И Владика Артемије. Та четворица људи су, заправо, ученици Авве Јустина који су годинама долазили код њега. Они су, заправо, из те духовне школе Николајеве и Авве Јустина. Ми о њима при-

чамо. Од њих Ви издвајате, из разлоīа који су Вам добро īознати, само Владику Артемија као некоīа ко је достојан.

А зашто?

Обратите пажњу. Године 1996. на Богословском факултету... Пошто је Владика Артемије своју мисију увек ширио, ми то нисмо знали јер у јавност није продрло шта је он све писао Сабору и Синоду, због искривљавања вере светоотачке и тако даље... Дакле, 1996, на питање некога из публике, који је реплицирао владики Иринеју Буловићу, користећи аргументе Владике Артемија: *Владика Артемије тврди супротно*, одговор Иринеја Буловића је био: *Сломићу ја Артемију кичму!* Нисам то ја измислио. У мојим књигама ћете видети извор из кога сам то преписао.

Шта се даље догађа?

Године 2010. Ваша колегиница, новинарка, има факсимил у једној од мојих књига, пита Амфилохија: „Народ је збуњен, како тако на брзину сменисте владику Артемија?“ А он ће рећи: „Како на брзину? Па ми у Синоду десет година чекамо на ту одлуку.“ Значи, 1996. Иринеј је рекао да ће сломити Артемију кичму, а 2010. Амфилохије каже да десет година чекају на ту одлуку. Али, нису смели да га пипну док је био патријарх Павле жив.[204]

[...]

Него, да се вратим на почетак. Кад видех шта је Иринеј Буловић рекао за Владику, шта је Амфилохије рекао...

Причаīе о највишем клиру СПЦ.

О београдској Патријаршији.

То су кључни људи.

То су „кључни људи“, али ти људи нису црква. Замолио бих Вас да ми дозволите малу дигресију.

204 О хронологији догађаја поводом разбојничке смене Владике Артемија 2010. године било је речи у разним приликама од којих су неке наведене и у овој књизи.

Не, ја Вас уопште, ја Вас нећу прекидати, него само хоћу да будемо сигурни. Ти људи воде цркву последњих колико година?

Воде као Домановићев „Вођа“. Исто тако, знате. Воде је и мислили су да је одведу у Ватикан. Али не да...

Од сто наших гледалаца, деведесет ће се заклети у њих и рећи...

Па и ја сам се заклињао у њих. Заклињао сам се и у оне док нисам укапирао да нас Доланц лаже. Будући да сад знамо истину, ја кад чујем да су монаси одлучили... Они су прогутали смену њиховог духовонг оца, али ће код њега спасавати душу своју. Међутим, они одлуче да Владику Артемија протерају са Косова. По прописима СПЦ, епископ, који је из било којих разлога разрешен функције има право да одабере манастир у својој епархији где ће да дочека кончину. Такав је пропис. Е, Артемије не може. Него на крај Србије, у Шишатовац, тамо на крају Фрушке горе.

Ако добро памтим, Амфилохија Радовића постављају за администратора...

Не, прво Атанасија. Ону двојицу који су у Америци добили задатак, па је један администратор шест месеци, па је други администратор после њега.

Атанасије физичком силом избацује напоље монахиње и Артемија.

И Косару Гавриловић... Кад све то видим... А стицајем околности се онај отац Илија са којим смо ишли у Свету Земљу у међувремену упокојио. Њега су протерали из Епархије нишке (док је патријарх Иринеј био Епископ нишки) зато што су му бранили да води људе у Свету Земљу на ходочашће. И ту се, око оца Илије, формирало једно језгро. Ја сам био у Матијевцу где је он дошао у напуштен манастир. Тамо се иде пешке два километра кад оставите кола, па сам био на Литургији за Јовањдан, онај летњи, кад је иначе слава тог манастира, где је било око 500 хаџија који знају Литургију напамет. Напољу се служила. Кад се чуло: *Благословено Царство Оца и Сина...* и кад смо ми грунули *Амин* – птице су полетеле у небо од детонације. И то је г. Иринеју сметало. Он служи

у Саборном храму у Нишу, дошло петнаест баба, а овај тамо има 500 људи. И он забрани оцу Илији да води ове људе у Свету Земљу. Међутим, он их одведе, већ је био направио аранжман, узео паре од људи... И добро, протерају га. Кад је дошао у болницу, оде Владика Артемије да га обиђе (још је био на Косову). А он каже: „Арто, ови ме протераше, хоћеш да ми благословиш да се сахраним у неком твом манастиру?“ Владика каже: „Оћу, оче Илија, али немој да журриш. Где би волео?“ Отац Илија одговори: „У Црну Реку.“ Владика благослови, те оца Илију сахране у Црној реци.

То је, иначе, манастир у који је дошао Артемије када је дошао из Хрватске.

Он је из Крке, као професор тамошње Богословије, после доктората у Атини, дошао у Призрен где је распоређен за професора Богословије. Онда је изразио жељу и молио Авву Јустина да му благослови да се повуче са катедре и да оде у манастир да се посвети Богу.

И шта је било са сахрањивањем?

И сахране оца Илију у Црној Реци, а ми не знамо. Нико у новинама не пише да је умро неки калуђер. Међутим, кад смо сазнали да је умро отац Илија и где је сахрањен, ми по именику тражимо и нађемо број манастира Црна Река. Јави се неки калуђер, ми кажемо ко смо, шта смо, да нам је отац Илија био духовни вођа на путовању у Свету Земљу, да бисмо били ради да за покој његове душе приредимо једну трпезу љубави за народ који ће доћи у недељу, као и за монаштво. Колико има монаха? Двадесет пет-шест. Колико народа долази? Толико и толико.

Ја и Нада однесемо комплетно све што треба.

Трпеза љубави, то му дође вечера?

Ручак после Литургије.

Као славски, зар не?

Као славски. Они људи не знају ко смо. Ми смо то однели, тамо дали неком калуђеру који је био дежурни и отишли на Литургију. Кад се завршила Литургија, једна софра, друга софра, ја и Нада смо се задржали у пећинској цркви разгледајући и тако. Кад смо били код звонаре види нас један млади монах и каже: „Извините, је сте ли били на ручку?“ Кажемо: „Нисмо, ми чекамо да се испразне те шерпе, лонци, плехови и то што смо донели.“ Он онда укапира да смо ми то донели. „Хајде, молим Вас, бар да попијете кафу.“ И ми седнемо тамо, у старом конаку на терасицу. „Сад ћу ја да зовнем игумана да Вам се придружи.“ И дође тада отац Николај. И ја, Боже ме опрости, помислим да онај човек није тачан. Да је прелешћен. Почне да прича: „Нашег Владику ће да проћерају ови екуменисти, сто посто ће да га проћерају. Не знам шта ће други да ураде, али наше братство 90%, сигурно иде за њим, у шуму.“ И све тако...

Помислих, саблазниће Наду, помишљам да је човек нешто „утриповао“, што би деца рекла. У једном тренутку кажем*:* „Оче, ма где ће, бре, неко неког да протера у 21. веку, а поготово владику? Али, ако вас протерају не морате да идете у шуму, ја сам почео да правим етно село на падинана Јелице. Имам тамо десетак–дванаест неких брвнара, полубрвнара, ту можете да склоните главу.“ Рекох то да откачим човека, да не причамо више о томе него о нечем другом.

И прође, да ли две, да ли три године, не могу сад то са сигурношћу да кажем, ја и супруга путујемо за Љубљану на сахрану, упокојио се један мој рођак. Звони ми телефон у колима. Моја жена чује разговор. „Овде отац (тај и тај). Забранили су да нам Владика Артемије буде духовни отац, хоће да нам буде Амфилохије, и ми смо одлучили да одемо, да напустимо манастир.“ Ја кажем: „Не могу да верујем. Људи, не могу да верујем. Нека вам је Бог у помоћи...“ Ја уопште не копчам што он мене зове. То је био онај млади монах (Иринеј) који је седео на тераси конака кад сам ја рекао *Не морате у шуму, имам ја...*

Заврши се разговор на томе и мени Нада каже: „Милоје, сећаш ли се шта си рекао на оној тераси?“ И мени тек проради кликер што је он мене, у ствари, звао. Сви они који су обећавали брда и долине су врчили. И онда, последњи сам ја био, јер ја нисам никакав играч. Последња сламчица да се ухвате: *Да пробамо са оним Милојем*. И кад смо завршили разговор, он каже братији: „’Олади нас и брат Милоје.“ И само што је то рекао, звони телефон, он се јави и види да сам ја. „Оче, мене сад супруга подсети на онај разговор.

Ако вам није испод части да дођете под кров грешног Закхеја, ево ја вам стојим на располагању. Добродошли.“

И тако су они дошли. Ја ни тада не познајем Владику Артемија. Ови људи који су дошли на моје имање, ти монаси, иду недељом у Шишатовац код Владике на Литургију и кажу: „Брате Милоје, хоћете ли и Ви са нама? Рекох: „Хоћу.“ И кад смо пошли после Литургије, неко од калуђера, кад смо прилазили за благослов од Владике, рече: „Ово је наш брат Милоје Грешни.“ Владика каже: „Ви сте Милоје? ‘Ајте да попијемо кафу.“ И тек тад сам упознао Владику.

И ту почиње пријатељство које је трајало до краја Владикиног живота.

До његовог издиханија. Последњи разговор који сам имао са Владиком био је на неколико дана пред његову смрт, пре него што ће доћи у Ваљевску болницу. Кад сам дошао кући рекао сам Нади: „Владика нам се гаси.“ Он је просто добио боју воска и видело се...

Ја сам Владику убедио, док је био у Бистричкој у Београду, да треба да иде у шетњу јер видим да има тешкоћа у ходању, јер је атрофирао. Живео је у једном собичку, у поткровљу, у коме ја нисам могао да се исправим.

Шта сте рекли, девет квадрата је имао?

Око девет квадрата, то је груба процена. Значи, собичак у коме су један отоман, један радни сто и једна витриница. И то је све. То је била његова спаваћа соба, радна соба, ту је исповедао нас које је исповедао и ту је примао госте.

Притом, он не може да добије од ваљевске општине грађевинску дозволу да на својој...

То је посебна прича.

Да на својој земљи направи себи кућу.

Све сам то описао у *Ваљевској фртутми*, јесте ли видели то? То бешчашће, да Јован Шумадијски, и Бог да прости душу, дивни владика Милутин (морао је да изврши то што су му рекли), пишу градским властима у Ваљеву да забране градњу.

Која је то година?

Па не знам, има у мојој књизи све то. Успео сам да добијем од неких људи, не могу сад да кажем којих, копије тих њихових аката. И заиста је грађевинска инспекција забранила градњу и то је трајало две године, а онда су ови људи у општини, свака им част, видели да то заиста нема смисла, јер то је једини грађанин у овој земљи који не може да направи кућу на својој очевини...

Је л' то по бешчашћу, отприлике, оно што сте Ви доживљавали или што су доживљавали противници режима 1983, четврте, пете године? То је када притисну дугменце, а онда се нађе неко са мало части да човеку који живи у девет квадрата, где он онако низак може да стоји усправно, а Ви не можете, да му спрече да може да умре у нечему што би личило на пристојан живот.

Владика је имао ту собицу, а његови калуђери су били у шупицама неких бака из комшилука, где су оне раније држале угаљ. Па су они то окречили и направили...

Живели су у шупама?

У шупама које су они окречили, средили, ставили иконе. Један је архимандрит Варнава, други монах Паладије који је био владикин кувар. А тадашњи ђакон Дамјан је имао поред Владике собицу од можда 2,5 квадрата. Да ли ми верујете? Можда сам претерао, можда је имала три. Значи, могао је да се завуче и ту је имао сточић за лаптоп и само кревет. И то кревет направљен од четири даске.

Тако су они живели. А за ту кућу у Бистричкој, неки људи попут, рецимо, Велибора Џомића, писаху како он има вилу. И постоји документација откуд владики та кућа, ко му је дао. Ту кућу је једна породица поклонила Хиландару. Хиландар дао кључеве манастиру Раковица а они Владики, кад дође са Косова да има где да преноћи.

Они су сви, у том тренутку, за СПЦ отпадници.

Само ово да Вам кажем, па ћу да се вратим на то „отпадништво", ако имамо времена. Да ли смо претерали?

Одавно, према томе, наставите.

Значи, предложим Владики да идемо у шетњу. И он пристане. Ми смо сваки дан, у пет после подне, одлазили у Звездарску шуму. У тим шетњама је Владика такве бисере мени испричао и ја једног дана кажем: „Владико, ја сам набавио диктафон, хтео сам да Вас поткрадам, то Ваше благо, али нисам имао петљу због тога што нисам тражио благослов.“ Каже: „Брате Милоје, ништа не треба радити без благослова. Ево, од сад имате благослов. Немојте ме питати. Бог зна и шта ми мислимо, а камоли шта говоримо.“

Нису то никакви поверљиви разговори, него то су заиста бисери, цео његов живот. Ја сад покушавам тих сто сати да сажмем у пет-шест сати, да покушам да направим једну звучну књигу, да заједно уживате у тим предивним нашим рајским шетњама.

А ово хоћу да кажем због ваших гледалаца. Људи погрешно мисле да је црква Патријаршија, да је црква грађевина и да су црква патријарх и епископи. Они су само њен део. Глава цркве је Господ Исус Христос, уди његови су апостоли, исповедници вере, мученици, лаос Божији, односно народ верни и јерархија. Шта се догодило у београдској Патријаршији? Ја сам о томе написао свега дванаест књига.

Свако може да уђе у кмн.рс, рубрика „И још нешто“ и да види. Од осамнаест књига дванаест се тичу, заправо, вере и борбе за православље.

Тако је. Ја имам два правца писања. Једно је о коренима, о прецима, о Јанку, о Марку, о језику рода мога, рода нашег. А друга је о одбрани вере.

[...]

Сад смо стигли и до данашњег патријарха, господина Порфирија. Ви кажете да је Порфирије део исте те групе.

Порфирије је духовно чедо владике Иринеја Буловића. Имам писмо, објавио сам га у мојим књигама у коме Иринеј Буловић 1972. године критикује екуменистичко понашање владике Лаврен-

тија. То што је он тада исповедао у том писму, то ми исповедамо и дан-данас. То што ће он после папу звати *свети отац* и од њега он и Амфилохије примити...

Прстење...

Прстење и напрсне крстове, то није наш, то је њихов проблем. Ми смо схватили ко је Владика Артемије и направили смо преко четрдесет катакомбних светиња у Србији и широм света. Тамо долази народ, има га к'о на гори листа. И још нешто: народ је чувар вере, то су рекли источни патријарси.

У Јеванђељу пише да ће доћи вуци у јагњећој кожи да распуде стадо Христово и то нам се и десило. А што се тиче садашњег Патријарха, о њему не знам много сем то да је духовно чедо епископа Иринеја, и имам сведочанство да је честитао и рекао Ани Брнабић, када је била мандатар за премијера у првом мандату, да он лично и црква немају ништа против тога да она буде премијер!

Кад кажете ми, то мислите на групу за коју ја не знам тачно име. Да видимо, Артемијевци би био један назив. Који би био други? Староверци?

Не, не. Ту је велика превара коју они покушавају да наметну овом ојађеном народу.

Значи, ја сам сад употребио погрешан израз?

Не, Ви сте употребили правилан израз говорећи неисправно, а њега сте преписали од Амфилохија и Атанасија, Бог да им душе прости. О чему се, у ствари, ради? Знате, Владику Артемија су неканонски склонили са епархије.

По налогу Американаца?

Тако је, све то пише у мојим књигама. Када је Јован на Криту протеран, он је по одобрењу Сабора светих отаца наставио своју службу у Малој Азији. Даље, када се Руска заграничка црква, због Сергија и бољшевизма, који се увукао у руску цркву, одвојила, ми смо је раширених руку примили. Ево код цркве Светог Марка и дан-данас стоји руска светиња посвећена Светој Тројици.

Шта хоћете да кажете?

Хоћу рећи да су се тада Атанасије и дружина хвалили српским гостопримством, што су чинили и у својим књигама. И Руси су ван своје канонске територије служили по целом свету, па и у Србији.

То се догодило и Србима у сеоби под Арсенијем Чарнојевићем у Сентандреју.

[...]

И да не буде заблуде, то нису никакви *„артемијевци“,* то је протерана Епархија рашко-призренска која се налази у егзилу. И ми се и тако зовемо, Епархија рашко-призренска Српске православне цркве у егзилу.

Зашто у егзилу?

Погледајте на интернету да су са шиптарском полицијом и снагама нашег окупатора протерали Владику Артемија и његово монаштво до границе између Косова и Србије, а после тога наша полиција га спровела до Бистричке.

Причамо четири сата и два минута.

Није ваљда?

Веровали или не. Није катастрофа докле год је занимљиво и докле год је информативно.

Дошли смо тачно до момента када црква због онога што сте учинили, због гостопримства које сте указали протераним монасима, па и Артемију, због тога што им отварате капије својих имања и дајете им на неограничено коришћење бесплатно своје земљиште и грађевине да би имали где да станују, да преживе, да привређују и тако даље... Из тог разлога се у цркви диже оптужница против Вас и ово је заправо место где ћете други, пут због својих уверења и због тога што мислите да боље знате суштину неке вере или неке идеологије него онај део највећи који њу заступа, страдати. Је л' тако? Рекли сте и овима, као што сте рекли и 1983. године: Људи, ово што радите није добро!

На велику несрећу...

Чију несрећу?

На несрећу моју и свих нас – боље би било да нисам био у праву.

Први пут кад сте то урадили показало се да сте у праву и да су они пукли и пропали, а Ви сте рекли „Пући ћете и пропашћете ако не разрешимо ово у чему је проблем". Хоћете да кажете да ће, можда, и ови сада пући због онога што су урадили и Вама и Артемију 2011. и 2012. године?

Ја се надам у милост Божију и у њихов разум. Није тачно оно што су рекли, да је Владика Артемије тврдоглав, да он неће... Он је човек поставио платформу за помирење.

Није их послушао.

Ко?

Артемије. Они су од њега....

Ама, човече, то би било исто као кад би дошао неко Вас да истера из Ваше куће без суда и пресуде. То је једна ствар. Друга ствар: па наравно да није хтео да послуша безаконике. Они нису послушни цркви! Они нису послушни канонима! Они нису послушни догматима! А онај ко иде за непослушним, проклет да је, кажу Свети Оци.

Чекајте, то се онда односи на већину паства СПЦ која иде за њима?

Нисам ја њихов судија. Има ко је Судија.

Ко су онда људи који су честитали Порфирију избор, ако је он следбеник ових на које сада указујете? Хоћу да кажем да је грешка онда ненормално велика и та је грешка утканa...

Ми имамо могућност да ту рану залечимо, рану која је учињена безакоњем оних који седе у београдској Патријаршији.

Да се повуку одлуке које су донете.

Само да кажу *Људи, грешка је...* Прочитајте моје „Казивање". Јесам ли ја тамо исповедио своје грешке? Јесам. И шта је ту проблем?

Значи, је ли тачно да је супротно Уставу и канонима Владика Артемије протеран са своје катедре?

Тачно је!

Је ли тачно да се све оно што се иза тога догађало – догађало незаконито?

Тачно је!

Је ли тачно да је то безакоње без премца?

Тачно је.

Исправите то, људи!

Година 2012, лето, Велики црквени суд којим председава Амфилохије Радовић, доноће одлуку о томе да будете екскомуницирани из цркве. Ево га Грешни Милоје други пут у свом животу. Ко је један од судија који је судио против Вас и који се највише залагао...

Амфилохије је тада био председник суда.

Добро.

Други судија је био други папин прстеноносац, Иринеј Буловић. Трећи је био Фотије, који је тада био Епископ далматински. И била су два професора са Богословског факултета. Два часна човека. Али, дићи глас против Амфилохија и Иринеја није им пало на памет. И та два човека, Раша Поповић и Драгомир Сандо су били... Један је био старешина цркве Ружица, а други је био благајник. Прогласиће их после неколико година лоповима на правди Бога. Значи, они су моје судије, али су на правди Бога проглашени лоповима. Писале су новине да су покрали црквено злато и сребро што сигурно није тачно. Ја имам човека који ми је то аргументовано испричао. То је покојни Љуба Протић, имам то сведочанство забележено. Значи: њима ако се супротставите у било чему – има да вас нема.

Никад не биспе сшиīли до ове одлуке Високоī црквеноī суда да није било ūрвосшеūене одлуке. У шој ūрвосшеūеној одлуци нарочишо се исшицао ūоī Милан из Пожеīе, ако сам добро заūамшио...

Јесте, јесте.

Ви ме исūравише ако нисам. Ко је ūоī Милан из Пожеīе? Чиме сше īа задужили?

Пре него што Вам то кажем подсетићу Вас да је владика Хризостом против мене, неканонски, покренуо поступак јер сам се годину дана пре тога већ преселио у Београд и уопште нисам био његов епархиот. По Уставу није могао ни да ме процесуира.

Ви у шом шренушку ūрūадаше, заūраво, Беоīрадској...

Тако је. Ја сам тражио да они то уступе Београдско-карловачкој митрополији. Међутим, то је био врућ кромпир за Патријарха, па су рекли – ћерајте. Узгред, буди речено, ја још нисам добио одлуку Великог црквеног суда.

Десеш īодина чекаше на...

Ове године десет година.

Судио Вам је ненадлежни суд, је л' шако?

Судио ми је, у првом степену, ненадлежни суд, а један од судија је био тај...
ūоī Милан.

Поп Милан из Пожеге.

Мени је шо име ūознашо, као да сам īа видео у новинама.

Видели сте га у новинама јер га је полиција ухватила у селу Мрчајевци са његовом љубавницом, који је вероучитељ, мушкарац

са женском фризуром, са кармином и женским ципалама и чарапама, у шверцу дроге.

Поп има трансвеститa за љубавницу?

Ухватили су их, тако је писало у новинама. Ја им нисам светлио.

И поп шверцује дрогу?

И поп шверцује дрогу, то је неспорно. Њега нису искључили из цркве.

И тај је судио Вама?

Тај је судио мени. И искључио ме из цркве зато што сам извршио *Јеванђеље о страшном суду* које се чита Месоопусне недеље уочи Васкршњег поста, у коме каже да смо дужни жедна да напојимо, гладна да нахранимо, гола да оденемо, болесна да обиђемо, заточена да посетимо и невољника под кров примимо. То је први разлог.

А други је тај што сам се молио Богу са Владиком Артемијем који је, узгред буди речено, и по њином још увек био Владика. Па то је највећа брука!

И они мени не достављају ту одлуку, ево десет година је тражим. Сваке године пишем писмо патријарху. Писао сам Амфилохију, није вредело. Па после је био Иринеј Буловић председник Великог црквеног суда. Писао сам и њему, није вредело. После сам писао Патријарху, неколико година, није вредело. И сад размишљам да ли ћу писати овом Патријарху.

Ја сам ту пресуду добио од Ваших колега јер су је они поделили на конференцији за штампу у чачанској цркви новинарима. И ја сам од њих добио копију, али немам оригинал. Кад бих га имао, ја бих имао право по Уставу СПЦ, односно по кривичним правилима, да се обратим преко свог надлежног епископа, а мој надлежни епископ је патријарх, Сабору да преиспита ту одлуку.

Када би, значи, судови Господњи били идентични са судовима људи онда је казна на коју су они мене осудили највећа казна која се може изрећи под сводом небеским.

Када би Господ послушао њихов суд, ја одох у таму најкрајњу, тамо где је јаук и шкргут зуба. Зато што сам се молио Богу са... Ви сте млађи доста од мене и верујем да ћете дочекати да Бог пројави ко је био Владика Артемије. А ја ћу, ако ми Бог да дана, ускоро објавити звучну књигу где ћете чути из уста Владике Артемија неке ствари које су врло интересантне о његовом животу.

Господине Милоје, Ви сте били у цркви петнаест година, чини ми се?

Па ето, активно сам од 1996. године.

Да, да. Говорим о оној цркви из које су вас протерали.

Па они су ме прогнали на папиру, нису они мене прогнали из Цркве мојих ђедова, верујте.

Дозвољавате ли могућност да грешка можда није направљена у тих петнаест година, него да је можда системска и у самим темељима цркве? Да она иде стотинама или хиљаду година, две хиљаде година уназад. Ви то искључујете, је л' тако?

Не искључујем могућност да је увек било вукова у јагњећој кожи, то је Господ рекао у Јеванђељу. И они у време Господа су Господа осудили. И они су били црквени људи.

Не само то. Пре 125 година Митрополија београдска, преко митрополита доноси одлуку, на правди Боја, да из цркве буде екскомуниciран добри човек кога сам поменуо у најави, Васа Пелагић.

Разлика између Пелагића и мене је у томе што сам ја једини мирјанин који је трајно искључен из цркве. Пелагић је имао свештенички чин.

Већ му је био одузет раније зато што је негде објавио, у једном од својих списа (био је публициста као што сте и Ви, дошао је са села, баш као и Ви, учио је у Русији као што сте и Ви, мада нисте тамо ишли у школе) невероватну реченицу да су калуђери и попови највеће варалице светске. Он већ јесте изопштен... Он је био архи-

мандрит Богословије ваљевачке. И напредњачка Влада, либерална Влада оног времена, доноси одлуку да Васу, на правди Бога, смести у лудницу, на захтев београдског митрополита Димитрија. Пођледајте, то је размак од 120...

Знате шта је радио Броз?

Размак од 120 и нешто година, то је та црква у основи, то су ти људи који имају право, изгледа, да одлучују о судбинама оних који не исповедају Бога или немају веру исту као што имају и они.

Знате, када је, не могу да се сетим сад имена тог човека, када је нешто приговорио Титу, он је рекао – *Ко је овај луђак? Склоните га.* Сећате ли се?

Начин на који су мене прогласили непријатељем државе и партије, на правди Бога, за човека који је искрено желео да заустави пропадање државе којој је служио искрено, дан и ноћ, и начин на који су мене протерали из цркве којој сам, значи...

Делили сте шаком и капом.

... колико су моје моћи дозвољавале. И они вас протерају из цркве.

Зашто?

Зато што не можете да кажете *амин* ако није амин (тако је, јесте). Али ово није било јесте! Протерали сте светог Божјег човека. Таквог човека не верујем да је васељена запамтила да хода овоземљем, у овом времену у коме...

Причате о Артемију Радосављевићу?

О Владики Артемију. Једног таквог старца је имала до недавно Америка, то је старац Јефрем. Владика Артемије је недавно, пре неколико година, био код њега, то је грчки монах који је дошао у Америку и тамо направио двадесетак манастира...

Има једна необична сличност. За твоје страдање средином 80-их година... У основи, оно се врти око личности Станета Доланца, за кога је Јованка Броз...

То је био мој вербални деликт.

За коīа је Јованка Броз рекла да је немачки шūијун. Али, обраūиūе ūажњу, за Ваше сūрадање из 2011/2012 īодине кажеūе да иза њеīа сūоје, заūраво...

Папини прстеноносци.

Добро. Амерички или ваūикански шūијуни, ūакође, је л' ūако?

Ја само тврдим да су Амфилохије, председник суда црквеног, и Иринеј Буловић... Знам још неке, на пример, за Андреја Ћилерџића имам материјални доказ, знам ја који су још наши епископи примили од папе прстен, али немам материјалне доказе.

Шūа значи ūримиūи ūрсūен? Причаūе са лаиком, ūа из ūоīа разлоīа и због мене и због īледалаца...

Прво, по канонима, од јеретика се не прима поклон. То је једно. А друго – ви примите прстен и онда епископ бачки Иринеј, у цркви Девице Марије на Неимару, каже поводом двадесетпетогодишњице папе Павла, да су *он и Амфилохије са узбуђењем у души ūримили од ūаūе ūрсūен и наūрсни крсū* и да им је тај и тај, неки тамо, да кажем, њихов великодостојник рекао: *Не мислиūе да вам је ūаūа ūо дао из курūоазије, да је курūоазија ūоклонио би вам књиīу или нешūо слично, он у вама види еūископе своје цркве* (подвукао аутор). То каже Иринеј Буловић! То имате записано у новинама из тог времена. Ја имам звучни запис те Иринејеве беседе, зато сам га и објавио у мојим књигама.

Извините, немам ништа против, драги пријатељу, немам ништа против да ви заједно са владиком Амфилохијем идете у Ватикан и да целивате руку папи. Немам ништа против да се ви покатоличите или да се потурчите! То је ваш избор! Бог нам је дао слободу да чинимо по нашој слободној вољи.

Али, где се јавља проблем?

Проблем се јавља што ја нећу са вама!

Немој да ме терате да идем у пропаст!

Ви идите, срећан вам пут.

Ја нећу. И неће, ако Бог да, ни они који су моји ближњи. А моји ближњи нису само моја деца, моји ближњи су... Знате ко је ближњи био милостивом Самарјанину? Онај што је указао помоћ милостивом Самарјанину. Моји ближњи су они који, значи, иду за Господом Исусом Христом, који иду за Светим Савом који нам је основао цркву и дао нам је у аманет на чување.

Ови вајни епископи су скренули са светосавског пута и кренули у ватиканске екуменистичке смрдљиве воде.

Милоје, јесте ли сигурни да, рецимо, Ваш ђед Радосав, бака Драгиња, Жарко, Југослава, да не би на Вашем месту одлучили да крену за патријархом, уместо да крену, као што сте Ви кренули, за једним усамљеним Владиком? Размишљате ли некада о томе да ли је Ваш избор и њихов избор? Да ли би кренули куд и сви поборници...

Ја знам шта је био њихов избор. Илија (син Живорада и Добринке), коме је мој ђедо учинио доброчинство, спасио му живот у детињству, па он побегао од могућности да буде убијен од неких људи (имам запис разговора са Илијом), у кући мога деде и бабе, који су имали десеторо деце, провео је две године док прође животна опасност. Он ми каже да је тада као дечачић могао понешто да помогне, па је водио волове мом ђеду Радосаву кад оре. И каже: *Чудом сам се чудио. Он се изјутра окрене, каже, према Умци (иза Умке изгрејава Сунце) и прекрсти се. Прекрсти се и кад коша волове. Кад ухвати за плуг, он се опет окрене ка Умци и прекрсти се. Кад видне увече, он искошава волове из плуга да их укоши у кола. Он се сад не окреће Сунцу. Ја сам мислио да се он окреће Суницу, а Сунце сад за Овчаром на западу. Он се јопет окреће ка Умци*. Илија је тада, кад је то мени причао, имао 70 година, али уопште није схватио што се мој ђеда Радосав окреће ка Умци (истоку кад се крсти).

Ја сам слушао мог оца који, кад заврши сијање њиве, каже: *Господе, предајем ову њиву у Твоје руке.* И он више о њој не брине. Господ брине и да је покваси, и да је осуши, и да јој дадне Сунце, а он ће само да пожње оно што је Бог дао.

Они нису били црквени људи у том смислу да иду сваке недеље на литургију. Они су држали пост. Пост се држао у мојој кући. Мој отац је говорио да се о Петровдану косило о сирћету. Сирћета и лука се исече и то ти је да поједеш.

Проја се умакала у сирће, зар не?

Тако је. Дакле, они су имали веру! Ови епископи – безаконици су натерали, бре, једног пиљара (тј. мене) да се батрга тамо са канонима. Шта се мене тиче шта пише у 45. и 65. Апостолском канону? О томе ја не треба да бринем, али кад он пали свећу у јеврејској синагоги ја морам да видим може ли, да ли му је то дозвољено. Није му дозвољено! Строго забрањено! И каже да такав треба да буде искључен из цркве. А они пале свеће и још се диче и ките тим фотографијама на патријаршијском сајту.

Четири сата и двадесет пет минута причамо.

О, Господе Боже, помилуј.

Ја сам са пажњом и са веома снажним утиском, позитивним, читао...

Чекајте, све ово је ишло директно?

Да, да...

Ал' смо убили гледаоце...

И даље иде директно. Моћи ће да се гледа и репризно и на каналима Телевизије Марш, на кабловским мрежама и на Јутјубу.

Изузетно поштујем оно што радите и оно што пишете. Издвојио бих две књиге које препоручујем гледаоцима да прочитају, које се не тичу толико вере него, ако су заинтересовани за Вас лично, а то би била „Казивања" и „Тајна дедине фиоке". Мислим да те две књиге нарочито говоре о Вама. Мислим на оне који су заинтересовани за биографске детаље. Рекли смо гледаоцима да могу да нађу све Ваше књиге на сајту фирме КМН (kmn.rs у поглављу: и још нешто). У Вашим књигама нашао сам један моменат који ми се чини проблематичним.

Реците који?

Чини ми се да он не заслужује толико поштовања као што заслужује све друго што сте писали и што сте причали. Пре неколико дана је умро господин проф. емеритус Иван Клајн.

То нисам знао, Бог да му душу прости.

Он је био теже болестан дуже време. Начин на који сте, у својој књизи „Казивања“, негде око 450. стране говорили о њему, чини ми се да има нечега што је проблематично. Рекли сте већ, не можемо опстати без радишности, без култа рада, без вере...

Језика и вере.

И без језика. Е сад, кад говорите о језику, Ви кажете да је стигло дотле да нашу децу језику уче...

Иван Клајн који је, иначе, колико ја знам био...

Дискредитовали сте човека на основу националног порекла. Рекли сте да је његов отац јеврејско-хрватског порекла. И то ми се учинило проблематичним на два нивоа. Прво је што долази од некога ко је одрастао у поштовању различитости и у некој врсти братства са другим народима. А чини ми се проблематичним и на овом другом нивоу, а то је када апостол Павле у посланици каже – Нема више ни Грка, ни Јевреја, нема више ни слободног, ни роба, нема више ни мушког ни женског, сад смо сви браћа у Христу.

У Христу, па и јесмо.

Каже он. Е сад...

Јесмо ли? Чек, чек...

Требало би требало би да будемо.

Чек, чек, застаните моменат. Ја Клајна нисам познавао. О „клајновању“ и његовом предавању српским студентима језика ја

сам научио од неких других људи. Између осталог, упутићу Вас на књигу Мила Медића[205] и тамо је...

Да, да, Ви се позивате на Медића, заправо не износите своје мишљење него оправдавате Медићеве ставове...

Пазите, цитирам Медића. Шта је ту сад спорно? Ја имам много пријатеља који су католици, много пријатеља који су муслимани, верујте ми. Ја сам у моју фирму примио Сенаду, муслиманку, кад ју је, пошто је била у мешовитом браку, мука натерала да побегну у Србију, да спасава ћецу, Огњена који је имао болестан бубрег, и не знам како се звао други син. А њен муж, професор, није могао да издржи муку да не буде господин као што је био тамо (у Босни), у некој гимназији да буде малтене просјак. И одао се алкохолу. И болесну свекрву је имала та Муслиманка. И ја сам је запослио у моју фирму. Четири године је јела хлеб насушни у мојој кући, али ја њу нисам звао да иде у православну цркву, нити сам ишао с њом у њену џамију, разумете. Ми морамо ту да разлучимо неке ствари.

Немам ништа против што је по оцу наша премијерка Хрватица, кажу тако. Ја нисам гледао... Верујем да су за то одговорни људи који то кажу.

---

205 *Обмане и заблуде бранитеља страних ријечи*, Рума, 2004, стр. 42-61, где записа, уз остало: „Иван Клајн је постао самоуки и самозвани стручњак за српски језик и ушао у науку на споредна, тајна, али широм отворена врата, преко утицајних породичних и других побочних веза... Клајн, у ствари, озбиљно и врло упорно обучава (‘едукује’) српску ‘лаичку публику’ како да најлакше заборави свој сопствени језик и своје ријечи, а прими туђе.“ И још Медић цитира Клајна који се руга Србљима, бесрамно говорећи: „Нисам приметио да ико говори о мртвим данима, иако би то био сасвим погодан назив за оне сиве, тужне, неме, хладне празнике који у Србији испуњавају готово целу прву половину јануара.“ Е сад Срби погледните у свој календар па ћете виђети да су вам по Клајну ти „мртви, сиви, тужни, неми, хладни дани“: Св. Данило Други Српски; Св. Анастасије; Св. Наум Охридски; Бадњи дан; Рождество Христа Бога; Сабор Богородичин; Св. Стефан; Св. Василије. Ваљда ће вам сад, браћо Срби и сестре Српкиње, бити јасно што Клајнов сународник др Кон не да дá Срби иду на Литурђије уочи и на Васкрс, што не могу д-иду у цркве, да се причешћују... о чему је прозборио један драгачевски старац без школе (Будибокснама, Београд, 2020. стр. 11-24). Зар је чудо да о језику, вери, историји Срба, прозборе коју и Срби? Није ли вакат дош’о да Срби о Србима почну истиновати? И да типове попут др Клајна, др Кона и њима сличне пошљу на оно место из кога су изишли кад су угледнули бјели свјет, а своју судбину и судбину свое ћеце, уз Божију помоћ, узму у свое руке? Или ће и даље пристајати да иг воде Брозовићи, Брнабићи и њима подобни који би да утру српски језик, обичаје, морал, образ? Да убију душу Србинову?

Не, то је чињеница, нема шта...

Је л' чињеница?

Да.

Је л' чињеница да она припада овој… Како се модерно каже ови што су педери?

ЛГБТ.

ЛГБТ. Да ли је и то тачно? Јесмо ли видели њене слике са заставицом?

Видели смо јој и жену.

Јесте. И она је тата неком детету које је родила...

Да.

Њена партнерка.

Добро, шта хоћете да кажете тиме?

Хоћу да кажем да ја с тим системом вредности, због кога сам плати дебелу цену, не могу да се помирим. Не могу ја томе да аплаудирам.

Господ створи човека по лику и обличју свом. И ти хоћеш сад мени да набијеш крпу на то Господње обличје? Да набијеш крпу.

Ко?

Др Кон (Предраг), чији су преци... Значи, ми морамо да говоримо као људи. Ти (докторе Коне) дошао да мени трениараш строгоћу? Па твоји преци су тренирали строгоћу над Господом па су Га пљували, ставили Му трнов венац и распели Га.

И ти сад треба мене да спасаваш својим мерама, са Аном Брнабић, од короне, која нам је дошла, ако је дошла (!), као казна Божија. И ти ћеш да ми... Ej, бре, па верујеш ли ти у Бога, човече? Да ти кажем нешто: у Псалтиру пише... (не кажем вама ово „ти", опро-

стите, него говорим фигуративно), дакле у *Светом Писму*: *Узалуд не спавају стражари, ако ти Господ не сачува града.* Ти ћеш мени са крпом да заштитиш живот мој! Слушајте, да не помислите да сам горд. Можда ћу ја да добијем корону, ако постоји! Можда ћу и да умрем од короне!

Али шта ја знам?

Ја знам и верујем да су длаке на глави мојој избројане од Творца мога.

Ја знам да су дани моји избројани.

И ако умрем од короне, знам да се то не може догодити без Божијег допуштења. Да ли ме разумете?

Ми немамо расуђивање. И сад ја треба да аплаудирам Кону? Кон му је ваљда презиме.

Не могу да аплаудирам! Нећу да аплаудирам, као што не могу да аплаудирам некоме ко је у содомском греху.

Милоје, она...

Зашто је... Опростите, зашто не могу да аплаудирам неком ко је у содомском греху? У *Номологији* Владике Николаја је то све објашњено. Значи, када је домаћин једне куће безбожник, он не навлачи проклетство само на себе, него на ту кућу, на своју чељад.

Хајде да се задржимо само на Клајну и на Кону, пошто ово о Брнабићки не мислим да је нешто нарочито битно. Првој идеологији којој сте припадали, она је у основи била антифашистичка, је л' тако? То је значило и да је противна многим праксама које су фашисти имали. Једна од фашистичких пракси је антисемитизам. Оно што сте Ви сада рекли, наглашавајући национално порекло Клајна и Кона, јесте антисемитизам. Значи, немогуће је чак и за оне идеологије оправдати Ваш отпор према двојици људи зато што припадају народу који је, у Библији, или се може библијски тумачити да је био непријатељски према Исусу.

Погледајте сада, поново се враћам на Павлову посланицу Галаћанима. Ви ме исправите ако грешим, ја сам лаик.

И ја сам лаик.

Али сам добро обавештени лаик који, истина, не припада цркви на било који начин, осим крштењем. Ако апостол Павле врло прецизно каже да више нема ни Јевреја, ни Грка, ни роба, ни слободног, ни жене, ни мушкарца...

Завршите мисао, да не остане...

Нећо смо сви једно у Христу...

Аха! А јесмо ли?

Он је рекао да смо браћа у Христу. И сад, до чега хоћу...

Браћа у Христу, да.

Још даље ћу.

Али они који су распели Христа, они нису браћа са Христом.

То Павле у посланици не каже. И сад улазимо до најпроблематичније ствари...

А зашто су Свети Оци у канонима рекли да онај ко зажеже свећу или кандило у јеврејској синагоги, да се одстрани.

У реду. Али Ви не можете доказати да ова двојица људи имају било какве везе са јеврејском религијском праксом, нити да су тамо зажели или шта сте већ рекли, да су тамо упалили било шта. Ми причамо о двојици људи који су само пореклом... Не каже ли Исус, такође, исту ову ствар, да волимо чак и непријатеља свога.

Тако је.

То значи чак и онога који ме је распео треба да волим. Има ли смисла? У корену светосавља је такозвани светосавски национализам, је л' тако? Срби су народ који је одабран, који има нарочити значај и улогу код Бога и тако даље... Има ли смисла, уопште, ако

се посматра из овог угла и Павлове посланице и онога што је Исус поручивао у својој проповеди... Ја сам завршио. Нећу више.

У реду.

Четири и по сата.

Ја Вас молим, прочитајте једно писмо које је својевремено написао Моша Пијаде. И он је Јеврејин. Вероватно знате на шта мислим.[206]

У ствари, не знам. Ја га знам као комунисту, али добро...

206 „Потребно је зато створити толико много бескућника да ови бескућници буду већина у држави. Стога ми морамо да палимо. Припуцаћемо па ћемо се повући. Немци нас неће наћи, али ће из освете да пале села. Онда ће нам сељаци, који тамо остану без крова, сами доћи и ми ћемо имати народ уза се па ћемо на тај начин постати господари ситуације. Они који немају ни куће ни земље ни стоке, брзо ће се и сами прикључити нама, јер ћемо им обећати велику пљачку... Сељак који поседује кућу, земљу и стоку, радник који прима плату и има хлеба, за нас ништа не вреди. Ми од њих морамо начинити бескућнике, пролетере. Само несрећници постају комунисти, зато ми морамо несрећу створити, масе у очајање бацити, ми смо смртни непријатељи сваког благостања, реда и мира“ (из излагања Моше Пијаде на Првом заседању АВНОЈ-а, у Бихаћу. **Извор**: Архив војноисторијског института у Београду, под ознаком К-12, 30/12). Мошин сународник рабин Менахем Мендел Шнерсон (190–1994), амерички грађанин, један од најутицајнијих јеврејских делатника 20. века, месија за његове следбенике, обећава и следеће: „Главну оштрицу борбе ми ћемо усмерити против Словенства... Словенство је најнепокорнији народ у свету. Непокорни су због својих психичких и умних способности у које су уграђене многе генерације предака, због гена... који се не могу преправити... Ово семе треба ликвидирати, а пре свега значајно смањити његову бројност... Ми ћемо изделити све словенске народе... на мале ослабљене земље са међусобно покиданим везама... Потрудићемо се да те земље међусобно посвађамо и увучемо их у међусобне ратове са циљем међусобног уништења... У том рату глупака, словенска стока ће сама себе ослабити а нас ојачати, главне управљаче хаоса који ћемо тобоже стајати по страни и не само да нећемо учествовати у крвавим догађајима, већ се нећемо ни мешати у њих... Помоћу неколико судских процеса... заплашићемо стоку толико да ниједном Јевреју неће пасти длака с главе, док ће се истовремено Словени убијати на гомиле... Ми нећемо дати да се подигне иједан националистички покрет... који тежи да изведе народ изван наше контроле, уништићемо га огњем и мачем, како је то већ урађено у Грузији, Јерменији и Србији... Генералну скупштину УН... смо учинили оружјем наших намера за успостављање власти над „свим царствима и народима“... Даћемо стоци свој поглед на историју, у коме ћемо показати да се сва људска еволуција кретала ка томе да се богоизабрани јеврејски народ призна за владаре над целим светом... Лишићемо им друштво омладине, покваримо је блудом, роком, насиљем, алкохолом, пушењем, наркотицима... Ударићемо на породицу рушећи је, смањићемо стопу рађања... Нису се родили и криваца нема... Али што је главно то је – новац... Новац купује људе који су нам потребни. Новац уклања непокорне... који нам се противе – Ирачане, Србе, а у перспективи – Русе...“ (Цео текст на: https://www.vesti.rs/Politika/Cionisticki-planovi-za-Slovene.html). Овде нећемо цитирати Протоколе сионских мудраца верујући да су читаоци с тим упознати.

Не, не. То што је он написао могу да Вам пошаљем па обавестите ваше...

И шта је написао?

Шта треба урадити Србима. Даље, ми смо имали шефа државе који је шуровао са Ватиканом упркос томе што се декларисао као атеиста. И ми Срби имамо тај проблем – ко неће брата за брата хоће туђина за господара. Морали бисмо да мало поведемо рачуна о томе. Ја сам свој однос према муслиманима показао својим личним примером. Ја сам свој однос према католицима, као људима, као човеку, показао према једној, да ли се звала Катарина или Екатарина, Мађарица, која је била у невољи, која је такође нашла хлеб у мојој фирми. Али ја нисам ишао у њену катедралу нити сам од ње тражио да она иде у моју православну цркву. И кад ме је питала може ли да има слободан дан за свој католички Божић, добила је благослов за тај слободан дан.

Дакле, да ми ту не побркамо жабе и бабе. Значи, хоће ли мени вођа да буде Домановићев „Вођа“, па и тај који ће да се брине о мом здрављу, а није се бринуо његов ђедо о Господу. И хоће ли мене мом језику, језику мојих ђедова, да учи неко ко ми ради о глави? Значи, немам никаквих претензија. И, верујте ми, немам никакве трунке неке, не дај Боже, мржње према било коме. Али кажем: морамо доћи себству, морамо доћи себи, морамо имати критерије. Па немојмо, бре људи, да дозволимо да нам сјаше Курта, а узјаше Мурта. Немојмо да дозволимо да нас воде к'о слепце, јер кад слепац слепца води, обојица ће у јаму да упадну.

Завршавамо интервју.

Амин.

Мислите ли да је Србија данас у политичкој ситуацији коју описује Домановићев „Вођа“?

Ко жели добро овој земљи, препоручио бих му да прочита *Небеску Литургију* Владике Николаја. Сва страдања која су нас снашла и која ће нас снаћи тамо су описана. И излаз из безизлаза је назначен у *Небеској Литургији*. Кад забрује земљом Србијом *Алилуја*, кад се обожимо, кад се Богу вратимо!

Ако је Бог с нама, ко ће против нас?

Окренули смо леђа Богу и ово је „награда“ за наше безбожје.

Ви сте паметан човек. Избегли сте одговор на моје питање. Да ли је Србија у политичком смислу у ситуацији коју описује Домановић у „Вођи“?

Домановић је у својој приповеци видео, односно објаснио да Срби имају позно пањење. Дакле, ако неки грешни Милоје, или тада друг Милоје, каже: *Аман људи, одосмо у погибао*, а они га прогласе за *непријатеља државе и партије*, па после петнаест или двадесет година дође мој школски друг који је бежао на другу страну улице и каже: *Погибе ми син у овој несрећи што нас снађе. Јој, што те не послушах онда?*

Не вреди.

И друго, да довршим мисао Владике Николаја. Када је вођа безбожан, као што је домаћин онај безбожан, он навуче проклетство на целу кућу (кад кажем вођа, значи вођа једне фирме, вођа Владе, вођа министарства, вођа државе) и кад чини безакоње он не навлачи проклетство само на себе, него на целу ту, да тако кажем, асоцијацију, на целу ту дружину, на цело то друштво. Ето, то је. И то је мој одговор на то питање.

Наш проблем је што имамо касно пањење и што се тек накнадно дозовемо памети па видимо за ким смо уктали.

За ким смо то уктали?

Не бих хтео сада, пошто смо у посту, да помињем нека имена. Уктали смо за разноразнима и видели на крају какав је резултат био.

Ако не ставимо на чело Господа Исуса Христа, Његову науку, Његово Јеванђеље, Његов Закон – нема нам спасенија.

Ако Господа будемо поштовали и Закон Његов, не бојмо се!

У то сам уверен, у то сам убеђен.

[…]

Дакле, можда ја нећу дочекати да се овом народу каже ко је био Владика Артемије у овом тренутку нашег времена.

Али ће доћи време кад ће се схватити да је Господ увек појавио понеког, да спасава Цркву коју не могу ни врата ада развалити, по речи Господњој.

Пуно вам хвала на овом интервјуу.

Богу хвала и Вама хвала.

Поштовани гледаоци, била је ово 110. „Говорница“ и у оквиру ње маратонски, до сада најдужи, интервју од четири сата и четрдесет минута са господином Милојем Стевановићем.
Хвала Вам на пажњи и довиђења.

ДУШЕЛОМЉЕ
Одговор на писмо пријатељу[207]

Драги Синиша,

Хвала ти на лепоречју, добрим жељама и молитвама за моје здравље. Казано је да је година наших до седамдесет а у јачега до осамдесет, да године теку брзо, и ми одљећемо. Ја сам одавно, по годинама, надгорњо моје претке примичући се осамдесетој а тиме и излазним дверима овоземља. Није важно колко дана ћемо бити овде, но дал смо спремни да дадемо добар одговор пред Лицем Онога Који нам подари душу.

То што кажеш да се шушка по неким катакомбама како се, тобож, мешају честице за свето причешће – немој да те збуњује. Од Достојевског сам научио да идем својим путем задатом циљу не окрећући се и не ћерајући са керовима што лају поред пута да не би одоцно тамо ђе сам наумио.

Мени је Бог подарио безмало двадесеточлану породицу. Ђаво је покушаво да убаци раздор, много пута и на разе начине.

Молитвом и мудрошћу смо превазилазили искушења па смо, уздајући се у Бога, из сваке од тих невоља излазили сложнији и снажнији.

Једног Бадњег праскозорја, док су зетови и унучад, ишли у планину по бадњаке, отидох крај реке и насекох пруће па сам канапом везао у сноп онолико прутева колко смо тада имали чељади. А неколицину сам оставио појединачно. Кад смо увече унели бадњак и сабрали се око трпезе, донео сам прут и упитао ко може да га сломи. Најмлађа унука Магдалена се јавила као добровољац. Заиста, успела је. Олако. Онда сам изнео онај сноп увезаног прућа

207 Писмо је преузето са сајта ЕРП у егзилу од 11. .јула 2025.– https://www.eparhija-prizren.org/

и предложио да га сломе. Запињали су сви, из петних жила, и појединачно и удружено, окретали, обртали. Нису успели.

Рекох: замислите да је овај несаломиви дењак наша породица. Док смо збјени, увезани слогом и љубављу, тешко ће нам неко наудити. Такво понашање је и Богу мило. Ако неко искочи из послушања и слоге биће ко онај прут што га наша Магдалена малочас сломи. Биће, што би реко владика Раде, *сламка међу вихорови, сирак тужни без иђе икоīа*.

Док нисам отишао у пензију у мом предузећу је било сто и четрдесетак радника. Ђаво је на стотине пута покушаво да унесе немир, раздор, неслогу. Свако јутро смо по радњама, радионицама, канцеларијама палили кандила, кадили просторије и раднике. Кад год је била прилика говорио сам им: Ђецо, сложна браћа кућу граде а несложна и стару батаљују.

Молитвама и речју јеванђелском смо одгонили непомјаника и сачували фирму 30 година, јер смо се трудили да је у Господњи заклон сместимо. Упркос томе, ђаво је копо и рукама и ногама да унесе немир. Неке сараднике је успео да гурне у крађу, друге у оговарање, треће у заваду са колегама, четврте да не буду предусретљиви према муштерији...

Али Божјом милошћу смо једну по једну замку склањали и крчили пут благочашћа.

У цркву смо сви, из наше породице, ишли на литургије редовно, сваког празника и недеље, а Нада и ја и суботом када смо молитве посвећивали нашим усопшим прецима.

Онда смо приметили да су се у цркви појавили вуци у јагњећој кожи. Јерес екуменизма је завладала, поједине владике су налагале свештеницима да уводе којекакве новатарије...

Бог нам учини милост те прогнаше Владику Артемија и његову духовну децу. Тако се породи ЕРП у егзилу – чамац нашег спасења, пошто брод београдске патријаршије, као *Тиīаник* у време оно, поче тонути у смрдљивим, јеретичким, екуменистичким, ватиканским водама.

Тако нађосмо мир душама својим, предвођени светим Владиком Артемијем и његовом духовном децом. Почеше ницати катакомбне светиње широм васељене.

Започето етно село у Лозници би гнедо у коме прогнани монаси нађоше мир душама својим. Уместо испројектованог националног ресторана ниче црква и манастирски комплекс. После седам

година, од освештања цркве, открисмо повеље краља Милутина и цара Душана, старе седам векова, из којих сазнадосмо да је потес лозничких винограда у коме се данас налази манастир Светог Николе, био метох манастира Хиландара.

Да ли је то прст Божји – не знам.

Бог зна.

Знам да је свети Владика Артемије говорио: *Ако је ЕРП у егзилу по Божјем промислу – опстаће. Ако је она дело људске надмености – пропашће. У том случају и треба да пропадне што пре.*

Богу хвала: опстаде. Ниче скоро педесет катакомбних светиња у којима се народ окупља на молитве.

Није чудо што је ЕРП у егзилу трн у оку јеретицима и богоиздајницима па ће нас они називати артемијевцима, расколницима, парасинагогом и којекаквим погрдама.

Није чудо што су кажњавани наши јеромонаси па и поједини мирјани од стране папиних прстеноносаца и њихових полтрона.

Није чудо што су нас државне власти прогањале, саслушавале, судиле, апсиле, претиле, забрањивале...

Није чудо што су средства информисања ширила клевете и лажи бацајући дрвље и камење на светог Владику и његову духовну децу.

Није чудо што су братоубице, ватиканске слугерање, кад су им планови о уништењу рукосада Владике Артемија пропали, почели да се самообмањују и теше говорећи: *Оно што нисмо успели ми, урадиће биологија: кад умре Артемије, умреће с њим и његово дело.*

Није чудо ни то што и након пресељења светог Владике у вечност, расте и умножава се његово духовно јато.

Чудо је ђаволља упорност и жеља како да саплете, да унесе раздор и злу крв, како да ошуга то дивно благочестиво стадо Христово окупљено у ЕРП у егзилу.

Ђаво је, пре петнаест година, осиљене главешине подурјасио да донесу неканонске одлуке без суда и суђења; па их наговорио да потегну судски спор против светог човека пред световним судом; па је слао полицију да тренира строгоћу...

Није успео.

Чудо над чудима је ђаволља упорност: шта ће и како ће да унесе немир и пометњу.

И дође на идеју: Пробаћу да придобијем лаковерне, недовољно учвршћене у вери.

Како?

Шапнућу им у уво да су они посебни, одабрани, изврсни, готово преподобни. Шапнућу им да су већ једном ногом безмало закорачили у рај, само још мало им треба да се прославе пред људима. Па и пред Богом.

Тако ђаво одлучи да убаци мољце унутра, еда би они отуд почели да нагризају, и да унесу заразу у богодану Епархију у егзилу.

И: крене ђаво у офанзиву.

Тако он наговори једну жену да је о Васкрсу учињено то и то безакоње. И та жена изађе после литургије пред цркву и почне да телали: *Ја од кад идем у цркву, а идем од малиī ноīу нисам никад видела да крај целивајуће иконе не сто̄ји крсто̄. Нећу више овде да долазим.*

Тој жени један брат, који ју је често возио до манастира и назад, однесе књигу патријарха Павла *Да нам буду јасниja нека пито̄ања наше вере (Књиīа II)* са подвученим текстом где Патријарх пише: „По црквеним прописима, на целиваоници – аналогију, тетраподу – на средини цркве стоји икона Светог коме је храм посвећен, а која се на велике празнике Христове и Богородичине, и њихова попразништва, као и на празнике Светих с полијелејем и бденијем, замењује празничном... Крст се износи код нас на целиваоницу на Крстовдан (и стоји до оданија); на дан Происхожденија честних древ честнаго и животворјашчаго креста (1. августа), и Крстопоклону недељу. Еванђеље и крст иначе по правилу треба да стоје на Часној трапези.“

Она је идуће недеље дошла у цркву али се неколко жена, које су прошле недеље чуле њену „проповед“ у порти сладило својом *мудрошћу* и *ревношћу* говорећи да нема крста крај целивајуће иконе већ десетак дана, што је недопустиво.

Кад су се створили услови да владика Николај и служашћи јеромонах не обитавају у грађевинама у оквиру женског манастирског комплекса, а сагласно 47. правилу Шестог васељенског сабора_неколко аброноша (без увреде: *абер* – вест, порука, новост; *аброноша* – разносач абера) запођену кавгу иштући да народ потпише петицију да се владика не сели, ширећи невиђену лажаријy како је, тобож, игуманја радила на томе да он оде у други манастир.

Неколко дана иза тога отац Софронијe се, по послушању, сели у манастир Ђакона Авакума и игумана Пајсија где су се стекли

услови да се формира ново општежиће. Аброноше су добиле нову храну за своју промоцију лансирајући још једну измишљотину.

Кад су им запечаћена уста чињеницом да владика неколико пута месечно служи овде архијерејску литургију, да о Софроније на челу са игуманом Ефтимијем из новоформираног манастира сваког боговетног дана долази и саслужује на литургијама у овом манастиру, онда су аброноше остале посрамљене. Нестало им је отровне џебане за вражји пир.

Али, враг се не предаде.

Дума: шта ће и како ће? Па се сети како је он *п**Л**андемијом ковид –19* (короно-вирусна измишљотина) успео да цео свет сађера у мишју рупу, да скоро свима набије крпе на образ, да забрани улазак у цркве, да свето причешће прогласи смртоносном опасношћу... па реши да направи нову п**Л**андемију.

Како то извести?

Најпре, потребно је сачинити кризни штаб преко ког ће он, ђаво, вући конце.

Прошли пут је за шефа кризног штаба одабрао Јеврејина Предрага Кона. Знао је да ће он то урадити ваљано. Будући да су његови преци распели Христа, он ће са слашћу замандалити цркве, забранити причешће телом и крвљу Христовом, забранити крштења, венчања и друге свете тајне. Чак ће сахране људи свести на затрпавање меита са неколко људи с маскама. Тако су и владику ваљевског Милутина, Бог да му душу прости, сахранили без трунке људског достојанства.

Елем, десна рука Предрага Кона је била (ко би подеснији мого бити од устакуше и содомуше?) Ана Брнабић.

Њих двоје ће са кланом проданих душа, уз подршку тадашњег патријарха и бројних митроносаца, пробати да Србљима сађерају веру у чутуру.

По угледању на ту превару, ђаво почне да мерка ко би био најподеснији челник кризног штаба у светониколајевској светињи.

И дође на идеју да номинује једног ђакона... који кад попије ракију, две, три-четири буде много храбар па без кочница може да труђа и што јес и што није. Нарочито оно што није.

Е, сад ђаво закључи да обичан народ неће докучити дал ће он радити то што треба да ради по задатку (попут колеге му Кона) или зато што је запао, помоћу шљивке, у стање духовне заблуде или самообмане – касти у прелест.

Ђе рекок *прелест*, паде ми на ум руски свештеник В. Шпилер коме су дојавили да је један свештеник пао у прелест, а он им одговори: *Прелест је духовно стање, а тај свештеник нема ничега духовног у себи.*

Тако ђаво закључи да мантија и титула том ђакону дају шансу да лаковерни помисле да он зна како треба припремати свето причешће боље од владика и јеромонаха које је духовно изродио и одгаио свети Владика Артемије.

Али ђаво зна и ово: ако шеф кризног штаба буде усамљени појединац неће бити богате ђавоље жетве.

И зато он наговори шефа кризног штаба да иде од куће до куће, да лизуђући ракицу по ракицу проповеда како се хлеб и вино претварају у тело и крв Христову. И да тако сабере око себе штаб „преподобних" аброноша које се неће ни за живу главу причестити док им дечак – син једне од *упређодобљених*, који чтецира у Светом Олтару, не дојави мигом да ли су честице помешане. Тако је мајка свог сина јунака спремила да буде шпијун у Светом Олтару па кад јој је он мигом дао знак, онда је она пришла светој чаши. Иначе не би, ни по коју цену.

Али, ни ту није крај.

Ђаво не спава. Он је, у време оно, истерао човека из раја, а сада свим силама покушава да спречи његов узлазак на небо: причу о честицама и њином мешању треба ширити што више и више, што даље и даље, еда би се остварила она измудрица, која је старија и од Лењина и од Гебелса да више пута поновљена лаж постаје истина!

И зато ове „преподобне" мученице упорно шире лаж коју им је ђаво преко шефа дошапно, мислећи да Богу службу чине.

Опрости им Боже јер не знају шта раде!

Помози Боже оним наивним, лаковерним који се понашају ко бесловесне овце кад јурну за оном што предводи стадо а која окренувши леђа пастиру ђипи преко врзине и оде у штету.

Али овде није у питању штета на усевима ил ма каквој љетини.

Овде је реч о погибељној духовној штети. Они „раде" у корист своје штете удећи својој души, клеветањем, празнословљем, сумњајући у свете побожне људе.

Српске мајке су одгајале своје синоиве да буду благочастиви домаћини, да служе Богу и роду, да чувају образ и душу, да држе реч, да оправдају указано им поверење. Оне су за Јевросимом понављале: *Немој, сине, изгубити душе, боље ти је изгубити главу*.

неīо своју оīрјешиīи душу. Никад српске мајке нису наговарале синове своје да буду жбири, потаказивачи, цинкароши, шпијуни било кад и било где. А камо ли да буду шпијуни у Светом Олтару.

Ти ме на крају питаш, шта да радиш? Да ли трба да послушаш тврдње које се шире или не.

Шта да ти кажем?

Поступи како те Бог учи: Он ти је дао разум па расуђуј. Нека ти у том расуђивању на помоћи буде свети Владика Николај који нам је Кроз *Тамнички īрозор* довикнуо::

„Бирајте, Срби,
живот или смрт;
част или срамоту;
светлост или таму;
правду или неправду;
Бога или ђавола – бирајте!
Бирајте, или Христа или Барабу.
Од тог избора зависила вам је сва прошлост.
Од тог избора зависиће и сва ваша будућност“.

Дакле, синко мој и драги брате у Христу, Синиша,

Бирај: Бога и Божју ђецу коју нам породи Божјом милошћу свети Владика Артемије или ђавола који наведе на стрампутицу нерасудне те се, заблудели, погубише ко гуске у магли. Но, гуске, срећом, имају добар слух па кад се сагубе, познају глас газде и иду према његовом зову.

Нека би Бог помого нашој браћи и сестрама да схвате да су заврљали, нека приклоне ухо своје и нека чују глас пастира и врате се себи. И нек се присете народне измудрице: *Ко с ђаволом īикве сади о īлаву ће му се луīаīи.*

Мудар се не обзире на људе нити се нешто правда пред-њима. То му нарушава мир и не доноси никаку корист.

Апостол учи: *Куīљени сīе скуīо не будиīе робови људма.*

Не треба сметнути с ума да су кантар и награда код Бога, а јок код људи!

Господ рече: *Неће сваки који ми īовори: Госīоде, Госīоде, ући у Царсīво небеско, но само онај ко`и īвори вољу Оца мојеī небескоī.*

Наша умишљено-преподобна браћа и сестре што уносе смутњу штете себи и душама својим. А ако успеју неког да саблазне – нек

се присете речи Господњих: *А који саблазни једноīа од ових малих који вјерују у мене, боље би му било да се објеси камен воденички о вра̄т њеīов, и да по̄тоне у дубину морску*.

За њих се треба искрено молити, еда би појмили да они нису пастири, него да треба да слушају глас истинских пастира.

Много пута је Господ реко: *Вера твоја те је сп̄асла.*

Верујмо и спашћемо се!

Коме да верујемо?

Богу!

И оној ђеци Божјој коима ја Господ преко апостола дао власт да „дреше“ и „вежу“ тј. да у Његово име опраштају грехе (дреше) или их не опраштају (вежу). Ово овлашћење је духовна власт дата свештенству од стране Христа, која се испољава у праштању или задржавању грехова, првенствено кроз тајну исповести.

Ја верујем да духовна ђеца светог Владике Артемија чувају Предање и веру коју им је у срце усадио њихов духовни отац.

Когод ми покаже доказ да они чине светогрђе при Светој Тајни причешћа поклонићу му своју кућу!

Ко, пак, у њих у том погледу сумња: лака му нога и срећан му пут.

На том путу их раширених руку чекају јеретик Порфирије, Иринеј Каранушић звани Буловић, Давид Крушевачки, Теодосије и други отпадници од Бога и рода.

Код њих се могу причестити „правим честицама“ без припреме, без покајања, без исповести, без благослова.

И то обавезно на свакој Литургији.

Пре него што ти пожелим свако добро од Господа, хоћу да ти пренесем сећање на једног дивног старца код кога свратише неки беспосличари говорећи:

– Оче, ми свратисмо пошто смо у пролазу.

– Па, прођите већ једном – реча ава.

Христос по среди нас!

Милоје Сте̄вановић

У Парменцу, о Петровудне, 2025. љета Господњега

P.S.

Драги Синиша, ово писмо можеш показати било коме и свако од њих има могућност да добије кућу ако докаже да је измишљотина основана.

Свему има време[208]

Обраћање ӣрво[209]

Драги моји сатрудници, драга ђецо наша, помоз' Бог!

Боī ӣи ӣомоī'о!

Коно што вели премудри Соломон: *Свему има време*, па ето наиђе време да се растанемо након три деценије нашег сатрудништва. Данас сам заиста орадошћен будући окружен вашим ведрим, насмејанијем лицима и вашом добротом.

Много тога сам вам минулијег година прич'о, у разним згодама и приликама, па ћу данас бити кратак.

Кад смо ја и мој брат Саво били мали, имадијасмо стадо оваца кое смо често ћерали у-планину на пашу играјући се кликера, клиса, тутомиша, прстена или жмурке са осталом ђецом.

И шта ми се догодило? Слично ономе што се збило једном риболовцу кои на Морави пецаше рибу па му то ишло од руке: како забаци удицу, риба се упеца. То посматр'о његов пријатељ па га поче наговарати:

– Пази: кад ти то тако баста, било би добро да набавиш још једну удицу па би им'о дупло већи улов.

– Шта ће ми, упецам колико треба за вечеру мојој чељади и довољно.

208 На Тројице 2021. године 140 радника КМН-а је испратило свог руководиоца и оснивача фирме Милоја Стевановића у пензију.

209 Пред свечани ручак накратко се својим сарадницима обратио слављеник. Та беседа се може видети укуцавањем у претраживачу: Милоје Стевановић Свему има време 1. део

– Е, али ти би мог'о да продаеш рибу и зарадиш лепе паре па би једног дана мог'о купити рибарски чамац и мрежу, ондак запослити рибаре који ће да лове рибу и тако увећати свој капитал.

– Шта ће ми?

– Вићи 'вако: после тога, би мог'о да направиш радијоницу за прераду рибе, да купиш возила, изградиш хладњаче и продавнице и запослиш сто четрес радника!

– И шта онда?

– Они људи раде, ти лепо узмеш штап, одеш на Мораву и пецаш рибу. (Смех за трпезом)

Ето, сад је вас сто четрес, тако да ја могу мирне душе да се вратим стаду оваца кое оставик пре шес[т] десетљећа кад отиђок за књигом у бјели свјет. Доправде, сад нема оне ђеце да се играм ш њима, млоги су се већ преселили у вечнос', па ћу мешто тога, ако ми Бог дадне дана, да се играм с праунуцима и да пишем о оновремју, еда би сачув'о успомену на драге ликове из мог босоножја.

Елем, прије тридес година започенусмо овај пос'о на шеснес и по квадрата. Ту прву КМН бразду, с Божијом помоћи, смо разорали моја Нада и ја, а први наш сарадник бијаше покојна Мица, Бог да јој душу прости. Временом сте ви приступали, једно по једно, и ето, милошћу Божијом, возрасте ова многољудна радишна породица која је мој понос и дика.

Нека би вам Бог дао да у слози и љубави наставите, онако како Господ благослови и заповиђе, да једете 'љеб насушни у зноју лица своијег.

Оставијо би вам један аманет: чувајте љубав међусобну и слогу, јер је народ давно измудрио да *сложна браћа кућу ѕраде, а несложна и ону сшару, од ѕредака шшо им је осшанула, баѕаљују.*

Желим свима вама и вашим породицама здравља, радости, среће и свакога добра. Нек вас Господ благослови и чува!

На овом нашем растанку, пре но што се вратим стаду кое оставик прије млого година, поновићу речи мог првог и најбољег учитеља – покојног оца, земљоделца, кои је, кад би се с нама растајо, говоријо:

Дабоѕда вас срећа исѕраћала!
Дабоѕда вас срећа срећала!
Дабоѕда вам срећа ѕјевала!
(Аплауз)

Када су слављенику његови радници предали поклон (велику слику уље на платну на којој су Владика Артемије и он) он им је заблагодарио говорећи:

Хвала вам на овом поклону, децо. Ово ми је заиста изненађење. Ово је дар који ће ме сећати на мог духовног оца који се преселио у Царство Небеско, Нека би дао Бог да молитвама његовим овај Божији рукосад (КМН) опстане на многаја љета.

Обраћање другōо[210]

Срећан сам, ваистину, што ме испраћате са осмесима, љубављу и радошћу.

Још срећнији сам што данас – поред свих вас коима сам благодаран за доброту вашу, за беспрекорно послушање ваше, за љубав вашу – имам насушну потребу и искрену жељу да се захвалим мом највећем другу, сараднику, сатруднику и сапатнику. Наше заједништво траје равно педесет љета!

Прије педесет година ја сам моју Наду, на мопеду довез'о у Стевановића џемат. Умешто свадбеног весеља, мој отац је закл'о прасе, позв'о комшилук на алвалук и при крају здравице обрати се својој снајци говорећи: „Ћери наша и драга снајка наша, добродошла у дом наш да га украсиш љепотом својом – а она тад бијаше љепа – (грохотан смех присутних). Јопет је боље што си се удала за-њега но да си скочила у Мораву!" (*Смех*). А онда, подигнувши чашу навише наздрави: „Здрава да си, снајка!" А она му одговори: „Од Бога ти здравље, тата!" А њему то би мило, јер су у то време снајке већ престале да свекра зову тата, а свекрву мама, па му то толико бијаше драго, те настави своју здравицу: „Дјете, јопет да си скочила у Мораву, можда би се некако спасла – ш-њим ти спаса нема!" (*Смех*).

Израиљу е требало четрес година да лута пуштињом, еда би уишо у *Земљу Обећану*. Оно што сам ја обећ'о Нади, прије 50 година, под јасеном у Славовој ливади, још не испуник. Али, даће Бог. Она је трпљењем своим подњела бројне невоље и тако спашавала душу своју и сачувала дом наш.

Упркос свим искушењима, свим олујама кое су нас шибале, свим препрекама: гладовали смо, зебли, бивали прогоњени, клеве-

210 При крају ручка поново се обратио слављеник што се може видети укуцавањем на претраживачу: Милоје Стевановић Свему има време 2. део

тани... ипак је било и звезданијег тренутака: ова жена, поред-мене, родила ми је Катарину и Марију. И не само родила, него иг је и одгаила. Један једини пропус је учинила: није иг баш лепо васпитала. (*Смех*).

А за Катарином и Маријом су, Богу Милостивом слава и хвала, почели да придолазе нашем јату Жељко, Миломир, Јана, Јанко, Јован, Марта, Миона, Магдалена, Урош и први праунук наш Никша. На путу да одшкрине врата наше породице је и наша, ако Бог да будућа снајка – Јанкова вереница Неда.

У време оно када смо се Нада и ја узели није било никакије поклона, па за ову прилику, крију̏ћи од свијег, припремик један дар од срца мојој Нади: то е скроман ланчић и на њему медаљон. На том медаљону исписана е књига нашег заедништва: са једне стране пише „50“, а са друге „Надо, хвала и опрости“.

Нека би Бог дао да моја Нада, некад ђевојка к'о вила а сад предобра бака и прабака, поживи многаја љета!

(Хори се: *Многаја љета)*

Најдражи гост[211]

На Младог Николу 2014. лета Господњег, на дан Крсне славе, најдражи гост у породици Милоја и Наде Стевановић био је свети Владика Артемије, који је том приликом подарио слављеницима величанствен дар: икону Светог Марка Ефеског.

Владика Артемије: *Домаћине, браће Милоје, много пута смо код Вас овде били у гостима, гостили се, частили се... Па смо решили један мали поклон да поклонимо Милоју и његовој породици: Икона Светог Марка Ефеског, урађена наменски за Ваш дом.*

А позади је иконописац написао овакве стихове:

211 Видео-запис овог збитија може се видети укуцавањем на претраживачу: Грешни Милоје и најдражи гост – Владика Артемије (јун, 2014)

„Христољубивом и истинољубивом браћу у Господу, Милоју Стевановићу, неуморном и истрајном борцу, за чистоту и одбрану праве вере поклањамо ову икону ревитеља православља – Светог Марка.

Са љубављу и благословом, епископ Артемије
22. мај 2014. у Чачку

Хвала, Владико.

Е тако, нек је срећно и благословено. Да будемо истрајни...

Вашим молитвама свети Владико и молитвама светог Марка Ефеског.

А овде (на свитку светитеља) пише:
Никада, о човече, оно што се тиче цркве
не решава се компромисима, јер не
постоји нешто средње између истине и лажи.

Амин.

Или је истина или је лаж. Нешто средње не постоји.

Хвала, Владико.

Његова порука је поука свима нама.

Хвала. Ово је стварно велика част.

(Хори се: *Многаја љета…*)

Молитвама Светог Марка Ефеског. Амин.

Амин, Боже дај. Хвала Вам, Владико, хвала.

Богу хвала.

Поводом књиге *Дабоīсачувај* прозборише

Дејан Бањошевић

Реч две о књизи *Дабоїосачувај*

Прихвативши се задатка – члана уређивачког одбора ове књиге збуних се на самом почетку њеним уводом и покајах што се латих посла којем нисам вичан. Аутор нас у своја казивања уводи локалним архаичним говором свог драгачевског краја, који ја јужњак – Метохијац, заточен у једној од „српских енклава“, нисам испрва разумео. Сусретох се са бројним непознатим речима, над којим сам морао да застанем, да промислим, да их више пута у себи изговорим и да почнем да их разумевам тек када сам се унео у замишљени лик неког српског старине са шајкачом на глави и брковима пожутелим од дуванског дима који седи на троношцу поред огњишта док приповеда својој чељади и почео да их изговарам његовим акцентом, акцентом наших предака. Задубљивање у значење тих старих речи водило ме је ка српском искону из кога извиру све наше речи, па сам досегнувши мислима у прошлост почео инстинктивно да их препознајем и да их се присећам. Осетио сам да су и моји преци, у давна времена, говорили сличним језиком све док он није нападнут и оскрнављен језиком бројних завојевача, којег су морали да присвоје како би опстали, губећи успут много својих речи. Неке од тих изгубљених речи је аутор срећом пронашао у дијалекту свог краја и записао да би их отргао од заборава.

Требало ми је подоста времена да се у наставку књиге уклопим на садашњи – савремени језик, јер су ми се прочитане речи урезале у сећање, одвеле ме у далеку прошлост и терале да помоћу њих наставим да склапам и наредне сентенце у својим мислима. Пожелео сам да и ја мало будем Милоје.

Главни део књиге посвећен је неканонској смени или боље речено заједничком злочиначком подухвату „цркве“ и „државе“

на протеривању владике Артемија са трона Епархије рашко-призренске и косовско-метохијске, који ће многе читаоце, нарочито оне који се нису детаљније бавили тадашњим стањем у СПЦ и ситуацијом на Косову и Метохији, изненадити, јер ће се сусрести са подацима и сведочанствима која нису имали прилику да виде и чују на нашим званичним медијима.

Нажалост, већина Срба је смену владике Артемија намерно или случајно преспавала, правдајући се да није на њима да се мешају у унутар-црквена питања, не слутећи да ће управо овај монтирани процес определити даљи след догађаја у СПЦ и држави а нарочито на Косову и Метохији, па самим тим, напослетку, утицати и на њихов живот.

Таквим млаким Србима је неко једном приликом поручио: „Реци ми шта мислиш о Косову, па ћу ти рећи ко си“ а ја додајем: „Реци ми шта мислиш о смени Владике Артемија, па ћу ти рећи и ко си и чији си и у шта верујеш.“

Никада у Србији, као до тада, није виђена тако конспиративно координисана акција црквеног и државног врха као у случају смене владике Артемија. Али и поред тога, високи црквени великодостојници у намери да прикрију прави разлог смене владике Артемија праве две, по њих, катастрофалне грешке. Прва је што га, у немогућности да му пронађу било какве канонске кривице, оптужују за проневеру новца, а друга, што у циљу застрашивања и уњуткивања верујућег српског народа, доносе одлуку о екскумуницирању из СПЦ угледног српског домаћина из Чачка Милоја Стевановића, само зато што је на свом имању удомио монахе избегле из манастира Црна Река.

Управо се анализом ових двеју грешака Српске православне цркве бави ова књига.

Злоупотребљавајући ауторитет свог „високог преосвештенства“, прогонитељи владике Артемија се устремљују на Милоја Стевановића зато што им је покварио добро скован и од тадашњег државног врха, медијским спиновима, подржан план о његовој „оправданој“ смени, која је у српској јавности требала да прође неопажено, како се не би открило да је наручена споља. Кажњавањем Милоја они су заправо постигли супротан ефекат, јер на страну одбране владике Артемија уводе великог борца за истину, врсног познаваоца црквених и државних питања, човека са огром-

ним животним искуством, који ће јавно разоткрити многа њихова замешатељства у цркви и држави.

Лично сматрам да су унапред знали са каквим човеком замећу кавгу, да га изрицањем казне не би ни изазивали, односно, не би га, самоуверени у недодирљивост својих ауторитета, потценили и борбу за истину са њим изгубили, попут Голијата који се самоуверено поуздао у своју снагу и величину када је на мегдану био поражен од Давида, који је веровао само у Божју помоћ.

Заправо, својом одлуком о екскомуникацији Милоја из СПЦ већу ће штету нанети себи и угледу званичне СПЦ, него њему. Њега су, не остављајући му прилику на одбрану, подстакли да се пресабере, преиспита своју савест, помоли за „непријатеље“ своје, па да пресавије табак и почне да сведочи о правом стању ствари у нашој цркви и друштву износећи занимљиве доказе који разобличују ауторитете многих црквених великодостојника и расветљују многе, до тада, непознате догађаје у СПЦ и око ње. Милоје је тим својим сведочењем истине истерао на светло дана много тога што је црквени врх хтео да прикрије, пре свега нарастајући екуменизам и то му многи црквени великодостојници никада неће опростити.

Верски необавештеном читаоцу се за тренутак може учинити да је сталним понављањем примера одступања од вере светих отаца наших и децидним навођењем поступака кршења канона Српске православне цркве од стране појединих високих црквених великодостојника, аутору, не имуном на људску сујету, више стало до освете над својим судијама, него до обелодањивања истине.

Међутим, дубљим сагледавањем стања у СПЦ увиђа се да је проблем у цркви много озбиљнији од искључења из ње једног мирјанина, за чији се случај, модерно може казати, да је колатерална штета настала као последица нездравог стања у СПЦ. Заправо, Милоје је кажњен најтежом црквеном казном ради упозорења свима нама који смо дигли глас против неправедне смене владике Артемија и само зато што се међу првима осмелио да и на делу пружи конкретну помоћ прогнаном Владики и његовој духовној деци. Познајући свој род – српски, грешан али на послетку ипак правичан, сигуран сам да ће доћи време када ће неки нови Синод СПЦ ову одлуку поништити.

Ако некад „раскол“ у СПЦ, који је настао сменом владике Артемија почне да пада у заборав, ова књига ће послужити као

најбољи и најтачнији подсетник свега што му је претходило. У њој аутор више пута и из различитог контекста током својих бројних интервјуа набраја кључна кршења канона од стране наших, за многе и данас неприкосновених ауторитета СПЦ, пре свега покојног умировљеног епископа Атанасија, покојног митрополита Амфилохија и владике, сада митрополита Иринеја (Буловића), да се ти прекршаји могу лако упамтити и будућим хроничарима цркве послужити као важни докази када буду проучавали историју Српске православне цркве нашега времена.

У задњем делу књиге аутор говори о свом животу, богатој политичкој и пословној каријери, о сељачкој етици, о моралу и кодексу части својих предака и комшија из којих ће формирати своје животне принципе које никада неће прекршити. Многима ће се учинити да тај део књиге нема много везе са тематиком коју књига обрађује али управо он даје одговор на питање које се читаоцу само по себи намеће: откуд грешном Милоју тако значајна улога у причи о прогону владике „јужног“ када није са Косова и Метохије. Наравно, одговор је лак и логичан: онај који је цео живот учен поштењу, стекавши осећај за правду, није могао да стоји по страни када се другима чинила неправда.

У његовом животу и пословима којима се бавио било је много успона и падова али се, од тренутка када је, како сам каже, преумљењем од Савла постао Павле, никада није одрекао Бога, па чак и у најтежим животним тренуцима. Његов живот, у појединим сегментима, подсећа на живот праведног Јова, којег је Господ много пута кушао. Допуштам себи слободу да погађам да му је најтежи тренутак био онај када га је црквени суд екскуминицирао из СПЦ као првог мирјанина у историји наше цркве. Али је и ту казну примио с миром у души тешећи се Христовим речима: *Ако су мене гонили и вас ће гонити.*

Упркос неправди која му је учињена Бог није допустио да му у животу ишта мањка, почев од породице коју му је подарио, преко послова којима се бавио, до угледа и части које је успео да сачува. То само потврђује да је заиста био и остао на праведном Божјем путу.

На примеру његовог живота се у потпуности обистињује стих из *Псалтира* којим и завршавам ово своје писаније: *Бејах млад и остарјех, и не видјех праведника остављена, ни дјеце његове да просе хљеба* (Пс. 36, 25).

Ораховац, о Петрвдану, 2025.

Милан Мићуновић

Три бојна поља Милојевог војевања

Која су три главна поља која Милоје „Грешни“ изабра за своје војевање?

Прво, борба за чисту, истиниту православну католичанску веру.

Друго, неговање предивног Српског језика кроз посебан и драгоцен Драгачевски дијалект.

Треће, култ рада, жртвовања и морала заснован на традицији и православној вери у православној породици.

Колико је значајна борба у првом пољу показује нам благослов Милоју за делање у области вере и симболични поклон нашег Старца блаженопочившег епископа Артемија Милоју – икону Светог Марка Ефеског величанственог победника над папским богоодступништвом. Овај усамљени горостас је победио и своју најтежу болест и папске окове и одступништво свих наизглед православних јерарха током неколико година и сачувао Цркву. Борба Милојева је борба немоћног појединца против стоглаве хидре екуменизма који је у последња времена довео скоро до метастазе велики тешко екуменизмом заражени део једине православне апостолске Цркве – Христовог тела. Таква борба је наизглед немогућа али је победоносна благодаћу Господа нашег Исуса Христа који је рекао: Ко издржи да краја даћу му моју помоћ и венац славе. Боксери кажу да ако спустиш руке током борбе наћи ћеш се на поду. Милоје руке не спушта ни за тренутак и његова борба је драгоцена и неопходна не само у исповедничкој Епархији рашко-призренској у изгнанству већ и свим добронамерним православним хришћанима који се још колебају на путу утврђивања вере.

Друго, књиге о животу и говору Драгачеваца и предака Милојевих уносе прелепу свежину и дају дубоку анализу не само народног говора већ и дивне уређености некадашњих великих хришћанских породица и снаге народног дуготрпљења на путу за Христом. Колико је ово значајно за опстанак српског народа показује папски пројекат удаљавања народног језика од црквенословенског и руског језика деловањем Копитара на Вука Караџића. На овом пољу се посебно испољава ауторов талент као књижевника велике снаге.

Треће поље је итекако везано за модерно разарање породице и убијање нерођене дечице. Свети Игњатије Брјачинов вели да се у његово време у току једне године само један развод од свих бракова у Санкт Петербургу дешавао а сада се велики број бракова у Србији и Русији разводи. Број убијене нерођене деце у Србији је више милиона. Како ову стравичну статистику променити указује аутор: удате кћери поучава целомудрености, верности у браку и спремности за трпљење свих животних недаћа и искушења а децу од малих ногу учити раду и хришћанским вредностима. Многи савремени економисти сматрају да је основна истина у успешној економији борба против конкурената свим средствима и беспоштедно искоришћавање радника у предузећима. Аутор доказује супротно држећи се посланица Светог Апостола Павла и народне мудрости да је боље изгубити главу него огрешити душу.

У Крагујевцу, о Видовдану 2025. године

Миладин Р. Шошкић

МИЛОЈЕ СТЕВАНОВИЋ „грешни’’[212]

Нек’ поздрави ова песма моја.
Богу драгог, часнога Милоја!
Хуманисту из земље Србије,
Од давнога таквог било није!

Речју, словом шиба по јереси,
Где год да се ова пошаст деси.
А сви знамо, да се брзо шири,
Узрок главни, безбожни ‘’пастири’’.

Он се бори против њих витешки,
Многе влаје издајници тешки!
Несрећнике он све именује,
Правду љуби и Бога поштује.!

Познато је, то ми души прија,
Како часно брани Артеија!
Са Космета прогнаног бесправно,
То Милоје све објави јавно.

Откивајућ’ јерес по Србији,
Све што ради, Богу је милији:!
Читајући многе књиге твоје,
Видим стање цркве жалосно је!

212 Ова песма је објављена у Српским новинама, Serbian newspaper, Toronto, Canada, No 741 Sept./Oktobar 7533.

Нападнута са свих Божијих страна
Америке, проклетих Германа,
Ватикана, даље до Лондона,
И домаћег кала од искона.!

Да сам грешник к'о Милоје што је,
Радосно би било срце моје!
Нека човек живи и два века,
Ретко ј' наћи, таквога човека!

Удри пошаст, још жешће и јаче,
Јер за таквим наша црква плаче!
Добро радиш још више ћеш моћи,
У том' ћете и Господ помоћи~!

СВЕ ШТО РАДИ МИЛОЈЕ,
ДОСАД ЧАСНО БИЛО ЈЕ!

Речи које увиру у заборављe[213]

ћетовати -уем несв ‘саветовати, поучавати’. – Свȉ су га ȍдрēда ћȅтовали, ал нȉшта нȉје врéђело: ôн ђȅрō по свôм док нȉје звȅкнō глàвчином о зȋд; ‖ **ћетовање** с ‘саветовање, подучавање’. – Ȉмā нȅкијег кȍјима ћȅтовāње пòмāже колико и кад им мȕву тȕрȉш пȍд рēп.

аваз м ‘глас’. – Кад се Лȍла Тèрзȉђ нàпије, сàмо вȉш слȉку, àваза ȍпште нêма.

алвалук -àлука м ‘чашћавање због какве принове или куповине’. – Ко да вȉдȉм слȉке оног нáрода што е дȍлазио јȕтрос на честúтāње и алвàлук.

аман реч ‘баш, тек, управо’. – Бȅше Тóзо ȍдврknō, àмāн стàсō за шкȍлу, зàигра се и нȅкако ȕпане у они бàзēн с ȍсочином; ‖ **аман!** узв ‘преклињање, вапај (побогу! забога! ако Бога знаш!)’. – Àмāн, чȍвече Бȍжјī, ушýти јèднōм, дȍсāди и Бȍгу и нáроду; ‖ **аман-заман** ‘исто’. – Àмāн зàмāн, нèмōј ми премеђáвати вȉше, ако Бȍга знâш.

амбис м ‘бездан, понор провалија’. – Кад је пȍтпуштијо кȍла, спȁнē му бȕре и ȍде нàниже у онāј àмбȉс: нȉје ȍд њега нȉшта ȍстало.

арлауџа ж ‘олујина, мећава, невреме’. – Кад нас је смȍтала онā арлàуџа, мȉшљāсмо да нéћемо жúви стȉћи кȕћи.

артија ж ‘папир, хартија’. – Он ти ȍндак ȕзē дȉвȉт и àртију, па му напúса свȅ по рéду кàко смо и штà рâдȉмо; ‖ **артијани** -ā -ō ‘који је од хартије’. – Дàднēм јâ вèселōј Здрâвци пȕну онȳ вȅликȳ артијàнȳ кȅсу брàшна.

213 На предлог чланова уређивачког одбора аутор је сачинио мали словар – Речи које увиру у заборављe преузевши објашњења и примере из свог *Речника Драїачева* који се може видети укуцавањем на претраживачу речи: Речник Драгачева пдф.

асна àснē ж ‘корист’. – Нӣкакē àснē од дӽжавē ни́сам вӣђō за мôг вјека; ‖ **асница** ж дем в. *зауварица* – Àсница е колко би́ло да припòмогнēм ђѐци вàкō мàтора.

багра ж ‘људски отпад, морални талог, олош’. – Од тàкијег бà-грӣ нêмāш се чѐму дрӯгōм ни на́дати.

бакрач -а́ча м ‘бакрена посуда са повразом, котао’. – У вре́ме òнō е над про́чēвљом вӣсијо на вѐригāма бàкрāч у кôм се грӣјала вӧда или гòтовило јѐло; ***изр***. *Каке ӣаре, каки бакрачи.*

бакцил `бацил`. – Ми смо с почтивањем целивали руке владика и свештеника, њина е десница за нас била света, продужена рука апостолска, ал ово саденаке наишли неки плашљивци, посакривали се у мишје рупе, уплашили се неког пишљивог бакцила па бране народу у-цркву, на литурђију, не-даду да се целива крс и икона, забранили свећење водице, причес и коешта – будибокснама и анђели Божји и сви свеци.

бардак -а́ка м ‘керамички крчаг’. – Бӧгами, оба́лише òни, уз òнō пече́ње, бàрдāк ви́на и òндāк зàпјеваше: *Зелен ора, зелен је до зиме/ Сви љубаве, а ја немам с киме*.

безаконик / брезаконик м ‘који не поштује моралне обичаје, црквене каноне или законе’. – Òнāј безáконик нêмā ни òбраза ни стӣда; ‖ **безакоње /брезакоње** с ‘стање нереда, беспоретка’. – Завла́дало безáкōње, нѐ зна се кô пӣје кô плâћа.

биљег бӣљега м **1.** ‘знак који показује неку границу’. – На мѣђе смо пӧтрпали кàмене бӣљеге; **2.** ‘надгробни спомен’. – Над свàким грӧбом нàшијег прѐдāка стòē бӣљези кô неке кàмене кӌйге. – Òндак су му спòдигли кàмени бӣљег над грӧбом; **3.** ‘неки необичан знак на лицу’. – Ӣмā на нӧсу мâли бӣљег.

бити бидем / биднем ‘постојати’. – Би́вало е и зѐмāјле јàда, чѐмера и нѐпрāвде, ал на вàкӯ рӯку нӣје. – Кад ôн нѐшто рѐкнē, тàкō мôра да бӣднē и тàчка. – Нàјвàжније је да бӣднēмо љӯди, а свѐ дрӯгō е спӧредно. – И òни ће да бӣдӯ и прôђу, прòшли су и гòрӣ, ђòрāва им стра́на. – Бӣјāг мла̂д и здрàв, а Крстомӣр и Стàниша бӣјагу бје́сни ко Мано́јлов јàрац. – Бӣјаше пӧмрчина ко тјесто, нӣје се вӣђō пӽс прѐд-оком. – Кад вӣдӣш, благо ђе́ду, да ће да бӣднē нека будала́штиња, поскло̀ни се, да те после не во́нтају по су́довима да ćедòчӣш, ӣмāш ти памѐтнија пӧсла.

бок-те-мазо `намазан миром Божјим` – Веле да си најбољи ђак у разреду бок-те-мазо.

бок-те-молово `Богом насликан, намолован` – И он ти вели да си га ти спасијо **бок-те-молово сами.**

боље ве нашо – `боље вас нашао` – Домаћин изиђе ис-куће, рашири руке у загрљај говорећи: *Добро нам дошо драīи наш куме.* И кум рашири руке одговарајући: *Боље ве нашо кумови мои.*

бригати -ām несв ‘бринути’. – Ма нѐ бригāј, чȍвече, кад ти кâм: врáтићеш кад ỳзмогнēш, нӣје грéда; ‖ **брижити** -īм несв ‘исто’. – Бā̀ба говòрила: не забòрави ни Бо̀га ни мòлитву – и нѐ брижи.

бригати -ām несв ‘бринути’. – Ма нѐ бригāј, чȍвече, кад ти кâм: врáтићеш кад ỳзмогнēш, нӣје грéда; ‖ **брижити** -īм несв ‘исто’. – Бā̀ба говòрила: не забòрави ни Бо̀га ни мòлитву – и нѐ брижи.

будибокснама ‘израз забринутости због неразумног поступка: буди Бог с нама па је у говору ова кованица изговарана као једна реч при чему је глас г замењен гласом к’ – Будибóкснама кàкӯ будала́штињу учӣнише, пôјдок се жи́ва

букати буче[м] несв **1.** ‘оглашавати се, рикати (о бику)’. – Пòчē Мили́ћевића бӣк да бӯче и кòпā зѐмљу нòгōм, а нā̀ше крā̀ве нàпанӯ òзгō из-ба́шчē ри́кати; **2.** ‘викати, галамити; бунити се против нечега’. – Госпòдњā је зѐмља и свѐ што е нà њōј, а тӣ нѐ знāш на чӣјōј зѐмљи бӯчеш, ѐј, брê, шаша́вко јѐдан шā̀шавī – вӣкаше кàлуђер Са́во, Бо̑г да му дӯшу прȍстī; ‖ **букање** с ‘оглашавање бика’. – Ма и кад је далѐко, то бу́кā̄ње нѐ волӣм да чӯем.

ваздан прил **1.** ‘цео дан, од јутра до мрака’. – Вā̀здāн брā̀смо жӣто и не доми́рисмо свѐ; **2.** ‘много’ – Вā̀здāн је мâјка ӣмала ӣзрēкā о вȍди...

вајда вàјдē ж ‘корист’. – Нӣко òд њīг вàјдē нӣјē вӣђō; ‖ **вајдица** ж дем ‘мала корист’. – Пòсијēш ме́но òвōг, ме́но òнōг, вàјдица е; ‖ **вајдисати** -шем несв ‘имати користи’. – Ћу́ти, зàувар, да се вàјдишēмо кȍлко би́ло; ‖ **вајдити** īм ‘окористити се’; ***изр***. *Шīто радијо – вајдијо.*

валинка ж ‘мана, недостатак, фалинка. – Нā̀јвећа вàлīнка му е тô што кад лā̀жē и сâм мӣслī да е ӣстина.

ваљатан -тна -о ‘ваљан, вредан, марљив’. – Дȓжо му гòвор над грȍбом, свā̀ка му е ваљáтна би́ла, свӣ смо се најéжили и сӯзу пӯштили; ‖ **ваљатно** прил. ‘ваљано, баш како треба’. – Јâ ђѐци стâлно гòворīм да чӣнē òнō што е ваљáтно и драгōме Бо̀гу мӣло и òндāк се мòгӯ дȍбру нáдати. – Свѐ ти је, ва́ла Бо̀гу, ваљáтно и згȍдно, како Бо̀г мӣлуе; в. *напасовати*, *опасти*.

варбати -ā̄м несв ‘бојити’. – Прѐђу смо нòсили да вâрбамо у Чáчак код бо̀јаџӣнке; ‖ **варбан** -а -о ‘обојен’; ~-*а јајца* ‘јаја фарбана за Васкрс’. – Нàјљепша су јáјца која су вâрбана у лу̏ковини.

ватриште с ‘место где се ложи ватра’. – Ту̀ри ме́но по̀тпалē на вà̀трӣште па прѐд нōћ потпáли вà̀тру и нàспи во̀дē у ба̀крāч нек се грӣје.

вериге пл. т. ‘ланац над огњиштем’. – На вѐригāма изнад про̀чēвља ви̏сијо ба̀крāч у ко̂м се ку̏вало јѐло, ва́рило млје́ко ил грӣјала во̀да за ку́па̄ње.

вијукати ви̏јӯчē(м) несв према *вијукнути*. – Тама̀н ми̂ полје́гали, по̀чē да ви̏јӯче вѐтар испод стре́а̄.

вођe прил ‘овде, на овом месту, у овом крају’. – Èвē ти во́ђе сам на̀̀јтањӣ, па̄ ако ни̏је ва̀ко, нѐк идē гла́ва; в. *тежак*, *штамбиљ*; ‖ **вођенак** прил ‘исто’. – Во́ђенак се ја̂ пӣта̄м, а ја̂ се у твòјōј ку̏ћи ни̏кад ни́сам пѐтљō; в. *закрвити се*, *жита̄ти*; ‖ **војна / војнак / војнак** прил ‘исто’. – Во́јнā ко̀дā нас, ва́ла Бо̀гу, нѐ бӣ гра̀да, а до̀ље под планѝнōм свѐ са̀бијо у цр̄нӯ зѐмљу, далѐко би́ло и не понòвило се. – Нѐма ти во́јнāк ђѐвојāка за̀ удају ко зѐма̄јле, свѐ òдоше у ва́рош, ни̏једна нѐће да му́зē кра̀ве.

врнути (се) вр̄нем (се) св ‘вратити (се)’. – Вр́нуће се ôн, ви̏ђећеш, бӣће бр̄жи о̀днӯд но о̀двӯд

вутирати вӯтӣрам (не)св ‘уважавати, респектовати’. – Не вӯтӣра та̂ј ни̏ког жи́вōг, ми̏слӣ да е на̀̀јпамѐтнији, а нѐ зна̄ да му о̀тац ѝма̄ ви̏ше у пе́ти но ôн у гла́ви.

грмачивати -а̀чӣвам / -а̀чуем несв ‘насртати’. – И онō, на̀кō пи̏јано ко мѐчка, по̀че нѐшто да грма̀чуе на онē младѝће и да бӯлāзнӣ док му јѐдан о̀д њӣг нѐ извитлӣ шама̀рчину; ‖ **грмачити** гр̀ма̄чим св . – И ôн, на̀кō ма̂ли, гр̀ма̄чи на нòликōг чове́ка.

дабогда реч. за изражавање жеље, благослова, клетве или очекивања. – Благòсӣљаше нас по̀кōјни о̀тац: Да̀бōгдā ви, вели, срѐћа пјѐвала. – Кле́ла е свѐкрва: да̀бōгдā ма̀њā ӯмр̄ла но што си се ро̀дила.

дабоксачувај `израз којим се означава нешто што је непожељно, нека би Бог сачувао од тога зла` (старински народ је у речи дабогсачувај глас г заменио гласом к исто као што је то учињено у речи будибогснама) – Наишло неко чудновато време, млоги сатарили бојазнос пред Богом и стид пред људма, дабоксачувај; – По̀итали ми ӯз планину, а бӣјаше прӣпека да̀бōксà̀чӯвај, гра̀шке зно̀ја ка̀пљӯ ш-чѐла, а ко̀шуља мо̀кра ко да си је ӯ-воду умо̀чијо; – Гла̂м, чо̀вече, до̀клен смо до̀шли: дӯва̄ри у бо́лници неокречени,

штȕкā̄тор прокȉшњāва, чáршови изàнђали, ђѐбā̄д òкрзала, дàбо̄к-сàчȳвај.

да-бок-сачувај узречица која наглашава неко неуобичајено стање: да бог сачувај` – Дà-бо̄к-сàчȳвај кàкī̄ је то гр́дан со̂ј; в. у *Речнику Драīачева*: парлог, грашка, дебелгуза, задрвен, изанђати, лармати.

данце -ета ‘дно посуде, бурета’. – Уи́ђи, си̂не, ȕ-кацу те прѐ-рī̄бā̄ј дȕге и да́нце дрпаром чѐтком, па да е ȉсперемо, нек бидне чȉста, скòро ђемо да кљȕчӣмо грô̂жђе.

деклемовати ‘рецитовати, лепо беседити’. – Још кад је бијо мали вољо е да деклемуе, и ет оста целог живота да држи здравице.

дибидуз прил ‘начисто, у потпуности’. – О̂н ти је тȕјнāк дибидȕз потпе́тијо.

дивит м ‘перница са мастионицом’. – Дòдā̄јде ми, дјете, дȉвӣт и àртије да пӣшемо Са́ву ȕ во̄јску.

доватити -им св ‘дохватити’. – Дȉгни то слàткō̄ на шивòњēр ђе нѐ могȳ да дòватē̄ ђѐца.

доправде реч. ‘заиста, ако ћемо право рећи’. – Дòпрāвде, он нӣје знȁо да тàкō̄ пӣше у за́кону, ал, ако ћемо прàво, знȁо е како е ра́дио њѐгов ђѐд и њѐгов òтац.

дотурити -ӣм св **1.** ‘додати’. – Кад сирòма чòвек бȁнē̄ у млин, јā̄ му дòтурӣм лòпар- два̂ вӣше нō̄ што е дòњō̄, сèвāп је. – Ȁј д-òће д-ȉспрӣча поштѐно како е би́ло, па ђѐне- ђѐне, нō̄ он дòтурӣ три́-пȳт више и што јѐс и што нӣје; **2.** ‘пребацити до одређеног места, послати, доставити’. – Дòтури ми по ђа́цима онȳ àлатку што смо се здогово́рили.

дуванли ‘који је боје сувог дувана’. – Сàшила му Ју́ла кòшуљу нàкō̄ лē̃пē̄, дувȁнли бòē̄.

душак ду́шка м об. у ***изр***. *на* ~ ‘време кад се задржава дисање док се нешто не попије’; **наискап** прил ‘попити из једног даха, у душак’. – Ве́љо Мѐчка е мòго да пòпӣје пӣво од по́-кила нàискāп. – Што ће то да бӣднē̄ згòдна бѐкрија, вӣђа ли тӣ̂ кàко о̂н ȉстрēсе лӣтрицу нàискāп.

ђе прил ‘где’. – Ђѐ си брѐ, чòвече, ни́смо се вӣђели одкад себе. – Ђѐ ће̂ш?; ‖ **ђегда** ‘понекад’. – Ђѐгда и ђе́до зàпјевā̄ с нȁма, на́рочито кад нàкрēне кòјȳ врȕђȳ; ‖ **ђегођ / ђегој** ‘било где, негде’. – Ђѐгој се òкрēнеш вӣдиш љепòту; ‖ **ђеђе** прил ‘понегде, на покојем месту’. – Свȕј гредом срѐћемо рȍбаџије с воловима, сàмо ђѐђе вӣдӣш пòнеког с кòњима; ‖ **ђекад** прил ‘понекад, покаткад’.

– Ђѐкад и ôн нàврне / нàврāти, ал вèлī да смо му дàнāс дȉљī нег јȕчē, вàљда ће га не држē нȍге; ‖ **ђекуд** прил ‘понекуд’. – Ђѐкуд би и òтишо мѐђ-љȗде, ал нè могу д-оставȉм стȍку сáму; ‖ **ђешто** прил ‘понешто’. – Ђѐшто би и ȗзо òзгō с шивоњéра, ал нè могу да дȍватȉм; ‖ **ђекои** -јā -е ‘понеки, гдекоји’. – Нè види се пр̑с прѐд оком, сàмо ђекȍī прóзор жмúрī.

забадава прил ‘џабе, бесплатно, јефтино; узалуд’. – Прȍдаде òнāј вѐтропир нàкȳ парцéлу забадàва.

заврљати зàврљам св ‘залутати, поћи погрешним путем’. – Мī бàксем крéнули крàћим пȕтем и завр̀љали: стȉгли кȕћи у рàзасвит.

залазеће – које је на заласку (о сунцу) – Позлатијо се вотњак под зрацима залазећег сунца.

замукнути -нем св ‘ућутати’ – Мúнуло е то врéме кад се у сѐлу чȕла пјѐсма на свѐ стрâне, звѐкет медènīца, блéјāње јâгњāди, сàд се свѐ ȕтишало и зàмукло; ‖ **замући** зàмукнем св ‘исто’. – Зàмукла рȕка и блéјāње, свѐ се ȕтишало, нè чуе се како пљѐштȳ прàкљаче, ни како лàјȳ тр̀лице, како шкрúпē ђéрмови, нè чуе се пѐсма ђèвојачкā ни мòмачкā, ни свàтовскā, нит фрȕле гòрōм одјèкују, нит медènице брȕјē, сàмо поред пȗстиг стрêā вѐтар кȗдā мȗк.

заповиђети -дȉм св ‘наредити’. – Нè могу у нèђељу дóћи, ђéдо ми запòвиђō д-ȉдēм у Лòзницу д-òбīђем вȉноград. – Дòдājде ми, снâјка, штâп, нѐ бīло ти запòвиђено.

зборити -ȉм св ‘говорити’. – Ȉмала стрȉна више шпòрета извéзену кȕварицу и нà њōј пúсало: *Куварице, мање збори, да ти ручак не заīори. – Што памети збори данас, остали ће зборити сутра.*

звиждати -ȉм несв ‘оглашавати се звиждуком’. – Он је знâо да звúждī нà прсте да се чȕе гóре нà брдо; ‖ **звизнути** звȉзнēм св ‘дозвати звиждањем’. – Звȉзнȳ Рáде Богдáнов òзгō з Гòдидова, а Ȉлија Жȉворадљев му се одàзва звȉждȕком òдонуд од Жȗтē зèмљē. – Опри́чō ми ђéдо Срѐтен штà знâчи òнā ȉзрека *Прошло бабу звиждање,* па вèлī кàко су зèмājле бúле зáдруге па пȕна кȕћа нáрода, па се млàдēнци здогòворē да ôн из кукȕрузīшта звȉзнē, бејáги да ћѐрā орлȕшину, па се млâда искрáдē кòдā њ, а јàмпȳт òна вèлī човéку: *Звизну ли ти ил се мене учини*; èт тàкō ти је тô бúло са звúждāњом, а пȍтље кад су òматорили, нȉт је ôн звúждō, нȉт се њōј чȉнило да звúждī, прòшло иг, кâже, звúждāње; ‖ **звиждукати** звȉждућем несв дем ‘тихо звиждати’. – Ћѐрā Брâнко вòлове ćедéћи у кàнатама и звиждȕкā.

згодно прил ‘лепо’. – Ὃни ти се тӯјнāк згὸдно измѝрише и ижљýбише и ὸд ондāј до дâњ дὰнāс нӣкад се спὸречкали нѝсу нӣ око чег.

земајле прил ‘некада, давно’. – Зѐмāјле се знὰо рȇд, јὸк к-ὸвō сὰд ђе се нѐ знā чὰснōг кр̏ста.

земајле прил ‘некада, давно’. – Зѐмāјле се знὰо рȇд, јὸк к-ὸвō сὰд ђе се нѐ знā чὰснōг кр̏ста.

земан -а́на м ‘време, доба’. – Дὸшō тὰкӣ зѐмāн да нӣко нӣкōг не зарѐзуē нӣ за шта.

златити се -ӣ се несв ‘пресијавати се као злато’. – Зла́тӣ се пшѐница, прӣчā ђе́до бὰби и вѐлӣ: ва́ла ти, Гὸсподе, нὰ твōм да́ру.

зловремје с ‘зло, тешко време’. – У ὸвōм злὸврēмју, што ви́кō нѐкӣ, пὰметнӣ шу́тē, будὰле вӣчӯ, а бὰгра ὸтимā на́роднӯ за́муку.

зубато сунце `(варљиво) зимско сунце’ – Дὸбро се обу́уци, блὰго бὰби, нѐмō да те прѐварӣ ὸвō зӯбатō сӯнце

ижњети ӣзнесēм св ‘изнети’ – Кад је пὸчō на́род да прӣстижē, ӣжњēше пὸкōјника у ὰвлију, тӯј нὰстаде јὰӯк и лѐлēк, мешчӣнӣ и зе́мља е зὰплакала. – Кад је ôн ӣжњо штὰ мӣслӣ о дὰнашњици и ὸнӣма што, бејáги, вὸдē зѐмљу – нѐ водē но зὰводē – пὸдиже се вѐлика лâрма и тô га згὸдно ко́шта гла́вē.

иксан -а́на м ‘људско биће, човек’ – Наи́ђе ὸнāј ӣксāн поред њȇне кӯђē и сὰмо звјѐрā кὸ о́ван о Мӣјољдāну; ***изр.*** *И Боī узима добра иксана.*

имати] ӣмāм / има́дем несв – Ма пола́ко, брȇ, рôђо, вра́тићеш ми кад ӣмаднēш, нӣје ὃ глāву; често у сталним спојевима: *имадијаī – не знадок, изīубик – īознадок*; *~ бубе у īлави* ‘обележен необичним понашањем’. – Ма нӣје ôн тὰчан, рѐко би чὸвек да ӣмā неке бӯбе у гла́ви; *~ више у īеīи но он у īлави* ‘бити неупоредиво паметнији’. – Мὸш тӣ да прӣчаш шта гὸј ὃђеш, ал мôрам да ти кâ[же]м: ôн ӣмā вӣше у пе́ти него ӣ јā ӣ тӣ у гла́ви; *~ дуīачке īрсīе* ‘склон крађи’. – А ôн ти ӣмā дугὰчке пр̏сте, свӣ знὰјӯ да вὸлӣ да др̏пнē; *~ злаīне руке* ‘способан, вешт, вичан послу’. – Ду́ле ти је млὸго бὰстāшан, нȇма шта ôн н-ӯмијē д-ӯрāди, ӣмā зла́тне рӯке, што ὸчима вӣди ӯмијē; *~ неку валинку* ‘иматиману, недостатак’. – По свѐ је за прӣмер, ӣмā сὰмо јѐдну вὰлīнку, јὸш га нӣје пὸзвало ӯ вōјску, вѐлē да ӣмā ра́вне тὰбане; *~ īешку руку* ‘бити опасан у тучи’. –Тâј ӣмā те́шку рӯку, ђѐ ôн ӯдарӣ – тӯј тра́ва нѐ ничē; *~ у īлави* ‘знати’. – Ὃна то свѐ ӣмā у гла́ви: кад је пӣташ – ко да чӣтā из књӣгē; *~ усијану īлавчину* ‘бити занет неком мишљу, идејом, идеологијом’. – Не вре́ди, нѐ мош да

му догòвориш нӣшта, ӣмā ӯсијā̄ну глàвчину; ~ *чистӣ руке* ‘поштен, честит’. – Е ôн ӣмā чӣсте рӯке: зà њега се мӧже кáсти да е свѐ што е ствòријо – одзнòијо чàсно и поштѐно; ~ *пӣк* ‘имати прикривену мржњу на неког, стално тражити прилику за освету, да се учини пакост’. – Цéлог живòта òни ӣмају пик на нàшу кӯћу, нӣ-бош-чега; ~ *рачуна* ‘бити исплативо, вредети’. – Ӣмā дӧбру њӣву, лàкорадна, ӣмало би рачӯна да се ӯзмē нàпола.

искапити ӣскā̄пим св ‘попити до дна, испити’. – Бӧгами искáписмо мӣ влàшу рàкије нàчисто.

истрпљети -пӣм св ‘истрпети, издржати’. – Ôн ти је тàкӣ, тӣјā̄чан, нӣје трӄкопӣш, јòк, мӧж да те истр́пӣ ако си дрнӧван ил нѐшто нàкрӣво нàсā̄ђен тâј дā̄н, да ти нѐ кā̄же ни цр́не су ти òчи у глáви; ***изр.*** *Не дај, Боже. што се истрпљети може.*

јопет прил ‘опет, поново’. – Кад би се пӧново рòдијо, јòпēт би бӣјо сѐљā̄к, ако ми вѐруеш, ма бӣдни, брê, свôј нà свōм, нѐмō нӣко да те зѐбā̄ва.

кадгођ / **кадгој** ‘увек’ – Кадгòђ смо рàтовали, сѐљā̄к ти је нàебō како òкрēнеш: и да дàднē кòње и вòлове, и свúњче, и љѐба и шљѐба, и сӣнове д-ӣзгину, и јòпēт му нӣко нӣкад нӣје рѐко ни вáла. – Кадгòј нѐко нàӣ̄ђе пӯтом, жӯђо рéжӣ̄ ил зàлае; ‖ **каде** `када, у које време`. – Каде ћеш ти д-идеш у Чачак, д-удесимо д-идемо зајно.

кљук кљӯка м **а.** ‘млаз воде који избија на површину (обично на извору)’ – На àтеничком врѐлу бӣје кљӯк ко да врӣ вòда у нѐком вѐличачком кàзану; **б.** ‘превирање цибре’. – Чим цӣбра ӣзбā̄ци кљӯк, мӧж да се пѐчē рàкија; **в.**‘провирање течности’. – Ȁн вӣдӣш да е рàкија избáцила кљӯк, зàпржи је и преćéци са зашѐћереном вòдōм.

кључаница ж ‘дрвена полуга којом се закључава брвнара‘. – Кад пôђемо нѐђе, мӣ завӯчемо калàуз па ш њӣм ћӯшнēмо кључаницу и тàкō зàбравимо врáта.

кукач -áча м ‘савијена метална шипка за ц̣арање ватре, жарач’. – Нӣшта љѐпше зӣми нêма него кад замӣришē врӯћā рàкија зàпржена с кукáча.

ларма ж ‘галама, вика’. – Чӯ се некā лâрма òдонуд од зáдруге, ја тàмо, кад оно нáрод нàпō оне превàранте што су им ӯзēли мàлине, а нúсу испла́тили; ‖ **лармати** -ам несв ‘галамити’. – Дӧсле лáрмају ђѐца кад се пӯште ӣ-школе, па ти иг милӣна бúло слӯшати, сàд свѐ зàмукло и опӯшћело; ‖ **лармац̣ија** м ‘галамц̣ија’. – Наӣђе

онај лàрмаџија те пòче нѐшто да тȳпи зȳбе, а ја се мѝслӣм у сѐбе: нѝје њѐга нáрод џàбе прòзво Кȳчка.

лужњак -áка бот. ‘варијетет храста, Quercus robur’. – Насрѐд лѝвадē ѝмā лȳжњāк, нòликī је како се пâмтī, вѐлē да тȳвī Кàрађорђа; ‖ **лужњаков** -а -о ‘који је од храста лужњака’. – Лȳжњакову кòру скȳвāш у вòди па се ш њôм òкȳпāш, тō е млòго здрâво. ‖ **лужњаковина** ж ‘грађа од лужњаковог дрвета’. – Од лȳжњаковине кад нàправиш тишљѐрāј – то ти је за вјéкове.

маом прил ‘махом, најчешће, претежно’. – Кад гòј је трѐбало дòбро зàпēти, мàом је то пàдало нàма сељáцима у йсе.

маом прил ‘махом, најчешће, претежно’. – Кад гòј је трѐбало дòбро зàпēти, мàом је то пàдало нàма сељáцима у йсе.

менкиц прил ‘мало, малкице’. – Дај њѐму мéнкӣц, нѐмō да си кȳкавица; в. *месец*; ‖ **менко** ‘и с т о’. – И òнда ти бàба свѝма нàма, по мéнко, пòдјелī òнāј колàчӣħ; в. *месīти*, *сјено*, *сјенце*; ‖ **мено** ‘и с т о’. – Сȕни и мѐне мéно млјéчка.

мешчини реч.‘мени се чини, изгледа’. – Мешчѝнī да е нѐкā каракôнџула, да е нàџак, јал језѝчара, дрȕкчијē би бѝло, но се пòтревила мѐродāвна, на рàне да е прѝвијеш.

мложина `мноштво`. – Паде киша па не бијаше мложине народа на вашеру ко што е бивало раније; ‖ **мложити** -им несв ‘множити’. – Прѐбрōј рȕпе у рéду па то млòжи с брòјом рѐдōва и тòлико кàлēма нàбави, вàљало би јесѐнāс посáдити, бȍље се прѝма но ȳ-пролеће; ‖ **млого** прил ‘много’; ***изр***: *Ко ће млоīо, неће дуīо*. – *Млоīо е кад бију*; ‖ **мложе** прил ‘много, доста’. – Нѝје рòдило млóже боз сувòвицē, ал òнō што е дȍњело сȳвōг злâта врéдī.

могућан -ћна -о ‘који је у могућности’. – Лàсно е њѐму да шкȍлуе ђѐцу кад је мòгȳћан, ѝмā пâрā гòведа да рâнī, а јâ нѐм зà шта да кȳпим ни слàмē.

моловано – насликано, измалано, обојено

нагнати -ām св ‘натерати’. – Нàгнāј ôвце горенàвише у Гâј па сѝћи да рȳчамо зâјно. – Нàгнаше га нàзор да пòпије шóљу млјéка; ***изр.*** *Наīнала орла зла īодина да зимује међу кокошкама*; ‖ **нагонити** нàгонӣм несв. – Жàбу ỳ воду нѐ требā нагòнити.

надјевати нàдјевāм несв ‘давати имена’. – Ôн је вòљō да нàдјевā нáдīмке коекòме; ‖ **наћенути** -нѐм св **1.**‘дати име, надимак’. – Кад је стрйна дòшла за чѝчу свѝма нам нàћенула имѐна: *делица, бралица, браца, ћешо, сеица, милоцвеће* и тàкō рȇдом; **2.** ‘саденути, натоварити’. – Нàћенō кòла сјена на јѐдну стрâну и òнō му се

стро́ља на за́војици код Мла́ђовиг вра̀тнӣца; ‖ **нађести** [нађенем] св само у ***изр***. *не да* ~ ‘(на)поменути, приговорити’. – Ми̑ га ста̀лно на̀падали да се жѐнӣ, а ôн нѐ да̄ ни на̂ђести

најглавно – ‘најглавније’. – По̀сла̄ниче, ста̀нде, мло̀го ко̀е̏шта нам о̀бе̄ћа, на̀јглавно нам нѐ ка̄за, вѐлӣ Ми̏лисав, шта̀ ће нам ћу̏прија кад нѐмамо рје́ку.

накренути на̀кре̄нем св **1.** ‘испити (обично ракију)’. – Накрену́смо по ра̀кију дви̏је и запо̀ђенусмо ра̀зговор о ђе̏ци; **2.** ‘искосити’. – Би̏ја̄ше накре́нуло сӯнце ка за̀ласку кад смо ми̑ кре́нули из вѝногра̄да; ‖ **накретати** на̀кређе̄м несв. – На̀кретō је ôн и ча̀шу и вла̀шу, ал му ѝзишō у̀рстак: до̀ктор му забра́нијо и ча̀шу и вла̀шу.

накричити на̀крӣчим св ‘заповедити, оставити аманет, посебно нагласити, затражити’. – Мѐне ђе́до накри́чијо да око ме̑ђа̄ нѐ-чачка̄м, вѐлӣ: то е ба̀ксузно, и то ти је за мѐне за́кон; – Накри́чио му о̀тац кад је побо̀љō да се ѝзмӣри с ко̀мшијōм и ôн му то и̏споштовō: зва̀о га на̀ свадбу сӣну.

накричити на̀крӣчим св 1.‘заповедити, оставити аманет’. – Мѐне ђе́до накри́чијо да око ме̑ђа̄ нѐ-чачка̄м, вѐлӣ: то е ба̀ксузно, и то ти је за мѐне за́кон; 2.‘посебно нагласити, затражити’. – Накри́чио му о̀тац кад је побо̀љō да се ѝзмӣри с ко̀мшијōм и ôн му то и̏споштовō: зва̀о га на̀ свадбу сӣну.

наминути на̀мӣнем св ‘навратити, свратити, наићи’. – А̀н на̀мӣнеш о̀згō с Дје́лōва, ви̏диш како се ужу́ђеле њи̏ве, сти̏же жѐтва за ко̀ӣ дан, ако Бôг да̂. ‖**наминути** на̀мӣнем св ‘помолити се однекуд, наићи’. – Кад сам нами́нō о̀згō од Дје́лōва, чӯк до̀ље кӯкњаву; ~ **се** ‘приближити се’. – И о̀ндак смо и̏шли да сӣјемо жи̏то ан на̀мӣне про̀ље̄ће, та̀мо око Мла̀денā̄ца.

натруковати -уем св ‘написати руком, лепо нацртати’. – Пла̂тиш нѐког ко е пи̏смен да ти на̀трукује жа̀лбу.

недотаван -вна -о ‘умно неспособан’. – У̏пропасти ми на̀кӣ у́ће̑в, ко̀ да е нѐдота̄ван.

непомјаник `ђаво` – Непомја̀нӣк нѐ оре̄ и не ко̀па̄, ни̏ти спа̂ва̄, нō о злӯ ми̏слӣ и ôн зна̂ шта̀ е пра̀во, ал нѐ̂ће пра̀во да ра̂дӣ

нилјек `нимало`. – Ти ово ђувече кадар ниси ни-љек посолила, дошло бљутко.

нит `конац, влакно` – Сунчеви зраци ко златне нити полегли по брјежуљцима.

облизнити се òблӣзни се св ‘донети на свет близанце’. – Кад гӧ̀ј се кòјā óвца облúзнила, дáвō сам алвȁлук.

обљутавити -ỳтāви св ‘постати бљутав (о непосољеном јелу)’. – Ма кад не пòсолӣш јȅло, òнō обљỳтāви, нӣје нӣ за шта, мӧ̀ш мúрнē дýшē да га бȁцӣш зà-прōшће.

овоицки -ā -ō ‘овако мален’. – Ма нȇма штȁ да вӣдӣш, дӧ̀шло овоȉцкō, нѐ мош лȁсно да г-ỳглēднеш; ‖ **овоишни** -ā -ō . – Нȇма ни за шýпаль зӯб, овоȉшнō; ‖ **оволичачки** -а -о ‘оволико велики’. – У òнӣ дȃн пȁднē оволȉчачкӣ снјег, нúсмо мӧ̀гли без лòпатē да се прӧ̀бијемо дò-шталē и дрвљанúка; ‖ **оволишни** -ā -ō *в. овоицки*. – Жӣто му се јāком пòмāља из зѐмљē, оволȉшнō, нȇма штȁ да вӣдӣш.

одатле прил ‘од тог места’. – Одáтле се изрòдило млӧ̀го крâбриг љýдӣ кòјӣ нúсу прézали да рѐкнӯ ȉстину па кӯд пӯкло да пӯкло; ‖ прил ‘исто’; в. *макнути*, *натрпити се*, *ножурина*; **отален** ‘исто’. – Ȉшли су зâјно до нȁ-планину, тӯј су пòели мéно љѐба и сȉра и отáлēн су òтишли свȁк свòјӣм пýтом; ‖ **отле** прил ‘исто’. – Ђе пӧ̀мēну Мȉлатовиће, ӧ̀тлē је мӧ̀ја снâјка; в. *нојна*; ***изр.*** *Отле доле*; **отлен** ‘исто’. – Кад од Зáбоја ȉзӣђеш гӧ̀ре на Дјéлове, ӧ̀тлēн вӧ̀дē трӣ путúћа, тӣ ỳдари òнӣм срѐдњӣм и ôн ће те довѐсти до Мȁћанскē стӯблинē, кад прôђеш стӯблину, ȉди дѐснӣм путúћом и сúћи ћеш според Сáвинē стòпе у Маслáће, пӧ̀сле ти је лȁсно.

одистински `истинито`– Оно јес казано да е послушање веће од молитве и поста, ал’ одистинско послушање није послушање неком човеку, ма бијо он поп ил’ владика, него послушање Еванђељу, Цркви Христовој и њејзином Предању; ‖ **изистински** `заиста, најозбиљније, стварно`. – Изистинки ти кам да од ње нема боље ђевојке у Драгачеву и да е то права прилика за твог унука.

одмандалити -ӣм св ‘откључати’. – Зàтуријо се калȁуз, јѐдва одмàндалисмо врáта.

ојужити ’отоплити`. – Дӧ̀бро се избòрисмо зȉмӯс с нòликим мрàзовима, сàд смо на кòњу кад је вàкō ојужило.

окаменити се -ӣм се ‘укипити се, забезекнути се’. – Тамȁн да се склòнӣмо од òнē олýјē пӧ̀д-кола кад звȉзнӯ грӧ̀м у шѐвāр, мӣ ти се òкаменӣсмо од стрâсти, а кòњи се прòпēше и зањúшташе.

оклен прил ‘одакле’. – А мôј òтац ӧма пӣта: òклēн њѐму пȁре да кӯпи зȉдњāк, тӯ су сӯмљива пӧ̀сла, бòјати се да нӣје ỳкрō, јȁл пȁре, јȁл зȉдњāк.

ома прил ‘одмах’. – Ни́сам шћѐо да му рѐкнēм нѝшта, ѐма би се ћѐтијо.

осенити (се) ѐсēним (се) св ‘прекрстити (се)’. – Осе́ни се, бла̀го ђе́ду, зна̂ком ча̀сног кр̏ста ва̀кō: *У име Оца и Сина и Свето̄га Духа, амин.*

пођеко ‘понеко’. – Пѐђеко не др̏жӣ цѐо по̂с, но пѐстӣ са̀мо пр̏ве и за̀дњē нѐђељē што ти до̂ђе ко кад би пра̀вијо ћу̀пријy ме́но с ѐвē стра́нē рје́кē, ме́но с ѐнē – тô ти нѝје нѝкака ћу̀прија преко кѐē спа̀шāваш ду̂шу; ‖ **пођекои** -јā -јē ‘понеки’. – Пѐђекоӣ мӯруз пѐчō да бра̀да̄ва. – У пѐђекојој а̀влији тӯчило ба̀грēње а̀ман до стре̂ā, стро́ба да те ӯватӣ.

позноје̄сење – појава нечег на крају јесени, пред зиму

поримити се пѐрӣмим се св ‘одродити се, преверити, покатоличити се’. – При́чō ђе́ду њѐгōв ра̀тнӣ дрӯг да се цѐо та̂ј кра̂ј та̀мо у Рва̄тској ѐндак пори́мијо и на̀путијо вѐру пра̀ђедовску са̀мо за̀тō што су ѝмали вла̀дику кѐӣ је прѐдō вѐру за вѐчеру и ду̂шу прѐдō ђа̀волу и пѐтље су ти та̂ на̀ша ра̀збраћа кла̀ла ср̏пскӯ ђѐцу и ба̀цала у јамѐтине.

послати пѐшљēм св ‘упутити (пошиљку)’. – Пѐслали ми мѐои пи́смо и слӣку са сва̀дбē код у́јка; –И пѐшље нам мо̂ј та̀та ру̀во кѐē је бӣо спре́мијо док сам јѐш ђѐвовāла.

потље / потљен прил ‘после’. – Дѐњō им пѐтље пӯне бӯчуке ја̀рмē коју е ме́но пѐквасио и посо́нō. – Вѐди ра̀чӯн како жи́вӣш јел потље смр̀ти покаја́ња нема, благо мѐне. – Кад је дѐбијо шама̀рчину, потљен га вӣше нѝје зеба́вō.

потпуштити / подпуштити -им св **1.** ‘скренути с пута, упасти у канал’. – Пӯштијо вѐлове д-ѝдӯ са́ми и пѐтпушти кѐла у ѐндек; **2.** ‘постићи мање од очекиваног, подбацити’. – Бѐрте се да не пѐдпуштӣте, кад јѐднōм кӯћа осирѐма̄ши, тѐшко се ѝзодӣ ѝспотека̄р на пра̂ви пӯт. – Тру́дте се, ђѐцо, д-ѐбдржите кӯћу, да не пѐдпуштӣте, јел тô ти је кô кад тѐра̄ш вѐлове и кѐла пу́том, ако пѐдпуштӣш пѐд обалу, прѐврте кѐла, а из ка̀на̄та свѐ ѝспаде и откотр̏ља се у пѐток.

потурчити се -им се ‘одродити се, преверити, примити исламску веру’. – Свӣ су ѐни би́ли Ср̏би, сла̀вили кр̏сну сла̀ву, кр̏стом се кр̏стили и Бѐгу се мѐлили, ал ђѐдови ња̂ни се пѐтӯрчише, ѐставише сла̀ву и прѐкаду и пѐчēше гла̂ти пѐпрјеко дојучѐрашњу бра̀ћу.

пре́сек м ‘преграда за житарице у амбару’. – У на̀шем а̀мбару има́ду пре́се̄ци за пшѐницу, ра̂ж, јѐчам, зѐб и па̀сӯљ.

предаци `преци`– Онамошњи наши предаци, што пчивају онамо на-гробљу, нису тако радили, но су се Богу молили и у слози живљели.

пређе прил ‘раније, пре’. – У пòтоње врéме нѐ славе òбетину, а прѐђе то се слàвило у свàком сѐлу. – У срêду и пêтку Вѐликог пòста и у пр̂ва трй дâна Стрàснē сèдмице слȗжи се литȕрђија пређеòсвēћеније дàрōва.

прежати прêжам несв ‘вребати, чекати у заседи’. – Рáзбојник прêжа жр̂тву у зâседи кò мàчка мȉша.

препанути се прѐпанем се св ‘уплашити се’. – Кад је сéвнуло и загрмљело, ђѐца се прѐпануше и пòчēше да плàчȳ ȕ-глāс.

принова ж ‘ново младунче у тору, ново чељаде у кући’. – Сàзвō цѐо цѐмāт на алвàлук, спрéмијо ѝћа и пѝћа да се пòпијē и пôјде за прȉнову ȕ кући.

прињети -сēм св ‘принети, донети’. – Прȉњēли смо ти сјена прѐд шталȳ, сàмо им прѐд нōћ потр̀пāј ȕ јасле па ћемо иг мȋ напòити кад дôђемо.

присое с ‘присојна страна, тле окренуто сунцу’. – Мȋ који ôдимо још òвīм прѝсоем, трѐбā да се сѐћамо нàшијег стâриг чијим стòпама идéмо и да се пòмолīмо зà њīг; ‖ **присојни** -ā -ō ‘који се односи на присоје’. – Нêма дòбрē рàкије без прѝсојнōг вȍтњака; в. *īпроīристīи, окопнитīи*.

прозборити прòзборīм св ‘проговорити’. – Бѝли у зáвади па онòмāд прòзборили. – Наѝђи да прòзборīмо кòјȳ. – Свȉ прòзборише пòнекȳ, а ôн ни да бêкне. – Прóђе и нѐ прозбори јѐднē јѐдīне.

прозборити прòзборīм св ‘проговорити’. – Бѝли у зáвади па онòмāд прòзборили. – Наѝђи да прòзборīмо кòјȳ. – Свȉ прòзборише пòнекȳ, а ôн ни да бêкне. – Прóђе и нѐ прозбори јѐднē јѐдīне.

прокиснути прòкиснē св**.** ‘узљутети се, покварити се (о јелу)’. – Кад јѐло прòкиснē, нȉје нȉ за шта, мòш да га дâш свȉњама ил да га бàцīш зà-прōшће.

прокомендијати -āм св ‘пошалити се’. – Наѝђи дòвече, док жѐне прéдȳ и плѐтȳ, мȋ да се пòпрīчамо и да мéно прокомендијáмо кô зѐмāјле.

промицати прòмичēм несв ‘пролазити поред нечега или некога’. – Нѐкī прòмичē òнамо иза Јàсēња. – Пòслēдњи пȗт су иг вȉђели како прòмичȳ иза стјéнē.

проткати `одаткати шару`. – Само да проткем још ову пиву и д-идем да постављам вечеру, са-ће људи ис-пољa. ‖ **проткивати**

прòткӣвам несв ‘провлачити чунак кроз потку’– Ћевѐрскӣ пешки́ри прòткӣвани су сви́лом.

проујати проу́јӣ св ‘проћи, прохујати’. – Проу́ја жи̏вот, мо̑ј Дра̀гићу, ко̑ нѐки прȍљетњи вѐтрӣћ.

пузати се пȕзӑм несв ‘пети се, верати се уз дрво’. – Нӣко бо̀ље од Ма̀рислава нӣје мо̀гō да се пȕзӑ ȕз-дрво.

пусник -и́ка м ‘сиромах’. – Нӣје он, пȕснӣк, ѝмō ни кȕћē ни кȕћӣшта но жи́вљō на̀кō од да̀нāс дȍ ćутра, да̑н и ко̀мāд; ‖ **пусница** ж ‘сирота жена, сиротица’. – Ова̀, пȕсница, нӣје ѝмала ни кȕчета ни ма̀чета, ал јȍпēт се бо̀рила са свӣг два̀ес нока́тā да ȍбдржӣ кȕћу, ко̀лко то̀лико.

разасвит м ‘свитање’. – Кад се ȍглāсе трѐћи пје́вци, у ра̀засвит, ȍни вѐћ за̀мицагу ка Ѝзвору.

роити `излетети у року из кошнице (о пчелама)`. – Роила се она чела из плаве ђерзонке.

сад / саде прил ‘сада’. – Док се зна̀о ре̑д и по̀редак, мла̀ђӣ су по̀штовали ста̀рије и испуња́вали За́кон Бо̀жјӣ: по̀штуј ȍца и ма̀тер свȍју; са̀де, откад на́род Бо̀га за̀борави, нѐ знā се ча̀сног кр̏ста; в. *сваја*, *ђевовати*, *наливати*, *посмрче*; ‖ **саденак / саденаке / саднак** прил ‘исто’. – Та̀кō е би́ло ȍндак, а са̀днāк, ȍткад је ȍвā гологȗзија до̀шла на̀ влāс, вӣдӣш и са̑м ка̀ко е, ни́си ћȍрāв да нѐ видӣш.

сад / саде прил ‘сада’. – Док се зна̀о ре̑д и по̀редак, мла̀ђӣ су по̀штовали ста̀рије и испуња́вали За́кон Бо̀жјӣ: по̀штуј ȍца и ма̀тер свȍју; са̀де, откад на́род Бо̀га за̀борави, нѐ знā се ча̀сног кр̏ста; в. *сваја*, *ђевовати*, *наливати*, *посмрче*; ‖ **саденак / саденаке / саднак** прил ‘исто’. – Та̀кō е би́ло ȍндак, а са̀днāк, ȍткад је ȍвā гологȗзија до̀шла на̀ влāс, вӣдӣш и са̑м ка̀ко е, ни́си ћȍрāв да нѐ видӣш; в. *забрусити*, *заоштрити*, *једар*, *карта орачица*, *персона*.

сатрјети / сатрти са̀трēм св ‘уништити’. – Мл̀ȍги су шћѐли да нас са̀трӯ, ал им нѐ даде Бо̑г, за̀тō е и ка̑зано да чȍвек снȕе а Бо̑г одлȕчује. – Шта сӣ нава́лијо на̀ тӯ ђѐцу с то̀ликим по̀слом, вӣдиш да ћеш да иг са̀треш.

себица ж ‘непрепечена ракија’. – Сту́кок двије́-трӣ ча̑ше сѐбице и нѐколко стрȗчāка мла̑дог лȕка, крӣшку сӣра и рѐжањ сла̀нинē и ȍдок сто̀ци.

скрцумати се -ām се св ‘сломатати се, претурити се’. – Ја̑ му згȍдно рѐкок д-ѝдē на̀около, јȍк, ô̑н ȍћē да по̀пречи низ рӣд, те се скрцȕма и ицје́па ȍбућу.

слабашан 1. `који болује`. – Нешто ми ђедо слабашан, мало-мало па се закашље; **2.** `мршав, слабо развијен`. – Слабашно му оно дјете, мршаво начисто; – Слабашно жито ове године, преćече га сувовица; **3.** `који нема довољну јачину`. – Слабашна му ракија, нема ни десет гради; ‖ **слабачак** – Слабачко му иде школа руке.

споради предл ‘због, ради (нечега)`. – Кад гȍј прȏђем спорȅд њȋног грȍба, пȏђе ми сȕза, да л споради њȋг, ил споради нâс не знāм; ***изр***. *≃ себе* ‘ради нужде’. – Мóрадок споради сȅбе д-ȉзȋђем изà-куће.

според предл ‘поред’. – Ćеди́мо тȕјнāк според мѐита и разгȍварамо о њѐговом живȍту. – Ȍни според пу́та поса́дили ȍрасе.

турити `метнути, ставити, поставити`. – Ал да би се испекла погача ил мурузница мора да навашеш дрва, јербо тек кад се наложи ватра онда мош да туриш оно закувано тјесто у плек па у врун од шпорета ил у црепуљу која се запреће у-жар на огњишту.

ћепаница ж ‘цепаница’. – Кад ȉцјепамо дрва, мȋ ȍндак ȍнē ћѐпанице слâжемо под стрȅу или у трȅн, глàвнōм да бȋднӯ у сувȍти.

урнисати -шēм св ‘уништити, растурити, разорити’. – Вѐлī ђе́до како чѐтири ствâри мȍгу д-ȕрнишӯ човéка: рȈава зѐмља, злâ жѐна, лȍш по́род и неȍдзноен капȉтāл.

успрозорити се -ȍзōрим се ‘уплашити се, престрашити се’. – Свѐ су комендȉјали и шалàкали се док не наи́ђоше според Вукàдинове водѐницē ђѐ се, кàко вѐлē, прȉвīђа, тȕјнāк ушӯ́ће, ȕвати иг зȍрт, бȋјагу се згȍдно успро́зорили; – Кад сам па́лијо вàтру д-изгȍрī врȚзина, пȍчēше ва́рнице да лѐтē тàмо према штàли и сје́нима, бȍгами сам се бȋјо успро́зоријо.

утолити / утољети ȕтолȋм св према *ӯта̄ља̄ти*. – Ва́ла Бȍгу те утȍље кȋша да мȍже да с-ȕīђе ȕ њиву. – Кад су нас Швабȕрине зарȍбиле, потȚпају нас у вȏз, бȋјасмо гла́дни ко пàшчāд, срѐћōм нѐком стàнē вȏз поред нѐког тек прȍцветалог бàгрēња, те ти мȋ дȍватисмо онō бàгреново цвјеће те утȍлисмо глâд ме́но. – И мȋ ти завȑљасмо и цȇли дâн лу́тасмо по планȉни, наи́ђосмо на поточа́њак те утȍлисмо жȇђ, ал не́мадосмо ш чȋм д-ȕтолȋмо глâд; ‖ **утољевати** утȍљēвам несв према *ӯта̄ља̄ти*. – Ȍва нѐснā ђѐца не утољéвају пȍваздāн, сàмо ȕкћӯ и ла́рмају. – Цѐо боговѐтни дâн сàмо прȋча, мѐљē кȍ водѐница, нȉкāко не утȍљēва. – Тâј не утȍљēва минӯ́та јѐднōг, сàмо тандȑљā кȍ водѐница по цȇли боговѐтнī дâн.

утувити -ȋм св ‘упамтити, схватити’. – Нȉје мȍгō д-ȕтувī тàблицу мнȍжēња, па да га дѐрēш.

уштрб м само у ***изр*** *на* ~ ‘на штету, на нечији рачун’. – Ôн јѐсте ку́пијо згѝодну парцѐлу, ал на ўштрб цѐле кўћē, бѝгме смо свѝ ѝсе́тили тў̑ куповѝну док нѝје свѐ ѝсплāћено; ‖ **науштрб** `на рачун некога`. – Јес он планијо кад, ће и шта да се ради, која парцела да се купи ил грађевина зида, ми смо га поштовали и слушали, ијако е то ишло науштрб свију нас, ал смо знали да е то за наше добро, јел коно што јампут рече Марија: ми можемо да се здоговоримо да тата није у праву, ал тај здоговор ти је шепртљање, он човек зна шта ради;

цикнути цѝкне[м] св **1.** ‘пући, разбити се попут стакла’. – Кад зѝми из ла́дне сѝбē ѝнесēш ча̏шу, нѐмō ѝдмā да сѝпāш нѐшто вру́ћо, пр̏во е за̀грī над шпѝретом да нѐ цѝкне; **2.** ‘пореметити памећу’. – Ци́кнō вѐсели Мѝкета на̀чисто, а бѝјо е дѝбар, ко дѝбар да̑н; **3.** ‘прокиснути, ускиснути (јело, вино)’. – Бѝгами ци́кнуло ми ѝвō ви́но, ва̀ља̄ за сѝрће.

чела ж зоол **а.** ‘медоносни инсект Apis mellifica’. – Пѐцнула га чѐла и са̀д се дѐрē ко ма́гаре; **б.** ‘рој пчела’. – Дѝшла му чѐла на̀-јабуку у а̀влији те сам ѝдњō јѐднӯ вр̏шкару и помѝгок му е са̀вити; ***изр***. *бјела* ~ ‘пета генерација потомака, чукунунуче’. – На́дино пра̏унуче бѝће бјела чѐла њѐној ма̑јци Миле́ви; ‖ **челињи** -ā -ē ‘који припада пчели’. – Чѐлињи ўјед је, ка̑жу, здра̏в, ако ни́си лѐргичан.

челињак м ‘више кошница на једном месту, пчелињак’. – Ста̑ри Ра̀домир ти је ѝмō вѐликī чѐлињāк и у њѐму е са́дијо ма̀тичњāк.

џагор м ‘шум од мноштва гласова, жамор, жагор’. – Ѝнāј ка̀вāнски џа̑гор му толико омиљō да нѝје ѝмало да̑на да нѝје та̀мо за̀мицō кѝ на сѝлило.

шанути ша̀нēм св ‘шапнути’. – Ка̑же ôн њô̑ј: до́ћи, вѐлī, да ти нѐшто ша̀нēм кѝ вра̀на пѝлету; ‖ **шаптати** / **шапћати** ша̀пћēм несв ‘шапутати’. – Ê, мô̑ј рѝде, не вре́дī се тру́дити кѝ-нō што нѝје ва̀јдē глу́вōм ша̀пћати, ни ћѝравом намига́вати; ‖ **шапутати** ша̀пућēм несв. – Дӯго су њѝг двѝе нѐшто шапӯтали, а ѝбрази им бѝјагу порумѐњели.

шиљати шѝљēм несв ‘слати’. – Пѝта ме Јѝрдан ка̀ко ја шѝљēм па̀ре сѝну ӯ-вōјску, а ја̑ му ка̑м да тӯрī̄м у пи́смо.

шћети ѝћу ‘хтети’. – При́чала та̑ баба А́ндра како њѝг двѝјица нѐ шћедоше да јој на̀пла̄те ӯвођење стру́јē, кѝ да се нѐ ваља̄. – Шћа̀дијаше стрина Крсти́на јѝш нѐшто да ми рѐкнē, ал наи́ће дѝкторка те је ѝбамēте.

шћети ȍћу ‘хтети’. – Прúчала тâ баба Áндра како њȋг двȍјица нѐ шћедоше да јој нàплāте ỳвођење стрýјē, кȏ да се нѐ ваљā. – Шћàдијаше стрина Крстúна јȍш нѐшто да ми рѐкнē, ал наúђе дȍкторка те је ȍбамēте.

шућети шýтӣм несв ‘ћутати’. – Знâј, сȋнко, да е мýдар ȍнāј који ỳмијē шýћети кад трѐбā јел кȏ пȁметно шýтӣ ȏн, (у)ствáри, мȗдро гȍворӣ. – Ако н-ỳмијēш пȁметно збȍрити, а тӣ ȍндак шýти. – Кадгȍђ сам шýћō, нúсам се кȁјō.

Садржај

ПРЕЂЕ СЛОВО 7

1. део
ДАБОГСАЧУВАЈ КО НАС (за)ВОДИ 23
Нема ништа тајно што неће бити јавно 25
Екуменистичка фарса 3 или други утук Атанасију Јевтићу 31
Отворено Писмо г. Амфилохију Радовићу 55
Зашто убијаш веру рода мога – *Благодарје Иринеју Каранушић-Буловићу* – 59
Не греши више 89
Порфирије је јеретик 95

2. део
ПРОГОН ПРАВЕДНИКА 121
Екуменистичка фарса (1) или зашто гоне Владику Артемија 123
Верујмо и спашћемо се 137
Богоиздаја 149
Косово ће пожељет монаха, ал' монаха ниђе бити неће 177
Повратак Артемија 185

3. део

ПАСТИР ДОБРИ 207
Брука и срамота короноверaца 209
Владика Артемије: Праштам! 243
Владика Артемије – Марко Ефески наших дана 261
Не бој се 265
Владика Артемије је свети човек 269
Руски свештеници о пастиру добром 303

4. део

У СВАКОМ БЕЗИЗЛАЗУ ПОСТОЈИ ИЗЛАЗ 307
Нема ништа сакривено што се неће дознати и на видело изићи ... 309
Манастир Црна Река: Отворено писмо Патријарху 313
Монаштво ЕРП: Отворено Писмо Сабору 317
Епископ Артемије: Интервју за „Печат“ 321
Епископ Артемије: Интервју за „Правду“ 333
Епископ Артемије: У јединству сам са једном, светом, саборном и апостолском Црквом 337
Распеће након тридесет три године трудова на Косову – Потоња косовска богоуздајућа беседа светог Владике Артемија пред одлазак из Грачанице у егзил – 341
Епископ Артемије: Отворено писмо Митрополиту Амфилохију 345
Слава Богу за све (прва богоуздајућа беседа светог Владике Артемија у изгнанству) 347
Бог зна зашто је то тако и за које вечно добро 349
Излаз из безизлаза – овако је почело 353
Отворено писмо рашко-призренских монаха администратору Амфилохију 361
Данас многи покушавају да нам измене Предање 367
Када дође време гоњења не треба се уплашити 369
Беседа Владике Артемија на освећењу темеља манастира светог Николе у Лозници код Чачка, 25.11.2011 373
Прва Литургија у Лозници под шатором 375
Свети Петар Коришки у егзилу 377

Чудо Светог Николе 381
Уздарје роду 387
Здравица протојереја-ставрофора др Жарка Гавриловића..... 393
Свети Петар Коришки прослављен у новоподигнутом лозничком храму 405
Црквено-народни сабор у Лозници..... 407
Обећање лудом радовање 411
Овако је даље текло..... 413
Богу је све могуће..... 429

5. део
СЕТВА УЗ ВЕТРОВЕ 433
Шутњом се издаје Бог..... 435
Држимо се Русије 441
Ко не слуша песму слушаће олују 447
Њино не иштемо, своје не дамо 453
Маске су пале..... 461
Позлатиће се блато кроз које провлаче Владику Артемија..... 465
Шта то дамара међ' ребрима 475
Учитељица Љубинка..... 487
Сајам књига у Гучи 493
Сајам књига у Нишу 497
Годишњица оцу Сави Вазнесењском..... 501
Над одром Гвозденовим..... 503
Тројство опстанка..... 505
Писмо унуцима на маршу ка Крагујевцу 525
Студенти су наш понос 527
Вредан као мрав, храбар као лав, тврдоглав као магарац 535
Душеломље 649
Свему има време..... 657
Најдражи гост 661
Поводом књиге *Дабоīсачувај* прозборише 663

Д. Баљошевић: Реч две о књизи *Дабоīосачувај*..... 665
М. Мићуновић: Три бојна поља Милојевог војевања 669
М. Шошкић: Милоје Стевановић „Грешни”..... 671
Речи које увиру у заборављe..... 673

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

271.222(497.11)-726.1/.2:929
27-675
27-299.2

СТЕВАНОВИЋ, Милоје, 1949-
Дабогсачувај / Милоје Стевановић. - Ниш : Ревнитељ, 2025 (Ниш : Талија издаваштво). - 693 стр. ; 20 cm

Тираж 500. - Речи које увиру у заборављe: стр. 673-689. - Стр. 665-668: Реч две о књизи Дабогосачувај / Дејан Бањошевић. - Стр. 669-670: Три бојна поља Милојевог војевања / Милан Мићуновић. - Напомене и библиографске референце уз текст.

ISBN 978-86-83156-05-4

а) Српска православна црква -- Архијереји -- 20в

COBISS.SR-ID 180597257

РЕВНИТЕЛЬ

9 788683 156054

Александар Лукић
Дабогсачувај илити нелажна књига Милоја Стевановића...

Срећа да још увек има узорних појединаца који држе до своје речи и образа, до непролазне Лепоте, Истине, и Богоистине. Појединаца чије се трајање не своди на пуко ачење, и магарчење, живота од данас до сутра, но, на вечиту марљивост и упитаност за добробит рода и заједнице, вере и цркве, породице, личности истрајних у чињењу богоугодних дела. Ти, свакако, Богољубиви људи знају, да живот од данас до сутра, припада неком другом, углавном онима који не знају за срамоту, који не умеју да се постиде пред вулгарношћу својих овоземних дела. Пред Богоиздајом!
Ипак, често, радује мисао, радује вера да нисмо сами на овом свету. Да смо са Богом, и да је Бог са нама! Да има одговорних и духовно утемељених личности уоколо. Да има много оних који се уздају у вечност, у наду да вечност чека нас! Сви који осећају своју небоземну лепоту, део су чуда Божјег дела - нису сами! Алилуја!

Дабогксачувај илити нелажна књига Милоја Стевановића Грешног, биће да говори о томе, на за српске прилике неуобичајено личан, и преличан начин, „без увијања и глађења длаке“, како стварност којој смо припадали заслужује. На какве је све муке била, и јесте изложена човечија душа досад? Жалостив без острашћености, без мржње, рекао бих „из средишта ругобе времена“, из средишта патње српскогациона, из самог удеса који је сколио Србе од друге половине XX века, комунистичком скаламеријом – октроисаним безбожним атеистичким поимањем света, Грешни раб Милоје сведочи о тој страхотној и тужној историји бешчашћа, и његовом учинку. Сведочи о непојамној и готово несхватљивој братоиздаји, и прогону учињеном колико јуче, спрам Божјег пастира Епархије рашко-призренске владике Артемија, који се није одрекао своје вере, Бога јединога, свог православља и светосавља, Косова, и Србије, до кончине.
Да се ко други охрабрио да напише књигу Дабогсачувај – не би му се дало. Тако важан посао чекао је духовно одважног, и остваренога верујућег посленика – сведока ради Бога, Милоја Стевановића Грешног, Србина! Многи ће „узети камен и бацити на Грешног Милоја“, због ове „узнемирујуће хронике“, највећма „саблажњена службена, бирократска српска црква, владике, и патријарси“, „себе ради“, као „и црне мантије без тела и духа“, које се мотају око цркве, као гладни кучићи око кланице. Екуменисти! Отпадници! Но, онај ко хоће да разуме суштину књиге Дабогсачувај, читајући је чистог срца, и непомућених мисли, разумеће разлог њеног настанка. Разумеће напослетку, ту нераскидиву нит, и потребу човека да буде у савезу са Богом. Ту љубав узајамну.
Они који још увек нису скренули са памети „на сву срећу“, разумеће, читајући књигу Дабогсачувај, и ону притајену људску слабост иману сакривену у људском срцу, да каткад превери у јерес. Но, и то како је климава етика у јеретика! У свејереси! И од те Истине, имаће вајду!

У Пожаревцу, о Ивањдану, 7. јула, 2025. године